Technical and Bibliographic Notes / Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- [ ] Coloured covers/ Couverture de couleur
- [ ] Covers damaged/ Couverture endommagée
- [ ] Covers restored and/or laminated/ Couverture restaurée et/ou pelliculée
- [ ] Cover title missing/ Le titre de couverture manque
- [ ] Coloured maps/ Cartes géographiques en couleur
- [ ] Coloured ink (i.e. other than blue or black)/ Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- [ ] Coloured plates and/or illustrations/ Planches et/ou illustrations en couleur
- [ ] Bound with other material/ Relié avec d'autres documents
- [ ] Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin/ La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure
- [ ] Blank leaves added during restoration may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming/ Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.

- [ ] Coloured pages/ Pages de couleur
- [ ] Pages damaged/ Pages endommagées
- [ ] Pages restored and/or laminated/ Pages restaurées et/ou pelliculées
- [x] Pages discoloured, stained or foxed/ Pages décolorées, tachetées ou piquées
- [ ] Pages detached/ Pages détachées
- [x] Showthrough/ Transparence
- [ ] Quality of print varies/ Qualité inégale de l'impression
- [ ] Continuous pagination/ Pagination continue
- [x] Includes index(es)/ Comprend un (des) index

Title on header taken from:/ Le titre de l'en-tête provient:

- [ ] Title page of issue/ Page de titre de la livraison
- [ ] Caption of issue/ Titre de départ de la livraison
- [ ] Masthead/ Générique (périodiques) de la livraison

- [x] Additional comments:/ Commentaires supplémentaires: Texte en latin. Comprend du texte en français et en anglais.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X		14X		18X		22X		26X		30X	
12X		16X		20X		24X ✓		28X		32X	

ACTA ET DECRETA
CONCILII PLENARII
QUEBECENSIS PRIMI

ACTA ET DECRETA
CONCILII PLENARII
QUEBECENSIS
PRIMI

ANNO DOMINI MCMIX

QUEBECI
TYPIS «L'ACTION SOCIALE LIMITÉE»

MCMXII

Imprimatur.

Quebeci, 20 Junii 1912.

† LUDOVICUS NAZARIUS,
Archiep. Quebecen.

DECRETUM PROMULGATIONIS CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI

Fr. PEREGRINUS FRANCISCUS STAGNI,

ORDINIS SERVORUM B. M. V., DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA ARCHIEPISCOPUS AQUILANUS, IN DOMINIO CANADENSI DELEGATUS APOSTOLICUS,

Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Vicariis et Praefectis Apostolicis, Abbatibus, ceterisque Concilii Plenarii Quebecensis Primi Synodalibus :

SALUTEM IN DOMINO.

In delegationis apostolicae munere quo penes Canadensem ecclesiam, anno iam secundo, fungimur, nihil honorabilius aut iucundius Nobis potuisset obtingere, quam quod Concilii Plenarii Quebecensis Primi, anno MCMIX faustissime celebrati, acta et decreta promulgare ad officium nostrum pertineret. Ea siquidem a Reverendissimo in Christo Patre Domino Donato Sbarretti, Archiepiscopo Ephesino, nostro in hac delegatione apostolica praedecessore, synodi fautore sollerti sapientique moderatore, Romam allata ut Sanctae Sedis examini ac censurae subiicerentur, non solum recognita fuerunt, sed paucis omnino iisque non magni momenti exceptis, « digna sunt habita quae excellenti laude honestarentur » ; adeo ut ipse Sanctissimus Dominus Noster

Pius Papa X, audita examinis relatione, « vehementer gavisus fuerit ». Quae quidem ex literis ab Eminentissimo Cardinali Sacrae Congregationis Concilii Praefecto die 30 Aprilis anni praeteriti ad Nos missis vobisque opportuno tempore communicatis, eo libentius commemoramus, quod gratulandi vobis inde capimus occasionem. At maxima simul spe erigimur fore ut opus hoc vestrum, Concilium scilicet Plenarium in hac illustri regione primum, tanto amore inceptum, tanto studio absolutum, tanta laude cumulatum, in bonum ecclesiae Canadensis cedat, uberrimosque fidei ac sanctitatis fructus in clero et populo, Deo favente, producat.

Ea igitur, qua tanquam Delegatus Apostolicus pollemus, auctoritate, omnia et singula quae in hoc volumine continentur Decreta a Patribus Concilii Plenarii Quebecensis Primi lata et a Sancta Sede recognita, per has nostras literas publicamus et promulgamus, ac pro rite publicatis et promulgatis haberi volumus, declarantes ea ab omnibus quorum interest inviolate esse servanda, vimque suam statim habere, plenariosque et integros effectus sortiri per universas huius Dominii ecclesias, quin ea oporteat in synodis provincialibus aut dioecesanis denuo promulgari. Volumus nihilominus ut quam primum post hanc promulgationem per Nos factam, si synodi provinciales et dioecesanae non habeantur, per literas pastorales iterum promulgentur, quo facilius omnibus innotescant, mediaque idonea provideantur quibus melius et efficacius exsecutioni mandentur.

Faxit Deus ut ab omnibus, ad quos eadem spectent, debita reverentia suscipiantur atque corde magno et animo volenti observentur, quod Ipse per intercessionem Beatissimae Virginis Mariae omnibus concedere dignetur.

Datum Ottawae ex Aedibus Delegationis Apostolicae in festo S. Marci Evangelistae, die vicesima quinta Aprilis anno Domini millesimo nongentesimo duodecimo.

† Fr. Peregrinus Franciscus O. S. M.,

Archiepus Aquilan.,
Delegatus Apostolicus.

L. † S.

De mandato Illmi ac Rmi D. D. Delegati Apostolici,

Alfridus A. Sinnott,
Secretarius.

LITERAE REGOGNITIONIS CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI

SACRA CONGREGATIO CONCILII

Num. protoc. $\frac{5563}{8}$

Romae, die 30 Aprilis 1911.

PERILLUSTRIS AC REVERENDISSIME DOMINE UTI FRATER,

Acta primae synodi Canadensis plenariae in Quebecensi civitate anno 1909 feliciter absolutae ab Eminentissimis Patribus huius Sacrae Congregationis Concilii Tridentini interpretibus, diligenti instituto examine, perpensa fuerunt, ac paucis haud magni

momenti praesertim quoad dicendi modum exceptis, non solum ad iuris normam reperta sunt et recognita, sed digna sunt habita quae excellenti laude honestarentur.

Non levem enim admirationem meretur opus quod, omnibus superatis difficultatibus, Antistites Canadenses ardenti studio Religionis provehendae et concordi animo aggressi sunt, quodque aptissima rerum dispositione ad fovendam in populo fidem et pietatem et ad ecclesiasticam disciplinam firmandam, tanta prudentia et tanta sacrae doctrinae copia, Deo opitulante, perfecerunt. Nec minus commendandum Patrum Synodalium obsequium et plena adhaesio Sedi Apostolicae, ex quibus pastoralis illorum sollicitudinis in ista nobili regione uberiores fructus auspicari licet.

Cum autem Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X Eminentissimorum Patrum resolutionem rite probaverit et de relatis vehementer gavisus fuerit, aequum est ut de his omnibus Amplitudo Tua Archiepiscopos et Episcopos Canadensis Dominii certiores reddat, eodemque tempore Acta seu Constitutiones Synodi, ratione habita emendationum quae adnectuntur, typis edendas et promulgandas curet.

Interim Amplitudini Tuae impensos animi mei sensus testatos volo ac quo decet obsequio me profiteor

Amplitudinis Tuae

uti fratrem

C. CARD. GENNARI, Praef.

B. POMPILI, Secrius.

R. P. D. DELEGATO APOSTOLICO
IN CANADENSI REGIONE.

ACTA CONCILII

ACTA CONCILII

LITTERAE S. CONGREGATIONIS CONCILII AD DELEGATUM APOSTOLICUM DE CONVOCANDO CONCILIO PLENARIO CANADENSI PRIMO IN URBE QUEBECENSI

S. CONGREGATIO CONCILII

N. 5503
8

Rme Domine uti fr.

Quae nuper de absolutis ordinationibus ad plenariam synodum Episcoporum Canadensium coadunandam retulisti, nec non litteras, quas iam ad S. C. de Propaganda Fide de eodem negotio plures ex venerabilibus istius nobilissimae regionis Praesulibus dederant, Sacra haec Concilii Congregatio ad examen, elapso mense, revocavit, ut quid in maiorem Religionis nostrae augustissimae bonum et ecclesiasticae disciplinae utilitatem cederet iudicio suo tandem ediceret. Omnibus itaque mature perpensis, ac praesertim emolumentis perspectis quae in aliis etiam Americae Statibus ex hujusmodi Episcoporum conventibus derivata sunt, S. C. propositum plenariam Antistitum Canadensium Synodum habendi probandum et laudandum duxit, ac juxta plurium eorumdem Antistitum vota, habitaque ratione peculiarium adiunctorum regionis, in civitate Quebecensi quam citius ab Apostolico Delegato convocandam esse censuit, si ita tamen SS. Domino Nostro placuerit.

Sanctitas vero Sua, Cui haec a me in audientia diei 9 Februarii curr. ann. relata fuerunt, Sacrae huius Congregationis resolutionem in omnibus approbare dignata est, ac Tibi per Apostolicas Litteras munus conferre indicendi et praesidendi plenariam

synodum Episcoporum Canadensium in civitate Quebecensi eo tempore quod opportunius in Domino videbitur, aliasque omnes ad rem hanc necessarias facultates tribuere.

Deum orans ut novis incrementis catholicum nomen florescere in ista regione concedat et ad hoc Tibi et Rmis Episcopis vires augeat, quo decet obsequio me profiteor,

A. T.

Romae 17 Februarii 1909. uti fr.

C. Card. Gennari, Praef.
B. Pompili, Secrius.

R. P. D. Donato Sbarretti,
Archiepo titulari Ephesino,
Delegato Aplico in regione Canadensi.

LITTERAE APOSTOLICAE

PII PP. X AD DELEGATUM APOSTOLICUM

DE CONVOCANDO CONCILIO PLENARIO CANADENSI PRIMO IN URBE QUEBECENSI

VENERABILI FRATRI DONATO SBARRETTI, ARCHIEPISCOPO TITULO EPHESINO, DELEGATO NOSTRO APOSTOLICO IN REGIONE CANADENSI,

PIUS PP. X.

VENERABILIS FRATER,

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Ecclesiarum omnium quae Nos urget sollicitudo et singularis Nostra in Canadenses caritas, Nobiscum et cum hac Apostolica Sede usque coniunctissimos, pergratum effecerunt nuntium, quod a Nostra Congregatione Tridentinis legibus interpretandis, vindicandis, accepimus, istius regionis Episcopos iam in eo esse ut auctoribus eiusdem sacri Concilii Patribus, in plenariam Synodum Quebecensi in urbe conveniant. Cuius celebrationis opportunitatem quum temporis et loci adiuncta maxime probent, haud minora inde emolumenta exspectare licet, quam quae in aliis Americae civitatibus ex eiusmodi conventibus derivata sunt. Quo autem omnia rite et e sententia procedant, Tibi, Venerabilis Frater, qui Religionis dilatandae studio, pietate, doctrina et in gerendis rebus prudentia apud Nos egregie commendaris, facultatem facimus eamdem Synodum rite indicendi ac moderandi. Tuum igitur erit ea communi iudicio ad deliberandum proponere, quae maxime postulare temporis locique conditio videatur. Magnus equidem patet sacris pastoribus campus in quo vires exerant suas. Quamobrem quidquid in vobis est consilii, usus, prudentiae, id omne in

communem fructum afferre contendite, nihil praetermittentes quod *ad animos huic Apostolicae Sedi arctius obstringendos, ad errores profligandos, ad cleri eruditionem disciplinamque provehendam* conducere magis visum fuerit. Ad hoc benignissimum Deum vehementer precamur, ut congregatis vobis in Eius nomine adsit virtus Spiritus Sancti ; cuius divini muneris auspicem ac paternae Nostrae caritatis testem Apostolicam Benedictionem, Tibi, Venerabilis Frater, et omnibus qui Synodo intererunt, peramanter impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die XXV mensis Martii, Anno MDCCCCIX, Pontificatus Nostri Sexto.

PIUS PP. X.

LITTERAE INDICTIONIS CONCILII PLENARII CANADENSIS PRIMI IN URBE QUEBECENSI HABENDI

DONATUS SBARRETTI,

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA

ARCHIEPISCOPUS EPHESINUS ET DELEGATUS APOSTOLICUS,

Omnibus Illustrissimis et Reverendissimis Metropolitis et Episcopis, ac Reverendissimis Vicariis et Praefectis Apostolicis in ditione Dominii Canadensis, necnon Reverendissimis Abbatibus, ac Admodum Reverendis Religiosorum Ordinum vel Congregationum Praepositis, caeterisque omnibus, qui de iure vel consuetudine Conciliis Plenariis interesse debent,

PACEM ET SALUTEM IN DOMINO.

Admirabili divinae Providentiae consilio factum est ut granum sinapis in vastissima Canadensi regione prius a Missionariis depositum, eorumque labore ac sanguine, apostolicoque Praelatorum zelo foecundatum, in magnam excreverit arborem. Ubi

enim incultae ac ethnicorum superstitionibus addictae tribus per silvas ac aequora aperta vitam ducebant errantem, ubi duobus abhinc saeculis unus venerabilis Quebecensis Episcopus parvum fidelium regebat gregem, nunc et magnam aboriginum partem ad verae Fidei lumen adductam, ingentem catholicorum numerum, plures Praelatos, ad dioeceses ac Vicariatus apostolicos regendos, frequentemque clerum, sive saecularem sive regularem, pulcherrimas sacras aedes, innumeraque educationis ac beneficentiae erecta instituta, gestiente animo conspicimus.

At Ecclesia vi pollens exuberanti, licet iam uberrimos in Canada produxerit fructus, attamen ad ampliora in dies, pro Dei gloria, Religionis nostrae incremento, atque animarum salute, praestanda usque ad saeculi consummationem ordinatur. Latius ab Ecclesia Catholica purissima Evangelii lux diffundenda, errores undique irrepentes depellendi, juventus bonis moribus informanda solidaque cultura instruenda, de advenis curandum, praesentibus et futuris necessitatibus providendum : tota societas Canadensis spiritu Christi magis imbuenda, ita ut omnia instaurentur in Christo, qui est via, veritas et vita.

Ad quae efficacius obtinenda, voluntatum omnium concordia, eorumdem mediorum usus, viriumque conspiratio requiritur. Et haec plenius cumulatiusque consequi fas erit, si Praelatorum omnium iure gaudentium collatis consiliis, quid agendum, quid vitandum veniat, generali lege in toto Dominio Canadensi ab ipsis decernatur.

Quapropter Summus Pontifex Pius Papa X, Christi in terris Vicarius, inter innumeras Supremi Pontificatus curas, aliud luculentum suae paternae sollicitudinis argumentum erga hanc lectam vineae Domini partem exhibens, de consilio Eminentissimorum Patrum ad S. Congregationem Concilii pertinentium, propositum Synodum Plenariam Canadensem in Quebecensi civitate habendi, approbare et laudare ; ac per litteras Apostolicas sub die 25 Martii 1909 datas, Nobis, licet indignis, munus eamdem Synodum indicendi ac moderandi committere dignatus est.

Proinde, ex auctoritate apostolica Nobis hac in re collata, invocato Nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis, implorata misericordia Sanctissimi Cordis Iesu, ac potenti Beatissimae semperque Immaculatae Virginis Mariae auxilio, Nos, audito prius de Concilii initium faciendi die Illustrium Metropolitarum

Canadensium voto, hisce Litteris indicimus et convocamus Concilium Plenarium Canadense Primum in Metropolitana Ecclesia Quebecensi die 19 Septembris anni currentis solemniter inchoandum.

Itaque ut tempore et loco a Nobis hic statutis conveniant omnes Archiepiscopi, Episcopi caeterique omnes, qui de iure vel consuetudine Concilio Plenario interesse debent, in Domino hortamur, atque prout opus est, praecipimus ac mandamus.

Quodsi aliquis Antistes legitime impeditus fuerit, Procuratorem instrumento procurationis authentico legitimeque confecto munitum mittat ; at Nostri Patrumque Concilii erit et de impedimenti legitimitate, et de procurationis validitate iudicare.

Cum autem nihil in Nobis luminis insit nisi a Patre luminum in nos descendat, nihil virium nisi ab eo qui virtutem in infirmitate perficit, in Domino rogamus, ut, mandantibus locorum Ordinariis, preces publicae ab iisdem Ordinariis praecipiendae in omnibus Dominii Canadensis ecclesiis, singulis Dominicis pie fundantur, atque die Veneris hebdomadae secundae Septembris, Concilii inchoationem praecedentis, seu die 10a eiusdem mensis, ieiunium solemne proclametur.

Demum Sanctissima Virgine Maria sine labe concepta, quae Sedes est Sapientiae, intercedente, enixe Deum adprecamur ut gratia sua intellectus illuminet, voluntates moveat, affectus inflammet, actionesque nostras pro totius Ecclesiae Canadensis bono foecundas reddat.

Datum Ottawae ex Aedibus Delegationis Apostolicae, die 2 Maii 1909, in festo Patrocinii Sancti Ioseph, patroni Universalis Ecclesiae.

DONATUS SBARRETTI,

Archiepiscopus Ephesinus,

Delegatus Apostolicus.

De mandato Illmi ac Rmi D. D.
Delegati Apostolici.

ALFRIDUS A. SINNOTT,
Secretarius.

INDULGENTIAE LUCRANDAE INTRA SPATIUM CONCILII

PIUS PP. X

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem. Retulit ad Nos Venerabilis Frater Donatus Sbarretti, Archiepiscopus Ephesiensis et Delegatus Apostolicus in Canadensi Dominio, die decima nona et sequentibus adventantis Septembris mensis diebus, in Metropolitano templo Quebecensi primam plenariam Episcoporum Canadensium Synodum a se esse indicendam ac regendam : eoque auspicatissimo eventu in votis admodum sibi esse, ut coelestes Ecclesiae thesauros, quos Romano Pontifici diribendos Altissimus credidit, reserare benigne dignemur. Nos autem votis his piis, quae in spirituale christiani populi emolumentum cedunt, quantum in Domino possumus, annuentes, de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu, qui uno die, ad cuiusque eorum lubitum semel tantum eligendo, intra spatium memorati Concilii, admissorum confessione expiati, atque angelorum epulis refecti, vel Metropolitanum templum, quod memoravimus, vel aliud quodlibet e Curialibus intra fines Dominii Canadensis sitis, visitent, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, quo die id agant, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus Christifidelium, quæ Deo in caritate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus et largimur. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus unice tantum. Volumus autem, ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur quæ adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XIX Julii MDCCCCIX, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

L. † S.

R. Card. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

DE IIS QUAE CONCILIO ANTECESSERUNT

DE ADVENTU PATRUM CONCILII

Cum magna solemnitate Reverendissimi Patres in civitatem Quebecensem advenerunt, campanis Basilicæ a Nostra Domina Immaculata nuncupatæ toto pulsu vibrantibus. Jussu Reverendissimi Quebecensis Archiepiscopi, unus ex presbyteris domus episcopalis ivit obviam Patribus advenientibus, qui, insigni sui Ordinis veste ornati, in ecclesia metropolitana recepti sunt a Reverendissimo Vicario generali diœcesis Quebecensis aliisque sacerdotibus, adoratoque Domino Deo sub speciebus eucharisticis se velante, Reverendissimum Archiepiscopum Quebecensem præstituri obsequium inviserunt.

Excellentia Sua Reverendissima Dominus Donatus Sbarretti, Archiepiscopus Ephesinus, Delegatus Apostolicus in regione Canadensi, nominatus a Sanctitate Sua Beatissimo Patre nostro Pio Papa decimo ad præsidendum Primo Concilio Quebecensi Plenario, feria quinta, die sexta decima Septembris anni reparatæ salutis millesimi nongentesimi noni, cum omni honore debito suæ præcellenti dignitati exceptus est. Reverendissimus enim Vicarius generalis diœcesis Quebecensis, indutus habitu prælatitio, comitante uno ex secretariis Reverendissimi Archiepiscopi, occurrit Excellentiæ Suæ Reverendissimæ ad viæ ferreæ stationem, ubi Excellentissimus Præses rochettum et cappam magnam induit et inde postea rheda splendida ad basilicam vectus est. Aderat agmen pontificiorem militum qui dicuntur *Zouaves*, quique simul cum ingenti multitudine secuti sunt Excellentissimum Præsidem usque ad porticum ecclesiæ metropolitanæ ubi exspectabatur a Patribus Concilii et clero urbano,

ab Honoratissimo Vice-Gubernatore Provinciæ Quebecensis et iis qui auctoritatem municipii gerebant.

Primum Reverendissimus Archiepiscopus Quebecensis, deinde Honoratissimus Major civitatis Excellentiam Suam Reverendissimam allocuti sunt. Postquam Reverendissimus et Excellentissimus Præses utrique allocutioni aptissime respondisset, flexis genibus osculatus est imaginem Dei crucifixi. Postea a Reverendissimo Parocho basilicæ, quæ et metropolitana est et parochialis ecclesia, accepit aquam benedictam et thurificationem et statim ut cantores inceperunt antiphonam *Ecce sacerdos magnus*, perrexit ad capellam lateralem ubi se vestivit ornamentis pontificalibus. Dum caneretur *Veni Creator* processio tetendit ad chorum. Recitatis versiculis et orationibus in cæremoniali præscriptis, Excellentia Sua Reverendissima a suppedaneo altaris majoris cœtum solemniter benedixit, rediit ad thronum ut ornamenta deponeret et, præcedente clero, gressum direxit ad aulam maximam ædium Reverendissimi Archiepiscopi in qua Patres Concilii obsequium ei detulere.

CONGREGATIO ARCHIEPISCOPORUM PRAEPARATORIA

FERIA V, 16 SEPTEMBRIS 1909, HORA OCTAVA VESPERTINA

Præsidente Illustrissimo et Excellentissimo Delegato Apostolico, statuerunt Illmi et RRmi Archiepiscopi Canadenses proponere Patribus Concilii ut eligerent novum quemdam indicem schematum quo tituli meliori ordine, via et ratione dispositi essent ; præterea ut septem commissiones formarentur quæ iisdem schematibus studerent, antequam in disputationibus congregationum synodalium perpenderentur.

Postea indicem confecerunt officialium Concilii et statuerunt quo se vicissim exciperent ordine tum sessiones solemnes tum

cœtus variarum congregationum. Probaverunt etiam propositum humiles mittendi litteras ex parte Patrum ad Sanctitatem Suam Beatissimum Patrem Pium Papam De... um ; item scribendi, eorumdem Patrum nomine, ad Eminentissimum Cardinalem Præfectum Sacræ Congregationis Concilii et ad Eminentissimum Cardinalem Præfectum Sacræ Congregationis de Propaganda Fide. Denique Reverendissimi Archiepiscopi alia minoris momenti præviderunt die sequenti Patrum Concilii placito et approbationi proponenda, quemadmodum et ea quæ jam memorata sunt.

CONGREGATIONES PATRUM CONCILII PRAEPARATORIAE

Feria sexta, die septima decima Septembris anni millesimi nongentesimi noni, hora nona antemeridiana, necnon hora tertia et hora octava pomeridiana, convenerunt Patres Concilii in aulam præcipuam ædium Reverendissimi Archiepiscopi ut, præsidente Excellentissimo Domino Domino Donato Sbarretti, Archiepiscopo Ephesino et Delegato Apostolico, examinarent et approbarent quidquid pertineret ad ordinandum promovendumque Concilium.

Dicta oratione *Adsumus, Domine Sancte Spiritus*, et audita egregia concione Excellentiæ Suæ Reverendissimæ, Patres elegerunt in secretarios suæ congregationis Reverendissimos Dominos Episcopos Joliettensem et Victoriensem. Deinde confirmaverunt electionem Reverendi Domini J. M. Mah..ey in procuratorem Reverendissimi Episcopi Hamiltonensis, et Reverendi Patris J. M. Jodoin, Oblati Mariæ Immaculatæ, in procuratorem Reverendissimi Vicarii Apostolici districtus Mackenzie, quia ambo, Episcopus scilicet et Vicarius Apostolicus, præpediebantur quominus interessent Concilio.

Reverendissimi Patres genuinas agnoverunt litteras quibus delegabantur deputati Capitulorum tum metropolitanorum tum

cathedralium, et constituerunt duas commissiones speciales Episcoporum : commissionem nempe « Judicum excusationum et causarum » et commissionem « Ad novas materias », statuentes et quibus utraque constitueretur episcopis et quid muneris utrique attribueretur.

Tum nominati sunt officiales Concilii et conditæ commissiones quarum examini schemata primo subjicerentur.

Statutum est, casu quo abesset Excellentissimus Præses, Delegatus apostolicus, seniorem Archiepiscopum jure præsessu- [redacted].

Patres vocem decisivam concesserunt Episcopis tum coadjutoribus, tum auxiliariis, Reverendissimo Abbati Nostræ Dominæ a Lacu, administratoribus sedium vacantium et procuratoribus Episcoporum absentium.

Vox autem consultativa data est vicariis generalibus, protonotariis apostolicis, prælatis domesticis et camerariis secretis Suæ Sanctitatis, rectoribus universitatum, superioribus majorum seminariorum, provincialibus congregationum religiosarum, eorumdem vicariis generalibus, residentibus in Dominio Canadensi, et delegato Basilianorum Torontinorum.

Patres approbaverunt *Manuale Concilii Practicum* et statuerunt filo submarino mittere testimonium filialis submissionis Sanctitati Suæ Beatissimo Pontifici Pio Papæ Decimo ; alterum testimonium fidelitatis Suæ Majestati Eduardo Septimo Regi et Imperatori; item scribere litteras ad Sanctissimum, etiam ad Eminentissimum Cardinalem Præfectum Congregationis Concilii, denique ad Eminentissimum Cardinalem Præfectum Congregationis de Propaganda Fide.

CONGREGATIO SYNODALIUM PRAEPARATORIA

Sabbato die duodevigesima Septembris anno millesimo nongentesimo nono, hora matutina nona cum dimidia, omnes synodales convenerunt in aulam præcipuam Universitatis Lavallensis, dictam « Aulam promotionum ». Dicta oratione

Adsumus, Domine Sancte Spiritus, Excellentia Sua Reverendissima Delegatus Apostolicus omnes synodales præclare est allocutus.

Legit postea Secretarius nomina Patrum, invitatorum, theologorum, officialium Concilii et synodalium quibus commissiones singulæ constarent.

Instantibus Promotoribus, annuntiavit Secretarius præcipua statuta quæ Patres sanxerant in congregatione præparatoria, de modo scilicet quo habendæ essent congregationes, sessiones solemnes, et quid muneris singulis officialibus et commissionibus institutis ad examinanda schemata assignandum esset.

Promissum solemne emiserunt synodales de secreto servando et de libello restituendo.

Secretarius promulgavit decreta Excellentissimi Præsidis indicentis sessionem primam habendam aperiendumque Concilium dominica die sequenti in basilica Nostræ Dominæ Immaculatæ, et finis congregationi est impositus.

ELENCHUS SYNODALIUM ET CONCILII PLENARII OFFICIALIUM

1°

SYNODALES

Praeses :

Illmus et Rmus Donatus Sbarretti, Archiepus Ephesinus, Sedis Apostolicæ Delegatus.

Archiepiscopi residentiales :

Illmus et Rmus Ludovicus Nazarius Bégin, Archiepiscopus Quebecensis.
" " Ludovicus Philippus Adelardus Langevin, Archiepiscopus Sancti Bonifacii.
" " Paulus Bruchési, Archiepiscopus Marianopolitanus.
" " Carolus Hugo Gauthier, Archiepiscopus Kingstoniensis.
" " Eduardus Josephus McCarthy, Archiepiscopus Halifaxiensis.
" " Fergus Patricius McEvay, Archiepiscopus Torontinus.

Archiepiscopus titularis :

Illmus et Rmus Dionysius O'Connor, Archiepiscopus Laodicensis.

Episcopi residentiales :

Illmus et Rmus Joannes Cameron, Episcopus Antigonicensis.

Illmus et Rmus Thomas Joseph Dowling, Episcopus Hamiltonensis.
" " Richardus Alphonsus O'Connor, Episcopus Peterboroughensis.
" " Andreas Albertus Blais, Episcopus Sancti Germani Rimouskiensis.
" " Joannes Carolus McDonald, Episcopus Carolinopolitanus.
" " Josephus Medardus Emard, Episcopus Campivallensis.
" " Michael Thomas Labrecque, Episcopus Chicoutimiensis.
" " Paulus LaRocque, Episcopus Sherbrookiensis.
" " Narcissus Zephirinus Lorrain, Episcopus Pembrokensis.
" " Franciscus Xaverius Cloutier, Episcopus Trifluvianensis.
" " Timotheus Casey, Episcopus Sancti Joannis in America.
" " Æmilius Legal, Episcopus Sancti Alberti.
" " Thomas Franciscus Barry, Episcopus Chathamensis.
" " Hermannus Brunault, Episcopus Nicoletanus.
" " Josephus Alfridus Archambault, Episcopus Joliettensis.
" " David Josephus Scollard, Episcopus Sanctæ Mariæ Ormensis.
" " Alexius Xystus Bernard, Episcopus Sancti Hyacinthi.
" " Gulielmus Andreas Macdonell, Episcopus Alexandrinensis, in Ontario.
" " Albertus Pascal, Episcopus Principis Alberti.
" " Alexander MacDonald, Episcopus Victoriensis.

Vicarii Apostolici :

Illmus et Rmus Æmilius Grouard, Episcopus Iborensis, Vic. Apost. Athabaskensis.
" " Gabriel Breynat, Episcopus Adramyttensis, Vic. Apost. Mackenziensis.

Illmus et Rmus Gustavus Blanche, Episcopus Siccensis, Vic. Ap. Sinus Sancti Laurentii.
" " Elias Anicetus Latulipe, Episcopus Catennensis, Vic. Ap. Temiscamingensis.

EPISCOPI AUXILIARES :

Illmus et Rmus Zoticus Racicot, Episcopus Poglensis, Auxiliaris Marianopol.
" " Paulus Eugenius Roy, Episcopus Eleutheropolitanus, Auxiliaris Quebecen.
" " Cel tinus Joussard, Episcopus Arcadiopolitanus, Coadjutor Vic. Ap. Athabasken.

PRAEFECTUS APOSTOLICUS :

Rmus Æmilius Bunoz, O.M.I., Præfectus Apostolicus Yukonensis.

ADMINISTRATORES DIOECESUM, SEDE VACANTE :

Admodum R.dus J. Welch, O.M.I., Administrator Vancouveriensis.
Reverendissimus J.-Onesimus Routhier, Administrator Ottawiensis.
" J.-Ed. Meunier, Administrator Londonensis.

PROCURATORES EPISCOPORUM ABSENTIUM :

Admodum R.dus D. Joannes Matthæus Mahony, Procurator Episcopi Hamiltonensis.
R.dus P. J. M. Jodoin, O.M.I., Procurator Episcopi Adramyttensis.

ABBAS MONASTERII :

Rmus D. Antonius Oger, C.C.R. Abbas Nostræ Dominæ A LACU.

PROCURATORES CAPITULORUM ECCLESIARUM METROPOLITANARUM :

Adm. R.dus Can. Gaspardus Dauth, Procurator Capituli Ecclesiæ Marianopolitanæ.

Revmus D. J. Onesimus Routhier, Procurator Capituli Ecclesiæ Ottawiensis.

PROCURATORES CAPITULORUM ECCLESIARUM CATHEDRALIUM :

Adm. R.dus D. Ludovicus Jacobus Langis, V.G., Procurator Capituli Ecclesiæ Sancti Germani Rimouskiensis.
Revmus D. Hermylus Baril, V.G., Procurator Capituli Ecclesiæ Trifluvianensis.
Adm. R.dus Can. C. Philippus Choquette, Procurator Capituli Ecclesiæ Sancti Hyacinthi.
Adm. R.dus Can. Petrus Sylvestre, Procurator Capituli Ecclesiæ Joliettensis.

VICARII GENERALES METROPOLITANORUM :

Revmus D. Thomas Stephanus Hamel, Quebecensis.	Vicarius	Generalis
" D. Cyrillus Alfridus Marois, Quebecensis.	"	"
" D. Aloysius Adulphus Pâquet, Quebecensis.	"	"
" D. Franciscus Azarias Dugas, Sancti Bonifacii.	"	"
Adm. R.dus P. Joachim Allard, O.M.I., Sancti Bonifacii.	"	"
Revmus D. Joannes Masterson, Kingstoniensis.	"	"
" D. T. J. Daly, Halifaxiensis.	"	"
" D. Jos. Joannes McCann, Torontinus.	"	"

VICARII GENERALES EPISCOPORUM :

Adm. R.dus D. Alexander Thompson, Antigonicensis.	Vicarius	Generalis
" " D. Joannes M. Mahony, Hamiltonensis.	"	"

Adm. R.dus D. Josephus Browne, Vicarius Generalis
Peterboroughensis.
" " D. Ludovicus Jacobus Langis, " "
Sancti Germani Rimouskiensis.
Revmus D. Jacobus Phelan, " "
Carolinopolitanus.
Adm. R.dus D. Jacobus Morrison, " "
Carolinopolitanus.
" " D. Henricus Blaquière, " "
Carolinopolitanus.
Revmus D. J. C. Allard, " "
Campivallensis.
Adm. R.dus D. Eugenius Lapointe, " "
Chicoutimiensis.
Revmus D. Hubertus Olivarius Chalifoux, " "
Sherbrookiensis.
Revmus D. Hermylus Baril, " "
Trifluvianensis.
Adm. R.dus D. G. F. Chapman, " "
Sancti Joannis in America.
" " D. Joannes Hébert, " "
Sancti Joannis in America.
" " P. Albertus Lacombe, O.M.I., " "
Sancti Alberti.
" " P. Hyppolytus Leduc, O.M.I., " "
Sancti Alberti.
Revmus D. Ludovicus Napoleo Dugal, " "
Chathamensis.
Adm. R.dus D. M. G. Proulx, " "
Nicoletanus.
Revmus D. Prosper Beaudry, " "
Joliettensis.
Adm. R.dus D. Josephus Ludgerus Guertin, " "
Sancti Hyacinthi.
" " D. Georgius Corbett, " "
Alexandrinensis.
" " P. Henricus Lacoste, O.M.I., " "
Principis Alberti.

PROTONOTARII APOSTOLICI, PRAELATI DOMESTICI ET CAMERARII SECRETI :

Reverendissimus D. Carolus Guay, Protonotarius Apostolicus.
" D. Josephus Clodovæus Kemner-Laflamme, Protonotarius Apostolicus.
" D. Olivarius Elzearus Mathieu, Protonotarius Apostolicus.
" D. Josephus Theophilus Allard, Protonotarius Apostolicus.
" D. Henricus Têtu, Prælatus Sanctitatis Suae.
" D. Carolus Octavius Gagnon, Prælatus S. S.
" D. Philippus Suzor, " "
" D. Irenæus Douville, " "
" D. Majoricus Bolduc, " "
" D. Franciscus Xaverius Belley, " "
" D. Gulielmus Varrilly, " "
" D. Marcellus Franciscus Richard, " "
" D. Antonius Gauvreau, " "
" D. Franciscus Xaverius Faguy, " "
" D. Thomas Gregorius Rouleau, " "
" D. Napoleo Josephus Sirois, " "
Admodum R.dus D. F. X. Bossé, Camerarius Secretus.
" D. Edmundus Carolus Tanguay, " "
" D. Daniel Hieronymus Gillis, " "
" D. Alfridus Sinnott, " "

RECTORES UNIVERSITATUM :

R.dus D. Amedeus Gosselin, Rector Univers. Lavallensis.
R.dus P. Gulielmus J. Murphy, O. M. I., Rector Universitatis Ottawiensis.
Adm. R.dus Can. Gaspardus Dauth, Vice-Rector Univers. Lavallensis.

RECTORES MAJORUM SEMINARIORUM :

R.dus D. Napoleo Carolus Gariépy, Rector Seminarii Majoris Quebecensis.
R.dus D. F. Lelandais, Rector Seminarii Majoris Marianopolitani.

R.dus P. Joannes Antonius Poli, O.M.I., Rector Seminarii Majoris Ottawiensis.

R.dus P. Carolus J. Lebrun, Rector Seminarii Majoris Halifaxiensis.

Adm. R.dus Can. Leo Arcand, Rector Seminarii Majoris Trifluvianensis.

Adm. R.dus Can. Carolus Philemon Côté, Rector Seminarii Majoris Rimouskiensis.

R.dus D. A. O. Gagnon, Rector Seminarii Majoris Sherbrookiensis.

R.dus D. Jos. Alfridus Tremblay, Rector Sem. Maj. Chicoutimiensis.

Adm. R.dus M. G. Proulx, Rector Sem. Maj. Nicoletani.

R.dus D. Petrus Avila Sabourin, Rector Seminarii Majoris Campivallensis.

PROVINCIALES, VICARII GENERALES ET VICARII PROVINCIALES ORDINUM RELIGIOSORUM, JUXTA ORDINEM PRAECEDENTIAE IN « GERARCHIA » INDICATAE :

Adm. R.dus D. Bruno Doerfler, Prior Monasterii Ordinis Sancti Benedicti.

" " Frater Henricus Hage, Prov. Ordinis Fratrum Prædicatorum.

" " Frater Columbanus Maria, Prov. Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci.

" " Frater Ernestus Maria *de Beaulieu*, Prov. Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum.

" " P. Eduardus Lecompte, S. J., Superior Societatis Jesu.

" " P. Petrus Maria Dagnaud, Provinc. Congregationis Jesu et Mariæ.

" " D. Carolus Lecoq, Superior Societatis Sancti Sulpitii.

" " P. Achilleus Fiset, Provinc. Congregationis SS. Redemptoris.

" " P. Jos. Nazarius Dozois, Provinc. Oblatorum Mariæ Immaculatæ.

" " P. Priscus Magnan, " " Mariæ Immaculatæ.

Adm. R.dus P. Henricus Grandin, Provinc. Oblatorum Mariæ Immaculatæ.
" " P. Gulielmus Kloepfer, Provinc. Congregationis Resurrectionis D. N. J. C.
" " P. Henricus Richard, Provinc. Societatis Mariæ.
" " P. G. A. Dion, " Congregationis Sanctæ Crucis.
" " P. Carolus Ducharme, " " Sancti Viatoris.
" " P. Joannes-Read Teefy, " " Sancti Basilii.
" " P. Sozontius Dydyk, " " Sancti Basilii Magni.
" " P. J. Morand, " " Missionariorum *de la Salette*.

THEOLOGI :

Revmus D. Gulielmus Varrilly, pro Delegato Apostolico.
R.dus D. Josephus Gignac, pro Delegato Apostolico.
R.dus D. Philippus Perrier, pro Delegato Apostolico.
R.dus P. Carolus Gonthier, S. J., pro Delegato Apostolico.
R.dus D. Lionellus Lindsay, pro Archiepiscopo Quebecensi.
R.dus D. Stanislaus Alfridus Lortie, pro Archiepiscopo Quebecensi.
R.dus P. Josephus Grenier, S. J., pro Archiepiscopo Sancti Bonifacii.
R.dus P. Z. Lacasse, O.M.I., pro Archiepiscopo Sancti Bonifacii.
Adm. R.dus D. Carolus Lecoq, S. S., pro Archiepiscopo Marianopolitano.
Adm. R.dus Can. Æmilius Roy, pro Archiepiscopo Marianopolitano.
Revmus D. Joannes Masterson, pro Archiepiscopo Kingstoniensi.
R.dus D. P. J. Hartigan, pro Archiepiscopo Kingstoniensi.
R.dus P. C. J. Lebrun, C. J. M., pro Archiepiscopo Halifaxiensi.
R.dus P. J. L. Levallois, C. J. M., pro Archiepiscopo Halifaxiensi.
R.dus D. D. Morris, pro Archiepiscopo Torontino.
R.dus D. Michael Moyna, pro Archiepiscopo Torontino.

R.dus D. H. McPherson, pro Episcopo Antigonicensi.
R.dus D. Alex. Walter, pro Episcopo Hamiltonensi.
Adm. R.dus D. D. J. Casey, pro Episcopo Peterboroughensi.
Adm. R.dus Can. Franciscus Xav. Ross, pro Episcopo Rimouskiensi.
Adm. R.dus D. Jacobus Morrison, pro Episcopo Carolinopolitano.
Adm. R.dus D. P. A. Sabourin, pro Episcopo Campivallensi.
R.dus D. J. Alfridus Tremblay, pro Episcopo Chicoutimiensi.
R.dus D. J. A. Lefebvre, pro Episcopo Sherbrookiensi.
R.dus D. P. T. Ryan, pro Episcopo Pembrokensi.
R.dus D. L. Chartier, pro Episcopo Trifluvianensi.
R.dus D. E. A. O'Reilly, pro Episcopo Sancti Joannis in America.
R.dus D. A. Bernier, pro Episcopo Sancti Alberti.
Revmus D. Ludovicus Napoleo Dugal, pro Episcopo Chathamensi.
Adm. R.dus D. Victor Thibaudier, pro Episcopo Nicoletano.
R.dus D. A. Roch, pro Episcopo Joliettensi.
R.dus P. Joannes Connolly, S. J., pro Episcopo Sanctæ Mariæ Ormensis.
Adm. R.dus Can. P. Z. Decelles, pro Episcopo Sancti Hyacinthi.
Adm. R.dus D. Georgius Corbett, pro Episcopo Alexandrinensi.
R.dus D. Aud. Cloutier, pro Episcopo Principis Alberti.
R.dus D. Romeus Guimont, pro Episcopo Victoriensi.
R.dus P. Gulielmus Charlebois, O. M. I., pro Episcopo Iborensi.
R.dus P. E. J. A. Tourangeau, O. M. I., pro Episcopo Adramyttensi.
R.dus P. Josephus Sébillet, C. J. M., pro Episcopo Siccensi.
R.dus Frater Alexius *de Barbezieux*, O. M. C., pro Episcopo Catennensi.
R.dus D. J. Emery-Grandbois, pro Episcopo Eleutheropolitano.
R.dus D. G. Murphy, O. M. I., pro Administratore Vancouveriensi.
R.dus Frater Raymundus Rouleau, O. P., pro Administratore Ottawiensi.
R.dus D. J. T. Aylward, pro Administratore Londonensi.
R.dus P. A. Poli, O. M. I., pro Præfecto Apostolico Yukonensi.

2°

JUDICES EXCUSATIONUM ET CAUSARUM

Illmus et Rmus Archiepiscopus Marianopolitanus.
" " Episcopus Chicoutimiensis.
" " Episcopus Sherbrookiensis.
" " Episcopus Chathamensis.
" " Episcopus Sanctæ Mariæ Ormensis.

3°

ASSESSORES COMMISSIONIS AD NOVAS MATERIAS

Illmus et Rmus Archiepiscopus Torontinus.
" " Episcopus Campivallensis.
" " Episcopus Sancti Alberti.
" " Episcopus Joliettensis.
" " Episcopus Victoriensis.

4°

SECRETARII CONGREGATIONIS EPISCOPORUM SEU PATRUM

Illmus et Rmus Episcopus Joliettensis.
" " Episcopus Victoriensis.

5°

PRAESIDES ET VICES-GERENTES COMMISSIONUM

PRIMA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Quebecensis.
Vicesgerens : Adm. R.dus D. Ludovicus Langis, V. G.

SECUNDA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Sancti Bonifacii.
Vicesgerens : R.dus D. Lionellus Lindsay.

TERTIA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Marianopolitan.
Vicesgerens : Rmus D. Antonius Gauvreau, P. S. S.

QUARTA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Kingstonien.
Vicesgerens : Rmus D. Olivarius Mathieu, P. A.

QUINTA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Halifaxien.
Vicesgerens : Adm. R.dus P. Gulielmus Murphy, O. M. I.

SEXTA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Archiep. Torontinus.
Vicesgerens : Adm. R.dus Can. Franc. Xav. Ross.

SEPTIMA COMMISSIO

Præses : Illmus ac Rmus Episcopus Pembrokensis.
Vicesgerens : Adm. R.dus D. Victor Thibaudier.

6°

OFFICIALES CONCILII

PROMOTORES :

Revmus D. Cyrillus Alfridus Marois, V. G., P. A.
" D. Carolus Octavius Gagnon, P. S. S.

SECRETARIUS GENERALIS :

Adm. R.dus D. Carolus Lecoq, S. S.

SECRETARIUS ADJUNCTUS :

R.dus D. Stanislaus Alfridus Lortie.

ASSISTENTES SECRETARII :

R.dus D. Camillus Roy.
" D. T. Curran.
" D. J. P. Treacy.
Adm. R.dus Can. F. X. Piette.

NOTARII :

R.dus D. J. T. McNally.
R.dus D. Eug. C. Laflamme.

MAGISTRI CAEREMONIARUM :

R.dus D. Julius Laberge.
" D. A. M. Daoust.
" D. J. U. Demers.
" D. J. A. Langlois.
" D. Jos. Poitras.

OSTIARII :

R.dus D. R. Guimont.
" D. Cyr. Gagnon.

CURSORES :

R.dus D. V. A. Huard.
" D. J. A. Robert.

CANTORES :

R.dus P. A. Hanley, C. SS. R.
" D. B. Ph. Garneau.
" D. Franciscus Pelletier.
" D. Ph. Fillion.

CAEREMONIALE CONCILII

DE HABITU

In sessionibus particularibus sive congregationis episcoporum sive diversarum commissionum, vestis tum Patrum tum synodalium quorumcumque vestis communis fuit quæ singulis proprie conveniebat.

In congregationibus autem synodalibus, Reverendissimi Episcopi utebantur vestibus choralibus, scilicet veste talari violacea, rochetto, mozetta et bireto violaceis. In sessionibus solemnibus, et Delegatus Apostolicus et Archiepiscopus Quebecensis sumpserunt cappam super albam et stolam, mitram pretiosam, baculum.

Archiepiscopi et Episcopi induerunt cappam super rochettum et amictum utentes baculo et mitra auriphrygiata.

Administratores sedium vacantium et Procuratores Episcoporum absentium induerunt cappam supra superpelliceum; deputati capitulorum cathedralium usi sunt veste chorali consueta.

Vicarii generales, Protonotarii apostolici, Prælati domestici et Camerarii secreti Suæ Sanctitatis habuerunt vestem suæ singuli dignitati convenientem. Alii synodales usi sunt veste chorali consueta.

DE ORDINE PRAECEDENTIAE

Excellentia Sua Dominus Delegatus Apostolicus, Præses Concilii.

Reverendissimus Archiepiscopus Quebecensis.

Archiepiscopi residentes juxta ordinem promotionis ad sedem.

Archiepiscopi titulares.

Episcopi residentes juxta ordinem promotionis ad sedem.

Vicarii apostolici.

Episcopi auxiliares secundum tempus a quo consecrati sunt.

Præfectus apostolicus.

Administratores sedium vacantium.

Procuratores Episcoporum absentium.

Abbas mitratus Nostræ Dominæ a Lacu.

Deputati capitulorum metropolitanorum secundum tempus quo capitulum institutum est.

Deputati capitulorum cathedralium secundum tempus quo capitulum institutum est.

Vicarii generales metropolitanorum secundum ordinem præsidendi servandum ab Archiepiscopis quorum sunt vicarii.

Vicarii item generales suffraganeorum secundum ordinem præsidendi servandum ab Episcopis quorum sunt vicarii.

Qui repræsentant congregationes religiosas, secundum ordinem præcellentiæ indicatum in libro cui titulus « Gerarchia », ita ut primi veniant ordines monastici, tum mendicantes, clerici regulares, instituta religiosa.

Officiales Concilii : promotores, secretarii, assistentes-secretarii, notarii, magistri cæremoniarum, ostiarii, cursores.

Theologi Patrum Concilii secundum ordinem præcellentiæ archiepiscoporum aut episcoporum quorum erant theologi.

Presbyteri sæculares, non synodales, secundum ordinem præcellentiæ : clerus Basilicæ, canonici, parochi, capellani, vicarii.

Religiosi non synodales secundum ordinem præcellentiæ supra indicatum.

Alumni seminarii.

MODUS PROCEDENDI IN EXAMINE DECRETORUM

I

VARII COETUS CONCILII

1. Varii cœtus qui successive materias Concilii examinant, decreta definiunt vel promulgant, in *Ordinarios* et *Extraordinarios* distinguuntur.

2. Cœtus *Ordinarii* sunt : commissiones Patrum et theologorum, congregationes synodales, congregationes Patrum Concilii, sessiones publicæ.

3. Cœtus autem *Extraordinarii* sunt: commissio *Ad novas materias*, commissiones *speciales*.

I° COETUS ORDINARII

4. Commissiones patrum et theologorum :

a. **Compositio.** — Illis unus Archiepiscopus præsidet ; Præsidi adjungitur senior ejusdem suffraganeus, et vicesgerens ab Archiepiscopo eligitur, qui in eorum absentia præsidebit. Illis adjunguntur theologi synodales.

Commissio proprium Secretarium eligit inter membra sua, vel unum pro omnibus materiis, vel diversos pro diversis relationibus faciendis.

b. **Competentia.** — Quælibet commissio est competens in parte schematum sibi assignata.

5. Congregationes Synodalium.

His assistunt omnes Archiepiscopi, Episcopi et alii qui vocem definitivam habent ; omnes etiam qui consultativam vocem habent, nec non theologi synodales. Possunt etiam ad istas Congregationes a Concilio admitti alii viri ecclesiastici, qui, quamvis synodales non sint, deliberationibus tamen synodalium interesse cupiunt. Ii nomen, munus suum et locum ubi domiciliantur, in scriptis promotori exhibeant, qui pro eorum admissione instabit. Qua facta instantia respondet Præses Concilii : « Legantur eorum nomina, referatur officium quod gerunt, et locus ubi commorantur ». Lectis omnibus, Præses ut Patrum sententia habeatur, Secretario mandat, qui modo interrogat : « Placetne Reverendissimis Patribus ut petentes admittantur ? » Quibus respondentibus « Placet », viri prædicti intrare jubentur. Statim coram Præside emittunt juramentum hoc modo : « Juro et promitto me secretum synodale sancte observaturum. Sic me Deus adjuvet.»

6. Patrum Concilii congregationes.

His assistunt soli Archiepiscopi, Episcopi et alii qui vocem definitivam habent.

Ex officialibus Concilii soli secretarii præsentes sunt.

7. Sessiones solemnes.

a. His assistunt omnes synodales. Populus etiam admittitur.

b. Dies quibus habendæ sunt decreto Congregationis Episcoporum indicantur.

II° COETUS EXTRAORDINARII

8. Commissio « ad novas materias. »

9. Commissiones speciales :

Si Congregationi Patrum Concilii placuerit specialem materiam speciali aliquorum studio committere, ipsius jussu, instituitur *Commissio specialis de illa quæstione.*

II

ORDO QUO MATERIAE TRACTANTUR USQUE AD DEFINITIVAM SENTENTIAM.

10. Schematum textus et quæcumque alia materia examinatur primo a Commissione ordinaria, a qua discutitur, emendatur, etc.

Examinis peracti ac *resolutionis* susceptæ fit *relatio* a Secretario, subscribitur a Præside Commissionis, et transmittitur ad Præsidem Concilii,—qui *textum novum* aut saltem *modificationes* in textu introducendas imprimi curat et synodalibus distribui.

11. Hæc relatio et textus acceptatus submittuntur Congregationi synodalium. Textus approbatus a Commissione constituet discussionis argumentum.

Rogante Promotore, et jubente Præside, leguntur a Secretario.

Textus discutitur, admittitur, rejicitur, emendatur aut pro nova consideratione ad Commissionem remittitur. Fit relatio et datur Præsidi Concilii.

12. Textus acceptatus a Congregatione Synodalium una simul cum relatione proponitur Congregationi Patrum Concilii; Congregatio Patrum illum rejicit, novæ considerationi committit, vel emendat, aut definitive decernit.

13. Tandem, in sessione publica, quæ a Congregatione Patrum decreta sunt ratificantur et promulgantur.

14. Hic ordo servatur semper, nisi in particularibus casibus Congregatio Patrum Concilii aliud ordinaverit :

a. Vel quæstionem aliquam ad se *statim* deferri jubendo ;

b. Vel aliquam materiam remittendo studio specialis alicujus commissionis, quam tunc instituit.

Hujus specialis commissionis membra seliguntur a Præside, Concilio probante. In ea auctor novæ propositionis includitur.

III

DISCUSSIONUM REGULAE GENERALES

15. Quaestio coram Concilio :

Nemini licet loqui de quæstione quæ non sit cœtui regulariter proposita. Regulariter proposita intelligitur quæ, jubente Præside, lecta sit a Secretario.
Si quidem aliqua motio proponi contigerit, danda est in *scriptis* Præsidi, et ab ipso proponenda. Antequam proponatur a Præside, retrahi potest ab auctoribus, postea vero non, sed de ea ferri debet suffragium.

16. Ordo agendorum.

a. Preces.

b. Legitur compendiaria relatio actorum in ultimo congressu.

c. Argumentum primario discutiendum, (« Ordre du jour», « Order of the day »), est semper schema, prout cœtui examinandum proponitur ;

d. In congregatione synodalium est schema de quo relatio facta est a commissione competente, secundum ordinem temporis quo exhibiti sunt Præsidi Concilii relationes et textus. Promotor instat ut talis quæstio discutiatur, jubet Præses, Secretarius legit, unusquisque quæ dicenda habet exprimit, suffragia emittuntur. Promotor instat pro sequente quæstione, et ita porro.

e. In congregatione Patrum Concilii est textus approbatus a congregatione synodalium.

f. Preces in fine.

17. Emendationes, seu motiones ad corrigendum schema, (« amendements », « amendments »).

a. Omnis emendatio schematis proponi debet in *scriptis* et quidem latine. Regulariter præsentanda est Præsidi tempore sufficienti ante discussionem ut possit imprimi et distribui ; nulla motio subito proposita consideratur, nisi cœtus consultus acquieverit.

b. Omnis emendatio proposita clare exprimere debet quid sit mutandum in textu, et quomodo novus textus sit legendus.

c. Emendatio rejecta rursus non proponitur, nisi ita mutata sint verba ut vere æquivaleant novæ emendationi.

18. De jure et ordine loquendi.

a. **Quinam jus loquendi habeant ?**

Loquendi jus habent :

aa. In *Commissionibus*, omnes synodales commissioni adscripti mentem suam exprimere possunt.

bb. In *Congregationibus synodalium*, omnes Episcopi et qui vocem definitivam habent, et ii etiam qui vocem habent consultativam, nec non omnes theologi et canonistæ synodales

cc. In *Congregationibus Patrum* et in *Sessionibus*, ii soli loquuntur qui vocem definitivam habent.

b. **Quonam ordine loquantur oratores ?**

aa. In *Sessionibus*, unusquisque secundum ordinem quo sedet, incipiendo ab ultimo ;

bb. In *Congregationibus Patrum Concilii*, secundum ordinem quo sedent incipiendo ab ultimo ;

cc. In *aliis*, qui vult loqui surgit et veniam petit a Præside, nec loqui fas est nisi hac venia Præsidis obtenta.

Unusquisque semel tantum loquitur, nisi, postquam omnes jam dixerunt, ipsi rursus venia concedatur.

Auctor propositionis vel motionis aut relator primus loquitur ad explicandam quæstionem, et iterum ipsi licet post omnes loqui ad claudendam discussionem.

c. **Regulae.**

aa. Oratores Præsidem alloquuntur, et abstinere debent ab alternis sermonibus inter se habendis. Dicant breviter et ad rem ; secus a Præside aut a Promotore admoneantur.

bb. Oratorem loquentem nulli licet interrumpere, — nisi cum assensu Præsidis et nisi : 1. agatur de revocatione ad ordinem, 2. petatur quæstio ab oratore, 3. aut agatur de materia privilegiata (« matter of privilege », « question personnelle »).

cc. Si temporis limes constituitur ad loquendum, elapso tempore Promotor signum dat, nec orator ultra procedit, nisi unanimiter consentiente cœtu.

d. **Discussionis conclusio.**

Discussioni finis imponitur quando omnes locuti sunt qui loqui petierunt cum venia Præsidis. Præses ponit quæstionem et suffragia emittuntur.

Finis imponitur etiam quando *præjudicialis quæstio* acceptatur.

Dum aliqua quæstio consideratur, nulla motio regulariter potest fieri nisi : 1. ad prorogandam discussionem, 2. ad dimittendam quæstionem, 3. ad quæstionem præjudicialem, 4. ad remittendam discussionem in diem determinatam, 5. ad remittendam materiam commissioni, 6. ad emendandum.

Ordo inter has motiones est ordo hic descriptus.

De 1a, 2a et 5a deciditur sine discussione.

IV

DE VOTO

19. Quinam jus habeant votum emittendi?

a. In *Commissionibus :* omnes synodales adscripti ;

b. In *Congregatione synodalium :* omnes qui vocem definitivam habent, nec non ii qui vocem consultativam sive a jure, sive concessam a Concilio ;

c. In *Congregationibus Patrum* et in *Sessionibus :* soli qui habent vocem definitivam.

Omnes jure gaudentes votum suum ferre tenentur de omni quæstione proposita, nisi legitime excusentur.

20. Ordo quo materiae voto submittuntur.

Si ab habente jus voti petatur ut quædam quæstio quæ divisibilis est dividatur, et per partes voto submittatur, hoc faciendum est.

Si de quæstione principali et de subordinata agatur, hic ordo servandus erit : proponetur voto 1) — textus substituendus, 2) — emendationis emendatio, 3) — emendatio, 4) — quæstio prout proposita.

21. Votationis modus.

a. In *Sessionibus*, solemnis modus consuetudine firmatus in Conciliis adhibetur, scil. proposita quæstione a Præside, unusquisque secundum ordinem præcedentiæ respondet : *Placet,—Non placet,—Placet juxta modum* (si emendatio desideratur).

Secretarii transeuntes coram Patribus uniuscujusque responsum accipiunt et notant.

b. In *aliis*, simplicior modus, qui fere ubique obtinet, adhibetur, scil. qui jure gaudent suffragium emittunt *surgendo in suo loco*, nisi *scrutinium secretum* legitime petatur, quod fit quando duæ ex tribus partibus jure suffragii gaudentes id postulant.

22. Quorum.

Majoritas eorum qui jure suffragii gaudent et ad Concilium venerunt constituit numerum legalem ad tractandas et definiendas quæstiones.

23. Majoritas.

Quæstiones dirimuntur absoluta majoritate votantium. Attamen votum duarum ex tribus partibus requiritur *ad suspendendam discussionem argumenti primario tractandi*, aut *introducendam materiam de qua commissio competens nondum fecit relationem*. Motio ad *supprimendam aliquam materiam* aut ad *limitandam discussionem* æquivalet *mutationi* « de l'ordre du jour.»

24. Votum decisivum Praesidis.

Si suffragia sint paria, Præses votum decisivum habet. Quo jure si non utitur, motio rejecta censetur.

Votum emissum acquisitum est, nec eadem quæstio rursus discussioni subjicitur. Potest tamen concedi *nova consideratio*, sed tunc qui illam petit debet prius votum emisisse cum majoritate.

25. In omnibus ordo servandus.

Si quis, vel loquendo vel alio modo, regulas transgreditur, Præses vel Promotor debet, vel etiam quilibet alius, annuente Præside, potest illum ad ordinem revocare. Revocatus sedet dum casus tractatur, nec procedit in oratione sine venia cœtus.

26. Casus dubii.

In casibus dubiis de sensu aut observatione regulæ, Præses dirimit quæstionem sine discussione.

ORDO SESSIONUM ET CONGREGATIONUM

	Sessio solemnis.	Synodalis congregatio.	Episcoporum congregatio.	Commissionum cœtus.
Die dominica...	9 A. M.	....	....	....
Feria IIa.....	....	....	9.30 A. M.	3 P. M.
Feria IIIa.....	....	9.30 A. M.	....	3 P. M.
Feria IVa.....	....	....	9.30 A. M.	3 P. M.
Feria Va.....	....	9.30 A. M.	4 P. M.	....
Feria VIa.....	....	....	9.30 A. M.	3 P. M.
Sabbato.......	....	9.30 A. M.	4 P. M.	3 P. M.

EX ACTIS SESSIONUM ET CONGREGATIONUM

SESSIO SOLEMNIS PRIMA

Dominica decima sexta post Pentecosten, die decima nona mensis Septembris, anno Domini millesimo nongentesimo nono, pontificatus vero Pii PP. X septimo, in festo Septem Dolorum B. M. V., habita est prima sessio solemnis Concilii Plenarii Quebecensis Primi in Quebecensi Metropolitana Ecclesia Dominæ Immaculatæ dedicata.

Hora octava et dimidia ante meridiem, Illustrissimi et Reverendissimi Concilii Patres et alii synodales in ædibus archiepiscopalibus convenerunt ubi proprias sui ordinis ac dignitatis vestes induerunt. Hora autem nona, omnibus rite dispositis, incepta est processio quæ per vias publicas ad Cathedralem Ecclesiam conducentes, et inter densissimas populi turbas, sequenti ordine solemniter sese evolvit.

Duce sacristano, primo processerunt Thuriferarius et, ad ejus dexteram, tertius Cæremoniarum Magister.

Quos secuti sunt : Cruciferarius duobus acolytis comitatus;

Majoris Seminarii alumni ;

Religiosi qui de Concilio non erant, juxta ordinem in « Gerarchia » præstitutum ;

Sacerdotes sæculares qui in Concilio partem non habebant, scilicet vicarii, capellani, parochi, tandemque Basilicæ clerus ;

Concilii Cantores una cum secundo Cæremoniarum Magistro ;

Synodales Theologi ;

Officiales Concilii, scilicet Ostiarii, Notarii, Secretarii ac Promotores ; Ordinum Religiosorum Procuratores ; Seminariorum Rectores ;

Universitatum Catholicarum Rectores ;

Prælati juxta dignitatis ordinem ;

Episcoporum ac Metropolitanorum Vicarii Generales, juxta ordinem præcedentiæ ;

Capitulorum sive Cathedralium sive Metropolitanorum Procuratores, juxta ordinem erectionis Capituli ;

Absentium Episcoporum Procuratores ;

Abbas Monasterii N.-D. a Lacu ;

Sedium vacantium Administratores ;

Præfecti Apostolici ;

Episcopi Auxiliares, juxta ordinem consecrationis ;

Vicarii Apostolici ;

Episcopi residentiales et Archiepiscopi, juxta ordinem promotionis ad sedem ;

Subdiaconus crucem ferens ;

Archiepiscopus Quebecensis, duobus sacerdotibus assistentibus ac suis capellanis comitatus ;

Presbyter Celebranti assistens cum Diacono ad sinistram ejus ;

Delegatus Apostolicus duobus diaconis assistentibus suisque capellanis comitatus ;

Ecclesiæ Cathedralis Æditui ; Universitatis Lavallensis Professores.

Quo autem processionis tempore, decantabantur hymni VENI CREATOR, AVE MARIS STELLA, et Psalmi octogesimus, octogesimus tertius et octogesimus sextus.

Missa Pontificalis de Spiritu Sancto ab Illmo et Revmo Archiepiscopo Quebecensi celebrata est. Post Evangelium, Revmus Archiepiscopus Marianopolitanus et, finita missa, Revmus Archiepiscopus Kingstoniensis coram Patribus, Synodalibus et populo conciones in idiomatibus gallico et anglico respective pronuntiarunt.

Post missam, dum chorus decantabat hymnum « *Christus vincit, etc.* », Excellentissimus Concilii Præses, Illmus et Revmus Donatus Sbarretti, Archiepiscopus Ephesiensis et Delegatus Apostolicus in his regionibus, sedit in faldistorio ante

altare posito, et omnes Concilii Officiales ad sedes specialiter dispositas accesserunt.

Tunc precibus et canticis de more fusis, juxta Pontificale Romanum et Cæremoniale Episcoporum, Illmus et Revmus Præses allocutionem sequentem pronuntiavit :

« VENERABILES FRATRES CONSACERDOTES, præmissis Deo precibus, oportet ut ea, quæ de divinis officiis, vel de sacris ordinibus, aut etiam de nostris moribus et necessitatibus ecclesiasticis a nobis conferenda sunt, cum caritate et benignitate unusquisque vestrum suscipiat, summaque reverentia, quantum valet, Domino adjuvante, percipiat, vel quæ emendatione digna sunt, omni devotione unusquisque fideliter studeat emendare ; et si cui forte quod dicetur, aut agetur, displiceat, sine aliquo scrupulo contentionis, palam coram omnibus conferat : quatenus, Domino mediante, et hoc ad optimum statum perveniat : ita ut nec discordans contentio ad subversionem justitiæ locum inveniat, neque iterum in perquirenda veritate vigor nostri ordinis, vel sollicitudo tepescat. »

Surrexerunt postea Promotores Concilii et petierunt Concilium nunc aperiri. Cui petitioni Revmi et Illmi Patres per mandatum Excellentissimi Præsidis interrogati, responderunt sibi placere. Tunc facta est a Secretario lectio decreti *De aperiendo Concilio*, ut sequitur :

« In nomine Sanctissimæ et Individuæ Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

« NOS, Donatus Sbarretti, Archiepiscopus Ephesiensis, Præses et Delegatus Apostolicus, ad majorem Omnipotentis Dei et Salvatoris Nostri Jesu Christi gloriam, ad Beatissimæ Virginis Mariæ sine labe Conceptæ ejusque castissimi Sponsi S. Joseph honorem, et ad Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, Sanctorumque Dominii Canadensis Patronorum et Protectorum et omnium Sanctorum laudem, ad Fidei et religionis incrementum, ad pacem et concordiam populorum promovendam, statuimus ac decernimus, de consilio et assensu Reverendissimorum Episcoporum ejusdem Dominii Canadensis, hac ipsa die decima nona mensis Septembris anni millesimi nongentesimi noni, adjutrice divina misericordia, initium fieri atque jam factum esse

Concilii Plenarii Dominii Canadensis Primi, quod auctoritate SS. Domini Nostri Pii Papæ X per Apostolicas Litteras diei vigesimæ quintæ Martii Nobis collata, edicto Nostro sub die 2 Maii hujus anni, hac ipsa die Dominica, quæ est decima nona mensis Septembris, convocavimus. Faxit Deus ut hæc Plenarii Concilii inchoatio felix sit ac fausta omnino et in Sanctæ Matris Ecclesiæ et Dominii Canadensis decus benevertat. Deum propterea humiliter deprecamur ut, quod cœpit, ipse perficiat, ac quæcumque ad Ecclesiam Canadensem decernenda aut stabilienda cognovimus sancte et fideliter observari sua opitulante gratia largiatur.»

Hac lectione finita Delegatus Apostolicus alta voce sequentibus verbis Concilium apertum declaravit : « Decretum placuit omnibus Patribus, itaque decernimus Primi Nostri Concilii Canadensis initium fieri et jam factum esse.»

Instantibus iisdem Promotoribus et annuentibus Concilii Patribus, decreta *De modo vivendi in Concilio, De præjudicio non afferendo, De non discedendo, De Concilii officialibus, et De vocatione nominum* lecta sunt [1]. Index igitur omnium eorum qui de jure vel consuetudine Concilio interesse debent lectus est ; et, publice vocati a Secretario secundum ordinem præcedentiæ, sequentes synodales responderunt : « Adsum.»

PRAESES :

Illmus et Revmus Donatus Sbarretti, Archiepiscopus Ephesiensis, Sedis Apostolicæ Delegatus.

ARCHIEPISCOPI RESIDENTIALES :

Illmus et Revmus Ludovicus Nazarius Bégin, Archiepiscopus Quebecensis.
" " Ludovicus Philippus Adelardus Langevin, Archiep. Sancti Bonifacii.
" " Paulus Bruchési, Archiepiscopus Marianopolitanus.

(1) Textus horum Decretorum invenitur in fine hujus relationis.

Illmus et Revmus Carolus Hugo Gauthier, Archiep. Kingstoniensis.
" " Eduardus Josephus McCarthy, Archiep. Halifaxiensis.
" " Fergus Patricius McEvay, Archiep. Torontinus.

EPISCOPI RESIDENTIALES :

Illmus et Revmus Joannes Cameron, Episc. Antigonicensis.
" " Andreas Albertus Blais, Episc. Sancti Germani Rimouskiensis.
" " Richardus Alphonsus O'Connor, Episc. Peterboroughensis.
" " Jacobus Carolus McDonald, Episcopus Carolinopolitanus.
" " Josephus Medardus Emard, Episc. Campivallensis.
" " Michael Thomas Labrecque, Episc. Chicoutimiensis.
" " Paulus Larocque, Episc. Sherbrookensis.
" " Narcissus Zephyrinus Lorrain, Episc. Pembrokensis.
" " Franciscus Xaverius Cloutier, Episc. Trifluvianensis.
" " Timotheus Casey, Episc. Sancti Joannis in America.
" " Æmilius Legal, Episc. Sancti Alberti.
" " Thomas Franciscus Barry, Episc. Chathamensis.
" " Hermannus Brunault, Episc. Nicoletanus.
" " Josephus Alfridus Archambeault, Episc. Joliettensis.
" " David Josephus Scollard, Episc. Sanctæ Mariæ Ormensis.
" " Alexius Xystus Bernard, Episc. Sancti Hyacinthi.
" " Gulielmus Andreas Macdonell, Episc. Alexandrinensis.
" " Albertus Pascal, Episc. Principis Alberti.
" " Alexander MacDonald, Episc. Victoriensis.

VICARII APOSTOLICI :

Illmus et Revmus Æmilius Grouard, Episcopus Iborensis, Vic. Apost. Athabaskensis.
" " Gustavus Blanche, Episc. Siccensis, Vic. Apost. Sinus Sti-Laurentii.
" " Elias Anicetus Latulipe, Episc. Catennensis, Vic. Apost. Temiscamingensis.

EPISCOPI AUXILIARES :

Illmus et Revmus Paulus Eugenius Roy, Episc. Eleutheropolitanus.
" " Celestinus Joussard, Episc. Arcadiopolitanus.

PRAEFECTUS APOSTOLICUS :

Illmus et Revmus Æmilius Bunoz, O. M. I., Præf. Ap. Yukonensis.

ADMINISTRATORES DIOECESUM, SEDE VACANTE :

Adm. R.dus J. Welch, O. M. I., Administrator Vancouveriensis.
Revmus J. Onesimus Routhier, Administrator Ottawiensis.
" J. Ed. Meunier, Administrator Londonensis.

PROCURATORES EPISCOPORUM ABSENTIUM :

Adm. R.dus D. J. M. Mahony, Procurator Episcopi Hamiltonensis.
R.dus P. Josephus Maria Jodoin, O. M. I., Procurator Episcopi Adramyttensis.

ABBAS MONASTERII N. D. A LACU :

Revmus D. Antonius Oger, O. C. R.

PROCURATORES CAPITULORUM ECCLESIARUM METROPOLITANARUM :

Adm. R.dus Can. Gaspardus Dauth, Procurator Capituli Ecclesiæ Marianopolitanæ.
Revmus D. Onesimus Routhier, " " " Ottawiensis.

PROCURATORES CAPITULORUM ECCLESIARUM CATHEDRALIUM :

Adm. R.dus D. Ludovicus Jacobus Langis, V. G., Proc. Capituli Ecclesiæ Sancti Germani Rimouskiensis.
Revmus D. Hermylus Baril, V. G., Proc. Capituli Ecclesiæ Trifluvianensis.
Adm. R.dus Can. Philippus Choquette, " " " Sancti Hyacinthi.
" " " Petrus Sylvestre, " " " Joliettensis.

VICARII GENERALES METROPOLITANORUM :

Revmus D. Cyrillus Alfridus Marois, Vicarius Generalis Quebecensis.
" D. Aloysius Adulphus Paquet, " " Quebecensis.
" D. Franciscus Azarias Dugas, " " Sancti Bonifacii.
Adm. R.dus P. Joachim Allard, O. M. I., " " Sancti Bonifacii.
Revmus D. Joannes Masterson, " " Kingstoniensis.
" D. T. J. Daly, " " Halifaxiensis.
" D. J. J. McCann, " " Torontinus.

VICARII GENERALES EPISCOPORUM :

Adm. R.dus D. Alexander Thompson, " " Antigonicensis.
" " D. Ludovicus Jacobus Langis, " " Sancti Germani Rimouskiensis. " "
" " D. Jacobus Morrisson, " " Carolinopolitanus.
" " D. Henricus Blaquière, " " Carolinopolitanus.
Revmus D. H. O. Chalifoux, " " Sherbrookensis.

Revmus D. Hermylus Baril, Vicarius Generalis
Trifluvianensis.
Adm. R.dus D. G. F. Chapman, " "
Sancti Joannis in America.
" " D. Joannes Hébert, " "
Sancti Joannis in America.
" " P. Albertus Lacombe, O. M. I., " "
Sancti Alberti.
" " P. Hippolytus Leduc, O. M. I., " "
Sancti Alberti.
Revmus D. Ludovicus Napoleo Dugal, " "
Chathamensis.
Adm. Rev. D. J. L. Guertin,
Sancti Hyacinthi.
" " D. Georgius Corbett, " "
Alexandrinensis.
" " P. H. Lacoste, O. M. I., " "
Principis Alberti.

PROTONOTARII APOSTOLICI, PRAELATI DOMESTICI ET CAMERARII SECRETI :

Revmus D. Carolus Guay, Prot. Apost.
" D. Olivarius Elzearus Mathieu, " "
" D. Josephus Theophilus Allard, " "
" D. Henricus Têtu, Praelatus Sanctitatis Suae.
" D. Carolus Octavius Gagnon, " " "
" D. Majoricus Bolduc, " " "
" D. Franciscus Xaverius Belley, " " "
" D. Gulielmus Varrilly, " " "
" D. Marcellus Franciscus Richard, " " "
" D. Antonius Gauvreau, " " "
" D. Franciscus Xaverius Faguy, " " "
" D. Thomas Gregorius Rouleau, " " "
" D. Napoleo Josephus Sirois, " " "
Adm. R.dus D. Edmundus Carolus Tanguay, Camerarius Secretus.
" " D. Daniel Hieronymus Gillis, "
" " D. Alfridus Sinnott, " "

Rectores universitatum :

R.dus D. Amedeus Gosselin, Rector Universitatis Lavallensis.
" P. Gulielmus J. Murphy, O. M. I., Rector Univ. Ottawiensis.
Adm. R.dus Can. Gaspardus Dauth, Vice-Rector Univ. Lavallensis.

Rectores majorum seminariorum :

R.dus D. Napoleo Carolus Gariépy, Rector Seminarii Majoris Quebecensis.
" P. A. Poli, O. M. I., " " " Ottawiensis.
" P. J. C. Lebrun, " " " Halifaxiensis.
Adm. R.dus Can. Leo Arcand, " " " Trifluvianensis.
" " Can. Carolus Philemon Côté, " " Rimouskiensis.
R.dus D. Alfridus Tremblay, " " " Chicoutimiensis.
" D. P. A. Sabourin, " " " Campivallensis.

Provinciales, Vic. : Generales et Vicarii Provinciales Ordinum Religiosorum :

Adm. R.dus D. Bruno Dœrfler, Prior Monasterii Ordinis Sancti Benedicti.
" " Fr. Henricus Hage, Prov. Ordinis Fratrum Prædicatorum.
" " Fr. Columbanus Maria, " " " Minorum Sancti Francisci.
" " Fr. Ernestus Maria a Belliloco, Prov. Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum.
" " P. Eduardus Lecompte, S. J., Superior Societatis Jesu.
" " P. P. M. Dagnaud, Prov. Congregationis Jesu et Mariæ.
" " D. Carolus Lecoq, Superior Societatis Sancti Sulpitii.
" " P. A. Fiset, Prov. Congregationis SS. Redemptoris.

Adm. R.dus P. J. N. Dozois, Prov. Oblatorum Mariæ Immaculatæ.
" " P. Priscus Magnan, Prov. Oblatorum Mariæ Immaculatæ.
" " P. Henricus Grandin, Prov. Oblatorum Mariæ Immaculatæ.
" " P. Gulielmus Klœpfer, Prov. Cong. Resurrectionis D. N. J. C.
" " P. Henricus Richard, " Societatis Mariæ.
" " P. G. A. Dion, " Congregationis Sanctæ Crucis.
" " P. Carolus Ducharme, " " Sancti Viatoris.
" " P. J. R. Teefy, " " Sancti Basilii.
" " P. Sozontius Dydyk, " " Sancti Basilii Magni.

Theologi :

Revmus D. Gulielmus Varrilly,	Pro Delegato Apostolico.
R.dus D. Josephus Gignac,	" " "
" D. Philippus Perrier,	" " "
" P. Carolus Gonthier, S. J.,	" " "
" D. Lionellus Lindsay,	" Archiep. Quebecensi.
" D. Stanislaus Alfridus Lortie,	" " "
" P. Josephus Grenier, S. J.,	" " Sancti Bonifacii.
" P. Z. Lacasse, O. M. I.,	" " "
Adm. R.dus D. Carolus Lecoq, S. S.,	" " Marianopolitano.
" " Can. Æmilius Roy,	" " "
Revmus D. Joannes Masterson,	" " Kingstoniensi.
R.dus D. P. J. Hartigan,	" " "
" P. C. J. Lebrun, C. J. M.,	" " Halifaxiensi.
" P. J. L. Levallois, C. J. M.,	" " "
" D. D. Morris,	" " Torontino.
" D. Michael Moyna,	" " "
" D. H. McPherson,	Pro Episcopo Antigonicensi.
" D. D. J. Casey,	" " Peterboroughensi.
" D. Alex. Walter,	" " Hamiltonensi.
Adm. R.dus D. Can. F. Xav. Ross,	" " Rimouskiensi.
" " D. Jacobus Morrison,	" " Carolinopolitano.

Rev.dus D. P.A. Sabourin,	Pro Episcopo Campivallensi.
" D. Alfridus Tremblay,	" " Chicoutimiensi.
" D. J. A. Lefebvre,	" " Sherbrookensi.
" D. P. F. Ryan,	" " Pembrokensi.
" D. L. Chartier,	" " Trifluvianensi.
" D. J. A. O'Reilly,	" Sancti Joannis in Am.
" D. A. Bernier,	" " Sancti Alberti.
Revmus D. Ludov. N. Dugal,	" " Chathamensi.
Adm. R.dus D. Victor Thibaudier,	" " Nicoletano.
Rev.dus D. A. Roch,	" " Joliettensi.
" P. Joannes Connolly, S. J.	" Sanctæ Mariæ Ormensis.
Adm. R.dus Can. P. J. Decelles,	" " Sancti Hyacinthi.
" " D. Georgius Corbett,	" " Alexandrinensi.
Rev.dus D. Audomarus Cloutier,	" " Principis Alberti.
" D. Romeus Guimont,	" " Victoriensi.
" P. Gulielmus Charlebois, O. M. I.,	" Iborensi
" P. E. A. J. Tourangeau, O. M. I.,	" Adramyttensi.
" P. Josephus Sébillet, C. J. M.,	" Siccensi.
" Fr. Alexius de Barbezieux, O. M. C., Catennensi.	Pro Episcopo
" D. J. Emery Grandbois, Eleutheropolitano.	" "
" P. G. Murphy, O. M. I., Vancouveriensi.	Pro Administratore
" Fr. Raymundus Rouleau, O. P., Ottawiensi.	" "
" D. J.T. Aylward, Londonensi.	" "
" P. A. Poli, O. M. I.,	Pro Præfecto Yukonensi.

Denuo urgentibus Promotoribus lectum est sequens decretum *De professione Fidei :*

« Cum inter omnes pastoralis officii sollicitudines illa potissimum esse debeat, ut Fides Catholica, quam Sacrosancta Romana Ecclesia tenet, et quæ solidissimo Petræ fundamento nititur, incorrupta in Nostris civitatibus vigeat et augescat, decernimus et statuimus, ut ab unanimi professione ejusdem fidei, quam salutis humanæ initium et fundamentum prædica-

mus, præsentis quoque Synodi actiones sumant exordium et incrementum. Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Idcirco patrum exempla et S. Concilii Tridentini ordinationem pie venerantes, præcipimus, et Reverendissimos Episcopos, necnon omnes in hoc Concilio congregatos invitamus, ut professionem fidei secundum formam a Pio Papa IV concinnatam emittant una cum clausula de Romani Pontificis primatu deque ejus infallibili magisterio addenda juxta fel. rec. Pii Papæ IX præscriptum.»

Illo autem decreto a Patribus approbato, Delegatus Apostolicus formulam Professionis Fidei clara voce perlegit et juramentum præstitit.

Tunc omnes Patres, bini et bini coram Præside, et omnes alii Synodales simul, in locis suis genuflexi, idem juramentum præstiterunt.

Quo quidem peracto, urgentibus Promotoribus ut data secundæ sessionis solemnis determinetur, indicta est a Præside, cum approbatione Patrum, dies dominica, decima septima post Pentecosten, scilicet vigesima sexta Septembris.

Tunc Notarii, a Promotoribus rogati ut de iis omnibus quæ hac in prima sessione peracta sunt instrumentum conficiant, promiserunt se illud facturos esse.

Post brevem orationem mentalem lecta sunt latine, gallice et anglice filialis devotionis obedientiæque testimonium in nomine Concilii Patrum ab Excellentissimo Præside Sanctissimo Patri Pio PP. X telegraphice transmissum et benevolum responsum a Sanctitate Sua per Eminentissimum Cardinalem Merry del Val, Secretarium Status, mandatum, juxta cujus tenorem Eminentissimus Præses apostolicam benedictionem, publicatis indulgentiis adnexis, solemniter impertivit.

Supradicta testimonium et responsum sic se habebant :

SS. D. N. PIO PP. X.

« Episcopi Canadenses in Primam Plenariam Synodum adunati sui esse ducunt filialis Summo Pontifici devotionis, perfectæque submissionis sensus exprimere, de paterna Ejus erga Ecclesiam Canadensem sollicitudine gratias, gratissimo animo,

persolvere, ac rogare ut Apostolica Benedictione, divinorum munerum auspice, omnes Synodales confortare dignetur ut efficaciter ad omnia in Christo instauranda laboribus suis conferre valeant.»

(Signatus) Donatus SBARRETTI,
Delegatus Apostolicus.

Illmo ac Rmo Donato SBARRETTI,
Delegato Apostolico,
Quebeci.

« Sanctissimus Pater sensus filialis devotionis Episcoporum Canadensium Primam Plenariam Synodum celebrantium libenter excepit, et dum vota promit ut ex eadem Synodo plurimi optimique fructus pro Ecclesia Canadensi adveniant, in hunc finem omnibus Episcopis congregatis specialem benedictionem, cœlestium munerum auspicem, peramanter impertitur.»

(Signatus) R. CARD. MERRY DEL VAL.

Deinde omnes per viam privatam et breviorem ad ædes Archiepiscopi processionaliter reversi sunt.

TEXTUS ALIORUM DECRETORUM QUAE LECTA SUNT IN HAC PRIMA SESSIONE SOLEMNI

DE MODO VIVENDI IN CONCILIO

Quum in memoriam Nobis revocamus illud Spiritus Sancti oraculum, in ædificanda domo, nisi Dominus ædificaverit, in vanum nos laborare ; in aggrediendo opere gravissimo quod intendimus, ad illum nobis confugiendum est, a quo omne datum optimum et omne donum perfectum descendit, ad Patrem luminum qui postulantibus sapientiam largitur affluenter, et qui dat velle et perficere pro bona voluntate. Quare, in hoc Concilio

Plenario celebrando, non viribus nostris exiguis confisi, sed Dei unius ope atque auxilio freti, supplices ab eo deprecamur, auspice Beata et Immaculata Virgine Maria, ut sedium suarum assistricem Sapientiam mittat, quæ Patribus hujus Concilii Plenarii adsit, et cum ipsis laboret. Obsecramus igitur vos Reverendissimos Episcopos, Fratres Nostros, atque in Domino exhortamur ut ad Concilium promovendum egregias vestras dotes et salutaria consilia, sanctasque preces conferatis ; venerabiles quoque Prælatos, Sacerdotes et Religiosos, qui Nobiscum congregati sunt, paterno amore per viscera misericordiæ Dei obtestamur, ut sacrosanctum sacrificium Deo offerant, aut saltem mysteriorum celebrationi intersint, vitæ sanctitate fidelibus præluceant, ac sincero studio omnes in unum cooperantes, ea omnia præstare satagant quæ ad felicem Concilii Plenarii exitum apta et condigna videantur.

De præjudicio non afferendo

Si cui contigerit in hoc Plenarium Concilium non jure admissum fuisse, vel proprio suo loco non sedere, sententiamve dicere, aut aliud quidpiam agere ; vel si forte aliqua ratione propria alicui privilegia non concedantur, declaramus ac decernimus nullum ipsi jus novum esse ideo acquirendum vel præjudicium inferendum : omnium enim jura sarta tectaque esse volumus.

De non discedendo

Ut consentientibus omnibus ad finem feliciter perducantur nostræ in Domino deliberationes, districte ne quis Synodalium nisi finito Concilio et subscriptis ejusdem actis atque decretis discedat absque gravi ac justa causa, a Nobis post relationem excusationum Judicum probanda, prohibemus. Quod si hujusmodi obtinuerit licentiam, si fuerit Episcopus residentialis, non prius discedat quam Procuratorem rite constituat qui ipsius gerat vices.

De Concilii officialibus

Quoniam ad negotia in hoc Concilio juxta Sacræ Liturgiæ normam et traditionis ecclesiasticæ morem rite, ordinatim et expedite peragenda opus sit, ut quidam ministri sive officiales designentur qui Nobis et hujus Concilii Patribus in diversis officiis fungendis præsto sint, ideo de consensu Reverendissimorum Patrum Synodalium sequentes Concilii officiales constituimus : (1)

De vocatione nominum

Cum hodie auspicante Deo feliciter apertum sit hoc Concilium Plenarium Primum Canadense, ut sacrorum canonum præscripto fiat satis, decernimus ac mandamus ut omnes tam Reverendissimi Episcopi quam presbyteri qui ad Concilium sunt vocati, quique eidem interesse debent, nominatim vocentur, absentes vero notentur.

Placeat igitur Reverendissimis Patribus ceterisque synodalibus, vocato eorum nomine, respondere : « Adsum.»

QUARTA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA II, 20 SEPTEMBRIS 1909, HORA NONA CUM DIMIDIA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, decretum est ab utroque secretario utriusque linguæ, scilicet gallicæ et anglicæ, exaratum iri relationem unam quæ versa in latinum sermonem servaretur in archivio.

---

(1) Vide supra elenchum officialium Concilii, p. 15.

Excellentia Sua Reverendissima notam fecit gratulationem filo telegraphico missam Patribus Concilii quibus omnia prospere adprecatur Rector Universitatis Catholicæ Washingtoniensis, cui Patres eadem via gratias referre properant. Deinde sanxerunt Patres quo ordine, quibus diebus habendæ sunt sessiones solemnes, peregrinatio ad sanctuarium Sanctæ Annæ de Bello-Prato, qui inter hæc varia solemnia Patres concionaturi essent et quibus argumentis.

Epistola synodalis ad clerum et populum fidelem Canadensis Dominii aget de spiritu christiano et catholico, quam Reverendissimus Archiepiscopus Quebecensis gallice exarabit, Reverendissimus Archiepiscopus Halifaxiensis vertet in sermonem anglicum.

Statutum est ut et synodales et Patres in studio schematum secuturi essent non novum ordinem et indicem a Reverendissimis Archiepiscopis propositum sed pristinum indicem. Novus autem adhibebitur in disponendo textus Concilii Romam mittendos.

Permittunt Patres ut Reverendissimus Episcopus Joliettensis tradat commissioni « Ad novas materias » adumbratam supplicationem omnium Episcoporum Canadensium qua gubernium fœderale rogabitur ut severe puniat conjuges qui concubinatum publicum exercent et eos quicumque puellas honestas illiciunt ad meretricia prostibula.

Sinunt Patres a Concilio discedere ad missiones, quo propter munus suum reducitur, Reverendissimum Dominum Joussard, Coadjutorem Reverendissimi Vicarii Apostolici regionis dictæ Athabaska.

MISSA SOLEMNIS

PRO DEFUNCTIS EPISCOPIS CANADENSIBUS

Feria quinta, die Septembris vigesima tertia, in Basilica Nostræ Dominæ Immaculatæ, celebrata est missa solemnis pro defunctis Episcopis Canadensibus, magna conveniente turba fidelium.

Reverendissimus Dominus Carolus Hugo Gauthier, archiepiscopus (Regiopolitanus) Kingstoniensis, celebravit missam in

pontificalibus ornamentis, assistente Excellentia Sua Reverendissima Domino Delegato Apostolico in throno, Patribus Concilii sedentibus in suis faldistoriis, cum pluviali nigro et mitra simplici.

Concionati sunt gallice Reverendissimus Dominus Hermannus Brunault, Episcopus Nicoletanus, justo encomio merita Episcoporum defunctorum prosecutus quatenus et doctores et apostoli et administri fuerunt Ecclesiæ ; anglice, Reverendissimus Dominus Alexander MacDonald, Episcopus Victoriensis, qui de mortuis sermonem habuit deque pia cura et suffragio erga fidelium animas piacularibus flammis addictas.

QUINTA CONGREGATIO

FERIA QUARTA, 24 SEPTEMBRIS 1909, HORA NONA CUM DIMIDIA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, permittunt Patres ut officiales Concilii partem habeant et in commissionibus et in congregationibus synodalibus.

Specialis commissio ex Reverendissimis Archiepiscopo Sancti Bonifacii ejusdemque suffraganeis instituitur a Patribus, cum onere examinandi gravem de Ruthenis quæstionem incolentibus tractus septentrionales et occidentales, et relationem proponendi congregationi Episcoporum.

In titulo primo *De doctrinis Fidei*, caput primum *De revelatione* admittitur vix immutatum.

SEXTA CONGREGATIO EPISCOPORUM

SABBATO, 25 SEPTEMBRIS 1909, QUARTA HORA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, statuitur ut schemata Concilii ut emendata in congregationibus synodalibus denuo prælo cusa tradenda sint Patribus ante congregationes ubi a Patribus trutinanda sint et sancienda.

Notum facit Patribus Excellentia Sua Reverendissima responsum quod trans oceanum sibi Patribusque misit Sua Majestas Eduardus Septimus Rex et Imperator, pro testimonio submissionis et fidelitatis quod Patres ad eamdem Suam Majestatem direxerant.

Postea Patres in titulo primo *De doctrinis Fidei*, caput secundum *De Fide* et caput tertium *De Deo* approbaverunt, paucis mutatis et additis ; item in titulo sexto *De personis religiosis* caput primum *De regularibus*.

SESSIO SOLEMNIS SECUNDA

Die Dominica, post Pentecosten XVII, mensis Septembris vigesima sexta, habita est in Basilica Minori Dominæ Nostræ Immaculatæ Quebecensis sessio solemnis secunda Concilii Plenarii Quebecensis Primi.

Hora nona antemeridiana, ex ædibus archiepiscopalibus ubi convenerant, Patres Concilii omnesque Synodales ordine debito ad ecclesiam processerunt.

Missam solemnem celebravit Illmus ac Revmus Archiepiscopus Sancti Bonifacii cui assistebant archipresbyter, Adm. R.dus Canonicus Æmilius Roy, Diaconus, R.dus D. Arthurus Prémont, et Subdiaconus R.dus D. Arthurus Gauthier.

Excellentissimo et Revmo Delegato Apostolico, pluviali induto, assistebant R.dus Pater Richard, R.dus Pater Teefy et R.dus D. Philippus Perrier.

Conciones : *De episcopatu*, ad populum clerumque habuerunt Illmi et Revmi Timotheus Casey, Episcopus Sancti Joannis in America, et Medardus Émard, Episcopus Campivallensis ; quorum prior post primum Evangelium et quidem anglico sermone, alter vero post missam et gallice.

Post ultimam concionem, Patribus Concilii pluviali indutis mitraque coopertis, incepta est sessio synodalis.

Et primo, cantatis psalmis et precibus juxta Cæremoniale Episcoporum præscriptis, actorum primæ sessionis solemnis relatio a Notario, R.do J. T. McNally, perlecta est.

Dein, facta vocatione nominum, institerunt Promotores pro publicatione decretorum. Assentientibus Concilii Patribus lecta sunt per summa tantum capita tria decreta tituli : *De doctrinis Fidei:* primum nempe *De Revelatione*, secundum *De Fide*, tertium *De Deo*.

Exquisitis deinde conjunctisque singulorum Patrum sententiis, solemniter approbata sunt decreta perlecta et, urgentibus promotoribus, indicta est pro proxima sessione solemni Dominica XIX post Pentecosten, in diem mensis Octobris decimam incidens.

Omnibus tandem rite expletis, Excellentissimus Concilii Præses solemnem impertivit benedictionem, qua cum gratiarum actione accepta, omnes processionaliter at per breviorem viam ad ædes archiepiscopales, cantantibus organis, reversi sunt.

SEPTIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA II, 27 SEPTEMBRIS 1909, HORA NONA CUM DIMIDIA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, approbaverunt Patres, quibusdam mutatis et additis, reliquos articulos capitis primi, *De regularibus*, et in titulo undecimo, *De Sacramentis*, caput primum *De sacramentis in genere*. Statuunt Patres alteram congregationem pomeridianam habitum iri.

OCTAVA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA II, 27 SEPTEMBRIS 1909, HORA QUARTA P. M.

Præside Excellentissimo Delegato Apostolico, mandant Patres ut Reverendissimus Episcopus Chicoutimiensis indicem contexat documentorum omnium quæ segregabit ut colligantur in appendice Primi Concilii Plenarii Quebecensis.

Postea Patres approbaverunt cum paucis emendationibus et additionibus reliquum caput primum *De Sacramentis*. Tituli quarti *De clericorum institutione* caput primum *De vocationum delectu*, et tituli duodecimi *De cultu* caput primum *De cultu Deo et sanctis exhibendo*, approbata sunt nec ulla ex parte mutata. Sex autem primi articuli capitis secundi *De observatione diei dominicæ et festorum* recepti sunt leviter emendati.

NONA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA IV, 29 SEPTEMBRIS 1909, HORA NONA CUM DIMIDIA A. M.

Excellentissimus Præses recitat litteras Reverendissimi Episcopi Hamiltonensis quibus exprimit quam vehementer doleat se Concilio interesse non posse. Patres mutant, augent, approbant reliquum caput secundum *De observatione diei dominicæ et festorum* sub titulo duodecimo *De cultu*.

Tituli secundi *De erroribus præcipue notandis*, caput primum *De materialismo, etc.* nulli mutationi subjacet.

Pauca emendantur in capite primo *De episcopis* tituli tertii *De variis clericorum gradibus ;* item in capite tertio *De vicario capitulari*. Caput autem secundum *De metropolitanis* receptum est nulla re mutata.

DECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA SEXTA KALENDIS OCTOBRIS 1909, HORA NONA CUM DIMIDIA A. M.

Præside Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres rogant commissionem « Ad novas materias » ut examinet schema novi decreti *De cura ecclesiarum*, et concinnant decretum *De via et ratione præsentandi Sanctæ Sedi ternam connotationem nominum* eorum qui eligantur ad implendas sedes vacantes. Tum retrogressi ad caput primum *De episcopis*, sub titulo tertio *De variis*

clericorum gradibus, alia mutaverunt, addiderunt alia, et animadvertente Excellentia Sua Reverendissima, decretum sextum decimum Concilii Quebecensis Quinti non extendi ad omnes casus, verbi gratia ad sedem a qua se Episcopus abdicat aut a qua ad aliam transfertur, Patres demandant Reverendissimo Secretario linguæ gallicæ ut reddat incudi totum caput tertium *De vicario capitulari* novum schema a se conditum suæ submissurus approbationi.

UNDECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

SABBATO, 2 OCTOBRIS 1909 HORA QUARTA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, approbant Patres novum decreti schema *De vicario capitulari aut administratore diœcesis sede vacante*, cui decreto addunt quod faciendum est dum providendum occurrit vacanti cathedrali ecclesiæ, eo ipso tempore quo vacat etiam sedes metropolitana.

Statuunt a feria tertia proxima habitum iri quotidie, præter feriam quintam et dominicam, binas congregationes, synodales scilicet hora nona matutina, episcoporum tertia pomeridiana.

Concedunt vocem consultativam officialibus Concilii jam ad commissiones et congregationes synodales admissis.

Paucis mutatis, approbant caput secundum *De minoribus seminariis* tituli quarti *De clericorum institutione*.

Statuunt orare Sanctam Sedem ut dignetur extendere ad omnes diœceses Canadenses privilegium jam concessum Episcopis Fœderatorum Statuum Americæ Septentrionalis, ut nempe vir ecclesiasticus tantum admittatur ut defensor in clericorum causis. Tum petiverunt a Reverendissimo Episcopo Nicoletano ut completum texeret indicem indultorum a Sanctissimo postulandorum.

DE PEREGRINATIONE PATRUM CONCILII AD SANCTUARIUM SANCTAE ANNAE DE BELLO-PRATO

Die Dominica tertia Octobris anni millesimi nongentesimi noni, facta est peregrinatio Patrum Concilii ad sanctuarium Sanctæ Annæ de Bello-Prato. Reverendissimus Dominus Josephus Medardus Émard, Episcopus Campivallensis, celebravit missam pontificalem, Excellentissimo Præside Concilii Domino Delegato Apostolico parato assistente in throno, omnibus Episcopis præsentibus, concionante Reverendissimo Domino Michaele Labrecque, Episcopo Chicoutimiensi, de utilitate peregrinationum et de dignitate et de fructibus hujus peregrinationis, postea Reverendo Domino Lionello Lindsay, e domo archiepiscopali Quebecensi, prædicante anglice de Sancta Anna, de ejus cultu per totam Ecclesiam, de speciali Canadensium pietate jam inde ab origine ipsa erga aviam Dei Incarnati. Post meridiem, Patres interfuerunt processioni extra fores ubi magna pompa latæ sunt reliquiæ Sanctæ Annæ et, post ejus reditum in sanctuarium, impertita est benedictio Sanctissimi Sacramenti.

DUODECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA II, 4 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, præsente hac vice etiam Reverendissimo Domino Zotico Racicot, Episcopo Poglensi, auxiliari Archiepiscopi Marianopolitani, approbant Patres tituli tertii *De variis clericorum gradibus* caput quartum *De vicario generali*, sine ulla mutatione. Sub titulo nono *De pietate promovenda in populo*, caput primum *De mediis promovendæ pietatis* accipitur, quibusdam rebus mutatis, additis aliis.

TERTIA DECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA IV, 6 OCTOBRIS 1909 HORA TERTIA P. M.

Præside Excellentissimo Delegato Apostolico, approbant Patres, cum emendationibus et additamentis, quinque primos articulos capitis quarti *De religiosis mulieribus*, in titulo sexto *De personis religiosis*.

QUARTA DECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA SEXTA, 8 OCTOBRIS 1909 HORA TERTIA CUM DIMIDIA P. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, sanxerunt Patres cum emendationibus reliquos articulos capitis quarti *De religiosis mulieribus*, sub titulo sexto *De personis religiosis*, et caput quintum *De capitulis et canonicis, De consultoribus*, infra titulum tertium *De variis clericorum gradibus*.

QUINTADECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

SABBATO, 9 OCTOBRIS 1909 HORA TERTIA CUM DIMIDIA P. M.

Præside Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres permittunt ut Reverendissimus Episcopus Antigonicensis, grandævus ætate, infirmæ valetudinis, revertatur ad suam diœcesim et domum.

Patres comprobant leviter emendatum decretum quod elaboravit commissio « Ad novas materias » *De ratione eligendi episcopos in Dominio Canadensi* ; item caput sextum *De parochis vel rectoribus missionum*, infra titulum tertium *De variis clericorum gradibus* ; item caput quartum *De Verbo Incarnato*, ex titulo primo *De doctrinis Fidei*, et caput quintum *De peccato originali et gratia* ; denique quatuor primos articulos capitis secundi *De Baptismo*, in titulo undecimo *De Sacramentis*.

SESSIO SOLEMNIS TERTIA

Die decima Octobris, Dominica decima nona post Pentecosten, in festo Maternitatis B. M. V., sessio solemnis tertia Concilii Plenarii Quebecensis Primi, hora et modo consuetis, habita est.

Missam pontificalem celebravit Illmus et Revmus Epus Sancti Alberti ; et post evangelium conciones factæ sunt, lingua gallica a Revmo Archiepiscopo Sancti Bonifacii, et anglica a Revmo Archiepiscopo Torontino.

Missa expleta, sessio incepta est ; et omnia juxta cæremoniale peracta sunt.

Post hymnum VENI CREATOR Excellmus Præses allocutionem sequentem pronuntiavit : « Venerabiles et dilectissimi Fratres : convenit ut ea quæ de ecclesiasticis officiis et sacerdotalibus gradibus, vel etiam canonicis sanctionibus, propter diversas occupationes, aut (quod negare non possumus) propter nostram, aliorumque desidiam, non tam plene, ut oportet, exacta sunt, omnium nostrum unanimi consensu et voluntate requirantur, et humiliter coram charitate vestra recitentur : ut quæ digna sunt emendatione, ad meliorem statum, auxiliante Domino, perducantur. Et cui fortasse aliquid, quod digestum est, displicet, charitati vestræ cum benignitate et modestia intimare non differat ; quatenus totum de synodali conventione nostra statutum fuerit vel renovatum, absque omni contrarietate, concordia sanctæ pacis ab omnibus æque custodiatur ac teneatur, ad augmentum æternæ beatitudinis omnium nostrum.»

Deinde lecta est a Notario R.do Eugenio C. Laflamme relatio actorum sessionis præcedentis. Urgentibus Promotoribus, Patres nominatim vocati sunt et omnes, excepto Episcopo Antigonicensi infirmitate detento, responderunt ADSUM.

Instantibus tunc Promotoribus et approbantibus Concilii Patribus, lecta sunt a Secretario R.do Stanislao A. Lortie decreta sequentia, tantum per summa capita :

TITULI **I** : **DE DOCTRINIS FIDEI.**

Caput IV. De Verbo Incarnato.
" **V. De peccato originali.**

TITULI **II** : **DE ERRORIBUS PRAECIPUE NOTANDIS.**

Caput I. De materialismo, etc.

TITULI **III** : **DE VARIIS CLERICORUM GRADIBUS.**

Caput I. De episcopis.
" **II. De metropolitanis.**
" **III. De vicario capitulari seu de administratore, *sede vacante*.**
" **IV. De vicario generali.**
" **V. De capitulis et canonicis ; de consultoribus.**
" **VI. De parochis vel rectoribus missionum.**

TITULI **IV** : **DE CLERICORUM INSTITUTIONE.**

Caput I. De vocationum delectu.
" **II. De minoribus seminariis.**

TITULI **VI** : **DE PERSONIS RELIGIOSIS.**

Caput I. De regularibus.
" **IV. De religiosis mulieribus.**

TITULI **IX** : **DE PIETATE PROMOVENDA IN POPULO.**

Caput I. De mediis promovendæ pietatis.

TITULI **XI** : **DE SACRAMENTIS.**

Caput I. De sacramentis in genere.

TITULI **XII** : **DE CULTU.**

Caput I. De cultu Deo et sanctis exhibendo.
" **II. De observatione diei dominicæ et festorum.**

Urgentibus Promotoribus de die proximæ sessionis indicenda, remissa est quæstio, assentientibus Patribus, ulteriori tempore definienda.

Deinde, benedictione ab Excellentissimo Delegato Apostolico solemniter impertita, omnes processionaliter discesserunt.

SEXTADECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA II, 11 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidet Excellentia Sua Reverendissima. Placet Patribus ut oretur a Sancta Sede immunitas a missa celebranda pro populo tribus diebus festivis olim de præcepto jam suppressis : nimirum Annuntiationis Beatæ Virginis Mariæ, festo Corporis Christi, festo Apostolorum Petri et Pauli. Approbatur ut Reverendissimus D. Thompson sit procurator Reverendissimi Episcopi Antigonicensis.

Resumpto studio schematum, approbantur, correctis quibusdam rebus, adjunctis aliis de re sacramentaria, ultimi articuli capitis secundi *De Baptismo*, caput tertium *De Confirmatione*, et infra titulum nonum *De pietate promovenda in populo*, duo primi articuli capitis quarti *De vitiis extirpandis*.

SEPTIMA DECIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA IV, 13 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, et præsente etiam Reverendissimo Domino Ronaldo MacDonald, Archiepiscopo Gortynensi, Episcopo olim Portus Gratiæ, in insula Terraenovae, Patres approbaverunt emendatos et auctos articulos qui supererant capitis quarti *De vitiis extirpandis*, infra

titulum nonum *De pietate promovenda in populo*; item caput quintum *De ebrietate ejusque remediis* ejusdem tituli : postea quinque primos articulos capitis primi *De catechismo* sub titulo octavo *De christiana eruditione populi*.

Placuit ut unus catechismus conficeretur ad usum omnium Canadensium diœceseon concinnandus a Reverendissimis Episcopis Campivallensi, Joliettensi, Victoriensi, approbandus ab Archiepiscopis, consentientibus suffraganeis.

DUODEVIGESIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA V, 14 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres approbant correctos, adauctos articulos reliquos capitis primi *De catechismo* tituli octavi *De christiana eruditione populi*; item primum articulum capitis quarti *De sanctissimo Eucharistiæ Sacramento*, tituli undecimi *De Sacramentis*.

UNDEVIGESIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA VI, 15 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præside Excellentissimo Delegato Apostolico, sanciunt Patres cum mutationibus et additamentis reliquos articulos capitis quarti *De sanctissimo Eucharistiæ Sacramento*, tituli undecimi *De Sacramentis*; infra titulum quartum *De clericorum institutione*, caput quartum *De studio Scripturæ Sacræ*, quintum *De fovendis seminariis clericisque adjuvandis*, sextum *De examine juniorum sacerdotum*, septimum *De collationibus theologicis*, octavum *De collegio Canadensi Romæ*, duas primas sectiones articuli primi capitis quinti *De sacris missionibus apud infideles et acatholicos* tituli octavi *De christiana eruditione populi*.

VIGESIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

SABBATO, 16 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidet Excellentissimus Delegatus Apostolicus. Patres, paucis emendatis, approbant reliquos articulos capitis quinti *De sacris missionibus apud infideles et acatholicos*, sub titulo octavo *De christiana eruditione populi*; caput secundum *De lectione Sacræ Scripturæ in lingua vernacula*, caput tertium *De precum libris et libellis*, sub titulo nono *De pietate promovenda in populo*; sub titulo primo, *De doctrinis Fidei*, caput sextum *De novissimis*, septimum *De purgatorio*, octavum *De indulgentiis*; denique sub titulo tertio *De variis clericorum gradibus*, duos primos articulos capitis septimi *De vicariis parochorum*, articulo tertio *De residentia* dilatò in alteram congregationem. Caput octavum *De sacerdotibus infirmis*, nonum *De sacerdotibus peregrinis*, accipiuntur immutata, simul cum duobus primis articulis capitis decimi *De sacerdotibus lapsis*.

VIGESIMA PRIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

SABBATO, 16 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres approbant recusum articulum tertium *De residentia*, in capite septimo *De vicariis parochorum*, sub titulo tertio *De variis clericorum gradibus*, et infra eumdem titulum emendant articulum tertium capitis decimi *De sacerdotibus lapsis*; approbant ejusdem tituli caput undecimum *De concilio provinciali et synodo diœcesana*, adjecto novo articulo sub titulo : *Materia*. Pauca corrigunt in capite duodecimo *De incardinatione et excardinatione sacerdotum*. Statuunt petere a Sancta Sede ut omnes clerici ordinari possint ad titulum servitii Ecclesiæ, ad quem etiam titulum ordinati habeantur quicumque ordinati sunt ad titulum

missionis, et rogant Reverendissimum Episcopum Campivallensem ut unam formulam componat universis Canadensibus Episcopis adhibendam in excardinandis et incardinandis tum clericis tum laicis.

Quædam mutant et addunt in capite tertio *De Missa*, sexto *De cultu Sacratissimi Cordis Jesu*, octavo *De cultu Sanctissimæ Familiæ*, nono *De cultu Beatæ Mariæ Virginis*, infra titulum *De cultu* qui nunc est duodecimus.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA SECUNDA

FERIA II, 18 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidet Excellentissimus Delegatus Apostolicus. Regrediuntur Patres ad titulum tertium *De variis clericorum gradibus*, et ejus capitis sexti *De parochis* articulum tertium *Amovibilitas* emendant. Paucis rebus mutatis, approbant caput undecimum *De sacrarum reliquiarum et imaginum cultu* ; duodecimum *De exequiis et suffragiis pro defunctis* infra titulum duodecimum *De cultu*. Plura mutant et addunt in septem primis articulis capitis primi *De ædibus sacris*, infra titulum tertium decimum *De locis sacris*.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA TERTIA

FERIA II, 18 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præside Excellentia Sua Reverendissima, Patres quædam mutant adduntque, sub titulo tertio decimo *De locis sacris*, in capite tertio *De cœmeteriis*, quarto *De sepultura ecclesiastica et de crematione*.

Mutant quoque nonnulla et adjiciunt in capite quinto *De Pœnitentia* sub titulo undecimo *De Sacramentis*. Item sub titulo

octavo *De christiana eruditione populi*, in capite secundo *De sollicitudine erga pueros*. Caput autem sextum *De advenarum cura*, septimum *De cura eorum qui materiantur in sylvis*, utrumque admittunt integrum.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA QUARTA

FERIA IV, 20 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, Patres multa emendant et addunt sub titulo decimo *De variis laicorum officiis*, capite primo *De electoribus*, et quarto *De advocatis*. Nihil vero magni momenti mutant in capite secundo *De legislatoribus*, et quinto *De medicis*. Approbant etiam, nonnihil correcta et aucta, sub titulo undecimo *De Sacramentis* caput sextum *De Extrema Unctione* et septimum *De Ordine*.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA QUINTA

FERIA V, 21 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres decreverunt ad condendum titulum patrimonii summam ducentum saltem scutatorum omnium reddit, immutataque approbaverunt, sub titulo octavo *De christiana eruditione populi*, tum caput octavum *De libris honestæ lectionis*, tum decimum *De quotidianis et periodicis foliis*. In re sacramentaria, quædam correxerunt et adjecerunt in capite octavo *De Matrimonio ejusque celebratione*.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA SEXTA

FERIA SEXTA, 22 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, comprobaverunt Patres, infra titulum septimum *De catholica institutione*

juventutis, caput primum *De catholica educatione in genere* prorsus intactum ; postea, in quibusdam emendatum et auctum, caput tertium *De puerorum institutione domestica* cum quarto *De scholis primariis*.

Sub titulo *De variis laicorum officiis*, tria capita receperunt integra, nempe : sextum *De patronis et opificibus*, septimum, *De scriptoribus catholicis*, octavum, *De actione sociali catholica*. Pauca mutaverunt in capite quinto *De scholis secundariis*, sub titulo septimo *De catholica juventutis institutione*.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA SEPTIMA.

SABBATO, 23 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres permittunt ut discedat Reverendissimus Episcopus Carolinopolitanus, qui laborat infirma valetudine et suum sibi Vicarium generalem substituat ut procuratorem, Adm. Rev. D. Jacobum Morrison.

Mutaverunt aliquid Patres in articulo quinto : *Parentum officia* capitis quarti *De scholis primariis* et in articulis tertio et septimo capitis quinti *De scholis secundariis ;* item in capite septimo tituli septimi *De Universitatibus catholicis*. Nulla autem re mutata, approbaverunt caput sextum *De studiis philosophicis* ejusdem tituli ; item infra titulum primum *De doctrinis Fidei* caput nonum *De Ecclesia*, decimum *De Romano Pontifice*, et sub titulo secundo *De Fidei periculis*, caput secundum *De rationalismo dogmatico*, tertium *De rationalismo sociali seu de liberalismo*.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA OCTAVA

FERIA II, 25 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidet Excellentissimus Delegatus Apostolicus. Novum decreti schema *De ritibus sacris* ablegant Patres commissioni

« Ad novas materias » simul cum decreto *De sponsalibus et matrimonio*, et articulo primo capitis secundi *De scholis acatholicis et neutris* quibus rebus commissio studebit iterum.

Patres postea decretum addunt *De venumdatis suffragiis* articulo tertio capitis primi *De electoribus*, infra titulum decimum.

Approbaverunt articulos secundum, tertium, quartum capitis secundi *De scholis acatholicis et neutris*. Articulo autem quinto ejusdem capitis suffecerunt articulum alium quem proposuit commissio «Ad novas materias,» et alia sectio, de scholis anticatholicis, addita est articulo sexto juxta quod proposuit eadem commissio.

Tituli octavi *De christiana eruditione populi* caput nonum *De libris pravis et de bibliothecis publicis*, sancitur intactum, quemadmodum et tituli quinti decimi *De bonis ecclesiasticis* caput primum *De jure Ecclesiæ* ; secundum *De mediis providendi cultui divino*, tertium *Modi prohibiti pecunias pro causis piis colligendi*, quasdam subeunt emendationes et additamenta.

CONGREGATIO EPISCOPORUM VIGESIMA NONA

FERIA III, 26 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidens Excellentissimus Delegatus Apostolicus suggerit Patribus ut specialis instituatur commissio constans ex Reverendissimis Archiepiscopo Kingstoniensi (Regiopolitano), Episcopis Pembrokensi et Trifluvianensi ad perpendendam relationem propositam a Reverendissimis Archiepiscopo Sancti Bonifacii et ejusdem suffraganeis, quibus efficacissimis modis subveniri possit Ruthenis sparsis per regiones septentrionales et occidentales. Altera commissio specialis constabit ex Reverendissimis Archiepiscopo Halifaxiensi, Episcopo Sancti Hyacinthi, Vicario Apostolico regionis Temiscamingensis, ut supputatæ expensæ Concilii solvendæ distribuantur variis diœcesibus et vicariatibus secundum proportionem numeri christifidelium.

Patres aliquantum mutaverunt finem sectionis addendæ a commissione « Ad novas materias,» articulo octavo capitis septimi *De Universitatibus catholicis*, infra titulum septimum. Nova mutaverunt addideruntque in capite secundo *De mediis providendi cultui divino*, quod jam perpenderant. Quædam etiam emendaverunt adjeceruntque in capite quarto *De administratione bonorum ecclesiasticorum*. Nihil autem mutaverunt in capite quinto *De alienatione bonorum ecclesiasticorum*, infra titulum *De bonis ecclesiasticis*, neque in capite undecimo *De societate civili*, duodecimo *De relationibus inter Ecclesiam et Statum*, tertio decimo *De professione Fidei emittenda* sub titulo primo *De doctrinis Fidei*, et capite nono *De impedimentis matrimonii* in re sacramentaria. Infra titulum quintum *De officiis clericorum* caput primum *De clericorum perfectione spirituali* mutaverunt et auxerunt.

TRIGESIMA CONGREGATIO EPISCOPORUM

FERIA IV, 27 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres gratulationes et vota deprompserunt Reverendissimo Archiepiscopo Quebecensi,qui sequenti die celebraturus erat vigesimum primum anniversarium diei consecrationis suæ.

Ad schemata reversi, intactum probaverunt infra titulum quintum *De officiis clericorum* caput secundum *De rebus clericis prohibitis ;* capiti autem tertio *De munere cleri circa electiones politicas*, aliquid addiderunt de jure cleri eundi ad suffragia ferenda.

De re sacramentaria sub titulo undecimo capiti undecimo *De matrimoniis mixtis*, additur quomodo contractu legali spondere debeat pars acatholica. Capiti duodecimo *De catholicis matrimonium coram ministro acatholico attentantibus*, adnectitur sanctio excommunicationis Episcopo reservatæ in eos qui tantum facinus admittunt. Caput decimum tertium *De divortio* approbatur immutatum.

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA PRIMA

FERIA V, 28 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, proponente Reverendissimo Episcopo Victoriensi, voluerunt Patres ut præsens Concilium dicatur non « Concilium Canadense Primum » sed « Plenarium Quebecense Primum, » ut pietatis obsequium et gratissimi animi deferatur Ecclesiæ metropolitanæ Quebecensi cujus utero partæ sunt et gremio nutritæ succreverunt Ecclesiæ Canadenses universæ, et ex Ecclesiis Americæ Fœderatæ Septentrionalis plurimæ.

Redeunt Patres ad caput primum *De clericorum perfectione spirituali*, ut aliquid emendent in articulo decimo *De forma vestis clericalis*.

Intactum probant caput primum *De confraternitatibus*, secundum *De tertio ordine Sancti Francisci*; infra titulum quartumdecimum *De piis operibus*, leviter mutant caput tertium *De operibus charitatis et misericordiæ*, quartum *De Petri denario*. Plura mutant in capite primo *De curiis episcopalibus* et primis tredecim articulis *De modo procedendi summario in causis clericorum*, infra titulum *De judiciis ecclesiasticis*.

Decernitur finem Concilio solemniter imponendum kalendis novembribus in festo Sanctorum omnium.

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA SECUNDA

FERIA VI, 29 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Excellentissimus Præses supplicem libellum Patribus signandum nomine singulorum proponit ut introducatur causa beatificationis et canonizationis Patrum Brébeuf, Lalemant, Jogues, aliorumque missionariorum a Societate Jesu, qui adolescentem coloniam sanguine dedicaverunt effuso in odium Fidei a feris hominibus sylvestribus.

Patres approbaverunt aliquantum correctos articulos qui supererant ex capite secundo *De modo procedendi summario in causis clericorum* infra titulum sextumdecimum *De judiciis ecclesiasticis*, et caput tertium *De suspensione ex informata conscientia.*

Integrum quoque sanxerunt caput decimum *De solemnitatibus sponsalium et matrimonii*, quale porrectum fuit a commissione « Ad novas materias.» Nonnihil immutaverunt caput secundum *De ecclesiarum cura* sub titulo tertio decimo.

Integrum susceperunt caput septimum *De cultu erga Spiritum Sanctum* et articulum tertium *Legislatoris catholici officia* additum capiti secundo *De legislatore* sub titulo decimo, qualis ille articulus exhibitus est a commissione «Ad novas materias.» Neque aliquid loco moverunt in articulo primo, secundo, tribus primis sectionibus capitis quarti *De modo procedendi in causis matrimonialibus* infra titulum sextum decimum *De judiciis ecclesiasticis.*

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA TERTIA

FERIA VI, 29 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidente Excellentia Sua Reverendissima, Patres addiderunt sectionem *De competentia judicis* capiti quarto *De modo procedendi in causis matrimonialibus*, infra titulum sextum decimum, et approbaverunt reliquos articulos ejusdem capitis nihil mutatos.

Capiti quarto *De sacris ritibus servandis*, addidere duo tantum manualia cæremoniarum in omnibus diœcesibus Canadensibus esse usu tenenda : LeVavasseur cum notis Haegy, et Appeltern.

Capiti octavo *De cultu aliorum sanctorum* additamentum annexum est.

Articulus primus capitis secundi *De scholis acatholicis et neutris*, sub titulo septimo expungitur et ei subrogatur cum additamento is quem proposuit commissio «Ad novas materias.»

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA QUARTA

SABBATO, 30 OCTOBRIS 1909, HORA NONA A. M.

Præsidente Excellentissimo Delegato Apostolico, Patres audiunt relationem commissionis specialis ad examinandam quæstionem de Ruthenis ; item alterius commissionis ad computandos et distribuendos inter diœceses sumptus Concilii qui solvendi sint. De modis subveniendi catholicis Ruthenis degentibus in regione septentrionali et occidentali, perplacet Patribus ut condantur pro eis minus seminarium, xenodochium, ecclesiæ et oratoria, schola ut dicitur normalis pro puellis, ephemerides catholicæ vernacula eorum lingua componendæ. Quod attinet ad pecuniam ad opera quibus eorumdem Ruthenorum servandæ Fidei consulatur, spondent alii decem continuis annis quatuor scutata per mille fideles a suis diœcesanis esse suppeditanda quotannis, alii collationem pecuniæ publicæ eodem decennii intervallo in suis ecclesiis et publicis oratoriis esse instituendam.

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA QUINTA

SABBATO, 30 OCTOBRIS 1909, HORA TERTIA P. M.

Præsidet Excellentissimus Delegatus Apostolicus. Approbant Patres decreta *De subscribendis decretis ; De fine Concilio imponendo ; De promulgatione decretorum.*

Subscribunt nomina libello supplici quo Sanctitas Sua Pius Papa X humiliter rogatur ut dignetur introducere causam beatificationis et canonisationis Patris Captier, in odium Fidei interfecti cum duodecim sociis, Lutetiæ Parisiorum, die vigesima quinta Maii anni millesimi octingentesimi septuagesimi primi.

Patres approbant sub titulo nono *De pietate promovenda in populo*, quibusdam tamen rebus mutatis, caput sextum *De conversatione cum acatholicis*, et sub titulo octavo caput undecimum *De societatibus fugiendis*, ut emendantur a commissione « Ad novas materias.» Nihil immutaverunt in capite quinto *De socialismo*, infra titulum secundum *De Fidei periculis.*

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA SEXTA

SABBATO, 30 OCTOBRIS 1909, HORA OCTAVA SEROTINA

Præsidente Sua Excellentia Reverendissima, Patres accipiunt integrum, sub titulo secundo *De periculis Fidei*, tum caput sextum *De spiritismo et hypnotismo*, tum quartum *De modernismo.*

Caput tertium *De relationibus inter clerum sæcularem et clerum regularem* et commissioni « Ad novas materias » approbandum subjectum erat et congregationi synodali. Acceptatur intactum.

Regressi ad res jam discussas, Patres addunt articulum, sub titulo *Unio apostolica*, capiti primo *De clericorum perfectione spirituali*, sub titulo quinto, et novam sectionem, *De sacerdotibus* qui pertinent ad societates laicas pro mutuis subsidiis, articulo octavo capitis secundi *De rebus clericis prohibitis*, infra eumdem titulum.

Novam editionem, gallicam et anglicam, Appendicis ad Rituale Romanum procurabit Reverendissimus Archiepiscopus Quebecensis. Ultimum votum a Patribus emissum est in gratiam servandi jejunii in vigilia festi Deiparæ in cœlum assumptæ.

CONGREGATIO EPISCOPORUM TRIGESIMA SEPTIMA ET ULTIMA

FERIA II KALENDIS NOVEMBRIS 1909, HORA OCTAVA MATUTINA

Quum Patres Concilii in eo erant ut procederent solemniter ad Basilicam finem imposituri Concilio, Excellentissimus Præses insignes egit gratias pro testimonio reverentiæ, submissionis, affectus sibi nomine Patrum exhibito, pro concordia qua colligi non desierunt in cor unum et animam unam, pro fructibus qui non provenire non possunt ex ita conjunctis viribus et animis, et

dono donavit auxilio Ruthenorum quod sibi Patres obtulerant ut pignus exiguum pro ingentibus beneficiis quibus de Concilio, de Ecclesia Canadensi, tam optime meruit et omnium caritatem sibi devinxit in perpetuum.

Patres supremam attulere mutationem in capite duodecimo *De relationibus inter Ecclesiam et Statum*, et rogaverunt Reverendissimum Secretarium linguæ gallicæ ut litteris gratias referret Reverendissimo Archiepiscopo Quebecensi totique ejus domui, Rectori quoque et moderatoribus Seminarii Quebecensis.

Reverendissimi Archiepiscopus Torontinus et Episcopus Joliettensis pro Patribus instabunt apud Gubernium Fœderale ut plectat pœnis severioribus tum conjuges publice pellices, tum eos qui spreta verecundia justitiaque omnium animis insita illecebris attrahunt ingenuas puellas in lupanaria. Tandem Patres subscripserunt litteras ad suam Sanctitatem et processerunt omnes ad Basilicam Nostræ Dominæ Immaculatæ per eam Deo Filio ejus acturi gratias pro Concilio quod Spiritu Suo coegit, rexit, perfecit.

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO
PIO PP. X

EPISTOLA PATRUM CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI 1909

BEATISSIME PATER,

Cum Ecclesiae divinum ab ipso Fundatore commissum munus sit, non solum omnes gentes ad ejus ovile adducendi, sed et legibus ex ejus doctrina derivatis illud regendi, gratissimo animo cognovimus Sanctitatem Vestram propositum habendi Plenariam Synodum probasse ac laudasse ; ingentique gaudio in urbe Quebeci, plaudentibus auctoritate civili ac civibus, Concilium celebravimus; in eoque secundum verba Apostoli, a Sanctitate Vestra veluti tessera initio sui Pontificatus proclamata, studuimus pro viribus « omnia in Christo instaurare ». Per hæc enim Sanctitas Vestra, quae jam praeclara suae paternae sollicitudinis erga nostram dilectissimam Ecclesiam argumenta dedit, aliud quod praecipuum censemus, exhibuit ; ex hac enim Synodo uberrimos salutis fructus orituros speramus. Una mente, unoque corde fuimus ad animarum bonum Sanctaeque Ecclesiae incrementum curandum. Nihil antiquius habuimus quam eas capere resolutiones, quae « ad animos arctius, ut ait Sanctitas Tua in litteris ad Revmum Delegatum Apostolicum, Apostolicae Sedi obstringendos, ad errores profligandos, ad cleri eruditionem disciplinamque provehendam,» et ad regnum Domini Nostri Jesu Christi amplificandum, magis conducere visae fuerunt.

Nunc vero cum Synodi labores ad felicem exitum duxerimus, nostri officii est Concilii decreta, quae divina caritate concordes redegimus, ad S. Sedem mittere : prout reapse ea per praesentem, in spiritu perfectae submissionis et obedientiae,

corrigenda et recognoscenda mitt'mus ad Sanctitatem Vestram, quae Divina Providentia in beati Petri Sede constituta non agnos tantum, sed et oves pascere, regnique cœlestis portas claudere et aperire valet. Te enim Petri successorem, verum Christi in terris Vicarium, totiusque Ecclesiae Caput, omniumque christianorum Patrem et Doctorem cognoscimus ; cui regendi et gubernandi universalem Ecclesiam a Domino Nostro Jesu Christò plena est tradita potestas.

Nostras in regiones, tribus abhinc saeculis, Fidei semen ex Sanctae Sedis auctoritate invectum, magnoque zelo excultum, in immensam virentemque arborem excrevisse laetantes spectamus. Dioecesum et Provinciarum ecclesiasticarum multiplicatio, crescens fidelium numerus, eorum solida pietas, pax et libertas quibus fruimur, optimum complementum majorque vis Ecclesiae nostrae addita per Delegationem Apostolicam rite inter nos constitutam corda nostra legitimo replent gaudio. Hanc prosperam rerum conditionem, S. Sedis paternae sollicitudini acceptam referre pergratum nobis est profiteri. Faxit Deus ut hoc Plenarium Concilium summa pace, summaque concordia celebratum, ad Christi Ecclesiam oculos illorum attrahere valeat, qui nobis magis nativitatis infortunio quam mala voluntate a Fide dissentiunt, ut sanctam civitatem in montium summitate positam, Jerusalem novam, videant, ejusque nobiscum cives efficiantur.

Beatitudo Tua apprime noscit constantem ardentemque, etiam inter graves difficultates, Canadensium erga S. Sedem devotionem ; in angustiis et tribulationibus ad universalem fidelium Pastorem oculos patres nostri semper erigebant ; et ab eo prudentem directionem, consilia, levamen, obtinuerunt. Per S. Sedis studium ex pluribus gravibusque difficultatibus decessores nostri erepti sunt. Nos intensissimae hujus erga Christi Vicarium devotionis perfectaeque obedientiae veluti sacra haereditate gloriamur ; ac nemini in amore, obsequio et submissione erga S. Pontificem secundos esse confidimus.

Tecum in tuis gaudiis, quando fausta pro Ecclesia in quacumque terrarum parte eveniunt, gaudemus, Tecum et in doloribus et gemitibus participamus, quando nationes praesertim, quae magis addictae amantissimo Patri fidelium esse deberent, ejus cor amare affligunt ac dilacerant. Proinde preces nostras Deo effundimus ut tempestates sedentur, inimici Sanctae

Ecclesiae humilientur et convertantur, ut Sanctitas Tua secura, plenaque libertate commissum sibi gregem regere et gubernare, in viam aeternae salutis dirigere valeat. Filialis devotionis nostrae et gratissimi animi significationem ut benigne excipere velit, ac Apostolicam Benedictionem pro nobis et pro Ecclesiis nostrae curae confisis impertiri, humiliter efflagitamus.

Quebeci, die 1a Novembris 1909.

Sanctitatis Vestrae
humillimi et addictissimi filii,

† Donatus, Archiepiscopus Ephesinus, Delegatus Apostolicus.
† L. N. Archiep. Quebecen.
† Adelard., O. M. I., Arch. Sancti Bonifacii.
† Paulus, Arch. Marianopolitanus.
† Carolus Hugo, Archiepus Kingstoniensis.
† Eduardus Joseph, Archiepiscopus Halifaxiensis.
† Fergus Patritius, Archiepus Torontinus.
† Ronaldus, Archiepiscopus Gortynensis.
† Richardus Alphonsus, Episcopus Peterboroughensis.
† Andreas Albertus, Epus Sancti Germani de Rimouski.
† Josephus Medardus, Epus Campivallensis.
† Michael Thomas, Epus Chicoutimien.
† Paulus, Epus Sherbrookensis.
† N. Zephyrinus, Epus Pembrokensis.
† F. X., Epus Trifluvianiensis.
† Timotheus, Ep. Sancti Joannis.
† J. S. Hermannus, Epus Nicoletanus.
† Æmilius Josephus, Episcopus Sancti Alberti.
† Albertus, Episcopus Principis Alberti.
† Josephus Alfridus, Episcopus Joliettensis.
† Thos. F. Barry, Epus Chathamensis.
† David Joseph, Epus Sanctae Mariae Ormensis.
† Alexius Xystus, Episcopus Sancti Hyacinthi.
† Gulielmus Andreas, Episcopus Alexandrinus.
† Alexander, Episcopus Victoriensis.
† Æmilius, O. M. I., Episcopus Iborensis, Vicarius Apostolicus Athabaskensis.

† GUSTAVUS, P. E., Episcopus Siccensis, Vicarius Apostolicus Sinus Sancti Laurentii.
† ELIAS A., Episcopus Catennensis, Vicarius Apostolicus Temiscamingensis.
† P. E., Episcopus Eleutheropolitanus, Aux. Arch. Quebecen.
Æ. M. BUNOZ., O.M.I., Praefectus Apostolicus Yukonensis.
J. WELCH, O. M. I., Administrator Vancouveriensis.
J. ONESIMUS ROUTHIER, Administrator Ottawiensis.
EDMUNDUS MEUNIER, Administrator Londonensis.
ALEX. THOMPSON, Procurator Episcopi Antigonicensis.
J. MORRISON, Procurator Episcopi Carolinopolitani.
JOANNES MATTHÆUS MAHONY, Procurator Episcopi Hamiltonensis.
JOSEPHUS JODOIN, O. M. I., Procurator Episcopi Adramyttensis.
FTER M. ANTONIUS OGER, Abbas N. D. a Lacu ad Duos Montes.

RESPONSIO SS. PATRIS PII PP. X PATRIBUS CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI

VENERABILIBUS FRATRIBUS ARCHIEPISCOPIS ET EPISCOPIS CANADENSIBUS

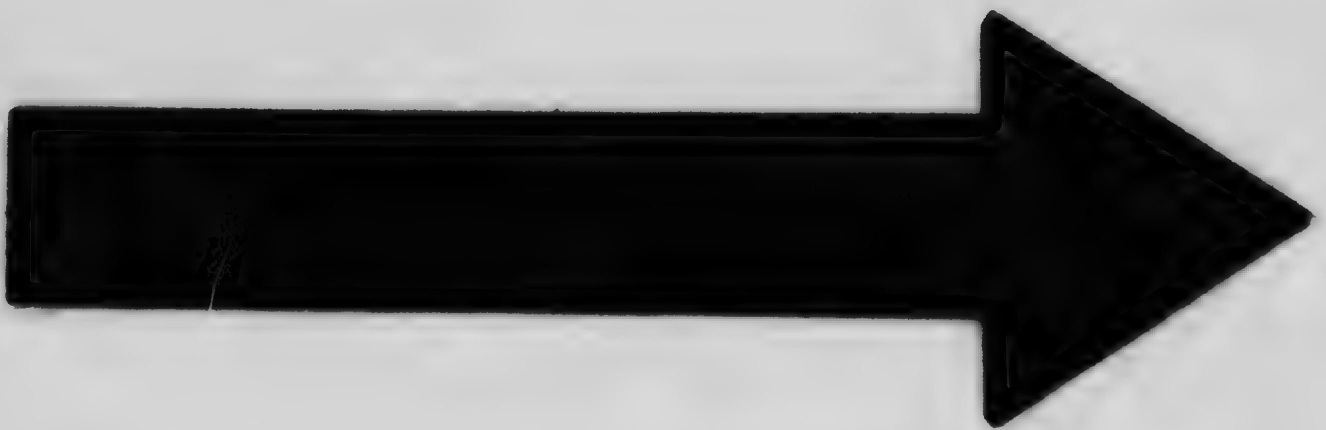
PIUS PP. X

VENERABILES FRATRES

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

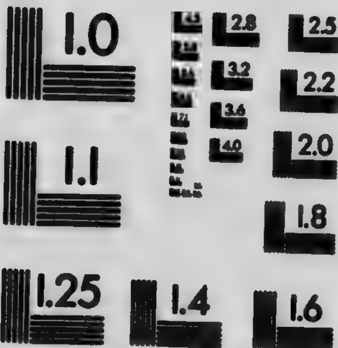
Missam a vobis communem epistolam, cum primum ecclesiarum vestrarum Concilium Plenarium sollemnibus concluderetis caerimoniis, existimare debetis accidisse Nobis vehementer gratam, tametsi hoc intervallo nihil vicissim litterarum a Nobis accepistis : nunc enim postquam huius Apostolicae

Sedis iudicio acta eius Concilii recognita et probata sunt, maturum putavimus vobis, Venerabiles Fratres, gratulando rescribere. — Equidem ecclesiam Canadensem quanto opere diligamus quamque habeamus caram, satis iam videmur declarasse, cum celeberrimus conventus Marianopoli actus est in honorem sacratissimae Eucharistiae, itemque per sollemnia saecularia ob memoriam conditæ Quebecensis urbis. Pariter autem constat caritatem eiusmodi in Nostris quoque Decessoribus fuisse perpetuam. Profecto, ut ista ecclesia sensim ad hanc amplitudinem perveniret, multiplici factum est causa, nimirum et prudentia hominum clarissimorum, qui primi auctores eius fuerunt, et virtute eorum qui vitam ipsam pro ea profuderunt, et Cleri utriusque sedulitate, et sacrorum antistitum qui eam ex ordine gubernarunt, diligentia et cura : sed in primis ad id valuit gratia paternumque studium Pontificum Romanorum, qui quidem in omni varietate temporum ei adesse eandemque in maius provehere non destiterunt. Hinc illa exstitere arctissima amoris vincula, quae vos omnes Apostolicae Sedi coniunctos tenent, quaeque quum Cleri ac populi inter ipsos et cum Episcopis suis coniunctionem confirment, magnum rebus vestris incrementum roboris afferunt. Nec silentio praetereundi sunt, qui civitati praesunt ; quorum vel aequitas vel sapientia sane est commendabilis, quod non, ut fere fit, sacram potestatem odiose coangustent, sed omnem ei libertatem muneris permittant : quo enim largius benefica vis religionis in vitas hominum influxerit, eo etiam melius prosperitati rei publicae consultum fuerit.—Iam vero ad refovendos christianos spiritus in istis regionibus, ad actuosam bonorum virtutem acuendam, denique ad vires quodam modo reficiendas ecclesiæ Canadensis optimam vos rationem inivisse videmini, cum Plenarium celebrastis Concilium : cuius quidem Nos prospero laetoque exitu vobis plurimum ex animo gratulamur. Etenim illa Nobis magnae fuerunt voluptati, quod Quebecenses cives — quae urbs illustris iure delecta est Concilii sedes, cum christianam sapientiam primum acceptam longe lateque inter Canadenses diffuderit — vos, quotquot conveneratis Patres, summo studio maximisque honoribus et laetitiis prosecuti sunt ; quod vobis et eximio viro praesertim, qui Personam Nostram gerebat ut Delegatus Apostolicus, magistratus publici honestissimas observantiae significationes dederunt ; quod maxime inter vos, cum ancipites

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

difficilesque causae in consultationem venerint, tamen summa semper animorum fuit consensio. — Quae autem communiter a vobis consulta et decreta sunt, certo scimus praeclaros utilitatis latura esse fructus, modo iis rite obtemperetur, quod futurum confidimus. Etsi vero quid pro his temporibus potissime sit opus facto, ipsi per vos videtis, idque non solum deliberando spectastis, sed etiam per synodales Litteras Clerum populumque admonuistis, tamen quaedam sunt, quae Nobis videntur singularem a vobis diligentiam requirere. Itaque primum volumus, prudenter vos quidem sed perseveranter detis operam, ut quaecumque etiamnum insident sententiarum discrepantiae inter catholicos propter generis et linguae discrimina, eae funditus tollantur. Nihil enim tam decet homines eiusdem Fidei eiusdemque gregis, quam concordibus omnino inter se esse animis ; nihilque hac est concordia magis necessarium ad religiosam rem in ista regionum immensitate promovendam. — Deinde, omnes hortari catholicos ne cessetis, ut sese non modo privatim, sed publice etiam tales exhibeant. Neque enim licebit, quod laboramus, *omnia*, quantum potest, *instaurare in Christo*, nisi, praeter mores singulorum domesticamque societatem, civilia quoque instituta spiritus Christi pervaserit. — Ad hanc rem quoniam prorsus necesse est christianae praecepta sapientiae vulgo esse cognita, idcirco vobis, Venerabiles Fratres, ceterisque omnibus, quorum est procuratio animarum, attente vigilandum erit, ne in scholis elementorum unquam de religione institutio desideretur, verum quotidie ad certas horas habeatur, et quidem ita, ut pueri cum sinceram notitiam, tum amorem Ecclesiæ matris et caelestium doctrinarum, quas illa tradit, imbibant. In ephebeis vero et in athenaeis catholicis altius debent studio religionis erudiri adolescentes, quo fiat, ut deinceps nec periculose versentur cum civibus acatholicis, et praeiudicatas quoque opiniones, quae lumini evangelicae sapientiae officiunt, eorum animis possint disputando detrahere. —Atque hoc est, quod postremo cupimus maximae esse vobis curae, ut qui nobiscum de Fide dissident, eos, revocatos ab errore, ad Ecclesiae complexum invitetis. Sacrorum enim pastorum est non modo oves, quae congregatae sunt, custodire, sed etiam devias reducere. Huiusmodi cum sint acatholici Canadenses, iique, magnam partem, conscientiae bonae, diligenter eis opus est, oblata veritatis luce, aditum ad unicum ovile Iesu Christi

patefacere et munire. Id autem ut certa quadam et stabili ratione fiat, vos, de animarum salute tam sollicitos, studiose daturos operam pro certo habemus. — Auspicem vero divinorum munerum et praecipuae Nostrae benevolentiae testem, vobis, Venerabiles Fratres, et Clero populoque vestro apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die X mensis Iulii anno MCMXI, Pontificatus Nostri octavo.

PIUS PP. X.

EPISTOLAE PATRUM CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PP. X ET EMINENTISSIMIS CARDINALIBUS PRAEFECTIS SS. CONG. CONCILII ET DE PROPAGANDA FIDE

I

EMINENTISSIMO DOMINO CARDINALI CASIMIRO GENNARI S. CONGREGATIONIS CONCILII PRAEFECTO

EMINENTISSIME DOMINE,

Non sine admirabili divinae Providentiae dispositione contigisse videtur ut Concilium Primum Plenarium habitum sit nondum elapso anno, ex quo Ecclesia Canadensis per benignitatem Summi Pontificis ad eum dignitatis statum ordinemque evecta fuerit, quo omnes illustriores Ecclesiae ad juris communis normas constitutae gaudent. Laeto certe gratoque animo perspicimus Evangelii ac sanctissimae Religionis nostrae germen huc a Missionariis invectum, ac sub tutela ac paterna directione S. Congregationis de Propaganda Fide magno zelo excultum in

immensam arborem excrevisse, uberioresque tulisse fructus. In vastissimo territorio jurisdictioni Episcopi Quebecensis primitus subjecto, quod non tantum praesentem Canadensem regionem, sed et Terram Novam, et magnam Statuum Foederatorum partem complectebatur, plusquam centum excitatae virescunt dioeceses, ac in sola nostra regione triginta quatuor Archiepiscopi, Episcopi, Vicariique ac Præfecti Apostolici numerantur. In hac vinea Domini quamplurimi Sacerdotes utriusque cleri, innumera Instituta religiosa sive virorum sive mulierum ad juventutis educationem, ad opera misericordiae ac charitatis exercenda, ad salutem animarum, ad regnum Christi dilatandum omnes sui zeli nervos intendunt.

Eo autem res devenerunt, taliaque problemata exorta, praesertim ex eo quod Catholicorum numerus in dies plurimum augeatur, ut maxime opportunum visum fuerit ut communibus collatis consiliis, viribusque intimius unitis, novis exigentiis facilius efficaciusque occurri possit. Hinc gestienti animo novimus istam S. Congregationem Sanctissimo D. N. Pio Papae X commendasse ut Concilii habendi propositum approbare et laudare dignaretur.

Illico ac Nobis mens S. Sedis innotuit, omnes vires impendimus ad habendam Plenariam Synodum, quae expectationi Summi Pontificis et istius S. Congregationis responderet. Omnes Sacrorum Canadenses Antistites, paucis, justis ex causis, exceptis, quorum personas Procuratores gerebant, Synodo Plenariae interfuerunt ; omnium una mens fuit ut pro gloria Dei et Sanctae Ecclesiae incremento laborarent. In hoc unum cor et una anima fuit. Omnes vires concorditer impendimus ut legislationem ad tramitem juris communis, quantum temporis, regionisque nostrae adjuncta paterentur, conderemus. In hoc pergrandi opere complendo non parum virorum utriusque cleri, saecularis et regularis, studia et consilia adjuvarunt. Eo, unitis viribus adlaboravimus, ut leges ferremus, quae ad animos Apostolicae Sedi magis obstringendos, ad errores profligandos, ad cleri eruditionem et disciplinam, ad juventutis institutionem magis provehendam, ad regnum Christi magis dilatandum conducere visae sunt. Nunc vero summa, qua par est, reverentia, superiori istius S. Congregationis judicio decreta a Nobis peracta submittimus, ut ea recognoscere dignetur.

Cum, auspice ista S. Congregatione et sub ejus directione, Concilium Primum Plenarium habuimus, ex quo non levia emolumenta in Ecclesiam Canadensem oritura speramus, jam de Ecclesia hujus regionis ista S. Congregatio valde bene merita dicenda est. Hinc dum pro benefactis ex corde gratias rependimus, insimul profitemur eo obedientiae et submissionis spiritu, quo S. Congregationis de Propaganda Fide, eodem istius S. Congregationis Concilii mandata, instructiones, consilia, et vota amplexuros semperque fideliter sequuturos.

Sacram purpuram deosculantes, summa, qua par est, veneratione permanemus,

Eminentiae Vestrae Reverendissimae,

humillimi in Christo famuli.

Nomine Archiepiscoporum et Episcoporum Canadensium.

† DONATUS, Archiepiscopus Ephesinus,

Delegatus Apostolicus.

Quebeci, die 31 Octobris 1909.

II

EMINENTISSIMO DOMINO CARDINALI HIERONYMO GOTTI, SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE PRAEFECTO

EMINENTISSIME DOMINE,

Illico ac Nos Canadenses Antistites in Primam Plenariam Synodum convenimus, officii nostri esse existimavimus, ut una simul cum debitae observantiae sensibus, vivissimam nostram erga S. Congregationem de Propaganda Fide gratitudinem exprimeremus. Hoc exigere visa sunt continua et solers cura studiumque, quo Ecclesiam nostram prosequuta est, innumeraque bona, quibus ex ejus sollicito zelo repleti sumus. Reapse per plus quam tercentos annos ista S. Congregatio tali prudentia, zelo ac successu res religiosas in Canadensi regione

direxit, et gubernavit, qualem florens in praesenti Ecclesiae conditio luculentissime ostendit. Magna enim cum laetitia conspicimus Ecclesiam nostram, tali fruentem libertate quali vix alibi, splendida cepisse incrementa. Numerus fidelium mirum in modum excrevit et crescit. Sacrae aedes, ex quibus plures pulcherrimae undique aedificatae ; quamplurima beneficentiae instituta, aerumnis miseriisque cujuslibet generis sublevandis excitata ; et, quod forsan praecipuum, innumerae scholae ac educationis instituta ubique erecta, ex quibus veluti ex puris fontibus Catholicae educationis rivi dimanantes, hanc lectam vineae Domini partem quaquaversus irrigantes, ad eam virilem foecundamque servandam mirifice conferunt. De his S. Congregatio sollicita fuit, praesertim de nostris Universitatibus, in quibus juvenes ad altiores scientias, litterasque, et ad christianas informantur virtutes. Nec satis, praeter enim plura Seminaria in nostra regione existentia, magnificam altricem Romae domum memorare fas sit, quam munificentes Presbyteri a S. Sulpitio excitarunt, in quà neo-presbyteri animi dotibus, virtutibusque conspicui sacris studiis perficiendis absolvendisque in ipsis veluti Pontificis oculis operam navant. Unde in patriam regressi efficaciorem operam praesertim in docendo, Episcopisque juvandis praestare possunt. Insuper ecclesiastica Hierarchia, ministerio istius S. Congregationis, mirifice amplificata, ita ut octo ecclesiasticae Provinciae numerentur, quae vitae religionis actuosa quasi centra constituunt. Huic magno praecellentique operi congruum veluti complementum additum fuit, cum Delegatio Apostolica rite fuerit instituta. Tales proinde Ecclesia Canadensis fecit progressus ut opportunum existimatum fuerit res omnes ecclesiasticas per communem legumlationem efficaciori ratione, majorique uniformitate ordinari et dirigi. Hinc Primam Plenariam Synodum summa pace, summa concordia, ingentique animi nostri laetitia habuimus, ex quo non levia emolumenta oritura speramus, quod veluti novam aeram in Ecclesia nostra constituere videtur.

Demum, quod caput est, christianam pietatem, vigoremque ecclesiasticae disciplinae apud nos florescere ; gentemque nostram filialis obedientiae, devotaeque voluntatis erga Apostolicam Sedem, eique firmis obsequii vinculis devinctam, magno cum gaudio conspicimus. Ad quam prosperam rerum conditionem maxima ex parte curam ministeriumque istius S.

Congregationis contulisse, ac de tot tantisque beneficiis, nostri grati animi sensus nunquam interituros reverenti affectu profitemur. Ac Eminentiae Vestrae Illmae ac Rmae de sollicita benevolentia, qua erga nos semper se gessit gratias ex corde rependimus.

Sacram purpuram deosculantes summa, qua par est, veneratione permanemus,

Eminentiae Vestrae Reverendissimae

humillimi in Christo famuli.

Nomine Archiepiscoporum et Episcoporum Canadensium.

† DONATUS, Archiepiscopus Ephesinus,

Delegatus Apostolicus.

Quebeci, die 31 Octobris 1909.

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PP. X

EPISTOLA PATRUM CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI AD PETENDAM BEATIFICATIONEM PATRUM DE BRÉBEUF, LALEMANT ET ALIORUM SEX SODALIUM SOCIETATIS JESU.

BEATISSIME PATER,

Jam plures ex Nobis supplices litteras ad Sanctitatem Vestram miserunt, quibus virtutes et mortem heroicam recolentes Patrum de Brébeuf, Lalemant, Daniel, Garnier, Chabanel, Jogues, necnon et Fratrum Lalande et Goupil, Societatis Jesu, precabantur ut causam beatificationis tantorum Dei servorum instrui jubere dignaretur.

Nunc vero in hoc Concilio Plenario adunati, in ipsa civitate unde egressi fortes illi athletae labores ipsamque mortem pro Christo oppetiverunt, dum recordamur passionum quas ad regnum Christi Dei dilatandum libentes experti sunt, testes famae sanctitatis qua fulget illorum memoria in Canadensi regione, Nos, infrascripti, ad pedes Sanctitatis Vestrae provoluti, instanter uno ore petimus, vota etiam totius populi interpretantes, ut benigne providere dignetur ne examini causae supradictae ulla mora afferatur, et ut splendidae coronae, qua Sancta Mater Ecclesia redimitur, quamcitius novum addatur decus. Et ita novo grati animi affectu gens Canadensis, Sanctae Sedi Apostolicae jam toto corde devota, vinciatur.

Uti divinae benedictionis pignus paternam Sanctitatis Vestrae benedictionem imploramus.

† Donatus Archiepiscopus Ephesinus, Delegatus Apostolicus.
† L. N., Archiep. Quebecen.
† Adelardus, O. M. I., Arch. Sancti Bonifacii.
† Paulus, Arch. Marianopolitanus.
† Carolus Hugo, Archiepus Kingstoniensis.
† Eduardus Joseph, Archiepiscopus Halifaxiensis.
† Fergus Patritius, Archiepus Torontinus.
† Ronaldus, Archiepiscopus Gortynensis.
† Richardus Alphonsus, Episcopus Peterboroughensis.
† Andreas Albertus, Epus Sancti Germani de Rimouski.
† Josephus Medardus, Epus Campivallensis.
† Michael Thomas, Epus Chicoutimien.
† Paulus, Epus Sherbrookensis.
† N. Zephyrinus, Epus Pembrokensis.
† F. X., Epus Trifluvianus.
† Timotheus, Epus Sancti Joannis in America.
† Æmilius Josephus, Episcopus Sancti Alberti.
† J. S. Hermannus, Epus Nicoletanus.
† Thos F. Barry, Episc. Chathamensis.
† Josephus Alfridus, Episcopus Joliettensis.
† David Joseph, Episcopus Sanctae Mariae Ormensis.
† Alexius Xystus, Episcopus Sancti Hyacinthi.

† Gulielmus Andreas, Episcopus Alexandrinus.
† Albertus, Episcopus Principis Alberti.
† Alexander, Episcopus Victoriensis.
† Æmilius, O. M. I., Epus Iborensis, Vicarius Apostolicus Athabaskensis.
† Gustavus P. E., Episcopus Siccensis, Vicarius Apostolicus Sinus Sancti Laurentii.
† Elias A., Episcopus Catennensis, Vicarius Apostolicus Temiscamingensis.
† P. E., Episcopus Eleutheropolitanus, Aux. Arch. Queb.
Æmilius M. Bunoz., O. M. I., Præfectus Apostolicus Yukonensis.
Joannes Welch, O. M. I., Administrator Vancouveriensis.
Jos Onesimus Routhier, Administrator Ottawiensis.
Edmundus Meunier, Administrator Londonensis.
Alex. Thompson, Procurator Episcopi Antigonicensis.
J. Morrison, Procurator Episcopi Carolinopolitani.
Joannes Matthæus Mahony, Procurator Episcopi Hamiltonensis.
Josephus Jodoin, O. M. I., Procurator Episcopi Adramyttensis.
Fter M. Antonius Oger, Abbas N.-D. a Lacu ad Duos Montes.

Quebeci, die 1 Novembris 1909.

SESSIO SOLEMNIS ULTIMA

Die prima mensis Novembris anno millesimo nongentesimo nono, in festivitate omnium Sanctorum, habita est Concilii Plenarii Quebecensis Primi sessio solemnis ultima.

Hora nona ante meridiem, Patres Concilii cæterique synodales e domo archiepiscopali, in qua convenerant, ecclesiam Cathedralem per vias viciniores, ære sacro festivo more sonante, iisdem vestibus induti eodemque in ordine ac in prima sessione incedentes, processionaliter adierunt.

Sacrum solemniter celebravit Illmus ac Revmus DD. Andreas Albertus Blais, Episcopus Sancti Germani *de Rimouski*, cui inserviebant, archipresbyter R.dus D. Napoleo Gariépy, diaconus R.dus D. Arthurus Prémont, et Subdiaconus R.dus D. Arthurus Gauthier.

Illmo ac Revmo Apostolicæ Sedis Delegato pluviali parato assistebant R.di Domini Patritius Josephus Hartigan, Michael Moyna et Petrus Avila Sabourin.

Post primum Evangelium Illmus ac Revmus DD. Ludovicus Nazarius Bégin, Archiepiscopus Quebecensis, in throno stans, medius inter R.dum D. Ludgerum Dumais, Rectorem Collegii Sanctæ Annæ *de la Pocatière* et R.dum D. Irenæum Lecours, Collegii N. D. *de Lévis* Rectorem, synodales omnes populumque fidelem breviter tum gallice tum anglice allocutus est : gratias imprimis agens Illmo Apostolicæ Sedis Delegato, qui prudenti ac intelligenti zelo Concilii deliberationes tam sapienter moderatus est ; — laudibus celebrans Revmorum Patrum mirabilem constantemque in disputando concordiam, eximium in laborando ardorem, veramque in orando pietatem, gratias speciatim ipsis agens de dilectione quam erga seipsum benigne demonstrarunt ; — grates etiam rependens R.dis Theologis ac Concili Officialibus ob sedulam ac efficacem operam qua Patres omnes coadjuvarunt ;—Status et Civitatis ducibus gratulans de benevolentia ac urbanitate quam erga Ecclesiam Canadensem ejusque Præsules exhibuere ; — gratias tandem persolvens fidelibus urbis Quebecensis ob egregium fidei, pietatis ac filialis erga Sanctam Ecclesiam devotionis testimonium, quod pluries, data occasione, toto durante Concilio aperte præstiterunt.

Post missam, incœpta est sessio synodalis.

Cantatis psalmis et precibus in Cæremoniali præscriptis, relatio Actorum sessionis solemnis tertiæ a R.do D. J. T. McNally, notario, exarata, ab eodem lecta est.

Dein, Secretarius, mandantibus Patribus, sequentia promulgavit decreta ab iisdem adprobata, scilicet :

Sub titulo I : De doctrinis Fidei

Caput VI : De novissimis,
" VII : De purgatorio,

Caput VIII : De indulgentiis,
" IX : De Ecclesia,
" X : De Romano Pontifice,
" XI : De societate civili,
" XII : De relationibus inter Ecclesiam et Statum,
" XIII : De professione Fidei emittenda.

SUB TITULO II : DE ERRORIBUS PRAECIPUE NOTANDIS

Caput II : De rationalismo dogmatico,
" III : De rationalismo sociali seu de liberalismo,
" IV : De modernismo,
" V : De socialismo,
" VI : De spiritismo et hypnotismo.

SUB TITULO III : DE VARIIS CLERICORUM GRADIBUS

Caput VII : De vicariis parochorum,
" VIII : De sacerdotibus infirmis,
" IX : De sacerdotibus peregrinis,
" X : De sacerdotibus lapsis,
" XI : De concilio provinciali et de synodo diœcesana,
" XII : De incardinatione et excardinatione sacerdotum.

SUB TITULO IV : DE CLERICORUM INSTITUTIONE

Caput III : De majoribus seminariis,
" IV : De studio Scripturæ Sacræ,
" V : De fovendis seminariis,
" VI : De examine juniorum sacerdotum,
" VII : De collationibus theologicis,
" VIII : De Collegio Canadensi Romano.

SUB TITULO V : DE OFFICIIS CLERICORUM

Caput I : De clericorum spirituali perfectione,
" II : De rebus clericis prohibitis,
" III : De munere cleri circa electiones politicas.

SUB TITULO VI : DE RELIGIOSIS

Caput II : De institutis votorum simplicium,
" III : De relationibus inter clerum regularem et clerum sæcularem.

SUB TITULO VII : DE CATHOLICA JUVENTUTIS INSTITUTIONE

Caput I : De catholica institutione in genere,
" II : De scholis acatholicis et neutris,
" III : De puerorum institutione domestica,
" IV : De scholis primariis,
" V : De scholis secundariis,
" VI : De studio philosophiæ,
" VII : De universitatibus catholicis.

SUB TITULO VIII : DE CHRISTIANA ERUDITIONE POPULI

Caput I : De catechismo,
" II : De sollicitudine erga pueros,
" III : De prædicatione,
" IV : De sacris missionibus ad populum,
" V : De sacris missionibus apud infideles et acatholicos,
" VI : De advenarum cura,
" VII : De cura eorum qui materiantur in sylvis,
" VIII : De libris honestæ lectionis,
" IX : De libris pravis et de bibliothecis publicis,
" X : De quotidianis et periodicis foliis,
" XI : De societatibus fugiendis.

SUB TITULO IX : DE PIETATE PROMOVENDA IN POPULO

Caput II : De lectione S. Scripturæ in lingua vernacula,
" III : De precum libris et libellis,
" IV : De vitiis extirpandis,
" V : De ebrietate ejusque remediis,
" VI : De conversatione cum acatholicis.

SUB TITULO X : DE VARIIS LAICORUM OFFICIIS

Caput I : De electoribus,
" II : De legislatoribus,
" III : De judicibus,
" IV : De advocatis,
" V : De medicis,
" VI : De patronis et opificibus,
" VII : De scriptoribus catholicis,
" VIII : De actione sociali catholica.

SUB TITULO XI : DE SACRAMENTIS

Caput II : De Baptismo,
" III : De Confirmatione,
" IV : De SSmo Eucharistiæ Sacramento,
" V : De Pœnitentia,
" VI : De Extrema Unctione.
" VII : De Ordine,
" VIII : De Matrimonio et ejus celebratione,
" IX : De impedimentis matrimonialibus,
" X : De solemnitatibus sponsalium et matrimonii,
" XI : De matrimoniis mixtis,
" XII : De catholicis matrimonium coram ministro acatholico attentantibus,
" XIII : De divortio.

SUB TITULO XII : DE CULTU

Caput III : De Missa,
" IV : De sacris ritibus servandis,
" V : De cultu SSmi Sacramenti,
" VI : De cultu SSmi Cordis Jesu,
" VII : De cultu erga Spiritum Sanctum,
" VIII : De cultu SS. Familiæ,
" IX : De cultu B. V. Mariæ,
" X : De cultu aliorum Sanctorum,
" XI : De sacrarum reliquiarum et imaginum cultu,
" XII : De exequiis et suffragiis pro defunctis.

SUB TITULO XIII : DE LOCIS SACRIS

Caput I : De ædibus sacris,
" II : De ecclesiarum cura,
" III : De cœmeteriis,
" IV : De sepultura ecclesiastica et de crematione.

SUB TITULO XIV : DE PIIS OPERIBUS

Caput I : De confraternitatibus,
" II : De tertio ordine S. Francisci,
" III : De operibus caritatis et misericordiæ,
" IV : De S. Petri denario.

SUB TITULO XV : DE BONIS ECCLESIASTICIS

Caput I : De jure Ecclesiæ,
" II : De mediis providendi cultui divino,
" III : De modis prohibitis pecunias pro causis piis colligendi,
" IV : De administratione bonorum ecclesiasticorum,
" V : De alienatione bonorum ecclesiasticorum.

SUB TITULO XVI : DE JUDICIIS ECCLESIASTICIS

Caput I : De curiis episcopalibus,
" II : De modo summario procedendi in causis clericorum,
" III : De suspensione « ex informata conscientia »,
" IV : De modo procedendi in causis matrimonialibus.

Post decretorum promulgationem, Secretarius nomina vocavit; cui responderunt *Adsum* omnes Concilii Patres, exceptis Illmis ac Revmis Episcopo Antigonicensi et Ep. Carolinopolitano, qui, invaletudinis causa detenti, Procuratores in suorum locum suffecerant : prior, scilicet, Adm. Rev.dum D. Alexandrum Thompson, posterior vero Adm. Rev.dum D. Jacobum Morrison.

Aberat etiam Illmus et Revmus Episcopus Nicoletanus, qui, pridie proficisci graves ob rationes adactus, decretis Concilii, de consensu Patrum, subscripserat.

Facta autem nominum vocatione, instituerunt Promotores ut decretum de subscriptione legeretur ; quo peracto, Patres Concilii, Illmum Præsidem sequentes, ad altare progressi sunt, ac decretis in mensa sacra depositis definientes subscripserunt.

Omnibus autem ad sedem reversis, Illmus Apostolicæ Sedis Delegatus, de consilio et assensu Patrum, decrevit huic Concilio Plenario finem fieri et jam factum esse ; ac protinus Canticum Ambrosianum præcinuit, quod omnes voce exsultanti prosecuti sunt.

Post *Te Deum*, cantatæ sunt, duobus choris alternantibus, *acclamationes* sequentes :

ACCLAMATIONES

IN FINE CONCILII PLENARII SOLEMNITER CANTATAE

V. Te Deum verum, unum in Trinitate, et Trinitatem in unitate profitemur et adoramus.

R. Te unum in substantia, Trinitatem in personis agnoscimus.

V. Te Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum Sanctum, sanctam et individuam Trinitatem toto corde et ore confitemur, laudamus atque benedicimus : tibi gloria in sæcula.

R. Cum Seraphim clamamus : Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth : plena est omnis terra gloria ejus. Te invocamus, te laudamus, te adoramus, ô beata Trinitas.

V. Deo Patri qui sic mundum dilexit ut Filium suum unigenitum daret gratias agimus.

R. Fili Dei, quem Pater constituit hæredem universorum adveniat regnum tuum. Omnes populi tibi serviant, o Rex gentium et Salvator earum, Domine Deus noster.

V. Christe Redemptor, qui pro nobis animam tuam posuisti, et lavisti nos a peccatis nostris in sanguine tuo, Sacratissimum Cor tuum Verbo Dei substantialiter unitum, adoramus. Lætemur ergo nos qui invenimus Cor regis, fratris et amici benigni, Jesu.

R. Cor tuum amore nostri lancea vulneratum diligamus : tam amans redamemus.

V. Hac urbe congregati, ubi ipsa primordia tam salutaris cultus cœlitus cognita sunt, et prima vice in Orbe Novo festum Cordis Jesu celebratum est, nos omnes jampridem eidem Sacratissimo Cordi pluries consecratos, iterum offerimus et consecramus.

R. Ad te confugimus, o Cor, salus in te sperantium ; per viscera misericordiæ tuæ visitasti nos. Fac, quæsumus, redemptionem populi tui, ut omnes nos, pretioso tuo Sanguine abluti, aquas de fontibus Salvatoris cum gaudio in æternum hauriamus.

V. Paraclite Spiritus, a Patre Filioque procedens, sanctificator animarum, qui congregatis in nomine Dei semper ades, corda inflammans et intellectus illuminans, Episcopis quos posuisti regere Ecclesiam Dei, omnibusque ipsorum cooperariis huic sacro cœtui adstantibus, dux fuisti et auxilium.

R. Gratias tibi agimus, te laudamus, te adoramus, te benedicimus, obsecrantes ut nobis et omnibus Christifidelibus des virtutis meritum, exitum salutis et perenne gaudium.

V. Et te, o Mater Dei et Virgo, quæ Filii tui meritis ab omni labe peccati immunis, caput serpentis immaculato tuo pede contrivisti, matrem etiam nostram, matrem gratiæ et misericordiæ, exules filii Evæ, declaramus et adprecamur.

R. Filia Patris, Filii Genitrix, Sponsa Spiritus Sancti, tu es etiam Regina Apostolorum et Doctorum, Illuminatrix totius Ecclesiæ Christi.

V. Immaculatam Conceptionem tuam, quæ ab incunabulis historiæ nostræ cordibus patrum et templorum frontibus insculpta fuit, quam pastores olim docuerunt et coluerunt, fideles iterum hodie confitemur et celebramus.

R. Sis auxilium nostrum in prælio, per te dissipentur salutis nostræ inimici.

V. Beatissime Joseph, Dei Genitricis Sponse et Custos, in pueri Jesu nutritium ab æterno electe ; agricola qui frumentum electorum et vineam cujus palmites sumus coluisti, voci divini Regis attenti, ad te confidentes imus. Primus huic nostræ regioni patronus ab initio præpositus, nunquam pane salutaris doctrinæ et sanctitatis pupillos tuos egere tolerasti.

R. Te Ecclesiæ Universalis Patronum Summi Pontificis voce proclamatum veneramur. — Ecce nos : quidquid nobis dixeris, libenter faciemus.

V. Sanctæ Annæ Mariæ matri, totius provinciæ Quebecensis patronæ, quæ populi Canadensis fidei et precibus tot gratias et miracula per sæcula indulsisti, laudes et gratiarum actiones offerimus.

R. Ad te clamamus, pia mater, esto nobis auxilium in necessitate.

V. Sanctum Joannem Baptistam, Beatum Andream, Beatum Patritium, et omnes gentium quæ in terris Canadensibus inhabitant sive patronos sive apostolos, laudibus efferimus.

R. Ovium unius ovilis sit cor unum et anima una ; unius Patris Dei et unius matris Ecclesiæ filii sentiant quam bonum et quam jucundum sit habitare fratres in unum.

V. Sanctissimo Patri PIO Pontifici Decimo, gloriose Ecclesiam gubernanti, Christi in terris Vicario, cœli clavigero, qui oves et agnos solus pascere valet, pietas, honor et obsequium.

R. Conservet eum Dominus et vivificet, ut ad majorem Dei gloriam omnia in Christo instaurare valeat.

V. Illustrissimo et Reverendissimo Domino Donato, Archiepiscopo Ephesino, Delegato Apostolico, qui nomine et auctoritate Sanctæ Sedis summa scientia et diligentia hujus Concilii Plenarii conventibus præfuit, omnia suaviter disponens ut finem, prosperitatem scilicet Ecclesiæ et animarum salutem, fortiter attingeret, gratulationes sincero animo præbemus.

R. Ad multos annos sospitem faciat illum Deus et prosperum in omnibus viis suis.

V. Illustrissimis et Reverendissimis Archiepiscopis et Episcopis, ex officio et dignitate huic Concilio assistentibus, laudes et gratias.

R. Quod plantaverunt, Deus crescere faciat ad vitam æternam.

V. Venerabilibus Prælatis quos infirmitas, nimia distantia, viarum difficultates, aliave causa impedivit quominus huic Concilio adessent, qui tamen unanimiter nobiscum in veritate et disciplina consentiunt, salutem et pacem exoptamus.

R. Salvos fac illos, Deus noster, sperantes in te.

V. Piissimæ memoriæ decessores nostri, qui dierum et meritorum pleni, in osculo Domini obdormierunt, lumine gloriæ fruantur in terra viventium.

R. Et una cum gregibus sibi creditis requiem æternam possideant.

V. Omnibus Concilii officialibus qui pro bono Ecclesiæ pondus diei et æstus amanter portaverunt, merces a Domino vineæ in laboris pretium pendatur.

R. Gaudeant servi boni et fideles, quia merces eorum copiosa est in cœlis.

V. Omnes in hoc Concilio congregati, qui ad justitiam conati sunt erudire animas suæ curæ commissas, fulgeant quasi stellæ in perpetuas æternitates.

R. Luceat lux eorum coram hominibus et videantur opera sua bona.

V. Omnes hujus ditionis clerici, semper attenti ad Christum qui est forma gregis, oculis hominum sint ut alteri Christi ; sint sal terræ ad corda fidelium in virtute condienda.

R. Sint lux mundi ad dirigendas animas in via veritatis.

V. Floreant ubique in regione nostra familiæ religiosæ utriusque sexus. Quibus per diversa media ad unum finem, gloriam Dei scilicet et animarum utilitatem, tendentibus, ex hac admirabili varietate qua circumdatur sponsa Christi Ecclesia, fiat splendor unitatis et ordinis quo pulchritudo divini auctoris et exemplaris reluceat.

R. Sint Deo bonus odor Christi et exemplaria fratrum in verbo, in charitate, in fide.

V. Universitates catholicæ, Seminaria et Collegia omnia nostræ Ecclesiæ Canadensis operi pretiosum et efficax auxilium jugiter afferant ; sanam disciplinam adolescentibus inculcare, operarios in messem animarum mittere, viros aptos ad utriusque societatis officia educare nitantur.

R. Sint almæ matres generationum quæ cor matris Ecclesiæ semper lætificent. Surgant filii earum et beatissimas dicant.

V. Civitates omnes metropolitanæ et episcopales arces sint veritatis et virtutis. Vigilantibus angelis malignus hostis a mœniis earum arceatur.

R. Cives earum in prosperitate, pace et concordia vivant et crescant.

V. Omnibus qui ditionis Canadensis gubernio præsunt Spiritus Sanctus lumen infundat, ut legem æternam semper coram

oculis habeant, et jus utrumque, divinum scilicet et humanum, observantes, quæ sunt Dei, Deo, quæ sunt Cæsaris, Cæsari, reddere satagant.

R. Populi obediant præpositis suis, et ipsis subjaceant.

V. Omnibus nostræ regionis episcopis, presbyteris, religiosis et fidelibus defunctis requiem æternam donet Dominus.

R. Lux perpetua luceat eis in regione vivorum, ubi neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.

V. Memores verborum Domini : « Qui vos audit, me audit ; qui vos spernit, me spernit », omnia decreta hujus Concilii fideles omnes Ecclesiæ Canadensis cum fide, reverentia et humilitate accipiant et observent.

R. Ut pastoribus subditi ad Christum qui via, veritas et vita est, feliciter perducantur.

V. Reipublicæ supremos moderatores adjuvet Deus a quo potestatem habent, ut recte et sapienter gladio auctoritatis utantur, et societatem cujus regimini præsunt, feliciter ad finem proprium dirigant.

R. Deus, per quem principes imperant et potentes decernunt justitiam, oculos et corda eorum illuminet.

V. Interpellet pro nobis ad Patrem Cor Sacratissimum Jesu, Agni semper viventis et semper immolati.
Sanctissima Familia protegat et foveat nos qui trinitati huic alteri, Jesu, Mariæ et Joseph, vinculis adoptionis et cognationis mysticæ conjungimur.
Beatissimus Joseph et sancta mater Anna, patriæ Canadensis et provinciæ hujus inclyti patroni, peregrinantes nos in hac lacrymarum valle custodiant, ut ad cœlestem patriam omnes una perveniamus.

R. Fiat, fiat ! Amen, Amen !

Absoluto acclamationum cantu, Patres Concilii ab Illmo Præside osculum pacis acceperunt, quod sibi invicem dein dederunt, ac tandem, benedictione ab eodem solemniter impertita, processionaliter ad ædes archiepiscopales, cæteris synodalibus præeuntibus, in nomine Domini recesserunt.

DE CAEREMONIIS RELIGIOSIS

INTRA TEMPUS EXTRA AEDES CONCILII HABITIS

Decurrente Concilio, in diversis ecclesiis Quebecensibus, solemnes cæremoniæ religiosæ institutæ sunt quas celebraverunt vicissim plurimi christifideles ex variis civilis societatis ordinibus.

Feria secunda, die Septembris vigesima prima, confluxerunt operarii in ecclesiam Sancti Salvatoris, concionante Reverendissimo Domino Francisco Xaverio Cloutier, Episcopo Trifluvianensi, *De conditione opificum*. Desiit sacer cœtus post solemnem benedictionem Sanctissimi Sacramenti.

Dominica die Septembris vigesima sexta, viri linguæ gallicæ convenerunt in basilicam Nostræ Dominæ Immaculatæ prædicante Reverendissimo Domino Josepho Alfrido Archambeault *De auctoritate sociali*. Benedictione solemni Sanctissimi Sacramenti accepta, discesserunt.

Feria quinta, die Septembris trigesima, pueri alumni scholarum linguæ gallicæ impleverunt basilicam Nostræ Dominæ Immaculatæ, audituri Reverendissimum Dominum Paulum Bruchési, Archiepiscopum Marianopolitanum, de officiis puerorum erga Deum Optimum Maximum et erga parentes. Pueros Sanctissimi Sacramenti benedictio consecuta est.

Feria sexta, die Octobris prima, viri juvenesque linguæ anglicæ in ecclesia S. Patritii congregati, a Reverendissimo Domino Davide Josepho Scollard, Episcopo Sanctæ Mariæ Ormensis, concionem de periculis Fidei, præsertim ex erroneo prælo derivantibus, audierunt. Et secuta est benedictio solemnis Sanctissimi Sacramenti.

Feria tertia, die Octobris quinta, juvenes catholici Franco-Canadenses ierunt in ecclesiam vici dicti « Jacques-Cartier », ubi exposuit Reverendissimus Dominus Eugenius Roy, Episcopus Auxiliaris Quebecensis, quid ex ordine peragendum sit juveni qui velit esse apostolus. Juvenes Venerabile benedixit.

Feria quinta die septima Octobris, convocantur pueri linguæ anglicæ in ecclesiam Sancti Patritii, quos Reverendissimus Dominus Thomas Barry, Episcopus Chathamensis, de oratione ad Deum habenda est allocutus. Hos quoque pueros Sanctissimum Sacramentum benedixit solemniter.

Die dominica decima Octobris, congregatas mulieres linguæ anglicæ in eamdem ecclesiam Sancti Patritii allocutus est Reverendissimus Dominus Richardus O'Connor, Episcopus Peterboroughensis, de dignitate et de missione feminæ christianæ. Secuta est benedictio Sanctissimi Sacramenti.

Feria tertia, die Octobris duodecima, mulieribus linguæ gallicæ convocatis in ecclesiam Sancti Rochi, prædicavit Reverendissimus Dominus Josephus Medardus Émard, Episcopus Campivallensis, de officio et missione feminæ christianæ domi, in sociali convictu, in Ecclesia.

DE CIVICIS RECEPTIONIBUS

Excellentiam Suam Reverendissimam Dominum Delegatum Apostolicum et Reverendissimos Patres ex officio receperunt, feria secunda, die Septembris vigesima, Honoratissimus G. Garneau, Major civitatis Quebecensis, consiliarii urbani et cives Quebecenses ; feria tertia, die Septembris vigesima prima, Excellentissimus C. A. P. Pelletier, Vice-Gubernator Provinciæ Quebecensis ; feria quinta, die Septembris trigesima, Honoratissimus L. Gouin, Primus Administer Provinciæ Quebecensis ; die quarta Octobris, Rector et Professores Universitatis Lavallensis.

Concordat cum originali.

A secretis :

† JOSEPHUS ALFRIDUS,
Episcopus Joliettensis.

RESPONSIONES

S. CONGR. CONCILII ET S. CONGR. DE SACRAMENTIS

QUIBUSDAM SUPPLICATIONIBUS PATRUM PRIMI CONCILII PLENARII QUEBECENSIS

EX SACRA CONGREGATIONE CONCILII

I

Decretum quo Constitutio Leonis XIII « Romanos Pontifices » ad universas provincias ecclesiasticas Canadenses extenditur

---

Ex audientia SSmi diei 14 Martii 1911.

Inter alia quae in Concilio Quebecensi Primo, quod anno 1909 in Metropolitana ipsa Quebecensi Ecclesia celebratum est, Patribus ejusdem Concilii constituenda visa sunt, id etiam fuit, quod ipsi Apostolicae Sedi preces admovendas duxerunt, ut Constitutio, cuius initium « Romanos Pontifices » pro Anglia et Scotia VIII Idus Maii anno 1881 primum edita et deinde ad plurimas alias regiones extensa, ad omnes quoque Dominii Canadensis provincias, pro universis earum ecclesiis extenderetur.

Cum autem in Plenariis Comitiis Sacrae huius Congregationis diebus 14 et 21 mensis Ianuarii nuper elapsi pro revisione

eorum quae in eodem Concilio Quebecensi primo decreta sunt, habitis, Emi Patres petitam memoratae Constitutionis extensionem perutilem iudicaverint, ideoque votis hac super re ab eiusdem Concilii Patribus expressis suffragandum esse censuerint, res ab infrascripto Sacrae huius Congregationis Secretario ad SSmum Dominum Nostrum Pium PP. X delata est.

Sanctitas autem Sua in audientia diei 14 huius mensis, omnibus perpensis mature, oblatis precibus annuendum benigne censuit eamdemque Constitutionem « Romanos Pontifices » de Apostolicae Potestatis plenitudine ad universas Canadensis Dominii provincias extendit.

Datum Romae ex Sacra Congregatione Concilii die 14 Martii anno 1911.

C. Card. Gennari, Praef.

B. Pompili, Secrius.

Concordat cum originali.

Ottawae, die 7 Julii 1911.

Alfridus Sinnott, Secrius Del. Ap.

II

Cum Patres Concilii Plenarii Quebecensis Primi supplices preces huic S. Congregationi Concilii porrexerint ad hoc ut ipsis concedatur indultum quo ad solemnitates a iure circa alienationem bonorum ecclesiasticorum statutas non adstringantur, attenta praesertim necessitate fere quotidie pro bono ecclesiarum piorumque operum recurrendi ad pecuniam mutuam sumendam, ad bona ac fundos permutandos, ad hypothecas imponendas aliaque agenda quae speciem praeseferunt alienationis ; Sacra eadem Congregatio auctoritate SSmi D. N. PII PP. X, attentis peculiaribus circumstantiis in quibus dioeceses Canadensis Ditionis versantur, singulis Praesulibus pro tempore existentibus, speciales concedit facultates iuxta petita, ad decennium a die promulgationis Concilii Plenarii computandum : ea tamen lege ut praefata facultate utantur perspecta prius ex Consultorum consilio necessitate vel evidenti utilitate Ecclesiae, utque in fine cuiuslibet triennii Episcopi

ad S. Congregationem referant quibus in casibus et pro quibus summis ea usi sint, exposito etiam statu oeconomico illarum dioeceseon pro quibus aes alienum contractum fuit. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria S. Congregationis Concilii die 7 Februarii 1912.

C. Card. GENNARI, Præf.

O. GIORGI, Secrius.

Concordat cum originali.
Ottawae, die 13a Martii 1912.
Alfridus SINNOTT, Secrius Del. Ap.

III

BEATISSIME PATER

Archiepiscopi et Episcopi totius Ditionis Canadensis, in Concilio Plenario congregati, humillime supplicant S. V. ut dignetur concedere :

1. Ut parochi ditionis Canadensis, in festis Annuntiationis B. M. V., Corporis Christi, SS. Apostolorum Petri et Pauli, quorum solemnitas in Dominicam transfertur, quibusque fideles ab obligatione audiendi missam apostolica auctoritate soluti sunt, ab onere applicandi missam pro populo in posterum exempti sint.

2. Ut, quoad praeteritum, ordinati titulo missionis pro aliqua dioecesi iuri communi subiecta, existimentur ordinati titulo *servitii ecclesiae*.

3. Ut, apostolica auctoritate, pro tota regione Canadensi, extendatur privilegium iam ecclesiis Americae Septentrionalis Foederatae concessum, scilicet quod defensor in causis episcopalibus sit semper vir ecclesiasticus.

Die 7 Februarii 1912, S. Congregatio Concilii, auctoritate SS. D. N., attentis expositis, gratiam in omnibus iuxta petita concedere dignata est, contrariis quibuscumque non obstantibus.

C. Card. Gennari, Praef.

O. Giorgi. Secrius.

Concordat cum originali.
Ottawae, die 13 Martii 1912.
Alfridus Sinnott, Secrius Del. Ap.

EX SACRA CONGREGATIONE DE SACRAMENTIS

I

BEATISSIME PATER

Archiepiscopi et Episcopi totius Ditionis Canadensis in Concilio Plenario congregati humiliter postulant a Sanctitate Vestra ut Ordinarii, servatis servandis, concedere possint nomine S. Sedis, facultatem asservandi SS. Eucharistiae Sacramentum in Capellis seu Oratoriis piarum Communitatum in territorio suae iurisdictionis existentium.

Die 13 Februarii 1912, S. C. de Sacramentis, vigore facultatum a SSmo Dno Nostro Pio Papa X sibi tributarum, attentis expositis, gratiam benigne impertitur, ut Ordinarii concedere possint facultatem asservandi SS. Eucharistiae Sacramentum in

Capellis seu Oratoriis piarum Communitatum iuxta petita, dummodo non agatur de Capellis seu Oratoriis ad Communitates religiosas pertinentibus, et Missa ibidem saltem semel in hebdomada celebretur ; servatis in reliquis de iure servandis. Praesentibus valituris ad quinquennium.

M. Bovieri,
Subsecretarius.

Petrus Ercole,
Officialis.

Concordat cum originali.
Ottawae, die 13 Martii 1912.
Alfridus Sinnott, Secrius Del. Ap.

II

BEATISSIME PATER

Archiepiscopi et Episcopi totius Ditionis Canadensis, in Concilio Plenario congregati, humiliter postulant a Sanctitate Vestra ut clerici huius regionis extra vicariatus et praefecturas apostolicas ad sacros Ordines titulo servitii ecclesiae promoveri valeant.

Die 13 Februarii 1912, S. C. de Sacramentis, vigore facultatum a SS. D. N. Pio Papa X sibi tributarum, attentis expositis, gratiam benigne impertitur ad quinquennium ordinandi clericos uti in precibus, quoties aliquo canonico titulo careant, eosque ad majores ordines promovendi titulo servitii ecclesiae, hoc est dioecesis. Caveant vero Ordinarii ut qui ita promoti sunt, honestae sustentationis rationibus non careant et ut ii qui juxta Constitutionem *Speculatores* et decreta S. C. Concilii de excardinatione et sacra ordinatione, 20 Julii

1908 et 24 Novembris 1908, ad juramentum praestandum tenentur, huic obligationi, prout ibi praescriptum est, et non ultra, satisfaciant.

M. Bovieri,
Subsecretarius.

Petrus Ercole,
Officialis.

Concordat cum originali.
Ottawae, die 13a Martii 1912.
Alfridus Sinnott, Secrius Del. Ap.

III

BEATISSIME PATER

Archiepiscopi et Episcopi totius Ditionis Canadensis, in Concilio Plenario congregati, humillime supplicant Sanctitatem Vestram ut dignetur concedere facultatem adhibendi, justis de causis, in Baptismo adultorum, easdem caeremonias, quae adhibentur in parvulorum Baptismo.

Die 9 Martii 1912, S. C. de Sacramentis, vigore facultatum a SS. D. N. Pio Papa X sibi tributarum, attentis expositis, gratiam benigne impertitur juxta petita ad decennium, in casibus tantum in quibus ex usu longioris formulae, pro adultis in Rituali statutae, aliquod notabile incommodum obventurum timeatur, aliisque servatis de jure servandis.

M. Bovieri,
Subsecretarius.

Petrus Ercole,
Officialis.

Concordat cum originali.
Ottawae, die 18 Aprilis 1912.
Alfridus Sinnott, Secrius Del. Ap.

IV

Ottawae, die 29 Aprilis 1912.

Reverendissime Domine,

Petitioni qua Patres Concilii Plenarii Quebecensis Primi postulabant ut in causis matrimonialibus, quando in aliqua Curia Archiepiscopali appellari contigerit, appellatio fieret semper ad Curiam Ordinarii vicinioris, Sacra Congregatio de Sacramentis, sub die 21 mensis Martii ultimo elapsi ita rescribendum censuit : *Detur responsum ex Audientia Sanctissimi diei* 9 *Martii* 1909, No. 18498-09 *seu : Standum esse ordini judiciario statuto a Constitutione Apostolica « Sapienti consilio ».*

Quae cum Tibi ceterisque hujus Dominii Reverendissimis Ordinariis pro debito officii communico, maximo quo decet obsequio, me profiteor

Dominationis Tuae

Addict., uti fr.

† Fr. P. F. Stagni, O. S. M.

Archiep., Aquilan, *Del. Ap.*

R. P. D. Archiepiscopo
Quebecen.

DECRETA CONCILII

DECRETA CONCILII

PARS I — DE DOCTRINA

TITULUS I

DE DOCTRINIS FIDEI

CAPUT I

DE REVELATIONE

1. **Ordo naturalis a supernaturali distinguendus.** — Necessarium imprimis censet Plenaria hæc Synodus essentialem profiteri distinctionem inter ordinem mere naturalem et ordinem supernaturalem : qua distinctione neglecta vel denegata, plerique invaluerunt errores moderni ac ipsa evellitur Christianismi radix. Id porro inter utrumque ordinem maxime interest, quod unus propriis cujusque rei viribus respondentem, alter creatae naturae vires excedentem finem et media complectitur. Excedit enim Dei visio, qua veluti mensura quidquid supernaturale est dimetitur, captum nedum humani sed et cujusvis creati intellectus, secundum id quod scriptum est : *Quod oculus non vidit, nec auris*

audivit, nec in cor hominis ascendit quæ praeparavit Deus iis qui diligunt illum [1].

2. Homo ad supernaturalem ordinem evectus. — Humani autem generis protoparentes fuisse inde ab exordio suae creationis, una cum universa sua propagine, ad ordinem supernaturalem divina benignitate evectos, docuit semper docetque sancta Ecclesia Catholica.

3. Revelationis natura et necessitas. — Hinc planum est homini necessariam omnino esse revelationem divinam qua Deum finem ultimum ab eo consequendum cognoscere supernaturaliter valeat. Divina porro revelatio non est subjectiva quaedam experientia religiosa, ut modernistis placet, aut acquisita ab homine suae ad Deum relationis conscientia, [2] sed consilii divini divinarumque veritatum ab ipso Deo homini facta manifestatio. Quae quidem manifestatio tum ratione principii, quod est ipse Deus supernaturaliter agens, tum ratione objecti, quod in Deo abscondita veritas praecipue ac proprie est, differt ab ea manifestatione quae nonnisi improprie dicitur revelatio, quaeque fit de divinis lumine naturali ipsius rationis. Quod si, praeter ea quae captum superant mentis humanae, alia quaedam divina revelatione continentur quae rationi impervia per se non sunt, hoc eo consilio factum est, prout a Concilio Vaticano fuit declaratum, ut « in praesenti quoque generis humani conditione ab omnibus expedite, firma certitudine, et nullo admixto errore cognosci possint » [3].

4. Media potissima quibus innotescit revelatio. — Jam vero, datam divinitus esse revelationem

---

1. I *Cor.*, II, 9 : cf. Is., LXIV, 4.
2. S. Off., Decr. *Lamentabili*, n° 20.
3. Cap. II, *De Revelatione*.

constare hominibus debere nemo infitias ibit. « Humana quidem ratio », prouti scite animadvertit Pius PP. IX, « ne in tanti momenti negotio decipiatur et erret, divinae revelationis factum diligenter inquirat oportet, ut certo sibi constet Deum esse loquutum, ac eidem, quemadmodum sapientissime docet Apostolus, rationabile obsequium exhibeat »[1]. Media porro potissima quibus divina revelatio innotescit sunt miracula et prophetiae. Quae cum praeter ordinem atque facultatem totius naturae creatae esse conspiciantur, apparet ea nonnisi divina potentia fieri posse, ideoque luculentissima sunt testimonia divinae revelationis. Miracula autem, frequentissime a Christo peracta, posterioribus item aetatibus obtinuisse, ipsoque nostro tempore in religionis verae confirmationem divinitus effici, admittendum declaramus.

5. Scriptura et traditio. — Supernaturalis revelatio data hominibus « continetur in libris scriptis et sine scripto traditionibus »[2], quas aeque ac ipsam Scripturam vim atque auctoritatem in Ecclesia semper habuisse nemo catholicus ignorat. « Dogmatum atque disciplinarum quae in Ecclesia servantur», teste Basilio Magno, « alia ex doctrina scriptis mandata habemus, alia transmissa arcano modo accepimus ab Apostolorum traditione ; utraque vero parem vim habent ad pietatem[3] ».

6. Scripturae inspiratio.— Hoc autem proprium vindicat sibi Scriptura quod sit divinitus inspirata. Itaque veteris ac novi Testamenti libros fatemur non solum divinam continere revelationem, sed integros cum omnibus suis partibus Spiritu Sancto inspirante

1. Encycl. *Qui pluribus*, 9 Nov. 1846.
2. Conc. Vat., c. 2.
3. *De Spiritu Sancto*, c. 27, n. 66.

conscriptos Deum habere auctorem [1]. Etenim « Deus supernaturali virtute ita scriptores ad scribendum excitavit et movit, ita scribentibus adstitit, ut ea omnia eaque sola quæ ipse juberet, et recta mente conciperent, et fideliter conscribere vellent, et apte infallibili veritate exprimerent » [2].

7. **Nullus in Scriptura error.** — Praeclarum illud S. Augustini, perpetuum Ecclesiae sensum adamussim referentis, ad petulantissima hujus temporis ingenia retundenda valeat : « Ibi (scilicet in canonicis veteris ac novi Testamenti libris) si quid velut absurdum moverit, non licet dicere : Auctor hujus libri non tenuit veritatem ; sed, aut codex mendosus est, aut interpres erravit, aut tu non intelligis » [3]. Hinc Concilium rejicit omnia recentiora interpretandi systemata juxta quae nonnullae Scripturae partes haud essent ab errore immunes [4].

CAPUT II

DE FIDE

8. **Fidei indoles.**—Revelationi divinae respondet, ex parte hominis assensum praebentis, divina fides quae non est motus quidam cordis qui *sensus* dicitur [5], sed, juxta Apostolum, est *sperandarum substantia rerum,*

---

1. Conc. Vat., *loc. cit.*
2. Encycl. *Providentissimus Deus* Leonis XIII, 18 Nov. 1893.
3. *Contra Faustum Manichaeum*, lib. 2, c. 5.
4. Cf. Encycl. *Providentissimus Deus*, et Encycl. *Pascendi Dominici gregis*.
5. Cf. Enc. *Pascendi*.

argumentum non apparentium [1]. « Hanc fidem, quae humanae salutis initium est, Ecclesia Catholica profitetur virtutem esse supernaturalem, qua Dei aspirante et adjuvante gratia, ab eo revelata vera esse credimus, non propter intrinsecam rerum veritatem naturali rationis lumine perspectam, sed propter auctoritatem ipsius Dei revelantis, qui nec falli nec fallere potest » [2].

9. Multiplex fidei nobilitas. — Contra religionis Christi contemptores, jure merito inferimus fidem multiplici laude praecellere. Primarium enim ejus objectum est ipsa veritas prima seu Deus, prouti in se est, *lucem inhabitans inaccessibilem* [3]. Principium autem fidei est lumen gratiae ; « quia cum homo, assentiendo his quae sunt fidei, elevetur supra naturam suam, oportet quod hoc insit ei ex supernaturali principio interius movente, quod est Deus » [4]. Amplius, fides, supremae Dei auctoritati innixa, firmissima constat certitudine. Et cum rebus inevidentibus, quas tamen externa motiva apprime credibiles faciunt, credentis intellectus assentiatur sub imperio voluntatis divinae gratiae consentientis et cooperantis, nequaquam caecum, sed prorsus liberum et rationabile Deo praestat obsequium.

10. Fidei objectum. — « Porro fide divina et catholica ea omnia credenda sunt quae in verbo Dei scripto vel tradito continentur et ab Ecclesia sive solemni judicio sive ordinario et universali magisterio tamquam divinitus revelata proponuntur » [5]. Longe

---

1. *Hebr.*, XI, 1.
2. Conc. Vatic., c. 3.
3. 1 *Tim.* VI, 16.
4. S. Th. 2a-2ae, q. VI, a. 1.
5. Conc. Vat., c. 3.

autem a veritate aberrant protestantes qui tenent solam Scripturam, eamque privato judicio interpretandam, esse regulam fidei.

11. **Fides habenda et profitenda.** — Sine fide quidem impossibile est justificari et vitam aeternam consequi. At neque sufficit credere corde, nisi id quod cordi insit, et os fateatur : *Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem* [1]. Memores igitur sint fideles officii quo tenentur, nec unquam simulandi falsam fidem, nec veram dissimulandi, sed eam, cum Dei honor et proximi spiritualis utilitas id requirit, profitendi, manifestandi, defendendi, dicente Domino : *Qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo* [2].

12. **Fidei ac rationis concordia.** — Hominem ad finem suum supernaturalem, praelucente fide et cooperante ratione, tendere necesse est. Oportet ergo ut ratio et fides amico foedere socientur, mutuo sibi sint auxilio, viam peregri in terris homini ad patriam pandant. Accedit quod, cum unum eumdemque Deum, qui ipsa est veritas, auctorem habeant, nulla unquam veri nominis dissensione distrahi possunt. « Inanis autem hujus contradictionis species inde potissimum oritur, quod vel fidei dogmata ad mentem Ecclesiae intellecta et exposita non fuerint, vel opinionum commenta pro rationis effatis habeantur [3].»

---

1. *Rom.*, X, 10.
2. Matth., X, 32.
3. Conc. Vat., c. 4.

CAPUT III

DE DEO

13. **Quae de Deo docet ratio.**—Esse Deum mundi creatorem, Eumque esse sapientem, bonum, omnipotentem, universorumque praesertim hominum curam habentem, haec et alia plura de Deo docet ipsa ratio. *Invisibilia enim ipsius, a creatura mundi, per ea quae facta sunt, intellecta, conspiciuntur* [1].

14. **Pantheismus, agnosticismus, fatalismus.** — Pessimus proinde pantheistarum error rejiciendus, qui mundum hunc adspectabilem cum Deo confundit : satis enim superque patet mundum divinitus effectum a suo factore necessario distingui, nec pantheisticam absurditatem vitant qui Deo personaliter viventi substituunt absolutum quiddam et ideale ad quod entia progressu perfectiori deveniant. — Omnino item a vero abhorret sententia, seu potius commentum recentiorum quorumdam, qui nomine *Agnosticorum* gloriantur, quique Deum esse hominibus prorsus incognoscibilem dictitare non verentur. Perniciosissimus hic mentis error atque pudendus, qui ex sensismo originem traxit, in putidum incidit atheismum, cum incognoscibilia pro non existentibus ex usu hominum habeantur [2]. Quod si isti saecularis scientiae cultores, qui nihil sapiunt nisi terrenum, *tantum potuerunt scire ut possent aestimare*

---

1. *Rom.*, I, 20.
2. Cf. Encycl. *Pascendi Dominici gregis.*

saeculum, quomodo hujus Dominum non facilius invenerunt? [1] — Errant pariter ipsique naturali rationi contradicunt qui mundum hunc casu quodam caecave virium naturalium evolutione factum ac dispositum fuisse, eumque eodem fato regi autumant.

15. **Quae de Deo fide edocemur.**—Haec porro, quae de Deo ipsa ratione edocentur homines, praeambula sunt ad fidem. Fide vero dignoscitur Deus trinus personis, auctor gratiae, justorum beatitudo. « Alia est enim persona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti ; sed Patris et Filii et Spiritus Sancti una est divinitas, aequalis gloria, coaeterna majestas » [2]. Quapropter non tres Dii sunt nec tres Domini, sed unus credendus est Deus et unus Dominus [3].

CAPUT IV

DE VERBO INCARNATO

16. **Christus verus Deus.** — *In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.* Porro, in plenitudine temporis, aeterno consilio praefinita, *Verbum caro factum est, et habitavit in nobis* [4]. Christum esse Dei Verbum, unigenitum Dei Filium, firmiter credimus ; cujus divinitatem, blasphema voce a pluribus negatam, ceu christianae religionis fundamentum asserimus et profitemur.

---

1. *Sap.*, XIII, 1.
2. *Symb. Athanas.*
3. Ibid.
4. Joan., I, 14.

17. Christus perfectus homo. — Verbum venit in mundum ut homines salvos faceret. Totam propterea assumpsit hominis naturam, qui totum hominem redempturus venerat. Perfectus Deus cum esset, manente personae unitate, factus est homo perfectus; pro summa dignitate sua plenus, ab initio, gratiae et veritatis secundum amplitudinem scientiae tum increatae tum creatae [1]. Insipientiae igitur non minus quam impietatis est asserere Christum Dei Filium filiationem suam divinam aliaque ad suam in mundo legationem pertinentia aliquando ignorasse, et suae quadam conscientiae evolutione eorumdem notitiam paulatim accepisse. — Nec tamen probanda est eorum agendi ratio qui, cum de Christo tractent, magis in exaltanda humanitate quam in manifestanda divinitate ejus insistunt.

18. Christus mediator Dei et hominum.—Unus est mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus [2]; unus ipse Redemptor, qui in proprio sanguine seipsum pro nobis hostiam immaculatam Patri obtulit, per quem redempti sumus et reconciliati Deo, de cujus plenitudine omnes nos accepimus.

19. Omnia in Christo instauranda. — Ipse enim principium, centrum, et finis est omnium ; via, veritas et vita ; *quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia, ipsi gloria in saecula* [3]. Ex hisce intelligitur quam apte, auctore supremo Ecclesiae duce, omnia in Christo instauranda suscipiantur, in quo universa sunt condita [4].

---

1. *Cf. Sum. Theol.*, 3a, qq. IX-XI.
2. 1 *Tim.*, II, 5.
3. *Col.*, I, 16.
4. *Rom.*, XI, 36.

CAPUT V

DE PECCATO ORIGINALI ET GRATIA

20. Natura humana in stirpe coinquinata.—A Spiritu Sancto edocta docet Ecclesia Catholica nosque contra Pelagianos veteres et modernos confitemur, universum genus humanum per praevaricationem primi hominis cecidisse ab eo originalis justitiae statu in quo primitus conditum fuit. Factum est enim *unius delictum in omnes homines in condemnationem* [1]. Natura nimirum humana in stirpe suà coinquinata, coinquinari contigit omnem ejus propaginem ; quemadmodum, polluto fonte aquarum, polluitur et omnis inde dimanans rivulus.

21. Peccati originalis sequelae.—Per Adae praevaricationis offensam totus homo, secundum corpus et animam, in deterius fuit commutatus. Hinc obscuratus ignorantiae tenebris intellectus, voluntas debilitata; hinc in animo aegritudo, in corpore aegrotatio, dolores, mors ; hinc denique in tota hominis natura ad malum proclivitas. Quae proclivitas seu concupiscentia, non est in se peccatum, quamquam ex peccato oritur et in peccatum tendit. Etiam in baptizatis manet hic fomes peccati, at, cum ad agonem relictus sit, nocere non consentientibus et viriliter per Jesu Christi gratiam repugnantibus non valet : quinimo qui legitime certaverit, coronabitur [2].

---

1. *Rom.*, V. 18.
2. *Cf.* Conc. Trid., sess. V.

22. Ejusdem peccati remedium.—Hoc Adae peccatum, quod origine unum est, et propagatione transfusum omnibus, asserimus non per aliud tolli remedium quam per meritum et gratiam unius mediatoris Christi [1]. *Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita per unius obeditionem justi constituentur multi*; subjungente Apostolo : *Ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita et gratia regnet per justitiam in vitam aeternam, per Jesum Christum Dominum nostrum* [2].

23. A peccato originis immunis Virgo Maria.—Voluisse vero Deum et fecisse, speciali privilegio, credimus ex Adae stirpe oriri propaginem omni coinquinatione mundam, omnique labe immunem, totamque pulchram, Virginem nempe Mariam, ex qua proditurus erat flos super quem requiesceret Spiritus Domini ; [3] uti f. r. Summus Pontifex Pius PP. IX solemniter declaravit, definiens doctrinam qua asseritur « Beatissimam Virginem Mariam in primo instante suae conceptionis fuisse singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem » a Deo esse revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam.

24. Gratiae Christi notio, ejusque vis ac laus.—*a.* Gratia credenda est Dei donum, gratuitum omnino et supernaturale, Christi meritis concessum hominibus in reparationem casus, in peregrinationis adjutorium, ut vitam capiant sempiternam. Gratia etenim Christi solvuntur homines a servitudine peccati, gratia Christi

1. *Cf.* Conc. Trid. *De peccato orig.*, n. 3.
2. *Rom.*, V, 19, 21.
3. *Is.*, XI, 1-2.

nascuntur denuo in filios adoptionis, gratia Christi efficiuntur divinae consortes naturae, gratia Christi fructum faciunt dignum poenitentiae, gratia Christi renovantur in singulos dies, Christi denique gratia salvantur quotquot fiunt salvi.

b. Haec, prouti actualis est, ita viatorem hominem praevenit, excitat, adjuvat, sustentat ut operi salutari cuilibet prorsus necessaria sit.

c. Gratia vero sanctificans confertur per sacramenta, alitur oratione et bonis operibus, peccando perditur, poenitendo recuperatur, firmatur perseverando. Ab ea tanquam a radice pullulant virtutes, in primis fides, spes, charitas ; quarum unaquaeque hominem comitatur in via, postrema vero sola coronat in patria. Charitas enim numquam excidit [1], quippe quae mansura est cum gratia maturata ac immutata in gloriam fuerit apud manentem civitatem.

CAPUT VI

DE NOVISSIMIS

25. De morte. — *Statutum est hominibus semel mori* [2]. Haec Apostolus, qui et alibi docet mortem esse stipendium peccati. Hominem enim ab origine immortalem gratuito beneficio condidit Deus. Ast natura mortalis erat homo ; ideoque, subtracta propter culpam gratia originali, mortalis mansit. Unde in omnes prorsus homines mors pertransiit. Quam doctrinam haec Synodus opportune revocans, vult fidelibus

1. 1 *Cor.*, XIII, 8.
2. *Heb.*, IX, 27.

saepius proponi ex una quidem parte certissimam mortis legem, ex altera autem incertum cuique moriendi tempus.

26. De judicio. — Subjungit ibidem Apostolus : *post hoc autem judicium.* Omnis quippe anima humana, simul ac e corpore exit, ad tribunal Christi sistitur judicanda. Judicabitur autem unusquisque secundum opera sua, eritque judicium illud irrevocabile, sive in vitam fuerit sive in interitum. Hoc vero de singulis judicium consecuturum est et alterum de universis ad consummationem saeculi, in exaltationem Christi justorumque qui, Christi vestigia secuti, crucis humilitatem in hoc mundo pertulerunt, in confusionem autem impiorum et superborum. Christus enim judex *separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab haedis. Et statuet oves quidem a dextris suis, haedos autem a sinistris* [1].

27. De inferno. — *Tunc dicet his qui a sinistris erunt : Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis ejus* [2]. Est ergo infernus, in quo impii homines post mortem, una cum angelis rebellibus, igne puniuntur aeterno. Ibi afficiuntur et poena sensus et poena damni, utraque sempiterna. In inferno enim nulla est redemptio ; nec vermis ibi moritur, nec extinguitur ignis. Idque eo firmiori fide tenendum est quod hisce diebus, multi, qui in Christum se credere aiunt, contra apertissima atque saepius iterata Christi testimonia aeternitatem gehennae poenarum negant.

---

1. MATTH., XXV, 31-33.
2. Ibid., 41.

28. De coelo. — Dicet autem judex his qui a dextris ejus erunt : *Venite, benedicti Patris mei ; possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi* [1]. Quibus verbis proponitur nobis in mercedem regnum coelorum, civitas Dei viventis, Hierusalem illa coelestis in qua Deum facie ad faciem contemplantes, similes ei erimus quia videbimus eum sicuti est. Tunc *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis* sanctorum suorum, *et mors ultra non erit, neque clamor, neque dolor erit ultra* [2], habebiturque bonorum omnium summa et cumulus. Illic igitur fixa sint nostra corda, ubi vera sunt gaudia.

CAPUT VII

DE PURGATORIO

29. Ecclesiae triplex status.—Ecclesiae quae civitas est Dei viventis, pars in terris militat, regnat in coelis pars, pars vero, extra coelum, vitae hujus occiduae culparum poenas ad tempus luit. Eaedem arcta invicem conjunctione copulantur atque in unam coalescunt communionem, sanctorum nempe, cujus vinculum charitas est. Opitulatur porro pars illa in coelis beata, precibus ac meritis suis, peregrinanti adhuc in terris parti, quae et ipsa suorum quondam concivium animas piacularibus flammis detentas suffragiis lenit.

30. Status medius. — Fide namque constat, ex Sacris Litteris et antiqua Patrum traditione [3], statum

---

1. Matt. XXV, 34.
2. *Apoc.*, XXI, 4.
3. Conc. Trid., Sess. XXV.

dari medium, quo retentae defunctorum animae poenis purgatoriis, iisque gravissimis, exercentur. Eam fidem veluti suam, ac Christifidelibus diligenter inculcandam, solidisque contra haereticos argumentis muniendam, solemniter profitetur haec Plenaria Synodus, cupiens ut quisque ex ea persuasione discat peccatum vehementius horrere et indigentibus animabus studiosius subvenire.

31. **Suffragia.** — Neque preces fundere tantum, sed pia opera, jejunia et eleemosynas, pro defunctis impendere, et ad sacram communionem accedere, necnon et indulgentias lucrari, quae pro eisdem per modum suffragii applicari valeant, salubre reputandum est atque perutile. Sciant autem fideles potissimum defunctis prodesse saluberrimum altaris sacrificium, in quo quotidie Deo offertur victima sancta qua deletum est humanae damnationis decretum. Quoties enim hoc peragitur sacrificium, opus nostrae redemptionis exercetur et reseratur aditus in aeternam Hierusalem.

CAPUT VIII

DE INDULGENTIIS

32. **Natura indulgentiarum.** — Pia Mater Ecclesia coelestes indulgentiarum thesauros, quorum dispensationem divinitus accepit, in filios effundens, temporarias poenas, culpa jam deleta, nonnunquam minuit, nonnunquam etiam plene relaxat. Est enim *Indulgentia* remissio poenae temporalis, quae post culpam condonatam luenda superest, a legitimo superiore extra sacramentum poenitentiae concessa, per applicationem

superabundantis satisfactionis Christi et Sanctorum : quae meritorum superabundantia *thesaurum Ecclesiae* constituit.

33. Indulgentiarum veritas. — Fide constat ex Tridentina praesertim Synodo [1] vigere in Ecclesia potestatem elargiendi indulgentias, vivis aut defunctis proficuas.

34. Concilii monita. — Tria in ea re attendenda parochis, aliisque animarum curam gerentibus, proponit Plenaria haec Synodus, videlicet : primo, ut opportuno tempore in mentem Christifidelium revocent « indulgentiarum usum christiano populo maxime salutarem [2] » esse ; secundo, ut authenticam, quandocumque opus fuerit, indulgentiarum collectionem consulant, inde quidquid profuturum aestimaverint diligenter hausturi; tertio,ut caveant ne populus, aut ignorantiae, aut negligentiae causa, varias indulgentias multiformiter concessas lucrari praetermittat.— Attamen non sunt idcirco christianae satisfactionis opera omittenda.

CAPUT IX

DE ECCLESIA

35. Ecclesiae ratio.— Christus Dominus, de terra in coelum ascensurus, revelationi divinitus factae religionique recentius a se institutae non potuit quin aptissima ratione provideret. Aptius autem providendi medium esse nequivit quam externa quaedam, naturaeque

1. C. Trid., Sess., XXV, *de Indulg.*
2. Ib., loc. cit.

hominis consentanea, societas qua salvifica Filii Dei missio continuaretur, quaeque, docendi ac regendi vi et auctoritate praedita, sacrosanctam illam missionem ad extremum usque exitum indefessa sollicitudine perduceret.

36. Institutio et constitutio Ecclesiae.—Revera « unigenitus Dei Filius societatem in terris constituit, quae Ecclesia dicitur, cui excelsum divinumque munus in omnes saeculorum aetates continuandum transmisit, quod ipse a Patre acceperat. *Sicut misit me Pater et ego mitto vos* [1]. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem saeculi* [2]. Igitur, sicut Jesus Christus in terras venit ut homines *vitam habeant et abundantius habeant* [3], eodem modo Ecclesia propositum habet, tamquam finem, salutem animarum sempiternam ; ob eamque rem talis est natura sua, ut porrigat sese ad totius complexum gentis humanae, nullis nec locorum nec temporum limitibus circumscripta. *Praedicate Evangelium omni creaturae* [4]. Tam ingenti hominum multitudini Deus ipse magistratus assignavit qui cum potestate praeessent; unumque omnium principem, et maximum certissimumque veritatis magistrum esse voluit, cui claves regni coelorum commisit. *Tibi dabo claves regni coelorum* [5] ».

37. Recens error cavendus. — Itaque errant manifeste moderni illi scriptores qui docere non verentur Ecclesiam, etsi jam ab initio morali quodam (ut aiunt) pietatis et observantiae vinculo aggregatam atque veluti

---

1. JOAN., XX, 21.
2. MATTH., XXVIII, 20.
3. JOAN., X, 10.
4. MARC., XVI, 15.
5. MATTH., XVI, 19.

in germine constitutam, haud tamen statim, verum tardius atque impellente progressiva evolutionis lege, illum, quo nunc pollet, characterem juridicum socialemque organismum sibi comparasse [1].

38. Ecclesia necessaria.— Haec vera, divineque fundata, societas penitus *necessaria* est, a qua secundum christianae oeconomiae legem humana salus omnino dependet. Quocirca merito prorsus damnatae sunt sequentes propositiones: « Bene sperandum est de aeterna illorum omnium salute, qui in vera Christi Ecclesia nequaquam versantur [2] ». Item : « Protestantismus non aliud est quam diversa verae ejusdem christianae religionis forma, in qua aeque ac in Ecclesia catholica Deo placere datum est [3] ».

39. Ecclesia visibilis. — Ut cunctis, quos redemit, hominibus lapsis pronior ad ipsam illustriorque pateret aditus, externam Christus suam esse voluit Ecclesiam, spiritualem quidem ratione finis ad quem tendit internarumque ac proximarum causarum quibus suorum sanctitas membrorum efficitur, visibilem vero ratione hominum quibus cohaeret earumque rerum quae ad spiritualia dona instrumentaliter perducunt [4]. Ex quo consequitur in magno eodemque pernicioso errore versari, qui ad arbitrium suum fingunt Ecclesiam, atque informant quasi latentem minimeque conspicuam [5].

40. Ecclesiae cognoscibilitas.—Praeter multa et suasibilia motiva quibus cum vera Christi religio, tum

---

1. Cf. Encycl. *Pascendi Dom. gregis ;* —decr. S. Off. *Lamentabili*, nn. 52-56.
2. *Syllab.*, prop. 17.
3. Ibid., prop. 18.
4. Leo XIII, Encycl. *Immortale Dei*, 1 Nov. 1885, et Encycl. *Satis cognitum*, 29 Jun. 1896.
5. Ibid.

quoque vera ejusdem Ecclesia aperte demonstratur, ex ipsa Ecclesiae indole insignes emergunt notae ; quas si mens impraejudicata perspexerit, mox illi catholica duntaxat Ecclesia, ceu germana Christi societas, apparebit. Ad solam enim catholicam Ecclesiam ea pertinent omnia quae ad evidentem fidei christianae credibilitatem mire ac divinitus sunt disposita. Quin etiam Ecclesia per se ipsam, ob suam nempe admirabilem propagationem, eximiam sanctitatem et inexhaustam in omnibus bonis foecunditatem, ob catholicam unitatem, invictamque stabilitatem, magnum quoddam et perpetuum est motivum credibilitatis et divinae suae legationis testimonium irrefragabile [1]. Notarum autem illarum potissima ac luculentissima eminet *unitas.*

41. **Vera Ecclesiae unitas.**—Haec unitas, maxime ob errores praesentis aevi, recte est intelligenda. Societas enim a Christo instituta tum sacrarum Litterarum paginis tum veterum ac Patrum traditione exhibetur, non veluti complexus communitatum genere similium, specie autem diversarum [2], sed tanquam corpus unitate praestans; quo in corpore membrorum unitas secundum eamdem fidem eorumdemque sacramentorum participationem derivatur ex conjunctione intima non solum cum uno capite invisibili quod est Christus, verum etiam cum uno capite visibili quod est legitimus Christi vicarius. Utrumque enim ad unitatem corporis ecclesiastici, quippe quod simul est spirituale et externum, requiritur [3].

42. **Societas juridice perfecta.** — Haec societas non solum distinguitur ac differt a societate civili ; at,

---

1. Conc. Vatic., Sess. III, c. 3.
2. Leo XIII, Encycl. *Satis cognitum.*
3. Ibid.

quod plurimum interest, « est genere et jure *perfecta*, cum adjumenta ad incolumitatem actionemque suam necessaria, voluntate beneficioque Conditoris sui, omnia in se et per se ipsa possideat [1] ». Id quidem alta mente tenendum est eo nostro infelici tempore quo sacratissima Ecclesiae jura tam crebris tamque nefariis ausibus opprimuntur. Damnandum adversantium errorem jam Pius IX, fel. record., proscripserat in sequenti propositione : « Ecclesia non est vera perfectaque societas plane libera, nec pollet suis propriis et constantibus juribus sibi a divino suo fundatore collatis, sed civilis potestatis est definire quae sint Ecclesiae jura ac limites intra quos eadem jura exercere queat [2] ».

43. Triplex Ecclesiae potestas.—Tenendum igitur est quod Ecclesia plenissimo jure habeat non solum *legislativam*, sed et *judiciariam* et *coactivam* potestatem ; quae tria, teste Leone XIII, sacrarum Scripturarum documentis clare enunciantur : « Jesus Christus Apostolis suis libera mandata dedit in sacra, adjuncta tum ferendarum legum veri nominis facultate, tum gemina, quae hinc consequitur, judicandi puniendique potestate [3] ».

CAPUT X

DE ROMANO PONTIFICE

44. Antiqua Canadensium fides.—Ex quo primus venerandaeque memoriae Canadensium episcopus Franciscus de Montmorency-Laval, Quebecensem Ecclesiam

1. Leo XIII, Encycl. *Immortale Dei*, 1 Nov. 1885.
2. *Syllab.*, prop. 19.
3. Encycl. *Immortale Dei*. — Cf. MATTH. XXVIII, 18-20 ; XVIII, 17 ; — 2 *Cor.*, X ,6 ; XIII, 10.

fundavit regendamque ad normam Romanae Ecclesiae suscepit, adeo erga Sanctam Sedem Supremumque Pontificem tum pastorum tum fidelium pietas et obedientia penes nos viguit ut nullo unquam tempore nullaque vicissitudine sacrum illud vinculum aut perruptum aut relaxatum fuerit. Hujus rei testem habemus historiam, testes appellamus Conciliorum provincialium nostrorum Patres, qui jam, anteaquam Vaticana Synodus rem expressioribus verbis definiret, solemniter professi sunt Romanum Pontificem, utpote Beati Petri successorem, Ecclesiae praeesse primatumque in universum orbem tenere, ejusque fidem nunquam defecisse nec in finem defecturam esse ; proinde singulis ejus doctrinis vel decretis apostolicis toto animo esse adhaerendum.

45. Primatus B. Petri.— Nobilibus hisce vestigiis insistentes, cum Concilio Vaticano tenemus et profitemur Beatum Petrum Apostolum esse a Christo Domino constitutum Apostolorum omnium principem, et totius Ecclesiae militantis visibile caput ; eumdemque non honoris tantum, sed verae propriaeque jurisdictionis primatum ab eodem Domino Nostro Jesu Christo directe et immediate accepisse. Unum enim Simonem Christus Dominus sic allocutus est [1] : *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevalebunt adversus eam.* Uni pariter Simoni Petro Jesus potestatem, quam ante mortem promiserat, post resurrectionem suam his verbis contulit [2] : *Pasce agnos meos, pasce oves meas* [3].

---

1. Matth., XVI, 18.
2. Joan., XXI, 16-17.
3. Conc. Vat., Const. *Pastor aeternus*, c. 1.

46. Petri primatu gaudent Pontifices Romani. —Est vero ex ipsius Christi Domini institutione seu jure divino, ut Beatus Petrus in primatu super universam Ecclesiam habeat perpetuos successores ; ipseque Romanus Pontifex est Beati Petri in eodem primatu successor [1].

47. Infallibilitas Romani Pontificis.—Cum Concilio Vaticano [2] confitemur « Romanum Pontificem, cum ex cathedra loquitur, id est, cum omnium christianorum Pastoris et Doctoris munere fungens, pro suprema sua apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa Ecclesia tenendam definit, per assistentiam divinam ipsi in Beato Petro promissam, ea infallibilitate pollere qua divinus Redemptor Ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus instructam esse voluit ; ideoque ejusmodi Romani Pontificis definitiones ex sese, non autem ex consensu Ecclesiae, irreformabiles esse ». — Hanc tamen infallibilitatis dotem non esse cum impeccabilitate confundendam, admonere vix opus est : peccare siquidem Romanus Pontifex potest, errare vero in iis quae diximus non potest.

48. Potestas immediata et universalis.—Pariter cum Concilio Vaticano tenemus et confitemur Romanum Pontificem non tantum habere officium inspectionis vel directionis, sed plenam et supremam potestatem jurisdictionis in universam Ecclesiam, non solum in rebus quae ad fidem et mores, sed etiam in iis quae ad disciplinam et regimen Ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent ; eum habere non tantum potiores partes, sed totam plenitudinem hujus supremae potestatis, et

1. Conc. Vat, Const, *Pastor aeternus*. c. II.
2. Ibid,. c. IV.

hanc ejus potestatem esse ordinariam et immediatam, sive in omnes ac singulas Ecclesias, sive in omnes et singulos pastores et fideles. [1]

49. Necessaria unio Episcoporum cum Romano Pontifice.—Igitur, juxta oeconomiam divinitus constitutam, Episcopi, quorum munus seu officium a Christo institutum est, omninoque necessarium, quanquam potestate gaudent ordinaria, intime tamen cum Petri successore debent conjungi, eidemque, sive singuli, sive in unum collecti, obtemperare : hic enim unus a Christo designatus est Petra et Fundamentum Ecclesiae. Obedientiae exemplum fidelibus nostrae jurisdictioni commissis praebentes, Nos, Patres hujus Concilii Plenarii, solemniter profitemur fidem, subjectionem et obedientiam per omnia exhibere Romano Pontifici Jesu Christi Vicario. Declaramus praeterea ac spondemus Apostolicae Sedis non tantum mandata recepturos humiliter, et quam diligentissime exsecuturos, verum etiam monitis, consiliis et votis obtemperaturos esse.

50. Obedientia Romanis Congregationibus.—Summus Pontifex, in regenda christiana republica, sic suam exercet auctoritatem, ut vel per se ipsum proprioque motu loquatur, vel mediantibus sacris Congregationibus quas sibi velut laborum socias onerisque apostolici participes adsciscit. Harum Congregationum, unaquaeque in propria sibi provincia, ordinaria gaudet auctoritate, praesertim in negotiis curandis, discutiendis, definiendis ; cui, utpote nomine potestateque Summi Pontificis procedenti, omnes Christifideles non solum

1. Conc. Vat. Const. *Pastor aeternus.*, c. III.

honoris sed et subjectionis obsequium praestare debent[1].

51. Obsequium debitum Legatis Apostolicis. — Legatis Apostolicis, quippe qui augustam Vicarii Christi personam penes populos repraesentant, summa debetur reverentia ac obedientia. Idque ipsis eo libentius exhibendum est quod, nedum detrimenti quidpiam ordinariae episcoporum auctoritati pariant, pro munere habent eamdem auctoritatem tueri et confirmare, procurando scilicet in multitudine subjectionem, in clero disciplinam debitumque antistitibus obsequium, ipsamque potestatem civilem, pro rerum locorumque conditione, inducendo ad fovenda Ecclesiae libertatisque religiosae jura.

52. Principatus civilis Romani Pontificis. — Tametsi potestas pontificia in se sit vis spiritualis, quia tamen in terris exercetur et circa homines, adjutorio indiget mediorum materialium. « Hinc singulari prorsus divinae Providentiae consilio factum est ut, cum Romanum corruerit Imperium et in plura fuerit regna divisum, Romanus Pontifex, quem Christus totius Ecclesiae caput centrumque constituit, civilem assequeretur principatum »[2]. Injustae ac sacrilegae hujus principatus invasioni vehementer reclamandum est optandumque ac orandum ut Deus tum dignitati tum libertati et independentiae Sanctae Sedis, ad quam tuendam temporale dominium ordinabatur[3], opportune consulat[4].

---

1. Cf. Motu proprio *Praestantia*, 19 Nov. 1907.
2. Pius IX, Litt. *Cum catholica*, 26 Mart. 1860.
3. Cf. Declar. Episcoporum Pio IX oblatam 9 Jun. 1862 ; Alloc. *Quibus quantisque*, 20 April. 1849.
4. Cf. Pii X Encycl. *E supremi*.

CAPUT XI

DE SOCIETATE CIVILI

53. Doctrinae hac de re utilitas.— Cum plures, iique perniciosissimi, grassentur errores in falsa civitatis ejusque jurium notione fundati, praestat heic doctrinae, quam Ecclesia Catholica tenet de civili societate, scilicet de ejus genesi, constitutione et fine, praecipua capita breviter proponere.

54. Ratio coeundi in societatem civilem.— « Insitum homini natura est, ut in civili societate vivat : is enim necessarium vitae cultum et paratum, itemque ingenii atque animi perfectionem cum in solitudine adipisci non possit, provisum divinitus est, ut ad conjunctionem congregationemque hominum nasceretur cum domesticam tum etiam civilem, quae suppeditare *vitae sufficientiam perfectam* sola potest »[1]. Ex hoc colligere licet societatem civilem non esse libero quodam arbitrarioque foedere natam, quod foedus est aperte commentitium[2], sed ipsius naturae lege ac explicatione effectam ideoque necessariam.

55. Auctoritas a Deo. — « Quoniam vero non potest societas ulla consistere, nisi si aliquis omnibus praesit, efficaci similique movens singulos ad commune propositum impulsione, efficitur civili hominum communitati necessariam esse auctoritatem qua regatur : quae, non secus ac societas, a natura propterea que a

---

1. Leo XIII, Encycl. *Immortale Dei*, 1 Nov. 1885.
2 Leo XIII, Encycl. *Diuturnum*, 29 Jun. 1881.

Deo ipso oriatur auctore. Ex quo illud consequitur, potestatem publicam per se ipsam non esse nisi a Deo »[1].

56. Nulla forma regiminis per se necessaria. — Jus autem imperii per se non est cum ulla reipublicae forma necessario copulatum : aliam sibi vel aliam assumere recte potest, modo utilitatis bonique communis reapse efficientem[2]. Quamobrem, « salva justitia », non prohibentur populi illud sibi regimen politicum comparare quod aut ipsorum ingenio, aut majorum institutis moribusque magis apte conveniat[3]. Neque illud per se reprehenditur, participem plus minus esse populum reipublicae ; quod ipsum certis in temporibus certisque legibus potest non solum ad utilitatem, sed etiam ad civium officium pertinere[4].

57. Qua ratione populus reipublicae particeps. — Attamen in eo gubernandi genere quod dependet ab electione populari, falso quis aestimaret populum ipsum summa regiminis potestate potiri ; de quo magistraliter effatur Leo XIII[5] : « Interest, inquit, attendere hoc loco, eos qui reipublicae praefuturi sint, posse in quibusdam causis voluntate judicioque deligi multitudinis, non adversante neque repugnante doctrina catholica. Quo sane delectu designatur princeps, non conferuntur jura principatus, neque mandatur imperium, sed statuitur a quo sit gerendum. »

58. Gubernantium officia. — Gravissima iis, qui in societate auctoritatem obtinent, incumbunt officia.

---

1. Leo XIII, Encycl. *Immortale Dei*. — Cf. Encycl. *Diuturnum*.
2. Encycl. *Immortale Dei*.
3. Encycl. *Diuturnum*.
4. Encycl. *Immortale Dei*.
5. Encycl. *Diuturnum*.

Quae ut rectius adimpleant, meminerint se et Dei providentis personam quodammodo gerere et debere principatum quem exercent ad imaginem divinae in genus humanum potestatis pro viribus effingere summoque Principi de suo officio adimpleto rationem reddere. Hinc et scientia rei administrandae, et perspectae probitatis laude, et promovendae justitiae zelo floreant necesse est.

59. Officia subditorum. — Quod ad eorum qui gubernantur officia pertinet, maxime commendamus reverentiam legum obedientiamque imperantibus praestandam non tam poenarum formidine quam conscientia debiti. Spernere quippe potestatem legitimam, quavis in persona constiterit, non magis licet quam divinae potestati resistere [1]. « Una illa (civibus) causa est non parendi, si quid ab iis postuletur quod cum naturali aut divino jure aperte repugnet : omnia enim, in quibus naturae lex vel Dei voluntas violatur, aeque nefas est imperare et facere » [2].

60. Finis societatis civilis. — Ad commune civium bonum procurandum et promovendum ordinatur societas civilis : hunc finem sibi proprium suisque limitibus definitum quamdiu potestas publica attendat et prosequatur, maximas profecto civibus utilitates affert quae ad duo reducuntur, scil. justitiae seu ordinis securitatem et incrementa debitae progressionis.— Potestatis enim civilis munus est, societatem adversus externos internosque hostes defendere ; vim vi, cum opus sit, repellere ; civium vitam, fortunas, incolumitatem tueri ; laesa vel inter se pugnantia jura aut

1. Encycl. *Diuturnum* et *Immortale Dei*.
2. Encycl. *Diuturnum*.

restaurare aut componere ; publicos mores ab omni periculo vel contagione custodire. — Huc accedit multa bona, sive materialis sive intellectualis et moralis ordinis, quamquam valeant privatis initiari laboribus, haud tamen posse in plenam sufficientiam augeri, nisi complementum ex publicis civitatum subsidiis obveniat.

61. Potestatis civilis limites. — Attamen sedulo praecavenda est doctrina quae plus aequo jus ac potestatem civilis auctoritatis extendit quaeque a Pio IX in sequenti propositione fuit damnata : « Reipublicae status, utpote omnium jurium origo et fons, jure quodam pollet nullis circumscripto limitibus »[1].

a. Enimvero, cum societas ab auctore Deo, tamquam a supremo Domino, dependeat, eique penitus subjecta sit, nequaquam licet civili potestati quidquam constituere vel exequi quod juri naturae, seu legi ipsa divina manu animis insculptae, contrarietur. Determinare quidem, sancire, vindicare naturale jus fas est, imminuere autem et violare nefas.

b. Inde apparet jura individualia, quorum exercitium bono publico minime contradicat, quaeque in ipsa lege naturali fundantur, habenda esse veluti quid sacrum, neque citra gravem admodum injuriam posse a civili auctoritate pessumdari. Quapropter injustum est, tum bona opesque civium in manus gubernii, prout socialistae volunt, transferre, tum privatae operae et industriae immoderatis vectigalibus detrahere, tum maxime fidem et conscientias iniquis legibus opprimere.

c. Item « velle ut pervadat civile imperium arbitratu suo usque ad intima domorum, magnus ac perniciosus est error. Certe si qua forte familia in summa

---

1. *Syllab.*, prop. 39.

rerum difficultate consiliique inopia versetur, ut inde se ipsa expedire nullo pacto possit, rectum est subveniri publice rebus extremis ; sunt enim familiae singulae pars quaedam civitatis. Ac pari modo sicubi intra domesticos parietes gravis extiterit perturbatio jurium mutuorum, suum cuique jus potestas publica vindicato ; neque enim hoc est ad se rapere jura civium, sed munire atque firmare justa debitaque tutela. Hic tamen consistant necesse est, qui praesint rebus publicis : hos excedere fines natura non patitur. Patria potestas est ejusmodi, ut nec extingui, neque absorberi a republica possit, quia idem et commune habet cum ipsa hominum vita principium » [1].

d. Idem analogia quadam dicatur de societatibus privatis quae honesta causa nascuntur et efflorescunt. « Privatas enim societates inire concessum est homini jure naturae ; est autem ad praesidium juris naturalis instituta civitas, non ad interitum » [2]. — Idcirco sodalitates varias ordinesque religiosos, quos Ecclesiae auctoritas et pia christianorum voluntas genuerint, molestare, insectari, dispellere, civile imperium non potest, quin graviter turpiterque laedat non solum jus religiosum, sed et ipsam naturae legem.

e. Denique, cum Ecclesia a Christo constituta altiorem, quam civitas, ad finem contendat ipsisque divinis legibus innitatur, manifeste liquet certos inde ac insuperabiles limites civili potestati esse assignandos.

---

1. Leo XIII, Encycl. *Rerum novarum*, 15 Maii 1891.
2. Ibid.

CAPUT XII

DE RELATIONIBUS INTER ECCLESIAM ET STATUM

62. Utraque potestas in suo genere maxima. — Custos juris sui, observantissima autem alieni, non ad se putat Ecclesia, dum religio morumque disciplina salva sit, pertinere, quibus institutis vel mediis res politica et civilis geratur. Nam « Deus humani generis procurationem inter duas potestates partitus est, scilicet ecclesiasticam et civilem, alteram quidem divinis, alteram humanis rebus praepositam. Utraque est in suo genere maxima ; habet utraque certos, quibus contineatur, terminos eosque sua cujusque natura causaque proxima definitos »[1].

63. Utriusque potestatis objectum. — Qua in re sedulo oportet distinguere quaestiones *mere politicas* ab iis quae vel *religiosae* vel *politico-religiosae* seu *mixti juris* dicuntur. « Quidquid est in rebus humanis quoquo modo sacrum, quidquid ad salutem animarum cultumve Dei pertinet, sive tale illud sit natura sua, sive rursus tale intelligatur propter causam ad quam refertur, id est omne in potestate arbitrioque Ecclesiae; caetera vero, quae civile et politicum genus complectitur, rectum est civili auctoritati esse subjecta, cum Jesus Christus jusserit quae Caesaris sint reddi Caesari, quae Dei, Deo »[2].

---

1. Leo XIII, Encycl. *Immortale Dei*
2. Ibid.

64. Civilis societas religiosae subordinata.— Quamquam autem suprema independensque sit in genere suo societas civilis, quia tamen finem fini Ecclesiae inferiorem prosequitur, idcirco dicenda est ex se inferior societati ecclesiasticae penitusque ei *subordinata* [1]. Quod duo gravissima importat : unum quidem *negativum*, ne scilicet potestas civilis quidquam agat quod in damnum Ecclesiae ejusque libertatis redundet; aliud vero *positivum*, quatenus eadem potestas bono et fini religiosae societatis pro viribus faveat, legesque ab Ecclesia statutas, nedum impugnet, magis sanciat illisque pro opportunitate proprias aptet leges [2].

65. Concordia inter Ecclesiam et Statum.— Ergo civitas optime christianeque constituta ea dici debet quae Christo per veram Ecclesiam regnanti obtemperat et cujus potestas cum religiosa potestate ita est amico foedere consociata, ut, in mixtis negotiis, salvetur simul concordia juris et spiritualis societatis praeeminentia.— Aberrant igitur illi qui dicunt : « Ecclesia a Statu, Statusque ab Ecclesia sejungendus est » [3]. — Falluntur pariter ii liberalismi sectatores qui sentiunt concordiam utriusque potestatis, religiosae scilicet et civilis, vix olim aliquem sortitam fuisse effectum salutarem ; id expressis Leonis XIII verbis contradicit [4].

66. Error circa optimum regimen. — Hinc audiendi non sunt dicentes illud habendum esse veluti excellentissimum omnium regimen, in quo vera Christi

---

1. Cf. Encycl. *Immortale Dei.*
2. Cf. Encycl. *Immortale Dei* et *Libertas praestantissimum.*
3. *Syllab.*, prop. 55. — Cf. Encycl. Pii X *Vehementer nos*, 11 Febr. 1906.
4. Encycl. *Immortale Dei.*

religio et Catholica Ecclesia non plus tutelae et auxilii, quam quaelibet secta haeretica, a civili potestate recipit. Nam « confitendum est, si vere judicari velit, quanto plus in civitate mali tolerari pernecesse est, tanto magis distare id genus civitatis ab optimo »[1].

67. Quaedam tolerantia aliquando legitima. — Spectatis recentioris aevi calamitatibus haud diffitemur tales videri passim societatis conditiones quae quamdam falsorum cultuum tolerantiam docendique ac scribendi libertatem majorem expostulent. Verum licentia in operando et scribendo sanae libertatis defectus, *non jus*, dicenda est[2].

68. Tolerantiae civilis limites.—Praeterea, tenendum censemus « tolerantiam rerum malarum, cum pertineat ad politicae praecepta prudentiae, omnino circumscribi iis finibus oportere quos causa, id est salus publica, postulat. Quare, si saluti publicae detrimentum afferat et mala civitati majora pariat, consequens est eam adhiberi non licere, quia in his rerum adjunctis abest ratio boni »[3].— Ubi vero, versis in meliora temporibus, mutatae societatis conditio id forte suaserit, optandum sane est ut civitas ea constituatur ratione quae doctrinis ac regulis juris ecclesiastici, pro adjunctis, consentiat. Hinc damnata jure fuit sequens propositio : « Aetate hac nostra non amplius expedit, religionem catholicam haberi tamquam unicam Status religionem, caeteris quibuscumque cultibus exclusis ».[4]

69. Ecclesia et Status in Canadensi regione.— Quod ad regionem nostram attinet, ubi religio Status

1. Leo XIII, Encycl. *Libertas praestantissimum.*
2. Ibid.
3. Ibid.
4. *Syllab.*, prop. 77.

propria non existit, cavendum est, ne libertas civibus relicta in nimiam licentiam excedat praetextuque liberalioris tolerantiae societas Canadensis, christiano hactenus imbuta spiritu, paulatim in atheismum et irreligiositatem legibus et institutis declinet eaque decerni fierive sinat quae bonos mores, familiae sanctitatem, populi honestatem et decus periclitetur. — Catholici autem, omni arte conjunctisque viribus, eo jugiter contendant ut efficiant a gubernio integram inviolatamque servari libertatem religiosam quae quovis pacto et qualibet lege, sive foederali sive provinciali, sibi concessa fuerit, suorumque offensionem jurium honesta quidem at strenua vi repellant.

CAPUT XIII

DE PROFESSIONE FIDEI EMITTENDA

70. **Quinam hanc emittere tenentur.** — Concilii Tridentini [1], et Pontificiarum Constitutionum vestigia prementes, decernimus ut infra designati professionem Fidei a Pio IV et Pio IX descriptam emittere teneantur :

Archiepiscopi et Episcopi, ante consecrationem atque in prima Synodo Provinciali quae post eorum promotionem celebratur, — imo, juxta laudabilem consuetudinem, quotiescumque Synodis provincialibus intersunt [2].

1. Sess. XXIV, c. 12, *De Ref.*
2. Cf. S. C. P. F., 8 Apr. 1875.

Obtinentes dignitates aut canonicatus in Ecclesiis cathedralibus infra bimestre a die coeptae possessionis, tum in manibus Episcopi vel ejus Vicarii generalis, tum coram Capitulo. Sufficit unica Fidei professio, si in Capitulo præsens sit Episcopus vel Vicarius generalis.

Promoti ad officium curam animarum adnexam habens, infra idem tempus, ab incepta possessione, coram Episcopo, vel eo impedito, coram ejus Vicario.

Omnes Doctores, Magistri et cujuscumque artis vel facultatis professores, qui in publicis Universitatibus vel Gymnasiis lectionem habent, necnon qui ad gradus academicos promoventur, coram Episcopo vel ejus delegato.

Demum, Concilio Romano anni 1725 adhaerentes, decernimus Fidei professionem etiam emittendam esse a novo Vicario generali, a Vicariis foraneis, a ministris Curiae episcopalis, a novis concionatoribus et a novis confessariis, coram Episcopo vel ejus deputato.

Quod si quis ex praedictis personis professionem emittere recuset, sciat se subjacere poenis quae in contumaces a Concilio Tridentino [1] et a Pio IV [2] latae sunt, aliisque Episcopi arbitrio ferendis.

---

1. Sess. XXIV, *De Ref.*, c. 1 et 12.
2. In bulla *In sacrosancta*.

TITULUS II

DE ERRORIBUS PRAECIPUE NOTANDIS

CAPUT I

DE MATERIALISMO, ETC.

Cum mysteria Redemptionis Christi gratiaeque reparatricis et salutiferae hominem pro objecto habeant, catholicae fidei interest quam maxime, ne quid, circa ejusdem hominis originem naturamque propriam, aut falsum aut etiam minus rectum proferatur ac circumferatur : ex quo graviora consectaria prodeant.

71. **Materialismus.** — Igitur damnamus *materialistarum* commenta quae sic hominem constitutum exhibent, sic nostrae mentis cogitationes intelligendas effingunt ut, dempta aut adulterata spiritualitate animae, eam reapse ad merum organismum corporalem redigant.

72. **Transformismus.** — Pariter damnamus nefastam illorum aberrationem qui, humanae dignitatis immemores, creaturam rationalem, spirituali anima praeditam, a belluis derivari, juxta illud quod efferunt *transformismi* seu *evolutionismi* systema, asserere non verentur. Hoc modernae opinationis monstrum praesenserat ille qui dixit : *Homo cum in honore esset, non*

intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis [1].

73. Subjectivismus.— Item praecavendum monemus ab iis doctrinis quae, spreta rerum objectivitate, omnis veri fontem bonique regulam ab una hominis ratione et conscientia repetunt, nec nisi *subjectivum* fundamentum praebent dogmaticae ac apologeticae veritatum christianarum notioni. Non solum enim sanam philosophiam, sed et theologiam, et universum Christianismum theoriae hujusmodi in gravissimum discrimen adducunt.

CAPUT II

DE RATIONALISMO DOGMATICO

74. Rationis limites. — Pleraque fidei objecta adeo rationem transcendunt ut, quamvis analogiae vi quadamtenus illustrari possint, nequeant tamen humana mente penitus secundum se percipi. *Per fidem enim ambulamus, et non per speciem* [2]. Hinc apparet quam merito ab Ecclesia ii anathemate plectantur qui posse dixerint universa fidei dogmata per rationem rite excultam e principiis naturalibus intelligi ac demonstrari [3].

75. Quae illegitima, quae legitima rei dogmaticae progressio.— Quemadmodum revelata veritas integra immutataque semper manet, ita ejus sensus

1. *Ps.* XLVIII, 13.
2. 2 *Cor.*, V, 7.
3. Conc. Vat., Can. I. *De Fide et ratione.*

idem in Ecclesia perenniter maneat necesse est. Secus dicendum foret Ecclesiam Dei viventis, quae columna est ac firmamentum veritatis, credere et evangelizare praeterquam quod ab Apostolis evangelizatum fuit ; quod absonum est atque nefas dictu. Optime tamen factum est ut studiorum profectu et temporum opportunitate sensus idem revelatae divinitus doctrinae plenior, distinctior, enucleatior evaderet : qua ratione vera rei dogmaticae et theologicae progressio admittitur.

76. **Rejicitur transformismus dogmaticus.** — Rejiciendum itaque est modernorum systema, prorsus nefarium, quo asseritur transformativa dogmatum christianorum evolutio. Nec enim dogmata formulae sunt quarum significatio pro scientiarum progressu vel eruditorum opinionibus sibi succedentibus varietur ; neque concipi debent tanquam quid relativum ac mere practicum, verum sunt imprimis veritates speculativae et absolutae, quippe quae intellectui credendae proponuntur et firma Dei rerumque divinarum objectivitate consistunt.

CAPUT III

DE RATIONALISMO SOCIALI SEU DE LIBERALISMO

77. **Liberalismus.** — Multi sunt, hisce nostris temporibus, qui Rationalistarum principia in mores actionemque deducentes, licentiam seu corruptam libertatis speciem sectantur « seque, ducto a libertate nomine,

Liberales appellari volunt »[1]; quorum doctrinae, pessimis consectariis gravidae, in christiana republica passim grassantur.

78. Doctrina liberalismo opponenda.—Ne Liberalium errores, apud nos jam a pluribus annis obtinentes[2], amplius spargantur, et ad venenum illud fidelium animo depellendum, omnibus pastoribus mandamus ut sanam de libertate doctrinam ejusque corruptelam a Leone XIII, in litteris quae incipiunt: *Libertas praestantissimum*, expositam, edoceant et inculcent.

79. Errorum caput. —Liberalismi fons et caput jure deprehenditur in falso illo libertatis conceptu, videlicet « in actione vitae nullam esse, cui parendum sit, divinam potestatem, sed sibi quemque esse legem »[3]; quae tamen doctrina gradus diversos, pro diversa principiorum evolutione varioque influxu, admittit.

a. Primus gradus. — Primus et radicalior Liberalismi gradus in eo est ut, rejecta quavis Dei lege, quaevis pariter obedientia, sive in publicis, sive in privatis domesticisque rebus, Deo detrectetur, et a multitudine velut a primo fonte repetatur publica potestas : quae certe non solum cum ratione pugnant, sed tum privatis hominibus tum civitatibus maxime sunt perniciosa.

b. Secundus gradus.— Alii ex Liberalismi fautoribus affirmant quidem necessitatem et auctoritatem legis aeternae, sola tamen ratione cognitae. Sed in hoc decipiuntur, quod totus homo est in potestate Dei, et in Deum tendit, nec obedientiae debitae fines modumve praescribere potest. Imo, si mens humana quae et quanta sint tum Deo jura, tum sibi officia, velit ipsa decernere, arbitrium ejus valebit prae auctoritate Dei.

1. Leo XIII, Encycl. *Libertas praestantissimum.*
2. Inst. S. Off., 29 Aug. 1877, ad Episcopos Canadenses. In append., n. I
3. Encycl. *Libertas praestantissimum.*

c. *Tertius gradus.* — Mitiores aliquanto sunt qui aiunt legibus divinis dirigendam esse vitam privatorum, non tamen civitatis, et in rebus publicis fas esse a jussis Dei discedere. Ex quo sequitur perniciosum illud consectarium: civitatis Ecclesiaeque rationes dissociari oportere. Id porro diversimode intelligunt : « Plures rempublicam volunt ab Ecclesia sejunctam et penitus et totam, ita ut in omni jure societatis humanae, in institutis, moribus, legibus, reipublicae muneribus, institutione juventutis, non magis ad Ecclesiam respiciendum censeant quam si esset omnino nulla : permissa ad summum singulis civibus facultate, ut privatim, si libeat, dent religioni operam »[1]. Quam opinionem ordini divino oppositam, Ecclesiae injuriosam, civibus civitatique universae funestissimam declaramus.

« Alii, quominus Ecclesia sit, non repugnant, neque enim possent: ei tamen naturam juraque propria societatis perfectae eripiunt, nec ejus esse, contendunt, facere leges, judicare, ulcisci, sed cohortari dumtaxat, suadere, regere sua sponte et voluntate subjectos. Itaque divinae hujusce societatis naturam opinione adulterant, auctoritatem, magisterium, omnem ejus efficientiam extenuant et coangustant, vim simul potestatemque civilis principatus usque eo exaggerantes, ut sicut unamquamvis e consociationibus civium voluntariis, ita Ecclesiam Dei sub imperium ditionemque reipublicae subjungant »[2]. Eorum, haud secus ac priorum, sententiam veluti falsam et perniciosam omnino reprobamus.

Multi, quos *catholicos liberales* vocant, etsi forte fidei Ecclesiaeque jura theoretice agnoscant, practice tamen

---

1. Encycl, *Libertas praestantissimum*,
2. Ibid.

immoderata concessionis, conciliationis, tolerantiae libidine abripiuntur faciendumque censent ut Ecclesia universim obsequatur tempori, nonnulla doctrinae capita emolliat vel praetermittat, majorem cuique fidelium sentiendi agendique libertatem relinquat, regimen modernarum societatum veluti caeteris quibusque omnino praeferendum amplectatur. Quae cuncta, Romanorum Pontificum hujusque Concilii judicio, longe sunt a vero rectoque aliena [1].

80. De modernis libertatibus. — Etenim « modernae libertates », de quibus liberalismi fautores gloriantur, potius impietates dicendae essent, quas veluti nativa jura petere, defendere, largiri, nefas est.

a. **Libertas cultus**. — Virtuti religionis contraria est libertas, ut loquuntur, cultus, quae si in individuo consideratur, asserit integrum esse unicuique, aut quam libuerit, aut omnino nullam profiteri religionem : quasi non sit in hominis officiis Deum revereri, et cultu quem Deus ipse elegerit, colere. — Si autem in civitatibus spectetur, hoc sane vult, nequaquam teneri civitatem ad ullum Deo cultum adhibendum ; omnes autem cultus, qualiscumque sit populus, aequo jure haberi oportere, quasi nullum erga Deum civitatibus officium incumbat. Quae profecto damnanda prorsus judicamus.

b. **Illimitata loquendi libertas**. — Damnanda est etiam illimitata loquendi libertas quae non de opinabilibus tantum rebus humanae disputationi relictis intelligitur, sed de quacumque materia, ita ut existimetur eamdem moralem facultatem veritati et mendacio, honestati et turpitudini, promiscue et communiter a natura esse datam.

---

1. Cf. Litt. *Testem benevolentiae* Leonis XIII ad Card. Gibbons ; —item Encycl. *Libertas praestantissimum*, passim.

c. **Docendi et imprimendi libertas.** — Reprobanda etiam illa nullis finibus circumscripta libertas docendi, formisque litterarum imprimendi, quodcumque libeat ; juxta quam, cuicumque, coram quibuslibet auditoribus aut lectoribus, fas esset quaecumque ingenii sui commenta, nullo respectu habito ad veritatem aut ad Ecclesiae magisterium, exponere et defendere. Quasi idem sit jus erroris et veritatis, aut parvi referat utrum discipulorum aut legentium animi bonis et veris informentur principiis, aut e contra sophismatibus imbuantur. Mirum sane : qui libertatem hanc errori concedunt, saepe soli Ecclesiae docendi jus denegant.

d. **Libertas conscientiae.**— Libertatem tandem exaltant conscientiæ : quo tamen nomine non illam libertatem intelligunt quam sanguine suo consecrarunt Martyres, nempe ut homini, ex conscientia officii, Dei voluntatem sequi et jussa facere in civitate liceat nulla re impediente ; sed e contra, ut cuique, pro arbitrio, aequale sit jus Deum colendi aut non colendi. Quod libertatis genus reprobandum omnino declaramus.

e. **Usus harum libertatum.** — Ubi harum libertatum viget consuetudo, eas ad facultatem recte faciendi cives transferant, et de illis quod sentit Ecclesia, et ipsi sentiant.

CAPUT IV

DE MODERNISMO

81. Damnandum systema. —Solemniter et imo corde adhaerent omnes hujus Concilii Patres decreto S. Officii *Lamentabili sane exitu* [1] et Litteris Encyclicis *Pascendi Dominici gregis* [2], quibus S. Sedes tam strenuis tamque opportunis verbis modernistarum systema velut « omnium haereseon conlectum » nuper condemnavit.

82. Periculi gravitas. — Etenim systema illud ita principiis generale est et consectariis adeo grave « ut catholicae veritatis nulla sit pars unde manus abstineant, nulla quam corrumpere non elaborent » [3] modernistae. Nimirum, inter alios errores, fallacis philosophiae principiis innixi, quae sunt ex una parte *agnosticismus*, et *subjectivismus evolutionisticus*, ex altera autem parte theoria (prout eam fingunt) *immanentiae vitalis et religiosae*, universam illi fidem, Scripturas, traditiones, dogmata et sacramenta, Redemptoris personam et missionem, Ecclesiam divinitus fundatam ejusque cum Statu relationes, rem historicam et apologeticam, acri innovandi studio funditus pervertunt.

83. Hortatio peropportuna. —Quapropter fideles curae nostrae commissos maximeque sacerdotes potestati nostrae subjectos ea omni, qua par est, auctoritate

1. 9 Jul. 1907.
2. 8 Sept. 1907.
3. Pius X, Encyc. *Pascendi*.

admonemus ne perversis illis opinionibus aures praebeant. Quae modernistae potissimum despiciunt, scilicet scholastica philosophandi methodus, Patrum auctoritas et traditio, magisterium ecclesiasticum, ea tria maxime in honore habeantur. Nemo autem incautus se decipi sinat libris multis et commentariis periodicis quae, vana scientiae specie et usurpato catholico nomine, venenum modernismi subtiliter spargunt ; verum haec periculose scripta et insidiose diffusa longe prorsus absint a catholicorum manibus catholicisque institutis et seminariis.

CAPUT V

DE SOCIALISMO

84. Falsum fundamentum. — Socialismus falso prorsus ordinis socialis conceptu nititur, scilicet omnes homines necessario aequales esse, nec posse inter illos inaequalitatem fortunae, conditionis, divitiarum, legitimis causis introduci. « Sunt enim in hominibus maximae plurimaeque natura dissimilitudines. Non omnium paria ingenia sunt, non sollertia, non valetudo, non vires : quarum rerum necessarium discrimen sua sponte sequitur fortuna dispar » [1].

85. Doctrinae injustae.—Tanquam erroneas valdeque injustas reprobamus socialistarum doctrinas, nempe jus proprietatis privatae adversari intentioni naturae; omnia bona ad communitatem pertinere et a Statu esse administranda ; illegitimam esse bonorum

1. Encycl. *Rerum novarum*, 16 Maii 1891.

haereditatem seu successionem ; posse Statum arbitratu suo familiae sanctuarium invadere ; duas classes divitum et proletariorum naturaliter inter se esse inimicas ; populo licere quibusvis modis reipublicae statum mutare, bonorumque distributionem sociali revolutione consequi.

86. Funesta consectaria. — In systemate socialistarum, « præter injustitiam, nimis etiam apparet qualis esset omnium ordinum commutatio perturbatioque ; quam dura et odiosa servitus civium consecutura ; aditus ad invidentiam mutuam, ad obtrectationes et discordias patefieret ; ademptis ingenio singulorum sollertiaeque stimulis, ipsi divitiarum fontes necessario exarescerent ; eaque, quam fingunt cogitatione, aequabilitas, aliud revera non esset nisi omnium hominum aeque misera atque ignobilis, nullo discrimine, conditio »[1].

CAPUT VI

DE SPIRITISMO ET HYPNOTISMO

87. Evocatio spirituum. — Lugendum quidem est quo tempore tot errantes a fide deficiunt, eodem reviviscere quasdam ex veterum superstitionibus omnino damnandis. Evocatio enim mortuorum et consultatio spirituum quae passim fiunt, et quibus daemon tacito quodam pacto intervenit, religioni Deo debitae adversantur, fidei periculum haud leve afferunt, nec proinde

1. Encycl. *Rerum novarum*.

sine causa, vel sub forma acceptiori [1], fuerunt ab ecclesiastica potestate proscriptae. Peccant igitur, et quidem graviter, qui animas seu spiritus evocant et consulunt, quique spiritistarum coetus frequentant iisve, etiam semel, sine gravissima et justissima causa et inconsulto Ordinario vel confessore assistunt.

88. Tabulae divinatoriae.—Damnandus pariter est, utpote superstitionis vitio infectus, usus tabularum vario motu vel signo respondentium interrogantibus sive de alterius sive de praesentis vitae occultis ac futuris conditionibus.

89. Praxis hypnotica. — *a.* Magnetismi vel hypnotismi usus, hodie nimis frequens, virtutem religionis graviter offendit, quandocumque eliciuntur effectus certo praeternaturales ; quales v. g. censentur linguarum prorsus ignotarum locutio, scientifica morborum et remediorum cognitio ex parte personae medicam artem prorsus ignorantis ; etc., etc. [2]

b. Etiam ubi superstitionis labe vacet, hypnotismi usus certe damnandus est quoties secumferat quidpiam legi naturali vel divinae adversum, puta si hypnotizator tactus turpes personae hypnotizatae adhibeat, si ejus sanitati graviter noceat, si illi suggerat ea quae religioni, justitiae, honestati repugnant.

c. Quod si in raris quibusdam casibus necessaria ad morbum curandum praxis hypnotica judicetur, cunctae illae conditiones observandae erunt per quas et bonorum morum legibus et ipsius personae hypnotizatae saluti prospiciatur, omnisque, semoto quovis commercio cum daemone, superstitio vitetur.

---

1. Cf. decretum S. Off., 1 Apr. 1898.
2. Cf. decreta S. Off., 1841, 1847, 1856, in Append, n. II.

d. Hinc fideles a consulendis hypnotizantibus, a rebus occultis vel remediis ope *mediorum* quaerendis ; item a frequentandis publicis spectaculis quae non raro superstitionem vel immoralitatem fovent, arceantur.

e. Demum in permittendo quandoque ut fideles spectaculis hypnoticis adsistant, Ordinarii vel confessores ea praesertim prae oculis habeant, quae a Sacra Congregatione S. Officii, decreto 26 Julii anno 1899 edito, hac de re statuta sunt. Perpendant nempe de quo hisce in coetibus agatur, an scilicet de experimentis vel spectaculis jam factis et cognitis, aut de novis. Nam si de illis, adsistendi licentiam facilius concedere poterunt, modo absit periculum superstitionis et scandali, et insuper is cui licentia conceditur paratus sit stare mandatis Sanctae Sedis, et theologi partes non agat. Si vero de aliis, si certo constet de factis agi quae naturae vires praetergrediuntur, licentiam nunquam concedant ; sin vero dubitetur, veniam concedere poterunt, praemissa ab oratore protestatione nullam partem se in factis praeternaturalibus habere velle, et remoto semper scandalo.

90. Exhortatio ad magistratus. — Optandum quam maxime ut magistratus civiles publicas hypnotismi repraesentationes omnino impediant, cum eaedem vix quandoque utiles, fere semper noxiae, et interdum valde malae esse cognoscantur.

PARS II — DE PERSONIS

SECTIO PRIMA

DE CLERO SAECULARI

TITULUS III

DE VARIIS CLERICORUM GRADIBUS

CAPUT I

DE EPISCOPIS

91. Episcopatus excellentia.— Quo Ecclesiae unitati, integritati ac perennitati securius provideret, Christus Dominus in ea constituit hierarchiam sacram, Episcopos, presbyteros et ministros complectentem,[1] *ad consummationem* nimirum *sanctorum, in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi,*[2] quod est Ecclesia Dei vivi. In hac hierarchia primum locum Episcopos tenere apertissima est doctrina catholica : quapropter Tridentina Synodus declarat Episcopos « presbyteris superiores esse, ac sacramentum confirmationis

1. Conc. Trid., Sess. XXIII, can. 6.
2. *Eph.*, IV, 12.

conferre, ministros Ecclesiae ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent »[1]. Inde apparet quam magna ac sublimis sit Episcoporum dignitas.

92. Duplex potestas. — Episcopi quos *posuit Spiritus Sanctus regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo*[2], presbyteris superiores sunt non solum potestate Ordinis, sed etiam jurisdictionis ; nec eis ullo modo denegari potest ecclesiam suam regendi potestas, aut leges et statuta condendi in iis, quae juri communi non adversantur, quaeque tum doctrinam, tum mores, tum divinum cultum, tum disciplinam ecclesiasticam respiciunt.

93. Origo hujus potestatis.— Praefatam Episcoporum et ordinis et jurisdictionis potestatem non a coetu fidelium, neque a civilibus principibus, sed a Christo Deo, Ecclesiae auctore et capite, institutam esse, cum universa christiana antiquitate profitemur.

94. Obedientia debita Episcopo.— « Igitur prorsus necesse est, singulos e plebe christiana pastoribus suis ánimo et voluntate subesse ; hos autem una cum ipsis Principi ac Pastori Maximo ; in ejusmodi autem obsequio obedientiaque voluntaria ordo et vita Ecclesiae consistit, itemque conditio necessaria agendi recte et ad finem accommodate. Nominatim vehementer studeant modestiam atque obedientiam tenere, qui sunt ex ordine Cleri, quorum dicta factaque utique ad exemplum in omnes partes valent plurimum[3] ». Unde « inquirere in acta Episcoporum eaque redarguere nullo

---

1. Conc. Trid., Sess. XXIII, cap. 4.
2. *Act.*, XX, 28.
3. Ex Conc. Amer. Lat., passim, nn. 180, 183. Cf. cap. *De obed. Ep. deb.*

modo attinet ad privatos, verum ad eos dumtaxat qui sacro in ordine illis potestate antecedunt, praecipue ad Pontificem Maximum. Ut summum, in gravi aliqua conquerendi materia concessum est rem totam ad Pontificem Romanum deferre, id tamen caute, moderateque quemadmodum studium suadet communis boni »[1].

95. Perfectionis studium. — Maximum est, et ipso Religiosorum statu perfectius[2], episcopale munus.

a. Hinc ut tanto possint fungi officio, exempla Apostolorum, quorum sunt successores, sequantur singuli Episcopi, instentque orationi, nec, propter eam, qua premuntur, sarcinam pastoralem, sacram contemplationem deserant et spiritualia exercitia intermittant.

b. Ad instar Domini sui qui non venit ministrari sed ministrare, humilitatem, apte tamen auctoritati et firmitati conciliandam, sectentur. Praecipiente Tridentina Synodo, Episcopi « non solum modesta suppellectili et mensa ac frugali victu contenti sint ; verum etiam in reliquo vitae genere ac tota eorum domo caveant, ne quid appareat, quod... non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum prae se ferat »[3].

c. Quotidie in mentem revocet ac meditetur Episcopus ea plurima et maxima, quae ab ipso postulat Apostolus : ut sit nempe sine crimine, irreprehensibilis, sobrius, prudens, gravitate et modestia ornatus, pudicus, hospitalis, benignus, justus, sanctus, fidelis et orthodoxi sermonis sectator, potens exhortari in doctrina sana; is denique qui in omnibus se bonorum operum exemplum praebeat.

---

1. Litterae Leonis XIII *Est sane molestum*, 17 Dec. 1888, passim.
2. S. Thom. *Sum. theol.* 2a-2æ, Q. CLXXXIV, a. 7.
3. Conc. Trid., Sess. XXV, cap. 1.

96. Abusus tollendi. — Subditos, fragilitate in vitia lapsos, non minis et imperio terreat Episcopus, sed, Boni Pastoris exemplo, quasi oves amissas laetus excipiat et ad domum Patris gaudens reducat. Saepe enim, ut loquuntur Patres Tridentini, « plus erga corrigendos agit benevolentia quam austeritas, plus exhortatio quam comminatio, plus caritas quam potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia judicium, cum lenitate severitas est adhibenda ; ut sine asperitate disciplina populis salutaris ac necessaria conservetur, et qui correpti fuerint, emendentur, aut, si resipiscere noluerint, caeteri, salubri in eos animadversionis exemplo, a vitiis deterreantur » [1].

97. Praedicationis munus.— Quidquid puritati atque integritati fidei et morum adversetur, Episcopi perenni sollicitudine inspiciant, apostolica libertate, tum ore, tum scriptis convellant, atque, juxta canonum sanctiones, severe coerceant. « Praedicationis munus, quod episcoporum praecipuum est » [2], quo frequentius possint, ad fidelium salutem exerceant per se, aut si legitime impediti fuerint, per eos quos ad praedicationis munus assument [3]. Expedit etiam ut pastorales instructiones accuratissime scribere curent, fidelium captui ac spiritualibus indigentiis omnino accommodatas, et opportunis temporibus publice legendas, et religiose studeant ut documenta pontificia quae ad clerum fidelesque utcumque pertineant nota faciant clero populoque sibi commissis.

---

1. Conc. Trid., Sess. XIII, cap. 1 *de Ref.*
2. Ibid., Sess. XXIV, cap. 4 *de Ref.*
3. Ibid.

98. Seminariorum cura. — De educatione clericorum solliciti ante omnia, ecclesiastica seminaria, ut pupillam oculi, custodiant ; ea libenter visitent ; ipsis paterne invigilent ; omnemque impendant industriam, ut, sano imbuta spiritu, spei Ecclesiae populique christiani necessitatibus apte respondeant.

99. Parochorum seu rectorum ecclesiarum electio. — Aliud Episcopis gravissimum incumbit munus, nempe populo christiano parochos praeficere. Quum enim, ut ait Concilium Tridentinum, expediat maxime animarum saluti a dignis et idoneis parochis gubernari, ubi constiterit ecclesiam parochialem vacare, statim Episcopus, inter eos quos, re mature perpensa, dignos cognoverit, eum eligat quem aetate, moribus, doctrina, prudentiaque, et aliis dotibus ad vacantem ecclesiam gubernandam opportunis, magis idoneum judicaverit [1].

100. Juventutis educatio. — Toto etiam ex animo invigilent Episcopi rectae juventutis institutioni, ex qua Ecclesia et societas tot bona consequuntur : ideoque zelum excitent parochorum, parentum et ludimagistrorum, quorum agendi rationem hac in re sollicite perscrutentur ut corrigenda corrigant et promovenda promoveant.

101 Visitatio dioeceseos. — *a.* Meminerint Episcopi se dioeceses suas frequenter ac regulariter visitare districte teneri, non solum ut Confirmationis sacramentum statutis temporibus administrent, verum etiam ut gregem sibi creditum apprime cognoscant, eaque omnia, quae spirituale ejus bonum attinent, melius provideant. Quod si per se hoc facere nequeant, id per alios idoneos viros praestent.

---

1. Conc. Trid., Sess. XXIV, c. 18 *de Ref.*

b. Insuper pro viribus, opportuno tempore, accedat Episcopus etiam ad loca quae per alium a se delegatum inspecta fuere : ad quod facilius assequendum utile erit dioecesim in regiones dividere, quarum unaquaeque successive visitetur, ita ut unoquoque saltem quadriennio tota dioecesis episcopali visitationi subsit.

c. « Visitationum omnium istarum praecipuus sit scopus, sanam orthodoxamque doctrinam, expulsis haeresibus, inducere ; bonos mores tueri, pravos corrigere ; populum cohortationibus ad religionem, pacem innocentiamque accendere ; caetera, prout locus, tempus et occasio feret, ex visitantium prudentia, ad fidelium fructum constituere » [1].

d. Visitationis decreta accurate serventur tum in tabulario singularum ecclesiarum, tum in curia dioecesana. Et infra annum a die visitationis, parochi, et rectores ad quos spectat, Episcopum certiorem faciant de executione et observantia decretorum sacrae visitationis : quod si omiserint, opportune moneantur. Sciant autem parochi aliique visitationi subjecti Episcopos in sacra visitatione, omni appellatione seu querela postposita, potestatem habere ea ordinandi, moderandi, puniendi et exequendi, quae ex prudentia sua pro subditorum emendatione et dioecesis utilitate necessaria judicaverint [2].

e. Quolibet saltem triennio, aut saltem quadriennio, per se vel per sacerdotem idoneum, domus religiosarum Episcopus canonice visitet in iis quæ spectant ad catholicam fidem, divinum cultum, sacrorum canonum et decretorum SS. Congregationum observantiam. Totus in eo sit ut observentur regulae et constitutiones.

---

1. Conc, Trid., Sess. XXIV., cap. 3 *de Ref.*
2. Ibid. cap. 10, *de Ref.*

Curet Episcopus ut, singulis annis, dentur exercitia spiritualia hisce religiosis ab aliquo viro ecclesiastico pio et in disciplina regulari versato.

102. Paterna benevolentia. — *a*. Episcopus patrem se exhibeat erga omnes sacerdotes sibi subditos, quos et sermone et opere peculiari debet benevolentia prosequi.

b. Praeterea eorum, quos Christus carissimos sibique conjunctissimos habet, pauperum scilicet, curam gerat singularem. Iisdem et peregrinis, viduis, orphanis, omnibusque indigentibus affabilem et misericordem se praestet, eorumque mala et aerumnas omni officiorum genere levet.

103. Residentia. — Ut Episcopi muneribus suis perfungi queant, omnino necesse est ut inviolate servent legem residentiae, qua adstringuntur juxta sacros canones ac praesertim juxta Concilium Tridentinum [1]. Hinc monitos volumus praesules omnes qui aliqua ex causa a suis dioecesibus ad tempus recedunt, legitimae absentiae causas a S. Sede in scriptis esse approbandas [2]. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia, abesse non videntur, quia statim reversuri sunt, illud absentiae spatium, singulis annis sive continuum sive interruptum, nullo pacto debere duos aut ad summum tres menses excedere [3]. Neque pastorali officio satisfecisse sibi persuadeant, qui caetera episcopalia munera non studuerint pro viribus implere ; nam residentiae lex non limitatur ad alicujus loci materialem praesentiam.

---

1. Sess. VI, cap. 1, *de Ref.*
2. Const. Urb. VIII, *Sancta synodus*, 12 Dec. 1634 ; et Bened. XIV, *Ad universae*, 3 Sept., 1746.
3. Trid., Sess. XXIII, cap. 1, *de Ref.*

104. Testamentum. — Intra tres menses a consecratione, curent Episcopi ut suum testamentum conficiant folio duplici, quorum unum ab ipso testatore servetur, et alterum committatur custodiendum personae probatae fidei »[1]. Quod si de Metropolitani testamento agatur, ad antiquiorem suffraganeum mittatur : quae documenta accurate custodiantur et in armario contra incendium praemunito deponantur.

105. Visitatio ad limina. — Canonicis institutis sapienter inductus fuit mos, quo Episcopi, statis temporibus, id est, pro hac regione, singulis decenniis, ad sacra Apostolorum limina accedant, ut obsequium et obedientiam suam Pontifici praestent, eique rationem reddant de pastoralis muneris implemento, deque omnibus quae ad ecclesiarum suarum statum et cleri populique mores ac disciplinam animarumque ipsis creditarum salutem pertinent. Juxta decretum nuper a S. Sede editum[2], singulis quinquenniis ad normam *Ordinis* eodem decreto praescripti, locorum ordinarii ad Summum Pontificem de statu suae dioeceseos referant, et singulis saltem decenniis, secundum id quod pro regione nostra statuitur, Urbem petant.

106. Defensio ordinum religiosorum. — Quoniam Catholicae Ecclesiae hostes « acerbo sane odio insectantur religiosas familias, quamvis de re christiana, civili ac litteraria summopere meritas, et blaterant easdem nullam habere legitimam existendi rationem »[3], singuli Episcopi totis viribus eas defendant, protegant et adjuvent, earumque jura ac privilegia tueantur.

1. Cf. Conc. Marianop. I, p. 127.
2. Decr. S. C. Consist. 31 Dec. 1909.
3. Pius IX, Enc. *Quanta cura*, 8 Dec. 1864.

Regularibus autem vi persecutionis alibi saevientis exsulare coactis, Episcopi, quantum fieri potest, adjutricem manum praebeant, et, rejectis quibuscumque praetextibus in contrarium, nequaquam sinant ut illae religiosae familiae pereant.

Regulares vero Episcopos summopere revereantur, et semper prae oculis habeant hoc monitum Pii PP. IX: « A vobis etiam atque etiam efflagitamus, ut arctissimo concordiae et caritatis foedere summaque animorum consensione, venerabilibus Fratribus Episcopis et saeculari clero conjuncti, nihil antiquius habeatis, quam, in opus ministerii, in aedificationem Corporis Christi, consociatis studiis, vires omnes intendere atque aemulari semper charismata meliora »[1].

CAPUT II

DE METROPOLITANIS

107. Metropolitani praecellentia.— Archiepiscopalis dignitas in honore habeatur. Caeteris enim Episcopis, non quidem ordinis excellentia, sed majori jurisdictionis amplitudine, in sua provincia antecedit Metropolitanus.

108. Munus. — Ejus munus, a jure hodierno recognitum, est : Synodum provincialem indicere eique praeesse[2] ; dioeceses suae provinciae visitare, modo tamen propriam visitaverit, et visitationis urgens

1. Encycl. *Ubi primum*, 17 Junii 1847.
2. Conc. Trid., Sess. 24, cap. 2.

adsit causa rite cognita et in Concilio provinciali probata [1]; jus dicere inter eos qui a sententia suffraganeorum ad suum tribunal appellant [2]; suffraganeos a propriis ecclesiis illegitime absentes Apostolicae Sedi denuntiare [3]; et tandem, jure quodam devolutivo, Vicarium Capitularem constituere, si infra octo dies post mortem Episcopi suffraganei, nullus vel etiam non idoneus a Capitulo Cathedralis ecclesiae vacantis deputatus fuerit [4].

109. Relationes metropolitani cum suffraganeis. — Metropolitanum inter et Episcopos ad ejus provinciam pertinentes fraternae amicitiae et caritatis foveatur vinculum, ita ut collatis non consiliis tantum, sed etiam operibus, in gravioribus praesertim et difficilioribus, sese mutuo adjuvent. Ad quam boni aemulationem fovendam, haec Sancta Synodus Episcopos omnes cujusque provinciae hortatur ut, intervallis triennium ordinarie non excedentibus, episcopales conventus, communi consilio stabilitos, ineant, secundum Leonis XIII votum ad Episcopos Brasiliae : « Vigeat in vobis caritas arctissima et animorum concordia, *ut idem sapiatis, unanimes idipsum* sentientes... Cujus rei gratia summopere commendamus ut inter vos frequenter communicetis consilia atque episcopales conventus, pro locorum intervallis sacrisque muneris officiis, saepius iteretis » [5].

---

1. Conc, Trid., Sess. 24, cap. 3, *de Ref.*
2. Ben. XIV, Const. *Ad militantis*, 30 Mart. 1742.
3. Conc. Trid., Sess. 6, cap. 1, *de Ref.*
4. Ibid., Sess. 24, cap. 15, *de Ref.*
5. Litt. 2 Julii 1894.

CAPUT III

DE VICARIO CAPITULARI SEU DE ADMINISTRATORE

110. Designatio. — Ne particulares ecclesiae sine pastore remaneant et gravissima inde oriantur damna, vult sacrosancta Ecclesia ut, sede episcopali vacante, dioecesis administratio personae idoneae et legitime deputatae committatur. In praeficiendis autem administratoribus dictis ecclesiis cathedralibus, norma quae sequitur adhibeatur :

a. Si adsit Capitulum, et nisi Sancta Sedes per se ipsam administrationi dioeceseos providerit, a Capitulo, infra octo dies, eligendus est Vicarius Capitularis, sede vacante sive morte, sive translatione, sive demissione Episcopi. Elapso hoc tempore, negligentiae Capituli suppleat vel Metropolitanus quoad ecclesias suffraganeas, vel antiquior suffraganeus, si Metropolitana vacaverit.

b. Si non adsit Capitulum, et unus dumtaxat sit Vicarius Generalis, hic, sede vacante morte Episcopi, fit Administrator dioecesis.

c. Si vero plures Vicarios Generales habeant Episcopi, unum ex eis designent, per scripta authentica, ad munus Administratoris.

d. Si nullum Vicarium Generalem habeant, deputare in scriptis teneantur Episcopi sacerdotem habilem et idoneum, qui sit dioecesis Administrator, habeantque plenam facultatem dictum sacerdotem revocandi et alterum substituendi ad nutum.

e. Si sedes vacaverit renunciatione vel translatione Episcopi, eo in casu, approbante Sanctissimo, ipse

Episcopus qui renuntiaverit aut translatus fuerit, deputet dioecesis Administratorem.

f. Tandem, si forte contingat ut, aliqua ecclesia cathedrali quocumque modo vacante, nemo praesto sit qui illius regimen juxta praemissas regulas valeat assumere, Administratorem eo in casu deputet Metropolitanus vel, si vacaverit Metropolitana, antiquior Provinciae suffraganeus.

111. Obligationes. — *a*. Qui, sede vacante, dioecesis regimen assumit, illud assumat, si non est Vicarius Capitularis, sub nomine *Administratoris sede vacante* et tanquam Sanctae Sedis delegatus.

b. Tenetur Administrator, infra mensem, sub poena suspensionis, certiorem reddere Sedem Apostolicam, et suo muneri renuntiare non valet, aut eo privari, inconsulta Sancta Sede.

c. Administrator dioecesis statim deputet in scriptis virum idoneum qui sibi in munere, si forte interim obierit, succedere debeat ; deputatus autem, si ad administrationem pervenerit, eodem modo regimini ecclesiae provideat, si forte et ipse obierit, et ita de caeteris donec de pastore ecclesia provisa fuerit.

d. Vicarius Capitularis vel Administrator, ab officio recedens, rationem administrationis suae tenetur reddere novo Episcopo, qui eum, si deliquerit, punire valet, etiamsi a Capitulo absolutionem aut liberationem obtinuerit [1].

112. Potestas in genere. — Sciant omnes ad quos spectat totam ordinariam Episcopi jurisdictionem, iis tantum exceptis quae a jure communi excipiuntur, ad Vicarium Capitularem vel ad Administratorem omnino

---

1. Conc. Trid., Sess. 24, cap. 16, *de Ref.*

transire ; eumque, sive Vicarium, sive Administratorem, in officio permanere, quousque novus Episcopus Litteras Apostolicas, de collato sibi episcopatu, Capitulo, vel Capitulo deficiente, ei exhibuerit, qui ad normam sacrorum canonum, vel ex speciali Sanctae Sedis dispositione vacantem dioecesim administrat, vel ejusdem Administratorem seu Vicarium deputat[1]. Vicariis tamen vel Administratoribus non licet aliquid innovare in dioecesi, nec quocumque modo episcopalibus juribus praejudicium causare; neque ipsis liceat speciatim litteras dimissoriales pro ordinandis concedere infra annum a die vacationis nisi agatur de prima tonsura ; dioecesanis litteras excardinationis dare ; bona ecclesiae vel mensae episcopalis alienare. De exercitio facultatum Episcopis, tanquam delegatis S. Sedis, competentium, videnda decreta recentia S. Officii[2].

CAPUT IV

DE VICARIO GENERALI

113. Creatio. — Vicarii Generalis designatio ad Episcopum exclusive pertinet. Haec autem deputatio in scriptis exarari debet, non eo quod necessaria sit scriptura ad validitatem nominationis, sed ad eam probandam in casu quo a partibus ejus auctoritas super aliquo speciali negaretur, vel in dubium revocaretur.

1. Cf. Const. *Romanos Pontifices*, kal. Sept. 1873.
2. 20 Feb. 1888, 24 Nov. 1897, 14 Dec. 1898 et 3 Maii 1899. In append. nn. III, IV, V, et VI.

In eo igitur deputationis libello sedulo exprimi debent et casus quos Episcopus sibi reservare intendit, et extraordinariae facultates quas Vicario suo vult concedere.

114. **Numerus.** — Jure communi, in regione quoque nostra vigente, unus in unaquaque dioecesi nominandus est Vicarius ad universalitatem causarum. Attamen, stante alicubi diuturna consuetudine, plures Vicarios nominandi (quam consuetudinem Sancta Sedes nunquam ut illegitimam reprobavit, sed e contra pluries in praxi agnovit), fas est Episcopo duos saltem, dummodo in negotiis expediendis collegialiter non procedant, Vicarios Generales sibi constituere, praesertim ubi magna sit locorum distantia.

115. **Potestas.** — Vicarius Generalis peragere potest quidquid ad ordinariam Episcopi jurisdictionem, sive voluntariam, sive contentiosam, pertinet, iis tantummodo exceptis quae Episcopi sibi specialiter reservarunt, vel a jure expresse excipiuntur, vel adeo gravia existimantur ut praesupponatur Episcopus noluisse ea Vicario demandare. Et ad negotia propria expedienda, jurisdictione non delegata nec ad unam dioecesis partem restricta, sed ordinaria et universali gaudet, ita ut idem tribunal cum Episcopo censeatur constituere, nec ab ejus sententia ad Episcopum detur appellatio. Competens est ut delegationes Ordinariis commissas exequatur ; adhibere etiam potest facultates speciales habitualiter a S. Sede Episcopis concessas et easdem subdelegare, dummodo id in facultatibus non prohibeatur [1].

---

1. S. Off., 14 Dec. 1898. In Append. n. V.

CAPUT V

DE CAPITULIS ET CANONICIS
DE CONSULTORIBUS

116. Utilitas consilii episcopalis. — Tot ac tanta sunt onera et sollicitudines ministerii pastoralis ut administrandis suis dioecesibus Episcopi per se solos vix sint pares. Hinc factum est ut instituerentur Capitula seu collegia clericorum ad adjuvandum episcopos in dioecesis regimine eorumque vices supplendum sede vacante. Quapropter hujusce Concilii Plenarii statuunt Patres, ut nostris in regionibus executioni protinus mandentur, quae canonicis sanctionibus de Capitulo Ecclesiae Cathedralis sapientissime habentur constituta.

Sint ergo prae oculis illa Tridentinae Synodi: « Cum dignitates in ecclesiis, praesertim cathedralibus, ad conservandam augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutae, ut qui eas obtinerent pietate praecellerent, aliisque exemplo essent atque Episcopo opere et officio juvarent ; merito qui ad eas vocantur tales esse debent, qui suo muneri respondere possint ». Caeterum ipsa S. Congr. de Prop. Fide Episcopos suae jurisdictioni subditos hortari nunquam destitit ad Capitula in propriis dioecesibus erigenda.

117. Consilii constitutio. — *a.* Igitur his in dioecesibus, in quibus nondum existunt Capitula, quamprimum fieri poterit, instituantur, ad normam Instructionis S. Congr. de Prop. Fide [1].

---

1. Cf. dictam instr. S. C. P. F. 28 Sept. 1852, et instr. 23 April. 1853.— In append. nn. VII et VIII.

b. In iis autem dioecesibus, ubi Capitula cathedralia nequeunt erigi, constituantur Consultores seu Assessores, sex vel quatuor, sacerdotes scilicet, scientia, virtute ac judicii maturitate praecellentes, qui in adjuvando opportunis consiliis Episcopo, de rebus gravioris momenti, vices Capituli suppleant.

118. Nominatio Canonicorum et Consultorum. — *a.* Quoad nominationem Canonicorum, serventur praescriptiones Brevis apostolici, quo constituitur Capitulum.

b. Consultores ab Episcopo eligendi sunt, inter eos quos plena sua fiducia dignos censuerit, cum praevio consilio nonnullorum, scilicet Vicarii Generalis pro prima deputatione, et antiquiorum Consultorum pro subsequentibus electionibus. Eliguntur Consultores ad triennium. Postquam vero electi fuerint, nullus eorum invitus removeri potest nisi legitima ex causa, et de ceterorum Consultorum consilio. Expleto triennio, rursus eligi poterunt. In locum Consultoris recedentis, sive per remotionem, sive per renuntiationem, sive per mortem, Episcopus alium sufficiet. Et si contigerit triennium exspirare tempore vacationis sedis episcopalis, Consultores in officio manebunt usque ad accessum novi Episcopi, qui intra sex menses a sua consecratione ad novam Consultorum electionem instituendam tenebitur.

119. Juramentum. — Antequam munus suum suscipiant, Canonici et Consultores juramentum emittant de munere fideliter, absque ulla personarum acceptione, exequendo, necnon de secreto servando, quatenus id rei gravitas expostulet.

120. Convocatio. Consultatio. — *a.* Quater saltem in anno, Capitulum convocetur pro Ecclesiae et

Capituli negotiis pertractandis, frequentius autem, quoties necessitas suadeat.

Consultores Episcopus convocabit quoties ad pertractanda negotia erit necessarium.

b. Sententia tum Capituli, tum Consultorum, praestabitur collegialiter, et, quoties eis ita videbitur, secretis suffragiis.

121. Res tractandae.—Consilium aut consensum Capituli seu Consultorum, quando a jure praescribitur, exquirat Episcopus, praesertim: *a*) pro convocatione Synodi dioecesanae; *b*) pro divisione et dismembratione paroeciae vel missionis, aut unione paroeciarum aut missionum ; *c*) pro tradenda in perpetuum regularibus aliqua paroecia vel missione; *d*) in quolibet arduo negotio spectante ad gubernationem dioeceseos.

122. Specialia officia Canonicorum. — *a*. Juxta decretum Conc. Trid. [1], Canonici Episcopo celebranti aut alia pontificalia exercenti assistere et inservire debent.

b. Metropolitanum aut Episcopum antiquiorem certiorem facere debet Capitulum de morte proprii Episcopi, ac posteae lectionem Vicarii Capitularis eisdem denuntiare. Volumus ut utrumque a Capitulo, tum Delegato Apostolico, tum singulis provinciae Episcopis notificetur.

123. Insignia. — Jus habent Canonici insignibus choralibus utendi quae sibi a S. Sede attributa fuerint; eis tamen non licet extra propriam ecclesiam insignia induere, nisi collegialiter procedant [2].

---

1. Sess. XXIV, c. 12, *de Ref.*
2. S. C. C., 16 Sept. 1884.

124. Canonicatus aliique tituli honorifici. — *a.* Secundum morem ubique vigentem, sunt etiam Canonici creati ad simplicem honorem; hi autem, extra dioecesim in qua nominati sunt degentes, numero sint tertia parte minores Canonicis titularibus [1]. Canonicus honorarius ab Episcopo de consensu Capituli nominetur, vocem non habeat in Capitulo, nec jus aliud quodcumque praeterquam ad nomen et insignia [2].

b. Episcopi raro admodum et caute honoris titulos et insignia impertiant, nec nisi probatissimis viris et optime de Ecclesia meritis : clericis vero alienis nullum unquam conferant honoris signum aut titulum, inscio et praesertim invito proprio Ordinario [3].

CAPUT VI

DE PAROCHIS VEL RECTORIBUS MISSIONUM

125. Parochus vel rector. — Providentissima Ecclesiae lege statutum est, ut pro tutiori animarum salute populus cujuslibet dioecesis in certas propriasque paroecias, vel ubi hoc fieri nequeat, in missiones seu quasi-paroecias distinguatur, eique parochus vel rector praeficiatur, qui plebem sibi creditam cognoscere, juvare atque per salutis semitam perducere studeat.

126. Nominatio.—Ad Episcopum, qui suae dioecesis princeps est, parochias vel missiones erigendi, easque

1. Cf. litt. Leonis XIII *Illud est proprium*, 29 Jan. 1894. In append., n. IX.
2. Ibidem.
3. S. C. C., epist. *Quamvis*, 16 Sept. 1884.

juxta canonicas sanctiones dividendi, parochos vel missionum rectores nominandi ac instituendi jus pertinere omnibus perspicuum est.

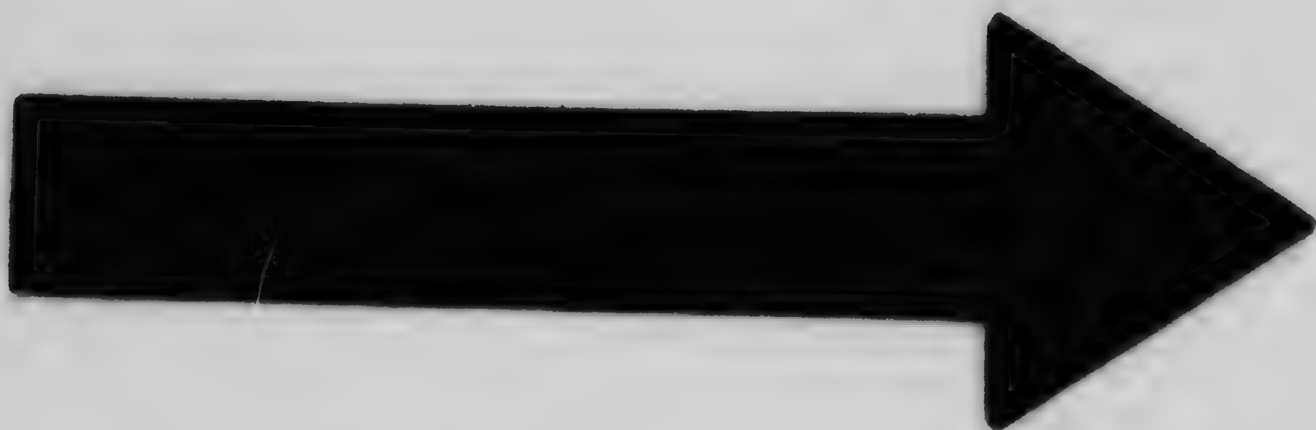
127. Amotio. — Olim in regionibus nostris non tantum missionum rectores, sed parochi communiter erant ad nutum Episcopi amovibiles, eo tamen moderamine quod Episcopi hoc jure non uterentur nisi legitimis de causis ad bonum sive spirituale sive temporale paroeciae vel dioecesis pertinentibus. Qua de re nuper a Sancta Sede constitutae sunt novae normae, ab omnibus ad quos spectat religiose servandae.[1] — Paroecia vero vel missione in poenam criminis vel reatus disciplinaris non priventur parochi vel rectores, nisi de hujusmodi crimine vel reatu per processum oeconomicum, ad normam constitutionis *Cum magnopere*, constiterit.

128. Officium. — Parochi ac missionum rectores constanter gravitatem munerum suorum, de quibus strictam Deo rationem reddituri sunt, prae oculis habeant. Recolant sanos populi sibi commissi mores ex suo zelo quam maxime pendere : sedulo itaque incumbant plebi christianae instruendae, salutis monitis in omnium cordibus inserendis, vitiis quae declinare et virtutes quas sectari oporteat annuntiandis, sacramentis populo distribuendis, publicis scandalis coercendis, serpentibus malis, odiis, fidei ac morum periculis removendis.

129. Residentia. — Ut muneri suo satisfacere possint, necesse est parochos et missionum rectores in sua paroecia aut missione residere, ibique non materialiter tantum habitare, sed strenue operari.

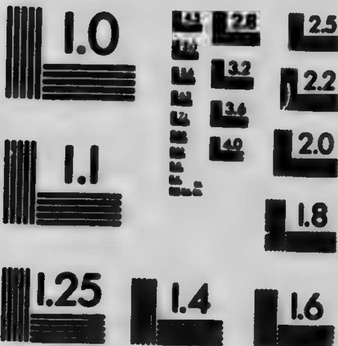

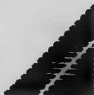
1. Decr. S. C. Consist. 20 Aug. 1910. *De amotione administrativa ab officio et beneficio curato.* In Append. n. x.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

Quapropter non absint a suis ecclesiis; et si quando legitima causa absentiam excuset, attente caveant ne ex ea, quantumvis brevi, damnum patiantur parochiani; parochus vero supplentem sacerdotem sibi provideat, nisi certior factus fuerit aliquem ab Episcopo esse designandum. Nam si absentia diem dominicam includat, prius Episcopi vel Vicarii Generalis licentia erit petenda; nimis autem urgente necessitate, in ipso saltem discessu Episcopus erit monendus.

130. Cognitio ovium. — *a.* Bonus pastor cognoscit oves suas. Studeat igitur parochus aut rector omnes et singulos intra suae paroeciae limites commorantes apprime dignoscere: de eorum conditione, necessitatibus, indole et moribus nihil ipsum lateat. Quod ut facilius assequatur, una vice per annum, nisi quid obsit, pastoralem singularum familiarum visitationem peraget.

b. Librum de statu animarum habeat, quem quotannis recognoscat, in quo describantur familiae, cum nomine singulorum membrorum, adnexis signis quibus confirmati a non confirmatis, communicantes a non communicantibus discriminentur, et liber ostendatur Episcopo statis temporibus.

c. Libros, juxta formulas in Rituali Romano, et etiam ab Ordinario praescriptas, describendi baptizatos, confirmatos, conjugatos, et defunctos, summa cura teneat. Horum acta statim exarentur, et extemplo subscribantur a rectore et omnibus ad quos pertinet.

131. Sollicitudo specialis. — *a.* Specialem parochus sibi curam mandari recogitet de aegrotis, praesertim in vitae discrimine existentibus; eos frequenter, etiam non vocatus, visitet, vel a vicario visitari curet; eos instruat, consoletur, et congruo tempore sacramentis reficiat.

b. Item pauperum aliarumque miserabilium personarum paternam gerat curam.

c. Operarios magno prosequatur zelo, illosque ad virtutem excitare, et ad societates bonas, relictis pravis et periculosis, adducere studeat. Ne vero debita in hac re scientia deficiat, attente perlegat litteras encyclicas, Leonis XIII *De conditione opificum*, earumque monita opificum mentibus instillare satagat.

d. Scholas, intra limites suae paroeciae existentes, frequenter visitet et pueros catechizet ad mentem litterarum Sanctissimi Patris Pii X.

132. Missa pro populo. — *a*. *Ut oret pro populo* constituitur sacerdos. Meminerint parochi se personaliter teneri ad missam a se dictam pro populo applicandam singulis diebus dominicis et festis de praecepto. A quo die dominica praestando si impediti fuerint, tenentur per hebdomadam pro populo celebrare. [1]

b. Decet etiam sacerdotes, qui quovis modo curam animarum exercent, missam pro populo applicare, quamvis ad hoc neque ex justitia, neque ex caritate proprie obligentur.

133. Conversatio cum Ordinario. — *a*. Praeter rationem de statu animarum, et de administratione bonorum, certis temporibus Ordinario reddendam, parochi et missionum rectores, data occasione, mala et scandala, quae in populo occurrunt, denuntient Episcopo. Ordinarii consilia in rebus arduis et difficilibus exquirant, ejusque in omnibus jussa ac monita sequantur.

Cum vicariis. — *b*. Adjutores suos, vicarios, maxima benevolentia et caritate complectantur. Quae ad administrationem paroeciae spectant, quaeque utilem

1. Cf. Indultum S. C. Concilii, inter *Acta* p. 104.

rerum gerendarum notitiam ingenerare possunt, eis communicare ne detrectent, ipsis consilia salutisque monita pro opportunitate praebeant, eosque, relicta congrua libertate, ad varia ministerii sacri opera in paroecia exequenda excitent.

Cum aliis sacerdotibus. — *c.* Postulat christiana caritas, necessariaque inter clericos animorum conjunctio, ut parochi vicini sese interdum visitent. Sedulo tamen evitent comessationes et compotationes, quae fidelibus scandalum praebeant. Mutuo concursu sese invicem adjuvent in solemnioribus religiosis exercitiis ; sed caveant ne absentia nimis frequens sit aut protracta, modusque indicetur parochianis sibi in casu necessitatis providendi. Ne multas paroecias vicinas simul absque ministro relinquant.

CAPUT VII

DE VICARIIS PAROCHORUM

134. Deputatio vicarii. — *a.* Vicarii parochorum deputantur ad adjuvandum parochum in paroecia degentem eamque administrantem, sive ob parochi infirmitatem, sive ob magnum numerum fidelium.

b. Eorum deputatio, secundum usum qui in nostra regione invaluit, et quem servare volumus usquedum aliter S. Sedes declaraverit, exclusive ad Episcopum pertinet a quo ipsi delegatam jurisdictionem obtinent.

135. Jurisdictio vicarii. — *a.* Jurisdictio haec, in paroecias quibus addicuntur vicarii, datur ad universalitatem causarum ; ita ut extendatur ad omnia sacramenta, et speciatim ad Poenitentiam et Matrimonium.

b. Non tamen auctoritate principali, sed veluti parochi adjutores curam animarum gerunt. Debent igitur vicarii cum reverentia et subjectione sese ad parochum habere, eumque alacri animo adjuvare. Neque muneris quidquam, ipso invito, obeant, nisi graves ob causas expresse Episcopus aliter statuerit.

136. Residentia. — In dioecesibus nostris cum parocho habitant vicarii : sit igitur inter ipsos cor unum et anima una. Quae de parochorum residentia dicta sunt etiam de vicariis intelligenda volumus. Caveant ergo ne ex absentia, quantumvis brevi, ullum damnum patiantur fideles, et sui officii esse ducant ut, urgente animarum cura, facile possint inveniri.

137. Oblationes. — *a*. Parocho, non vicario, accrescunt fidelium oblationes quae dari solent ratione functionis parochialis ; ad vicarium autem pertinent ea quae expresse et sponte ipsi dantur.

b. Pro missis cantatis et exequialibus, in unaquaque dioecesi statuatur stipendium sacerdoti celebranti tribuendum.

CAPUT VIII

DE SACERDOTIBUS INFIRMIS

138. Bonis operariis providendum. — *Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo et doctrina* [1]. Haec verba de iis

---

1. I *Tim.*, V. 17.

praecipue intelligenda videntur, qui diuturno in vinea Domini ministerio vel operoso vocationis sacrae labore exhausti, aut gravi inter labores morbo confracti, muneribus apostolicis inter populum fidelem obeundis impares redduntur. Quos singulari prosequentes amore, omnino volumus ea cuncta praestari quibus senescentes solamen capiant vel infirmi morbo citius releventur.

139. Media adhibenda. — *a.* Qui ad missionis vel *servitii Ecclesiae* titulum ordinati sunt, jus perpetuae sustentationis ex missione vel ecclesia habent ; quod jus culpa dumtaxat gravi amittitur.

b. Cum vero ordinarii dioeceseon redditus plerumque sint exigui, infirmorum presbyterorum necessitatibus aliter subveniendum est

c. Pluribus jam in dioecesibus exstant societates dictae « Caisses de retraite », « Infirm Priests' Fund », pro infirmis sacerdotibus constitutae, praesideque Episcopo, a presbyterorum concilio moderatae; quibus quilibet sacerdos, sive patrimonii sive missionis, sive *servitii ecclesiae* titulo ordinatus, in sua dioecesi adscribi potest, dummodo taxam statutam solvat, neque indignus ab Episcopo judicatus fuerit.

d. Has igitur societates, ubi jam existunt, firmius constituere volumus, ideoque sacerdotes omnes enixe hortamur ut eis sponte nomen dent regulasque servando libenter faveant. Ubi vero non sunt, statuimus ut Episcopi media opportuna ad decentem infirmorum sacerdotum sustentationem quamprimum instituant, sive laudatas societates condendo, sive formando aerarium per taxam singulis paroeciis impositam.

CAPUT IX

DE SACERDOTIBUS PEREGRINIS

Ut *omnia honeste et secundum ordinem fiant* [1], sequentes regulas ubique volumus observari quoad peregrinos sacerdotes [2] :

140. Litterae Ordinarii.— Sacerdotes peregrini, ut admittantur ad missam in aliena dioecesi celebrandam, a suo Ordinario commendatitias habere debent litteras, i. e. scriptum testimonium de legitima ordinatione, de bonis moribus et immunitate a censuris. Qui tamen noti sunt ad sacrificium missae celebrandum admitti possunt, quin hujusmodi litterae exigantur.

141. Exhibendae Ordinario loci.— Regulariter, litterae commendatitiae praesentandae sunt Ordinario dioecesis in qua peregrini sacerdotes celebrare volunt, praetereaque oportet scriptam a Curia celebrandi licentiam hisce litteris jungi; attamen ecclesiae rector sacerdotes illos, bis vel ter, admittere ad celebrandum poterit, si litteras, etsi Ordinarii loci licentia non munitas, exhibeant.

142. Extensio praescriptionis.—Haec praescriptio etiam regulares attingit quoties de clericis ignotis saecularibus, aut de regularibus non sui, sed alterius ordinis, agatur.

---

1. I *Cor.*, XIV, 40.
2. Cf. decr. S. C. C., 14 Nov. 1903. In append. n. XI.

CAPUT X

DE SACERDOTIBUS LAPSIS

143. Admonendi puniendi.— Quorum est invigilare animarum aedificationi et saluti omnemque scandali lapidem tollere, ii omni arte et sollicitudine singulari lapsos sacerdotes ad meliorem frugem revocare conentur ; cum autem id frustra tentaverint, durissima necessitate coacti, eosdem a suis officiis exercendis suspendant, juxta sacros canones, et, caritate non omissa, salutari poena plectant.

144. Dimissorum sustentatio. — Profecto sacerdotes qui ob suam culpam a sacris arcentur functionibus, praevio processu oeconomico ad tenorem Constitutionis *Cum magnopere* [1], non possunt titulo justitiae ab episcopo exigere ut eorum temporali necessitati provideat; qui enim titulo patrimonii ordinati sunt, e patrimonio vivere debent, et qui titulo missionis vel *servitii ecclesiae*, jus sustentationis ex missione per culpam amiserunt.

145. Ipsorum emendatio. — *a.* Attamen caritas et officium pastorale suadent ne etiam tunc isti miserandi confratres deserantur. Recordemur enim sacerdotes esse nobiliorem partem gregis Episcopo crediti, nosque coram Deo, in ultimo judicio, de unaquaque anima sacerdotali specialem rationem reddituros esse. Memores ergo simus Boni Pastoris, cujus vices gerimus, dicentis non esse opus valentibus medicum sed male habentibus ; nihil igitur intentatum relinquamus quin ipsos a via perditionis ad sacerdotalem revocemus sanctitatem.

1. Cf. etiam S. C. P. F., 28 Martii 1887.

b. Quapropter si quam vel minimam conversionis spem exhibeant, in aliquam domum religiosam seu monasticum refugium recipiantur, ubi, per tempus ab Episcopo statuendum, spiritualibus exercitiis vacent. Tunc spiritu confortati, vel committantur sollicitudini alicujus confratris de cujus caritate et prudentia tuta habeatur fiducia vel, si existat in dioecesi aut in provincia ecclesiastica recessus pro sacerdotibus aetate vel infirmitate debilitatis, eis lapsi prudenter adjungantur ut eorum consilio et praesertim exemplo ad spem et virtutem erigantur. Attamen cum experientia constet miserandos lapsos, sibi ipsis relictos, nullum afferre fructum emendationis, Episcoporum erit ipsis praeficere aliquem sacerdotem pietate, patientia et zelo praecellentem et quasi speciali vocatione praeditum, qui de ipsis sollicitam curam habeat, non uti superior et magister sed uti confrater et amicus.

c. Religiosos autem virorum ordines, eosque praesertim quorum opera propria ad id magis conducit, instanter deprecamur, ut collatis nobiscum viribus, pro majori Dei et Ecclesiae honore, omnem industriam in hoc adimplendo caritatis sacerdotalis officio adhibeant.

CAPUT XI

DE CONCILIO PROVINCIALI ET DE SYNODO DIOECESANA

146. Utilitas Concilii provincialis. — Magni momenti habenda sunt Concilia provincialia, quae singulis trienniis convocanda decrevit Concilium Tridentinum [1].

1. Sess. XXIV, c. II, *de Ref.*

Valde igitur optandum est ut hoc decretum hujus regionis Canadensis Episcopi in praxim deducant ; ex quo uniformis agendi ratio, omnibus desideranda, obtineatur. Quod si rerum personarumve adjuncta id forte non sinant, accesseritque dispensatio apostolica, interim urgeatur in unaquaque dioecesi sedula et constans executio decretorum quae Concilia provincialia prius celebrata tulerint.

147. Utilitas Synodi dioecesanae.—*a.* Quae de Conciliis provincialibus dicuntur, debita proportione servata, etiam de Synodis dioecesanis affirmari possunt. Pensanda sunt verba Pii IX Austriae Episcopos alloquentis [1]. « Ad praecipua cujusque vestrae dioecesis damna reparanda ejusque prosperitatem promovendam, nihil frequenti ejusdem dioeceseos lustratione, et dioecesanae Synodi celebratione validius esse probe intelligitis. Quae duo quantopere a Concilio praesertim Tridentino sint praescripta et inculcata neminem vestrum fugit ».

b. Nostrum igitur erit, pro viribus, has Synodos, juxta leges canonicas et Sedis Apostolicae adhortationes, convocare, ut ovium nobis commissarum bonum spirituale foveatur et amplietur. Cui celebrationi si quid obsit, annua saltem cleri exercitia spiritualia Synodi locum teneant.

148. Materia. — Sedulo cavendum est a multiplicitate legum seu ordinationum synodalium, quarum necessitas vel utilitas probata non sit ; ideoque in omnibus futuris synodis, sive provincialibus sive dioecesanis, instandum est praesertim in observantia praescriptionum canonicarum et decretorum hujus Concilii Plenarii ; deinde de singulis provinciae vel dioecesis indigentiis parce et opportune agendum erit [2].

1. Encycl. *Singulari quidem*, 17 Martii 1856.
2. Cf. Conc. Amer. Lat., n. 288.

CAPUT XII

DE INCARDINATIONE ET EXCARDINATIONE SACERDOTUM

149. Cuique propria dioecesis. — Prohibet S. Mater Ecclesia ne clericus « incertis vagetur sedibus » [1]. Ideo attendant clerici se proprio Episcopo subjectos esse, ac proinde ab ejus auctoritate sese subducere non posse, nec ad aliam dioecesim quacumque de causa migrare valere, absque ejus licentia, quae dari non debet, nisi « justis de causis » [2].

150. Dioeceses se mutuo adjuvent.—Vehementer cupimus ut dioeceses, clero locupletiores, egentioribus dioecesibus in animarum bonum aliquot sacerdotes ad tempus concedant. Si mora longior evadat, optandum est, ut migrantes hi presbyteri a propria dioecesi excardinentur, secundum regulas infra positas.

151. Excardinationis et incardinationis modus. —Si quis ex clericis alicujus dioeceseos alteri dioecesi adscribi seu incardinari velit, haec observanda sunt nempe :

a. Debet imprimis clericus ille sui Episcopi litteras commendatitias praesentare.

b. Debet insuper triennii probationem in sacro ministerio exercendo subire, vel, si opportunum judicaverit Episcopus *ad quem*, etiam quinquennii : quo in casu, antequam triennium expiret, de ulterioris probationis proposito clericum in scriptis moneat Episcopus.

---

1. Conc. Trid., Sess. XXIII, c. 16 *de Ref.*
2. S. C. C., 20 Jul. 1898. In append., n. XII.

Nunquam tamen ultra quinquennium probatio extendatur.

c. Ex communi consensu utriusque Episcopi atque ipsius clerici poterit tempus probationis praetermitti.

d. Durante probatione, peculiares, si opus sit, informationes etiam sub secreto ab Ordinario petantur.

e. Sub fine probationis, si clericus idoneus non inveniatur, Episcopus *ad quem* illum in scriptis moneat et ad priorem dioecesim remittat ; si vero idoneus inveniatur, Episcopus *ad quem*, praehabitis litteris excardinationis ab Episcopo dimittente, teneatur facere incardinationem, et quidem « non oretenus, sed in scriptis, absolute et in perpetuum, id est nullis sive expressis sive tacitis limitationibus obnoxiam » [1] ; idque Episcopo dimittenti significet [2].

f. Clericus incardinandus juramentum praestare debet ad instar illius quod constitutio *Speculatores* pro domicilio acquirendo praescribit [3].

g. Valde optamus ut status omnium sacerdotum, qui a pluribus annis extra propriam dioecesim sacro ministerio funguntur, clare definiatur. Curent igitur hi sacerdotes, adjuvantibus ipsis Ordinariis, ut, in quantum fieri potest, litteras incardinationis obtineant.

152. Speciales casus. — *a*. Sacerdotes ordinati titulo missionis, ut ab una dioecesi ad aliam in perpetuum transeant, indigent dispensatione a juramento in propria dioecesi emisso, quae dispensatio petenda est a Sancta Sede. [4]

---

1. S. C. C., 20 Jul. 1898.— Cf. resp. ejusdem Cong. 24 Nov. 1906. In App. n. XIII.
2. Cf. formulas excardinationis et incardinationis, in Append. nn. XIV et XV.
3. Cf. decr. *A primis* diei 20 Jul. 1898 et 24 Nov. 1906.
4. Cf. indult. inter *Acta*, p. 104.

b. Sacerdotes, ex Europa advenientes, non possunt litteras dimissorias pro America recipere, antequam Episcopus Americanus, in cujus dioecesim adscribi petunt, per secretas litteras ab Ordinario clerici de ejus qualitatibus informatus sit [1].

c. Pro iis qui ex Italia veniunt, requiritur insuper licentia S. Cong. Concilii. Haec licentia iterum necessaria est ut in America de una dioecesi ad aliam transeant [2].

d. Sacerdotes Orientales admitti non possunt sine expressa licentia S. Congr. de Prop. Fide. [3].

153. Religiosi saecularizati. — *a.* Religiosi qui perpetuam saecularizationem ad tramitem juris obtinuerunt, peracto probationis tempore, in clerum adscribi possunt, dummodo sibi de titulo canonico providerint.

b. Eos Episcopi non destinent locis ubi existat conventus vel domus religiosa provinciae vel missionis cui ipsi adscripti erant [4].

154. De laicorum excardinatione et incardinatione. — Non solum clerici sed etiam laici, in sortem Domini vocati, plenam et perpetuam dimissionem a suo Ordinario, quatenus egeant, petere debent ; eaque innixi in alia dioecesi incardinationem seu adscriptionem implorare. Quae agendi ratio sedulo describitur in decreto diei 24 mensis Novembris 1906.

---

1. S. C. C., 14 Nov. 1903. In App., n. XI.
2. S. C. C., 27 Jul. 1890 ; 14 Nov. 1903. In App., n. XI.
3. S. C. de Prop. Fide, 12 Apr. 1894. In App., n. XVI.
4. Cf. decreta 15 Junii 1909 et 5 Apr. 1910. In App., nn. XVII et XVIII.

a. Dimissio ab Episcopo proprio ex justa causa in scriptis et pro determinata dioecesi concedatur.

b. Acceptatio ne fiat, nisi servatis regulis quae pro clericis incardinandis statutae sunt et servato quoque decreto *Vetuit* diei 28 Dec. 1905 quoad alumnos a seminariis dimissos.

c. Sed juramentum, ad tramitem Constitutionis *Speculatores* requisitum, praestandum est ante clericalem tonsuram, ad quam in casu non admittatur qui aetate major non sit [1].

155. Uniformitas in formulis. — Optandum est ut in provinciis nostris formulae excardinationis et incardinationis uniformi ratione redigantur. Quem ad finem formulas typis impressas adhibendas esse decernimus, quarum exemplar in Appendice inseri jubemus [2].

---

1. S. C. C., Decret. 24 Nov. 1906. — In App., n. XIII.
2. In App. nn. XIV et XV.

TITULUS IV

DE CLERICORUM INSTITUTIONE

CAPUT I

DE VOCATIONUM DELECTU

156. Vocatio dignoscenda. — Sibi quidem ipsi Deus, quos ministraturos sacris altaribus decreverit, jus eligendi vocandique servavit, secundum verba apostolica : *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron* [1], et : *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos* [2]. Haud tamen dubium est quin ad sacerdotes maximeque ad parochos pertineat de pueris sibi commissis eos dignoscere qui divinae vocationis indicia prae se ferant, illosque, ut coelesti voci obsequantur, adjuvare.

157. Pastorum in ea re zelus. — Cum prima sacerdotum formatio sit opus Christo pergratum, Ecclesiae perutile, animarum saluti pernecessarium, pastores nihil negligant quo eidem promovendae vires opportune conferant. Hinc studeant propriae paroeciae pueros eorumque, si quam habeant, vocationem probabilem discernere : quod quidem assequentur praecipue visitando scholas, alumnos ibi interrogando, eis

1. *Hebr.*, V, 14.
2. JOAN., XV, 16.

etiam catechismum tradendo. Exploratisque in aliquo puero primis vocationis divinae indiciis, dent operam ut ejus, sive domi, sive in ecclesia, augeatur pietas, neque flos ille, in spem Domini crescens, puritatem suam amittat.

158. Vocationis signa. — In eligendis ad statum clericalem pueris caveat parochus ab humano sensu, eosque duntaxat pondere sanctuarii pendat. Satis enim non est, ut pueri certior vocatio fiat, bonam ejus indolem bonumque ingenium deprehendisse, verum praeterea inspicienda sunt ejusdem motiva videndumque utrum naturali affectu ducatur, an e contra a saecularibus abhorrens vere sit ad divina proclivis. Inquirendum quoque est utrum honestis parentibus ortus, virtutis sit studiosus, laboris amans, eam habeat cordis modestiam indolisque rectitudinem quae futurae superbiae suspicionem excludat, eaque animi firmitate sit praeditus qua tantopere, hodiernis praesertim temporibus, sacerdotes egent.

159. Quomodo pueri juvandi. — Quum puer, juvante Deo, fuerit a prudenti sacerdote discretus, subit in eo suscipienda instructio et formatio divinae vocationi proportionata ; quae, in ruralibus praesertim parochiis, ipsius parochi vel ejus adjutoris diligentia et opera poterit jam tunc exordia sumere. Sive autem in domo presbyterali, sive in collegio et seminario electus adolescentulus instituatur, nunquam cesset pastor a paterna vigilantia et sollicitudine, maxime rusticationis tempore, in eum exercenda.

———

CAPUT II

DE MINORIBUS SEMINARIIS

160. Lex Tridentina.—«Cum adolescentium aetas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas, et, nisi a teneris annis ad pietatem et religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte ac sine maximo ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio, in disciplina ecclesiastica perseveret : Sancta Synodus statuit, ut singulae cathedrales, metropolitanae, atque etiam majores ecclesiae, pro modo facultatum et dioecesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis vel ejus provinciae, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ecclesias, vel alio in loco ab Episcopo eligendo, alere ac religiose educare, et ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur qui ad minimum duodecim annos, et ex legitimo matrimonio nati sint, ac legere ac scribere competenter noverint, et quorum indoles et voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros [1]. »

161. De collegiis ecclesiasticis. — Vehementer optamus ut seminaria minora ad mentem Tridentini Concilii mox, in dioecesibus nostris, haberi queant. — Cum tamen, inspectis praesentibus circumstantiis, difficile admodum videatur domos separatas solis clericis constituere, cumque collegia ecclesiastica, omnibus juvenibus patentia, bonos hucusque fructus dederint, mens nostra non est mutationem praesertim subitam in iis instituendis praescribere.— Volumus autem ut,

1. Sess. XXIII, c. 18, *de Ref.*

quamdiu clerici una cum laicis in collegiis ecclesiasticis educabuntur, moderatores iique omnes quibus talium collegiorum incumbit cura, prae oculis semper teneant finem a Tridentino Concilio propositum, studeantque cuncta ita componere, ut pueri divinitus vocati vere clericalem formationem accipiant.

162. **Puerorum admissio.** — Non indiscriminatim sed explorata tum intellectuali tum morali puerorum indole, ipsi ad collegia ecclesiastica admittantur. Si qui autem deprehendantur religioni aut virtuti minime dediti, disciplinae impatientes, otiosi, arrogantes, pertinaces, vel qui condiscipulis sive dictis sive factis offendiculo esse comperiantur, saepiusque admoniti renuerint se ad meliorem frugem recipere, e seminario dimittantur.

163. **Moderatores.** — Episcopi imprimis omnem curam et diligentiam adhibeant ut collegiis vel seminariis ad statum clericalem praeparatoriis praeficiantur moderatores et magistri, virtute et moribus, zelo et prudentia, non minus quam ingenio et scientia commendati.

164. **Instructio religiosa et pietas.** — « Magistri curent maximopere, ut quivis discipulus non modo scientiam et litteras addiscat, sed, quod majoris momenti est, ut sanis principiis et christianae pietatis more ejus informetur animus. Primum inter studia locum obtineat religionis scientia, quae omnibus alumnis, modo singulorum aetati et ingenio accommodato, diligentissime tradatur »[1]. Quod autem attinet ad pietatis opera, alumnis collegii vel minoris seminarii, iis praesertim qui probabilia dent clericalis vocationis signa, summa cura adhibenda est ut non solum animam

1. Conc. Amer. Lat., n. 616.

a peccatis custodiant, verum etiam ut assuescant piis exercitiis, praesertim frequenti vel etiam quotidiana communione, spiritualem in se vitam fovere. Cavendum quoque est ut contra mundi illecebras et praesertim contra intemperantiae incitamenta muniantur.

165. **Classica institutio.**—Alumni omne impendant opus discendae linguae latinae quae, perpetuo Ecclesiae usu consecrata, catholicae habetur traditionis interpres atque ad ecclesiasticam scientiam quasi necessarius est aditus, et in qua legenda pronunciationem romanam, uniformitatis causa, ab omnibus adhiberi desideramus. Curandum etiam pro viribus ut linguae graecae studium non desit in collegiis vel seminariis. Uno verbo classica ac traditionalis institutio, quam tam saepe recentibus temporibus Romani Pontifices commendarunt, omnino retineatur [1].

166. **Linguae hujus regionis.**— Patriam linguam non modo alumni non negligant, sed sic ejus principiis et regulis instituantur, ut recte et eleganter ea loqui et scribere valeant. — Valde item optandum est his in regionibus, ut qui gallice loquuntur non gallicam tantum, nec qui anglice loquuntur tantum anglicam linguam, sed utrique duas illas calleant linguas ; quae multis in locis ad sacramentorum verbique Dei dispensationem simul requiruntur. — Addimus utilissimum fore, si aliqui saltem, vel ab annis seminarii, studio linguae Italorum aliorumque populorum penes nos viventium incumbant.

167. **Elocutio.** — Rhetoricae arti sedulam operam navent alumni, in cujus exercitationibus informentur potissimum ad illud dicendi genus, quod perspicuum

1. Cf. epist. Leonis XIII ad Episcopos Galliae, Hungariae, etc., de formatione cleri.

sit et simplex, non tamen incultum, nobile et dignitate plenum, non tamen inflatum et turgidum. Curent magistri ut in legendo et eloquendo verba a discipulis articulate et distincte, servato accentu debito, proferantur.

168. **Caeremoniae, cantus.**—Ut caeremoniis graviter et accurate observandis initientur alumni, sacris officiis in sacelli choro vicissim inserviant. In cantu Gregoriano exerceantur per integrum studiorum curriculum; neque generatim artis musicae cultus negligatur.

169. **Alia studia.** — His institutis adjungatur historiae tum sacrae tum profanae, geographiae, matheseos et scientiarum naturalium studium, necnon et ars tabulas accepti et expensi conficiendi, (Book-keeping, Tenue des livres), ita ut alumni, seminarii curriculum emensi, non sint ignari eorum quae ignorare viro honeste instituto dedecori cederet.

170. **Urbanitas.** — In eo demum industria ponenda est ut pueri urbanitatis leges addiscant et ad sufficientem morum comitatem informentur : siquidem christiana urbanitas et morum suavitas, ex caritate humilitateque prodeuntes, omnibus ornamento sunt, splendoris non parum doctrinae et pietati afferunt, idque demum efficiunt ut ministri Dei hominibus sese reddant acceptos eosque facilius Christo lucrifacere valeant.

171. **Exercitia spiritualia vulgo dicta « vocationis.»**—Tandem valde optamus ut spiritualia exercitia quae vulgo *vocationis* appellantur, ab alumnis peragantur antequam studia ecclesiasticorum propria, scilicet theologica, incipiant. Scopus horum exercitiorum est ut circa status electionem serio meditentur, ne in re tanti momenti eos errare contingat.

CAPUT III

DE SEMINARIIS MAJORIBUS

172. Seminarii finis. — Adolescentes clerici spes sunt et velut inchoata forma sacerdotum ; in sacerdotibus vero quantopere nitatur decus Ecclesiae et ipsa populorum aeterna salus, nemo est qui ignoret. Hinc nullo tempore quidquam Ecclesia habuit antiquius quam ut animos moresque formaret eorum qui ad clericalem ordinem sunt vocati. Illa autem instituendi cleri cura et sollicitudo adegit Ecclesiam ut proprias et speciales conderet scholas, in quibus efficacissima adhiberet media coelestem vocationem in juvenibus discernendi, electos virtutibus imbuendi, scientia ornandi, apostolico spiritu implendi, aptosque Dei ministros formandi.

173. Seminarium saltem in unaquaque provincia. — Optandum quidem foret ut ad mentem S. Synodi Tridentinae quaeque dioecesis suum haberet seminarium. Verum, in praesenti rerum statu, subsidiorum angustia sacerdotumque paucitas, quibus plures dioeceses premuntur, id effici non sinunt. In votis tamen est ut in unaquaque provincia unum saltem existat majus seminarium, quod Episcopi, prout inter eos convenerit, collatis consiliis et facultatibus, erigant aut jam erectum servent ac tueantur, et in quod suos mittant clericos educandos [1]. In eo vitam communem sub una eademque regula, tribus saltem annis, degant alumni, a saeculi agitationibus separati, nec,

1. Sess. XXIII, c. 18, *de Ref.*

studiorum tempore, in docendis aut moderandis pueris collegii cujusquam detineantur.

174. **Episcoporum jurisdictio.** — Seminarium constituitur sub Episcopi jurisdictione, ad quem pertinet alumnos seligere, inspicere, examinare, ad ordines admittere, item magistros seligere, et temporalia administrare. — Immediatum tamen seminarii regimen et bonorum temporalium gestionem Episcopus sub sua vigilantia aliis, non exclusis etiam ordinum religiosorum aut congregationum membris, de licentia tamen Sanctae Sedis, committere potest et debet secundum normam a Concilio Tridentino praescriptam, ac secundum recentiores Sanctae Sedis dispositiones.

175. **Requisita ad admissionem.** — Quicumque ad honorem deferendae clericalis vestis admitti desiderat, teneatur permissionem scripto postulare ab Ordinario, et simul sequentia exhibere testimonia, nempe : *a*) de suscepto Baptismo et Confirmatione ; *b*) de congrui patrimonii sibi opportuno tempore constituendi possibilitate vel impossibilitate *c*) item testimoniales litteras tum singulorum episcoporum in quorum dioecesibus per tempus notabile versatus fuerit, tum collegii, in quo studia classica peregit, moderatorum de vocationis signis apud ipsum deprehensis testantium.

176. **Alumni non admittendi.** — Juxta recens SSmi D. N. Pii PP. X. statutum [1], volumus « ut in posterum nullus loci Ordinarius alterius dioecesis subditum sive clericum sive laicum in suum seminarium admittat, nisi prius secretis litteris ab Episcopo oratoris proprio expetierit et cognoverit, utrum hic fuerit

1. S. C. C., decretum *De seminariorum alumnis*, 22 Dec. 1905.

olim e suo seminario dimissus. Quod si constiterit, omittens judicare de causis aut determinare utrum juste an injuste alius Episcopus egerit, aditum in suum seminarium postulanti praecludat ».—De iis qui bona fide admissi sunt, videatur idem decretum.

177. Pietas.—Foveatur in discipulis seria et solida pietas. In conficiendo horario, tempus assignetur orationi mentali, missae, visitationi SS. Sacramenti, Rosario, etc. Semel saltem in hebdomada ad Poenitentiae sacramentum omnes accedant, et juxta confessarii judicium saepius, qua par est religione, Eucharistico pane se reficiant. « Communio frequens et quotidiana... quam maxime promoveatur in clericorum seminariis [1] ». Per crebras collationes, exhortationes, pias lectiones excolatur in alumnis singulis devotio mentis, puritas cordis, sacerdotalis vocatio ; ex eorum animo tollatur superbia, ambitio, bonorum temporalium vel honorum sitis et aviditas ; contra mundi illecebras, nec non contra periculum liquorum inebriantium, sedulo praemuniantur.

178. Magistri.—Ad officium docendi non assumantur magistri nisi qui ingenio, doctrina, pietate et morum gravitate spectatissimi sint ; qui studiis constanter addicti, regulae jugum et vitae operosae pondus hilari animo perferant ; qui exemplo alumnos non tantum ad scientiam, sed ad omnes sacerdotales virtutes inflammare possint. Stabiles sint in suo munere, et ne praesentis conditionis taedium eos a sancto proposito deterreat, Episcopus per honorem eis delatum providamque rei temporalis sollicitudinem sapienter prospiciat ; ex quo omnibus innotescat magisterii ecclesiastici dignitas.

1. Decretum S. C. C. *De quotidiana SS. Eucharistiae sumptione*, 20 Dec. 1905.

179. Studiorum materia. — Nemo ad seminarium majus admittatur nisi regulare cursus classici curriculum expleverit studiaque philosophica per duos saltem annos absolverit. Praeterquam dogmaticae (cui positiva et apologetica adnectitur) moralisque theologiae, alumnis praelectiones fiant sacrae hermeneuticae et exegesis biblicae, historiae ecclesiasticae, institutionum juris canonici,liturgiae et eloquentiae sacrae,necnon in iis instituantur quae ad theologiam asceticam et pastoralem et ad rectam Sacramentorum, praesertim Poenitentiae, administrationem pertinent. Studium insuper linguarum, quæ in nostris regionibus adhibentur, absolvant, ut sacramenta congrue omnibus administrare valeant. Omnes denique practicam adeant scholam cantus ritualis, quem in choro ipsius seminarii, et missis et caeteris officiis persolvent.

180. Elementa omnibus necessaria. —Scientiae ecclesiasticae elementa saltem sacerdotibus omnibus omnino necessaria sunt ac proinde a nullo ignorari debent. Unde imprudenter et perperam ad ordines admitteretur qui his in materiis haud sufficienter profecisset. Ita ergo lectiones in seminariis disponantur ut omnes alumni requisitam theologiae notionem facile sibi comparare valeant.

181. Cursus plenior. — Dolendum autem esset sacerdotalem scientiam ad mera elementa restringi ; aequum enim est sacerdotem, cujus labia custodire scientiam oportet, eminentem callere doctrinam. Quapropter ita sunt clericorum studia ordinanda ut, quantum fieri potest, alumni ingenio praestantes, scholasticae principiis et methodo eruditi, evolutiorem adipiscantur scientiam.— Cum autem vix cursus plenior in unoquoque seminario haberi queat, enixe eos, ad quos

spectat, deprecamur ut adolescentes majoris spei singulis annis mittant ad catholicam universitatem, ubi, una cum clericali institutione, ampliorem doctrinam ipsosque gradus academicos sive in philosophia, sive in theologia, sive in jure canonico consequantur.

182. Praescripta pro tonsura et subdiaconatu. — Antequam admittatur ad tonsuram et ad subdiaconatum promoveatur, unusquisque teneatur hunc favorem ab Episcopo ordinante scriptis postulare, ut plane pateat ipsius recta liberaque voluntas : quae postulatio non requiritur ad alios ordines suscipiendos. — Qui autem sub titulo missionis ordinandi sunt, jurejurando assumant obligationes a S. Cong. de Propaganda Fide praescriptas [1]. Quod juramentum ordinandis sub novo titulo *servitii ecclesiae* non imponitur.

183. Relatio moderatorum seminarii. — Bis saltem in anno moderatores seminarii inter se conferant de vocatione clericorum, de singulorum capacitate et indole, necnon de eorum progressu in pietate, in observantia regularum, in studiis, relationemque Episcopo subjiciendam parent, in qua notentur quaecumque circa eosdem clericos suae curae concreditos scitu utilia observaverint.

184. Examina. — Quovis anno, bis vel ter, circa materias in scholis traditas, alumni omnes et singuli serio examinentur. Quod quisque specimen ingenii et scientiae dederit, in libro consignetur.

185. Rusticationis tempus. — Rusticationis tempore studeant alumni seminarii clericalem agere vitam

---

1. Cf. formulam juramenti in Append., n. XIX.

et tota sua conversatione eos quibuscum vivunt aedificare ; exercitia pietatis quorum consuetudinem in seminario ceperunt, ne negligant ; et praesertim sacro sacrificio interesse, variisque caeremoniis inservire haud omittant. Praecipimus etiam parocho loci ubi degunt, ut eis invigilet, et initio scholaris anni testimoniales litteras clausas ad superiorem seminarii mittat, in quibus de eorum agendi modo referat, onerata sua conscientia ; nec ullus rursus admittatur qui a parocho sufficiens testimonium non acceperit. Non licet alumnis, tempore vacationum, labores mundanos propter lucrum exercere, nisi scripto praehabita permissione Ordinarii.

186. Ordinationes. — Ad mentem decreti *Auctis admodum* [1] subdiaconatus ordo nemini conferatur, nisi per integrum saltem annum ; diaconatus, nisi per duos annos ; presbyteratus, nisi per tres annos sacrae theologiae scholas frequentaverit : et praecipimus ut hac in re nulla detur dispensatio, excepto casu gravissimae necessitatis.

CAPUT IV

DE STUDIO SCRIPTURAE SACRAE

187. Studiorum biblicorum urgens necessitas. — « Quoniam in re biblica tantum est hodie momenti quantum fortasse nunquam antea, omnino necesse est adolescentes clericos scientia Scripturarum imbui diligenter ; ita nempe ut non modo vim rationemque et

1. Cf. in Append., n. xxv.

doctrinam Bibliorum habeant ipsi perspectam et cognitam, sed etiam scite probeque possint et in divini verbi ministerio versari, et conscriptos Deo afflante libros ab oppugnationibus horum hominum defendere qui quidquam divinitus traditum esse negant » [1].

188. Magistrorum delectio. — Prima itaque cura sit ut in academiis et seminariis sic tractentur Sacrae Scripturae quemadmodum ipsius gravitas disciplinae et necessitas temporum admonent. Cujus rei causa, nihil profecto debet esse antiquius magistrorum delectione prudenti : ad hoc enim munus oportet assumi homines, quos magnus amor et diuturna consuetudo Bibliorum, atque opportunus doctrinae ornatus commendabiles efficiant, pares officio, quosque praesertim, ad normam litterarum Apostolicarum *Pascendi* nullum periculosarum novitatum studium suspectos modernismi faciat. Neque minus prospiciendum mature est, horum doctorum qui postea locum sint excepturi [2]. Singuli autem doctores, ante auspicandas praelectiones, praeter Fidei professionem, jusjurandum dent Antistiti suo, secundum praescriptam recentius a S. Sede formulam. [3]

189. Doctrinae tradendae ratio.—Studia biblica, ad normam Litt. Encycl. *Providentissimus* Leonis XIII et Litt. Apost. *Quoniam in re biblica* Pii X, disponantur; ita ut, pro cujusque seminarii indole ac Universitatum catholicarum amplitudine, ea omnia alumnos edoceantur quæ tum Romanorum Pontificum decreta, tum rei gravitas, tum regionis nostrae necessitates postulant.

---

1. Pius X, Litt. apost. *De ratione studiorum Sacrae Scripturae in seminariis clericorum servanda*, 27 Mart. 1906.
2. Encycl. *Providentissimus*, 18 Nov. 1893.
3. Cf. Motu proprio Pii PP. X, 1 Sept. 1910.

190. Interpretationis methodus. — « Doctor Sacrae Scripturae tradendae sanctum habebit nunquam a communi doctrina ac traditione Ecclesiae vel minimum discedere: utique vera scientiae hujus incrementa, quaecumque recentiorum sollertia peperit, in rem suam convertet, sed temeraria novatorum commenta negliget ; idem eas duntaxat quaestiones tractandas suscipiet, quarum tractatio ad intelligentiam et defensionem Scripturarum conducat ; denique rationem magisterii sui ad eas normas diriget, prudentiae plenas, quae Litteris Encyclicis *Providentissimus* continentur [1]». Prae oculis habeat Pontificalis Consilii rei Biblicae promovendae decisiones, quibus, perinde ac decretis Sacrarum Congregationum, omnes se subjicere debent [2].

191. Vera ars critica.—Electos praeterea Sacrae Scripturae magistros doctiores esse oportet atque exercitatiores in vera artis criticae disciplina, ut quaestiones rei historicae, cujusmodi origo et conservatio librorum, historicis praesertim testimoniis dirimant, atque de rationibus internis, quae sub specie quadam « sublimioris criticae » ab adversariis advocantur, quaeque pronum est ut in subjectivismum quemdam recidant, recte judicent [3].

192. Scripturae studium commendatur.—Hortamur viros catholicos maximeque sacerdotes, ut majorem impendant diligentiam in Sacris Libris legendis, meditandis, explanandis. Hoc enim studium necessarium est tum ad praedicationem verbi Dei, tum quoque

---

1. Pius X, Litt. cit. n. 13. — Cf. decreta Consilii Pontificii pro studiis de re biblica provehendis, lata diebus 13 Feb. et 23 Jun. 1905 ; item decetumr *De mosaica authentia Pentateuchi*, 27 Jun. 1906.

2. Motu proprio, 18 Nov. 1907.

3. Cf. Encycl. *Providentissimus*.

ad veritatis catholicae demonstrationem et defensionem, sponsore certissimo Spiritu Sancto : *Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, et ad omne opus bonum instructus* [1].

193. **Doctoratus biblicus.**—Valde insuper optamus ut sacerdotes scientiam Scripturarum adipisci cupientes, earumque studiis specialiter incumbentes, Sancti Hieronymi exemplo ducti, in propria (si fieri possit) Prophetarum et Salvatoris nostri patria, Sacros Libros scrutentur, aut in academiis ad hoc paratis et designatis lauream Doctoratus Biblici, nuper a Pio X P. M. creatam [2], laudabiliter promereri satagant.

CAPUT V

DE FOVENDIS SEMINARIIS

194. **Providendum seminariis.**—Sat quidem non est quod moderatores diligentissimi operam navent alendis educandisque juvenibus nisi praesto etiam sint qui de re sua familiari fovendis ac ampliandis seminariis provideant. Ut autem necessariae opes habeantur, curam sacerdotes, maximeque pastores, impendant oportet, quatenus concionibus privatisque colloquiis extollant et celebrent hujus tanti operis meritum et laudem, laicisque divitibus persuadeant pendere sanctificationem plebis a sanctitate sacerdotum ; sanctos autem

1. 2 *Tim.*, III, 16-17.
2. Brev. 23 Feb. 1904.

sacerdotes educatione clericali potissimum parari, quae vix aut ne vix quidem extra seminarii septa excoletur; seminaria vero ut floreant aptosque magistros et varia studiorum instrumenta sibi comparent, egere fundationibus.

195. Clerici adjuvandi. — Nondum his in regionibus habetur facultas constituendi et exigendi de singulis beneficiis ecclesiasticis censum pro portione redituum, ad normam Tridentini decreti. Invenienda nihilominus via est qua succurratur inopibus clericis; secus enim multi tum pietate tum ingenio praestantissimi, utpote prognati a parentibus pauperibus vel ad familias numerosas pertinentes, a studiis aggrediendis ordinibusque capessendis arcerentur. Singulorum quidem erit Episcoporum eas seligere vias et artes quibus ad optatum finem facilius perveniri possit; annuam tamen in variis ecclesiis collectam, quae aptis verbis commendetur, perutilem judicamus.

CAPUT VI

DE EXAMINE JUNIORUM SACERDOTUM

196. Utilitas annuorum examinum. — Post exercitationem suimetipsius ad pietatem nihil magis prodest ad servandum in presbytero praesertim juniore fervorem quam ut studio se dedat, neque sinat veluti rubigine teri suum ingenium et perire quidquid scientiae et eruditionis paraverat. Ea est autem humana indoles

ut difficile admodum sit severis studiis operam navare nisi et certa aliqua materia investigationi proponatur, et adsit spes quaedam mercedis, aut incitamentum quod segnem animum stimulo lacessat. Opportune igitur constitutum est ut primis post ordinationem annis vocarentur juniores presbyteri ad annuum examen : qui mos multis in locis jam feliciter invaluit.

197. Modus examinis. — Legitimae inolitaeque consuetudines servari quidem poterunt. Haec tamen expedire universim videntur, nempe :

1. Ut quatuor primis post ordinationem annis aut etiam saepius si Episcopus id utile judicaverit, ad annuum examen cogantur juniores sacerdotes.

2. Ut examen fiat coram examinatoribus, episcopali auctoritate ad hoc constitutis, qui serio fideliterque munus suum impleant.

3. Ut materiae praeparandae initio cujusque anni assignentur ab Ordinario, praecipuasque partes successive comprehendant scientiarum sacrarum: divinae scilicet Scripturae, theologiae tum dogmaticae tum moralis, juris canonici, historiae sacrae, &c.

4. Ut quaestionibus scripto vel oraliter respondeatur.

5. Ut periculum hoc de doctrina conveniens firmet sanctio, maxime quod Episcopus in promovendis presbyteris ad paroecias aliave officia praefatorum examinum rationem habeat.

CAPUT VII

DE COLLATIONIBUS THEOLOGICIS

198. Collationes theologicae habeantur.— Bis saltem in anno, temporibus ab Ordinario statutis, habeantur inter sacerdotes theologicae collationes, ad quas accedant omnes qui in exercendis sacris ministeriis occupantur. Ab iis autem nemo se eximat, nisi graves ob causas, ab Episcopo, aut, si tempus urget, a collationis praeside approbatas.

199. Collationum materia. — Quaestiones tractandae, ab Episcopo, tempore opportuno, assignentur. Una sit de Scriptura Sacra, altera de theologia morali, aut de jure canonico ; quibus adjungi poterunt quaestiones de historia ecclesiastica, de liturgia, aliisque materiis studiorum ecclesiasticorum.

200. Procedendi ratio. — *a.* Unusquisque singularum quaestionum solutionem praeparatam habeat, juxta arbitrium Episcopi.

b. Die collationis, sorte seligatur quinam materiam propositam exponet, qua facta expositione habeatur discussio.

c. Totius expositionis et discussionis summarium conscribat secretarius, quod, cum responsionibus scripto sibi datis, ad Ordinarium transmittet.

CAPUT VIII

DE COLLEGIO CANADENSI ROMANO

201. Roma veritatis centrum. — Ad Romanam Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse semper fuit omnem convenire ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles, ut in ea Sede a qua venerandae communionis jura in omnes dimanant, tanquam membra in capite consociata, in unum corporis compaginem coalescerent. Cujus consociationis necessariae conscii, universarum prope gentium Episcopi suos clariores alumnos in sana doctrina christianaque disciplina instituendos, Romam, catholicae veritatis centrum, mittere, quantum possunt, curant, ut per aliquot annos ab illustrissimis theologiae et juris ecclesiastici magistris edocti, iidem sacerdotes, domum regressi, professorum munere in seminariis cum auctoritate fungantur vel sagaces Episcoporum in diversis ministeriis fiant adjutores.

202. Collegium Canadense. — Hinc de Religione ac Patria quam optime meruerunt presbyteri a Sancto Sulpitio, qui, Episcoporum Canadensium votis annuentes, sub faventibus civilis Gubernii auspiciis, aedes magnificas in Urbe Roma erigi curarunt. Eorum enim munificentia et sumptibus patrium collegium jam pridem conditum est, in quo nobile accipientes hospitium, neo-sacerdotes animi dotibus eximiisque virtutibus conspicui, simul possunt seminarii regulas sectari et diversorum Urbis athenaeorum lectionibus clarissimis proficere lauream que doctoralem consequi.

203. Optandum ut clerici illuc mittantur. — Plenarii hujus Concilii Patres, munificentiae piorum

Çollegii in Alma Urbe Canadensis fundatorum memores, publicum gratitudinis suae, cum summis pro merito laudibus, testimonium praebere cupiunt, ejusdemque altricis domus majus in dies incrementum exoptantes, ipsam omnibus Seminariorum Rectoribus enixe commendant ; unde quotannis ad illud disciplinae ecclesiasticae sanctuarium nonnulli bene meriti alumni, juvante sollicitudine Ordinariorum faventibusque cleri necnon et laicorum largitionibus, mittantur.

204. Verbum ad theologiae tirones.—Ejusdem Concilii Patres sacrae theologiae tirones canadenses hortantur, ut omni, qua par est, diligentia, pietate, disciplinaeque observantia, studeant superiorum suorum benevolentiam promereri, seseque dignos efficere qui prae multis seligantur et ad collegium nationale romanum, perficiendorum studiorum causa, dirigantur.

TITULUS V

DE OFFICIIS CLERICORUM

CAPUT I

DE CLERICORUM PERFECTIONE SPIRITUALI[1]

205. Necessaria sanctitas.—Status clericalis praecellens dignitas augustissimaque munera omnino postulant ut sacerdotes sanctitate animi et integritate vitae ubique emineant, juxta illud Apostoli[2] : *In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros.* Aptissima sane sunt Pii PP. X verba, qui sic doctrinam de clericorum vita et honestate exponit : « Sacris quotquot initiati sunt, eam in populis, quibuscum versantur, provinciam sibi datam norint, quam Paulus suscepisse testatus est amantissimis iis verbis : *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.*[3] Qui tamen explere munus queant, nisi priores ipsi Christum induerint ? Atque ita induerint, ut illud Apostoli ejusdem usurpare possint : *Vivo autem, jam non ego ; vivit vero*

---

1. Commendatur sacerdotibus lectio epistolae *Haerent animo*, 4 Aug. 1908, quam Pius X, in 50mo anno sacerdotii sui, direxit ad omnes clericos, sub titulo « Exhortatio ad clerum catholicum ».
2. 2 *Cor.*, VI, 4.
3. *Gal.*, IV, 19.

in me Christus[1]. *Mihi vivere Christus est*[2]. Quamobrem, etsi ad fideles omnes pertinet hortatio ut occurramus in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi[3]; praecipue tamen ad illum spectat qui sacerdotio fungitur; qui idcirco dicitur alter Christus, non una sane potestatis communicatione, sed etiam imitatione factorum, qua expressam in se Christi imaginem praeferat »[4].

206. Sollicitudo boni nominis. — *Curam habe de bono nomine*[5], ait Sacra Scriptura. Satagant ergo clerici bonam famam servare; etenim « duae sunt res, conscientia et fama: conscientia necessaria tibi, fama proximo; qui fidens conscientiae negligit famam, crudelis est »[6]. Sint igitur clerici ita ab omni superbia, ira, immunditia alieni, ita prudentes in verbo et opere, tantae vigilantiae tantaeque sobrietatis, ut ne ulli quidem suspicioni dent locum. Quippe « in eos tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt ex iisque sumunt quod imitentur »[7].

207. Virtutes colendae.—Hinc coelestem in terris vitam, quasi angeli Dei, sacerdotes suis moribus adeo exprimere studeant ut ab ipsis reliqui fideles divinarum trahant exempla virtutum. Colant sedulo justitiam, mansuetudinem, patientiam, humilitatem, sobrietatem, continentiam, maxime vero caritatem erga proximum flagrantemque Jesu Christi amorem. De illis enim

1. *Gal.*, II, 20.
2. *Philipp.*, I, 21.
3. *Ephes.*, IV, 13.
4. Encycl. *E supremi Apostolatus.*
5. *Eccli.*, XLI, 15.
6. Augustin. ad fratres in eremo, sermo LII.
7. Trid. Syn., Sess. XXII, *de Ref.*, c. 1.

praecipue valent verba S. Pauli [1]: *Si quis non amat Dominum Nostrum Jesum Christum, sit anathema.*

208. Obedientia. — Ut secure praeesse possint sacerdotes, subesse et ipsi cui debent non dedignentur [2]. Episcopo igitur suo obediant, eique subjaceant ; ipsi reverentiam promissam et obsequium debitum praestent. Meminerint ad ea generatim suam extendendam esse obedientiam ad quae se extendit Episcopi jurisdictio. Legibus ergo sive synodalibus, sive extrasynodalibus quae pastoralibus epistolis aut monitis promulgantur, obtemperent ; adimpleant particularia praecepta, speciatim vero functiones sibi assignatas acceptent, sciantque se non posse a servitio Ecclesiae cui addicti fuerint discedere sine licentia Episcopi. Quidquid vetat fugiant, quidquid mandat prompte et alacri animo exequantur. Murmurationes devitent, nec praepositorum acta carpere audeant [3]. Sancta sit apud sacerdotes Antistitum suorum auctoritas : pro certo habeant sacerdotale munus, nisi sub magisterio Episcoporum exerceatur, neque sanctum, nec satis utile, neque honestum futurum [4].

209. Oratio. — Sacerdotes qui velint necessariam sibi sanctitatem conservare ac augere virtutesque sui status proprias colere, orationi incumbant prorsus necesse est. Ipsi igitur piam meditationis exercitationem, quam a primis clericalis probationis annis agere consueverunt, ne unquam negligant. Nec satis se, in eo exercitio paululum temporis quotidie consumendo, fecisse arbitrentur ; verum praeterea, quantum fieri

1. *1 Cor.*, XVI, 22.
2. Juxta S. Bernardum, Epist, XLII, *Ad Henricum Senonensem Archiepiscopum.*
3. Cf. Encycl. Pii X ad Episcopos Italiae, 28 Jul. 1906.
4. Leo XIII, Encycl. *Nobilissima Gallorum gens*, 8 Feb. 1884.

potest, studeant per totum diei vitaeque spatium, Deo corde inhaerentes, mentalem orationem prosequi atque Deum fide amplectentes, in ejus conspectu jugiter ambulare.

210. **Scientia.**—Nequeunt ecclesiastica munia, nisi cum injuria in Deum, cum salutis animarum detrimento et Ecclesiae dedecore, ab ignaris exerceri : omnibus igitur clericis strenue mandamus ut attendant lectioni et doctrinae, et scientiae sacrae acquirendae atque augendae perseveranter se tradant. — Sanctos Patres legere, et illorum doctrinam in usum fidelium deducere satagant ; sacrae theologiae doctores et quam maxime D. Thomam familiares habere studeant ; morum regulas ex probatissimis auctoribus hauriant. Omnes exemplar hujus Concilii Plenarii, suaeque Provinciae ecclesiasticae Conciliorum, apud se habeant et interdum eorum studio incumbant. — Libros sanam utilemque continentes doctrinam penes se retinere et pervolvere delectentur.

211. **Regula vitae.** — Praefixam regulam, qua cuncta vitae clericalis exercitia operaque ordine contineantur, sacerdoti cuique enixe commendamus. Post orationem mentalem quotidie media saltem hora expletam, sit in illa regula locus missae sacrificio sancte religioseque celebrando ; sit locus divino officio opportune recitando, visitando augustissimo altaris Sacramento cujus sacerdos est veluti custos ; item recitandae tertiae parti Rosarii, precibusque aliis in Deum, Deiparam sanctosque angelos et patronos pie effundendis. Antiquam Viae Crucis devotionem verbo et exemplo honorent presbyteri ; nulla elabatur dies qua ipsi divinas Scripturas non legant, pii alicujus libri paginas non volvant, conscientiam suam inter preces vespertinas

non interrogent. Demum singulis hebdomadibus, ubi res commode fieri possit, et quamprimum, si (quod absit) peccati mortalis conscii fuerint, confiteantur.

212. Exercitia spiritualia.—Omnes sane norunt quantae sint utilitatis exercitia spiritualia, quae Pius IX [1] gravissimis verbis commendavit quaeque velut optimum renovandae perfectionis spiritualis medium merito semper fuerunt habita. Convocante igitur Episcopo, sacerdotes omnes, quotannis vel saltem singulis bienniis, ad ea exercitia peragenda *pariter in eodem loco* [2] conveniant, nec nisi ex legitimis causis ab Ordinario probatis abesse sinantur. Quod si communibus exercitiis non intersint, privatis vacent et Episcopum notificent. Optant praeterea Patres hujus Concilii ut sacerdotes per unum diem menstruum recessum, sive privatum, sive etiam (ubi id fieri possit) communem, habeant.

213. Unio Apostolica. — Cum Sanctitas Sua Pius Papa X, in litteris *Haerent animo*, commendaverit associationes sacerdotum, qui unione quae dicitur Apostolica, aut alio simili foedere in pietate zeloque fovendo se mutuo adjuvant, quumque nostris dioecesibus quibusdam multum inde boni jam accreverit, non possumus non probare presbyteros qui, conjunctis viribus fortiores, suae suorumque fratrum perfectioni tam sapienter consulunt.

214. Testamentum condendum.—Ne moriente sacerdote intestato oriantur lites, neve bona in Ecclesiae utilitatem vel in pias causas adhibenda ad ditandam

---

1. Encycl. *Qui pluribus*, 7 Nov. 1846.
2. *Act. Ap.*, II, 1.

familiam transeant, quisque opportuno tempore testamentum, singulis annis, puta occasione annui secessus reficiendum, condat ; in quo ea quae in sacros destinantur usus aut pro missis celebrandis donata sunt, et ex altera parte bona personalia, clare describantur. Commendatur sacerdotibus ut inter executores quos nominant, unus saltem sit sacerdos. Testamentum hoc, omni validitatis conditione munitum, committatur custodiendum personae probatae fidei ; quam hortamur ut testator Ordinario notam faciat. Etiamsi vero nulla justitiae lex id injungat, spiritus tamen Evangelii et christiana charitas postulant ut, ad pias causas promovendas, contribuant sacerdotes ex superfluis suis, atque ut morientes in eumdem finem disponant de parte saltem substantiae quam ipsos possidere contigerit [1].

215. Habitus clericalis. — « Etsi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre » [2]. Id postulat clericalis conditionis dignitas, reverentia major sacerdoti conciliandа, ejusdemque sacerdotis utilitas; quippe per habitum suo statui proprium custoditur a mundi periculis, a spectaculis, locis, congregationibus quibus non convenit ut adsit, neque sine laicorum admiratione et scandalo interesset. Quapropter in functionibus sacris ac publicis, et, nisi obstent circumstantiae Episcopi judicio graves, in privata sacramentorum administratione, ab omnibus adhibenda erit vestis talaris. Publice, extra domum, ubicumque generaliter viget usus deferendi vestem talarem, hunc usum servari volumus; domi quoque privatim, si vita in communi degatur, idem

1. Conc. Balt. III, n. 277.
2. Conc. Trid., Sess. XIV, c. 6 *de Ref.*

servari oportet. Ubi vero, sive domi, sive extra domum, viget usus contrarius, volumus ut clerici semper vestes modestas, nigri coloris, et ad genua protractas gerant, nec unquam romanum collare deferre omittant.

Invigilent Ordinarii ut in habitu clericorum suorum nihil sit unquam indecorum, quod gravitatem et modestiam sacerdoti necessariam possit offendere, et potestate sibi a Tridentino concessa delinquentes poenis etiam gravibus coercendi, uti non timeant.

216. Concordia in clero.—Experientia constat nil magis ad vestem inconsutilem Christi, quae Ecclesia est, lacerandam conducere, quam dissidia inter clericos existentia. Quare omnes Summi Sacerdotis ministros in Domino deprecamur ut sese caritate inviolata mutuaque dilectione invicem prosequantur, unamque tum mente tum corde familiam constituant, memores verborum Apostoli[1] : *Charitate fraternitatis invicem diligentes, honore invicem praevenientes.* Sedulo devitent invidos illos sermones quibus, praesertim coram laicis, fama et existimatio fratrum, ejusdem ministerii consortium, laeditur. Maxima sit inter clerum et Episcopum concordia : totum enim Ecclesiae robur ab unione pendet, qua Episcopi cum Summo Pontifice, et parochi aliique sacerdotes cum Episcopo conjuncti sunt.

---

1. *Rom.*, X, 10.

CAPUT II

DE REBUS CLERICIS PROHIBITIS

217. Plura fugienda. — Qui in sortem Domini vocati sunt non ea tantum quae mala sunt, sed et omnem mali speciem, cunctaque malo ansam praebentia, vel quae fidelibus offensioni esse possunt, vel sacerdotem a suis muneribus rite sancteque exercendis avertunt, quaeque virum gravem ac Christi ministrum non decent, fugiant necesse est.

218. Incontinentia.—Imprimis castitatem tanta cum prudentia servent ut quidquid ei nocere valeat animique incontinentis indolem demonstret, devitent.

a. **Consortium mulierum.** — A frequentiori consortio mulierum, earum etiam quae pietatis et modestiae laude cohonestantur, abstineant. Familiaritatem non sapiat eorum agendi modus cum illis, sive eas domi recipiant, sive ministerii causa ad eas se conferant, nec illas, unam praesertim, intra conclavia clausa admittant nisi sit ostium vitris pellucidis ornatum. Solus cum sola nec deambulet clericus nec rheda vehatur.

b. **Consanguineae.** — Mulieres etiam consanguineas domi apud se non retineant praeter matrem vel aviam, amitam vel materteram, atque sororem : quae, si in eadem domo versantur alii presbyteri, aetatem canonicam attigisse debent. Neque his feminis consanguineis aliquid indulgendum quod domum sacerdotalem dedeceat, aut negotiorum ecclesiasticorum ordinem perturbet.

c. **Ancillae.** — Ancillae, quibus domus presbyterales profecto indigent, canonicae sint aetatis et integerrimae famae, castae, sobriae, subditae, ut qui ex

adverso est revereatur, nihil habens dicere malum. Ancillam commensalem sacerdotes non admittant. Quidquid familiarius cum ea commercium redolet, longe absit. Ipsa rebus ad se non pertinentibus sese immiscere haud permittatur.

219. **Amor inordinatus parentum.** — Meminerint sacerdotes, praesertim ecclesiarum rectores, legem ecclesiasticam omnino interdicere ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos ditare, familiamve suam augere studeant.

220. **Avaritia.** — Nihil est execrabilius, nec quidquam fidelium fiduciam in clericum magis pessumdat, quam inordinata pecuniae cupido. Ideo vel speciem avaritiae clerici omnes summo studio declinent. Pecunias in crastinum ne inutiliter congerant, nec futuras ac imaginarias suas necessitates praesentibus membrorum Christi indigentiis anteponant.

221. **Otium.** — Multam malitiam docuit otiositas : eam ergo ecclesiastici viri omnino devitent, quotidie vacantes operibus salutaribus saepiusque recolentes quod et de verbo otioso rationem sint in die judicii reddituri. Caveant speciatim ne in lectione ephemeridum aut novellarum pretiosum tempus inutiliter et periculose terant.

222. **Intemperantia.** — Castitatis custos est temperantia, libidinis vero fomentum ebrietas. Moderatus ergo sit sacerdos in cibo et potu, memor verborum S. Petri Chrysologi : « Ebrietas est in alio crimen, in sacerdote sacrilegium » [1]. In frequentandis laicorum conviviis, quae praesertim in noctem protrahuntur, cautus

1. Serm. XXVI et XXXVII.

omnino sit et parcus. Cauponas adire sacerdoti prohibemus nisi in itinere, necessitatis causa. Hortamur ut ipse liquoribus inebriantibus non utatur, neque liquores ejusmodi aliis sacerdotibus et amicis urbanitatis gratia vel praetextu exhibeat, verum omnibus tum verbo tum facto temperantiam efficaciter praedicet [1].

223. Negotia saecularia.—*Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus* [2]. Graviter itaque peccant clerici qui negotiationem proprie dictam cujuslibet nominis ac generis, vel per se vel per alios, exercent, aut qui in ea exercenda laicis se socios adjungunt, vel qui opera publica sive suo sive etiam alieno nomine conducunt ; et in reluctantes Episcopi poenas constituere debent [3]. Speciatim autem absolute vetamus ne clerici, insano illo ardore abrepti, qui nostris diebus tam frequens est, pecuniae mercaturam agant et emant titulos ut ii brevi carius vendantur (*spéculations de bourse — speculation in stocks*) ; hic enim quaestuosus est, et simul periculosus, vere negotiantium ludus. Medicinam aut chirurgiam ne exerceant clerici, memores se ad majora natos esse. Animae potiusquam corporis se medicos profiteantur.

224. Saecularis administratio.—S. Synodi Chalcedonensis [4] definitionem renovantes « neminem...... clericum debere se saecularibus possessionum administrationibus ingerere », clericis prohibemus : *a*) ne, ad gerenda negotia ejusmodi, aliorum, inconsulto Episcopo, procuratores fiant ; *b*) ne cujusvis, praeterquam suorum, curam ac tutelam, neve officium executoris

1. Cf. Acta Ecclesiae Mediolanensis, tom. I, p. 17.
2. 2 *Tim.*, II, 4.
3. Conc. Amer. Lat., n. 654.
4. Can. 3.

testamentarii pro laicis, nisi Episcopo consentiente, suscipiant ; *c*) ne publicum munus vel officium, sive a Gubernio sive per electionem a populo acceptent, nisi de licentia Ordinarii ; *d*) in societatibus a laicis directis, ad mutua pecuniae subsidia impartienda, nullam accipiant functionem administrativam sine permissione Episcopi [1].

225. Sumptus. — In domo aedificanda et instruenda, in mensa et vestibus, in rhedis et equis, sacerdotes clericalis modestiae regulas semper et universaliter servent. Praesbyteralis domus ita sit comparata, ut remoto luxu profano mundanoque ornatu, omnia pietatem, ordinem, simplicem munditiem demonstrent, nec quidquam sit quod crucifixi Salvatoris ministrum dedeceat.

226. Lites coram tribunalibus civilibus.—Cum grave fidelibus scandalum ordinique ecclesiastico dedecus ex eo possit enasci quod personae ecclesiasticae coram civilibus tribunalibus compareant, mandamus sacerdotibus nostris, ubi cum homine etiam saeculari et de rebus temporalibus difficultas oritur, ne quemquam in jus vocent, aut vocati sponte se sistant, nisi res aliter componi nequeat. — Si vero agatur de contractibus, debitis, haereditatibus, publicis instrumentis, aut aliis hujusmodi, in quibus sententia judicis saecularis legaliter requiritur ad efficacem causae determinationem, antequam adeatur judex, omnis ratio adhibeatur quaestionem pacifice componendi litemque juridicam vitandi, — Vetamus autem ne contra laicum de pecunia, pro sedium locatione vel alia de causa, Ecclesiae debita, parochi coram tribunali civili agant, nisi accepta prius in scriptis Episcopi licentia.

---

1. Decr. S. C. Consist. 19 Nov. 1910. In App. n. xx.

227. Scripta prava. — Haud legant clerici, nec apud se habeant libros vel pagellas atque ephemerides, quorum lectio bene agendi studium, morum disciplinam, Dei timorem caritatemque imminuere valeat. Ne multo minus legant vel retineant opera quorum auctores regno Dei et Christi bellum indixerunt ; inde enim venenum vel ipsos bonos, licet non indoctos, paulatim haurire, quotidiana experientia compertum est. Quod si, necessitatis vel caritatis causa, quosdam adversariorum libros, servatis de jure servandis, consulere aliquando expediat, ita sacerdotes se gerant, ut omne sibi periculum omnemque fidelibus scandali occasionem submoveant.

228. Oblectamenta. — Animi relaxandi causa, honestae delectationi indulgere possunt clerici ; meminerint tamen semper non ea tantum quae reliquis interdicuntur sibi esse prohibita, sed multa alia quae in laico tolerari possunt, in sacerdote haberi omnino indecora, imo et scandalosa. Clericos sane dedecet ea frequentare loca quae ipsos vix decent laicos ; prohibemus itaque ne choreis neve, in theatris, actionibus scenicis ab histrionibus datis intersint. Quod si libeat privatim ludis vacare, nec nimium tempus in iis insumant, nec ullam pecuniae summam in sortem conjiciant.

CAPUT III

DE MUNERE CLERI CIRCA ELECTIONES POLITICAS

229. Romanis Pontificibus et Episcopis obediendum.—Quemadmodum fidem protegere cunctisque mediis legitimis, quae in praesenti societatum conditione

praesto sunt, ad bonum uti necesse est, ita etiam caveatur oportet ne ex inconsiderata rerum politicarum tractatione maxima religioni obveniant detrimenta. Clerici igitur omnes ea in re tum praescriptionibus Romanorum Pontificum, sive in universalibus encyclicis, sive in epistolis ad varios populos datis, tum quoque suorum Episcoporum monitis fideliter obediant.

230. Religio cum factionibus non confundenda.—Religionem cum politicis factionibus confundere nefas profecto esset. « Non dubium est, quin quaedam sit in genere politico honesta contentio, cum scilicet incolumi veritate justitiaque certatur ut opiniones re usuque valeant, quae ad commune bonum prae ceteris conducibiles videantur. Sed Ecclesiam trahere ad partes, aut omnino adjutricem velle ad eos quibuscum contenditur superandos, hominum est religione intemperanter abutentium »[1].

231. Non tamen separanda res politica a religione. — Cum autem jurisdictio utriusque potestatis, sacrae scilicet et civilis, in eosdem subditos exerceatur, et res eadem, quamvis aliter et aliter, ad utriusque judicium aliquibus in casibus pertinere queat, fierique possit ut leges a civili potestate latae maximam Ecclesiae et bonis moribus pariant difficultatem, non potest Ecclesia non curare rem etiam politicam. « Quisque aequus judex videt Pontificem a magisterio quod gerit fidei morumque, nequaquam posse politicorum genus disjungere »[2]. Sane « non potest Ecclesiae non interesse quales in civitate valeant leges, non quatenus ad rempublicam pertinent, sed quia fines debitos aliquando

1. Leo XIII, Encycl. *Sapientiae Christianae*, 10 Jan. 1890.
2. Pius X, Alloc. consist., 9 Nov. 1903.

praetergressae in jus Ecclesiae invadunt. Quinimo resistere, si quando officiat religioni disciplina rei publicae, studioseque conari ut in leges et instituta populorum virtus pervadat Evangelii, munus est Ecclesiae assignatum a Deo »[1]. Et quoniam fortuna reipublicae potissimum ex eorum pendet ingenio qui populo praesunt, « favendum est viris spectatae probitatis, eisque de christiano nomine merituris ; neque causa ulla esse potest cur male erga religionem animatos liceat anteponere »[2].

232. Interventus cleri in rebus politico-religiosis. — *a.* Igitur, si quae oriantur quaestiones quae, quamvis politicae dicantur, nihilominus ad fidem vel mores aut ad jura Ecclesiae spectant, minime dubium est sacerdotes posse, imo in quibusdam casibus stricto officio teneri, de iis etiam publice agere. Nec tantum cum magistratibus jam electis de illis tractare valent, sed in ipsis habendis electionibus populum oportet admoneant, ne incauto suffragio homines improbae doctrinae vel indolis ad potestatem evehat eisque sic arma suppeditet Ecclesiae et societati pernoxia. Quibus quidem pastorum monitis electores obtemperare omnino tenentur.

b. Quaenam autem sint peculiares circumstantiae quae clerum aliquando suadeant ut praefata ratione rebus politicis interveniat, sacerdotum ipsorum non est decernere, sed Sanctæ Sedis ejusve Delegati et Episcoporum regionis, quibus competit jus et officium promovendi mediis aptioribus religionis bonum factionemque quamcumque huic bono adversam, si expediat, condemnandi.

---

1. Encycl. *Sapientiae Christianae.*
2. Ibid.

c. Sacerdotes dicta gestaque sua ad Antistitum suorum instructiones conforment : « disciplinae eorum quos *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei,* libenti animo pareant, auctoritatemque revereantur ; nec suscipiant quicquam praeter eorumdem voluntatem, quos, quando pro religione dimicatur, sequi necesse est tanquam duces » [1].

d. Ne vero dissensiones vel dissensionis species vim jussionum ecclesiasticarum enervet neve laicis desit optatissimum ac efficacissimum concordiae inter viros ecclesiasticos exemplum, desiderandum omnino est, cum in omni re, tum maxime in rebus politico-religiosis, uniformem ab Episcopis directionem dari.

233. A rebus mere politicis abstineant clerici. — A quaestionibus quae res mere politicas aut saeculares attinent, et de quibus, intra fines doctrinae et legis christianae, varia esse possunt judicia, abstineat prudenter clericus, et civilibus factionibus se non immisceat, ne Religio, cujus est cunctis humanis rebus supereminere omniumque civium animos mutuae caritatis et benevolentiae vinculo conjungere, officio suo deesse videatur, ejusque salutare ministerium suspectum habeatur. Itaque ab illis rebus publice, tum extra ecclesiam, tum multo magis in ipsa ecclesia tractandis vel agitandis caveant sedulo sacerdotes [2]. Quod si jus habeant suffragium ferendi in electionibus sive politicis sive administrativis, eo uti possunt cum omni prudentia et sine ostentatione. Ideo hoc jure, praesertim ad mentium excitationem vitandam, eo tempore utantur quo pauciores ad suffragium ferendum accedunt. Caeterum et in hoc clerici omnes Episcopi consilia sequantur.

---

1. Leo XIII, Encycl. *Nobilissima Gallorum gens,* 8 Feb. 1884.
2. Cf. Conc. Am. Lat., n. 655.

234. Populum doceant de suis officiis. — Id tamen ita intelligendum non est quasi omnino silere oporteat de gravissima, qua cives tenentur, obligatione, etiam in rebus publicis, conscientiae dictamen sequendi viresque suas communi impulsu in religionis patriaeque bonum conferendi. Verum ea declarata obligatione, sacerdos non alii prae alia parti faveat nisi, una ex his religioni adversante, aequum sit, ut diximus, clerum intervenire. — Opportuno igitur tempore, et juxta Ordinarii mentem, parochi et confessarii populum de officiis electorum et de vitiis in electionibus vitandis diligenter doceant.

SECTIO SECUNDA

DE RELIGIOSIS

TITULUS VI

DE PERSONIS RELIGIOSIS

CAPUT I

DE REGULARIBUS

235. Status religiosi origo.—Quum hodie multis in locis infensissimum adversus Ordines Religiosos exerceatur bellum, ne tot tantisque mendaciis, quae ephemeridum ope ubique sparguntur, fideles in errorem inducantur, Concilium proclamat statum religiosum, quoad substantiam suam, fuisse a Christo immediate institutum, ac proinde esse de jure divino non praecipiente, sed consulente. Quapropter civilis potestas, sicubi Ordines praedictos supprimere praesumat, libertati ac juribus lege divina concessis adversatur [1].

236. Ejus praestantia. — Vota religiosa ab ingenio aetatis nostrae dissidere plurimum, falso asseritur a quibusdam novarum opinionum fautoribus. Aiunt

---

1. Cf. Breve *Quod aliquantum* Pii VI, 10 Mart. 1791 ; — Litter. Leonis XIII ad Card. Guibert, 22 Oct. 1880.

enim illa humanae libertatis fines coercere, esseque ad infirmos animos magis quam ad fortes apta. « Verum haec quam falso dicantur, ex usu doctrinaque Ecclesiae facile patet, cui religiosum vivendi genus maxime semper probatum est. Nec sane immerito : nam qui, a Deo vocati, illud sponte sua amplectuntur, non contenti communibus praeceptorum officiis, in evangelica euntes consilia, Christo se milites strenuos paratosque ostendunt »[1]. Et « adeo sunt a libertatis jactura remoti, ut multo pleniore ac nobiliore fruuntur, ea nempe qua Christus nos liberavit »[2].

237. Ordines Religiosi quam utiles.—Quantum utilitatis tam Ecclesiae quam societati civili, licet diversa ratione diversoque gradu, praestent Ordines religiosi, nemo est qui ignoret. Nam, praeter « perfectionem absolutionemque virtutis in sodalibus ipsis progignendam, nihil aliud est ipsis propositum quam aut sempiterna proximorum salus, aut miseriarum generis humani levamen : quibus rebus student alacritate mirabili, assiduitate quotidiana, suavitate et misericordia quae non potest nisi a divina charitate proficisci »[3]. Hinc institutorum religiosorum praeclara in christianam Rempublicam merita spectantes, laeto sane animo gratias Deo habemus, quod Dominium nostrum Canadense plurimo validissimoque eorumdem Ordinum praesidio ornatum munitumque sit.

238. Iidem omnimode ab Ecclesia dependentes. — Licet quoad substantiam status religiosus immediate a Christo repeti debeat, quoad tamen suas

1. Litt. *Testem benevolentiae* Leonis XIII, 1899.
2. Ibid.
3. Litter. Leonis XIII ad Card. Guibert, passim.

determinationes speciales ab Ecclesia omnimode dependet, cujus est jus exclusivum Ordines religiosos approbandi atque dissolvendi, et quascumque causas hac de re judicandi. Quare, ut familiae Regularium in regione Canadensi existentium uberrimos sanctitatis et aedificationis fructus emittant, illas rogat et hortatur Concilium ut tam in perfecta votorum Religionis adimpletione quam in sedula et filiali Constitutionum Apostolicarum Decretorumque a Romanis Congregationibus editorum observantia jugiter perseverent.

239. Testimoniales litterae.—Religiosis Superioribus in Domino commendamus, ut accurate servent decretum S. C. super Statu Regul. « Romani Pontifices », 25 Jan., 1848, probante Pio IX, editum, quo verbis expressis vetatur, ne quis in virorum Religionibus « ad habitum admittatur absque testimonialibus litteris tum Ordinarii originis, tum etiam Ordinarii loci in quo postulans post expletum 15um annum aetatis suae ultra annum moratus fuerit ». In his litteris Ordinarii post diligentem inquisitionem « referre debent de postulantis natalibus, aetate, vita, fama, educatione, conditione, scientia, an sit inquisitus, aliqua censura, irregularitate aut aliquo alio canonico impedimento irretitus, aere alieno gravatus, reddendae alicujus administrationis rationi obnoxius »[1]. Si quis ordo religiosus speciale habeat indultum quo exemptus sit ab hac praescriptione, rogatur Superior ut saltem communicet Episcopo nomina ejus dioecesanorum qui vitam religiosam amplecti cupiunt. Si deficiant istae litterae, alia accurata inquisitio fiat, et postulans saltem per tres menses remaneat in conventu antequam suscipiat habitum [1].

1. Decret. S. C. super Statu Regul., 25 Jan. 1848 et decreta nuperrime edita 7 Sept. 1909, 4 Jan. 1910, 5 Apr. 1910.—In Append., nn. XXI, XXII, XXIII et XXIV.

Et ne oblivioni detur tam opportuna legislatio, Pius IX statuit ut « quolibet anno die 1 Januarii, in publica mensa hoc decretum legatur sub poena privationis officii, ac vocis activae et passivae, a Superioribus ipso facto incurrenda »[1]. Observato hoc decreto sapientissimo, « nullus eorum fraudibus supererit locus, qui ex una in aliam religiosam vagantes domum, dedecore maximo tum religiosos Ordines, tum catholicum nomen non raro afficiunt »[2].

240. Novitii libertas. — Ut integra servetur novitii libertas ad saeculum revertendi, in memoriam eorum, ad quos attinet, revocamus id quod Concilium Tridentinum statuit : ut scil. nulla cessio bonorum temporalium a novitio valide fieri possit, nisi intra bimestre ante professionem votorum solemnium (labente scil. triennio votorum simplicium quae ex hodierna disciplina solemni professioni praemittuntur), et cum licentia Ordinarii, nec sortiatur effectum suum ante professionem emissam [3]. Et quia lex civilis obstat renuntiationi ita factae sive ante debitam aetatem, sive pro haereditate futura, fieri debet actu privato coram superiori regulari de Ordinarii licentia, vel coram ipso Ordinario, et postea, etiam emissa solemni professione, tempore opportuno ratificari in forma a lege praescripta [4]. Ad multa praecavenda incommoda hortamur superiores et superiorissas ut a postulantibus exigant et servent declarationem legalem, qua omni mercedi pro laboribus et operibus quae ipsos in religione perficere contigerit renuncient [5].

1. Decret. S. C. Episc. et Reg. 1 Maii 1851.
2. Conc. plenar. Baltim. II, Tit. VIII, n. 414.
3. Conc. Trid., Sess. XXV, cap, 16 *de Reg.* — Decret. S. C. super Statu Reg. 1 Aug. 1862.
4. S. C. Ep. et Reg. 16 Sept. 1885.
5. Cf. Conc. Prov. Westmon. I.

241. Egressus professorum e suis Ordinibus.— Quum experientia constet pluribus incommodis occasionem dare faciliorem professorum e suis Ordinibus egressum, Concilium, ut religiosi status decori necnon dioecesium bono consulat, decretorum a Sancta Sede de hac quaestione editorum accuratam observantiam urgendam declarat. Quae decreta, ut omnibus praesto sint, placet hic eorumdem substantiam subjungere.

a. Religiosi aut sodales ex ordinibus religiosis, qui sola triennia vota emiserunt, justa de causa, a Superioribus absque forma judicii dimitti possunt, ita ut ipso dimissionis facto a votis soluti existant [1].

b. Religiosi solemniter professi, nonnisi ob culpam gravem, externam et publicam, cum vera incorrigibilitate conjunctam, ejici possunt, servato adamussim judiciali processu per Constitutiones Apostolicas statuto [2], sed ejecti remanent substantiali votorum obligatione devincti. Ex recentiori disciplina [3], idem dicendum est de alumno vota simplicia quidem, sed perpetua, professo, vel votis temporalibus adstricto ac in sacris Ordinibus constituto, qui a Superioribus dimittitur.

c. Alumni votorum solemnium, vel simplicium perpetuorum, vel temporalium, in sacris Ordinibus constituti, qui expulsi vel dimissi fuerint, perpetuo suspensi manent, donec a S. Sede alio modo eis consulatur, ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint [4].

d. « Qui in sacris Ordinibus constituti et votis simplicibus obstricti, sive perpetuis, sive temporalibus, sponte dimissionem ab Apostolica Sede petierint et

---

1. Decret. S. C. super Statu Reg. 12 Jun. 1858 ; 7 Feb. 1862.
2. Decret. Urbani VIII, 21 Sept. 1624; Decret. Innocent. XII, 24 Jul. 1694.
3. Decret. *Auctis admodum*, 4 Nov. 1892. In Append., n. XXV.
4. Ibid. — Cf. resp. S. C. Ep. et Reg. 20 Nov. 1895. In Append., n. XXVI.

obtinuerint, vel aliter ex Apostolico privilegio a votis simplicibus, vel perpetuis, vel temporaneis, dispensati fuerint, e claustro non exeant donec Episcopum benevolum receptorem invenerint et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint : secus suspensi maneant ab exercitio susceptorum Ordinum. Quod porrigitur quoque ad alumnos votorum simplicium temporalium, qui quovis professionis vinculo jam forent soluti, ob elapsum tempus quo vota ab ipsis fuerint nuncupata »[1].

e. Et quum facile contingat ut miserrima et ipsi statui clericali probrosa evadat conditio religiosi ejecti vel dimissi, quem nullus Episcopus recipere velit, his malis occurrere volens S. C. super Discipl. Reg. statuit ut iis regularibus qui, gratia vocationis destituti, vel aliam ob causam rationabilem, extra claustra degere vellent, « facultas tribueretur manendi extra claustra, habitu regulari dimisso, ad annum : quo tempore sacrum patrimonium sibi constituerent, Episcopum benevolum receptorem invenirent atque deinde pro saecularizatione perpetua iterum recurrerent, et interim sacra facientes, verbum Domini praedicantes, fidelibus populis pia conversatione prodesse valerent »[2]. Perdurante igitur ista concessione, Ordinarius poterit horum religiosorum ministerio uti, nisi aliqua speciali censura fuerint irretiti.

Tandem, decreto S. Cong. Religiosorum 15 Junii 1909, statutae sunt plures prohibitiones contra religiosos quibus concessa est saecularizatio, aut relaxatio votorum perpetuorum, nisi de hac re speciale obtinuerint indultum[3].

---

1. Decret, *Auctis admodum*.
2. Decret. S. C. EE. et RR., 16 Aug. 1898. In append., n. XXVII.
3. Decreta S. C. Rel. 15 Jun. 1909 et 5 Apr. 1910. In App. nn. XVII et XVIII.

CAPUT II

DE INSTITUTIS VOTORUM SIMPLICIUM

242. Constitutio « Conditae. » —Quum plurimae sint, hodierna praesertim aetate, familiae religiosae quae, sacro votorum simplicium suscepto vinculo, sese variis religionis et misericordiae operibus sancte devovere contendunt, urgenteque caritate Christi, singularis civitatis vel dioecesis praetergressae angustias, latius in dies proferuntur, Leo XIII, ut concors et unanimis Praesidum Congregationum atque Episcoporum auctoritas vigeret, determinavit [1] quaenam jura Episcoporum sint in hujusmodi familias, quaeque vicissim illarum in Episcopos officia. Cujus Constitutionis perfectam observantiam Concilium hoc plenarium omnibus commendat.

243. Praerequisitum examen.—Licet decretum, quo Concilium Tridentinum [2] statuit ut puella et ante suscipiendum habitum et ante professionem emittendam examinetur ab Episcopo vel ab ejus delegato, non respiciat Congregationes in quibus vota dumtaxat simplicia emittuntur ; vult tamen Constitutio *Conditae* ut puellae, hujusmodi Congregationes ingressurae, eodem modo examinentur ac si solemnem postea professionem forent emissurae.

244. Duplex institutorum genus. — Instituta votorum simplicium alia sunt « quae, Episcoporum

1. Const. *Conditae*, 8 Dec. 1900. In Append., n. XXVIII.
2. Sess. XXV, *de Reg.*, c. 17.

solummodo approbationem nacta, ob eam rem dioecesana appellantur ; alia vero de quibus praeterea Romani Pontificis sententia intercessit, seu quod ipsorum leges ac statuta recognoverit, seu quod insuper commendationem ipsis approbationemve impertiverit » [1]. Non eisdem Episcopi potiuntur juribus in hoc duplex religiosorum genus.

245. Congregationes dioecesanae.—*a*. Ad Congregationes dioecesanas quod attinet, una inducuntur atque vigent sacrorum Antistitum auctoritate.

b. Ne nimium multiplicentur religiosae familiae eumdem scopum habentes, Episcopus, potius quam novam in aliquo genere sodalitatem condat vel approbet, utilius unam quamdam adsciscet de jam approbatis quae actionis institutum profiteatur adsimile. Nullus Episcopus aut cujusvis loci Ordinarius, nisi habita Apostolicae Sedis per litteras licentia, novam alterutrius sexus sodalitatem condat aut in sua dioecesi condi permittat [2].

c. Episcopus jus habet invisendi cujusvis dioecesanae Sodalitatis domos ; de virtutum studio, de disciplina, de oeconomicis rationibus cognoscendi ; itemque de omnibus quae ad spiritualia pertinent disponendi et statuendi [3].

246. Congregationes a S. Sede approbatae. — *a*. Sciant alumni alumnaeve hujusmodi Sodalitatum, in iis omnibus quae ad spiritualia et ad forum *internum* pertinent, jurisdictioni et potestati Episcopi se subesse. In foro autem *externo* eidem subsunt quod spectat ad censuras, reservationem casuum, votorum relaxationem

1. Ex Constit. *Conditae*, fere ad verbum.
2. Motu proprio Pii X, 16 Jul. 1906.
3. Const. *Conditae*.

quae non sint uni Summo Pontifici reservata, publicarum precum indictionem, dispensationes concessionesque ceteras, quas Antistites sacrorum fidelibus suis impertire queant.

b. Instituta curanda uti gynecea, orphanotrophia, scholae, asyla, aedibus Sodalitatum adjecta, episcopali vigilantiae subsint quod spectat ad religionis magisteria, honestatem morum, exercitationes pietatis, sacrorum administrationem, integris tamen privilegiis quae institutis ejusmodi a Sede Apostolica sint tributa. — Episcopis cujusque dioecesis jus est invisendi templa, sacraria, oratoria publica, sedes ad sacramentum poenitentiae, de iisque opportune statuendi, jubendi. — In consociationibus feminarum, aeque ac virorum qui sacerdotio abstinent, Episcopi est inquirere num disciplina ad legum normam vigeat, num quid sana doctrina morumve probitas detrimenti ceperit, num contra clausuram peccatum sit, num sacramenta aequa stataque frequentia suscipiantur [1].

c. Ad abusus, si qui irrepserint, tollendos, ad bonum largius diffundendum et uniformitatem in rerum canonicarum observantia ubique obtinendam, summopere commendamus « Revmis locorum Ordinariis eorumque delegatis seu deputatis ad monasteria, praesertim monialium, quae domum sui juris constituunt, nec generalem superiorissam habent, ut notitiam decretorum, etiam in posterum edendorum, quae vitam religiosam respiciunt, efficaciter evulgent inter Religiosas Familias et Instituta quoque dioecesana » [2].

---

1. Cf. Const. *Conditae*, passim.
2. Decr. S. C. de Relig., 3 Jul. 1910.

CAPUT III

DE RELATIONIBUS INTER CLERUM REGULAREM ET CLERUM SAECULAREM

247. Laus muneris parochialis et utilitas regularium in sacro ministerio.—Omni aestimatione et protectione dignum censemus munus parochiale quod implendum apud populum sibi commissum parochi suscipiunt. Ab eo enim, si recte ordinetur, pendet plebem moribus christianis informari, et ad instar alicujus familiae spiritualis sub auctoritate unius pastoris coadunari ; ipsum, teste historia, ab incunabulis hujus regionis hos sensus altae religionis excitavit, quorum testimonia *consolantur nos in omni tribulatione nostra* [1].

Libentissime etiam profitemur permulta in religionem derivata esse bona ex eo quod viri religiosi in dioecesibus nostris ab initio laborem suum impenderint. « Religiosi ordines, ut Leonis XIII utamur verbis, perinde sunt atque auxiliares copiae, his temporibus maxime necessariae, quarum sollertiam et industriam, cum in perfunctione munerum sacrorum tum in hominibus christiana caritate adlevandis peropportune atque utilissime Episcopi adhibeant » [2].

248. Fovenda unio inter utrumque clerum. — Bona haec ne deficiant, maxime necessarium est ut omnes qui militant in castris Domini unanimes uno ore honorificent Deum ac, perfecti in eodem sensu atque

1. 2 *Cor.*, I, 4.
2. Litt. Leonis XIII ad Card. Guibert, 22 Oct. 1880.

sententia, solliciti sint servare unitatem spiritus in vinculo pacis [1]. Quum enim una sit Regularium et Saecularium, praelatorum et subditorum, exemptorum et non exemptorum, universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una Fides et unum Baptisma, decet ut omnes qui ejusdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis, et sicut fratres ad invicem vinculo charitatis sint adstricti. Decet igitur ut et praelati, et alii, tam exempti quam non exempti, suis juribus sint contenti et alter in alterius injuriam non prosiliat seu jacturam [2]. « Concordiam hanc postulat paterna charitas Episcoporum in adjutores suos, et mutua cleri in Episcopos observantia ; hanc concordiam flagitat finis communis, qui situs est in salute animarum junctis studiis ac viribus quaerenda; hanc eamdem exigit necessitas iis resistendi qui catholico nomini infensi sunt. Haec vires gignit, et infirmos quoque pares efficit ad grandia quaeque gerenda, haec signum est quod sinceros Christi discipulos ab iis disterminat qui se tales esse mentiuntur » [3].

249. Extensio Const. « Romanos Pontifices » ad Dominium Canadense. — Quum D. N. Pius PP. X, precibus Patrum plenarii hujus Concilii Quebecensis annuens, dignatus sit Constitutionem *Romanos Pontifices* pro Anglia et Scotia prius editam ac deinde ad plurimas alias regiones extensam, etiam ad provincias Canadensis Dominii universas extendere [4], quae in ea Constitutione de juribus utriusque cleri saecularis et regularis definiuntur, diligenter observanda esse statuimus.

---

1. Cf. Encycl. Pii IX, *Ubi primum*, 16 Jun. 1847.
2. Clementin., lib. 5, titul. 6. — Cf. Encycl. *Ubi primum*.
3. Const. *Romanos Pontifices*, 8 idus Maii 1881.
4. Decr. 14 Mart. 1911.

250. Exemptio. — *a.* Inter privilegia Regularium primum tenet locum exemptio, vi cujus Religiosi illi eorumque monasteria subtrahuntur a jurisdictione Episcoporum, et Summo Pontifici immediate subduntur. « Cujus res non ea fuit causa quod placuerit religiosas sodalitates potiori conditione frui quam saecularem clerum, sed quod earum domus habitae fuerint, juris fictione, quasi territoria quaedam ab ipsis diocesibus avulsa »[1]. Sic enim magis consulitur unitati et disciplinae Ordinis religiosi, necnon universaliori et immediatiori influxui Sedis Apostolicae.

b. Porro, licet jure communi constitutum sit ut domus, quae sodales religiosos sex non capiant, privilegio exemptionis careant ; attamen, juxta Const. *Romanos Pontifices*, Regulares qui in residentiis missionum commorantur, exempti sunt ab Ordinarii jurisdictione, non secus ac Regulares intra septa viventes, praeterquam in casibus a jure nominatim expressis, et generatim in iis quae respiciunt curam animarum et sacramentorum administrationem.

251. Collationes cleri. — Declarat eadem Constitutio « omnes missionum rectores Cleri collationibus adesse ex officio debere », simulque decernit ac praecipit « ut iisdem intersint vicarii quoque aliique religiosi viri missionariis facultatibus concedi solitis instructi, qui hospitalia, parvasque missionum domos incolunt ».

252. Synodus decretaque synodalia.—Ad Synodum dioecesanam accedere debent, tum exempti omnes qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec capitulis generalibus subduntur ; tum maxime qui curam gerunt parochialium aut aliarum saecularium

1. Const. *Romanos Pontifices*.

ecclesiarum etiam adnexarum. Synodalibus decretis pareant oportet etiam religiosi Sodales in iis quae ad curam animarum et sacramentorum administrationem referuntur, ceterisque in rebus in quibus eos Episcoporum jurisdictioni subesse canonica praecipiunt instituta. Attamen eis fas est appellare, « in devolutivo » tantum, quoad interpretationem decretorum quae de jure communi, sive ordinario sive delegato, Regulares etiam afficiunt, quo vero ad interpretationem aliorum decretorum, etiam « in suspensivo » [1].

253. Dismembratio missionis vel parochiae.— Si de dismembratione missionis vel parochiae quaestio moveatur, respondendum est « licere Episcopis missiones dividere, servata forma Sancti Concilii Tridentini [2] quoad missiones quae sunt vere proprieque dictae paroeciae ; quoad reliquas vero, ad formam Synodi I Provincialis Westmonasteriensis [3]. Quo melius autem missioni, quae dividenda sit, ejusque administris prospiciatur », S Sedes vult ac praecipit, « ut sententia quoque rectoris exquiratur : quod si a religiosis sodalibus missio administretur, praefectus Ordinis audiatur ; salvo jure appellandi, si res postulet, a decreto episcopali ad Sanctam Sedem in devolutivo tantum » [4]. Peracta dismembratione missionis Regularibus commissae, si veri nominis paroecia erigitur, non tenetur Episcopus e religiosa familia arcessitum parochum praeferre, quum « sic jure, quod modo viget, arcentur Regulares a parochi munere, ut illud suscepturi venia Apostolica indigeant ». — « Sin autem mera missio erigitur, jus certe

1. Decr. 14 Martii 1911.
2. Cap. IV, Sess. XXI, *de Reform.*
3. *De regimine congregationum seu missionum*, n. 5.
4. Const. *Romanos Pontifices.*

non obest religiosis viris, ne inter eos eligatur rector, ast ne iis quidem praeferri optantibus suffragatur. Rem itaque integram et in sua potestate positam aggrediens Episcopus, libertate sua utatur oportet : ubi enim jura silent, loco legis est praesulis auctoritas » [1].

254. Coemeteria et loca pia.—Coemeteria « quae solis religiosis familiis reservantur, plane ab Episcopi jurisdictione, proindeque a visitatione exempta sunt ; cetera vero fidelium multitudini communia, quum uno ordine haberi debeant cum paroecialibus coemeteriis, jurisdictioni Ordinariorum subsunt indubitate, ac propterea optimo jure ab Episcopo visitantur ». « Haud absimili distinctione de locis piis quaestio dirimitur, ea secernendo quae exempta sunt ab iis quibus praeest Episcopus sive ordinario jure, sive delegato » [2].

255. Sepulturae, exequiae. — *a*. Jure communi sancitum est ut qui nec sibi sepulturam eligit, nec habet sepulturam majorum, sepeliatur in propria parochia ubi domicilium habuit, sacramenta percepit, divina audivit.

b. Eodem jure statuitur ut in ecclesiis Regularium habeantur exequiae tum professorum, tum novitiorum, tum eorum qui vere ad religiosam familiam pertinent, tum etiam illorum omnium qui jure suo utentes in eorum ecclesiis sepulturam suam elegerunt.

c. In ecclesiis autem aliis, et in oratoriis Communitatum in quibus simplicia tantum vota emittuntur, exequiae celebrentur personarum quae ad religiosam familiam pertinent, non vero aliorum quorumcumque, etsi illi, dum in vivis erant, officia funeralia in illis sacellis habenda elegerint.

---

1. Const. *Romanos Pontifices*.
2. Ibid.

256. Scholae. — Cum scholae puerorum, quae elementares seu primariae nuncupantur, institutis dioecesanis et paroecialibus praecipuo jure adnumerandae sint, declarat Leo XIII « Episcopos jus habere quoad omnia visitandi » eas in missionibus et paroeciis regularibus aeque ac in saecularibus. Alia profecto est causa caeterarum scholarum et collegiorum, in quibus religiosi viri secundum Ordinis sui praescripta juventuti catholicae instituendae operam dare solent : in hisce enim et ratio postulat et Pontifex vult « firma atque integra privilegia manere quae illis ab Apostolica Sede collata sunt »[1].

257. Ratio de bonis temporalibus Episcopo reddenda. — De bonis temporalibus missionum, tenendum est « religiosos sodales, redditis Episcopo rationibus, docere debere de pecunia intuitu missionum sibi allata, et quantum de ea, et quos in usus impenderint, aeque ac missionarios cleri saecularis ». Concilium Provinciale Westmonasteriense II, partim interpretans piam et aequam donantium voluntatem, partim utens ea, quae Episcopis inest, potestate imperandi pecuniae collationes decernendique quo tempore et qua de causa conferri oporteat, recte statuit quid « censendum sit intuitu missionum collatum »[2]. Quapropter constituit Leo XIII hac in re Religiosos ad leges ejusdem Synodi « sese affatim accommodare oportere », salvis specialibus dispositionibus Religiosos inter et Episcopum existentibus et a S. Sede approbatis. « Bonorum quibus sodalitia singula potiuntur administratio penes moderatorem supremum maximumve Antistitem eorumque consilia esse debet : singularum vero familiarum redditus

1. Const. *Romanos Pontifices.*
2. Ibid.

a praesidibus singulis administrari oportet, pro instituti cujusque legibus. De iis nullam Episcopus rationem potest exigere. Qui vero fundi certae domui tributi legative sint ad Dei cultum beneficentiamve eo ipso loco impendendam, horum administrationem moderator quidem domus gerat, referat tamen ad Episcopum, eique se omnino praebeat obnoxium : ita nimirum ut neque Praeposito, neque Antistiti sodalitii universi liceat quidquam ex iis bonis Episcopo occultare, distrahere, vel in alienos usus convertere. Talium igitur bonorum Episcopus rationes accepti impensique, quoties videbitur, expendet : idem ne sortes minuantur, redditus ne perperam erogentur, curabit [1].

In Communitatibus mere dioecesanis, jus in administrationem bonorum temporalium pertinet ad Episcopum.

258. Erectio novarum aedium vel coenobiorum. — *a.* « Sodalibus religiosis novas sibi aedes constituere, erigendo novas ecclesias, aperiendove coenobia, collegia, scholas, nisi obtenta prius expressa licentia Ordinarii loci et Sedis Apostolicae » [2], non licet.

b. Praecaveant Ordinarii ne, nimis multiplicatis in eodem loco oratoriis aut domibus religiosis, difficultates et incommoda oriantur pro ecclesiis parochialibus et aliis oratoriis aut domibus jam ibidem existentibus ; quapropter, ad tramitem juris, ubicumque de nova domo condenda aut de novo oratorio erigendo agetur, consulantur omnes qui de jure consulendi sunt.

c. Conventiones autem inter Episcopum et Moderatores communitatum factae et ad normam juris ab auctoritate competenti approbatae adamussim observentur.

---

1. Const. *Conditae.*
2. Const. *Romanos Pontifices.*

259. De libris edendis. — Regulares, ad edendos libros de re sacra vel morali tractantes, et quorum censura Apostolicae Sedi vel Romanis Congregationibus non reservatur, obtinere tenentur licentiam tum Episcopi loci in quo libri illi juris publici fiunt, tum Praelati cui ipsi subjacent : utraque concessio in principio vel in fine operis imprimatur [1].

260. Confessiones saecularium. — Meminerint Regulares se non posse, nec licite nec valide, confessiones saecularium audire, nisi aut parochiale beneficium habeant, aut fuerint ab Episcopo approbati [2].

261. Praedicatio. — Quod ad praedicationem attinet, observanda sunt ea quae S. Cong. Ep. et Reg. statuit in Instruct. 31 Julii 1894, ad Episcopos et Regulares Italiae directa : « Generales cujusvis Religiosi Ordinis, Societatis, Congregationis Praesules nemini e sacerdotibus sibi subditis publice concionari, inscio loci Episcopo, permittant ; eoque minus decet traditis testimonialibus litteris illos quoque mittere ut Episcopis se sistant, nisi prius accurate inquisierint et certissime optimam noverint sacerdotum eorumdem et moralem vivendi et consuetam concionandi rationem. Si vero cujuslibet dioecesis Episcopus, postquam aliquem sacerdotem litteris hujusmodi a suis commendatum ad Dei verbum praedicandum in propria dioecesi exceperit, eumque deinceps in sacro ministerio peragendo a normis monitisque traditis aberrantem conspexerit, opportune primum eumdem admoneat, ut, si fieri possit, quam primum resipiscat ; quod nisi sufficiat, ab officio illico removeat, poenis etiam canonicis, si necessitas urgeat,

1. Const. *Officiorum*, 25 Jan. 1897.
2. Conc. Trid., Sess. XXIII, cap. 15 *de Ref.*

adhibitis ». Caveant Religiosi ne in ordinandis praedicationibus quae in suis oratoriis fiunt, justam offensionis causam aliis praebeant.

262. Officiorum et superiorum designatio. — *a.* « Demandandi munera et procurationes, tum quae ad universam Sodalitatem pertinent, tum quae in singulis domibus exercentur, Conventus seu Capitula, et Consilia propria jus habent. In mulierum autem conventibus ad munerum assignationem, Episcopus, cujus in dioecesi habentur, per se vel alium praeerit, ut Sedis Apostolicae delegatus » [1]. Parochi igitur et Capellani in hac assignatione non se ingerant.

b. Ubi vero agitur de iis qui aliquo modo curam animarum exercere debent, sequentia statuimus : in destinatione, remotione aut translatione harum personarum Ordinarii et alii ea servent quae in decreto S. Congr. de Prop. Fide [2] praescribuntur : « Destinatio personarum, quas Superior regularis praesentat, et collatio jurisdictionis ad Ordinarium pertinent.»—«Harum personarum remotio et translatio pertinent ad Ordinarium et ad Superiorem regularem, juxta normas statutas a Bened. XIV, Bulla *Firmandis*, cujus haec sunt verba : « Parochos tam ab Episcopo quam a Superiore regulari, aequo jure, non requisito alterius consensu, ab animarum cura removeri posse ; nec unum alteri causas judicii sui aperire multoque minus probare et verificare debere ».

263. Alia nonnulla. — Sciant praeterea Regulares se jurisdictioni Episcoporum subesse quoad SSmi Sacramenti publicam expositionem [3], confraternitatum

---

1. Const. *Conditae*.
2. 18 Jan. 1886 : Coll. P. F., n. 425.
3. S. C. Rit., 18 Dec. 1647 ; 7 Jun. 1681.

erectionem [1], monialium confessiones [2], publicationem et observantiam censurarum et interdictorum [3], et quoad observanda et vitanda in celebratione Missae [4]. Ipsi quidem possunt sacram Communionem, excepto Paschatis die, fidelibus in suis ecclesiis praebere [5]; item, propriis subditis intra septa monasterii sacramentum Poenitentiae, S. Viaticum, et Extremam Unctionem ministrare [6]. Nequeunt tamen, sine parochi licentia, dispensare sacrum Viaticum aut Extremam Unctionem aegrotis saecularibus extra casum necessitatis; et excommunicatio latae sententiae Romano Pontifici simpliciter reservata incurritur a praesumentibus hanc prohibitionem violare [7]. Communitates, quales sunt hospitalia, aliave personarum collegia, de jure communi subsunt jurisdictioni parochi, nisi legitima auctoritate fuerint exemptae; potest nihilominus in ipsis Episcopus constituere capellanos qui, virtute delegationis episcopalis, sui ministerii functiones independenter a parocho exerceant; quae cum ita sint, declarat Concilium Episcopos hujusce regionis, nominando capellanos ejusmodi, velle uti praefata potestate, nisi contrarium plane expresserint.

264. Monitum.—*a.* Quandocumque se nova Congregatio in aliqua dioecesi constituet, aut aliqua ejus membra temporaneum ministerium exercebunt, sedulo inquirant de consuetudinibus ibidem vigentibus, ne quid

---

1. Const. *Quaecumque* Clementis VIII, 7 Dec. 1604.
2. Const. Gregor. XV *Inscrutabile*, 5 Feb. 1622; Clement. X *Superna*, 21 Jun. 1670.
3. Conc. Trident., Sess. XXV, cap. 12, *de Reg.*
4. Conc. Trident., Sess. XXII, decret. *de observandis*, etc.
5. Ben. XIV, *de Synodo* IX; XVI, 3.
6. Conc. Trid., XXV, cap. II, *de Reg.*; Ben. XIV, Inst. 55, n. 7.
7. Const. *Apost. Sedis*, § II, n. 14.

ab usitato more dissonum inscii perpetrent, aut disciplinae ecclesiasticae detrimentum afferant.

b. « Ut omniis disputationibus et querelis locus auferatur, duxerunt Patres hujus Plenarii Concilii, hoc conditionis instar contractui Ordinarium inter et Religiosam communitatem appositae habendum, istam scilicet nullum collegium, paroeciam, congregationem, scholam, aliudve opus pium deserere posse, Ordinario invito, nisi sex saltem menses elapsi fuerint a tempore, quo de intentione ita agendi illum certiorem fecerit. Hoc enim temporis spatium requiri ad minimum videtur, ut Episcopus alios operarios sufficere possit, et sic opera vel necessaria, vel certe maxime utilia continuare. Haec vero de iis tantum Communitatibus intellecta volumus, quae regenda assumunt opera *proprie dioecesana*, sive ea quae per pecunias aliaque media ex dioecesi desumpta sustentantur, et *ad tempus tantum*, nulla perpetuo permanendi suscepta obligatione [1] ».

c. Curent tamen Episcopi, ut juxta canonicas sanctiones omnia jura ac privilegia Regularium, sive Congregationum religiosarum intra limites suae jurisdictionis existentium tueantur, et cum iis ea ratione agant, ut nulla illis, nedum discedendi, ne quidem conquerendi justa occasio suppeditetur. Quod efficacius fiet, si quo tempore in dioecesi considunt, omnia quoad tam spiritualia quam temporalia Episcopum inter et illorum superiores accurate intelligantur, scriptoque instrumento consignentur [2] ».

1. Conc. Balt. II, n. 407.
2. Conc. Balt. II, n. 408.

CAPUT IV

DE RELIGIOSIS MULIERIBUS

265. Multae apud nos Monialium familiae. — Omnipotenti Deo habendae sunt gratiae qui regionem nostram locupletare dignatus est tot piis Sanctimonialium familiis, quarum quaedam in nostris Provinciis exortae tam mira sumpsere incrementa, ut mox in alias diffusae regiones ibi per inexhaustam summa patientiam, laborem indefessum, parem in omnes beneficentiam, singularem modestiam, simul cum Christi Jesu cognitione et amore, catholici nominis existimationem propagaverint. Nostrarum partium est instituta illa non solum meritis efferre laudibus, verum etiam peculiari cura prosequi, et pro viribus efficere ne unquam in eis priscus pietatis ardor refrigescat aut disciplinae nervus relaxetur.

266. Clausura. — « Ad eliminandos vel praecavendos abusus qui in domibus Sororum ex commercio cum extraneis facile nascuntur, jubemus ut stricte servent eam solitudinem, quae eis propriis regulis vel constitutionibus est praescripta, ita ut ob suam clausuram passivam neminem, citra ordinationem regulae vel Ordinarii licentiam, claustrum suum ingredi vel in eo morari permittant. »[1] Etenim maxime interest ut virgines Deo mancipatae ab omni mundano consortio separatae vivant. Quare nemini extraneo liceat, conventus invisendi causa, sanctimonialium ingredi dormitorium,

1. Conc. Plenar. Baltimor. III, cap. IX, n. 94.

cellas aut valetudinarium. Nec apud ullam Sororum communitatem diversari permittimus juvenes aut caelibes hospites, sive clericos, sive laicos ; vir autem cum uxore hospitio non recipiatur sine expressa Episcopi licentia. — « Non tantum passiva haec clausura, sed etiam activa, quantum fieri potest, servanda est ». Quapropter nunquam exeant Sorores e septis monasterii nisi juxta praescriptas regulas. Quodsi quandoque permittantur exequiis propinquorum assistere, hoc nomine volumus intelligi duntaxat parentes, fratrem sororemve ; neque exequiis extra dioecesim intersint sine Ordinarii licentia.

267. Sorores eleemosynas quaeritantes. — Si cui magnae necessitati quaesitis eleemosynis occurrendum sit, omnino servari debent regulae quas S. Cong. Ep. et Reg. statuit die 27 Martii, 1896, decreto *Singulari quidem*, scilicet :

a. « Votorum simplicium Sororibus non liceat eleemosynas quaerere, sive intra dioecesim in qua resident, sive extra, sine licentia Ordinarii loci respectivae residentiae.

b. « Stipem quaesiturae, extra dioecesim respectivae residentiae, licentiam obtinere insuper debent ab Ordinario loci in quo eleemosynas quaeritare desiderant.

c. « Utraque licentia tradatur gratis et in scriptis, in qua quilibet Ordinarius leges et conditiones imponere poterit.... Licentia vero Ordinarii piae Sororum domus contineat litteras vel commissorias ad parochos aliasve prudentes personas pro Sororibus quaeritantibus intra dioecesim, vel commendatitias ad Ordinarios aliarum dioecesium pro Sororibus extra propriam dioecesim quaeritantibus.

d. « Quisque loci Ordinarius Sorores ex aliena dioecesi advenientes ad eleemosynas colligendas non admittat, nisi prius eamdem licentiam proprii Ordinarii sibi exhibuerint. Sororibus vero hujusmodi licentiam exhibentibus ipse suam, si lubeat, impertiatur licentiam quaeritandi in propria dioecesi. Ubi autem Sorores, etiamsi utraque licentia praeditae, in eleemosynarum quaestu male se gerant, statim in propriam domum eas redire Ordinarius jubeat, opportunisque etiam mediis, si opus fuerit, compellat.

e. « Superiorissae...... nunquam ad eleemosynas quaerendas mittant Sorores nisi binas, aetate et animo maturas, intra dioecesim non ultra mensem, extra dioecesim non ultra duos menses ; et semper ea pecuniae summa instructas qua, inopinato quocumque casu cogente, possint statim domum redire. Sorores quaeritantes semper et ubique ea, qua decet, modestia eniteant ;.... singulae numquam incedant, neque ab invicem separentur, nisi necessitate impellente ;...... quantum possunt, de nocte neque ab uno loco discedant, neque ad alium perveniant ;.... ante solis ortum et post occasum eleemosynas per loca non quaeritent ». Pernoctent « apud aliquod pium feminarum Institutum, vel saltem apud aliquam honestam mulierem, nunquam vero in domo ubi possint in aliquod periculum offendere. Matutinas ac vespertinas preces non omittant ; quotidie de mane aliquam ex vicinioribus ecclesiis petant, ibique Sacro assistant : singulis hebdomadis Poenitentiae et Eucharistiae sacramentis reficiantur »[1].

268. Novae domus condendae.—Novis condendis proprii Instituti domibus moniales manum non admoveant nisi quatenus, re mature perpensa, gloria Dei

1. Decret. S. C. Ep. et Reg., *Singulari quidem*, II, III, VI, VII, VIII.

animarumque salus id postulare videantur. In extruendis autem domibus illis, necessitati quidem, utilitati, valetudini consulere haud negligant ; quidquid vero saecularem fastum redoleat, sedulo devitent.

269. Decretum « Quemadmodum ».—*a.* Pluribus in regionibus factum erat, ut sapientissimas Ecclesiae leges, quibus regebantur communitates religiosae quoad manifestationem conscientiae, necnon confessionem et sacram Communionem, intolerabiles abusus sensim sine sensu corrumperent. Quare S. P. Leo XIII, ut omnes ea in re vitiosas consuetudines de medio tolleret pristinamque Ecclesiae disciplinam instauraret, decretum *Quemadmodum*[1] sancivit. Quo quidem obstringuntur omnes Congregationes tam virorum quam mulierum, etiam votorum solemnium, novitiis ipsis inclusis, solis exceptis virorum Congregationibus in quibus sint viri ecclesiastici, etsi laicis intermixti.

b. Mandat autem S. Sedes ut decreti « exemplaria in vernaculum sermonem versa inserantur constitutionibus praedictorum piorum Institutorum, et saltem semel in anno, statuto tempore, in unaquaque domo, sive in publica mensa, sive in Capitulo ad hoc specialiter convocato, alta et intelligibili voce legantur[2] ».

270. Confessarius monialium. — *a.* Cum munus audiendi confessiones monialium maximi sit momenti, ad illud non eligantur nisi viri maturioris aetatis, qui conversationis gravitate et integritate vitae eniteant abundentque tum charitate, tum scientia, tum prudentia : quarum virtutum vel si una deficiat, discrimen

1. 17 Dec. 1890.
2. Cf. textum Decreti cum declarationibus postea a S. C. Ep. et Reg. traditis. In Append., nn. XXIX, XXX, XXXI et XXXII.

haud parvum incurritur. Illi autem ad orationem et contemplationem sanctam poenitentes suas, maxime novitias, instituere satagant, totisque viribus incumbant ut servetur in monasteriis studium vitae perfectioris strictaque regularum observantia.

b. In unoquoque monasterio unus confessarius ordinarius eligi et deputari debet ab Episcopo, et ad triennium approbari, nec ultra conservari, nisi de licentia Sanctae Sedis. Haec regula valet etiam pro religiosis feminis vota simplicia emittentibus.

c. Quoties Sorores in aliqua ecclesia publica confessionem suam peragunt, apud quemlibet sacerdotem ab Episcopo approbatum confiteri poterunt [1]. Imo, ubi non habetur specialis capellanus, sed tantum parochus, Sorores possunt in ecclesia confiteri apud quemlibet confessarium approbatum [2].

d. Bis vel ter in anno confessarius extraordinarius concedi debet monialibus, etiam votorum simplicium, et Concilii desiderium est ut eadem regula observetur in favorem personarum quae in Communitatibus habitualiter degunt, in quibus unicus est confessarius qui ordinarie adiri possit.—Confessarius ordinarius, expleto triennio, approbari non potest in eadem communitate religiosa tanquam extraordinarius, ad normam Conc. Tridentini [3], antequam annus ab exspiratione triennii elapsus fuerit, excepto casu quo ob penuriam confessariorum Episcopus aliter providere nequeat [4].

e. Monentur a S. Sede monialium superiores ne sint difficiles in concedendo confessario particulari. Eum

---

1. Normae, S. C. Ep. et Reg. n. 149.
2. S. C. Ep. et Reg., 22 Apr. 1872, ad 3.
3. Sess. XXV, c. 10.
4. Cf. Resp. S. C. Ep. et Reg., 18 Maii 1906.

vero petentibus nec negare, nec ullo modo petitionis rationem quaerere, nec aegre se ferre petitionem demonstrent. Imo, etiamsi externa extiterint motiva dubitandi de recta intentione Sororis, nihil per se ipsas agant superiorissae, sed totum negotium judicandum remittant ad Ordinarium, qui tacere nequit, sed debet abusus prompte et efficaciter removere. Tres autem recensentur casus in quibus hujusmodi confessarius ex designatis ab Episcopo concedendus est : 1) si monialis graviter aegrotans in mortis periculo alium postulat ; 2) si quae confessario ordinario confiteri recuset ; 3) si ex causa rationabili, v. g. consolationis vel profectus causa, alium desiderat [1].—Moniales tamen ab Ordinario monendae sunt se non posse confessarium particularem vocare nisi in casu verae necessitatis ut propriae conscientiae consulant [2]. Quod si confessarius deprehendat a Sorore petente sufficientem non haberi rationem, ejus confessionem non audiat, at eam suaviter sed fortiter dimittat ad confessarium ordinarium.

271. Moniales instruendae. — Muneris confessarii Monialium haud exigua pars est mysteria fidei et religionis praecepta eisdem proponere, principia religiosae vitae et perfectionis spiritualis expendere, proprias Congregationis regulas et constitutiones, votorum naturam et obligationes, atque specialia in Instituto opera et officia adimplenda edisserere. Idcirco ad illas conciones habendas diligenti cura et oratione sacerdos se praeparet. Theologiam asceticam Deique vias exploratas habeat, iis usus magistris qui, lustrato primum arduo illo itinere, aliorum duces tuti existunt.

---

1. Bened. XIV, *Pastoralis curae*, et S. C. Ep. et Reg., 7 Dec. 1906.
2. S. C. Ep. et Reg., 17 Aug. 1891.

272. Praeparatio ad proprium ministerium. — Apud eas, quae aut puellis docendis aut infirmis sublevandis operam dant, communitates invaluit praxis instituendi curricula quibus Religiosae practica suorum munerum scientia instruuntur ; quam praxim valde commendamus, et ubi non viget, enixe hortamur ut quam citius instituatur.

SECTIO TERTIA

DE POPULO CHRISTIANO

TITULUS VII

DE CATHOLICA INSTITUTIONE JUVENTUTIS

CAPUT I

DE CATHOLICA EDUCATIONE IN GENERE

273. Catholicae educationis necessitas.—Instituendam in Christo esse christianam juventutem, jure tenet ac semper tenuit Ecclesia, omnium Christifidelium mater ac magistra. Puer enim eo consilio rationem liberumque a Deo accipit arbitrium, ut has facultates juxta ordinem divinitus constitutum exerceat. Superna autem revelatione constat infantes, baptismo regeneratos, divinae fieri consortes naturae [1], medianteque gratia sibi infusa in coelestem haereditatem destinari. Quis non videt puerum, ad supernaturalem finem evectum, ea ratione esse erudiendum quae fini tam sublimi assequendo conveniat?

---

1. 2 Petr., I, 4.

274. Parentum, Ecclesiae, Civitatum jura. — *a.* Ipso naturae jure institutio puerorum procul dubio spectat ad parentes. Perspicuum enim est filios, qui « naturaliter sunt aliquid patris » [1], ita per naturam sub potestate et cura parentum constitui, ut ab eis, sive quoad corpus, sive quoad animam, omnino dependeant vitaeque sufficientiam recipere debeant. « Videre de suis quemque liberis, apud quos instituantur, quos habeant vivendi praeceptores, magnopere pertinet ad patriam potestatem. Quocirca, cum catholici volunt, quod et velle debent et contendere officium est, ut ad liberorum suorum religionem institutio doctoris accommodetur, jure faciunt » [2].

b. Ex quo autem Ecclesia mandatum a Christo accepit *docendi omnes gentes omnia quaecumque ipse mandavit* [3], praeceptum hoc satis adimpleri non posse intellexit, nisi plena gauderet potestate christianam doctrinam edocendi moribusque christianis informandi, cum quidem omnes in Christo credentes, tum imprimis pueros ad vitam supernaturalem baptismi receptione vocatos. Hinc merito Concilium Lugdunense, catholicae traditionis interpres, declarat quod « religiosa juventutis educatio, ex ipsa Dei constitutione, ad Ecclesiam spectat » [4]. Unde cum S. P. Pio IX reprobamus et damnamus errorem eorum qui asserunt scholas eximendas esse ab omni Ecclesiae auctoritate, moderatrice vi et ingerentia, easque pleno civilis auctoritatis arbitrio subjiciendas, ita ut nullum alii cuicumque auctoritati recognoscatur jus immiscendi se in disciplina

1. S. Thom, 2a-2ae, q. 10, a. 12.
2. Leo XIII, Encycl. *Affari vos*, 8 Dec. 1897, in Append., n. XXXIII.
3. Matth., XXVIII, 20.
4. Decr. 25, n. 1.

scholarum, in regimine studiorum, in graduum collatione, in delectu aut approbatione magistrorum [1].

c. Neque tamen inferendum volumus oportere ut Status ad educationem puerorum indifferentem prorsus se exhibeat. Quamquam enim educandi munus directe et per se minime sit Status functio, civilis certe potestatis est, opes legesque opportunas conferendo, tum parentibus in filiis erudiendis subvenire, tum salutiferum Ecclesiae magisterium debita, ubi opus sit, libertate ac protectione donare.

275. Jurium tutamen. — Namque catholicae juventutis institutioni multos, diebus nostris, hostes repugnare, res est notissima. Quos inter afflicto sane animo comperimus non solum liberos muratores innumerosque acatholicos, sed et catholicos ipsos, imo et nostrates qui mundanis imbuti doctrinis, fucatisque progressus et humanitatis nominibus decepti, aut adversariis aperte consentiunt, aut eisdem firmiter obsistere renuunt. Quapropter ea moti sollicitudine quam antecessores nostri, decretis conciliaribus ac pastoralibus litteris, de re tam gravi multoties demonstrarunt, Nos, in Concilio congregati, officii nostri ducimus Christifideles nostrae curae commissos solemniter monere ut « catholicorum omnium una sit mens, una voluntas, una contentio, ad hoc ut Ecclesiae et parentum liber jurium usus in pueris educandis » [2] conservetur et promoveatur atque, ubi necesse est, restituatur. Hanc enim unionem, simul ac dabitur, talem fore confidimus, quae a civili potestate quidquid aequum, quidquid juri consentaneum est, sortietur.

1. *Syllab.*, 45, 47.
2. Encycl. *Affari vos.*

CAPUT II

DE SCHOLIS ACATHOLICIS ET NEUTRIS

276. Notio. — Acatholicarum scholarum apud nos duplex distinguitur genus. Aliae enim vere proprieque *anticatholicae* sunt, aliae vero *mixtae* seu *neutrae*. Anticatholicae vero dicendae sunt quae, principiis imbutae a doctrina catholica alienis, sub regimine sive Protestantium sive cujusvis consociationis acatholicae, sunt constitutae. *Neutras* autem eas hic scholas nuncupamus, in quibus congregantur sive acatholicorum sive catholicorum filii edocendi a magistris quibus prohibetur vel quidpiam efferre de Deo vel saltem de rebus ad religionem catholicam pertinentibus, ne uni, ut aiunt, cultui religioso prae aliis faveri videatur.

277. Pericula scholarum neutrarum. — Quantis periculis abundent quantisque laborent vitiis scholae neutrae, facile intellectu est :

a. **Ratione magistrorum.** — Exurgit in primis periculum ex magistris quorum maxima est in discipulos auctoritas, quique, nisi sint catholici, parvo possunt negotio errores et vitiorum semina aut saltem indifferentismum religiosum teneris puerorum mentibus infundere. « Novus profecto in humanis rebus sit oportet, qui non sentiat in ejusmodi scholis aditum haereticis magistris undequaque aperiri, ut puerilem simplicitatem opportune et importune, data et non data occasione, circumveniant et in laqueos inducant ; cujus

quo magis inopinae atque occultæ sunt artes, eo magis sunt ad perdendum efficaces »[1].

b. **Ratione materiae.** — Nascitur item periculum ratione materiae quam magistri edocent, quae cum sit in praedictis scholis vel adversa religioni catholicae vel ab ea penitus aliena, religionis vis in puerorum animis paulatim minuitur atque extinguitur. « Alumni enim talium scholarum, cum propria earumdem ratio omnem excludat doctrinam religionis, neque rudimenta fidei addiscent, neque Ecclesiae instruentur praeceptis, atque ideo carebunt cognitione, homini quam maxime necessaria, sine qua christiane non vivitur »[2]. Quapropter « non tantum quae sacris, sed etiam quae profanis disciplinis, non tantum quae metaphysicae aut ethicae, sed etiam quae mathesi, aut physicae, aut historicae, aut humanis litteris, aut linguis, aut artibus quibusvis tradendis institutae sunt, periculi atque exitii plenas ejusmodi scholas esse nulla ratione est dubitandum »[3].

c. **Ratione condiscipulorum.** — Periculum rursus proclive est ut exurgat ex condiscipulis haereticis vel pravis.

278. Scholae neutrae ab Ecclesia damnatae. — Nil igitur mirum, quod Ecclesia, repetitis vicibus strenuisque verbis, ore praesertim SS. PP. Pii IX et Leonis XIII, scholas neutras vel mixtas damnaverit. Haec ad Gallos scribebat Leo XIII[4] : « Ecclesia, integritatis fidei custos et vindex, quae delata sibi a Deo conditore suo auctoritate debet ad sapientiam christianam universas vocare gentes, itemque sedulo

1. S. Off. Instructio *de scholis mixtis*, 26 Mart. 1866.
2. S. Off. Instr., *de scholis publicis*, 24 Nov. 1875.
3. S. Off. Instr., 26 Mart. 1866.
4. Encycl. *Nobilissima Gallorum gens*, 8 Feb. 1884.

videre quibus excolatur praeceptis institutisque juventus quae in ipsius potestate sit, semper scholas quas appellant *mixtas* vel *neutras* aperte damnavit, monitis etiam patribusfamilias ut in re tanti momenti animum attenderent ad cavendum ». — Haec porro « sollicita Ecclesiae cura de arcendis scholae neutrae periculis non solum primarias scholas respicere debet, sed et medias et superiores. Etenim adolescentes grandiores natu periculum adeunt etiam majus, scilicet a vitio doctrinae : quae saepe est ejusmodi, ut non ad imbuendam cognitione veri, sed potius ad infatuandam valeat fallacia sententiarum juventutem »[1].

279. Remedium prorsus insufficiens. — Neque tam multa tamque gravia scholae neutrae pericula arceri putanda sunt per hoc quod pueri extra scholam proprie dictam ac certo tempore sinantur rudimenta doctrinae catholicae ediscere : id enim nequaquam tollit ipsum religiosae neutralitatis principium. Ad rem S. P. Leo XIII : « Necesse est, non modo certis horis doceri juvenes religionem, sed reliquam institutionem omnem christianae pietatis sensus redolere. Id si desit, si sacer hic halitus non doctorum animos ac discentium pervadat foveatque, exiguae capientur ex qualibet doctrina utilitates ; damna saepe consequentur haud exigua.... Cavendum maxime igitur, ne illud quod caput est, justitiae cultus ac pietatis, secundas partes obtineat.... Omnem disciplinam, quaevis denique ea sit, religio penitus informet ac dominetur »[2].

280. Scholae neutrae in quibusdam provinciis nostris. — Hinc merito Canadenses Episcopi, sui officii

1. Conc. plen. Amer. Latinae, n. 139.
2. Leo XIII, Encycl. *Militantis Ecclesiae*, 1 Aug. 1897. Cf. propositionem 48 in *Syllabo* damnatam.

sollicitudine permoti, reprobandum duxerunt systema scholarum neutrarum in quibusdam provinciis et regionibus Ditionis nostrae contra jus tum naturale tum legale constitutum. Quod systema, etiamsi temperatum fuerit, velut mancum, inefficax minimeque idoneum pueris catholicis educandis fuit a S. Sede declaratum [1]. Quapropter catholicorum omnium officium esse declaramus ut, dum concessis uti non recusent, omnes tamen unitis viribus et consiliis, sub episcoporum auctoritate et directione, strenue laborent quousque rationes suas ac jura vindicare possint universa.

281. Regulae speciales. — *a.* Ubi porro rerum adjuncta plane exigere videntur ut pueri catholici scholas mixtas vel neutras adeant, poterit Ordinarius permissum illas scholas frequentandi concedere [2]. Quod tamen non fiet nisi talia, sive intra sive extra scholam, adhibeantur remedia, quibus mediantibus periculum perversionis adolescentibus imminens ex proximo remotum evadat. « Id sicubi factitari sinit Ecclesia, non nisi aegre ac necessitate sinit, multis adhibitis cautionibus, quae tamen constat ad pericula declinanda nimium saepe non valere » [3].

b. Quae de scholis neutris dictae sunt, de scholis anticatholicis potiori ratione dicta esse intelligantur. Re quidem vera, quanto periculo puerorum catholicorum fides in ejusmodi scholis exponeretur nemo est qui non videat ; vehementer siquidem semper pertimescendum esset ne, erroris venenum sensim sine sensu ebibentes, fidei jacturam tandem paterentur.

---

1. Leo XIII, Encycl. *Affari vos*. In append., n. XXXIII.
2. S. Off. Instr., 24 Nov. 1875.
3. Leo XIII, Encycl. *Affari vos*.

CAPUT III

DE PUERORUM INSTITUTIONE DOMESTICA

282. Generalis parentum obligatio. — Vel in ipso familiae sanctuario et a primis infantiae annis religiosa educatio, qua tenellae puerorum animae mature in Deum inclinentur, habeatur oportet. *Et vos, patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros ; sed educate illos in disciplina et correptione Domini* [1]. Quo in munere domi adimplendo debent parentes ipsius Ecclesiae, cujus membra sunt, vices quodammodo gerere ejusque adjutores in nobilissimo plane ministerio diligenter ac operose seipsos exhibere.

283. Parentum officia in specie. — Consequenter, tenentur parentes mentes puerorum inde a prima infantia notionibus religionis informare, eos precibus ad Deum fundendis assuefacere, praestare ut catechismum et scholas assidue frequentent et sacramenta saepe recipiant, arcere a familia blasphematores, dogmatum irrisores vel contemptores, invigilare ne lectiones pravae eorum corrumpant fidem vel mores. Incuriam reprobamus eorum qui in domo sua choreis puerorum, vulgo *bals d'enfants, children's dancing parties,* favent. Item parentum officium est prolem suam verbo et exemplo instituere ad amplectendas et exercendas virtutes christianas, eas praesertim quae puerilem aetatem decent, videlicet obedientiam, venerationem erga parentes Ecclesiaeque pastores,

---

1. *Eph.*, VI, 4.

pietatem erga Deum et Sanctos, modestiam, caritatem, praxim eleemosynae, temperantiam, vanitatum saeculi despectionem, etc [1].

284. Efficacior methodus. — Eo in opere ut efficacius agant, parentes concordi inter se animo ac methodo uterque, scilicet tum pater tum mater, educandis pueris incumbant, suamque in filios potestatem exerceant, magis imperando quam supplicando, adhibita assidua diligentia ac vigilantia, imo, ubi opus fuerit, et physica correctione, quae tamen, non jam cruentum vindicemque animum, sed paternam ac amantem sollicitudinem redoleat.

CAPUT IV

DE SCHOLIS PRIMARIIS

285. Scholarum necessitas. — Manifestum est parentes communiter neque satis esse peritos, neque satis a curis domesticis solutos, ut possint per seipsos providere filiorum suorum institutioni sive intellectuali, sive morali. Hinc communis exigit necessitas ut erigantur scholae primariae, privatae aut publicae, in quibus plures simul pueri a ludimagistris edocentur. Catholicae autem juventutis instituendae ratio minime probanda est « quae sit a catholica fide et ab Ecclesiae potestate sejuncta, quaeque rerum duntaxat naturalium

---

1. Leo XIII, Encycl. *Nobilissima Gallorum gens*, 8 Feb. 1884.

scientiam ac terrenae socialis vitae fines tantummodo vel saltem primario spectet »[1]. Hinc, ad efficacius oves sibi commissas avertendas ab educatione mere saeculari, Patres hujusce Concilii Plenarii statuunt, juxta praeceptum Episcopis Americae Septentrionalis Foederatae datum, ut scholae primariae vere catholicae habeantur. « Nihil enim, ut declarat S. Cong. S. Off., ad hoc (periculum educationis saecularis) arcendum tam necessarium, omnium consensu, quam ut habeant catholici ubique locorum proprias scholas, easque publicis haud inferiores. Scholis ergo catholicis sive condendis ubi defuerint, sive amplificandis et perfectius instruendis parandisque, ut institutione ac disciplina scholas publicas adaequent, omni cura prospiciendum est »[2].

286. Scholarum catholicarum indoles. — *a.* Si quid in scholis praecipuam parentum pastorumque sollicitudinem mereatur, id profecto est illarum cum religione habitudo. « Providete, inquit Leo XIII, ut nusquam scholae desint in quibus notitia bonorum coelestium officiorumque erga Deum diligentissime alumni imbuantur, et discant penitus Ecclesiam cognoscere, eidemque dicto esse audientes usque adeo ut intelligant et sentiant omnes labores, ejus causa, patibiles putandos »[3].

b. Tales igitur, juxta Ecclesiae mentem, scholae esse debent ut catholicorum puerorum eas adeuntium fides et mores, nedum detrimentum patiantur, vim novam accipiant. Sint eaedem puri fontes veri et honesti ; sit doctrina in eis tradita non generice tantum religiosa, sed catholicae fidei prorsus consentanea ;

---

1. *Syllab.*, XLVIII.
2. Instr. S. Off., 24 Novemb. 1875.
3. Encycl. *Nobilissima Gallorum gens.*

sit tota studiorum ratio, ut vult Leo XIII,[1] catholicorum puerorum necessitatibus accommodata, sint magistri catholici, libri autem, quibus alumni utuntur, ab Ordinariis approbati ; nihil tandem sive in disciplina sive in condiscipulorum familiaritate reperiatur, ex quo laedi possit puerorum innocentia morumque integritas. Caeterum haec sunt ipsissima verba Leonis XIII ad nos sapientissime directa, et quorum memoriam revocare volumus : « Ergo justitia ratioque postulat, ut non modo cognitionem litterarum alumnis schola suppeditet, verum etiam eam, quam diximus, scientiam morum cum praescriptionibus de religione nostra apte cunjunctam, sine qua nedum non fructuosa, sed perniciosa plane futura est omnis institutio »[2].

287. Scholarum sustentatio. — *a.* Ubicumque scholae catholicae pro catholicis publicis sumptibus sustinentur, illas servari omnino volumus, nec quidquam fieri vel suscipi permittatur quod parentum Ecclesiaeque juribus in eis dirigendis detrahat.

b. Ubi autem neutrales tantum scholae, quas Ecclesia damnare cogitur[3], publico aluntur aerario, sciant Christifideles se gravissimo conscientiae officio teneri, pro sua conditione rerumque adjunctis, ad erigendas et sustentandas scholas sibi proprias easque vere catholicas.

c. Hinc pastores animarum omnes moneant fideles ut indefessa caritate, sive privatis donis, sive publicis pecuniae collectis, scholarum catholicarum necessitates sublevare satagant ; ipsi vero in iisdem scholis promovendis omnem impendant operam. « Cum de fingenda

1. Encycl. *Militantis Ecclesiae.*
2. Cf. Encycl. *Affari vos,* pluresque alias Leonis XIII encyclicas.
3. Cf. supra, c. II hujus Tituli.

probe adolescentia agitur, nulla opera potest nec labor suscipi tantus, quin etiam sint suscipienda majora » [1].

d. Item a fidelium animis omnino removeatur erronea illa opinio, eos tantum ad sustinendam scholam teneri qui pueros habeant hic et nunc educandos ; quinimo persuasum omnibus sit, tot tantaque pro tota communitate ex bona adolescentium educatione commoda derivari, ut schola vere catholica publicae utilitati haud mediocriter conferat.

e. Ubi vero per legem civilem licitum sit proprias pecuniae contributiones sive catholicis sive neutris scholis alendis pro lubitu destinare, graviter peccant seque sacramentis indignos exhibent catholici qui, despectis scholis catholicis, neutris aere suo favere non dubitant.

288. Scholarum efficacia. — *a.* Sciant ii omnes ad quos pertinet, pastores, parentes, ludimagistri, omni arte nec sine gravi conscientiae officio, providendum esse, ut scholae catholicae non qualescumque sint, sed bonae, efficaces, « publicis haud inferiores ». [2] « Scholas enim catholicorum rectum est cum florentissimis quibuscumque, de cultura ingeniorum, de litterarum laude posse contendere » [3].

b. Cum vero scholarum conditio et incrementa maxime a ludimagistrorum idoneitate dependeant, summa cura in eo ponenda est ut nonnisi boni, apti, tum scientia tum vita commendabiles, iisdem scholis praeficiantur. Valde dolendum est quod in pluribus regionibus nostris a lege civili juvenes cogantur frequentare scholas neutras, quas *normales* nuncupant,

1. Encycl. *Sapientiae christianae*, 10 Jan. 1890.
2. Inst. S. Off., 24 Nov. 1875.
3. Encycl. *Affari vos*.

antequam ipsis licentia docendi in scholis primariis impertiatur. Ut tam luctuosae rerum conditioni remedium comparetur, enixe hortamur sacrorum Antistites ut sacerdotes pios ac doctos deputent qui catholicis juvenibus tales scholas normales frequentantibus brevem saltem cursum praelectionum de re catechetica et apologetica, necnon de historia tum ecclesiastica tum profana, tradant.

c. Praeterea, inter media fovendae puerorum institutioni utiliora computanda certo est scholarum visitatio facta non solum ab inspectore, at etiam a parocho. Hunc igitur sui muneris actum pastores haud negligant, sed potius peculiari exerceant sollicitudine, rati se, frequenter visitando scholas, magistros ad zelum hortando, parvulos ad studium bonumque excitando, laboris sui fructum non mediocrem percepturos. *Pastorem enim oves sequuntur, quia sciunt vocem ejus* [1].

289. Parentum officia. — Parentes, qui domi liberorum suorum educationi sufficienter consulere non possunt, omnino tenentur illos ad scholas catholicas mittere. Quod si, propter locorum aut temporum circumstantias, necessarium videatur ut pueri alias adeant scholas, illud non fiat nisi constet nullum esse perversionis periculum, nec nisi cum praevia Episcopi licentia. Ait enim Leo XIII : « Omnino parentes bonos curare oportet ut sui cujusque liberi, quam primum sapere didicerunt, praecepta religionis percipiant, et ne quid occurrat in scholis quod fidem morumve integritatem offendat. Et ut ista in instituenda sobole diligentia adhibeatur, divina est naturalique lege constitutum, neque parentes per ullam causam solvi ea lege possunt » [2].

---

1. JOAN., X, 4.
2. Encycl. *Nobilissima Gallorum gens.*

« Hanc autem necessariam christianam institutionem et educationem liberis suis impertire quotquot parentes negligunt ; aut qui frequentare eos sinunt tales scholas in quibus animarum ruina evitari non potest ; aut tandem qui, licet schola catholica in eodem loco idonea adsit, apteque instructa et parata, seu quamvis facultatem habeant in alia regione prolem catholice educandi, nihilominus committunt eam scholis publicis, sine sufficienti causa, ac sine necessariis cautionibus, quibus periculum perversionis e proximo remotum fiat : eos, si contumaces fuerint, absolvi non posse in sacramento poenitentiae ex doctrina catholica manifestum est » [1].

290. De caecis et surdo-mutis.—Curam parochis specialem de caecis et surdo-mutis habendam demandamus. Videant itaque ipsi ne parentes, omne studium circa illos infirmos abjicientes, eorum animos demittant suoque in re gravi officio deficiant. Sunt enim tum caeci tum quoque surdo-muti, quantum fieri potest, bona educatione instituendi. Quam ut sibi comparent, ne mittantur ad scholas promiscuas, quo pueri omnis cultus indiscriminatim conveniant ; sed, in quantum possibile est, constituantur et sustententur scholae speciales distinctaeque pro utroque infirmitatis genere, in quibus, una cum litteris, infelices illi elementa fidei catholicae addiscere valeant.

1. Inst. S. C. S. Off., 24 Nov. 1875.

CAPUT V

DE SCHOLIS SECUNDARIIS

291. Ecclesiae zelus circa has scholas.—Altiori mentium juvenilium instructioni nedum catholica Ecclesia repugnet, semper e contrario eidem favere muneris sui duxit ; quinimo, nostra praesertim in regione, quam plurima sunt cujusque gradus educationis instituta quae ipsa per se sola erexit, et quae assidua sollicitudine promovet.

292. Instituta frequentanda. — *a.* Vehementer quidem optamus ut ubique vigeant hujusmodi instituta catholico spiritu imbuta et nostrae aetatis necessitatibus congrua; quibus sicubi praesto sunt, fas parentibus non sit alias scholas praeferre.

b. Quod si propter duram necessitatem, aut ob specialem studiorum cursum, juvenes mittendi sint ad ea instituta, in quibus catholicae institutionis principia non servantur, habenda est prius licentia Ordinarii, et summa cura, maxime a pastoribus locorum, adhibenda est ut fidei morumque pericula procul amoveantur.

c. Ubi vero ex adjunctis contingit mitti ad catholicas scholas vel academias alumnos alterutriusque sexus acatholicos, hi quidem pauciores admittantur, cum iis regulis et cautelis quas prudentia et religio praescribunt [1].

293. Educatio juvenibus impertienda. — Ne educatio, quam scholae secundariae impertiuntur, noxia

1. Inst. S. Off., 24 Nov. 1875.

juvenibus fiat, doctrinis praeceptisque fidei catholicae eam imbui penitus necesse est. Idcirco, cunctis in academiis et collegiis nostris, religiosa instructio diligenter solideque exhibeatur, eoque diligentius ac solidius quo profanae scientiae et litterae mentibus altiori ratione excultis proponantur. Praecipimus igitur ut instructio hujusmodi, a sacerdote data, amplectatur, pro alumnorum cultura, conditione ac destinatione, praecipuas fidei veritates rationali discursu expositas, summulam juris publici Ecclesiae, necnon socialia christianorum officia ; de quibus experimentum, haud secus ac de reliquis materiis, statuto tempore accurateque habeatur. Studeant scholarum illarum moderatores et professores universum cursum litterarium aut scientificum catholico spiritu informare. — Providendum insuper est ut studiosa juventus quotidie assistat sacrificio Missae, frequenter recipiat sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae, statutis temporibus peragat exercitia spiritualia, atque opportunis mediis et exhortationibus ad omne opus bonum excitetur et contra pericula irruentia muniatur.

294. Puellarum institutio. — *a.* In puellis instituendis partes primae tribuantur catechismo et, prout temporum conditio exigit, providendum ampliori etiam in religione et sacra historia institutioni.

b. In gynaeceis variisque scholis puellarum mentes animique imbuantur christiana modestia et simplicitatis amore, nec non eorum omnium contemptu, quae improvidam vesanamque muliebris vanitatis et luxus ostentationem, vel minime, sapiunt.

c. Magistrae iis praesertim disciplinis et artibus insistant quae mulierem decent, quaeque puellas ita informent ut, inito matrimonio, domum suam sapienter regere, vitaeque necessitatibus, cum opus fuerit, honorabiliter providere valeant.

d. Artibus autem, quae magis directe ad delectationem vitae spectant, ne nimium temporis spatium tribuatur, et quidquid levitatem aut profanum mundi spiritum redolet, in illis docendis vitetur.

e. Commendamus ut puellae catholicae, quibus pro conditione sua altior instructio et educatio necessaria sit vel utilis, ea adeant superiora instituta, quae sub regimine episcoporum sunt.

295. Sint instituta nostra optima.—*a.* Denique Plenarii hujus Concilii votum est ut catholicorum instituta, non solum religione et honestate, verum et litteris, scientiis artibusque (etiam prae scholis heterodoxis ejusdem generis) floreant [1], atque ut ipsa commercialia ac industrialia collegia sic instituantur omnique incrementorum ope muniantur ut catholicis nostris alumnis vel minimam adimant causam adeundi instituta protestantica aut neutralia.

b. Cum vero necesse sit hanc scholarum nostrarum excellentiam omnibus conspicuam fieri, volumus ut examina tum in fine anni, tum praesertim in fine totius cursus, seria prorsus sint omninoque efficacia.

CAPUT VI

DE STUDIO PHILOSOPHIAE

296. Sanae philosophiae utilitas.—Supremi Ecclesiae Pastores muneris sui perpetuo esse duxerunt veri

---

1. Encycl. *Affari vos.*

nominis scientiam totis viribus provehere, praesertim Philosophiam, scientiarum profectui necnon societatis religionisque bono tam intime sociatam. « Quo validius contendunt religionis hostes imperitis hominibus, ac juvenibus praesertim, ea discenda proponere quae mentes obnubilent moresque corrumpant, eo alacrius adnitendum est, ut non solum apta ac solida institutionis methodus, sed maxime institutio ipsa catholicae fidei omnino conformis in litteris et disciplinis vigeat, praesertim autem in philosophia, ex qua recta aliarum scientiarum ratio magna ex parte dependet ». [1]

297. Studiorum philosophicorum ordinatio.— *a.* **Materia.**—Completo igitur litterarum curriculo, per duos saltem annos philosophicis studiis incumbendum est. Cursus autem philosophicus eas complectatur philosophiae partes quas vocant rationalem, realem et moralem ; neque praetermittatur summaria saltem tractatio rerum seu quaestionum socialium, de quibus tot tamque ardua hodiernis temporibus exurgunt problemata.

b. **Methodus.** — Philosophiae autem magistri meminerint, omni nisu id sibi contendendum, ut severis Logicae regulis discipulorum mentes flectantur et assuescant et ad disserendum atque argumentandum forma, ut aiunt, scholastica crebro exerceantur, sanisque principiis et notionibus, quae ex Metaphysica proveniunt, solide imbuantur [2].

c. **Lingua.** — Etiam satagant Episcopi ut in philosophicis, haud secus ac theologicis, studiis, linguae latinae suus servetur honor et primatus ; haec enim lingua non solum aptior est ad docendum et ediscendum,

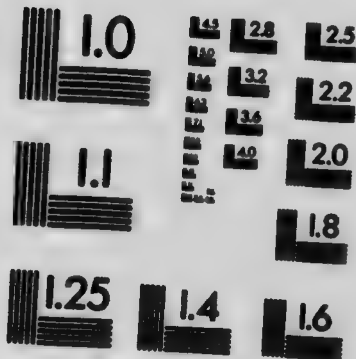

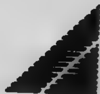
1. Leo XIII, Encycl. *Inscrutabili*, 21 April. 1878.
2. Cf. Encycl. *Pascendi dominici gregis.*

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

verum praecipuorum Doctorum et philosophorum ipsiusque Romanae Ecclesiae propria dici debet.

298. Doctrinis D. Thomae inhaerendum. — Quum vero germanae philosophiae cultoribus omnibus jam exploratum sit, in doctrinis S. Thomae « eximiam quamdam inesse praestantiam, et ad sananda mala, quibus nostra premitur aetas, vim virtutemque singularem » [1]; volumus et jubemus, ut in tradendis philosophicis ac theologicis disciplinis, magistri omnes studiose ac fideliter inhaereant vestigiis Angelici Doctoris, scholasticorum doctorum Principis, quem Leo XIII « ad gloriam omnipotentis Dei, ad incrementa scientiarum et communem societatis humanae utilitatem » [2], scholarum catholicarum Patronum declaravit. Accedit auctoritas SS. D. N. Pii Papae X [3], praescribentis philosophiae professoribus ut « curae habeant a via et ratione Aquinatis nunquam discedere, in eamque quotidie studiosius insistant ». Magistri igitur « provideant ut sapientia Thomae ex ipsis ejus fontibus hauriatur, aut saltem ex iis rivis quos ab ipso fonte deductos, adhuc integros decurrere certa doctorum sententia est » [4].

299. *a.* **Futuri theologiae tirones.**—Probe norint juvenes clerici sese in Theologia parum profecturos, nisi studiis philosophicis sedulam ac diuturnam navarint operam ; quippe « requiritur philosophiae usus ut Theologia naturam, habitum ingeniumque verae scientiae suscipiat atque induat » [5].

b. **Alii athenaeorum alumni.** — Nec magistri

1. Litt. Ap. Leonis XIII, *Cum hoc sit*, 4 Aug. 1880.
2. Ibid.
3. Breve ad Acad. Rom. S. Thomae, 23 Jan. 1904.
4. Leo XIII, Encycl. *Aeterni Patris.*
5. Ibid.

Philosophiae, maxime quae moralis dicitur, quasi negligentes se habeant erga illos athenaeorum alumnos, quos Deus non vocat in partem haereditatis suae. Hi enim sunt de quibus aliquando cives praestantiores ac reipublicae magistratus prodibunt. Necesse est ergo mentibus ipsorum alte imprimi principia de origine potestatis, de vera libertate, de juribus Ecclesiae, aliaque hujus generis ; quibus praelucentibus, secundum catholicam doctrinam leges condi queant informenturque mores publici.

300. Sodalitas militiae angelicae. — Tandem ad fovendam devotionem erga coelestem scholarum catholicarum Patronum, Philosophiae praesertim et Theologiae alumnis libenter commendamus piam illam sodalitatem quae dicitur Militiae Angelicae seu Cinguli Divi Thomae Aquinatis pro servanda castitate. Ii nomen praefatae societati inscribant, diu noctuque circa lumbos cingulum deferant, et Angelicum Doctorem assidua prece exorent ut ab omni immunditia mentis et corporis purificentur ab omnique praeserventur errore.

CAPUT VII

DE UNIVERSITATIBUS CATHOLICIS

301. Eorum institutorum utilitas. — Universitates studiorum, primum ab Ecclesia fundatae, semper ab ipsa magnis cumulatae sunt laudibus et beneficiis. Quae quidem instituta, aetate praesertim nostra, eo opportunius catholicis catholiceque constituenda videntur

quo scientia altioris gradus pluris aestimetur. Praeterea, ubi desunt universitates hujusmodi, compelluntur juvenes eas adire institutiones in quibus doctrina minus sana inficiuntur animi, et assiduitate convictus cum juventute irreligiosa refrigescit pietas ipsaque fides potest in discrimen deduci.

302. Universitates sustentandae. — Nihil ergo magis ad nostrae nationis prosperitatem conducet quam quod tum divites tum tenuiores, corrogata stipe, parent unde Universitates jam fundatae conserventur et augescant, si novas constitui praematurum judicetur. Excitetur itaque publica liberalitas, rogenturque omnes ut pro virili quisque parte cooperetur rei qua nulla magis indiget societas, quaeque, sine catholicorum subsidiis, florere vix potest.

303. Altiora studia fovenda. — Nequeunt Universitates munus sibi commissum debite exequi eosque gignere fructus ad quos producendos destinantur, nisi et professorum laude et doctrinae excellentia, profunditate, amplitudine, cum in omnibus scientiis litterisque, tum maxime in disciplinis ecclesiasticis, praecellant. Sint enim oportet Universitates catholicae velut luminum centra scientiarumque domicilia, ex quibus juvenes, qui in Ecclesiae patriaeque spem adolescunt, haurire valeant, non doctrinam qualemcumque, sed illustriorem, altiorem, securiorem, tum de rebus ad speculationem spectantibus, tum de iis quae ad agendi normam moralem civilemque, privatam ac publicam, pertinent. Sic enim in eis habebitur fidei tutamen, Ecclesiae vis, Episcoporum adjumentum totiusque societatis propugnaculum.

304. Normae sequendae. — Id autem ut assequantur studiorum Universitates, prae oculis perpetuo

habenda sunt documenta pontificia quibus disciplinarum in eis tradendarum normae praescribuntur, maxime vero Leonis XIII litterae praeclarissimae *Aeterni Patris* et *Providentissimus Deus*, necnon Pii X, feliciter regnantis, aptissima decreta et monita. Caeterum in nostris Universitatibus, sive quoad sacras, sive quoad profanas scientias, nihil prorsus desit eorum quae ad catholicas ejusdem generis facultates ornandas et commendandas alibi pertinent.

306. Cavendum specialiter a materialismo, liberalismo et modernismo. — Ne facultatum laicarum alumni captiosis doctrinis seducantur in eorumque incidant laqueos errorum, cujusmodi sunt praesertim *materialismus, liberalismus* et *modernismus*, peculiari cavendum est vigilantia.

a. Propterea que curandum ut materialismo, ad quem medici studiorum indole proniores forte existunt, sana subveniat philosophia [1] una cum doctrinis medico-theologicis apte propositis.

b. Liberalismi autem virus ne mentes inficiat, necessarium judicamus ut in Universitatibus nostris constituatur juris publici ecclesiastici cathedra, et volumus ut de hac materia, haud secus ac de aliis, alumni facultatis juridicae statuto tempore periculum subeant.

c. Modernistarum autem doctrinas « sparsas veluti atque sejunctas ut nimirum ancipites et quasi vagi videantur », uno conspectu in tempore opportuno exhibere oportet « nexumque indicare quo invicem coalescunt », errorum causas scrutari ac remedia ad avertendam perniciem praescribere [2].

---

1. Cf. decretum sub cap. VI hujus tituli.
2. Cf. Encycl. *Pascendi dominici gregis.*

306. Educatio christiana roboranda. — Juvenes quoque nostri, qui Universitates frequentant, ita litterarum studiis vacent, ut, dum ad supremos gradus academicos adspirant, educationis quoque christianae ultimum accipiant complementum, fideique catholicae integre conservatae praeceptorum sedulam jungant observantiam. At dubitandum non est, ad hunc gradum perfectae educationis in Universitatibus vix eos pertingere posse, si, sibi relicti, salutaribus Ecclesiae subsidiis careant. Quare opera est danda, ut verbum Dei, secundum praescripta Pii X [1], studiosis illis apta ratione praedicetur ; inducendi erunt ad exercitia pietatis, frequentationem ecclesiarum receptionemque assiduam sacramentorum ; maxime vero coadunandi erunt in pias sodalitates et associationes academicas, ut a pravorum juvenum consortio segregati vinculisque amicitiae christianae conjuncti, crescant in spem reipublicae atque Ecclesiae, et viribus unitis, etiam post finita studia, causam Ecclesiae justitiaeque defendant [2].

307. Frequentandae Universitates catholicae. — Procurandum est ut ex variis dioecesibus saltem suffraganeis ad Universitates catholicas alumni egregiae indolis, absolutis studiis classicis, quotannis se recipiant, theologica vel reliqua professionalia studia aggressuri. Ii autem juvenes a frequentandis universitatibus heterodoxis prorsus arceantur, neque id sine gravi motivo, de sententia Ordinarii, ipsis per exceptionem permittatur.

308. Cautiones, ubi opus sit.—*a*. Haec permissio si detur, opportune cautiones ad salvandam juvenum

---

1. Litt. Encycl. *Acerbo nimis*, 15 Apr. 1905: *De christiana doctrina tradenda*.
2. Cf. Conc. Amer. Lat., n. 695.

fidem ac religionem erunt adhibendae. Illos vero commendatos speciatim volumus sacerdotibus ; e quibus, sicubi necesse fuerit, unus eligatur qui eis invigilet, illosque tum privatis exhortationibus, tum etiam publicis sermonibus solidam pietatem perfectioremque religionis cognitionem edoceat. — Juvenes autem ipsi satagant, frequenti sacramentorum perceptione, catholicorum Philosophorum et Apologetarum commercio, necnon consiliis opportune quaesitis, se ab impietatis vel indifferentismi labe prudenter custodire.

b. Cum in praesenti vix quidem possibile videatur suppeditare juvenibus qui lingua anglica loquuntur Juris et Medicinae lectiones in Universitatibus catholicis sibi proprias, valde commendamus ut unusquisque Episcopus, cujus interest, media opportuniora, in quantum poterit, provideat, ut adolescentes dioeceseos suae qui necessitate coguntur universitates acatholicas ad dictas lectiones audiendas adire, in religione apprime erudiantur, necnon et in bonis moribus serventur. Quapropter, in votis hujus Plenarii Concilii est ut in civitatibus, ubi adsunt tales universitates acatholicae, media efficacia adhibeantur ut alumnorum catholicorum fidei bonisque moribus provideatur.

TITULUS VIII

DE CHRISTIANA ERUDITIONE POPULI

CAPUT I

DE CATECHISMO

309. Catechismi necessitas. — Peculiaris, quam Ecclesia semper habuit, sollicitudinis de catechizandis pueris et rudibus, novum nuper ac insigne præbuit argumentum Summus Pontifex gloriose regnans Pius X, Encycl. *Acerbo nimis*, ubi apostolica voce deplorat magnam illam ac aetate nostra saepius praevalentem rerum fidei ignorationem ; ex qua corruptela morum et consuetudinum depravatio consequitur. Hinc opportune sapiens Pontifex in memorias revocat Tridentinae Synodi dictum : « officium hoc primum et maximum esse, christianum plebem docere ». [1]

310. Catechistae munus. — Cum aliud sit concio et homilia, aliud vero catechesis, catechistae ex ipso Pii X ore sui notionem officii accipiant [2] :

« Catechistae munus est, veritatem aliquam tractandam suscipere vel ad christianos mores pertinentem, eamque omni ex parte illustrare : quoniam vero

1. Encycl. cit. *Acerbo nimis*.
2. Ibid.

emendatio vitae finis docendi esse debet, oportet catechistam comparationem instituere ea inter quae Deus agenda praecipit quaeque homines reapse agunt ; post haec, exemplis opportune usum, quae vel e Scripturis sacris, vel ex ecclesiastica historia, vel e sanctorum virorum vita sapienter hauserit, suadere auditores eisque, intento veluti digito, commonstrare quo pacto componant mores ; finem denique hortando facere, ut qui adstant horreant vitia ac declinent, virtutem sectentur ».

311. Methodus et praeparatio. — In catechismo proponendo et explicando sacerdos studeat quam maxime sermonis simplicitati cujus Christus ipse, et post eum Apostoli, virique apostolici exemplum dederunt. — Ne tamen « ex ejusmodi simplicitatis studio persuadeat quis sibi, in hoc genere tractando, nullo labore nullaque meditatione opus esse ; quin imo majorem plane, quam quodvis genus aliud, requirit. Facilius longe est reperire oratorem, qui copiose dicat ac splendide, quam catechistam qui praeceptionem habeat omni ex parte laudabilem » [1].

312. Praescriptum tempus. — Non solum, statis anni temporibus, pueri et puellae ad sacramenta Poenitentiae, Confirmationis et Eucharistiae rite suscipienda aptis erunt praeceptionibus praeparandi et instruendi ; verum parochi universi, ac generatim quotquot animarum curam gerunt, diebus dominicis ac festi per integrum horae spatium, aut saltem singulis mensibus per tres vel quatuor horas, pueros et puellas de iis, quae quisque credere agereque debeat ad salutem adipiscendam, ex catechismi libello erudiant [2].

---

1. Encycl. *Acerbo nimis.*
2. Ibid.

313. Uniformitas. — Magni refert ut catechismi libellus numeris omnibus sit absolutus atque, per totam regionem nostram, uniformem doctrinae catholicae summulam exhibeat. Idcirco, re mature perpensa, statuimus ut Reverendissimorum Episcoporum comitatus quidam instituatur, cujus erit : *primo*, catechismum eligere et, si opus fuerit, emendare, aut de novo exarare, prout necessarium vel opportunum aestimaverit ; *secundo*, illius versionem sive anglicam sive gallicam accurate praeparare ; *tertio*, opus suum sic perfectum coetui Revmorum Archiepiscoporum committere, qui, suffraganeis auditis, catechismum recognoscant et typis mandari in variis linguis penes nos frequentius usitatis, modicissimoque pretio vendi, curent.

314. De catechistis. — *a.* Munus catechizandi pueros non per alios, sed per se, quantum fieri potest, exequatur parochus. Attamen expedit, imo quandoque necessarium est, ut in hujus officii perfunctione a personis piis solidaque catholicae doctrinae cognitione instructis adjuvetur. Cui sane rei multum conferre potest « Congregatio Doctrinae christianae », quam in parochiis instituendam S. P. Pius X commendat [1].

b. Verum inter coadjutores tradendae catecheseos praecipuum tenent locum catholici praeceptores utriusque sexus, qui omni ope adniti debent ut pueri sibi commissi rudimenta fidei in catechismo contenta addiscant, et pro viribus intelligant [2]. —Unde hujus Concilii desiderium est, ut in illis praesertim regionibus, ubi institutio praeceptorum e manibus Ecclesiae erepta est, sacrorum Antistites, vel per se, vel per alium diligenter

1. Encycl. *Acerbo nimis.*
2. Cf. Const. *Etsi minime* Bened. XIV, 7 Febr. 1742.

vigilent ne utriusque sexus praeceptores ad munus catechizandi pueros admittantur, nisi constet ipsos tali muneri implendo esse idoneos.

CAPUT II

DE SOLLICITUDINE ERGA PUEROS

315. Confiteri assuescant mature pueri. — Pueri, postquam ad annos discretionis pervenerint, tenentur praecepto annuae confessionis [1]. Cumque nec raro nec parum perfectio christianae vitae ab initiis dependeat, curare parochus debet ut adolescentuli paulatim confiteri assuescant ac per innocentem vitam ad sanctissimum Eucharistiae sacramentum suscipiendum se praeparent. Quamvis vero non omnes eadem aetate, sed alii ocius, alii serius usum rationis obtineant, plerique tamen circa septennium tum peccandi tum poenitendi capaces evadunt, ideoque tunc ad confessionem prima vice instituendam alliciendi sunt.

316. Quid a parocho praestandum. — *a.* Eos parochus accurate, pro ipsorum captu, praedoceat praecipua fidei mysteria, foeditatem peccati, sanctitatem confessionis, imprimis autem modum tum inquirendi tum declarandi peccata. Confitentes vero benigne excipiat, ad sinceritatem hortetur, in declarandis peccatis adjuvet ; et ne ex inscitia vel pudore peccata praesertim turpia reticeant, diligenter simul et prudenter illos interroget.

---

1. Conc. Lateran. IV, cap. 21.

b. Gratia absolutionis non est usque ad tempus primae communionis differenda, sed omnibus pueris, modo requisitas habeant dispositiones, impertienda. Imprimis cavendum ne pusilli per diuturnum tempus in peccatis et pravis consuetudinibus languescant. Quare parochus, si quos invenerit in coeno vitiorum praemature jacentes, eos ad absolutionem disponere omni modo contendat, dispositosque, nulla ratione aetatis habita, statim absolvat.

c. In quantum fieri potest, saltem ter aut quater in anno, et propinquante primae communionis aetate, saepius confiteantur pueri. Quos sive in ecclesia sive etiam in scholis confitentes audierit confessarius, crate perforata semper utendum esse sancimus.

317. Prima communio. — *a.* Quae nuperrimo *Quam singulari* decreto a SSmo. Domino Nostro Pio PP. X peropportune sancita sunt circa aetatem qua primum pueri ad sacram communionem sunt admittendi, adamussim serventur [1].

b. Solemnem primae communionis diem aut generalem puerorum communionem antecedat oportet congrua et diligens praeparatio, quatenus frequentioribus catechesibus et nonnullis spiritualibus exercitiis assidui pueri se ad Domini Corpus pie suscipiendum disponant.

c. Peracta vero prima communione, parochus pueris invigilare non desinat ; quin potius majori illos, utpote multiplici tentationum generi obnoxios, sollicitudine circumdet, nihilque omittat ut frequenti Sacramentorum usu in bono proposito perseverent.

---

1. Cf. Const. *Quam singulari*, 8 Aug. 1910.

CAPUT III

DE PRAEDICATIONE

318. Praedicationis mandatum. — Quum fides, sine qua impossibile est placere Deo, oriatur *ex auditu, auditus autem per verbum Christi*[1], oportet ut in Ecclesia perpetuo fiat praedicatio verbi. *Quomodo enim audient sine praedicante?*[2] Quapropter D. N. Jesus Christus suos Apostolos elegit et *misit illos praedicare regnum Dei*[3]; quod officium, post resurrectionem suam, solemnibus verbis denuo illis commisit, dicens : *Data est mihi omnis potestas in coelo et in terra ; euntes ergo docete omnes gentes*[4]. Idcirco « praedicandi, hoc est docendi, munus jure divino penes magistros est quos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei »[5], et qui « in locum Apostolorum successerunt »[6]. Hinc decrevit sancta Synodus Tridentina omnes Episcopos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad praedicandum sanctum Jesu Christi Evangelium ; quod si contigerit eos legitimo detineri impedimento, viros idoneos esse ab ipsis assumendos ad hujusmodi praedicationis officium salubriter exequendum[7].

---

1. *Rom.*, X, 17.
2. Ibid., X, 14.
3. Luc., IX, 2.
4. Matth., XXVIII, 18-19.
5. Encycl. *Sapientiae christianae* Leonis XIII, 10 Jun. 1890.
6. Conc. Trid., Sess. XIII, cap. 4.
7. Id., Sess. V, cap. 2, *de Reform.*

319. Quando urget obligatio. — Eo functuri munere, meminerint parochi, « praeter homiliam de Evangelio quae festis diebus omnibus in parochiali sacro est habenda » [1], concionem quoque seu catecheticam institutionem « ea hora quam opportuniorem duxerint ad populi frequentiam » [2] esse proferendam ; advertantque se graviter peccare, si per se vel per alios sacerdotes idoneos praedicare per notabile tempus negligant [3] ; « tempore autem jejuniorum Quadragesimae et Adventus Domini, quotidie vel saltem tribus in hebdomada diebus, si Episcopi ita oportere duxerint, Sacras Scripturas divinamque Legem annuntient » [4]. In hujus autem ministerii partem volumus etiam vicarios assumi.

320. Praedicatio in omnibus missis.—Multi aut sponte, aut ex necessitate, privatis tantum missis diebus dominicis assistunt. Itaque periculo ex hoc imminenti occurrere cupientes, instanter hortamur ut, diebus dominicis et festis solemnibus, omnes qui curam habent animarum, praesertim in civitatibus, per se aut per alios, inter celebrationem omnium prorsus missarum lectarum quibus adstant fideles, populum in lege Domini brevibus sermonibus erudiant.

321. Res tractandae. — *a.* Tridentina Synodus, quum gregem « salutaribus verbis » pasci jubet, ea tantum proferri vult, quae fideles ad aeternam salutem consequendam juvent. Doceat igitur concionator « quae scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiando eis vitia quae eos declinare, et virtutes

1. Encycl. *Acerbo nimis.*
2. Ibid.
3. Conc. Trid., Sess. V, cap. 2 *de Reform*
4. Id., Sess. XXIV, cap. 4 *de Reform.*

quas sectari oportet, ut poenam aeternam evadere et coelestem gloriam consequi valeant » [1]. Scriptura divinitus inspirata sit fons sacrae eloquentiae praecipuus, e quo concionatores doctrinam salutis depromant ; *vivus est enim sermo Dei et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus* [2]. « Quapropter ii dicendi sunt praepostere improvideque facere, qui ita de religione conciones habent et praecepta divina enuntiant, nihil ut fere afferant nisi humanae scientiae et prudentiae verba, suis magis argumentis, quam divinis, innixi » [3]. Vera et certa tum historice tum theologice praedicator auditoribus proponat, aniles et ineptas fabulas vitando per quas doctrina catholica non illustratur, sed potius acatholicorum ludibrio exponitur. In moribus vero instituendis tutissimos et probatissimos duces sequatur.

b. Et ne aliquid ad doctrinam catholicam et ad aeternam salutem pertinens praetermittatur, volumus ut concionatores certum ordinem in sermonum suorum serie instituant, exponendo successive fidei symbolum, praecepta Decalogi, et sacramenta, juxta normam Catechismi Concilii Tridentini a Summo Pontifice Pio X praescriptam [4].

c. Item cum S. C. Ep. et Reg.[5] reprobamus insolitas illas dissertationes (vulgo *conférences*) quibus multi recentiores audientium aures demulcent, quin tamen voluntas et mores corrigantur. Num vero et quandonam apologeticos sermones adversus errores nostri

1. Conc. Trid., Sess. V, cap. 2 *de Reform.*
2. *Hebr.*, IV, 12.
3. Inst. *De verbi Dei praed.* S. C. Ep. et Reg., 31 Jul. 1894.
4. Encycl. *Acerbo nimis.*
5. Inst. cit.

temporis fieri a viris peritis expediat, singuli Episcopi in suis dioecesibus judicent.

322. Praeparatio necessaria. — Nequit concio uberes gignere fructus nisi praecedat diligens praeparatio. Prae oculis ergo habeant omnes divini verbi praecones normam quam sapientissime praebet S. Carolus Borromaeus : « Concionator sacer omnino studebit ut quod in concione dicturus est, antea bene cognitum habeat ; ubi vero ex studio librorumque tractatione cognoverit ac perceperit quod concionaturus est, tunc singulas concionis partes, quas animo concepit, etiam atque etiam diligenter pieque meditabitur, ut audientium animos ad illum ipsum pietatis affectum sancteque agendi ardorem excitet » [1]. Quod ut melius assequantur concionatores, praesertim juniores, scripto sermones suos, saltem per summa capita, exarare non omittant.

323. Sermonis qualitates. — *a.* Nec longior, nec tamen nimis brevis sit oratio evangelica, sed talis quae, citra taedium, ad mentem et cor pertingere efficaciter valeat.

b. Jubent Tridentini Patres ut praedicatoris sermo sit facilis, id est auditorum captui accommodatus. Ea igitur tradat quae sunt facilia intellectu, non quibus ipse ingenii et acuminis laudem assequatur. Quod si res ad docendum proposita sit per se difficilior, postquam ejusdem definitionem verbis symbolorum aut conciliorum conceptam exhibuerit, eam verbis suis, quam maxime fieri potest, claris et apertis explicet, ac per similitudines omnibus obvias illustrare conetur.

1. Act. Eccl. Mediol., p. 4, *de Praed.*

c. Caveat tamen concionator ne, sub fallaci simplicitatis et claritatis praetextu, utatur humilibus vulgaribusque vocibus, ac negligat idiomatis proprietatem : non enim deest modus proprie simul clareque loquendi, qui etiam a rudibus et pueris capi potest.

324. Vitanda in concionibus. — In repellendis erroribus, abstineat praedicator ab eo quod justam det heterodoxis offensionis causam. — In vitiis autem impugnandis gravi quidem et, quoties expedit, acri sermone utatur. Neminem tamen adstantium vel absentium, quae intolerabilis audacia foret, nominatim reprehendat, aut insidiosa verborum circuitione ita notet designetque, ut ab omnibus nosci facile possit [1]. — Contentiones quae forte inter se et aliquos e parochianis ortae sint, in ecclesia ne attingat parochus. Caveat insuper ne de stipendiorum aut redituum tenuitate saepe saepius verba faciat, et sic avaritiae labe suam dignitatem inficiat.—Prohibemus stricte ne in praedicatione divina concionator de rebus mere politicis aut aliis quae minime ad suum ministerium pertinent, loquatur. Quod si quis monita haec temere contemnens, scandali occasionem dederit, Ordinarius illum poenis etiam gravioribus plectat.

325. Qua lingua praedicandum. — Denique utantur praedicatores vernacula audientium lingua, etiam si lingua praedicantis non omnino sit istis impervia : notum enim est nonnullos haud aegre posse aliquo idiomate colloqui de rebus usitatis, qui tamen non satis capient concionem eodem idiomate habitam de rebus spiritualibus, ab usu sermonis quotidiani valde remotis. Hoc ipsum de catechismo valeat.

---

1. Cf. Conc. Plen. Baltim. III, 215.

CAPUT IV

DE SACRIS MISSIONIBUS AD POPULUM

326. **Fiant sacrae missiones.** — Neminem fugit quanta proveniant bona ex sacris missionibus quae identidem in parochiis habentur. Profluente enim tunc gratiarum copia, innumeri peccatores convertuntur, tepidi inflammantur, justorum perseverantia firmatur. Propterea parochos vehementer hortamur ut exercitia spiritualia, non rarius, nec tamen frequentius, populo ab idoneis missionariis tradenda procurent.

327. **Confessarii.** — Summi momenti est ut fideles, semper, praesertim vero missionum tempore, omnimodam in aperienda conscientia libertatem habeant ; quod profecto sufficientem requirit numerum missionariorum et confessariorum. Expedire vero potest ut sacerdotes parochiae ab audiendis tunc confessionibus abstineant. Confessarios autem, missioni cooperantes, Ordinarii amplissimis absolvendi et dispensandi facultatibus instruant.

328. **Ratio agendi missionariorum.** — *a.* In eo toti sint missionarii ut clara sive doctrinarum fidei sive praeceptorum Dei et Ecclesiae expositione strenuaque exhortatione corda audientium ad Deum convertant, cunctisque fidelibus media salutis et perseverantiae opportuna praebeant.

b. Meminerint missionarii se in auxilium tantum pastorum arcessiri. In rebus igitur quae parochiae administrationem respiciunt, ne se immisceant. Cum

populo dum agunt, de eo quod laudandum est, disserant : quod sibi censura dignum videatur, inconsulto pastore, discrete taceant. Si quid vero corrigendum occurrerit, comiter illud pastori indicent ejusque audiant opinionem, vel, si necessarium judicaverint, de ea re Episcopum certiorem faciant.

c. Diligenter etiam caveant, ne sua agendi ratio ullam, vel levissimam, turpis lucri speciem prae se ferat. Et ubi velint, capta missionis occasione, collectas aggredi, vel libros pios, rosaria, aliaque id genus sive per se sive per alios vendere, tam pastoris praevium assensum quam Ordinarii impetrent approbationem.

329. Annua quaedam exercitia. — Curent insuper parochi ut quotannis, ubi fieri possit, exercitia spiritualia tempore vel solemnitate minora non solum pro sodalitatibus et confraternitatibus, sed etiam pro aliis fidelibus habeantur ; ita ut omnes gregis oves, exercitiorum illorum ope, magis magisque in christianis virtutibus proficiant.

CAPUT V

DE SACRIS MISSIONIBUS APUD INFIDELES ET ACATHOLICOS

330. Infidelibus subveniendum. — *a.* Laeto quidem animo conspicimus infideles regionum nostrarum incolas a pluribus tum virorum tum piarum mulierum societatibus in fide bonisque moribus erudiri. Cui egregio operi optamus ut fideles non precibus tantum, sed et opibus suis cooperentur.

b. Quam tamen ingens, ubique gentium, eorum numerus qui in tenebris et in umbra mortis sedent! Equidem ex nostris plures jam, divina motos gratia, ad gentes illas evangelizandas perrexisse novimus ; de quo eis gratulamur, speramusque fore ut devotionis suae non paucos sortiantur aemulos.

331. Zelus in acatholicos. — *a.* Praeterea in provinciis nostris multos videre est acatholicos, protestantismi vi dejectos proprioque relictos judicio, qui, ignoratione magis quam voluntate dissidentes, errant quasi oves non habentes pastorem. Quare maxima cura est impendenda ut catholica fide opportune instructi ad unicum Christi ovile reducantur.

b. Speciatim vero suademus : *primo,* ut in quibusdam civitatibus, temporeque opportuno fiat a praedicatore docto, qui nullius offendat animum, congrua Scripturae et doctrinae catholicae expositio ; *secundo,* ut etiam, si Episcopo expediens visum fuerit, missiones ad dissidentes sive in templis sive « privato quovis honesto loco »[1] a viris probatae scientiae et integritatis instituantur ; *tertio,* ut sanae doctrinae libelli libellis protestantium (*tracts*) opponendi, prouti jam alicubi laudabiliter factum est, sedulo spargantur.

c. Exoptat Plenaria haec Synodus ut in singulis dioecesibus collectae pro *propaganda fide* quotannis habeantur diligenterque commendentur.

---

1. Leonis XIII Litt. *Testem benevolentiae,* 1899.

CAPUT VI

DE ADVENARUM CURA

332. **Miser advenarum status.** — Magna est advenarum frequentia fere quotidie ad littora nostra confluentium, eo animo ut fortunas suas augeant, vel ut egestatem miserrimamque vitae, qua domi premebantur, conditionem effugiant. Hinc plerumque quum ad portus nostros adpellunt, rerum fere omnium inopia laborant. Nec corporis tantum incommodis vexantur, sed et gravia animae detrimenta, propter solitudinem, linguae ignorationem, aliaque adjuncta, saepe patiuntur. Quibus sane succurrere tenemur.

333. **Subveniendi media.** — *a.* Quapropter optamus ut, faventibus locorum Ordinariis, catholicae virorum et matronarum societates excitentur, quae temporali et maxime spirituali advenarum necessitati auxilio sint, quaeque cura praecipua invigilent ne miseri illi ex malitia impiorum et seductorum decipiantur.

b. Potissimum vero sollicitae sint de feminis junioribus et puellis quae saepe, nullo tutore, iter faciunt, et propter ingenuam mali ignorantiam in magno pudicitiae ac religionis amittendae periculo versantur. Quod ut avertatur, constitui a quibusdam familiis religiosis possent domus refugii, ubi puellae hujusmodi excipiantur, donec honesto modo sibi providere valeant.

c. Curandum insuper est ut advenae, quantum fieri potest, ad ea se loca conferant, quibus una simul mutuam sibi opem commodius praestent maximeque facilius religiosa consequantur auxilia.

334. Sacerdotes ad excipiendos advenas.—Tandem providendum ut in urbibus saltem majoribus, ad quas plerumque adpellunt coloni ex Europa commeantes, constituantur sacerdotes prudentia et linguarum peritia insignes, quorum praecipuum sit munus advenas catholicos excipere iisque se duces et consiliarios praebere.

CAPUT VII

DE CURA EORUM QUI IN SILVIS MATERIANTUR

335. Sors materiantium in silvis. — Plurimi quidem nostrates, tum juvenes tum patresfamilias, magnam anni partem, interdum etiam annum integrum, exigunt in silvis ubi opere detinentur. Qui, utpote acatholicis permixti et ab ecclesiis remoti, rudes plerumque in religionis notitia, facile in periculum incurrunt negligendi virtutem, indulgendi vitiis, ipsamque fidem amittendi.

336. Varia adminicula. — *a.* Sacerdotes in primis, ex quorum paroeciis migrant operarii hujus generis, studeant illos bene erudire et adversus imminentia pericula praemunire, suadeantque parentibus ne sinant juniores, nondum satis religione instructos, ad opus illud proficisci.

b. Presbyteri autem vel missionarii, quibus illorum operariorum cura commissa est, eos, hiberno praesertim tempore diligenter invisant, affentur comiter, dilucide doceant quid christiano viro credendum, agendum vitandumque sit, a vitiis communioribus, praesertim

ab ebrietate, blasphemia pravisque colloquiis, arceant, aptent recipiendis sacramentis, hortentur ad matutinas serotinasque preces, etiam ad tertiam partem rosarii recitandam, generatimque ad vitam christiane ducendam instituant.

c. Caveant iidem presbyteri ne unquam venisse videantur ad colligendam pecuniam, contentique sint sponte oblatis donis.

d. Redituros denique operarios moneant ne lucrum suum in caupona et gurgustio dissipent; eos contra ad prudentem parcimoniam et ad tutam pecuniae collocationem inducant.

CAPUT VIII

DE LIBRIS HONESTAE LECTIONIS

337. Pravae litteraturae honesta opponenda.— Hisce nostris temporibus, quibus adeo succrevit legendi aviditas, innumerique libri in litterarum cultum aut mentis delectamentum eduntur et propagantur, dolenter perspicimus Ecclesiae hostes validissimo hoc armorum genere abuti ad sacra dogmata, pietatis exercitia, morumque sana principia labefactanda. Quare nobis prorsus adnitendum est non solum ut libri pravi arceantur, verum etiam ut libri sanae doctrinae, honestae litteraturae jucundaeque simul lectionis disseminentur, qui legentibus vere prosint utileque ac salutare pabulum praebeant.

338. Bibliothecae parochiales. — Ad hunc finem consequendum conferre plurimum novimus bibliothecas

parochiales ; quae cum jam multis in locis nostrae regionis existant, parochos hortamur ut eisdem conservandis et ampliandis diligentem curam impendant. Ubi autem bibliothecae praefatae nondum habentur, efficiendum est ut in praecipuis saltem parochiis, pro opportunitate, constituantur, selectis in eisque depositis aptioribus libris qui certis diebus et modico pretio ad legendum suppeditentur.

339. Populares consociationes. — Insuper videant Episcopi, num possibile ac expediens sit populares instituere consociationes, quo, statis horis, laboribusque diei absolutis, convenire queant fideles diversorum ordinum, et maxime opifices, vel ad legendos libros, vel ad collationes probatorum virorum honestas et proficuas audiendas ; unde pestis librorum perversorum arceatur bonarumque foveatur litterarum amor.

340. Censura necessaria. — *a.* In ea, qua scatent litterae praesentis aevi, errorum malorumque colluvie, librorum edendorum censura praecipuis Episcoporum officiis annumeranda est.

b. Ad librorum examen quod attinet, in universis curiis episcopalibus censores ex officio adsint, qui edenda cognoscant : hi autem e gemino clero eligantur, aetate, eruditione, prudentia commendati, quique in doctrinis probandis improbandisque medio tutoque itinere eant. Ad illos scriptorum cognitio deferatur quae, ex articulis XLI et XLII Constitutionis *Officiorum*, venia ut edantur indigent. Censor sententiam scripto dabit. Ea si faverit, Episcopus potestatem edendi faciet per verbum *Imprimatur*, cui tamen praeponetur formula *Nihil obstat*, adscripto censoris nomine [1].

---

1. Encycl. *Pascendi.*

c. « Omnes fideles tenentur praeviae censurae ecclesiasticae eos saltem subjicere libros qui divinas Scripturas, sacram Theologiam, Historiam ecclesiasticam, Jus canonicum, Theologiam naturalem, Ethicen, alias hujusmodi religiosas aut morales disciplinas respiciunt, ac generaliter scripta omnia, in quibus religionis et morum honestatis specialiter intersit »[1]. — Regulares vero, praeter Ordinarii licentiam, debent facultatem etiam a Praelato religioso, cui subjacent, obtinere[2]. Item « viri e clero saeculari ne libros quidem, qui de artibus scientiisque mere naturalibus tractant, inconsultis suis Ordinariis, publicent, ut obsequentis animi erga illos exemplum praebeant. Iidem prohibentur quominus, absque praevia Ordinariorum venia, diaria vel folia periodica moderanda suscipiant »[3].

341. Regulae Indicis. — Circa *Indicis* regulas sapientissime a Romanis Pontificibus editas et a Leone XIII recognitas, sequentia decernimus :

a. Primo, parochi *Decreta generalia* Indicis, prout continentur in constitutione *Officiorum* Leonis XIII, fidelibus lingua vernacula, ubi utile videatur, legant ac plane explicent.

b. Secundo, omnes curam animarum gerentes sedulo vigilent ne libri ab *Indice* damnati, quocumque idiomate editi sint, in suae parochiae vel communitatis fines introducantur ; et si contigerit libros eosdem huc irrepsisse, illos e manibus fidelium auferre studeant.

c. Tertio, stante dubio utrum liber aliquis sub decreta generalia cadat, ad Ordinarium recurratur, ut consilium agendique ratio ab ipso accipiatur.

---

1. Const. *Officiorum*, n. 41.
2. Ibid.
3. Ibid., n. 42.

CAPUT IX

DE LIBRIS PRAVIS ET DE BIBLIOTHECIS PUBLICIS

342. Timenda pericula. — Quot quantaque mala, hodiernis praesertim temporibus, ex libris fidei morumque honestati adversis exsurgant, lugenda ubique experientia testatur. Ii enim libri tum venustate formae, tum sententiarum illecebris, tum quoque numero in dies crescente, maximum et individuis et societati periculum ingenerant.

343. Servanda const. « Officiorum. » — Qua de re pluries jam, pro variis temporum adjunctis, Sancta Sedes regulas sequendas edidit ; easdemque regulas nuper S. P. Leo XIII praesentis aevi necessitatibus accommodavit, « ita plane ut iis obtemperare, dummodo quis ingenio malo non sit, grave arduumque esse non possit »[1]. Has igitur Indicis leges, recentiori constitutione *Officiorum ac munerum* expressas, ab omnibus et auctoribus et librariis et reliquis fidelibus omnino observandas esse declaramus.

344. Libri pravi. — Pravos dicimus eos libros pravaque ea scripta omnia, in quibus data opera religio honestique mores impetuntur ; cujusmodi sunt libri haeresim vel schisma propugnantes, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentes, aut de rebus obscenis seu lascivis ex professo tractantes : qui tum naturali tum ecclesiastico jure prorsus interdicti censendi sunt[2].

---

1. Const. *Officiorum ac munerum*, in prooemio.
2. Const. cit., t. I, c. 1, 4, 5.

345. Libri periculosi. — Interdicuntur etiam versiones omnes sacrorum Bibliorum, quavis vulgari lingua ab acatholicis quibuscumque confectae, et illae praesertim quae per societates biblicas divulgantur, nec non versiones a catholicis editae sine requisitis conditionibus [1]. Avertendi item sunt, quantum fieri potest, fideles maximeque juvenes a legendis iis libris *novellarum* nomine vulgatis ; quibus etsi forte haud directe obscenis, venenum tamen quoddam plane noxium inest sive ex latente inibi doctrina, sive ex nimia descriptionum licentia.

346. Diaria et libelli.—Quoad diaria, folia et libellos periodicos, ex quibus religioni, aut bonis moribus, aut Ecclesiae juribus et libertati damnum infertur, Ordinarii est, ubi opus sit, de hujusmodi periculo et damno fideles opportune monere [2], nec ullas ephemerides ab Antistite proscriptas legere quis potest, nisi ejus vel S. Pontificis specialem habeat facultatem.

347. Quid agendum. — Quamvis catholicorum omnium, maxime doctorum, sit perniciosos libros Episcopis aut Sanctae Sedi denuntiare, id tamen speciali titulo pertinet ad Delegatum Apostolicum, locorum Ordinarios et Rectores Universitatum [3]. — Omnes autem sive parochos et concionatores, sive confessarios, sive gymnasiorum moderatores, vehementer hortamur, ut quavis arte procurent eos, quibuscum agunt, a periculo malarum lectionum avertere, nec delinquentibus indulgentiam nimis facilem demonstrent. — Parentes vero non sibi tantum, sed et proli suae sedulo invigilent, memores gravissimi, quo tenentur, officii libros malos

1. Const. *Officiorum ac munerum*, t. I, c. 3.
2. Ibid., c. 21.
3. Ibid., c. 27.

aut periculosos procul filiis et filiabus removendi. — Demum fideles ea in re dubii, ne decipiantur, pastores suos diligenter consulant.

348. Bibliothecae publicae. — Quamvis publicae bibliothecae *per se* damnari nequeant, earumque multae, libris vigilanter delectis, magnam lectoribus utilitatem afferant, eas tamen periculosas judicamus quibus desit praefata delectio seu censura, quaeque, sub neutralitatis ac tolerantiae velamine, mentibus incautis noxiarumque novitatum cupidis venenata pabula promiscue exhibeant. Quapropter pastores omnem curam adhibere debent ut libri periculosi ab eis excludantur.

CAPUT X

DE QUOTIDIANIS ET PERIODICIS FOLIIS

349. Foliis perversis bona obsistant. — Licet, hac in regione, scripta fidei catholicae aperte repugnantia nonnisi modicam apud fideles usurpent gratiam, minime tamen desunt diaria, vel plurimum diffusa, quae, cum Belial et Christum componere sibi assumant, vero ac falso, bono et malo promiscue aditum praebent, fallacique praetextu turpes saepe amores, lasciva praeconia, scripturas et effigies dedecoras edunt. Quorum foliorum vim nefariam frangere aut minuere cupientes, nitendum declaramus ut roborentur alanturque bona diaria foliaque periodica, et quibus locis non extiterint, instituantur, populoque fideli legenda commendentur.

350. Diaria exclusive catholica. — Quamvis vero criminis argui non possit ephemeris quae uni prae alia parti politicae adhaereat, dummodo studium istud ultra veri honestique limites non extendat, neque unquam religiosas politicis subordinet rationes ; cum tamen diaria hujusmodi debita saepe independentia careant, omnino desiderandum censemus ut tum gallice tum anglice tum aliis linguis, prout necessarium fuerit, edantur quaedam ephemerides mere catholicae, seu ab omni partium studio immunes reique religiosae imprimis promovendae incumbentes. « Plurimum juverit, aiebat Leo XIII Episcopis Lusitaniae [1], si cura ductuque vestro diaria publicentur, quae malis venenis undecumque oblatis opportune medeantur, suscepto veritatis, virtutis, religionis patrocinio.»

351. Catholicorum foliorum denarium. — Quo catholica, sive quotidiana, sive etiam periodica, folia firmius consistere valeant adversisque cum editionibus, quibus non deficiunt proventus, aemulari, necnon minori pretio in vulgus spargi, quotannis per collectam Episcopi arbitrio decretam colligi poterit *Denarium catholicorum foliorum.* Parochis autem cunctisque Christifidelibus in Domino suademus, ut totis viribus huic sacro operi faveant quatenus et plurimas, si facultas sit, eidem largiantur eleemosynas, catholicos vero cujuscumque socialis gradus incitent ad folia catholica legenda, subsidiis fovenda, omnique honesta ratione in populum diffundenda.

---

1. Encycl. *Pergrata Nobis*, 14 Sept. 1886.

CAPUT XI

DE SOCIETATIBUS FUGIENDIS

Nemo non novit ad quantas animarum ruinas quantamque societatis perniciem incumbant coetus illi clandestini in quibus, veluti in tenebris latitantes, hostes Ecclesiae securius prava sua consilia moliuntur atque exequuntur : quarum societatum seu sectarum aliae prohibentur sub excommunicationis poena ; aliae sub gravi, licet citra poenam ; aliae demum suspectae habendae sunt [1].

I

DE SECTIS SUB EXCOMMUNICATIONIS POENA PROHIBITIS

352. Quaenam sint in genere. — Ad hoc sectarum genus pertinent illae societates quae contra Ecclesiam vel legitimas potestates machinantur, sive id clam sive palam faciant [2], sive exigendo secreti servandi juramentum, sive non. Eorum autem coetuum germana indoles dijudicari poterit cum quidem ex authentica Ecclesiae declaratione, tum quoque ex notitia sive per sodales, sive per libros, statuta, codices, gestorum descriptiones accepta.

353. Quaenam sint in specie. — « Variae sunt hominum sectae, quae quamquam nomine, ritu, forma,

1. Cf. S. Off. Inst., 10 Maii 1884. In Append. n. XXXIV.
2. Const. *Apostolicae Sedis.*

origine differentes, cum tamen communione quadam propositi summarumque sententiarum similitudine inter se contineantur, re congruunt cum secta Massonum ; quae cujusdam est instar centri unde abeunt et quo redeunt universae »[1]. Sciant ergo fideles excommunicationis poenae subjacere, inter alias, societates quarum nomina sunt :

a. Societas *Massonica* et *Carbonaria*[2].

b. Societates *Communismum*, *Internationalismum*, *Nihilismum* profitentes[3].

c. *Societates biblicae*[4].

d. Societates dictae *Foedus Americanum* (angl. *American Party*, vel *Knownothingism*), *American Protective Association* vel A. P. A., *Protestant Protective Association* vel P. P. A., et *Excubiae libertatis* (angl. *Guardians of Liberty*), catholicae fidei infensissimae.

e. Societas, quam gallice vocant *Ligue de l'Enseignement*, Massonismo addicta.

Harum societatum aliae damnatae sunt tanquam haereticae aut schismaticae, aliae vero utpote machinantes contra Ecclesiam vel legitimas potestates.

354. Praedictarum societatum principia. — Praedictae societates uni earum praecipuae, scilicet Massonum, ea necessitudinis lege consociantur ut iisdem fere consistant fundamentis iisdemque principiis regantur. Habent autem Massones pro fundamento *Naturalismi* doctrinas, quibus Christi dogmata Ecclesiaeque vim et actionem labefactare student, ac morum disciplinam mere civicam et atheismum socialem inducere satagunt[5].

---

1. Encycl. *Humanum genus*, parag. *Variae sunt.*
2. Const. *Apost. Sedis* et Encycl. *Humanum genus*, 20 April. 1884.
3. Encycl. 8 Dec. 1849.
4. Encycl. *Inter praecipuas*, 1844 ; Const. *Qui pluribus*, 1846.
5. Encycl. *Humanum genus.*

355. Fallaces praetextus.—*a.* Fieri quidem potest ut societas Massonica aliaeve ejusdem generis sectae, certis in locis, speciem quamdam induant innocuam et, uti aiunt, philanthropicam. At fidelibus quasi monitum resonent gravissima Leonis XIII verba [1] : « Ne quem honestas assimulata decipiat : potest enim quibusdam videri, nihil postulare Massones, quod aperte sit religionis morumve sanctitati contrarium ; verumtamen quia sectae ipsius tota in vitio flagitioque est et ratio et causa, congregare se cum eis, eosve quoquo modo juvare, rectum est non licere ».

b. A fallacia etiam eorum cavendum est, qui asserunt in nostra regione massonicae sectae indolem non eamdem esse quam in aliis terrae partibus. Hunc ementitum praetextum ad incautos decipiendos, veluti perniciosissimum errorem pastores animarum aliique sacerdotes sedulo oppugnent, ac catholicos edoceant hujus societatis eumdem finem eumdemque characterem esse ubique terrarum, licet non eodem modo, sed diversa ratione magis populorum indoli variisque locorum circumstantiis accommodata, communem scopum assequi satagat.

356. Fidelium officia. — Quum excommunicationem Romano Pontifici reservatam incurrant non solum nomen dantes supra descriptis societatibus, sed et « iisdem favorem qualemcumque praestantes, earumve occultos coryphaeos ac duces non denunciantes, donec non denunciaverint » [2], fideles omnes monitos volumus ne choreis aliisque solatiis, quae a Massonibus, uti talibus habentur, interveniant, neque eorum libris vel diariis ullo modo faveant.

---

1. Encycl. *Humanum genus.*
2. Litt. S. C. de Prop. Fid., 15 Jul. 1876. In Append. n. XXXV.

357. Denuntiatio. — Insuper, cum eo efficacius contra massonicam luem decertari queat, quo magis in lucem prodantur qui in tenebris pestilens ejus germen seminare student, hinc lex Ecclesiae gravissimam omnibus fidelibus obligationem sub poena excommunicationis Romano Pontifici reservatae imponit, occultos coryphaeos ac duces Episcopo vel munus quasi episcopale gerenti, sive per se, sive per epistolam, sive per interpositam personam, denuntiandi. A quo onere sciant se non excusari ex eo quod in nostra regione hujusmodi coryphaei ac duces a Gubernio civili tolerentur, ac a potestate Ecclesiae cohiberi nequeant.

358. Confessariorum munus. — Sacerdos qui facultate in Indulto quinquennali concessa utitur, ante absolutionem membrorum sectarum damnatarum, sequentes debet imponere conditiones : *a*) ut a respectiva secta omnino se separent ; *b*) eamque abjurent (saltem coram confessario) ; *c*) ut libros omnes, manuscripta ac signa sectam respicientia, si quae habeant, tradant in manus confessarii, ad Ordinarium caute transmittenda, aut saltem, si justae gravesque causae postulent, comburenda ; *d*) injungat praeterea salutarem poenitentiam, cum frequentia sacramentalis confessionis, aliaque de jure injungenda. Meminerit vero primam conditionem spectare ad validitatem absolutionis [1].

II

DE SECTIS SINE CENSURA PROHIBITIS

359. Ratio prohibitionis. — « Praeter istas (de quibus diximus), sunt et aliae sectae prohibitae atque

1. S. Off., 7 Jun. 1838.

sub *gravis culpae* reatu vitandae, inter quas praecipue recensendae sunt illae omnes quae a sectatoribus secretum nemini pandendum jurejurando exigunt »[1]. Etenim « simulare et velle in occulto latere ; obligare sibi homines tanquam mancipia, tenacissimo nexu, nec satis declarata causa ; alieno addictos arbitrio ad omne facinus adhibere, immanitas quaedam est, quam rerum natura non patitur »[2].

360. Declaratio practica. — Si ergo societas aut ita secretum servandum injungat ut neque auctoritati Ecclesiae illud manifestari sinat, aut jusjurandum vel promissionem caecae absolutaeque obedientiae exigat, ea inter vetitas erit recensenda atque adscripti absolutione sacramentali privandi, donec reapse ab ea penitus recesserint, vel saltem se continuo recessuros serio promiserint. Et quoniam Episcopis non solum jus, sed etiam officium inquirendi de ea re competit, omnis societas quae Ordinario interroganti secretum revelari non sinit, ipsi auctoritati Ecclesiae id recusare judicabitur ; et obedientia ad omnia parata, sine dubio caeca et absoluta erit existimanda[3].

361. Nonnullae societates vitandae.—Sequentia attendantur oportet :

a. Primum, societates dictae *Sociorum singularium* (angl. Odd Fellows) ; *Filiorum temperantiae* (angl. Sons of Temperance) ; et *Equitum Pythiae* (angl. Knights of Pythias), damnatae sunt a S. C. Rom. et Univ. Inquisitionis[4].

b. Item ejusdem Congregationis responsum habemus

1. Inst. S. C. de Prop. Fid.; 10 Maii 1884, 4°.
2. Encycl. *Humanum genus.*
3. Conc. plen. Baltim. III, n. 247; — Inst. S. C. de Prop. Fid., 16 Nov. 1870, ad Archiep. Quebecen. In Append. n. XXXVI.
4. 21 Aug. 1850. — Cf. Instr. S. C. R. et U. Inquis. 20 Junii 1894.

(17 Aug. 1893) fideles a societate *Independent Order of Good Templars* nuncupata deterrendos esse [1].

362. Tolerantia quaedam. — Si quae ex praedictis societatibus mutuae assecurationis speciem praeseferat, quamvis generatim non liceat ullam cum eis communionem inire aut retinere, certis tamen sub conditionibus a Sancta Sede praescriptis tolerari poterit ut quis, bona fide adscriptus, in eis remaneat taxamque solvat, remoto nempe omni scandalo aut perversionis periculo et ad evitandum grave detrimentum [2]; sed, in singulis casibus, recurrendum est ad Delegatum Apostolicum.

III

DE SOCIETATIBUS SUSPECTIS

363. Fugiendae societates suspectae.—Non ideo censendum est aliquid licere quod non sit expresse damnatum; et nostri fideles, maxime autem juniores, edocendi sunt graviterque commonendi ut sedulo effugiant omnes societates quae quomodocumque fidei aut moribus, judicio Ordinarii, offendiculo esse possint. Sunt enim societates nonnullae, forte haud formaliter damnatae, dubiae tamen et periculi plenae tum ob indifferentismum quem profitentur, tum ob sociorum promiscuitatem, tum ob irreligionem ducum et patronorum.

364. Munus Pastorum. — « Ab his etiam sacrorum Antistites, quibus germana Christi fides et morum integritas maximae curae esse debet, noverint oves suas deterrendas et arcendas esse et eo quidem diligentius,

1. Cf. *Acta S. Sedis*, vol. 26, pag. 752.
2. Cf. Decl. S. Off., 19 Jan. 1896. In Append. n. XXXVII.

quod ob servatam ab iisdem quamdam honestatis speciem, corruptelae periculum, quod in ipsis latet, difficilius a simplicibus praesertim hominibus et adolescentibus persentiri et praecaveri poterit »[1].

365. Munus confessarii. — Nulli tamen socio deneganda erunt sacramenta Ecclesiae, dummodo paratus sit societatem, cui adscriptus est, derelinquere, statim ac Sancta Sedes vel Ordinarius eam condemnaverit, neque, sub praetextu mutuae tutelae, doctrinas profiteatur quae sectis damnatis manifeste faveant, aut inducant periculum turbarum, vel tandem justitiae leges quovis modo laedant.

366. Concilii praecepta. — *a*. Ne quis, ignorantia deceptus aut exemplo tractus, magno cum fidei bonorumque morum detrimento illarum, quas memoravimus, societatum laqueis deprehendatur necemque spiritualem occumbat, praecipit Plenaria haec Synodus ut semel ac dubium de indole ac honestate cujusdam consociationis surrexerit, dubitans sive presbyter sive laicus dioecesanam auctoritatem consulat.

b. Judicium tamen praesertim publicum de aliqua societate ferendi munus nemo privatus sibi arroget : tale judicium ad auctoritatem Ecclesiae pertinet. Episcoporum est, omnibus perpensis, declarare utrum societas aliqua, vel ex natura sua vel ex temporum, locorum et personarum circumstantiis, sit fugienda.

c. Ad confusionem praecavendam ac disciplinam servandam, ne cum magno fidelium scandalo et auctoritatis ecclesiasticae detrimento eadem societas in una dioecesi damnetur, et in alia toleretur, volumus ut nulla societas, dumtaxat suspecta et in variis regionis nostrae

1. Inst. S. Off. de Secta Masson., 10 Maii 1884. In Append. n. XXXIV.

partibus diffusa, nominatim ab aliquo Ordinario damnetur, nisi prius rem retulerit ad Commissionem ex omnibus Archiepiscopis constantem, quam pro hujusmodi causis judicandis nunc constituimus. Quod si societas damnanda omnibus visa non fuerit, recurrendum erit ad Sanctam Sedem, ut judicium certum accipiatur, et disciplina in nostris provinciis uniformis servetur.

TITULUS IX

DE PIETATE PROMOVENDA IN POPULO

CAPUT I

DE MEDIIS PROMOVENDAE PIETATIS

367. Ad zelum exhortatio. — Saepe recogitent sacerdotes, ii praesertim quibus animarum cura commissa est, munus sibi maximum esse demandatum, ut ad vitam christianam veramque pietatem suum informent populum. Frequenti igitur doctrinarum et exemplorum Christi meditatione orationeque assidua conentur sibi zeli donum ab Eo comparare qui *dedit redemptionem semetipsum pro omnibus* [1]. — Orationi pro populo instantes expedit ut neque in recitando divino Officio, neque in offerendo Missae sacrificio, memoriam ejus omittant ; dominicis vero et festivis diebus pro eo parochi fideliter celebrent. — In exercendo animarum zelo, caveant sacerdotes ab inani gloria et lucri cupiditate ; nihil temere aggrediantur, et ubi praesertim de immutandis usibus vel tollendis abusibus agitur, magnam cautelam adhibeant. Asperitatem devitent, conjunctaque caritate cum fortitudine, meminerint severitatem quidem in peccata, mansuetudinem vero in peccatores, Christi ministros omnino decere.

368. Orationis officium. — Ante omnia fideles provocentur ad orationem veluti ad praecipuum gratiae

---

1. 1 *Tim.*, II, 6.

impetrandae medium. Inde a pueritia discant mane et sero preces ad Deum fundere, neque unquam, quantumvis opus aut defatigatio premat, hoc religionis officium penitus omittant. Imo valde optandum est, ut hujusmodi preces, praesertim serotinae, a familia congregata, praesidente patre, recitentur. Urgente etiam tentatione, fideles Dominum, qui *faciat cum tentatione proventum, ut possint sustinere* [1], fidenter invocare assuescant.

369. Frequentanda sacramenta. — Cum devota sacramentorum Poenitentiae et Eucharistiae receptio servandae morum integritati pietatique fovendae efficacissime conferat, pastores animarum uberrimos illos gratiae fontes prompta manu populo aperiant. Fideles de fructibus confessionis et communionis saepe erudiant, certisque diebus et horis, non pro sua sed pro populi commoditate electis, immo, quantum fieri potest, singulis diebus praesto sint ad recipiendas poenitentium confessiones. Quod vero spectat ad sacram Eucharistiam diversis personarum ordinibus concedendam, maximeque ad frequentem et quotidianam communionem dispensandam, sequantur sapientissimas regulas jubente tum Innocentio XI, [2] tum nuperius Pio X [3] traditas; per quas ad coelestem mensam planus paratur aditus.

370. Sacramentalium usus. — Sacramentalium item usum, qui ab Ecclesia saepe commendatur, sacerdotes ipsi commendent ; illorum naturam, significationem, efficaciam, qualis revera est, rectumque populo describant usum. Res sacras ab Ecclesia benedictas in honore esse apud fideles decet. Optamus in omnibus

1. 1 *Cor.*, X, 13.
2. Decr. S. C. C., 12 Feb. 1679.
3. Decr. S. C. C., 20 Dec. 1905.

domibus inveniri Crucifixum, emblema SSmi Cordis Jesu, imaginem B. Mariae Virginis, necnon aquam lustralem, et candelam a sacerdote benedictam, et palmas quae in ecclesia, Dominica Palmarum, benedicuntur. Imo, pium et omnino probandum existimamus usum fidelium, qui domi pleraque servant necessaria ad sacramenta morientibus ministranda.

371. Devotiones commendandae. — Devotiones ecclesiastica auctoritate probatas, quae ad onera vitae christianae serio adimplenda movent, quaeque ad totius populi captum sunt accommodatae, praecipue foveant pastores animarum. Eos in specie monemus, ut fideles ad quotidianam missae auditionem, ad SS. Sacramenti visitationem, ad pium Viae Crucis exercitium, ad varios cultus SSmi Cordis D. N. J. C. actus, ad invocationem Sanctorum, quam maxime vero B. V. Mariae, ejusque Rosarii piam recitationem, et ad precationem pro defunctis, frequenter provocent. — Indulgentias, quas facile lucrari quisque potest, opportuno tempore annuntiare non negligant.

372. Piae peregrinationes.—Pietatem etiam augere possunt piae peregrinationes. Cavendum tamen ne illarum praetextu deplorandi irrepant abusus. Quocirca neque instituantur sine licentia Ordinarii scripto exarata, neque fiant sine sacerdote (ab Ordinario delegato) qui dux sit et moderator. In via, orationi, rerum spiritualium meditationi, aptisque canticis vacent peregrinantes, et, quantum fieri potest, sacramentorum perceptione reficiantur. Quo facilius id fiat, volumus moderatorem sacrae peregrinationis, praefata licentia munitum, communicare posse aliis sacerdotibus comitantibus et in propria cujuscumque dioecesi approbatis, jurisdictionem ad praedicandum et confessiones audienpas, cum facultate absolvendi a casibus episcopalibus,

pro toto tempore et in loco ipso peregrinationis. Sollicite curandum est, ut animi dissipatio, ineptae cantiones, comessationes removeantur, nec indulgendum nimiae libertati aut promiscuitati quae juvenes in tentationem inducat. In via, confessarii confessiones mulierum non audiant sine crate, et absque lumine. Qui peregrinationes moderantur Ordinario de acceptis et expensis sedulo rationem reddant. — Praesules ecclesiarum ad quas fideles devotionis causa frequentius confluunt impense rogamus ut, peregrinantium saluti prospicientes, quidquid superstitionem redolet caute abrogent, et quidquid turpis lucri quaestus suspicionem movere possit sedulo eliminent.

373. Abstinentia et jejunium.—Semper Ecclesia, secundum Christi verba et exempla, poenitentiam cordis carnisque mortificationem fidelibus inculcavit jussisque suis imposuit. Nostris vero temporibus, praevalente ac in dies crescente deliciarum bonorumque temporalium cupidine, mortificationis lex, quae tum jejunii tum abstinentiae praecepto maxime continetur, iterum atque iterum in memoriam revocetur, fidelesque omnes, pro sua quemque conditione suisque viribus, ad hanc legem fidelissime observandam vehementer hortamur [1].

---

1. Ex concessione S. Congr. Concilii die 7 Febr. 1912, prout constat ex literis ejusdem diei datis ad Delegatum Apostolicum, dies jejunii restringi possunt :

1° Ad omnes dies quadragesimae, exceptis Dominicis;
2° Ad ferias Quatuor Temporum;
3° Ad ferias quartas et sextas Adventus;
4° Ad vigilias Pentecostes, Assumptionis B. M. V., festivitatis Omnium Sanctorum et Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi.

Dies abstinentiae :

1° Ad omnes ferias sextas, totius anni. (Cf. Motu proprio *De diebus festis* paragr. V, 2 Jul. 1911.)
2° Ad ferias quartas Adventus et Quadragesimae, et Sabbatum Sanctum;
3° Ad ferias Quatuor Temporum;
4° Ad vigilias omnes in quibus fit jejunium.

CAPUT II

DE LECTIONE SACRAE SCRIPTURAE IN LINGUA VERNACULA

374. **Varia Ecclesiae disciplina.**—Nunquam quidem Ecclesia absolute et universim prohibuit fidelibus Sacrae Scripturae lectionem in lingua vulgari, sed, pro variis temporum, locorum et personarum adjunctis, eoque fine ut animarum bono prospiceret, eamdem lectionem modo probavit, modo temperavit et coercuit ne, fervente haereticorum zelo, ex male intellecto Scripturae sensu perversionis periculum incautis immineret. Juxta vero praesentem disciplinam, omnes prorsus fideles, servatis debitis conditionibus, possunt de jure communi Scripturam in sua lingua legere.

375. **Lectionis Scripturae utilitas.**—Revera, etsi lectionem Sacrae Scripturae ad salutem necessariam esse minime aestimemus, nobis tamen persuasum est plures inde ipsi populo sive ad eruditionem mentis, sive ad aedificationem cordis, derivari posse utilitates ; quas « SS. Patres cognitione et usu quum exploratissimas haberent, nunquam cessarunt in divinis Litteris earumque fructibus collaudandis. Eas enim vero crebris locis appellant vel thesaurum locupletissimum doctrinarum coelestium, vel perennes fontes salutis, vel ita proponunt quasi prata fertilia et amoenissimos hortos, in quibus grex dominicus admirabili modo reficiatur et delectetur » [1].

---

1. Leo XIII, Encycl. *Providentissimus Deus.*

376. Conditiones lectionis.—Quum vero constet, nonnullis in locis, sacratissimos Bibliorum libros vulgari sermone typis edi, quin salutares de ea re leges serventur ; quumque inde pertimescendum sit, ne errores sub eloquii divini specie insinuentur ; censemus revocandum in omnium memoriam, vernaculas Bibliorum versiones non esse permittendas, nisi quae fuerint ab Apostolica Sede approbatae, aut editae sub vigilantia Episcoporum, cum adnotationibus desumptis ex Sanctis Ecclesiae Patribus atque ex doctis catholicisque scriptoribus. Ideoque interdicuntur versiones omnes Sacrorum Bibliorum, quavis vulgari lingua ab acatholicis quibuscumque confectae, atque illae praesertim, quae per societates Biblicas, a Romanis Pontificibus non semel damnatas, divulgantur. Qui vero sine Ordinarii approbatione libros Sacrarum Scripturarum, necnon earumdem adnotationes vel commentarios, imprimunt vel imprimi faciunt, excommunicationi nemini reservatae subjacent [1]. Et diligenter moneantur fideles nunquam sibi licere hujusmodi libros apud se servare. Valde exoptat hoc Plenarium Concilium ut probata versio Novi Testamenti vernacula lingua in omni domo catholica, commendantibus ubique pastoribus, inveniatur.

---

1. S. C. Indicis, 7 Jan. 1836; Pius IX, Const. *Apostolicae Sedis* ; Decr. S. Officii, 22 Dec. 1880 ; Leo XIII, Const. *Officiorum*, 25 Jan. 1897.

CAPUT III

DE PRECUM LIBRIS ET LIBELLIS

377. Defectus dolendi. — *a.* Ad fidelium fovendam pietatem libri precatorii maxime conferunt, ideoque, Ecclesia commendante, semper a fidelibus fuerunt prae manibus habiti ; his autem ultimis temporibus in infinitum prope numerum, laudabili quidem intentione, sed non raro absque convenienti censura, excreverunt.

b. Inter quos nonnulli saepius inveniuntur qui, a scriptoribus imparibus concinnati, a vera et salutari, quam Ecclesia proponit, orandi norma longius abeunt. Quod certe dolendum est ; quippe ii libri in degeneres christianae pietatis conceptus affectusque mentes legentium facile detorquent.

378. Praescripta. — Ad cavendum itaque spirituale hoc detrimentum, fideliter haec serventur [1] :

a. **Quoad litanias.**—Praeter litanias SSmi Nominis et SSmi Cordis Jesu, Beatae Mariae Virginis, Sancti Joseph et Sanctorum, quae in libris liturgicis habentur, nullae aliae a Sancta Sede approbatae censeantur, nisi omnino constet de speciali aliquo indulto apostolico. Prohibetur etiam quaevis additio vel immutatio in Litaniis approbatis [2]. Hinc Ordinarii litanias publice recitari non permittant nisi praedictas, vel alias, si quae sint, quas Sancta Sedes approbaverit : possunt tamen, imo et tenentur novas litanias examinare, et quatenus

1. Cf. Conc. Am. Lat., tit. IV, c. II.
2. S. R. C., 14 Aug. 1858.

expedire existiment, approbare ; at nonnisi pro mere privata atque extraliturgica recitatione [1].

b. **Quoad Redemptoris vultum et animam.** — Quoad cultum Vultus SSmi Redemptoris, vulgo *La Sainte Face,* omnino servetur decretum S. Officii 4 Maii 1892, quo declaratur Sanctam Sedem favere quidem venerationi erga *imaginem* Vultus Divini Redemptoris aut ejusdem imaginis exemplaria, minime vero cultui speciali ipsi *Vultui* Redemptoris tribuendo. Item sciant pastores ac fideles damnatam esse devotionem erga SSmam Animam D. N. J. C. [2]

c. **Quoad novitates quasdam.** — Preces et exercitia devotionis, quae aliquid insolitum continent, vel quae novitatem redolere videntur, etiamsi *imprimatur* alicujus Curiae dioecesanae habeant (quod forte opus falsarii est), nullo pacto adhibeantur in ecclesiis vel oratoriis, absque expressa licentia Ordinarii loci ; qui praemissa accurata revisione per seipsum vel per censores scientia commendabiles, exquisito etiam, si opus fuerit, voto Metropolitani, quid in Domino expedire judicaverit, respondebit. Quod si casus gravior videatur, ab omni definitivo judicio abstineat, et rem Sanctae Sedi totam subjiciat. In re tanti momenti non faciles sint Ordinarii et censores dioecesani librorum, et prae oculis habeant monitum gravissimum Congregationis S. Officii [3]. Quum eadem et majora detrimenta facile emergerent e multiplicatione canticorum in lingua vernacula, quae non raro sunt a sana doctrina dissonantia vel naturalismum sapiunt, nullum cantetur in ecclesiis canticum, nisi sit ab aliquo Episcopo examinatum et approbatum.

1. S. C. R., 20 Jun. 1866.
2. Decr. S. Off. 1 Maii 1901.
3. 13 Jan. 1875.

379. Pietas nimis naturalis. — Cavendum insuper est ne precum ac pietatis libri vel libelli, in alliciendis ad devotionem animis, plus aequo insistant favoribus pure materialibus a superna bonitate expectandis, eorumque spem et petitionem in lectoribus ita excitare studeant quasi oporteat praecipue propter beneficia temporalia, non autem ex motivo altiori, Deum et sanctos colere.

380. Falsa vel dubia miracula. — Nec in referendis iis beneficiis quae quis Sancti alicujus ope vel intercessione obtenta aestimaverit, miraculi appellatio nimia facilitate penes libellos pios usuveniat : cum enim quaedam facta, quae miraculosa dicuntur, naturaliter explicari queant, ea, ceu miracula, lectorum credulitati absolute proponere erronea vel imprudens ratio agendi est, quae potest fidem miraculorum veri nominis quibusdam in mentibus labefactare.

CAPUT IV

DE VITIIS EXSTIRPANDIS

381. Exhortatio generalis. — Docere non sufficit, nec etiam ad pietatem excitare, sed, juxta praeceptum Apostoli, debet minister Dei mores castigare, et vitia quae paulatim in plebe serpunt exstirpare. *Argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina* [1]. Parochus

---

1. 2 *Tim.*, IV, 2.

ergo, concionator, et confessarius omni caritatis et sollicitudinis arte errantes ad viam virtutis reducere satagant, unumquemque pro conditione morumque qualitate prudenter admonendo atque exhortando.

382. Blasphemia. — *a.* Dolendum imprimis est tot Ecclesiae filios proprio ore formidabilem sibi parare condemnationem : *qui blasphemaverit nomen Domini, morte moriatur* [1]. Blasphemia enim, cum opponatur confessioni fidei, ex genere suo gravissimum est peccatum : cujus peccati causas ordinarias efficacioraque remedia pastores blasphemantibus sollerter indigitent. Gravior adhuc est blasphemia non jam ore prolata, sed scriptis exarata, utpote detestabiliorem malitiam demonstrans et majus progignens scandalum.

b. Cum vigeat in regionibus nostris lex civilis contra blasphemiam [2], illam valde approbandam ducimus, laudamusque legislatores et gubernatores qui, pro viribus, scripta blasphematoria, quibus sanctum Dei nomen Christique religio contumeliis afficiuntur, exstirpaverint. Fideles autem rogamus ut legem eamdem penes se observari curent, studeantque magistratus in ea executioni mandanda adjuvare.

c. Adsunt quaedam locutiones quae, quamvis a populo habeantur ut blasphemiae, tamen dici non possunt verae blasphemiae. — Hortamur ut de hac re parochi doceant fideles insimul eos deterrendo ab istis locutionibus quae majestati Dei minus convenientes existunt.

383. Perjurium. — Magna etiam cum tristitia comperimus juramenta nimis multa fieri, nimiaque, tum in communi hominum conversatione, tum coram

1. *Levit.*, XXIX, 16.
2. *Criminal Code of Canada*, n. 615.

tribunalibus, tum maxime electionum tempore, perjuria committi. Nos itaque tantam impietatem tamque damnabile scelus toto animo exsecrantes totisque viribus abolere cupientes, parochos aliosque in sacro ministerio laborantes obsecramus, ut fideles, praesertim instante electionum tempore, doceant quam sanctum sit Dei nomen et juramentum eo nomine praestitum, quamque graviter peccent falso, temere aut injuste jurantes.

384. Spiritus independentiae.—Detestamur spiritum illum inobedientiae, qui hodie, sub libertatis aut independentiae specie longe lateque diffusus, nullis vult legibus teneri, nulli auctoritati parere, nemini nisi sibimetipsi, seu corruptae et superbienti naturae servire. Effrenata haec libido, quae sub fucato urbanitatis et progressus nomine civitates non paucas infecit, impugnanda est et a populo nostro omnino depellenda.

385. Fraudes. — Ex inordinata bonorum materialium concupiscentia sponte dimanant fraudes, latrocinia, aliaque contra justitiam crimina quae, nisi praeter poenitentiam animi accedat et restitutio in re vel in voto facienda, remitti sane nequeunt. — Mercatores speciatim monitos volumus ne circa pretium, pondus, aut qualitatem mercium suarum emptores fallere conentur. — Et si quando, imprudentia vel infortunio, ad cessionem bonorum exsequendam cogantur, fraudem omnem et dolum sedulo evitent. Relate vero ad *legalem cessionem*, quae proinde habetur accedente tribunalis sententia, nullo privilegio frui debitori quanquam bonae fidei licet, nisi omnes conditiones lege statutas adamussim impleverit [1].

---

1. Cf. Conc. Prov. Quebecen. VI, decr. XVIII.

386. Lites. — Ex ejusdem concupiscentiae radice pleraeque prodeunt lites eaque multa, quae in litibus patrantur, contra caritatem et justitiam peccata. Quare parochos hortamur ut magnam exerceant diligentiam in litibus amice inter fideles componendis, et omni zelo studeant graves injustitias, quae ex fonte illo oriuntur, impedire.

387. Praescriptiones sine bona fide.—Saepe animadvertitur non ea, quam justitiae virtus postulat, ratione compleri praescriptiones, praesertim quas vocant unius anni, duorum vel quinque annorum, atque deficiente bona fide, haud dubia proximo damna culpabiliter inferri. Alta mente teneant fideles possessorem malae fidei, sive de acquisitiva sive de liberativa praescriptione agatur, nunquam posse rem alienam praescribere. — Quapropter si jus civile bonam quandoque non exigat fidem, vel initio tantum possessionis adfuisse requirat, talem juris dispositionem nullius roboris esse pro foro conscientiae declaramus.

388. Usura. — Huc accedit « usura vorax, quae non semel Ecclesiae judicio damnata tamen ab hominibus avidis et quaestuosis per aliam speciem exercetur eadem » [1]. Hujus criminis reos eorumque haeredes restitutioni prave perceptorum lucrorum obnoxios cum S. Matre Ecclesia pronuntiamus. — In praxi habeantur prae oculis regulae quas S. C. de Propaganda Fide instructioni de hoc argumento subjecit [2].

389. Luxus. — Inordinatus ostentationis appetitus parit immoderatum luxum a quo innumera videmus profluere damna, qualia saepe sunt familiae ad ruinam

1. Leo XIII, Encycl. *Rerum novarum.*
2. Instr. 1873.

adductae aut ad emigrationem coactae, educatio liberorum neglecta, imo quandoque ipsa procreatio impedita, laesa creditorum jura, pudicitia labefactata, etc.— Abusum hunc, pessimis consectariis gravidum, conentur pastores emendare, fidelesque suae curae concreditos ad modestiae regulas reducere ; speciatim in piis mulierum et puellarum confraternitatibus videant ne nimius ac intemperatus sit vestium ornatus. — Et cum eleemosyna non tantum redimat peccata, sed mirum in modum conducat ad bonum rectumque divitiarum usum, illius praxim, quasi luxus antidotum, commendare non desistant.

390. Ludus. — *a.* De effrenata ludi libidine ejusque gravissimis sequelis merito olim S. Isidorus scripsit : « Ab hac arte fraus et mendacium atque perjurium nunquam abest, postremo et odium et damna rerum » [1]. Non enim, eo quod per se justitiam non laedat, ludus idcirco reputandus est semper licitus. Quot sane cernuntur miserrimi cujusvis conditionis homines qui, ludo dediti, non solum protracti temporis, sed et integrae fortunae jacturam faciunt, familiam aerumnis immergunt, usque donec ipsi in omni flagitiorum genere volutentur ! Quicumque ergo domui suae bene praepositi, in pace et dilectione familiam moderantes, cum uxore et filiis domestica gaudia experire cupiunt, maxime caveant ab his circulis virorum (*clubs*) in quibus hic pater, illic filiifamilias, domo deserta, lusus ad intempestam noctem producunt, aleae res suas committunt, liberiores cum sociis sermones miscent, ephemeridum quarumcumque lectioni vacant, nec pauca nec minima religionem et fidem laedentia auscultant, ruinamque suae salutis et

1. *Étymol.*, L. XVIII, c. 68.

rei domesticae caeca illectatione capti luctuose parant [1].

b. Intelligant confessarii non posse, nisi serio promittant emendationem, eos absolvi qui ludo rem familiarem frequentibus et gravibus jacturis exponunt, qui domos ludis destinatas tenent aut tales ludos in locis publicis constituunt ; item filiifamilias qui, ut in ludum pergant, crebra furtula contra parentes committunt.

391. Luxuria. — Luxuria, quae major diaboli mercatura optime dicta est, et quam multa divinae animadversionis exempla abominandam demonstrant, apostolico zelo insectanda et, si fieri possit, exterminanda est. *Fornicatio autem et omnis immunditia nec nominetur in vobis* [2]. Nam *neque fornicarii.... neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores...... regnum Dei possidebunt* [3].

392. Concubinatus. — *a.* Deploranda utique et damnanda prorsus est fornicationis infectio, sed praesertim foedissima concubinatus pestis, quae tum publice tum privatim serpens, non paucos cujuslibet conditionis homines ad aeternum ducit interitum.

b. Solemni etiam reprobatione eos plectimus qui conclave vel cubiculum locant, ad noctem, diem, vel aliquas horas, juveni et puellae huc convenientibus ut libidini suae satisfaciant.

393. Adulterium. — De conversione adulterorum, quorum sors temporalis et aeterna omnino miseranda est, solliciti sint parochi et confessarii, eosque increpent verbis Tridentinae Synodi [4] : « Grave peccatum est

---

1. Cf. Conc. Prov. Quebecen. VII, decr. XX.
2. *Eph.*, V, 3.
3. 1 *Cor.*, VI, 9, 11.
4. Sess. XXIV, c. 8, *de ref. matr.*

homines solutos concubinas habere, gravissimum vero et in hujus sacramenti (matrimonii) singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque etiam cum uxoribus alere et retinere ».

394. Abortus. — *a.* Ad evitandas praecedentium peccatorum consequentias non raro horrendum aliud crimen committitur, scilicet abortus. Quod quidem crimen, quibuscumque modis fiat, sive per se sive per interpositas personas, sacerdotes, quibus animarum cura incumbit, quantum possunt, eliminare satagant.

b. Revocandam autem in omnium mentem ducimus poenam quae in procurantes abortum lata est. Nimirum S.P. Pius IX, in Const. *Apostolicae Sedis*, excommunicationi *latae sententiae* Episcopis sive Ordinariis reservatae subjacere declaravit « procurantes abortum, effectu secuto ».

c. Est et aliud crimen, onanismus nempe, quod detestabile in Scripturis vocatur, quodque legem violat Creatoris jubentis : *Crescite et multiplicamini.* Qui vero, quacumque de causa, hujus sunt criminis rei, a sacramentis arcendi sunt donec resipiscant.

395. Frequentationes. — In universum condemnari nequit usus eorum, qui honesto cupientes conjungi matrimonio, ut sese penitus cognoscant, per aliquod tempus se invisunt. Attamen si crebrius fiat aut nimio tempore protrahatur, conversatio hujusmodi multorum juvenibus peccatorum occasionem praestat, praesertim quando solus cum sola in solitario loco versantur, aut lascivis choreis assistunt, aut ad scenas in theatris spectandas, comite nemine, pergunt. — Vigilent ergo parentes, et imprimis matres, videantque ne, nimia filiis vel filiabus concessa libertate, aliquid inhonestum

inter eos agatur. Timor sit ne forte puella creduliter delusa, imminuto aut etiam amisso honore, turpiter derelinquatur.

396. Choreae. — *a.* Licet quaedam choreae honestae videantur nec per se damnari possint, experientia tamen constat multis inde juvenibus peccati ansam enasci.

b. Nuper autem invaluerunt minus honesti saltationum modi qui vel totaliter supprimantur, vel saltem inter convenientes limites contineantur. Communiter enim grave inest periculum in iis choreis, ut aiunt, vividis, in quibus saltator medio mulieris corpori arcto adhaeret amplexu. Periculum illud augetur si modestia desit in vestibus, et magis adhuc si personatae habeantur choreae, praesertim publicae et promiscuae (gallice *bals masqués*, anglice *masked balls*).

c. Animarum pastores, maxime in sacro poenitentiae tribunali, diligenter fideles a praefatis removeant.

397. Theatra. — Nec minori zelo, sive concionatorum sive confessariorum opera, fideles arcendi sunt a malis vel periculosis theatris et kinematographiae, scenis in quibus religio aut boni mores irridentur, aut indecentia exhibentur spectacula.

398. Commixtio sexuum.—*a.* Lugenda nimis experientia testatur multas oriri peccati occasiones ex commixtione personarum diversi sexus, sive in variis operae officinis, sive in administrationum conclavibus ubi puellae una cum viris amanuensium partes agunt, sive in locis rusticationis, sive etiam in privatis domibus, ubi famulantes utriusque sexus juvenes promiscue pernoctant.

b. Qua ratione hisce malis seu periculis medendum sit, pastores industriosa caritate prospiciant. — Id

praesertim opportuno interventu efficere conentur ut in officinis cuncta ad modestiae regulas conformentur, neque mixta inibi cooperatio sit ruinae spiritualis causa. — Optamus ut puellis urbano labori addictis speciales domus seu refugia, parocho auspice, provideantur.

CAPUT V

DE EBRIETATE EJUSQUE REMEDIIS

399. Ebrietatis malitia.—Neminem latet foedissimum ebrietatis vitium conferre ad ruinam tam spiritualem, tam temporalem et individuorum, et familiarum, et etiam totius societatis. — Ebrietas enim lumen rationis exstinguit vel obnubilat, pleraque alia fovet vitia, familiae pacem subvertit, publicum ordinem perturbat, ipsa corrodit civilis consortii fundamenta. — Accedit quod, saepius catholicis nostris in hoc vitium delabentibus, scandalum hinc datur iis qui foris sunt magnumque sic fidei dilatandae obstaculum opponitur. — Infelix tandem ebriis imminet aeternitas cum scriptum sit : *Vae qui potentes estis ad bibendum* [1] — *Neque ebriosi regnum Dei possidebunt* [2].

400. Causae vitandae. — Quamvis multae, tum internae, tum externae, recenseri valeant ebrietatis occasiones vel causae, tres tamen, nimis vulgatas ac mali feraces, praecipua condemnatione notatas volumus,

---

1. ISAIAS., V, 22.
2. 1 *Cor.*, VI, 10.

videlicet, illegaliter seu contra praescriptum legis *introducere*, *vendere*, *fabricare* liquores inebriantes. Quae tria, ubi lex obsit, monemus omnino non licere.

401. Pastores. — Episcoporum est in singulis dioecesibus ea media adhibenda decernere, quae vincendo ac penitus exterminando tanto ebrietatis vitio aptiora videantur. Parochi in eumdem finem totas animi vires et zeli sollicitudines intendant : occasiones fugiendas doceant ; illas pro adjunctis minuant vel etiam supprimant ; fidelibus ad intemperantiam pronis speciatim suadeant orationem et sacramentorum frequentationem ; societates promovendae temperantiae institutas omni arte foveant et diffundant.

402. Potestas civilis. — *a.* Cum non minus temporali societatis bono quam spirituali animarum beneficio adversetur ebrietas, rectum ac plane desiderandum est temperantiam civilis potestatis ope adjuvari et promoveri.

b. Quin imo sciant ministri, deputati, municipii magistratus, sibi in hoc gravissimum conscientiae munus demandatum, nempe ut efficiant leges vel statuta circa potus inebriantes eorumque fabricationem, venditionem, usum, prudenter condi, conditaque stricte observari.

c. Neque fucata oeconomiae politicae aut aerarii publici necessitate aliave quacumque hujus generis ratione ii magistratus moveri se sinant ad vendendi licentiam, ubi opus non sit, vel quibus non expediat, concedendam.

403. Caupones. — *a.* Cauponae ne ultra veram necessitatem multiplicentur. Nec illas tenere permittantur nisi viri probi quos prudenter existimetur ordine debito temporeque congruo suum gesturos negotium.

b. Eos vero nostrorum fidelium, qui liquorum inebriantium mercaturam exercent, in Domino monemus ut serio recogitent quot quantisque periculis peccatique illecebris iste quaestus, quamvis in se non illicitus, sit obnoxius.

c. Honestiorem sustentandae vitae rationem, si possint, seligant ; sin minus, totis viribus tam a semetipsis quam ab aliis occasiones peccati amovere studeant. — Neque junioribus, eis scilicet qui sui juris non sunt, potum vendant, neque eis quos potu abusuros praevideant. — Cauponas suas diebus dominicis et festivis clausas servent ; nulloque tempore sinant intra earum parietes blasphemias, maledictiones aut eloquia turpia proferri. Absolutionem renuant confessarii consiliariis (*Conseillers municipaux*) vel commissariis qui, posthabitis conscientiae legibus, licentiam tabernariam scienter concedunt indignis, nec non cauponibus legem tam civilem quam moralem habitualiter violantibus, omnibusque sine licentia cauponam exercentibus [1].

404. Medici. — Medici item caveant, ne occasione praeceptae medicinae cui vis *alcoolica* majori gradu insit, aegrotantibus ebrietatis germen inserant. Deterreant matres temerarias quominus, ad dolores infantium sedandos vel ad somnum eis procurandum, portionem quantumvis exiguam potus inebriantis praebeant, eaque inconsiderata amoris teneritudine exitiosum quoddam virus innocentibus parvulis instillent.

405. Abstinentiae vis. — Quamvis compertum sit ex Apostoli verbis ad discipulum : *modico vino utere*

1. Cf. Conc. Prov. Quebecen. VII, decr. XVII.

propter stomachum[1], ipsaque ratione duce pateat moderatum vini aut cujusvis potionis usum per se prorsus culpa vacare ; non desunt tamen, imo et frequentes penes nos casus occurrunt, in quibus totalis liquorum inebriantium abstinentia, vel ad tempus vel etiam perpetua, quibusdam sit ad vitandum peccatum omnino necessaria, aliis vero multis sui aut proximi gratia utilissime consulenda.

406. Societates temperantiae.—*a*. Quapropter sodalitates catholicas, sive ad temperantiam, sive ad abstinentiam totalem fovendam institutas, summa laude dignas agnoscimus et pronuntiamus.

b. Notum enim est augustissimum Christi in terris Vicarium non semel has sodalitates apostolica sua benedictione muniisse et indulgentiis locupletasse. Nos vero, eadem in illas benevolentia moti, praelaudatos coetus peculiari omnium nostrorum sacerdotum curae committimus volumusque ut eis non modo animos addant, sed etiam tutam viam prudenti consilio demonstrent.

c. Memores sint media quaeque promovendae temperantiae sterilia fore, nisi in primis vim ex gratiae fontibus hauriant. — Cavendum insuper a desuetudine quam tempus etiam in coetibus optime constitutis parit. — Uberrimus vero fructus maxime a juvenibus ad sectandam temperantiam allectis sperandus est.

1. 1 *Tim.*, V, 23.

CAPUT VI

DE CONVERSATIONE CUM ACATHOLICIS

407. Pericula imminentia. — Cum his in regionibus fideles passim acatholicis misceantur, multisque modis, sive negotiorum sive aliarum vitae necessitudinum gratia, cum ipsis conversentur, omni prorsus diligentia enitendum est, ut quodcumque subversionis periculum ex tam familiari constantique consortio manans amoveatur. Jure enim timeri debet ne catholici in sacris cum haereticis communicent falsisque eorum doctrinis sensim imbuantur, vel in indifferentismum dilabantur.

408. Formalis in ritibus heterodoxis communicatio interdicta. — Una existente religione vera, scilicet catholica [1], declarat Plenaria haec Synodus formalem quamcumque in ritibus heterodoxis communicationem malam penitus esse, nec unquam haberi licitam posse [2]. — Sciant itaque fideles sibi « absolute non licere, nec per alios, fungi officio patrini in baptismis quae haereticorum filiis ab haereticis ministrantur » [3].— Pariter iis non licet partes testium gerere in matrimoniis coram ministro acatholico celebratis. — Prohibentur etiam catholici in haereticorum templo, dum ritus heterodoxus agitur, pulsare organa, cantare cantumve dirigere, idque ne sub praetextu quidem et spe eosdem haereticos ad fidem orthodoxam lucrandi [4].

---

1. Cf. *Eph.*, IV, 5.
2. S. C. Prop. Fid., 2 Jul. 1827.
3. S. Off. 10 Maii 1770.
4. S. C. Prop. Fid., 7 Jun. 1788.

409. Ritibus heterodoxis adsistere « formaliter » non licet. — Rursus catholicis omnino prohibetur baptismo, matrimonio, coenae, exsequiis, caeterisque ritibus aut concionibus haereticis adsistere *formaliter*, videlicet eo modo quo acatholici ipsi assistunt : hoc enim, reapse, nihil aliud est quam in sacris seu in cultu et fide haereticorum communicare.

410. Adsistere « materialiter » quandonam liceat. — Nec etiam possunt catholici iisdem ritibus *mere materialiter* interesse, nisi ex una parte eam praesentiam excusent ratio gravis damni aut periculi et simul titulus officii civilis, et ex altera parte « acatholici cognoscant hoc interventu non praestari actum cultus religiosi »[1]. Tolerari autem potest ut comitentur funera acatholicorum usque ad januam ecclesiae vel coemeterii, dummodo meram praesentiam materialem exhibeant, nec se immisceant ritibus acatholicorum, nec luminaria deferant, nec pro defuncti anima suffragia persolvant[2]. Caeterum, judicio Patrum hujus Concilii, non sine magno scandalo catholici intervenire cernerentur exequiis mere civilibus ; a quibus, ad incredulitatis ostentationem et religionis contemptum, quilibet sacer ritus et minister consulto excluditur.

411. Haereticorum in ritibus nostris communicatio. — Generatim prohibendi sunt haeretici ab assumenda parte activa in ritibus nostris. Proinde officio patrini, in sacramento Baptismatis, ipsi fungi nequeunt[3] ; imo praestat baptismum conferre sine patrino, quam haereticum ad hoc officium implendum

1. S. Off., 9 Sept. 1874.
2. Cf. S. Off., 7 Jul. 1864.
3. S. C. Prop. Fid., 8 Sept. 1869.

admittere [1]. Item, in ecclesiis catholicis, arceantur acatholici tum a cantibus exsequendis, tum a pulsandis organis.

412. Famulatus apud dominos acatholicos. — Cavendum insuper monemus ne ex familiari haereticorum consuetudine famulantes dominis acatholicis aliquid detrimenti spiritualis capiant. — Sciant ergo famuli vel famulae hujusmodi nec sibi licere precibus dominorum acatholicis interesse, neque sine gravi fidei discrimine se posse dominas earumve filios ad templum haereticum, quo ipsi vel materiali dumtaxat praesentia sistant, frequenter comitari. Nisi praeterea famulis praedictis detur facultas libere religionem catholicam exercendi et omnia quae a sancta Ecclesia praescribuntur peragendi, servitium dimittant quod sine periculo aut conscientiae laesione retinere non possunt.

413. De quibusdam coetibus monita. — Amplius, votum Concilii est ut, quantum fieri possit, catholici deterreantur ab iis adeundis coetibus, sive musicis, sive athleticis, aliisve id genus, quorum etsi scopus directe religiosus non sit, mens tamen prorsus haeretica est ; ubi errores enunciantur, christiana dogmata deridentur, opiniones exitiosae circumferuntur.

414. Disputatio cum haereticis. — Laici, qui per medios haereticos vitam civilem ducunt, temere cum illis ad dicendum de re religiosa non aggrediantur. Item, licet catholicorum cum acatholicis disputationes publicae possint certis sub conditionibus in bonum vergere, ne tamen veritas adversis circumstantiis opprimatur, nullus e clero praesumat disputationes easdem

1. S. Off., 3 Maii 1893.

instituere, inconsulto Episcopo, cujus erit agendi normam a S. Sede expetere.

415. De caeteris Ordinarii judicent.—De caetero, cum par non sit in diversis hujus regionis provinciis catholicorum conditio, cujusque erit Ordinarii decernere, praeter ea quae hic traduntur, quid pro locorum usu et adjunctorum gravitate licitum necne habendum sit.

TITULUS X

DE VARIIS LAICORUM OFFICIIS

CAPUT I

DE ELECTORIBUS

416. Suffragium recte ferendum. — Cives jure suffragii, quod lex eis tribuit, uti non omittant in electionibus sive politicis sive administrativis. Illud jus exercere juxta conscientiam coram Deo tenentur. Imo adest gravis obligatio suffragium ferendi pro necessitate reipublicae aut bono religionis. Memores igitur sint electores se in conscientia teneri ad eos duntaxat viros suffragio probandos et eligendos quos vere probos aptosque implendo egregio muneri sibi commisso prudenter judicaverint. Participes enim sunt latarum injuste legum, qui malos legislatores scienter eligunt, vel culpabili sua abstentione illos eligi permittunt.

417. Cura in eligendo candidato. — Nedum se sinant partium studio subjici, sciant electores eidem studio prorsus dominari. Proximoque electionum tempore orent et prudentum consilia exquirant ut e multis, qui dignior et aptior sit, candidatum dignoscere valeant.

418. Vitia fugienda. — *a.* Nullus obliviscatur fraudes, mendacia, perjuria, non minus electionum tempore quam aliis temporibus, imo magis tunc prohibita esse, cum majoris damni causae esse possint.

b. Venalitas omnino fugienda est : nequit enim suffragium vulgaris mercis ad instar aestimari. Ignavus certe et vere indignus civium jure ostenditur, qui suffragium suum ita pretio pensat ut, despecto conscientiae officio et patriae bono, plus offerenti illud tradat. « Unde evidenter sequitur eos omnes peccare, et quidem non tantum coram hominibus sed et coram Deo, qui vel suffragium suum vendunt, vel quacumque ex causa dant candidato sibi cognito prout indigno, vel denique alios inducunt ad idem faciendum »[1].

c. Ebrietatis, contumeliarum, rixarum, odiorum vix exstinguibilium, occasiones in electionibus nimiae sunt, de quibus electores praemonere volumus. Corde ipsi retineant caritatis legem ; a violentiis abstineant ; et si quid minus rectum, disputationis aestu, egerint, mox illud solitae benevolentiae sensu reparare studeant.

419. Docendus populus. — Haec officia, opportuno tempore et pacatis animis, in omnium memoriam revocent sacerdotes, plenamque pastoribus, quidquid in fidei et moralitatis gratiam hi edixerint, praestandam obedientiam suadeant.

---

1. Conc. Prov. Quebecen. IV, Decr. IX.

CAPUT II

DE LEGISLATORIBUS

420. Bonae legis ratio. — Talis esse debet lex civilis quæ tendat in bonum totius societatis, et ex qua prosperitas tam communitatis quam privatorum ultro efflorescat [1]. « Nunc vero illa maxime efficiunt prosperas civitates : morum probitas, recte atque ordine constitutae familiae, custodia religionis ac justitiae, onerum publicorum tum moderata irrogatio tum aequa partitio, incrementa artium et mercaturae, florens agrorum cultura, et si qua sunt alia generis ejusdem, quae quo majore studio provehuntur, eo melius sunt victuri cives et beatius [2]. »

421. Boni legislatoris dotes. — Inde colligitur quam gravia sint onera ab iis suscepta qui coetum legiferum ingrediuntur ; neque cuilibet populare suffragium petenti, verum aptioribus tantum scientia, probitate, animi firmitudine viris munus ferendi leges competere. Cui muneri certo desunt quicumque, in condendis legibus, spreto vel neglecto bono publico, unum duntaxat prae oculis habent : nimirum favere vel propriae fortunae, vel privatorum hominum bono, vel politicae alicujus factionis voto et commodo. Quod merito sic damnavit Leo XIII [3] : « Ut justitia retineatur in imperio, illud magnopere interest, eos

1. Leo XIII, Encycl. *Rerum novarum*.
2. Ibid.
3. Encycl. *Diuturnum*.

qui civitates administrant intelligere non privati cujusquam commodo politicam potestatem esse natam; procurationemque reipublicae ad utilitatem eorum qui commissi sunt, non ad eorum quibus commissa est, geri oportere ».

422. **Legislatoris catholici officia.**—*a.* « Catholicos quidem, quotquot digni sunt eo nomine, primum omnium necesse est amantissimos Ecclesiae filios et esse et videri velle : quae res nequeant cum hac laude consistere, eas sine cunctatione respuere : institutis populorum, quantum honeste fieri potest, ad veritatis justitiaeque patrocinium uti : elaborare, ut constitutum naturae Deique lege modum libertas agendi ne transiliat : dare operam ut ad eam, quam diximus, christianam similitudinem et formam omnis respublica traducatur » [1].

b. Quapropter enixe hortamur legislatores catholicos ut ad Religionis, Moralis socialis et Juris publici Ecclesiae studium se conferant ; prae oculis habeant Litteras Encyclicas SS. PP. Pii IX, Leonis XIII et Pii X, in quibus doctrina socialis Ecclesiae necnon et praecipua civium christianorum officia docentur ; caveant ne doctrinam catholicam offendant aut Ecclesiae libertates imminuant.

c. Tandem, inter catholicos legislatores voluntatum et mentium concordia vigeat, quando de iis agitur quae ad res religiosas spectant. Quapropter omnes hortamur ut in tanti ponderis negotiis eorum sententiam arcte amplectantur qui a Deo electi sunt ad suam Ecclesiam regendam. « Sancta atque inviolata apud omnes debet esse religio ; imo in ipsa disciplina

1. Encycl. *Immortale Dei.*

civitatum, quae a legibus morum officiisque religionis separari non potest, hoc est potissimum perpetuoque spectandum, quid maxime expediat christiano nomini ; quod ipsum sicubi in periculo esse adversariorum opera videatur, cessandum ab omni dissidio, et concordibus animis et consiliis propugnatio et defensio suscipienda religionis quod est commune bonum maximum, quo sunt omnia referenda »[1].

CAPUT III

DE JUDICIBUS

423. Dignitas judicum. — Magna est dignitas judicum, qui divinae auctoritatis participes, a societate constituuntur ut tribunalibus praesint. Ab eorum enim sententia honor, bona, libertas, imo ipsa civium dependet vita. Ut tam eximio muneri non sint impares, justitiamque, quam statuere debent, haud evellant, non quicumque, sed praeclari debitisque ornati dotibus viri in judices eligantur.

424. Dotes judicum. — *a.* Intricatae saepius ad eos deferuntur causae : necesse est ergo ut intelligentia non communi praediti sint, necnon scientia satis ampla, qua omnes tum juris tum facti circumstantias lucide percipiant judiciaque omni ex parte justa proferant.

---

1. Encycl. *Sapientiae christianae.*

b. Vitae dignitate et honestate in omnibus praestent, ne populus judicis personam despiciens, ipsius quoque auctoritatem parvipendat.

c. Maxima vero sit eorum integritas seu incorruptibilitas. Studiis partium, politicarum praesertim, sedulo se subtrahant, ipsamque venalitatis umbram diligenter caveant.

425. Judicandi ratio. — De vero justoque sollicitus, judex juxta leges et ordinem a legibus constitutum sententiam ferre debet. — Attamen aequitatem semper prae oculis habeat, ita ut, in poenis inferendis, aetati et conditioni ejus cui imponendae sunt attendat. — Testium interrogationibus invigilet, eos contra advocatorum quorumdam intemperantiam defendat, mendaces vero stricte reprimat eorumque perjuria convenientibus poenis coerceat.

CAPUT IV

DE ADVOCATIS

426. Munus advocatorum. — Cum plurimae inter homines oriantur dissensiones multaque facinora patrentur, e quibus nascuntur lites, legumperiti, qui in auxilium advocantur, magni sane momenti munere funguntur.

427. Vitanda ab advocatis. — Quamobrem, expediens judicamus obligationes advocatorum in summam redigere :

a. Nunquam advocati suscipiant in foro civili

agendam causam certo injustam, nec justam quidem nisi vera spes felicis exitus in favorem clientis affulgeat ; si vero spes adsit mere probabilis, fideliter hac de re moneant clientem, ac votis ejus obsecundent.

b. Caveant insuper ne falsos subornent testes, vel veridicos excludant.

c. Ne foveant dissidia inter homines, quos potius ad aequa compromissa adducere conandum est ; neque indebite protrahant causas, ad majora emolumenta sibi comparanda.

d. Ne audeant dicendam suscipere causam, quae adversetur privilegiis clericorum, quatenus hac in regione vigent ; atque, casu occurrente, ne procedant antequam Ordinarius consulatur.

e. Stipendia, lege forte taxata, vel consuetudine timoratorum admissa, ne excedant, atque meminerint se ex charitate teneri miserabiles in necessitate positos gratis adjuvare.

CAPUT V

DE MEDICIS

428. Medici munus et onus. — Medicus, quem honorare a divina sapientia jubemur, praeclaro quidem sanitatem restituendi munere auctus est ; sed, ut idoneam tanto muneri scientiam et peritiam acquirat acquisitamve servet, item ut artem suam debita sollicitudine exerceat, ad magnos perferendos labores, etiam aliquando cum vitae periculo, tenetur.

429. Monita quaedam. — Nonnulla in proposito declarare opportunum ducimus :

a. Ad adjuvandos in rebus spiritualibus aegrotos obligatum se esse meminerit medicus. Proinde infantes in mortis periculo constitutos baptizari curet, eoque fine, quid de baptismo variis in casibus Ecclesia praescribit, sedulo addiscat [1]. Adultos morbo lethali correptos vel per se vel per alium idoneum cito moneat, et ad sacramenta recipienda hortetur [2].

b. Non ei licet a jejunio et abstinentia observanda, absque gravi causa, avertere, neque ad liquores inebriantes vel narcotica, quamvis moderate, sumenda sine sufficienti ratione inducere.

c. Item illicitum est operationem chirurgicam dictam ovariotomiam, nisi gravibus de causis, peragere ; mulieres contra foecundationis periculum medicamentis praemunire ; onanismum suadere ; artificialem mulieris foecundationem adhibere [3] ; abortum procurare aut craniotomiam, et quamcumque operationem vel foetus vel matris directe occisivam instituere [4].

d. Partus acceleratio per se illicita non est, dummodo perficiatur justis de causis, et eo tempore ac modis quibus, ex ordinarie contingentibus, matris et foetus vitae consulatur. — Quod si partus praematurus impossibilis censeatur, nihil obstat quominus mulier caesareae operationi tempore convenienti subjiciatur [5].

e. Necessitate cogente, laparotomia, ad extrahendos e sinu matris ectopicos seu extrauterinos conceptus,

---

1. Cf. Rit. Rom. *De Baptismo* ; — S. Off., decr. 23 Aug. 1901. In Append. n. XXXVIII.
2. Conc. Later. IV, c. 13.
3. S. Off., 24 Mart. 1897.
4. S. Off., 28 Maii 1884, 19 Aug. 1889, 25 Jul. 1895. In Append. nn. XXXIX et XL.
5. S. Off., 4 Maii 1898, ad 1 et 2. In Append. n. XLI.

licita est, dummodo et foetus et matris vitae, quantum fieri potest, serio et opportune provideatur [1]. Id tamen ante mensem sextum post conceptionem elapsum perficere nefas est [2].

CAPUT VI

DE PATRONIS ET OPIFICIBUS

430. Luctae erumpenti medendum. — Opifices inter et patronos saepius exortas videmus contentiones. « Revera nova industriae incrementa novisque euntes itineribus artes ; mutatae dominorum et mercenariorum rationes mutuae ; divitiarum in exiguo numero affluentia, in multitudine inopia ; opificum cum de se confidentia major, tum inter se necessitudo conjunctior ; praeterea versi in deteriora mores, effecere, ut certamen erumperet » [3]. — Lucta ista, quae multorum exercet ingenia consiliaque sollicitat, causam continet ad expediendum difficilem nec periculo vacuam. « Utcumque sit, plane videmus, quod consentiunt universi, infimae sortis hominibus celeriter esse atque opportune consulendum, cum pars maxima in misera calamitosaque fortuna indigne versentur » [4].

431. Ecclesiae jus. — *a.* Quaestio haec non oeconomica tantum est, sed quam maxime moralis ; ab

1. S. Off., 4 Maii 1898, ad. 3.
2. S. Off., 5 Mart. 1902. In Append. n. XLII.
3. Leo XIII, Encycl. *Rerum novarum*, 16 Maii 1891.
4. Ibid.

observatione etenim pendet jurium et officiorum quae unicuique a natura imponuntur : unde nequit, nisi advocata religione Ecclesiaque, convenienter solvi.

b. Eam proprio jure et officio luculenter tractavit Summus Pontifex Leo XIII, in Encyclica *Rerum novarum ;* cui plura dein adjecit in Encyclica *Graves de communi*, de Democratia christiana. Omnia haec S. D. N. Pius X in Motu proprio de Actione Populari Christiana, paucis ac nervosis verbis complexus est.

c. Quibus Summorum Pontificum doctrinis inhaerentes, praecipua in his materiis mente retinenda, officiaque singulis congruentia, breviter declarare volumus.

432. **Fictum remedium.** — Multi hodie dictitant malis, quibus societas premitur, subveniendum omnino esse per communismi doctrinas eamque civilem transformationem quam socialistae comminiscuntur. Haec quidem serpentia ubique commenta jam alibi [1], uti injusta prorsus perniciosaque tum divitibus tum proletariis, reprobanda duximus ; quae ne operariorum animis propagatione nefaria persuadeantur legibusque ipsis paulatim insinuent et dominentur, apte et vigilanter per oppositas doctrinas cavendum est.

433. **Salutaris Ecclesiae influxus.**—Miram sane vim, tum eloquio tum opere, exercet vera Christi Ecclesia in conciliandis mutuis divitum pauperumque juribus et officiis.

a. **Doctrina.** — Docet enim naturaliter haberi inaequalitatem conditionum ; laborem, qui etiam in innocentiae statu non defuisset, nunc in expiatione culpae subeundum esse, acerbitatesque vitae nunquam

---

1. Tit. II, cap. V.

defuturas. Docet etiam esse capitale malum opinione fingere alterum ordinem sua sponte infensum alteri, quasi locupletes et proletarios ad digladiandum inter se pertinaci duello natura comparaverit. E contra duae illae classes congruere debent inter se concorditer, omninoque altera alterius indiget : non res sine opera, nec sine re potest opera consistere. — Imo, Jesu Christo magistro et duce, altiora bona humano generi prosequenda proponuntur ; hujusque vitae miserias, nedum Redemptor noster sustulerit, potius in virtutis incitamenta, coelestisque gloriae promerendae media traduxit.

b. **Praecepta.** — Praeceptis item suis tanta efficacitate ad ordinem et concordiam Ecclesia movet ut, si solis justitiae legibus, quas inculcat, obtemperaretur, vis causaque dissidii facile restringeretur. — Opifices enim monet, quod libere et cum aequitate operae pactum sit, id integre reddere ; non rei ullo modo nocere, nec personam dominorum violare ; in ipsis tuendis rationibus suis abstinere a vi et seditione nec cum hominibus flagitiosis et fallacibus commisceri. — Divites vero dominosque edocet, non habendos mancipiorum loco opifices ; verendam in eis esse personae humanae et christianae dignitatem ; ideo non plus imponendum operis quam vires ferre queant, nec id genus quod cum aetate sexuque dissideat, et justam unicuique praebendam mercedem ; pariter efficiendum ut idoneo temporis spatio religioni et pietati vacet opifex quin detur obviis corruptelarum lenociniis ; demum caritatis et eleemosynae officium sub gravi esse adimplendum.

c. **Instituta.** — Nec tantum doctrinis et praeceptis Ecclesia pacem et justitiam praedicat, sed quoties sufficienti libertate gaudet, instituta innumera suscitat,

quibus molliantur infortunia, omniumque jura defendantur et, quantum his in terris fieri potest, civium concordia floreat. Universa historia, inde ab ipsis apostolicis temporibus, hujus veritatis testis est.

434. Munera Status. — Humana etiam hac in re quaerenda sunt adjumenta ; quibus annumeratur vis legum.

a. **Actio positiva.** — Non solum autem generica illa actione, qua communi providendum est prosperitati, ad Statum pertinet promovere pacem socialem ; verum etiam, secundum justitiae distributivae exigentiam, ipsius est, cum reliquis civium ordinibus, tum quoque ordini proletariorum, quorum labore tanta pariuntur bona, decretis specialibus consulere. « Favendum rebus omnibus quae conditioni opificum quoquo modo videantur profuturae »[1].

b. **Actio repressiva.** — Insuper « si quando fiat, ut quippiam turbarum impendeat ob secessionem opificum aut intermissas ex composito operas ; ut naturalia familiae nexa apud proletarios relaxentur ; ut religio in opificibus violetur non satis impertiendo commodi ad officia pietatis ; si periculum in officinis integritati morum ingruat a sexu promiscuo, aliisve perniciosis invitamentis peccandi ; aut opificum ordinem herilis ordo iniquis premat oneribus, vel alienis a persona ac dignitate humana conditionibus affligat ; si valetudini noceatur opere immodico, nec ad sexum aetatemve accommodato, his in causis plane adhibenda, certos intra fines, vis et auctoritas legum. Quos fines eadem, quae legum poscit opem, causa determinat : videlicet non plura suscipienda legibus, nec ultra progrediendum,

1. Encycl. *Rerum novarum*.

quam incommodorum sanatio, vel periculi depulsio requirat »[1].

435. Dominorum et opificum cooperatio. — *a.* **Justa merces.**—Cum justa merces operariis solvenda ea sit quae « alendo opifici, frugi quidem et bene morato, haud impar »[2] videatur, id in conducenda artificum opera quasi principium praestituendum volumus.

b. **Arbitratus.** — Verum « in his similibusque causis, quales illae sunt in unoquoque genere artificii: quota sit elaborandum hora, quibus praesidiis valetudini maxime in officinis cavendum, ne magistratus inferat sese importunius, praesertim cum adjuncta tam varia sint rerum, temporum, locorum, satius erit eas res judicio reservare collegiorum »[3] penes dominos et opifices vigentium, aut eorum nutu prudente, constitui viros quorum sententia arbitrali, confirmante etiam vi legum, lites dirimantur[4]. Imo, in votis est ut ad hunc finem tutius assequendum concilium quoddam permanens instituatur.

c. **Sodalitia.** — Ceterum ad solvendam quaestionem socialem « domini ipsique opifices multum possunt, iis videlicet institutis, quorum ope et opportune subveniatur indigentibus et ordo alter propius accedat ad alterum. Numeranda in hoc genere sodalitia ad suppetias mutuo ferendas ; res varias, privatorum providentia constitutas, ad cavendum opifici, itemque orbitati uxoris et liberorum, si quid subitum ingruat, si debilitas afflixerit, si quid humanitus accidat ; instituti patronatus pueris, puellis, adolescentibus natuque

1. Encycl. *Rerum novarum.*
2. Ibid.
3. Ibid.
4. Ibid.

majoribus tutandis. Sed principem locum obtinent sodalitia artificum quorum complexu fere caetera continentur »[1]. Hi coetus fundamentum in religione positum habeant, nec quidquam in se patiantur quod Ecclesiae doctrinis et praeceptis repugnet. Optandum insuper foret, saltem in principalioribus civitatibus, ut aliquis peritus sacerdos ab Episcopo deputaretur, qui hujusmodi sodalitatibus et coetibus opportuna consilia praestaret.

CAPUT VII

DE SCRIPTORIBUS CATHOLICIS

436. Catholicorum scriptorum officium.—Hodierna aetate, qua veritates utriusque ordinis tum naturalis tum supernaturalis divinaque Ecclesiae catholicae jura omni arte impugnantur temereque negantur, grave quoddam catholicis scriptoribus, non solum ecclesiasticis, sed et laicis, incumbit officium, videlicet gerendi adversus hostes christiani nominis bellum sacrum tuendique, religiosa auctoritate praeeunte, nobilem evangelicae doctrinae thesaurum. Quod sane multipliciter praestari potest, tum libris apte scriptis tum editis foliis periodicis, tum bonis diariis. De hoc apposite Leo XIII[2]: « Necesse est, inquit, in patrocinio religionis multum elaborare lectos viros laicos, quibus cara est communis omnium mater Ecclesia, et quorum cum

1. Encycl. *Rerum novarum*.
2. Encycl. *Nobilissima Gallorum gens*, 8 Feb. 1884.

dicta tum scripta tuendis catholici nominis juribus magno usui esse possunt. »

437. Peculiaria monita. — Ne autem catholici scriptores a tanto munere efficaciter exequendo deficiant, opportunum ducimus nonnulla eos commonere quae sive dispositionem ad scribendum, sive materiam de qua scribant, sive tandem scribendi modum seu rationem respiciunt.

a. **Dispositio ad scribendum.** — Et *primo* nemo ad scribendum de rebus religiosis et moralibus accedat nisi mente et corde debite sit dispositus : mente quidem, per convenientem scientiam seu principia tuta quae, luminis ad instar, rectam demonstrent viam ; corde vero, per intentionem puram, veritatis studium, conscientiam officii.

b. **Materia orthodoxe pertractanda.**—*Secundo*, meminerit quisque Ecclesiam, voluntate beneficioque Conditoris sui, plenam ac supremam habere potestatem doctrinalem et disciplinarem. Ex quo facile colligitur officium, quo tenentur catholici scriptores, orthodoxa scribendi, non coarctari ad ea duntaxat quae infallibili Ecclesiae voce velut fidei dogmata ab omnibus credenda proponuntur, verum etiam extendi tum ad judicia doctrinalia a Pontificiis Congregationibus lata, tum ad ea omnia doctrinae capita quae communi et constanti catholicorum sensu retinentur velut theologicae veritates et conclusiones ita certae, ut opiniones eisdem doctrinae capitibus adversae, quamquam haereticae dici nequeant, aliam tamen mereantur censuram [1].

c. **Rectus scribendi modus.** — *Tertio*, scriptores editoresque, de sapientia proprii Episcopi optime sentientes, libenti animo monitis ejus obtemperent nec

1. Pius IX, Encycl. *Quas libenter*, 21 Dec. 1863.

quidquam ejus auctoritati et voluntati adversum suscipiant. — Item debitam moderationem, prudentiam, charitatem erga adversarios, praesertim catholicos, ac congruentem reverentiam erga homines in potestate sive ecclesiastica sive civili constitutos servent.—Mutuo quoque pacis vinculo inter se confoederati veritatis acie congrediantur, juxta grave Leonis XIII monitum [1] : « Qui Ecclesiae servire utiliter, qui catholicum nomen ex animo tueri scribendo expetunt, summo consensu, ac prope contractis copiis oportet dimicare, ut plane non tam repellere quam inferre bellum, si qui vires discordia dissipant, videantur. Non absimili ratione operam suam ex frugifera et fructuosa in vitiosam calamitosamque scriptores convertunt, quotiescumque consilia vel acta Episcoporum ad suum revocare judicium ausint, abjectaque verecundia debita carpere, reprehendere : ex quo non cernunt quanta perturbatio ordinis, quot mala gignantur ».

Tandem operi tam egregio haud imparem vitam degant, fideque et moribus, lucri contemptu, animi constantia, boni publici sollicitudine, coram populo emineant.

CAPUT VIII

DE ACTIONE SOCIALI CATHOLICA

438. Actionis socialis indoles. — Cum insitum homini natura sit ut in societate vivat, praeter officia

1. Leo XIII, Encycl. *Longinqua Oceani*, 6 Jan. 1895.

quae privato homini incumbunt, alia sunt quibus vir catholicus, civilis quidem, at maxime religiosae societatis bonum promovere tenetur. « Adamanda patria est unde vitae mortalis usuram accepimus ; sed necesse est caritate Ecclesiam praestare, cui vitam animae debemus perpetuo mansuram »[1]. — Haec porro actio simul socialis et popularis est, fineque praecipuo religiosa : unde nequit utiliter exerceri nisi per laicos Pastorum moderamini obsequentes: aciem enim instruere ad duces proceresque spectat, praelio autem certare ad milites.

439. Necessitas. — *a.* Quam Patres Vaticani Concilii deposcendam judicarunt, quam Leo XIII variis Encyclicis et documentis enixe sollicitavit[2], quam recentius Pius PP. X accuratis verbis constituit et determinavit[3], eam nos socialem catholicorum actionem veluti temporibus nostris nostrisque provinciis valde opportunam, commendandam existimamus.

b. Equidem, « haud raro accidit ut nonnulli inter catholicos, quo tempore maxime deberent virtute constantiaque summa eniti, instituendis vindicandisque Ecclesiae juribus, specie quadam humanae prudentiae ducti, vel in diversa abeant, vel nimis in actione timidos remissosque se praebeant.»[4] Itaque « excussa, si qua insederit, segnitia et desidia, causam religionis et Ecclesiae tanquam suam bonus quisque suscipiat ; pro eaque fideliter et perseveranter propugnet »[5].

1. Leo XIII, Encycl. *Sapientiae christianae*, 10 Jan. 1890.
2. Cf. Encycl. *Sapientiae christianae*, *Rerum novarum*, *Graves de communi*, etc.; item Ep. *Nihil nobis*, 6 Aug. 1863, Litt. ad Episc. Ital. 5 Aug. 1898, et Inst. Cong. Neg. Eccl. Ext., 27 Jan. 1902.
3. Cf. Motu proprio, 18 Dec. 1903.
4. Leo XIII, Encycl. *Constanti Hungarorum*, 2 Sept. 1893.
5. Id., Encycl. *Officio sanctissimo*, 22 Dec. 1887.

440. **Praeparatio.** — Actio haec catholica, ne insufficiens et manca sit, plane praerequirit, maxime in juvenibus, specialem quamdam institutionem, qua *mens socialis* variis doctrinarum christianarum et socialium principiis nobilique in diffundendum bonum pronitate instruatur et formetur. Quae quidem formatio peculiari sollicitudine exhibenda est in universitatibus, in seminariis et collegiis, necnon in coetibus rei socialis studio deditis. Id autem quasi principium universis mentibus inculcandum habeatur : « Quicumque majorem copiam bonorum Dei munere accepit, sive corporis et externa sint, sive animi, ob hanc causam accepisse, ut ad perfectionem sui pariterque, velut minister providentiae divinae, ad utilitates adhibeat caeterorum » [1].

441. **Varia media.** — Multis vero diversisque modis potest actio catholica sese in societatem exercere :

a. **Scripta.** — Maxima imprimis est litterariae artis, quam jam laudavimus, vis et efficacia, quatenus catholici scriptores verum pro viribus in vulgum disseminant Deique causam et Ecclesiae jura strenue defensant. « Scripta scriptis opponenda, ut ars quae potest plurimum ad perniciem, eadem ad hominum salutem et beneficium transferatur atque inde remedia suppetant, unde mala venena quaeruntur » [2].

b. **Societates.** — Accedunt variae catholicorum societates, quae sive ad propagandam et propugnandam fidem, sive ad fovendam efficacius virtutem, sive ad caritatem et beneficentiam in miseros exercendam, sive ad suppetias mutuo ferendas, sive ad artifices et opifices mediis legitimis confortandos instituuntur. Sane *frater*

---

1. Encycl. *Rerum novarum.*
2. Leo XIII, Litt. *Etsi nos,* 15 Feb. 1882.

qui adjuvatur a fratre quasi civitas firma [1]. Opportune scribebat Leo XIII [2] : « Catholicos laicos otiosos esse nequaquam permittimus : probamus contra si, incolumi debita legibus observantia, nec repudiato Episcoporum ductu, religiosae rei provectum strenue prosequantur. Quamobrem congressus saepe cogi ; ephemerides in vulgus edi, quae quidem ad regulam exigantur praescriptorum ab Apostolica Sede, atque incolumi reverentia erga eos qui auctoritate potiuntur ; consociationes operariorum foveri aliasque id genus celebrari institutiones, extollimus et inculcamus ».

c. **Foederatio.** — « Actio catholicorum, qualiscumque est, ampliore quidem cum efficacitate procedet, si consociationes eorum omnes, salvo suo cujusque jure, una eademque primaria vi dirigente et movente processerint » [3]. Hinc, intacta uniuscujusque coetus in suis actibus independentia, societates catholicas communi quodam vinculo, ad commune religionis bonum plenius procurandum, inter se colligari et foederari, valde optandum reputamus.

d. **Congressus.** — Virium catholicarum potestas plurimum roboris et veluti complementum ex amplioribus conventibus, quos congressus vocant, accipit. « Catholici, inquit Leo XIII [4], pro nationibus vel provinciis locisve aliis conventus coegerunt et celebrarunt ; idque sane quam providenter factum. Si etenim contra flagitiosi homines, audacia praestantes et numero, sese passim congregant foederatique conspirant ut illis donum fidei, unum omnium praestantissimum et consequentia bona perfide eripiant, rectum omnino est ac

1. *Prov.*, XVIII, 19.
2. Ad Ep. Hispaniae, 10 Dec. 1894.
3. Leo XIII, Encycl. *Graves de communi.*
4. Ep. *In ipso*, 3 Mart. 1891.

necessarium catholicos, Episcopis moderantibus, studia sua omnia viresque consociare ad resistendum ; qui quidem in talium coetuum frequentia liberius poterunt et validius sui nominis professionem sustinere, hostiles impetus propulsare ».

442. Actionis socialis regulae. — Socialis actionis catholicae regulas pluries edidit Sancta Sedes, quas summatim heic in memoriam revocamus :

a. **Communes.** — Commune quidem catholicorum officium est : ut Ecclesiae obediant non solum in iis quae solemni fidei judicio definita sunt, sed in omnibus illis quae Romani Pontifices et Episcopi amplectenda vel exequenda jusserint [1] ; — item ut nunquam Dei juribus jura humana anteponant, nec religionis rationes rationibus politicis subjiciant [2] : — praeterea ut duo maxime vitia effugiant, quorum unum, prudentiae nomen usurpans, in pusillanimitate liberalismo parta residet, alterum in temeritate et praesumptione superba versatur [3] ; — demum ut in dubiis graviorisque momenti quaestionibus Ecclesiae judicium haud praeveniant [4].

b. **Speciales.** — « In associationibus condendis, accurate his sequentibus est attendendum : — *Primo*, constitutiones, indices, manualia et alia documenta sensu aperte catholico conscribantur. — *Secundo* ; vexilla et altera insignia nihil redoleant eorum quae socialistarum sunt. — *Tertio*, statuta et constitutiones prius ab Ordinario recognoscantur atque probentur ; hujus

---

1. Leo XIII, Encycl. *Sapientiae christianae.*
2. Ibid.
3. Ibid.
4. Inst. Cong. Neg. Eccl. Extr., 27 Jan. 1902.—*Cf.* Motu proprio Pii X, 18 Dec. 1903.

approbationis defectu, nullum ex hisce institutis nec haberi ut catholicum, nec clero laicisque catholicis fidem afferre poterit. — *Quarto*, facta et verba spiritu Jesu Christi replebuntur, et, in primis regnum Dei prosequendo, temporali bono artificum et egentium necnon civilitatis christianae promotioni efficaciter conferant »[1].

443. De colonisationis opere. — Quia opus, quod *colonisationis* dicitur, ad religionis et patriae incrementum valde conducit, Patres hujus Concilii Plenarii ex animo laudant sacerdotes, titulo missionariorum agricolarum insignitos, et illos verbis benedictionibusque liberaliter impertitis confirmant. Nec possunt non tristari videndo tot juvenes, qui, spreta salubri agricolarum vivendi forma, urbes inconsulto petunt, et sese in maximum spirituale periculum imprudenter injiciunt. Idcirco sacra Synodus hortatur illos, qui plantae virentes gentis nostrae dicuntur et sunt, ut ruri apud suos peramanter remaneant. Si vero, rationabili causa urgente, ab antiquioribus paroeciis recedere cogantur, non ad urbes, sed quantum fieri poterit, ut coloni, sacerdote duce, ad nova loca agriculturae aptiora, in ditione Canadensi, insimul se conferant.

---

1. Instr. Cong. Neg. Eccl. Extr., 27 Jan. 1902.

PARS III — DE REBUS

TITULUS XI

DE SACRAMENTIS

CAPUT I

DE SACRAMENTIS IN GENERE

444. Intentio. — De mente vel intentione, utpote quae per se quiddam est interius, Ecclesia non judicat ; at quatenus extra proditur, judicare de ea debet. Jamvero cum quis ad sacramentum conficiendum et conferendum materiam formamque debitam serio ac rite adhibuit, eo ipso censetur id facere intendisse quod facit Ecclesia.

445. Minister. — Licet bonitas et fides ministri ad sacramentorum valorem minime requiratur, graviter tamen reprehendendi sunt pastores aliive sacramentorum ministri qui sacra illa dispensant in statu peccati [1]. — Quacumque diei ac noctis hora ad sacramenta administranda vocabitur, nullam sacerdos officio suo

1. *Catech. Rom.*, P. II, *de Sacr.*, n. 24.

praestando, praesertim si necessitas urgeat, moram interponat. — Ipse vero antequam ad hujusmodi administrationem accedat, paululum, si opportunitas dabitur, orationi et sacrae rei, quam acturus est, meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi, et caeremonias pro temporis spatio praevidebit [1]; si vero tempus urgeat, mentem ad Deum elevet et gratiae divinae auxilia deposcat.

446. Ministrandi modus. — In omni sacramentorum administratione, sacerdos superpelliceo sit indutus, et desuper stola ejus coloris quem sacramenti ritus exposcit, nisi in sacramento Poenitentiae ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat. Dum sacramentum aliquod ministrat, singula verba quae ad illius formam et ministerium pertinent, attente, distincte et pie pronunciet, caeteraque omnia ita religiose peragat, ut adstantes ad coelestium rerum cogitationem erigat, et attentos reddat [2].

447. Fidelium dispositiones. — Omnes qui sacramenta suscipiunt loco et tempore opportuno moneantur, per parochos praesertim aliosque sacerdotes, ut, remoto inani colloquio et habitu actuque indecenti, pie ac devote sacramentis intersint illaque, ea qua par est reverentia, suscipiant. De eorum insuper institutione et usu deque caeremoniarum significationibus diligenter erudiantur.

448. Ritus servandi. — In sacramentorum administratione approbati et recepti catholicae Ecclesiae ritus peculiari studio serventur. — Omnia vascula in sacramentis conficiendis vel ministrandis adhibita sint

1. *Rit. Rom.*
2. Ibid.

nitida, eaque, quantum opus fuerit, accurate mundentur et purificentur. — De sacris oleis, quid Rituale Romanum praescribat, sacerdotes sedulo discant et adamussim exequantur, ut saepe saepius respondit Sacra Congregatio Rituum [1].

449. Dispensatio gratuita. — Cum dona Christi gratuita sint cumque nullum, in sacris praesertim ministeriis, tetrius vitium esse possit quam avaritia ; parochi aliique sacerdotes nihil propria auctoritate praeter taxam ab Episcopo statutam, vel oblationes fidelium consuetas ab ipso sancitas, ratione seu occasione administrationis quorumdam sacramentorum, directe vel indirecte exigant [2].

450 De sacramentis denegandis. — Circa sacramenta indignis deneganda prudentissime agatur, et in casibus difficilioribus exquiratur proprii Episcopi judicium. Parochi vero aliique sacerdotes ad quos spectat, hujusmodi indigne accedentes ad sacramenta, in charitate Christi summaque patientia hortentur ut necessarias habere dispositiones et impedimenta removere satagant [3].

---

1. S. C. R., 31 Augusti 1872 ; 23 Junii 1892.
2. Conc. Am. Lat., n. 482.
3. Ibid., n. 483.

CAPUT II

DE BAPTISMO

Primum inter caetera Novae Legis sacramenta tum necessitate tum ordine locum tenet Baptismus qui, ex veterum sermone, sacramentorum principium est et janua.

451. Materia. — Aqua quae in solemni baptismi administratione adhibetur sit eodem anno benedicta in Sabbato Sancto Paschatis vel Sabbato Pentecostes. Cum in regionibus nostris ratione magnae distantiae, vel ob aliud grave impedimentum, nonnumquam perdifficile sit parochis vel missionariis ad baptismum conferendum aquam ex fontibus baptismalibus desumere et secum ferre, supplicandum est ut Ordinarii locorum habeant a Sancta Sede licentiam concedendi parochis et missionariis facultatem benedicendi aquam baptismalem breviori formula Pauli III, in casu tamen necessitatis. Imo si adsit gravis necessitas, et si nequeat conservari aqua baptismalis et si olei sancti defectus habeatur, potest conferri baptisma licite, etiam cum sola aqua benedicta. Caveant tamen parochi et missionarii ne id peragant, nisi existente gravi causa dignoscenda, ut par omnino est, ab Ordinario loci.

452. Baptismus non differendus. — Opportune et instanter hortetur parochus illos, ad quos ea cura pertinet, ut natos infantes (etiam domi baptizatos) quamprimum, praetermisso omni vano praetextu, ad

ecclesiam deferant, ne sacramentum tantopere necessarium nimium differatur. Unde improbamus incuriam parentum, qui absque gravi causa, ultra triduum et praesertim ultra octiduum, filiorum, quamvis minime infirmorum, Baptismum protrahunt [1].

453. Instruendi qui artem obstetriciam agunt. — Quoniam plures sunt casus quibus nonnisi in extrema necessitate decet sacerdotes operam suam impendere, quales sunt partus praematuri et difficiles, in quibus nihilominus baptisma conferri decet, gravissime tenentur pastores instruere et admonere medicos, obstetrices aliosque quorum intersit, ut nullam praetereant occasionem animae Christo lucrandae per baptismum valide collatum [2].

454. Casus speciales. — *a.* **De foetu abortivo.**— Omnis foetus abortivus est baptizandus, saltem sub conditione, nisi certe constet eum jam mortuum aut acardiacum esse, vel expulsam esse molam tantum.

b. **De baptismo infantis, mortua matre.** — Si mater praegnans mortua fuerit, foetus quilibet quamprimum caute extrahatur, ac, si non certe constiterit de morte ejus, baptizetur, ut prolis aeternae saluti provideatur, secundum legem christianam. Haec autem foetus extractio quamvis persuadenda sit, expresse tamen prohibet S. Sedes [3], ne missionarii se in demandanda sectione, multoque minus in ea peragenda ingerant.

c. **In utero matris.** — Quoad infantes in utero matris pro necessitate baptizandos, prae oculis habeatur declaratio S. Congr. Concilii [4], qua praescribitur

1. S. C. Prop. Fid., 11 Sept. 1841.
2. S. Off., 11 Dec. 1850.
3. S. Off., 15 Feb. 1770. In Append. n. XLIII.
4. 12 Jul. 1794 et 16 Mart. 1897.

foetum, utcumque aqua tinctum, denuo *sub conditione* post ortum esse baptizandum.

455. Baptismus non iterandus. — Cum absque gravi delicto et irregularitatis poena Baptismus iterari nequeat, sacerdos cavere debet ne quemquam, etiam sub conditione, iterum baptizet, nisi, re diligenter perquisita, prudens dubium relinquatur an rite baptizatus fuerit. Qua praemissa investigatione, iis quidem quos baptizatos esse constiterit, omissa tantum suppleantur; illi vero omnes, de quibus prudens et probabilis subest dubitatio an fuerint baptizati, sub conditione baptizentur. Hinc baptizandi sunt sub conditione infantes expositi et inventi, de quorum baptismo per schedulam authenticam non constat, necnon plerumque ii qui domi a laicis abluti sunt, nisi testimonio fide digno constet baptismum fuisse rite confectum.

456. De baptismo conversorum. — Et quoniam de die in diem graviora excitantur dubia de valore baptismi apud acatholicos collati, serventur sequentes regulae [1] : In conversione haereticorum, a quacumque secta venerint, *inquirendum est* de validitate Baptismi in haeresi suscepti. Instituto igitur in singulis casibus examine, si compertum fuerit, aut nullum aut nulliter collatum fuisse Baptismum, baptizandi erunt *absolute*. Si autem pro temporum aut locorum ratione, investigatione peracta, nihil, sive pro validitate, sive pro invaliditate detegatur, aut adhuc probabile dubium de Baptismi validitate supersit, tunc *sub conditione* secreto baptizentur. Demum, si constiterit validum fuisse sacramentum, recipiendi erunt tantummodo ad abjurationem seu professionem fidei.

---

1. Decr. S. Off., Nov. 1878.

457. Baptismus puerorum infidelium et acatholicorum. — Monemus omnes parochos et missionarios non licere, nisi in articulo mortis imminentis, pueros infidelium et acatholicorum, invitis seu insciis parentibus, baptizare, propter periculum fidei. Sciant omnes, in periculo mortis, quotiescumque occasio se obtulerit, infantes baptizari non solum posse, sed etiam debere. Infantes vero acatholicorum, quos ipsi parentes afferunt, baptizandos esse judicamus, quoties probabilis adsit spes catholicae eorum educationis.

458. Baptismus adultorum. — Adultos juniores adhuc sub parentum tutorumve infidelium aut acatholicorum potestate constitutos, cum certe sui juris sint in iis quae Dei sunt, si fidem catholicam profiteri voluerint, ac firmum propositum spemque bonam perseverandi habuerint, etiam invitis ac repugnantibus parentibus, baptizandos, si opus fuerit, ac in gremium Ecclesiae recipiendos esse decernimus [1].— Praeterea adulti, qui sacro Baptismate initiantur, sufficienter sint instructi in fide, aliisque necessariis dispositionibus polleant. — Rursus licet conferre Baptismum adultis in mortis periculo constitutis, qui peccata sua dolentes, et Baptismum suscipere cupientes, nequeunt temporis defectu, in fidei mysteriis instrui, dummodo iisdem, vel simplici oris affirmatione, vel nutibus saltem, ostendant se consensum praebere. Curandum tamen ut, si hujusmodi adulti convaluerint, opportunis instructionibus edoceantur [2].

459. Ritus in baptismo adultorum. — In baptismo adultorum ritus servari ex integro debet qui in

---

1. Cf. decr. S. Off., 21 Jun. 1860 et S. Prop. Fid., 24 Apr. et 1 Jun. 1865.
2. S. Off., 10 Apr., 1861 ; Conc. Am., Lat., n. 496.

Rituali Romano praescriptus est, excepto casu urgentis necessitatis, aut nisi Ordinarius ex apostolica facultate usum permiserit ordinis baptismi parvulorum. [1] — Non licet interrumpere caeremonias Baptismi solemnis adultorum ad illas lingua vernacula explicandas [2]. Licet tamen interrogationes repetere lingua vernacula dummodo prius lingua latina fiant. Patrini autem recitare possunt *Pater* et *Credo* lingua vernacula, dum parochus ea recitat latino sermone [3].

460. De patrinis. — Patrinus unus tantum, sive vir sive mulier, vel ad summum unus et una adhibeantur, a parentibus baptizandi, vel ab iis ad quos pertinet, et, his deficientibus, a parocho designandi. Hos autem patrinos saltem in aetate pubertatis ac sacramento Confirmationis consignatos esse maxime convenit. Sciant praeterea parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles aut haereticos ; non publice excommunicatos aut interdictos ; non publice criminosos aut infames. Ad haereticos quod attinet, assistere possent ut testes, numquam vero qua patrini, de quo expresse moneri debent a sacerdote [4]. Item arceantur qui sana mente non sunt, aut rudimenta fidei ignorant : haec enim patrini spirituales filios suos, quos de Baptismi fonte susceperint, ubi opus fuerit, opportune docere tenentur. In supplendis Baptismi caeremoniis, mos est ut patrini adhibeantur ; attamen non contrahunt spiritualem cognationem [5].

461. Nomina baptizatorum. — Curent parochi, ne iis qui baptizantur, profana cognomina imponantur

1. *Cf.* Indult. S. Cong. de Sacr. inter *Acta*, p. 107.
2. S. Rit. Cong., 27 Jun. 1879.
3. S. Off., 21 Aug. 1886 ; S. Rit. Cong., 30 Dec. 1881.
4. S. Off. 1863.
5. S. Cong. Conc., 13 Jul. 1624.

et, si id impedire nullo modo possint, addant nomen alicujus sancti, cujus patrocinio baptizati protegantur. Quo in casu utrumque nomen (profanum tamen intra parentheses) in libro baptizatorum notetur [1]. — Sedulo et absque mora, nomina baptizatorum, mentione facta de die nativitatis, de patrinis et parentibus, in proprio libro, minime autem in solutis schedulis, inscribantur, secundum formulam ab Ordinariis praescriptam.

462. De loco baptismi. — Necessitate excepta, nemo in privatis locis baptizare debet, quae praxis pluries a S. Cong. Rituum et a S. Cong. Conc. tanquam abusus damnata fuit [2], sed in ecclesia parochiali seu baptisterio. Videant autem parochi ne baptisterium reponatur in frigido et humido loco, ut sic removeatur timor damni pro infantibus baptizandis. In baptismo autem domi propter necessitatem conferendo omnia sunt omittenda quae baptismum praecedunt, quaeque postmodum, convalescente puero, in ecclesia suppleantur ; possunt tamen adhiberi caeremoniae Baptismum subsequentes [3]. In domibus vero seu locis privatis, ubi defectu ecclesiae missa celebratur, liceat baptismum conferri cum omnibus caeremoniis et benedictionem post partum impertiri.

463. Usus pii. — Usus offerendi SSmae Dei Genitrici Mariae parvulos sacris aquis ablutos plurimum commendatur, pieque, pro casu, retinendus vel inducendus est. — Similiter hortandi sunt fideles ut pro tanto regenerationis sacramento saepe Deo gratias agant, praecipue vero anniversaria suscepti Baptismi die.

1. Conc. Am. Lat., n. 506.
2. S. C. R., 27 Apr. 1877 ; S. C. C., 14 Apr. 1894.
3. S. Rit. Cong., 23 Sept. 1820 ; S. Off., 10 Apr. 1861.

CAPUT III

DE CONFIRMATIONE

464. Omnes fideles confirmandi. — Solliciti sint Episcopi et parochi de procurando confirmationis beneficio omnibus fidelibus sibi commissis. Et quos suspicati fuerint ne hoc sacramentum adhuc receperint, interrogare de hac re haud omittant ; quos vero reapse cognoverint nondum esse confirmatos, moneant ne tam grande divinae gratiae donum sibi oblatum contemnant ac respuant[1].

465. Status gratiae. — Provideant diligenter parochi ut fideles, de tanti sacramenti excellentia edocti, illud digne suscipiant, ejusque gratiam in se ipsis fovendam et ampliandam curent. Cum autem status gratiae ad confirmationem rite suscipiendam sit necessarius, eos qui sibi forte conscii sint peccati mortalis, moneant ad Sacram Unctionem non accedere nisi praemissa confessione sacramentali.

466. Schedae ; praesentia. — Dentur confirmandis, in idoneitatis signum, schedae parochi vel vicarii manu obsignatae, quas Episcopo sacramentum administraturo exhibeant. — Curandum autem ut in solemni hujus sacramenti administratione iidem confirmandi adsint primae manuum Episcopi impositioni, neque discedant nisi extrema benedictione accepta.

467. Nomina. — Confirmandus, praeter nomen suum baptismale, potest et aliud sibi imponendum petere. Imo indecens, si quod fuerit, nomen mutet

Episcopus aliudque congruum imponat [1]. — Nomina confirmandorum in libro describantur juxta formam in Rituali praescriptam, et insuper elenchus eorumdem a parocho subsignatus ad archivia dioecesis mittatur.

468. De patrinis. — Quae de patrinis in Baptismo dicta sunt, generatim de patrinis quoque in Confirmatione adhibendis intelligantur [2]. — Nullus praeterea non confirmatus potest esse in Confirmatione patrinus; et si fuerit, non contrahit cognationem spiritualem [3]. — Alius debet esse in Baptismo et alius in Confirmatione patrinus, nisi cogat necessitas : unus tantum, non plures, adhibeatur, nec feminis mares nec maribus feminae, sed suo quisque sexui patrinus, excluso patre aut matre, marito aut uxore [4]. Etsi deceat unicuique confirmando suum adesse patrinum, potest tamen, ex rationabili causa, unicus patrinus pro pluribus confirmandis constitui [5]. Deputari autem possunt duo procuratores, quocumque modo a patrinis acceptati, mas et femina, vices gerentes patrinorum et matrinarum singulis confirmandis assignatorum. Si autem Episcopus confirmans patrini officium aliquo in casu assumere vellet, hujusmodi munus gerere per procuratorem deberet.

469. Confirmandorum aetas. — Quoad aetatem confirmandorum, prae oculis habeantur Litterae Summi Pontificis Leonis XIII ad Episcopum Massiliensem [6], quibus quam maxime laudatur propositum

1. S. Rit. Cong., 20 Sept. 1749.
2. S. Cong. Conc., 16 Jun. 1654.
3. S. Off. Inst., Jul. 1888.
4. S. Rit. Cong., 14 Jun. 1873.
5. S. Cong. Conc., 12 Julii 1823. Cf. S. Rit. Cong., 14 junii 1873.
6. 22 Jun. 1897.

confirmandi pueros, antequam divino Eucharistiae epulo reficiantur ; quae agendi ratio et cum veteri congruit constantique Ecclesiae instituto et cum fidelium utilitatibus. Non vero ante usum rationis confirmatio exhibenda est [1].

CAPUT IV

DE SS. EUCHARISTIAE SACRAMENTO

Circa SSmam Eucharistiam seu Sacramentum veri Corporis et veri Sanguinis Domini Nostri Jesu Christi, plura decernenda censemus :

470. Communio frequens et quotidiana. — *a.* Communio frequens et quotidiana, utpote a Christo Domino et a Catholica Ecclesia optatissima, omnibus Christifidelibus cujusvis ordinis aut conditionis pateat ; ita ut nemo, qui in statu gratiae sit et cum recta piaque mente ad sacram mensam accedat, prohiberi ab ea possit [2]. Haec autem sacrae Communionis frequentia commendatur etiam pueris, qui ad sacram mensam, juxta normas in Catechismo Romano [3] descriptas, semel admissi, ab ejus frequenti participatione prohiberi non debent, sed potius ad id hortari, reprobata praxi contraria alicubi vigente [4]. Insuper S. Cong. Conc.

1. *Catech. Rom.*
2. Decret. S. Cong. Conc., 16 Dec. 1905.
3. Cap. 4, n. 63.
4. Decret. S. Cong. Conc., 15 Sept. 1906.

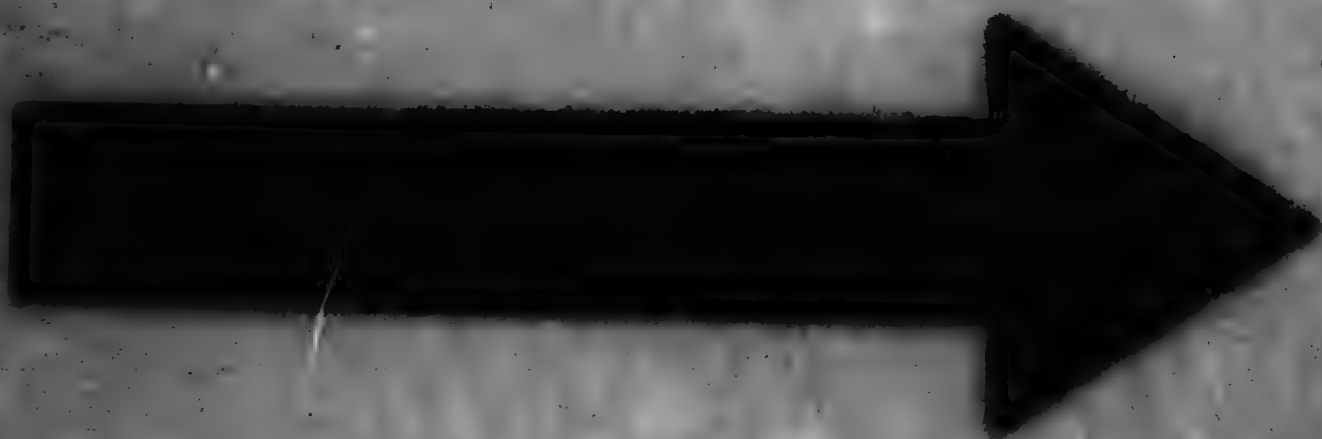
concessit ut infirmi, qui jam a mense decumberent, vel gravi morbo correpti fuerint et ex medici judicio naturale jejunium servare non valerent, absque certa spe ut cito convalescant, SSfiam Eucharistiam sumere possint semel aut bis in hebdomada, si agatur de infirmis qui degunt in piis domibus ubi SSfium Sacramentum adservatur, aut privilegio fruuntur celebrationis Missae in oratorio domestico ; semel vero aut bis in mense pro reliquis, etsi aliquid per modum potus antea sumpserint [1].

b. Recta mens requisita pro sacramento Eucharistiae in eo est, ut qui ad sacram mensam accedit, non usui, aut vanitati, aut humanis rationibus indulgeat, sed Dei placito satisfacere velit, ei arctius caritate conjungi, ac divino illo pharmaco suis infirmitatibus ac defectibus occurrere. Etsi quam maxime expediat ut frequenti et quotidiana communione utentes, venialibus peccatis, saltem plene deliberatis, eorumque affectu expertes sint, sufficit nihilominus, ut culpis mortalibus vacent, cum proposito se nunquam in posterum peccaturos ; quo sincero animi proposito fieri non potest, quin quotidie communicantes a peccatis etiam venialibus, ab eorumque affectu sensim se expediant. — Ut frequens et quotidiana communio majori prudentia fiat uberiorique merito augeatur, oportet ut confessarii consilium intercedat [2].

c. « Divino convivio supernaturalis vita indesinenter alitur et efflorescit » ; parochos ergo, confessarios et concionatores hortamur et instamus cum S. P. Pio X ut « coeptis insistentes, omnem impendant operam quo Christifideles frequentius, imo quotidie, sacram Eucharistiam sumant » [3].

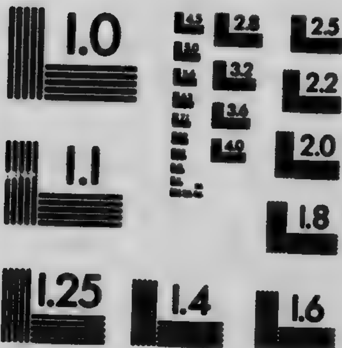

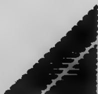
1. Decret. S. Cong. Conc., 7 Dec. 1906 ; 6 Mart. 1907.
2. Decret. S. Cong. Conc., 16 Dec. 1905.
3. S. C. Indulg., 10 April. 1907. Decret. S. Cong. Conc., 20 Dec. 1905.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

471. Communio paschalis. — *a.* Parochi dent operam ut omnes fideles, tempore paschali, communicent, illosque, propterea, opportune doceant sibi incumbere obligationem, semel saltem in anno, scilicet in Paschate [1], atque in sua ecclesia parochiali canonice erecta communicandi. Ubi vero parochiae nondum sunt canonice erectae, fideles enixe hortandi sunt ut in propria ecclesia communicent.

b. Aegrotis quoque parochianis, etiamsi communionem extra praescriptos paschales dies sumpserint aut servare jejunium naturale non valeant, in paschalibus diebus illam deferet ac ministrabit parochus. Etenim praeceptum annuae communionis omnes fideles quarumcumque regionum et conditionum respicit ; et nullus, etiamsi rudioris omnino ingenii fuerit, rejici potest, nisi prorsus hujus mysterii sit incapax.

c. Ad normam Litterarum Apostolicarum, omnes fideles nostrarum regionum annuae communionis praecepto satisfacere possunt a feria IV Cinerum usque ad tempus ab Episcopo praefinitum pro sua dioecesi.

472. Viaticum. — *a.* Infirmis qui in periculo mortis probabili, quamvis non imminente, versantur, viaticum Corporis Domini Nostri Jesu Christi opportuno tempore deferendum est, ne forte contingat illos tanto beneficio, incuria sacerdotis, privatos decedere. Perseverante autem periculo mortis, iterari potest viatici administratio ; parochi etiam debent, ut monet Benedictus XIV, Sanctissimam Eucharistiam iterato deferre ad aegrotos, qui, durante eodem vitae discrimine, illam saepius per modum viatici, cum naturale jejunium servare nequeant, cupiunt percipere [2]. Quinimo hi infirmi

1. Conc. Lateran. sub Innoc. III.
2. *De Syn. dioe.*, L. VII, c. XIII, 84.

singulis diebus sacra communione refici possunt, licet bene valentes rarius communicassent.

b. Illos autem qui morte plectendi sunt, nedum repellendos a mensa sacra censeamus, judicamus contra et volumus admittendos, modo vere sint poenitentes. Unde paulo ante, ut puta pridie executionis, si fieri possit, vel etiam ejus ipsa die, dummodo nihil indecentiae Sacramento timeatur, eis viatici more [1] conferatur Eucharistia, qua ad dolores mortis patienti animo sustinendos mirifice juvabuntur.

c. Viaticum ad infirmos deferatur ab ipso parocho, vel de parochi consensu, ab alio sacerdote, salvo tamen jure poenitentis quoad confessionem. Religiosi praesumentes clericis aut laicis, extra necessitatis casum, sacramentum Eucharistiae (sicut et Extremae Unctionis) per modum viatici ministrare, sine licentia saltem praesumpta parochi, excommunicationi subjacent *latae sententiae* Romano Pontifici reservatae [2].

473. Praeparatio ad Eucharistiam et gratiarum actio. — Quo magis excellentia coelestis hujus sacramenti viro christiano comperta est, eo diligentius cavere ille debet, ne, absque magna reverentia et munditia (quae potissimum in immunitate a peccato lethali consistit), ad illud percipiendum accedat, praesertim cum ea plena formidinis verba apud Apostolum legamus : *Qui manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans Corpus Domini* [3]. Cum vero sacramenta Novae Legis, etsi effectum suum ex opere operato sortiantur, eo majorem tamen producant effectum, quo majores dispositiones in iis suscipiendis

1. S. C. Prop. Fid., 21 Julii 1841.
2. Const. *Apost. Sedis*, n. 14.
3. 1 *Cor.*, XI, 29.

adhibeantur, idcirco curandum est, ut sedula ad sacram communionem praeparatio accedat, et congrua gratiarum actio inde sequatur, juxta uniuscujusque vires, conditiones ac officia [1].

474. Eucharistiae administratio. — *a.* Sancta Eucharistia licet convenientius intra missam administretur, attamen quando rationabilis adest causa, quale certe est pium fidelium desiderium, non modo potest, sed debet sacerdos ad Sacram Synaxim accedentes admittere, sive ante, sive post missam, sive omnino extra missam, a tempore tamen ad tempus quo missa celebrari permittitur [2]. Si quis extra missam communione eucharistica sit donandus, duo saltem cerei super altare accendantur, et convenientius habeatur minister qui recitet *Confiteor* et precibus respondeat ; neque, data communione, sacerdos omittat praescriptas preces recitare [3].

b. Cum autem infirmis extra ecclesiam ministranda est Eucharistia, deferatur, comitante saltem uno fidele vel ministro, si commode fieri potest, et observentur Ritualis Romani praescriptiones quoad preces recitandas. Attamen quandocumque unicus adest infirmus Sacra Eucharistia reficiendus, semper dicantur preces *Misereatur* et *Indulgentiam* in singulari : *tui, tuis, tibi, tuorum,* etc [4].

---

1. Decret. S. Cong. Conc., 16 Dec. 1905.
2. Cf. decreta S. Rit. Cong., 12 Mart. 1836 ; 5 Mart. 1904, ad III ; 11 Jun. 1904, ad III.
3. S. Rit. Cong., 30 Aug. 1892, ad X.
4. Decret. S. Rit. Cong., 16 Nov. 1906.

CAPUT V

DE POENITENTIA

475. Confessio. — Confessio est peccatorum declaratio, eo suscepta ut, clavium virtute, veniam impetremus ; unde non est simplex enarratio : quod populo, nimis proclivi ad confitendum indifferenti animo, saepius inculcandum est.

476. Confessarii qualitates. — Necesse est ut ministri hujus sacramenti, videlicet sacerdotes habentes jurisdictionem absolvendi vel ordinariam vel delegatam, apprime suas agnoscant partes, quae sunt doctoris, patris, judicis et medici. Has autem ut digne impleant, omnino requiritur scientia moralis theologiae studio parta et aucta, bonitas Christi animarumque amore fovenda, prudentia suadens ut poenitentibus, pro cujusque necessitate, apta adhibeantur remedia et in casibus difficilioribus, si tempus suppetat, sapientum exquiratur consilium.

477. Adjuvandus poenitens. — Confessarius paterna benignitate poenitentem adjuvet et inducat ad omnia peccata sua rite et integre confitenda. Quod si poenitens numerum et species et circumstantias peccatorum explicatu necessarias haud expresserit, eum sacerdos, explorato primum ipsius statu, diligenter interroget [1]. Caveat tamen ne curiosis, inutilibus, periculosis quaestionibus, scientiam peccati imprudenter doceat, vel sacramentalem confessionem odiosam

1. Cf. Bened. XIV., *Apostolica*, 26 Jun. 1749.

reddat. Audita confessione, poenitentem ad contritionem efficacibus verbis adducere conetur, eum ad vitam emendandam meliusque instituendam suaviter impellat, remediaque peccatorum eidem tradat.

478. Quibus conferenda vel deneganda absolutio. — *a.* Videat sacerdos quando et quibus conferenda vel neganda vel differenda sit absolutio, ne absolvat eos qui talis beneficii sunt incapaces, quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia et inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut ecclesiasticae auctoritati obedire, et vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant et scandalum tollant ; neque etiam eos absolvat quorum peccata sunt superioribus reservata [1].

b. Qui alienam petit dioecesim et confitetur peccatum, in sua dioecesi reservatum sed non in loco ubi confitetur, potest a simplici confessario absolvi, dummodo eo non migraverit in fraudem reservationis [2].

c. Sacerdotes vero quicumque transmarinum iter arripientes, dummodo vel a proprio Ordinario ex cujus dioecesi discedunt, vel ab Ordinario portus in quo navim conscendunt, vel etiam ab Ordinario portus cujuslibet intermedii per quem in itinere transeunt, confessiones excipiendi facultatem habeant, possunt in navi, toto itinere durante, fidelium secum navigantium confessiones excipere, quamvis forte inter ipsum iter navis transeat vel aliquamdiu consistat diversis in locis diversorum Ordinariorum jurisdictioni subjectis. Imo quando, durante itinere, navis consistit, possunt, tum in navi tum extra navem in portu, confessiones fidelium valide

1. *Rit. Rom.*
2. Clem. X, Const. *Superna.*

et licite audire, et a peccatis Ordinario reservatis absolvere, dummodo, quod ad secundum casum spectat, nullus in loco vel unicus tantum sit sacerdos approbatus et facile Ordinarius adiri nequeat [1].

479. Praeceptum annuae confessionis.—Deploranda sane est exitiosa illa quorumdam christianorum indifferentia, qua salutis curam parvipendentes, nunquam aut nonnisi raro ad salutiferum divinae misericordiae fontem, qui est Poenitentiae sacramentum, accedunt. Omnes quidem Christifideles enixe in Domino obsecramus, ut saepe saepius sacramentum illud suscipiant ; atque in primis volumus ut sint memores se, ex Ecclesiae praecepto, teneri ad confitendum saltem semel in anno, juxta Concilii Lateranensis IV decretum. De quo gravissimo mandato sedulo edoceantur.

480. Proprius sacerdos. — Quamvis per proprium sacerdotem, cui annua confessio facienda praescribitur [2], stricte intelligendus sit parochus, Episcopus et Romanus Pontifex ; attamen juxta praesentem Ecclesiae disciplinam declaramus et volumus fideles praedicto Ecclesiae praecepto satisfacere, qui peccata sua cuilibet ab Episcopo ad confessiones excipiendas approbato sacerdoti confitentur ; ita ut ea de re nemo debeat a parocho inquietari.

481. De absolutione neo-conversorum. — Acatholici ad Ecclesiam venientes [3], qui dubie baptizati reperiuntur, prius baptizandi sunt sub conditione ; et recepto sic Baptismo, factaque sacramentali confessione peccatorum anteactae vitae, ab his peccatis sub

1. S. Off., 4 Apr. 1900 ; 23 Aug. 1905 et 13 Dec. 1906.
2. Conc. Lat. IV.
3. Cf. decr. S. Off. 18 Jun. 1715 et 2 Dec. 1874.

conditione absolvantur. Poterunt etiam, ad majorem caeremoniae facilitatem, prius peccatorum accusationem apud aliquem confessarium peragere ; deinde post collationem Baptismi sub conditione, ab eodem confessario, reassumptis per summa capita iis de quibus jam accusationem fecerunt, absolvi sacramentaliter, pariter sub conditione.

482. De casibus reservatis.—*a.* Cum dogma fidei sit in Ecclesia dari potestatem reservandi certos casus [1], quaedam peccata atrociora reservari possunt vel ratione sui, vel ratione censurae. Peccata quae reservantur sint *atrociora*, *externa*, *opere consummata* et *certa* ; cum reservatio sit stricte interpretanda, si delictum sit dubium aut ignoretur reservatio vel censura, volumus nullam esse reservationem ; at confessarius poenitentem de existentia reservationis certiorem faciat. A casibus S. Sedi vel Episcopo reservatis nulla est, extra mortis articulum, absolutio sine speciali ejusdem S. Sedis vel Episcopi facultate. Moribundum autem quemlibet quivis sacerdos a quibusvis peccatis absolvere potest [2]. At vero, in casibus vere urgentioribus, in quibus absolutio differri nequeat absque periculo gravis scandali vel infamiae, supra quo confessariorum conscientia oneratur ; vel in casu quo nec infamia, nec scandalum est in absolutionis dilatione, sed durum valde est pro poenitente in gravi peccato remanere, puta per spatium unius diei, simplex confessarius potest directe absolvere ab omnibus censuris etiam speciali modo Summo Pontifici reservatis, injunctis de jure injungendis, et cum onere pro poenitente, sub poena reincidentiae in easdem censuras, recurrendi ad S. Sedem saltem

1. Conc. Trid., Sess. XIV, cap. 7.
2. Ibid.

infra mensem per epistolam vel per medium confessarii[1].

b. Censurae, sive simpliciter, sive speciali modo R. Pontifici reservatae, continentur in Bulla *Apostolicae Sedis* Pii IX. Vi indulti apostolici statutis temporibus renovandi, Canadenses Episcopi ab omnibus his censuris, excepta absolutione complicis in peccato turpi, absolvendi facultatem habent, quam idoneis possunt sacerdotibus communicare.

c. Praeter casus in Bulla *Apostolicae Sedis* recensitos qui Episcopis reservantur, uniuscujusque insuper Episcopi erit, pro suae dioecesis necessitatibus, alia crimina graviora, quae specialiter impugnanda videantur, sibi reservare aut censura afficere.

483. Locus confessionum.—Confessiones audiendae sunt in ecclesia, vel in sacristia, non autem in privatis aedibus, nisi ex causa rationabili. Tolerari tamen potest ut viri qui aegre ad locum sacrum accederent, alibi vel etiam in privatis domibus, confessionem peragant. Si mulierum aegrotantium confessio in earum domo audienda est, « cubiculi janua sit patefacta ut conspici tam confessarius quam poenitens possint »[2]. Recordentur omnes sacerdotes confessionem feminarum, extra casum infirmitatis vel alterius gravis causae, non esse audiendam, nisi interposita crate vel alio quovis repagulo.

484. Confessio sacerdotum.— In tota Canadensi regione unusquisque sacerdos, jam ad confessiones audiendas ab Ordinario suo approbatus, audire potest confessionem cujuscumque sacerdotis necnon et personarum quae cum sacerdote ratione propinquitatis seu famulatus degunt.

---

1. Ex decretis S. Off. 23 Jan. et 16 Jun. 1897.
2. S. Cong. de Propaganda Fide, 13 Aprilis 1807.

CAPUT VI

DE EXTREMA UNCTIONE

485. Subjectum. — *a.* Debet sacramentum Extremae Unctionis infirmis praeberi qui, cum ad usum rationis pervenerint, tam graviter laborant ut periculum mortis probabile videatur, et iis qui prae senio deficiunt, et in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

b. Infirmis etiam qui, dum sana mente et integris sensibus essent, illud petierint seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etsi deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, aut non sentiant, idem sacramentum ministretur [1].

c. Item aegrotantibus pueris qui, quamvis ad sacram communionem nondum admissi, eam tamen ingressi sunt aetatem, in qua doli peccatique haud immerito praesumuntur capaces, Extrema Unctio conferatur.

d. Cum juxta sententiam fere communem, anima non illico post ultimam expirationem deserat corpus et homo per aliquod tempus vita latente vivat, etsi exterioribus manifestationibus omnino careat, remanet ut sacerdos, donec certo non constet hominem esse mortuum, debeat conferre Extremam Unctionem conditionate, ut possit provideri saluti ejus aeternae. Haec certitudo autem non habetur, in casibus mortis repentinae, nisi adveniente putrefactione ; in casibus vero mortis ordinariae, ob morbos lenti progressus, habetur cum advenerit rigiditas cadaverica.

---

1. *Cf. Rit. Romanum.*

486. Quibus deneganda Extrema Unctio. — Impoenitentibus vero, et qui in aperto peccato mortali moriuntur, haereticis manifestis, excommunicatis et non baptizatis, penitus sacramentum illud denegetur[1].

487. Instruendi fideles. — Satagant parochi animis evellere falsam inanemque opinionem, qua multi sacramentum Extremae Unctionis sibi suisque reformidant. Etenim humani generis hostis hanc plerisque rudibus et ignaris (et hodie, deficiente fide in multis, etiam plurimis aliis) mentem injecit, ut credant actum esse de vita illius, qui sancto oleo est inunctus, et solum ei superesse sepulchrum ; ex quo fit, ut a sacra Unctione, perinde ac ab ipsa morte, abhorreant[2]. Itaque doceantur fideles hujus sacramenti gratiam delicta et peccati reliquias abstergere, divinae misericordiae fiduciam excitare, tentationibus facilius resistendi vim conferre; interdum etiam, ubi saluti animae expedierit, sanitatem corporis restituere. — Ut ratio agendi in casu mortis apparentis non possit esse causa scandali apud fideles, sufficit ut sacerdos moneat de incertitudine momenti mortis realis et sacram Unctionem fieri ad providendum aeternae hominis saluti.

488. Extrema Unctio non diu differenda.—Gravissime peccant, qui illud tempus ad aegrotum ungendum expectare solent, cum jam, omni salutis spe amissa, vita et sensibus carere incipit. Ad uberiorem sacramenti gratiam percipiendam, plurimum valet, si aegrotus, cum in eo adhuc integra mens et ratio viget, fidemque et religiosam animi voluntatem afferre potest, sacro Oleo liniatur[3]. Ad obtinendam vero corporis

1. Cf. *Rit. Romanum.*
2. Bened. XIV, *de Syn. dioec.*, L. VIII, c. 7, n. 2.
3. Conc. Am. Lat., n. 574.

sanitatem, « expectanda non est, ait Benedictus XIV [1], ultima ejus vitae periodus, qua extremum agat spiritum : hunc enim effectum non operatur sacramentum per modum miraculi, quod in illis circumstantiis esset necessarium, sed virtute quadam, supernaturali quidem, sed quodammodo ordinaria, quae causas naturales adjuvat ».

489. Forma brevis Extremae Unctionis. — In casu verae necessitatis, ubi fit unica unctio in fronte, sufficit haec formula : « Per istam sanctam unctionem indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti. Amen » [2].

490. Sacramenti iteratio. — In eadem infirmitate hoc sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, ut si, cum infirmus convaluerit, iterum in periculum mortis inciderit. Et ne nimium scrupulose in hoc se gerant parochi ; sed si dubitent, an revera morbi status sit mutatus, seu num idem vel diversum sit vitae periculum, ad sacramenti iterationem propendeant ; eo quod haec iteratio conformior sit veteri Ecclesiae consuetudini, et per eam novum spirituale subsidium et levamen infirmo obveniat [3]. Et id fieri potest post singulos triginta dies in eodem morbo, etiamsi nulla pro meliori mutatio habita fuisse videatur.

---

1. *De Syn.* L. VIII, c. 7, n. 2.
2. Cf. decretum S. Off., 26 Aprilis 1906.
3. Bened. XIV, *de Syn.*, L. VIII, c. 8, n. 4.

CAPUT VII

DE ORDINE

491. Ritus ordinis. — Sacramentum Ordinis debita constat materia et forma ordinantisque intentione veluti elementis pernecessariis. Itaque Summi Pontificis Leonis XIII sententiam [1] amplectimur et profitemur, ordinationes ritu anglicano actas, propter defectum in re essentiali, irritas prorsus fuisse et esse, omninoque nullas.

492. Ordinandorum electio. — Declarat haec Plenaria Synodus onus officii sacerdotalis nemini temere imponendum esse, sed iis dumtaxat qui a Deo vocati illud, vitae sanctitate, doctrina, indole, prudentia, sustinere valeant [2]. Quum autem sacrorum ministri probi vereque idonei sint Dei donum, et sane maximum, hinc in electione ordinandorum ante omnia enixe rogare est *Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam* [3], rogarique saepius debet, sed praesertim adventantibus sacrarum ordinationum diebus. Optandumque ut tunc omnes parochi fideles excitent ad supplicationes, aliaque pietatis opera in hunc finem peragenda.

493. Proprius Episcopus. — *a.* Quod dudum sapientissime constitutum fuerat, nempe ut unusquisque a proprio Episcopo ordinaretur, hoc sacrosancta

1. Leo XIII, Litt. *Apost. curae*, Sept. 1896.
2. Cf. Litt. encycl. Pii X ad episc. Italiae, 28 Jul. 1906.
3. Luc., X, 2.

Tridentina Synodus iterum sancivit [1]. Quis autem sit proprius ordinandi Episcopus, declaratum est ab Innocentio XII et a Leone XIII, videlicet is cui subditur ordinandus titulo sive originis, sive domicilii, sive beneficii, sive familiaritatis, sive incardinationis [2].

b. Potest autem laicus, qui cum litteris testimonialibus et de licentia proprii Episcopi apud alium Episcopum eligit domicilium, statim vi electionis domicilii juramento confirmatae ad Ordines promoveri [3].

494. Ordinationis titulus. — Cum non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere, statuit Ecclesia [4] ne quis ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet eum de congrua perpetuaque sustentatione provideri. Haec cautio dicitur titulus ordinationis.

495. Pro saecularibus. — Pro saecularibus clericis, geminus distinguitur titulus, *beneficii* scilicet, et *patrimonii*, cui accedit titulus *pensionis*. Titulum patrimonii obtinet, cum ordinandus talibus bonis certis, stabilibus et frugiferis, aliunde quam ab ecclesia provenientibus, est instructus, quae ad congruam ejus sustentationem sufficere judicio Episcopi censeantur [5]. Porro decernimus ut in nostris dioecesibus bona praedicta ducentum saltem scutorum ($200.00) annuos reditus suppeditent. At ex concessione Summi Pontificis, legitimus habebatur, in tota regione nostra,

---

1. Sess. XIII, *de Ref.*, c. 8.
2. Const. *Speculatores*, 4 Nov. 1694. S. Cong. Conc., 20 Jul. 1898. In App. n. XII. Cf. decr. *Vetuit*, S. Cong. Conc., 22 Dec. 1903.
3. S. Cong. Conc., 24 Nov. 1906. In Append. n. XIII.
4. Trid., Sess. XXI, c. 2.
5. Inst. S. C. Prop. Fide *Cum indecorum*, 27 April. 1871.

etiam titulus *missionis*. Qui vero hoc postremo titulo ordinabantur, tenebantur prius, juxta formulam praescriptam in Instructione S. C. de Propag. Fide [1], juramentum emittere.

Promulgata constitutione *Sapienti consilio* [2], titulus missionis, extra apostolicos vicariatus et praefecturas hujus regionis, non amplius admittitur ; supplicandum est ut clerici ad titulum *servitii Ecclesiae* ordinari valeant. [3] Qui ad titulum servitii Ecclesiae admittuntur ea lege ordinantur ut alicui ecclesiae sint mancipati, ex cujus servitio et eleemosynis a piis Christifidelibus elargiendis sustentari possint et ab eadem ecclesia nullo unquam tempore amoveri, vel ipsi recedere nequeant, nisi aliter eis provisum fuerit [4]. Sic ordinati ad juramentum missionis praestandum non tenentur.

496. Pro religiosis. — Soli regulares ordinantur ad titulum *paupertatis* [5]. Clerici in communis vitae disciplina degentes, nulla autem nuncupantes vota, vel simplicia tantum, ordinari debent titulis saecularium, minime vero titulo *mensae communis*, nisi eorum congregationes aut instituta peculiari ad id privilegio ab Apostolica Sede aucta fuerint [6]. Ad majores ordines nullus alumnus religiosus promoveatur quin prius, si ad congregationem votorum solemnium pertineat, vota haec emiserit ; vel, si sit instituto votorum simplicium addictus, vota simplicia sed perpetua jam emiserit et proprio instituto stabiliter fuerit aggregatus.

---

1. 27 Apr. 1871. In Append. n. XLIV.
2. 28 Junii 1907.
3. Cf. Indult. inter *Acta*, p. 104.
4. Inst. S. Cong. de Prop. Fide, 27 Aprilis 1871. In Append. n. XLIV.
5. Pii V Const. *Rom. Pont.*
6. Conc. Am. Lat. n. 582.

497. Circa conversos et filios haereticorum. — Meminerint Episcopi haereticos ad fidem catholicam conversos, ac filios haereticorum, qui in haeresi persistunt vel mortui sunt, ad primum et secundum gradum per lineam paternam, per maternam vero ad primum dumtaxat, esse irregulares ; ideoque dispensatione indigere ut ad tonsuram et ordines promoveantur [1]. Haec dispensatio semel concessa ad tonsuram et ordines minores valet etiam ad ordines majores suscipiendos [2].

498. De interstitiis. — Meminerint quoque omnes quorum interest, remissionem interstitiorum, etiam quoad regulares, pertinere ad Episcopum ordinantem [3], atque ex causis a Tridentino Concilio expressis faciendam esse [4] ; debere tamen Episcopum, quoad hujusmodi causas, deferre judicio et attestationi Superioris regularis. Item facultas, vi cujus Episcopus dispensat super defectu aetatis clericum in sacerdotem promovendum, ad regulares extenditur [5]. Episcopus gaudens indulto conferendi ordines extra tempora et non servatis interstitiis, eo uti potest etiam erga alienos subditos, suorum Ordinariorum dimissorias habentes [6].

499. Litterae dimissoriales. — Nullus ordinetur sine litteris dimissorialibus proprii Praelati. — Dimissoriales litterae pro ordinatione regularium dari possunt a solis praelatis Generalibus et Provincialibus vel quasi Provincialibus, uti sunt Visitator, Praefectus,

1. S. Off., 4 Dec. 1890.
2. S. Off., 5 Dec. 1906.
3. S. Off., 29 Jan. 1896.
4. Trid. Sess. XXIV, cc. 13-14.
5. S. Off., 29 Jan. 1896.
6. S. Cong. de Sacramentis, 15 Augusti 1909.

Commissarius ; non autem, seclusa legitima delegatione, a Superioribus mere localibus. Episcopi vero stare possunt attestationibus praefatorum Superiorum, nisi sibi certo constet de indignitate candidati, vel de violatione decreti *Auctis admodum ;* salvo semper eorumdem Episcoporum jure circa examen ordinandorum etiam regularium, salvisque specialibus et indubitatis indultis [1].

500. Litterae testimoniales. — Innixi verbis Bened. XIV [2]: « Melius profecto est pauciores habere ministros, sed probos, sed idoneos atque utiles, quam plures qui in aedificationem corporis Christi, quod est Ecclesia, nequaquam sint valituri », mandamus nullum clericum ad Ordines promovendum esse quin obtinuerit testimoniales litteras tum ab Episcopo originis, tum ab Episcopo domicilii, tum ab Episcopo in cujus dioecesi, pubertatem adeptus, per sex menses moratus est.

501. Dignitas sacerdotii. — Parochorum est populo fideli de sacramento Ordinis doctrinam catholicam tradere quam in Catechismo Romano [3] amplissime et luculentissime expressam habemus. Nec de sublimi et vere praestantissima sacerdotum dignitate saepe ad populum sibi concreditum sermocinari praetermittant ; ostendantque quanta reverentia et honore ministri Christi, ob altissima quae sustinent munera, sint prosequendi. Impiorum item hominum et haereticorum calumnias, quae adversus sacerdotalem coetum in dies disseminantur, quantum in ipsis est, refutare studeant.

---

1. S. C. Ep. et Reg. 4 Nov. 1892 ; Conc. Am. Lat., n. 586.
2. Encycl. *Ubi primum*, 3 Dec. 1740.
3. Pars II, c. 8, *de Sacr. Ord.*

CAPUT VIII

DE MATRIMONIO EJUSQUE CELEBRATIONE

502. Matrimonium qua ratione sacramentum. — Ita matrimonium a Christo Domino de officio naturae in sacramenti dignitatem translatum fuit, ut in eo contractus non sit a sacramento dissociabilis : siquidem Christus sacramenti rationem matrimonio indidit ; est autem matrimonium ipse contractus jure initus. Idcirco quaelibet alia inter Christianos viri et mulieris, praeter sacramentum, conjunctio, etiam civilis legis vi facta, nihil aliud est nisi turpis et exitialis concubinatus [1].

503. Qua auctoritate regitur. — Itaque, cum matrimonium sit sua natura quidpiam sacrum, consentaneum est ut regatur, non principum imperio, sed auctoritate Ecclesiae, cui de sacramentis jus proprium et exclusivum, ex ipsa Christi voluntate, competit.

504. De effectibus civilibus. — Jure civili civiles tantum matrimonii effectus ordinari et administrari possunt [2]. Quapropter parochi fideles moneant de iis quae lege saeculari, hac super re, praescripta sunt, ne matrimonium effectibus civilibus careat, aliave inde incommoda eveniant.

505. Quid a parocho cognoscendum. — Parochus, admonitus de aliquo matrimonio in sua parochia

1. Pius IX, Alloc. *Acerbissimum*, 27 Sept. 1852. — Cf. Leonis XIII Encycl. *Arcanum*.
2. Leo XIII, *l. cit.*

contrahendo, primum exploret qui et quales sint matrimonium contrahere volentes ; an inter eos aliquod exsistat canonicum impedimentum ; an speciatim adsit impedimentum cognationis spiritualis ; utrum sponte, libere et secundum honestatem contrahere velint ; utrum sint in aetate legitima, et an uterque sciat rudimenta fidei quae dein filios edocere valeat. Habeat imprimis ipse bene cognita praecepta omnia quae in matrimoniis rite celebrandis servari oportet, detque operam ut illa in sua parochia accurate exacteque serventur.

506. Banna. — Antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium parocho tribus continuis diebus festivis, in ecclesia, inter missarum solemnia publice denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum [1]. Quibus denuntiationibus factis, si nullum celebrando matrimonio obstet impedimentum, in facie Ecclesiae procedatur. Si vero vir et mulier parochiae sint diversae, in utraque parochia fiant denuntiationes. Quod si sponsi non semper commorati sint in ea parochia ubi nunc versantur, et nisi in ista domicilium sex mensium jam habeant, denuntietur matrimonium etiam in parochia ex qua veniunt : quae regula servanda erit vel erga advenie[illegible]s ex aliena dioecesi, nisi de eorum libertate aliter [illegible] constet. Si sint minores, banna publicentur etiam in paroecia eorum quorum auctoritati subsunt. Si vero infra duos menses post factas denuntiationes matrimonium non contrahatur, denuntiationes repetantur [2].

507. Locus. — Matrimonium in ecclesia, juxta Ritualis Romani praescripta, celebrandum est.

---

1. C. Trid., S. XXIV, cap. I, *de Ref. Matr.*
2. Cf. *Rit. Rom.*

508. Tempus. — Frequenter parochi et gravibus verbis inculcent pium illum Ecclesiae ritum, quo fideles, non noctu, sed missae tempore cum benedictione nuptiali contrahunt, ut fidem suam de dignitate matrimonii coram omnibus quodammodo profiteantur ac divini sacrificii virtute roborati, conjugalem societatem, quoad vixerint, feliciter sancteque servare valeant.

509. Novae nuptiae. — Quia inter matrimonii proprietates jure recensentur unitas et perpetuitas, prohibentur novae nuptiae donec de morte prioris conjugis certo constiterit, praescriptionibus Instructionis S. Officii adamussim servatis [1]; in dubio autem, possidet prius conjugium. Neque sufficit ad moralem, quam jus requirit, certitudinem de morte diuturna unius conjugis absentia, cum haec sola non satis ejus mortem demonstret [2]. Unde negligendae sunt in hoc civilis legis praescriptiones, standumque dumtaxat canonicis sanctionibus.

510. Neo-conversi. — Cum, in regionibus nostris, de valore prioris matrimonii eorum qui ad fidem convertuntur non raro difficile sit judicare, omnis adhibenda est cura ut, inquisitione facta, veritas detegatur. Quod si dubia circa baptismum habeantur, meminerint sacerdotes baptismum dubium reputari validum in ordine ad matrimonium [3]. Sin autem matrimonium contractum fuerit inter duas personas certo non baptizatas, et una convertatur, locus esse poterit usui privilegii Paulini.

---

1. S. Officii *Instructio ad probandum obitum alicujus conjugis*, anno 1868.
2. Cf. cit. Instructionem.
3. S. Off., 17 Nov., 1830 ; 1 Aug. 1883. In Append. n. XLV.

511. Monita ad futuros conjuges. — Futuros conjuges strenuo sermone hortentur parochi, ut periculosam vitent familiaritatem ; item ut orationibus, sacramentali confessione aliquoties facta, jejuniis, aliisque piis operibus sese ad matrimonium pura mente suscipiendum disponant ; ex quo ampliora gratiae dona percipiant. Nupturientes, ante celebrationem matrimonii, eodem sub tecto non habitent. Parentes vero et sponsi, his refragantes regulis, fortiter suaviterque sunt reprehendendi ; nisique seria dent emendationis signa vel promissa, in tribunali Poenitentiae veluti peccatores indispositi haberi debent. Inducendi quoque sunt conjuges ad confitendum immediate ante matrimonii celebrationem, et ad sacram communionem recipiendam [1]. Insuper confessarius utatur occasione confessionis hujus ut doceat conjuges obligationes ex matrimonio provenientes.

512. Benedictio nuptialis. — Benedictio nuptialis quam exhibet Missale Romanum in missa *pro sponso et sponsa* semper impertienda est in matrimoniis catholicorum, omnibus illis conjugibus qui eam in contrahendo matrimonio, quacumque ex causa, non obtinuerint, etiam si petant postquam diu in matrimonio vixerint, dummodo mulier si vidua benedictionem illam in aliis nuptiis non acceperit. Danda est tamen infra missae celebrationem juxta rubricas [2] ; et, quando habetur gravis causa ab Ordinario probata matrimonium celebrandi extra missam, benedictio nuptialis impertiri non potest [3], nisi ex speciali indulto. Nullo autem modo danda est infra tempus feriatum.

---

1. Cf. *Rit. Romanum.*
2. S. Off., 31 Aug. 1881.
3. S. Cong. Rituum, 12 Fev. 1909.

Demum, « hortandi sunt conjuges catholici qui benedictionem sui matrimonii non obtinuerunt, ut eam primo quoque tempore petant »[1].

CAPUT IX

DE IMPEDIMENTIS MATRIMONIALIBUS

513. Ecclesiae jus circa impedimenta. — Ecclesiam semper potuisse ac posse in christianorum matrimoniis, jure proprio, impedimenta constituere, causasque matrimoniales ad judices ecclesiasticos spectare, definitum est a Sancta Tridentina Synodo[2]. Cum enim matrimonium sit sacramentum, de illo statuere ac praecipere sola potest et debet Ecclesia, neque sustineri potest potestatis ejus vel minimam partem ad gubernatores rei civilis pertinere[3].

514. Docendi fideles. — Justissimas causas, propter quas impedimenta matrimonium dirimentia constituta sunt, parochi exponant et declarent ; ne fideles ex ignorantia Ecclesiae detrahant. Hi quoque monendi sunt de gravi, qua tenentur, obligatione, ex una quidem parte revelandi impedimenta sibi nota, ex altera autem haud fingendi et denunciandi impedimenta falsa.

515. Dispensationes. — *a.* Ecclesia dispensare potest in omnibus impedimentis matrimonium dirimentibus

---

1. Cf. decr. S. Off., 31 Aug. 1881.
2. Sess. XXIV, *De Sacram. Matrim.*, Can. 4 et 12.
3. Leo XIII, Encycl. *Arcanum*.

juris ecclesiastici, non vero in impedimentis juris naturalis vel divini.

b. Ad dispensandum requirit Tridentina Synodus [1] causam gravem, et quidem tanto graviorem quanto gravius est impedimentum quod nuptiis celebrandis refragatur. Ubi notandum est quod dispensatio concessa sine canonica causa ab inferiore in lege superioris, ex potestate delegata vel quasi ordinaria (sicut fit ab Ordinariis in dispensationibus impedimentorum matrimonialium), non modo illicita est, sed etiam invalida. Praecipuae causae, quae juxta canonicas sanctiones pro sufficientibus haberi consueverunt, exponuntur in Instructione S. C. de Prop. Fide 9 Maii 1877 [2]. — In litteris supplicibus dispensationem petentis numerus et species, etiam infima, impedimentorum accurate notentur. — Expedit quoque omnes rationes matrimonio faventes afferre ; quippe fieri potest, ut una causa seorsim sumpta non sit sufficiens, juncta autem cum altera gravis reputetur. — In exsecutione et usu apostolicarum dispensationum, fideliter serventur normae praescriptae.

c. Ad praecavenda varia incommoda quae ex petitione dispensationum per *telegraphum* vel *telephonum* contingere possunt, petitiones his mediis, ordinarie saltem et citra urgentem necessitatem, non fiant [3].

d. Quilibet sacerdos, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide et licite potest ; in iisdem rerum adjunctis dispensare quoque valet super impedimentis omnibus, etiam publicis, matrimonium jure

---

1. Sess. XXV, *de Ref.*, c. 18.
2. In Append., n. XLVI.
3. Litt. Secret. Stat., 10 Dec. 1891.

ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita [1]. Et hoc valet non tantum quando agitur de concubinariis, sed etiam quando alia adsit causa ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis [2]. Maxima tamen prudentia et temperamento sacerdos his facultatibus utatur [3].

516. Casus perplexus. — Si quando contigerit aliquod impedimentum dirimens detegi ipso die quo contrahendum est matrimonium, dum omnia ad nuptias sunt parata, earumque celebratio differri non potest sine magno incommodo, tunc si impedimentum est publicum, parochus nullo modo admittere potest sponsos ad contrahendum, remque totam Episcopo vel ejus delegato sine mora significet. Si vero impedimentum sit occultum, adeo ut nuptiae impediri aut differri absque gravi scandalo nequeant, tunc in isto casu vere perplexo volumus ut omnibus confessariis in loco suae jurisdictionis sit facultas ab eo impedimento occulto dispensandi, monita tamen una vel utraque parte conscia impedimenti de effectu hujus dispensationis.

---

1. S. Cong. de Sacramentis, 14 Maii 1909, 16 Aug. 1909, 20 Jul. 1910. In Append. nn. XLVII, XLVIII, XLIX.

2. S. Cong. de Sacramentis, 16 Aug. 1909. In Append. n. XLVII.

3. Cf. in Appendice Litteras S. Off. 20 Febr. 1888 et 9 Jan. 1889, quibus facultas Ordinariis conceditur, cum potestate eamdem habitualiter subdelegandi parochis, dispensandi ab iisdem impedimentis pro concubinariis in gravissimo mortis periculo constitutis, nn. III, L, LI, LII, LIII, LIV.

CAPUT X

DE SOLEMNITATIBUS SPONSALIUM ET MATRIMONII

517. Nova legislatio « Ne temere ». — Cum constiterit, ex veteri consuetudine de ineundis sponsalibus et ex legislatione Tridentina de matrimoniis ad normam decreti *Tametsi* contrahendis, non pauca passim oriri incommoda, Sancta Sedes alio decreto *Ne temere* [1] novam nuper induxit de utraque re legislationem, quam omnibus in provinciis nostris ad praxim diligenter deduci mandamus.

518. Sponsalia. — « Ea tantum sponsalia habentur valida et canonicos sortiuntur effectus, quae contracta fuerint per scripturam subsignatam a partibus et vel a parocho aut a loci Ordinario, vel saltem a duobus testibus. Quod si utraque vel alterutra pars scribere nesciat, id in ipsa scriptura adnotetur ; et alius testis addatur qui cum parocho aut loci Ordinario, vel duobus testibus, de quibus supra, scripturam subsignet ». [2]

519. Parochus. — « Nomine parochi hic et in sequentibus articulis venit non solum qui legitime praeest paroeciae canonice erectae, sed in regionibus ubi paroeciae canonice erectae non sunt, etiam sacerdos cui in aliquo definito territorio cura animarum legitime commissa est, et parocho aequiparatur ; et in missionibus ubi territoria necdum perfecte divisa sunt,

---

1. 2 Aug. 1907.
2. Decr. *Ne temere*.

omnis sacerdos a missionis moderatore ad animarum curam in aliqua statione universaliter deputatus »:[1] insuper sacerdos qui territorium exclusive proprium non habens, cumulative territorium cum alio vel aliis parochis retinet ; item sacerdos qui in territorio aliis parochis assignato multas personas vel familias habet, relate ad has personas vel familias[2]. Concilii etiam voluntas est ut in regionibus nostris vicarii parochiales eadem facultate gaudeant[3].

520. Requisita ad validitatem matrimonii. — Salvis exceptionibus quae infra ponuntur, « ea tantum matrimonia valida sunt, quae contrahuntur coram parocho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato et duobus saltem testibus[4]. Parochus et loci ordinarius valide matrimonio adsistunt :

a. A die tantummodo adeptae possessionis beneficii vel initi officii, nisi publico decreto nominatim fuerint excommunicati vel ab officio suspensi ;

b. Intra limites dumtaxat sui territorii, in quo matrimoniis nedum suorum subditorum sed etiam non subditorum valide adsistunt ;

c. Dummodo invitati ac rogati et neque vi neque metu gravi constricti, requirant excipiantque contrahentium consensum. »

Unde parochus vel loci Ordinarius non amplius potest, neque per se neque per delegatum, matrimonio propriorum subditorum extra limites suae paroeciae vel dioecesis valide adsistere, nisi ad hoc delegatus sit ab Ordinario vel parocho loci in quo matrimonium celebratur.

1. Decr. *Ne temere.*
2. S. Cong. Concilii, 1 Febr. 1908.
3. Cf. Tit. III, cap. VII, *De vicariis parochorum* (n. 2).
4. Decr. *Ne temere.*

521. Duae exceptiones.—*a.* « Imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius, vel sacerdos ab alterutro delegatus, haberi nequeat, ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium contrahi valide ac licite potest coram quolibet sacerdote et duobus testibus.

b. « Si contingat ut in aliqua regione parochus locive Ordinarius, aut sacerdos ab eis delegatus, coram quo matrimonium celebrari queat, haberi non possit, eaque rerum conditio a mense jam perseveret, matrimonium valide ac licite iniri potest emisso a sponsis formali consensu coram duobus testibus » [1].

522. Requisita ad liceitatem. — Ut matrimonio licite adsistat parochus vel loci Ordinarius, ipsi legitime constare debet :

a. De statu libero contrahentium. « Quoad vagos, extra casum necessitatis, parocho ne liceat eorum matrimoniis adsistere nisi, re ad Ordinarium vel ad sacerdotem ab eo delegatum delata, licentiam adsistendi impetraverit » [2] ;

b. De domicilio vel saltem de commoratione per mensem alterutrius contrahentis in loco matrimonii. Quod si deficiat, ut parochus et loci Ordinarius licite matrimonio adsint, indigent licentia parochi vel Ordinarii proprii alterutrius contrahentis, nisi gravis necessitas intercedat quae ab ea excuset.

c. « Pro regula habeatur ut matrimonium coram sponsae parocho celebretur, nisi aliqua causa justa excuset » [3].

---

1. Decr. *Ne temere.*
2. Ibid.
3. Ibid.

523. Subditi. — *a.* Memoratis superius legibus tenentur omnes in Ecclesia catholica baptizati, et ad eam ex haeresi aut schismate conversi, quoties inter se sponsalia vel matrimonium ineant ; item, si, etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtae religionis vel disparitatis cultus, cum acatholicis, sive baptizatis sive non baptizatis, sponsalia vel matrimonium contrahunt. Acatholici vero, sive baptizati, sive non baptizati, si inter se contrahunt, his solemnitatibus minime subjacent.

b. Insuper matrimonium eorum qui etiam in infantili aetate a fide defecerunt [1], coram alio ac parocho aut ejus delegato contractum, uti invalidum habendum est.

524. Inscriptio matrimonii. — *a.* Celebrato matrimonio, parochus vel qui ejus vices gerit statim describat in libro matrimoniorum nomina conjugum ac testium, locum et diem celebrati matrimonii, dispensationem, si quae obtenta fuerit, a denunciationibus, vel ab aliquo canonico impedimento. Et si ipse ex facultate subdelegata dispensaverit, mentionem faciat sui indulti. Ipse quoque, una cum sponsis et testibus rogatis, saltem quando id praescribitur a jure particulari, descriptam in libro celebrationem claudat proprium nomen et cognomen subscribendo. Quod praestare etiam debet sacerdos qui ex licentia Ordinarii vel parochi matrimonio adfuerit, facta mentione habitae delegationis.

b. « Praeterea parochus in libro baptizatorum adnotet conjugem tali die in sua parochia matrimonium contraxisse. Quod si conjux alibi baptizatus fuerit, matrimonii parochus notitiam initi contractus ad parochum

1. S. Cong., Conc. 1 Feb. 1908.

baptismi sive per se, sive per curiam episcopalem transmittat, ut matrimonium in baptismi librum referatur »[1]. Quoties autem matrimonium, juxta exceptiones supra datas (N° 521) contrahitur, sacerdos in priori casu, testes in altero, tenentur in solidum cum contrahentibus curare ut initum conjugium in praescriptis libris quamprimum adnotetur.

525. Sanctio legis. — *a*. Parochi qui heic hactenus praescripta violaverint ab Ordinariis pro modo et gravitate culpae puniantur. Curent itaque ut nonnisi matrimoniis suorum subditorum per domicilium aut saltem per menstruam commorationem adsint. Quod si contra agant, et quidem sine licentia debita, emolumenta exinde percepta proprio contrahentium parocho remittant. Si vero, gravi intercedente necessitate, nuptiis subditorum aliorum adsistant, volumus ut certior de ea re fiat eorum parochus vel Ordinarius.

b. Constitutio *Ne temere* a die Paschatis, 19 Aprilis 1908, vim legis obtinuit, absque tamen vi retroactiva [2].

CAPUT XI

DE MATRIMONIIS MIXTIS

526. Pericula ex matrimoniis mixtis. — Matrimonia mixta non unam ob rationem Sancta Mater Ecclesia perpetuo detestata est. Nam « animos de

1. Decr. *Ne temere*.
2. Cf. in Append. decretum *Ne temere*, n. LV.

disciplina religionis dissidentes vix sperari potest futuros esse quoad caetera concordes. Quin imo ab hujusmodi conjugiis ex eo maxime perspicitur esse abhorrendum, quod occasionem praebent vetitae societati et communicationi rerum sacrarum, periculum religioni creant conjugis catholici, impedimento sunt bonae institutioni liberorum, et persaepe animos impellunt ut cunctarum religionum aequam habere rationem assuescant, sublato veri falsique discrimine [1] ».

527. Matrimonia mixta impedienda. — Idcirco, Instructionibus Sanctae Sedis saepe saepius repetitis adhaerentes, et prae oculis habentes urgentem necessitatem, in nostris regionibus, agendi contra nimiam facilitatem in dies crescentem qua postulantur dispensationes pro matrimoniis mixtis, et praecavendi tantum discrimen inde enascens pro fide catholica, vehementer optamus ut omnes ad quos spectat, Ordinarii, parochi et confessarii, connexis viribus et omni arte satagant tam periculosa conjugia impedire. Studeant igitur ii omnes curae animarum quovis modo operam dantes ut, in casibus occurrentibus, praxi uniformi, ab istis nuptiis deterreant juvenes, et gravissime moneant genitores qui eas praecavere negligunt aut iis favent per nimis arctum cum acatholicis consortium. Strenuis vividisque sermonibus fideles edoceant de Ecclesiae mente circa matrimonia mixta.

528. Acatholicae partis conversio procuranda. — Si tamen, aliquo in casu extraordinario, gravissima habeatur causa postulandi dispensationem, tunc prius totis viribus curandum est ut pars acatholica convertatur [2].

1. Leo XIII, Encycl. *Arcanum*, 10 Febr. 1880.
2. Conc. Am. Lat., n. 591.

529. Cautiones adhibendae. — Quod si obtineri nequeat, nullo pacto Ordinarius dispensationem concedere poterit, nisi sub expressa semper conditione de praemittendis necessariis opportunisque cautionibus : « ut scilicet non solum catholicus conjux ab acatholico perverti non possit, quin imo catholicus ipse conjux teneri se sciat ad acatholicum pro viribus ab errore retrahendum ; verum etiam ut universa utriusque sexus proles, ex mixtis hisce matrimoniis procreanda, in sanctitate catholicae religionis educari omnino debeat. Quae quidem cautiones (quas in scriptis dandas monemus) remitti seu dispensari numquam possunt, cum in ipsa naturali ac divina lege fundantur »[1] ; contra quam legem gravissime peccant qui praefatas nuptias temere contrahendo, se ac prolem exinde suscipiendam perversionis periculo committunt. — Volumus quoque in nostra regione a partibus exigi ut promittant se, ante vel post matrimonium, non adituras haereticum ministellum atque universam prolem in catholica religione esse educandam, etiam postquam pars catholica vita decesserit. Cautiones vero quae a parte acatholica exiguntur, quaeque in scriptis dari debent, enixe exhortamur ut dentur per modum contractus ineundi secundum dispositiones legis civilis in unoquoque loco vigentis. Et sciant pastores se ex gravi conscientiae officio teneri invigilare ut promissae a conjugibus conditiones observentur et effectum sortiantur.

530. Causa requisita. — Hae porro cautiones conditionem utique *sine qua non*, minime vero causam requisitam exhibent ad obtinendam pro mixtis matrimoniis dispensationem. Sed amplius requirenda est

1. Inst. Secr. Stat. *de matr. mixtis*, ad omnes Archiep., 15 Nov. 1858.

causa specialis et gravissima, sine qua permitti nequit ut fideles gravibus fidei ac morum periculis, etiam sub opportunis cautionibus, sese exponant.

531. Proclamationes omittendae.—Omittendae sunt proclamationes matrimonii mixti, ne ex eis fideles scandalum sumant neve eorum horror erga istiusmodi matrimonia minuatur.

532. Celebratio. — *a*. Servandae sunt hae praescriptiones, nempe « ut haec mixta conjugia extra ecclesiam et absque parochi benedictione ulloque alio ecclesiastico ritu celebrentur ». Requirat tantummodo parochus excipiatque contrahentium consensum [1].

b. In votis est ut Episcopi nunquam istis conjugiis assistentiam praestent.

c. In matrimoniis mixtis quibus desunt debitae cautiones, assistentia a nemine praestari debet.

CAPUT XII

DE CATHOLICIS MATRIMONIUM CORAM MINISTRO ACATHOLICO ATTENTANTIBUS

533. Poena. — *a*. Graviter monemus catholicos, qui per summum nefas, sacerdotum neglecto ministerio et spreta Ecclesiae auctoritate, coram ministro haeretico uti sacris addicto, matrimonium attentant, connubium

1. S. Cong. Conc., 27 Jul. 1908.

inire prorsus invalidum, ipsos lethaliter peccare, gravissimum scandalum praebere, in divinis cum haereticis communicando, et insuper excommunicatione speciali modo reservata Romano Pontifici innodari. Quae omnia eadem sunt dicenda de iis qui coram ministro acatholico sacris addicto mixtum matrimonium contrahere praesumunt.

b. Item decernimus catholicos, qui coram ministro cujuscumque sectae acatholicae matrimonium contraxerint, extra propriam dioecesim, in qualibet provincia vel territorio jacente sub ditione Praesulum hujus Concilii, excommunicationme incurrere Episcopis reservatam ; a qua tamen quilibet dictorum Ordinariorum, sive per se sive per sacerdotem ad hoc delegatum, absolvere poterit. Quod si in propria dioecesi catholici ita deliquerint, statuimus eos ipso facto innodatos esse excommunicatione, quae, nisi absque fraude legis alium Episcopum adeant, eorum Ordinario reservatur [1].

534. Parochorum munera. — *a.* Sciant parochi, si interrogentur a contrahentibus vel si certe noverint eos adituros ministrum haereticum, ad consensum matrimonialem praestandum, se rem silentio dissimulare non posse, sed monere eos debere de nullitate matrimonii, de gravissimo peccato quod patrant et de censuris in quas incurrunt [2]. Quod si nupturientes consensum coram parocho renovare velint, postquam praestitus fuerit coram ministro acatholico, parochi nihil agant nisi prius res delata sit ad Ordinarium. Nostra enim mens est ut, quando facultates etiam amplissimas concedimus absolvendi a casibus reservatis,

---

1. Cf. Conc. Balt. III, n. 127.
2. S. Off., 17 Feb. 1864 ; 12 Dec. 1888.

tum illas quae Ordinariis sunt propriae, tum etiam illas quae Nobis a S. Sede per indultum tribuuntur, in hac regione, numquam recenseatur potestas absolvendi eos qui sic matrimonialem consensum coram ministro acatholico praestiterint.

b. Mandamus tandem omnibus parochis ut bis in anno, videlicet in Dominica post Epiphaniam et in Dominica in Albis, praesens decretum, sicut decreta *De impedimentis matrimonialibus*, *De solemnitatibus sponsalium et matrimonii* et *De matrimoniis mixtis*, clare et lucide exponant.

CAPUT XIII

DE DIVORTIO

535. Mala e divortio nascentia. — Omnino abhorrendum est a damnata illa divortii proprie dicti, seu a vinculo, doctrina, vi cujus quod Deus conjunxit homines separare praesumunt [1]. Sub spe enim divortii futuri, matrimonia imprudenter contrahuntur. Eorum causa fiunt maritalia foedera mutabilia ; extenuatur benevolentia conjugum ; infidelitati incitamenta suppeditantur ; tuitioni atque institutioni liberorum nocetur ; dissuendis societatibus domesticis praebetur occasio ; discordiarum inter familias semina sparguntur ; deprimitur et minuitur dignitas mulierum, quae in periculum veniunt ne cum libidini virorum inservierint, pro derelictis habeantur ; denique divortia, teste

1. Cf. Trid., Sess. XXIV, *De Sacr. Matr.*

rerum usu, ad vitiosiores vitae privatae et publicae consuetudines aditum patefaciunt [1].

536. Curia divortii damnatur.—Quapropter non sine magno animi dolore conspicimus penes nos vigere civilem *curiam divortii*, cujus munus est divortium a vinculo pronuntiare. Graviorum autem malorum fons esset, quod a tribunali ordinario et regulariter constituto possent, juxta leges, divortia hujusmodi concedi: id cuncti viri Christiani nominis, ne unquam fiat, omni conatu prohibeant. — Interim fideles abstineant, in praedicta divortii curia, ab agendis partibus, quibus concurrant ad solvendum matrimonii vinculum ; quamvis damnari non possint ii qui de facto aliquo testimonium ferre quodammodo coguntur.

537. Forum ecclesiasticum et civile. — Si matrimonium aliquod jam ab Ecclesia declaratum fuerit invalidum, consultum erit sententiam judicis civilis exquirere, ne sponsi ab alio matrimonio contrahendo civiliter prohibeantur. Vix autem revocandum est in memoriam, nulli licere ad alias accedere nuptias, quandiu vivit altera pars a qua separatus est sententia seu potius usurpatione curiae divortii. Et si quis tunc matrimonium attentaret et consummaret, impedimentum ex adulterio relate ad compartem adulteram contraheret.

538. De divortio a thoro. — Dolendum est etiam quod tam multi indulgeant divortio improprie dicto, scilicet a thoro et mensa. Quapropter rogamus ut parochi, occasione data, sponsos edoceant gravem obligationem qua tenentur vitam communem ducendi

1. Leo XIII, Encycl. *Arcanum*.

et ab ea non discedendi, nisi ob justas et legitime probatas rationes. Et insuper omnino vetamus ne hujus regionis fideles, ad obtinendum divortium a thoro, tribunalia civilia, inconsulta auctoritate ecclesiastica, adeant. Si quis vero id attentaverit, sciat se gravem reatum incurrere et pro Episcopi judicio puniendum esse.

TITULUS XII

DE CULTU

CAPUT I

DE CULTU DEO ET SANCTIS EXHIBENDO

539. Cultus Dei interior atque exterior.—Inexcusabiles praedicat Apostolus eos qui, cum Deum ex operibus, lumine rationis, cognovissent, *non sicut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt* [1]. Ex quo consequitur homines ad cultum Deo exhibendum ipsius naturae lege obstrictos esse. Ad hanc complendam juris naturalis obligationem alia accessit juris divini, quo cultus conveniens diversique pro diversis temporibus ritus instituti fuere. Cultus enim Deo debitus cum interior tum exterior sit oportet, cum mens humana, uti sapienter animadvertit Angelicus, indigeat ad hoc quod conjungatur Deo sensibilium manuductione [2]; ritus porro cultus exterioris ex sensibilibus quibusdam rebus actionibusque constant. Neque hae res actionesve pro hominum arbitrio adhibendae sunt ; non enim quemadmodum placet hominibus, sed ipso instituente Deo, est Deus colendus.

---

1. *Rom.*, I, 20, 21.
2. *Sum. theol.* 2da-2dae, quaest. LXXXI, art. 7.

540. Cultus latriae, duliae, hyperduliae.—Soli Deo omnipotenti atque universorum Domino fas est supremum exhibere cultum qui *latriae* dicitur et cujus praecipua manifestatio est sacrificium. — At sanctos cum Deo et Christo regnantes prosequi cultu quodam inferiori qui *dulia* nominatur, non tantum licere sed et decere et valde fidelibus prodesse docemus, sicut semper docuit Ecclesia catholica. — Inter sanctos vero et electos Dei longe supereminet Maria, Virgo illa Davidicae stirpis, quae Mater facta est Salvatoris, et cui proinde debetur veneratio prorsus singularis, *hyperduliae* voce nuncupata.

CAPUT II

DE OBSERVATIONE DIEI DOMINICAE ET FESTORUM

541. Praeceptum divinum et ecclesiasticum. — *a*. Cultum naturae jure Divinitati debitum ipse etiam Deus celeberrima lege praecepit et determinavit : *Memento ut diem sabbati sanctifices. Sex diebus operaberis, et facies omnia opera tua. Septimo autem die, sabbatum Domini Dei tui est* [1].

b. Post Resurrectionem autem Domini, ex Apostolico mandato [2], in locum diei Sabbati prima hebdomadae dies substituta est, quae a primis Ecclesiae temporibus dies Dominica est appellata.

---

1. *Exod.*, XX, 8 et seq.
2. *Catech. Conc. Trid.*, P. III, *3m praec. Decal.* n. 12.

c. Praeter Dominicas, alii quoque festi dies ab Ecclesia instituti sunt, sive ad commemoranda praecipua vitae Domini mysteria, sive ad Deiparae Virginis et quorumdam Sanctorum triumphos celebrandos. Horum festorum elenchus, propter circumstantias quae non sunt eaedem ubique, diversus esse potest in variis provinciis ecclesiasticis. Sed prout extant, habita recentiorum indultorum vel legum provincialium ratione, fideliter sunt observandae.

542. Praecepti elementa. — Duo in praecepto sanctificandi diem dominicam et festa includuntur : unum quidem positivum, quod est vacare operibus piis maximeque interesse sacrificio missae ; aliud negativum, scilicet ab operibus servilibus abstinere.

543. Missa et alia opera pia. — *a.* Stricto praecepto tenentur fideles Missae sacrificio Dominicis et festis diebus assistere.—Huic praecepto satisfaciunt qui missam in quacumque ecclesia aut oratorio publico vel semipublico [1] audiunt. Pluribus tamen de causis commendanda omnino est assistentia missae solemni; quippe sic non solum proximorum aedificationi, sed et propriae consulitur utilitati, cum in hac missa haberi soleat uberior concio, et monita populo valde salutaria dentur.

b. Aliis etiam pietatis et religionis operibus vacare convenit ad sanctificandum diem dominicam et dies festos. Hinc monendi sunt fideles ut diebus illis divina recipiant sacramenta, concioni et vesperis assistant, piis indulgeant lectionibus, seduloque se in operibus misericordiae exerceant. — Gravi autem reprehensione digni sunt qui, audita tantum missa, festos dies non solum otiose, sed, quod deterius est, in aleis

1. S. Rit. Cong., 8 Mart. 1879 ; 23 Jan. 1899.

et choreis, in comessationibus et ebrietatibus, aliisque peccatis transigunt.

544. Opera servilia. — *a*. Dominica requies ab operibus servilibus eo fidelius est observanda, quo majora parit beneficia tum supernaturalia tum quoque naturalia ; siquidem, illa dempta, magna pars populi neque cultus publici bonis neque vitae domesticae gaudiis et commodis frui posset.

b. Generatim loquendo prohibentur opera forensia, opera ruralia, mercaturae, quales sunt nundinae, venditiones publicae aliaeque quas necessitas vel consuetudo legitima non probaverit. Nec permittenda sunt, diebus dominicis et festis, oblectamenta publica pro quibus pretium exigitur, etiam si ad pia opera promovenda instituantur. — Opera autem caritatis, sicut et opera vere necessaria, quantumvis servilia haud prohibentur.

c. Operarii privandi non sunt corporali requie et opportunitate moralis et spiritualis boni sibi comparandi. Ab omni igitur labore non stricte necessario dominica die abstinendum est in viis ferreis, in fodinis, in officinis. Si vero quandoque ad communem utilitatem, et non tantum ad augenda privatorum lucra, requiratur ut aliqui ex operariis in machinis reficiendis aliisque id genus die Domini occupentur, ita quidem distribuendus est labor, ut neque iidem unaquaque Dominica, neque ultra conveniens temporis spatium, requie orbentur.

545. Lex civilis. — Cum inviolata hebdomadariae quietis observantia totius civilis societatis summopere intersit, et auctoritas publica jus habeat et officium impediendi ne pauci multitudinem jure suo privent, commendabile censemus ut, salvis veris reipublicae

commodis, et christiana individuorum libertate, civili lege dies Domini sanciatur juraque opificum protegantur.

546. Festa annuntianda. — Ne populus ignoret quos dies festos sanctificare debeat, ecclesiarum rectoribus praecipimus, ut omnibus diebus dominicis, intra missarum solemnia, annuntient dies festos qui in hebdomadam inciderint, necnon dies jejunii de praecepto, vigilias, et rogationum dies. Pridie cujuslibet festi, ubi nihil obstat, campanas pulsari curent, ut admonitus populus ad illud sanctificandum excitetur.

CAPUT III

DE MISSA

547. Missa verum sacrificium. — Inter omnes religionis actus principem locum obtinet sacrificium. Verum porro Novae Legis sacrificium illud est quod, Veteris Legis sacrificiis adumbratum, Sacerdos noster Jesus Christus in ultima coena instituit, in ara Crucis consummavit, et nunc per ministrorum manus in Ecclesia quotidie offert. Non enim sacrificium quod in Missa offertur, quamvis diversus sit offerendi modus, aliud est a sacrificio quod Christus Redemptor in Cruce pro peccatis nostris et propter nostram salutem Deo Patri obtulit. Est igitur Missa verum ac proprie dictum sacrificium [1].

---

1. Conc. Trid., S. XXII, cap. 1-2.

548. Missae fines et fructus. — Sacrificio Missae itaque competunt sacrificii fines. Est enim latreuticum, quatenus Deus ut Creator, Conservator et Dominus omnium rerum honoratur et glorificatur ; est eucharisticum, quo Deus summus benefactor benedicitur ; est propitiatorium et expiatorium, quatenus Deus judex justus et ultor peccatorum satisfactione placatur ; est denique impetratorium, quo Deus largitor bonorum omnium nobis conciliatur. Quemadmodum autem sacrificii Crucis, ita et Missae fructus et efficacia latissime extenduntur.

549. Docendi fideles et invitandi ad missam.— Doceant presbyteri populum sibi commissum de praecellentia ac dignitate hujus sacrificii, deque uberrimis fructibus quos in fidelibus devote adstantibus producit. Hi pariter hortandi sunt ut animo consocientur Jesu Christo ministro principali, eaque intima unione amplius de offerendo sacrificio participent. Item excitentur fideles ad sequendum vel amplectendum pium usum missae quotidianae assistendi. Quod ut succedat, assuescant sacerdotes missam certa et fixa hora celebrare.

550. Sacri ritus. — Tanta gravitate, tanto religionis cultu sacerdotes Missae sacrificium celebrent, ut per visibilem ministri pietatem invisibilia aeterni sacerdotis mysteria demonstrentur. Recepti et approbati catholicae Ecclesiae ritus qui, vel in minimis, sine peccato negligi, omitti aut mutari nequaquam possunt, peculiari studio et cura in sacris peragendis serventur. Assidue igitur presbyteri singuli legant attenteque scrutentur sacrae Liturgiae leges, seu rubricas, tum particulares tum generales ; nec dedignentur caeremoniarum illarum sensum fidelibus, inter sermones catecheticos, aperire.

551. Ministri. — Ministri altari inservientes in missa, tum privata, tum solemni, eligantur pii, more et vestibus vere compositi, qui suum ministerium, et quoad responsa et quoad servitia a rubricis praescripta, debito cum decore debitaque reverentia adimplere valeant.

552. Materia. — Propter rei gravitatem, maxima cautela curandum est ut materia in tanto mysterio adhibenda sit purissima et aptissima. — Hostiae, ex frumenti farina et aqua naturali confectae, sint recentes, absque maculis, nec nimis fragiles. — Vinum habeatur certo genuinum, singulorumque Episcoporum erit mediis opportunioribus curare ut haec sacrosancti sacrificii conditio indubitanter impleatur.

553. Sacra supellex. — Quod attinet ad altarium ornamenta, vasa sacra, vestes, linteola, ceteraque ad missam celebrandam requisita, sedulo pastores eo invigilent, ut omnia sint rubricis conformia, munda et majestati illius, qui in aris nostris immolatur, congruentia. Candelae adhibendae ex cera apum saltem in maxima parte, ad normam decreti S. Congr. Rit. [1], esse debent.

554. Cantus et musica. — Remota musica levi vel indecora quae theatrum redolet, curent pastores ut cantus Gregorianus, utpote Ecclesiae proprius, majéstatique divini cultus sua gravitate multo conformior, in missa solemni, necnon in vesperis, primas obtineat partes secundum praescriptiones D. N. Pii X. [2] — Studeant etiam ut totus populus uno ore Dei laudem cantet, voces adjungendo cantibus liturgicis saltem planioribus et magis usitatis.

---

1. 14 Dec. 1904.
2. Motu proprio, 23 Nov. 1903.

555. De missa bis in die celebranda.—*a.* Quamvis ex lege ecclesiastica communiter non liceat eidem sacerdoti nisi unam duntaxat missam eadem die celebrare, attamen Episcoporum prudentiae judicandum remittitur num quandoque circumstantiae tales sint quae permittendam missae iterationem bis in die suadeant.

b. Non in proprium sacerdotis commodum, neque in privatam quorumdam utilitatem concedi haec licentia debet, sed tantum ad verum spirituale bonum dominici gregis procurandum. Dubiis autem in casibus ne attendant Episcopi ad solum numerum fidelium qui auditione missae privarentur, verum etiam ad diversa locorum, temporum et personarum adjuncta : eorum caritati commendantur pauperes qui aliter fere nunquam sacro interessent.

556. Duplex stipendium. — Excepto die natali Domini, duplex stipendium pro missa bis eodem die recitata celebranti accipere nunquam permittitur ; imo nec ullum recipiat parochus si, die quo bis celebrat, ad sacrificium pro populo offerendum teneatur.

CAPUT IV

DE SACRIS RITIBUS SERVANDIS

557. SS. Rituum commendatio. — Cum sacri ritus et caeremoniae, quibus Ecclesia in sacramentis administrandis et in divinis celebrandis officiis ex apostolica traditione utitur, multum valeant ad verae fidei

protestationem, necnon ad Christifidelium mentes tum erudiendas tum devotionis igne inflammandas, Nos divinum cultum sacris ritibus et caeremoniis quam maxime auctum volumus.

558. Servandi ritus sacri. — *a.* Imprimis igitur teneatur praescriptum Benedicti XIII in Conc. Rom. : « Non pro libito inventi et irrationabiliter inducti, sed recepti et approbati catholicae Ecclesiae ritus, qui in minimis etiam sine peccato negligi, omitti vel mutari haud possunt, peculiari studio ac diligentia serventur ».

b. Caveant igitur Episcopi ne sacerdotes alias caeremonias adhibeant praeter eas quae ab Ecclesia probatae, ac frequenti et laudabili usu receptae fuerint [1].

c. Recordentur vero omnes Missali et Caeremoniali nihil addi, nihil in eis minui, vel immutari posse ; sed omnia in eodem Missali et Caeremoniali praescripta servanda esse [2] ; neque fas esse privata auctoritate, vel ex verae devotionis zelique affectu, novum ritum inducere [3] ; neque esse alterandas rubricas ob devotionem populi.

559. Officium invigilandi.—*a.* Ordinarius stricte tenetur opportunis remediis providere ut rubricae et S. Rituum Congregationis decreta rite serventur [4].

b. Magistri caeremoniarum qui vident vel agnoscunt in ecclesiis functiones non peragi juxta rubricas, nec observari decreta et resolutiones S. Rituum Congregationis, moneant loci Ordinarium qui opportunis remediis providebit [5].

---

1. Conc. Trid., Sess. XXII, *de sacrif. Missae.*
2. Clem. VIII, Const. *Cum novissime,* 14 Jun. 1600.
3. Bened. XIV, Const. *Cum ut recte,* 27 Jul. 1755.
4. S. Rit. Cong., 17 Sept. 1822 ad I (n. 2621.)
5. S. Rit. Cong., 17 Sept. 1822 ad I.

560. De caeremoniarum studio. — Insuper monemus singulos sacerdotes ut ante omnia sacrae Liturgiae leges seu rubricas tum particulares tum generales quae in Missali, Rituali, Breviarioque Romano reperiuntur, necnon in Pontificali ac Caeremoniali Episcoporum, assidue legant, attente scrutentur.

561. De eligendo Caeremoniali.—*a.* Imo ut hunc finem tutius assequantur, atque uniformitas hac in re optanda observetur, decernimus ut in tota regione nostra duo tantum adhibeantur manualia sanctarum caeremoniarum, scilicet Le Vavasseur et Victorii ab Appeltern.

b. Circa vero usum Memorialis Rituum a Benedicto XIII pro parvis ecclesiis editi, parochi et capellani hanc normam a Sancta Sede praescriptam sequantur : « Si Ecclesiae sufficiens clerus suppetat, peragant functiones juxta Missale Romanum ; si tres aut quatuor clericos tantum habeant, utantur Memoriali Rituum Benedicti XIII » [1].

Utinam possimus semper affirmare de nostris dioecesibus quod jam profitebatur Venerabilis Franciscus de Montmorency-Laval in sua relatione missionis Canadensis anno 1660 ad Sanctam Sedem missa : « Romanum ritum hic omnes sequimur, neque errores ulli, ulli abusus irrepserunt »!

---

1. S. Rit. Cong., 7 Dec. 1888, ad 17 (n. 3697).

CAPUT V

DE CULTU SS. SACRAMENTI

562. SS. Sacramentum asservandum.—*a.* Cum Christus Dominus permanenti modo sub speciebus eucharisticis sit praesens, apprime convenit ut SS. Sacramentum in ecclesiis nostris conservetur maximaque cum reverentia tractetur. Hic enim visitari, hic adorari, hic invocari a fidelibus potest, iisque in colloquiis cum amantissimo Salvatore, fides roboratur, spes erigitur, caritas inflammatur, exundat gratia, totusque populus christianus uberrimos percipit salutis fructus. In ecclesiis vero, ubi SS. Sacramentum asservatur, januae sero et hora conveniente, juxta conditiones locorum, clavi claudantur.

b. Eucharistiam in ecclesia cathedrali et in ecclesiis parochialibus vel quasi-parochialibus, necnon et in ecclesiis Regularium, asservari praescribit jus commune, eo speciatim fine ut, data occasione, facilius infirmis deferatur. Aliis vero in ecclesiis et oratoriis ne concedatur asservandi Sanctissimi licentia citra indultum S. Sedis [1].

563. Tabernaculum.—*a.* Tabernaculum ex ligno, aut ex marmore aliave materia pretiosa, vel, ad praecavenda furta sacrilega, ex metallo conficiatur et sit benedictum ; interius vero semper deauretur vel pannis sericis contegatur [2].

b. Conopoeum debiti coloris in honorem SS. Sacramenti semper adhibeatur ; nec aliorum altarium

---

1. Cf. Indult. S. C. de Sacr., inter *Acta*, p. 105.
2. S. Congr. Rit., 20 Junii 1899 ad IV.

tabernaculis, in quibus Sanctissimum non asservatur, apponendum est.

c. Nihil in tabernaculo, praeter SS. Sacramentum, reponi debet. Hinc reprobatur consuetudo ibidem conservandi vasa sacra, sacra olea, reliquias aliaque id genus[1].

d. Sacrae species custodiantur in pyxide « ex solida decentique materia (regulariter ex argento intus deaurato)[2], eaque munda et suo operculo bene clausa, albo velo cooperta »[3] ; nec licet majorem Hostiam includere in theca ex charta spissa, etsi corporale in ima theca ponatur.

e. Tabernaculi clavis non est relinquenda in loco omnibus obvio, sed à parocho aliove sacerdote in loco convenienti et tuto custodiatur.

f. Vasa floribus referta *ante* ostiolum tabernaculi, cujus conspectus per hoc impediatur, ponere non licet ; nec licitum est flores, statuas aut reliquias, etiam S. Crucis, *super* tabernaculum, quod pro basi eis inserviat, adjicere ; sed supra ipsum sola Crux, debitis constans dimensionibus, eminere debet.

g. Lampas, generatim oleo ex olivis nutrita[4], et semper accensa ante medium altaris, ubi SS. Sacramentum asservatur, appendenda est.

564. Expositio publica et privata. — *a.* Etsi SS. Eucharistiae Sacramentum in tabernaculo semper sit adorandum, data tamen occasione, populi venerationi certa quadam cum solemnitate exhibendum est, ut eidem ampliores tribuantur honores, ac magis magisque augeatur fidelium pietas.

---

1. S. C. Ep. et Reg., 3 Maii 1693.
2. *Caerem. Episcoporum.*
3. *Rituale Romanum.*
4. Cf. dec. S. C. R., 9 Jul. 1864.

b. Ad Ordinarium pertinet eas solemnes expositiones, quibus in ostensorio proponitur Sacramentum, determinare, prout dioecesanis suis prodesse existimat.

c. Pro expositione privata, quatenus aperto tabernaculo pyxis haud mota populi oculis subjiciatur, sufficit causa minus gravis nec Ordinarii licentiam petere necesse est.

565. Rubricae.—Lumen. — In expositione SS. Sacramenti serventur rubricae pluribus Ecclesiae decretis contentae. — Hinc lumina electrica et ex *gaz* non sunt super altari ad cultum habenda ; bene tamen adhiberi possunt ad depellendas tenebras ecclesiasque splendidius illuminandas [1].

566. Expositio XL horarum. — Inter expositiones SS. Sacramenti solemnissima recensetur, quae fit ad formam dictam XL Horarum. Studeant igitur animarum pastores ut illa praxis in suis dioecesibus usu recipiatur, atque omnia in ea peragantur eo modo qui magis ad Instructionem Clementinam accedit. Moneantur fideles de indulgentiis quas lucrari possunt, et invitentur ut SS. Sacramentum sic expositum visitent, et sacram communionem recipiant.

567. Processiones.—*a.* SS. Sacramentum aliquando cum pompa, extra ecclesiam, per civitatum vias defertur. Prudentiae Ordinariorum judicandum remittitur utrum necne, iis praesertim in locis ubi praevalent acatholici, detur ex hoc aliquod perturbationis aut hostilis tentaminis periculum ; quod, si adsit, cavendum est.

b. Nulli diligentiae parcant ecclesiarum rectores ut,

---

1. S. Rit. Congr., 8 Mart. 1879 ; 4 Jun. 1895 ; 16 Maii 1902.

in illis processionibus omnia juxta ritum in Caeremoniali Episcoporum praescriptum [1] peragantur. Ne admisceantur actus indecori vel extranei ; in ecclesiis autem et viis ornandis tolerari possunt picturae, dummodo ad pietatem fovendam aptae sint.

CAPUT VI

DE CULTU SACRATISSIMI CORDIS JESU

568. Excellentia cultus. — *a.* Inter praecipua pignora quae Dominus ac Salvator Ecclesiae suae contulit, ut immensum, quo erga nos flagrat, amorem demonstraret, eminet nova illa amantissimi Cordis sui manifestatio quam, frigescente jam in hisce miseris temporibus caritate, in remedium simul ac solatium hominibus esse voluit.

b. Nos vero, ex ipsius Salvatoris promissis, pro certo habemus quod ipse, dives in omnes qui invocant illum, et pro parvo reputans praeteritarum largitionum cumulum, majora semper paratus sit effundere beneficia in eos, qui devotionem erga Cor suum amplectentes, debitum ei praestiterint honorem, debitasque reparationes obtulerint.

569. Cultus praxis. — Ad varia Domini vota certius implenda parochos aliosque curam animarum habentes enixe obsecramus :

a. Primo, ut data opportunitate, populum suum

---

1. Lib. 2, c. 33.

edoceant de inexhaustis gratiarum thesauris in SS. Corde Christi inclusis, eumque ad hanc devotionem toto animo sectandam excitent.

b. Secundo, ut in suis ecclesiis pia exercitia erga SS. Cor Jesu promoveant, praesertim per totum mensem Junii. Etsi autem quotidiana communio sit jam omnibus commendata, speciatim tamen ad communionem sacramentalem prima feria sexta cujusque mensis fideles adhortandi sunt ; qua die, ubi nihil obstat, fidelium adorationi SS. Sacramentum erit exponendum. Hac feria missam votivam modo solemni sacratissimi Cordis Jesu in singulis ecclesiis, praesertim parochialibus, conditionibus praescriptis servatis, celebrare licet [1].

c. Tertio, ut quotannis festum SS. Cordis solemniter celebrent, et consecrationem tam sui quam suarum ovium renovent.

d. Quarto, ut foveatur pia ac laudabilis consuetudo gestandi supra pectus emblema SS. Cordis Jesu, ad instar scapularis, quae consuetudo ab Apostolica Sede variis indulgentiis jam locupletata est [2].

CAPUT VII

DE CULTU ERGA SPIRITUM SANCTUM

570. Cultus fovendus. — *a.* « Spiritus veritatis, utpote simul a Patre, qui verum aeternum est, simul a Filio, qui veritas est substantialis, procedens, haurit

1. Decr. Leonis XIII, 28 Jan. 1889.
2. Decretum 4 Aprilis 1900.

ab utroque una cum essentia omnem veritatis quanta est amplitudinem : quam quidem veritatem impertit ac largitur Ecclesiae, auxilio praesentissimo providens ut ipsa ne ulli errori obnoxia sit, atque divinae doctrinae germina alere copiosius in dies possit et frugifera praestare ad populorum salutem »[1].

b. Unde in ea, qua nostra scatet aetas, opinionum colluvie, Concilii votum est, ut a Spiritu illo plenae, integrae, incorruptae veritatis amorem fidenter et assidue petamus.

c. Exsequentes igitur Leonis XIII decretum, mandamus ut unoquoque anno « supplicatio novemdialis ante Pentecosten, in omnibus curialibus templis, et, si Ordinarii locorum utile judicarint, in aliis etiam templis sacrariisve fiat »[2].

CAPUT VIII

DE CULTU S. FAMILIAE

571. Cultus commendandus. — Cultum S. Familiae, quem jam ab exordiis patriae nostrae commendabant ac fovebant primi missionarii et Venerabilis Servus Dei Franciscus de Montmorency-Laval, omnino inculcandum censemus, ut ad imaginem et similitudinem Familiae Nazarethanae omnes familiae christianae hujusce regionis conformentur.

---

1. Leo XIII, Encycl. *Divinum illud munus.*
2. Ibid.

572. Multiplex utilitas. — *a.* Revera « habent patresfamiliae in Joseph vigilantiae providentiaeque paternae praeclarissimam normam ; habent matres in S. Virgine Deipara amoris, verecundiae, submissionis animi perfectaeque fidei insigne specimen ; filii vero familias in Jesu, qui *erat subditus illis*, habent divinum obedientiae exemplar quod admirentur, colant, imitentur »[1].

b. « Qui nobiles nati sunt, discent a Familia regii sanguinis quomodo et in edita fortuna se temperent, et in afflicta retineant dignitatem ; qui dites, noscent ab ea quantum sint virtutibus posthabendae divitiae. Operarii autem et ii omnes qui, nostris praesertim temporibus, familiarium rerum angustiis ac tenuiore conditione tam acriter irritantur, si ad sanctissimos illius domesticae societatis consortes respectent, non deerit eis causa cur loco, qui sibi obtigit, delectentur potius quam doleant. Communes enim cum sacra Familia sunt illis labores, communes curae de vita quotidiana »[2].

573. Praxis. — Ut cultus S. Familiae uberiores apud nos edat fructus, vehementer optamus ut consociatio a Leone XIII laudata et confirmata, in omnibus parochiis ubi nondum existit, canonice quamprimum erigatur.

---

1. Leonis XIII Litt. *Neminem fugit*, 14 Jun. 1892.
2. Ibid.

CAPUT IX

DE CULTU B. V. MARIAE

574. Quanta veneratio debita. — Eximia et ineffabilis B. V. Mariae dignitas postulat ut ei peculiaris exhibeatur cultus. Ita enim gratia et gloria sanctis omnibus Dei famulis supereminet Mater Domini, ut illam beatam proclament omnes generationes, singularibusque extollant laudibus omnes Patres et Doctores, variaque Ecclesiae Concilia. — Potentissimae sane sunt preces Mariae Matris, per quam, quasi per mediatricem, ad mediatorem Christum accedimus, juxta illud Leonis XIII, gratiae « nihil nobis nisi per Mariam, Deo sic volente, impertiri » [1]. — Hinc Ecclesia, Spiritu Sancto edocta et gubernata, nova semper venerationis suae signa erga B. Virginem exhibet, ejus festa multiplicando, congregationes approbando, confraternitates erigendo, suoque verbo et exemplo populum christianum continuo impellit ad cultum honoris, imitationis, invocationis Deiparae praestandum.

575. Rosarium. — *a.* Inter tot tamque proficuas colendi rationes quas Ecclesia in honorem B. V. M. approbavit, christiana pietas peculiari studio devotionem SS. Rosarii amplectitur, cujus laudes et beneficia in memorabilibus litteris Leonis XIII descripta inveniuntur ; haec autem Pius X initio pontificatus sui confirmavit [2].

---

1. Encycl. *Octobri mense.*, 22 Sept. 1891.
2. Encycl. *E Supremi*, 4 Oct. 1903.

b. Fere ubique nunc obtinet pia consuetudo Octobrem mensem integrum specialibus exercitiis in honorem Reginae Rosarii sanctificandi ; quae consuetudo ubi nondum viget, nisi rationabiles obstent causae, introducatur oportet.

c. Saepe pastores populo suadeant ut quotidie, in familiis, recitetur Rosarii tertia pars ; doceantque quam facilis ac fructuosa sit praxis meditandi de diversis mysteriis quae in illo exercitio recoluntur.

d. Praestent insuper ut confraternitas SS. Rosarii suis in ecclesiis rite instituatur, fidelesque gratias et indulgentias ei adnexas consequantur.

e. Optandum est etiam ut sanctuarium loci vulgo dicti *Cap de la Madeleine*, in quo duobus abhinc saeculis confraternitas SS. Rosarii erecta est, et effigies Beatissimae Virginis Mariae, recenter ex auctoritate Pii X, praesentibus ejusdem Delegato multisque Episcopis, solemniter coronata, magno cultu veneratur, a fidelibus piissime peregrinantibus visitetur.

576. Sodalitates. — Summas quidem ac legitimas laudes ex Romanis Pontificibus promeruere piae sodalitates B. M. V., quae innumeros pietatis et sanctitatis fructus hucusque pepererunt. Cœtus itaque illos in singulis paroeciis Canadensibus florescere, votum hujus Concilii est.

577. Scapulare. — Unusquisque etiam glorietur se matrem habere Mariam ejusque insignia gestare, sacrum scilicet scapulare, cui tot indulgentiae a Romanis Pontificibus concessae sunt.

578. Mensis Maii. — Piam denique commendamus praxim, multis in locis multoque cum fructu jamdudum existentem, qua totus mensis Maius variis pietatis exercitiis in B. M. laudem consecratur.

CAPUT X

DE CULTU ALIORUM SANCTORUM

579. S. Joseph. — *a*. B. Patriarcham Joseph, virum Mariae, et putativum Christi patrem, singulari et in dies crescente cultu prosequitur S. Mater Ecclesia. Quem enim Deus Matri Filii sui sponsum et solatium dedit, et Unigeniti fidelissimum protectorem, hunc etiam constituit dominum domus suae et principem omnis possessionis suae. Quare beatum illum, Ecclesiae nostrae vix natae patronum a missionariis electum, patronum eumdem totius Ecclesiae, plaudente orbe catholico, Pius IX declaravit. Nos ergo ipsum sicut protectorem in terris, ita et intercessorem in coelis habere mereamur.

b. Hinc decernimus, secundum quod praescripsit Leo XIII [1], ut singulis annis, toto mense Octobri, recitationi SSmi Rosarii oratio *Ad te, Joseph* adjungatur. — Fideles quoque hortamur ut mensem Martium, vel saltem triduum ante festum S. Joseph, quotidiana pietatis exercitatione consecrent. Et, in quantum fieri potest, beatum Mariae sponsum piae juvenum sodalitates nec non patrumfamilias ex conditione opificum in patronum seligant. — Commendatur insuper pietas singulis hebdomadis, feria IV, beato Patriarchae exhibita ; quam menti Ecclesiae conformem esse, comprobat concessio missae votivae in honorem S. Joseph. — Praeterea, viget ubique pia

---

1. Encycl. *Quamquam pluries*, 15 Aug. 1889.

consuetudo recitandi, post benedictionem SSmi Sacramenti, laudes « Deus sit benedictus, » etc. Volumus ergo ut, ante ultimam laudem : « Benedictus sit Deus in angelis et sanctis suis », addatur in honorem totius Ecclesiae patroni : « Benedictus sit Sanctus Joseph, Sponsus Virginis Mariae ».

580. S. Anna. — *a.* Maxima reverentia dignam existimamus Sanctam Annam, matrem B. V. Mariae, genitricis D. N. Jesu Christi. Quae cum a majoribus nostris inde ab initio fuerit speciali cultu honorata, ipsa videtur in propriam haereditatem accepisse universam regionem Canadensem, et sanctuarium *de Beaupré* elegisse tanquam principalem sedem in qua tum spiritualia tum quoque temporalia beneficia clientibus suis impetrare nunquam desisteret.

b. Cupientes igitur pristinam illam gentis nostrae devotionem erga S. Annam augere et roborare, duo in specie fidelibus nostrarum dioecesium commendanda ducimus : *primo*, ut peregrinationes ad sanctuarium S. Annae *de Beaupré*, sive seorsim, sive collegialiter, saepe ac animo contrito et devoto suscipiant ; *secundo*, ut, extensa per varia loca archisodalitate S. Annae *de Beaupré* a S. P. Leone XIII erecta [1] in basilica ejusdem nominis, sodalitatibus aggregatis nomen dent, pietateque, precibus, eleemosynis, propitiam Annam in diversis animae et corporis necessitatibus sibi concilient.

581. S. Rosa Limana. — S. Rosa primus extitit Americae flos sanctitatis ; cujus idcirco coelestem

---

1. Die 26 Apr. 1887.

patronatum voluit Clemens X [1] ad omnem terram Americanam extendere.

582. Alii sancti patroni. — *a.* Specialis penes nos cultus debetur Sanctis diversarum nationum patronis, quorum non intercessionem tantum implorare, sed et vitam virtutibus decoratam meritisque plenam imitari oportet.

b. Item in unaquaque paroecia specialiter colendus est Sanctus quem auctoritas ecclesiastica ecclesiae titularem constituerit, vel qui veluti patronus loci pia populi consuetudine habeatur.

c. Quisque etiam fidelis Sanctum illum cujus nomen in baptismo recepit, fideliter et devote honoret atque invocet, studeatque ejus virtutes ita imitari in terris, ut cum eo gloriose possit gaudere in coelis.

CAPUT XI

DE SACRARUM RELIQUIARUM ET IMAGINUM CULTU

583. De reliquiis. — Sanctorum reliquias a fidelibus esse venerandas cum S. Trid. Synodo confitemur [2]. Ne autem in re tam gravi dubia oriantur vel irrepant abusus, haec servanda decernimus, scilicet :

a. Reliquias antiquas retinendas esse in ea veneratione in qua hactenus fuerunt, nisi, in casu particulari,

---

1. Litt. *Coelestis paterfamilias*, 12 Apr. 1671.
2. Sess. XXV, *de reliq. Sanct.*

certa adsint argumenta eas falsas vel suppositas esse [1].

b. Nullas novas aut ignotas reliquias publicae venerationi esse exhibendas nisi prius ab Ordinario visae et probatae fuerint.

c. Recognitas reliquias in loco ad id decenter parato recondendas et custodiendas esse ; e quo cum venerationis causa illas educi contigerit, servetur honor et reverentia ipsis debita.

d. Reliquias Sanctae Crucis seorsum a Sanctorum reliquiis esse retinendas [2].

584. De imaginibus. — *a.* Multiplex ex sanctarum imaginum cultu derivatur utilitas. Mentem etenim excitant ad colendos eos quorum sunt imagines, quatenus honor eis praestitus in ipsos sanctos transit qui in imagine coluntur. Praeterea non solum per historias mysteriorum, picturis aliisve similitudinibus expressas, eruditur et confirmatur populus in articulis fidei assidue recolendis ; verum etiam per sacras imagines Dei et Christi beneficia commemorantur, miracula et bona Sanctorum exempla oculis fidelium subjiciuntur, qui proinde facilius gratias Deo agunt, efficacius ad Sanctorum imitationem, ad Dei adorationem et dilectionem, et ad pietatem colendam moventur.

b. Ne tamen exponantur in ecclesiis quibuslibet, nec in earum frontibus et atriis, imagines profanae vel indecentiam aut inhonestatem aliquam prae se ferentes. — Item nulla nova et insolita imago devotioni fidelium proponatur, nisi prius ab Ordinario probata sit.

c. Imagines solum Cor Jesu exhibentes privatae

---

1. S. C. Ind. et Rel., 20 Jan. 1896.
2. Cf. S. Rit. Congr., 27 Maii 1826.

quidem devotioni permittuntur, non autem in altaribus publica veneratione colendae exponi debent [1].

585. Translatio imaginum. — Quum in aliquibus altaribus, Deo, B. V. Mariae, aut alicui Sancto dicatis, apponi soleant, vel stabiliter vel occasione festorum, imagines alterius Sancti ; visitantes hujusmodi altaria, si haec sint consecrata, lucrari nequeunt indulgentias concessas visitantibus altaria illius Sancti; si autem altaria de quibus agitur, seu quibus apponitur imago Sancti non proprii, consecrata non sint, indulgentias lucrari possunt, dummodo talis appositio fiat de licentia Ordinarii [2].

CAPUT XII

DE EXSEQUIIS ET SUFFRAGIIS PRO DEFUNCTIS

586. Sollicitudo Ecclesiae erga defunctos. Filiorum sibi in baptismo natorum nunquam obliviscitur pia Mater Ecclesia, sed quos in vita fovet et sanctificat, eos usque ad mortem et ultra suis prosequitur precibus et suffragiis.

587. Rubricae servandae. — In exsequiis et suffragiis, accurate serventur praescriptiones Ritualis Romani et decreta S. Sedis. — Corpora, quae Spiritus Sancti templa fuerunt, in sola terra rite benedicta deponenda sunt, omninoque vitandum est quidquid superstitionem et mundanam vanitatem aut levitatem sapit.

---

1. S. Off., 26 Aug. 1891.
2. Conc. Am. Lat., n. 407.

588. Preces et missae pro defunctis. — *Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur* [1]. Qui ergo velint defunctis amicis religiosi obsequii christianique amoris signa praebere, id eligant quod acceptius Deo est ipsisque defunctis magis proficuum, scilicet preces ac indulgentias in animarum solatium oblatas, et praesertim iteratam Missae sacrificii oblationem : quae quidem multo magis prosunt defunctis, quam flores cum luctu christiano parum congruentes. — Antiquissimum retineatur, quantum fieri potest, institutum, ut missa, praesente corpore defuncti, pro eo celebretur, antequam sepulturae tradatur ; item in anniversario defuncti. Qui autem exsequiis intersunt huic missae pie et devote adstent, ut supremum erga defunctos officium, non tantum more civili ipsorum corpora usque ad ecclesiam comitando, sed more christiano, precibus et missae auditione, adimpleant.

589. Sepultura pauperum. — Pauperum, quibus nihil, aut ita parum superest ut propriis impensis humari nequ[illegible]t, sepulturam caritati pastorum commendamus. — H[illegible]nc curet parochus, vel per se vel per alium, missam, praesente corpore, pro singulis defunctis pauperibus celebrare [2]. In eorum favorem concessit S. Congr. Rit. missam exsequialem legi posse, sub iisdem clausulis et conditionibus, quibus missa cum cantu conceditur [3]. Debita autem lumina, vel pia, si quae sit, confraternitas, vel ipse parochus ad quem defuncti cura pertinet, fabricae sumptibus aut etiam suis

1. 2 *Mach.*, XIII, 46.
2. Cf. decr. S. R. C., 12 Jun. 1899.
3. 9 Maii 1899.

suppeditet. — Votum denique nostrum est, juxta Ecclesiae mentem [1], ut qui reapse pauperes decedunt, gratis omnino sepeliantur.

---

1. *Rit. Romanum.*

TITULUS XIII

DE LOCIS SACRIS

CAPUT I

DE AEDIBUS SACRIS

590. Debita licentia. — Non construatur ecclesia, domus parochialis aut aliud aedificium ad dioecesim pertinens, nisi praehabita scripto licentia Episcopi, cujus erit situm, schema, ornamenta probare.

591. Cura et refectio. — Inter praecipua parochorum officia illud est, ut aedes ecclesiasticas sibi commissas apte et decenter ipsi conservent. Itaque *reparationes* necessarias suo tempore peragant ; advigilentque ne aedes istae ex sua culpa damnum patiantur. Nulla tamen fiat alicujus momenti refectio, nulla formae mutatio, cujus opportunitas haud fuerit episcopali auctoritate sancita. Si vero parochus vel rector propria pecunia vel industria dictas aedes in meliorem statum adduxerit, censebitur id gratuito praestitisse, nisi ab Episcopo licentiam in scriptis obtinuerit.

592. Peritorum consilium. — Haec Synodus exoptat ut, priusquam Episcopi licentiam concedant aedificandi ecclesias, domus parochiales aliasve aedes

ecclesiasticas, schemata omnia, lineamenta, rationes, virorum peritorum consilio subjiciant.

593. Ecclesiae forma et materia. — *a.* Quamvis architectonica plura sint genera quae templum Dei decent, cavendum tamen est ne a consuetis schematibus tractu saeculorum receptis probatisque nimis recedatur.

b. Etsi vero materiae pretium secundum aedificantium opes in immensum variare possit, omnino interest ut alta sint fundamenta, densae substructiones, firmae columnae, camerae et conclusura robustissima.

594. Dispositio. — *a.* Altare sit undequaque conspicuum, nec quidquam obstet voci concionantis audiendae.

b. Servetur Ecclesiae praescriptio de loco ubi confessiones excipiantur, scilicet ut pateat, et crate interposita confessarium a poenitente separet.

c. Quod si sacristia propter temperiem ad audiendas confessiones adhibeatur, et si in ea sanctissimum Sacramentum asservetur, tunc normae observandae sunt eaedem quae in ecclesia : nominatim ut lampas accensa perpetuo luceat.

595. Consecratio.—Volumus ut ecclesiae non consecrentur nisi quae sint omni aere alieno liberae.

596. Bona mobilia domus presbyteralis.—Valde probamus quod certa quaedam bona, a domo presbyterali haud facile mobilia, ad usum sacerdotis sumptibus fabricae vel parochiae cum licentia Episcopi praebeantur ; quorum descriptio, fideliter facta, in scriptis est Ordinario tradenda et in archivio curiae episcopalis sedulo conservanda.

597. Cautiones. — Nulla, nostris in regionibus, nimia existimetur cautio contra pericula incendii, lapsus

aut cujuscumque ruinae. — Salubris sit in aedibus sacris habitatio, talisque earum conformatio ut, si quis subitus terror in congregatos fideles incidat, exitus praesto sint quibus se expediant. — Cuncta aedificia ecclesiastica tuto ac tempestive contra damna ex incendio oriunda assecurentur.

CAPUT II

DE ECCLESIARUM CURA

598. Munditiès. — *a.* In omnibus quae ad divinum cultum spectant, ita se gerat sacerdos ut vere cum Psalmista possit dicere : « Domine, dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae ». Meminerit praesertim ecclesiam, cujus cura sibi commissa est, revera domum Dei esse et portam coeli.

b. Quapropter indefessa satagat diligentia ut in ecclesia nihil foeditatis appareat, sed e contra ut omnia sint munda et nitida. Omnino enim dolendum esset templa in gloriam Dei vivi erecta atque benedicta pulvere et sordibus scatere. Ad abusus praecavendos, parochus saepe populum admoneat domum Dei quam maxime decere sanctitudinem, et fideles hortetur ut in ea semper pie devoteque sese gerant, et ab omni eo quod sapiat irreverentiam et dedecus abstineant.

c. Sedulo invigilet ut pavimentum, statis diebus, a decenti persona scopis purgetur ; ut pulvis ex scamnis aliisque hujusmodi abstergatur ; ut fontes lustrales unaquaque hebdomade laventur et denuo aqua benedicta impleantur.

d. Sacerdos curare debet ut in sacristia suum locum habeat unaquaeque res, ad vitandam confusionem quae tantum dedecet et causa est cur sive maculentur res sacrae sive pereant.

e. Sed ante omnia parochus vigilare debet ut perfecta mundities in sanctuario, in altari et in omnibus rebus quae altari inserviunt, appareat. Omnino indecentem existimamus consuetudinem utendi aversa altaris parte sicuti quodam armario in quo promiscue concludantur vestimenta sacra, vinum, candelae, etc.

f. Ne fidelium valetudo e frequentatione ecclesiarum detrimentum capiat, curandum est parocho ut aer saepe renovetur et regulae sanitatis causa praescriptae, quantum fieri potest, observentur [1].

599. Officiales. — *a.* Regulariter, a clericis solis omnes caeremoniae exerceri debent; sed quum nostris diebus, ob paucitatem clericorum et ecclesiarum multiplicationem, hoc observari nequeat, necesse est ut a laicis multae functiones ecclesiasticae fiant.

b. Ne reverentia Deo debita ex hac rerum conditione minuatur aut laedatur, magna uti debet prudentia parochus in iis eligendis qui altari quocumque modo deserviant. Illos tantum ad hunc honorem assumat qui sint moribus irreprehensibiles, fide christiana clarescant, et in omnibus sese exhibeant tanquam aliorum fidelium exemplum. Scandalo enim foret si choristae, cantores, sacristae aliique officiales prae se non ferrent modestiam, devotionem, pietatem aliasque virtutes, quae servum et familiarem Dei decent.

c. Postquam electi officiales fuerint, de illis, praesertim de choristis, curam specialem habebit parochus.

---

1. Cf. Instructiones Bened. XIII.

Saepe in memoriam illorum revocet, exemplo et verbis, functionum sibi mandatarum praestantiam et dignitatem ; illos patienter doceat quid debeant facere, quidque significent caeremoniae quas exercent; negligentes et remissos firmiter paterneque moneat. Quod si monitis repetitis non obtemperaverint, eos expellere ne reformidet.

d. Silentium in sacristia servetur ab omnibus, et, si necesse fuerit loqui, submissa voce id fiat.

e. Tandem memor sit sacerdos nihil parvi momenti esse reputandum quando de honore et gloria Christi agitur.

CAPUT III

DE COEMETERIIS

600. Loca sancta.— Cum in coemeteriis nostris eorum corpora requiescant qui membra Christi fuerunt et obdormiverunt in Domino, campi illi sancti sunt benedictione Ecclesiae segregandi a profanis agris, magnaque adhibenda est cura ut nitidi sint neque ullo modo polluantur. Praeter crucem inibi et conspicuo in loco erigendam, aequum esset etiam sacellum, ubi fieri potest, haberi, quo veniant ad orandum qui comitantur exsequias vel suorum tumulos invisunt.

601. Ossuaria tempore hiemali. — Ubi, hiemali tempore, corpora ad suum quodque loculum deferri nequeunt, curandum est ut ossuaria, in quae interim congeruntur, decentia sint nonnullisque distincta signis,

saltem imagine crucifixi Salvatoris, quibus praetereuntes intelligant locum hunc haud profanum esse.

602. Locus pro infantibus non baptizatis. — Nec oblivioni detur ecclesiastica traditio quae jubet juxta coemeterium et in ejus confinio reservari quoddam veluti pomoerium ubi sepeliantur corpuscula infantium non baptizatorum.

603. Vitanda promiscuitas.—Denique praestandum omnino est ut vitetur promiscuitas coemeteriorum in quibus catholici cum acatholicis conduntur, sed suum habeat unaquaeque ecclesia campum sacrum, parum, si nihil obstet, ab ea distans et in ejus umbraculis positum.

CAPUT IV

DE SEPULTURA ECCLESIASTICA ET DE CREMATIONE

604. Quibus danda ecclesiastica sepultura. — Ecclesia, uti pia mater, fidelium filiorum corpora etiam post mortem honore prosequitur, eaque ritibus sacris in loco sacro recondit, donec resurgant. His porro ultimis honoribus, qui sepulturam ecclesiasticam constituunt, donandi sunt ii omnes et soli qui in communione fidelium vita decedunt, nec per canones indigni declarantur. « Nemo christianus, in communione fidelium defunctus, extra ecclesiam, aut coemeterium rite benedictum, sepeliri debet » [1].

---

1. *Rit. Rom. De exsequiis.*

605. Quibus deneganda. — *a.* Parvuli sine baptismo decedentes seorsim in parte coemeterii non benedicta sunt sepeliendi ; at infans in utero matris fidelis simul cum ea defunctus, cum ea etiam, tanquam pars ejus, in loco sacro sepulchrum habeat.

b. Sepultura ecclesiastica priventur infideles, haeretici, schismatici, apostatae, interdicti nominatim, excommunicati notorii et vitandi ; qui mentis compotes mortem sibi consciverint, nisi ante mortem dederint signa poenitentiae [1] ; qui palam et coram testibus respuerint sacramenta in ultimo morbo, et in peccato indurati mortui fuerint ; qui notorie scandalosam vitam degerint, nec ullum resipiscentiae dederint signum.

c. Eis, qui adscripti sunt societatibus ab Ecclesia damnatis, sepultura ecclesiastica denegari debet, etiamsi collata fuerint sacramenta, quandocumque vel insignia sectae ex illorum feretro exstent vel socii cum eisdem insignibus funeri assistant [2]. Quod si, perversa aliorum opera, contra defuncti votum emblemata sectae feretro apposita fuerint, cognita eorum appositione, statim ea amoveri jubendum est, et omnino ante associationem cadaveris amoveantur [3]. Et si quando alicujus societatis damnatae notoria membra mortua sint antequam rite potuerint emittere retractationem et reconciliari Ecclesiae, sed cum signis poenitentiae et devotionis, tum poterit eis concedi sepultura ecclesiastica, vetitis tamen religiosis pompis et solemnitatibus exsequiarum [4].

d. Praeterea, juxta Rituale Romanum, deneganda est ecclesiastica sepultura iis de quibus publice constat quod semel in anno non susceperunt sacramenta

1. Resp. S. O... 16 Maii 1866.
2. Pius IX ad Arch. Parisien., 26 Oct. 1865.
3. S. Poenit., Mart. 1885.
4. S. C. Prop. Fid., 10 Maii 1896.

confessionis et communionis in Pascha, et absque ullo contritionis signo obierunt. Quae pœna, cum non incurratur ipso facto, sed requirat declarationem Episcopi[1], in hujusmodi casibus nihil temere statuat parochus de sepultura christiana danda vel deneganda, sed exspectet, si fieri potest, judicium Episcopi vel Vicarii Generalis. Quando vero Ordinarius consuli non potest, videat pastor an adfuerit notoria intermissio praecepti Paschalis continuata contumaciter per plures annos, et conjuncta vitae scandalosae ; quibus concurrentibus, potestatem ei facimus procedendi juxta statutam Ecclesiae disciplinam, si ita ad Dei gloriam et animarum salutem profuturum judicaverit.

e. Caeterum in dubio num aliquis sit sepultura ecclesiastica donandus, Ordinarius consulendus est quatenus fieri potest : secus autem, in partes misericordiae, dummodo absit scandalum fidelium et contemptus religionis, propendeat judicium ; quod praestandum consulimus praesertim quandocumque defunctus repentina morte correptus nullum habuerit poenitendi tempus.

606. Exceptio. — Ubi agatur de sepultura eorum qui fuerunt ad fidem conversi et quorum superstites acatholici fundum domesticum in alieno coemeterio habent, fas erit ritus ecclesiasticos, sive domi sive in ecclesia, adhibere, dummodo id ab Episcopo ob graves rationes interdictum non fuerit, et loculus sepeliendi corporis benedicatur.

607. Crematio. — Lugendum sane quod vetus ethnicorum consuetudo comburendi defunctorum corpora, his nostris temporibus nostraque etiam in regione, instaurata sit : qui mos et antiquo christianorum mori

---

1. S. C. Ep. et Reg., 14 Jun. 1595.

et venerationi debitae corporibus, quae templa fuerint Spiritus Sancti et resurrectionis gloriam exspectant, plane adversatur.

608. Ecclesiasticae regulae. — *a.* Hinc Sacra Inquisitionis Congregatio [1] decrevit illicitum esse mandare ut sua aliorumve cadavera comburantur ; quod decretum approbans et confirmans S. P. Leo XIII simul locorum Ordinariis praecepit « ut opportune instruendos curent Christifideles circa detestabilem abusum humana corpora cremandi, atque ab eo gregem sibi concreditum totis viribus deterreant ».

b. Paulo post [2], eadem Congregatio privandos eos esse ecclesiastica sepultura declaravit « qui propria voluntate cremationem elegerint, et in hac voluntate certo et notorie usque ad mortem perseveraverint ».

c. Si vero agatur « de iis quorum corpora non propria ipsorum sed aliena voluntate cremationi subjiciantur, Ecclesiae ritus et suffragia adhiberi poterunt tum domi tum in Ecclesia, non autem usque ad cremationis locum », dummodo « notum fiat cremationem non propria defuncti voluntate electam fuisse » [3].

d. « In casibus autem particularibus, in quibus dubium vel difficultas oriatur, consulendus erit Ordinarius, qui, accurate perpensis omnibus adjunctis, id decernet quod magis expedire in Domino judicaverit » [4].

e. Ex quibus colligere licet graviter illicitum esse cremare corpus alicujus defuncti, sive is jusserit, sive non ; et si haeres ea lege fuerit institutus ut comburi curet corpus testatoris, haec conditio tanquam non scripta habenda est.

1. Die 19 Maii 1886.
2. Die 15 Dec. 1886.
3. Ibid.
4. Ibid.

TITULUS XIV

DE PIIS OPERIBUS

CAPUT I

DE CONFRATERNITATIBUS

609. Utilitas. — Quavis aetate Romani Pontifices non solum probarunt maximisque commendarunt laudibus, verum etiam privilegiis et indulgentiis ditarunt pia sodalitia, quibus fideles ad exercenda pietatis opera fraterna conjunctione adunantur communique incitantur exemplo. Nostris autem temporibus hae societates eo majori sollicitudine fovendae sunt, quo magis in dies pullulant coetus, vel Ecclesiae directe infensi, vel quaerendae voluptati dediti, quibus homines ad spiritualem ruinam trahuntur. Hortamur igitur animarum rectores ut ad pia sodalitia in suis parochiis condenda vel amplificanda et moderanda omnem diligentiam adhibeant.

610. Sodalitia commendanda. — Praeter sodalitia nuncupata Tertii Ordinis nomine (de quo infra), commendare hic placet :

a. Confraternitates Sanctissimi Sacramenti, Adorationis perpetuae, Adorationis nocturnae, aliasque, si extant, quae ad divinam Eucharistiam, thesaurum fidelium et religionis centrum, referuntur.

b. Confraternitates Sacratissimi Cordis Jesu, quod gens Canadensis jam ab initio eximio cultu prosecuta est ; — et confraternitates Sancti Nominis Dei, quae ad reparationem blasphemiarum a Summis Pontificibus fuerunt approbatae.

c. Confraternitates in honorem B. Mariae Virginis erectas, imprimis autem quae, « a Sancto Rosario » dictae, a Leone XIII iteratis vicibus celebratae sunt ; et Congregationes B. M. V. (*Enfants de Marie, Children of Mary*), quae jam multis in locis exsistunt uberrimosque edunt salutis fructus.

d. Confraternitates statutas in honorem Sanctae Familiae, Sancti Joseph, Sanctae Annae (cf. supra de cultu).

e. Confraternitates, quae SS. Angelis, praesertim custodibus, dedicantur.

f. Confraternitates Matrum Christianarum [1].

611. Praescripta. — Pias tamen confraternitates in eodem loco multiplicari non expedit. Nova igitur sodalitia ubi vetera sufficiunt non instituantur, neque ullum unquam erigatur sine praehabita in scriptis Episcopi licentia. — Fideles vero ad pios coetus rite constitutos variis mediis alliciendi sunt, scilicet conventibus regulariter habitis, appositis instructionibus, sodalitiis festis, congruo honore sodalitatibus in Ecclesiae caeremoniis exhibito. — Haec tamen omnia fiant quin inde vita parochialis detrimentum patiatur, sed ut potius adjumentum obtineat. — Non licet adscribere defunctos piis Unionibus piisque Operibus [2].

---

1. Inst. S. Off., 10 Maii 1884, n. 7.

2. S. R. et U. Inquisitionis, 6 Dec. 1876 ; — S. Cong. Ind. et Rel., 14 Aug. 1889 ; — 25 Aug. 1897.

CAPUT II

DE TERTIO ORDINE S. FRANCISCI

612. Natura et excellentia. — Prae caeteris societatibus, quae ad fovendam pietatem juvant, eminent sodalitia a Regularibus condita et Tertii Ordinis saecularis voce appellata ; inter quae Tertius Ordo S. Francisci praecipuam commendationem meretur. « Ejus haec tota est ratio. vocare homines ad imitationem Jesu Christi, ad amorem Ecclesiae, ad omnia virtutum christianarum officia ; proptereaque multum posse debet ad societatum nequissimarum supprimendam contagionem » [1], earum praesertim quae totae in colendum naturalismum et materialismum intenduntur.

613. Hortatio ad pastores et fideles. — *a.* Hinc Leo XIII Episcopos hortabatur ut « inter opera pietatis ea eligant quae obiri ab iis solent qui Tertium S. Francisci Ordinem profitentur, inter quos... quo plures fieri poterit conscribendos curabunt, ut praeclarissima opera quae tanto cum catholici orbis plausu et animarum fructu ab iisdem peraguntur, latius in dies manent » [2].

b. Nos, ejusdem Pontificis verbis utentes, pastores animarum alloquimur : « Date operam ut fideles Tertium Ordinem vulgo noscant atque ex veritate aestiment ; docete sedulo qualis ille sit, quam facile unicuique pateat, quam magnis in animarum salutem

1. Leo XIII. Encycl. *Humanum genus.* § Quocirca non sine causa.
2. Inst. de sect. Masson., 10 Maii 1884, n. 9.

privilegiis abundet, quantum utilitatis privatim et publice polliceatur »[1].

c. Christianos autem homines rogamus ut nomen dare sanctae huic militiae ne recusent. Nam ait S. P. Pius X : « Quid optabilius per haec tempora, quum in convictu domestico et in rationibus civium mutuis et in administratione reipublicae tantus incessit neglectus aut contemptus institutorum christianorum, quid, inquimus, optabilius quam ut ea magis magisque invalescat sodalitas quae per omnes civitatum venas possit sapientiae disciplinaeque christianae spiritum diffundere »[2].

d. Plurimi jam in paroeciis nostris ex utroque sexu numerantur qui patris Seraphici vestigiis alacri animo ingressi sunt. Quorum sane laudamus pium studium vehementerque probamus, confisi ut illud augeatur et ad plures mox propagetur.

614. Monita. — *a.* Nostrae commendationis caput est, ut qui insignia poenitentiae in Tertio Ordine induerint, imaginem spectent sanctissimi auctoris sui, ad eamque contendant : sine qua, quod inde expectaretur boni, nihil esset. — Leges deinde Tertii hujus Ordinis et praesertim Constitutio *Misericors Dei Filius*[3] accurate serventur. — Enixe etiam commendamus ut fraternitates canonice erigantur, sollicite juxta regulam moderentur et tempore debito visitentur. Cavendum autem ne, mutatis parochis vel directoribus, fraternitates inde negligantur neve in ruinam vertere permittantur, sed curent novi pastores ut

---

1. Cf. Litt. Encycl. *Auspicato*, 17 Sept. 1882.
2. Litt. Pii X, 25 Aprilis 1909.
3. 23 Junii 1883.

necessariis instructi facultatibus opus a praedecessoribus inceptum feliciterque stabilitum conservent, imo ad optatam perfectionem adducant : facile enim sentient pastores quot et quantos fructus parvus in hac re labor paroeciis proferat. Ad dirimenda autem praecipua dubia quae in erectione et moderatione Tertii Ordinis S. Francisci occurrere possunt, serventur resolutiones Sacrarum Congregationum Urbis, praecipue decretum S. C. Indulg [1].

b. Pergratum Nobis esset si multi presbyteri Tertio Ordini S. Francisci se aggregarent, cujus onus leve est, spiritualia bona maxima, et ex quo purum sacerdotalis abstinentiae spiritum uberius haurirent.

615. De Tertio Ordine S. Dominici. — Huic praelaudato Tertio Ordini S. Francisci jungendum dignumque ut diffundatur putamus Tertium Ordinem Sancti Dominici, utpote a Summis Pontificibus commendatum atque indulgentiis locupletatum, necnon jam in regione nostra, praesertim in seminariis, et etiam apud sacerdotes, ad augendam sanctificationem haud parvum adjutorium praestantem.

CAPUT III

DE OPERIBUS CARITATIS ET MISERICORDIAE

616. Commendatio generica. — Quantopere intersit opera caritatis et misericordiae erga indigentes

---

1. 31 Jan. 1893.

exercere lucide apparet ex ipsius Christi verbis : *Quisquis enim dederit potum vobis calicem aquae in nomine meo, quia Christi estis, amen dico vobis, non perdet mercedem suam*[1]. — Cum vero misericordiae opera vel mere corporalia certam, ipso testante Domino, eximiamque mereantur mercedem, multo majus sane praemium eos manet qui adjumento sunt animabus pro quibus Salvator in cruce pependit, modo tamen non mere philanthropico, ut aiunt, sed supernaturali motivo ducti et Christi nomine agant.

617. Quaedam opera promovenda. — Ea imprimis commendanda opera videntur quae ad fidem christianam apud infideles diffundendam et ad salutem procurandam parvulis Sinensibus instituta sunt, quaeque vocantur a *Fide propaganda* et *Sancta Infantia*[2] ; quibus, sicuti et societati a *Sancto Francisco Salesio* nuncupatae, necnon associationi Quebecensi ad propagationem fidei in nostris regionibus promovendam anno 1836 institutae, indefessa caritate favendum est.

618. Alia caritatis opera. — *a.* Innumerae fere sunt cum spirituales tum quoque temporales necessitates aut pauperie aut aegritudine partae, quibus et privata ope et publicis subsidiis, maxime vero per instituta religiosa, christiana caritas medeatur necesse est. Haec igitur instituta, majoribus praesertim in civitatibus, si adsint, amplificentur ; ubi vero desint, legitima auctoritate constituantur. In iisque aegroti, infirmi, indigentes cujusvis generis tali bonitate accipiantur talique curentur arte, ut quaelibet eis tollatur tentatio adeundi hospitia protestantica.

1. MARC., IX, 40. — Cf. MATTH., XXV, 34 et seq.
2. Cf. Encycl. *Sancta Dei civitas* Leonis XIII.

b. Praestat insuper ea promovere instituta, quae pueris vel puellis non tantum alendis, sed et ad bonos mores pietatemque informandis condita sunt. Ad utriusque enim societatis, spiritualis et civilis, bonum maxime interest, ut liberi qui parentum cura destituuntur, a crescente in urbibus corruptela arceantur, religionis praeceptis imbuantur, laborique assuescant, donec ad eam aetatem pervenerint, qua ipsi sibi providere queant.

c. Catholicorum captivorum utriusque sexus aliquibus in locis curam susceperunt sacerdotes atque sorores ; quod maxima laude est dignum. Ubi autem id fieri nequeat, procurandum saltem est ut in carceribus aliisque institutis publicis, ea concedatur libertas quae ad exercitium sacri ministerii requiritur.

d. Omnes autem Christifideles enixe hortamur ut, quemadmodum hactenus egerunt, ita et efficacius adhuc, per collectas statis diebus affixas aliasque largitiones, varia caritatis et misericordiae opera adjuvent.

619. Societas Vincentiana. — *a*. Haud possumus quin specialiter hic commemoremus societatem illam « de populo inferioris ordinis tam praeclare meritam, quae a Vincentio Patre nominatur. Cognitum est quid agat, quid velit, scilicet tota in hoc est ut egentibus et calamitosis suppetias eat ultro, idque sagacitate modestiaque mirabili ; quae quo minus videri vult, eo est ad caritatem christianam melior, ad miseriarum levamen opportunior » [1].

b. Et quia plurimum interest christianos viros, vel a juventute, exercendis caritatis operibus assuefieri,

1. Leo XIII, Encycl. *Humanum genus*.

probamus quam maxime id quod jam alicubi institui coepit, nempe ut in Universitatibus et altioribus Academiis Vincentianae quaedam condantur sodalitates, quarum socii, pauperes juvando invisendoque, christianae caritatis igne mature accendantur.

CAPUT IV

DE S. PETRI DENARIO

620. **Subveniendum necessitatibus Ecclesiae.** — Dei ministrorum necessitatibus subvenire fideles jure divino tenentur [1] ; aequum siquidem est eos onus sentire qui fruuntur beneficio. Arctiore vero devinciuntur obligatione largiendi temporalia subsidia Summo Pontifici, quippe qui praepositus universae Ecclesiae, gravius inde administrationis pondus sustinet, debetque multas ac dissitas omninoque inopes sustentare missiones ; cui tamen oneri pecunia perferendo ipse per se est impar. — Eo vel magis quod, Ecclesiae provinciis et bonis injuria raptis, spoliatus Pontifex indigentior ab eo tempore exsistit.

621. **Petri denarium colligendum.** — Quapropter fideles omnes, clerum, communitates religiosas ac societates catholicas hortamur ut amorem et liberalitatem erga veneratissimum Christi Vicarium, quisque pro viribus et opibus, prompto animo demonstret. Volumus autem ac praecipimus ut, semel saltem in

1. 1 *Cor.*, IX, 13.

anno, in omnibus ecclesiis in quibus publicum celebratur officium, fiat collecta inter unamquamque missam, ac pecunia sic percepta tota ad Ordinarium mittatur ; cujus erit pecuniam illam ad Romanum Pontificem opportuno tempore transmittere.

TITULUS XV

DE BONIS ECCLESIASTICIS

CAPUT I

DE JURE ECCLESIAE

622. Ecclesia in genere. — *a.* Etsi Ecclesia sit societas spiritualis, et ad finem supernaturalem ordinata, cum tamen hominibus constet, recte fungi munere suo non potest, nisi mediis externis utatur ; ac proinde nemini dubium esse debet, quin ipsa, tum ex positiva Dei ordinatione tum ex lege naturali, independenter a civili potestate gaudeat [1] jure nativo acquirendi, possidendi et administrandi bona temporalia.

b. Et cum sit societas perfecta, ab auctoritate civili plene et absolute independens, ipsa jus ad res temporales non mutuatur a civili societate, nec in ejus exercitio civili imperio subditur. Falsa est igitur sententia, societates aut coetus quibus ab Ecclesia juridica personalitas confertur, si illis ab auctoritate civili jus ad bona temporalia acquirenda, possidenda, administranda aut alienanda concessum est, hoc ipsum jus

1. Cf. *Syllab.*, prop. 26, 27.

exercere posse independenter ab Ecclesia, imo contra ejusdem canones et decreta [1].

623. Coetus particulares. — *a.* Societatibus particularibus quae in Ecclesia juridicam habent personalitatem, quocumque nomine vocentur, Paroeciae, Collegia, Universitates, Ordines aut Congregationes, sive laicorum sive religiosorum, jus inest, sicut et ipsi Ecclesiae cujus membra sunt, bona temporalia acquirendi vel possidendi. Et hoc jus eis competit praecise quia et quatenus sunt membra in uno corpore Ecclesiae Christi [2].

b. Porro in illis bonis administrandis praefati coetus Romano Pontifici subduntur, qui caput est totius Ecclesiae, necnon Episcopo in omnibus iis quae non sunt juxta canonicas leges ab ejus jurisdictione exempta.

c. Si quae autem ex illis societatibus aut coetibus, ab obedientia Ecclesiae debita, aut a vera fide, quod Deus avertat, recesserit, nullo unquam titulo bona ecclesiastica, quorum prius dominium habuit, sibi vindicare poterit.

d. Si vero quacumque de causa aliqua ex illis societatibus particularibus existere desierit, ejus bona ad Ecclesiam universalem vel ad dioecesim, pro casuum diversitate, redibunt, a Romano Pontifice vel ab Episcopo variis operibus piis attribuenda, ita ut donatorum intentioni, quantum fieri potest, satisfiat.

624. Bona mobilia et immobilia. — Possidendi jus Ecclesiae minime limitatur ad bona mobilia, qualia sunt fidelium oblationes, jura stolae, decimae, etc. ; sed etiam ad immobilia extenditur, ut sunt habitationes,

---

1. Cf. Conc. Balt. III, n. 264.
2. Cf. Conc. Balt. III, n. 265.

templa cultui divino appropriata, hospitalia, atque aliae domus ad causas pias atque opera caritatis et beneficentiae destinatae, domus scholis habendis praeparatae, seminaria clericorum instructioni ac educationi accommodata, necnon praedia, fundi, quorum reditus ad cultus divini sustentationem aut operis cujuslibet pii promotionem sunt adhibendi.

625. **Inter res sacras computanda.** — Bona haec temporalia semel ab Ecclesia acquisita, cum ex intentione sive dantium sive Ecclesiae ad fines sacros destinentur, atque vere in dominio sacrarum personarum exsistant, res sacrae fiunt, ita ut sine sacrilegio invadi, vel ad usus profanos converti nequeant. Qui bona cujusque ecclesiae aut pii loci invadere vel usurpare, vel emere ab usurpatoribus non timuerint, sciant se incurrere ipso facto excommunicationem Summo Pontifici reservatam, a qua non liberantur quamdiu Ecclesiae non satisfecerint [1].

CAPUT II

DE MEDIIS PROVIDENDI CULTUI DIVINO

626. **Obligatio fidelium.** — *a.* Dignus est operarius mercede sua et qui altari deservit ex altari vivit [2]. Unde ipso jure naturali tenentur fideles ad sustentandum

---

1. Conc. Trid., Sess. XXII, c. II, *de Reformat.* — Constitutio *Apostolicae Sedis*.

2. Cf. 1 *Cor.*, IX, 13-14; — 1 *Thess.*, V, 12-13.

clerum aliisque Ecclesiae necessitatibus subveniendum pro viribus concurrere.

b. Ecclesia vero, auctoritate sua, illas oblationes praescribere et exigere a fidelibus potest quas necessarias vel utiles judicaverit, et eas singuli, juxta mensuram sibi definitam, solvere tenentur [1].

c. Quamvis autem valde optandum sit ut lex civilis ea in re legem ecclesiasticam sua sanctione muniat, ea tamen sanctione deficiente, nullo pacto putent fideles se solutos a praedicta obligatione ; quae obligatio non a lege civili, sed a jure ecclesiastico, imo et naturali, petenda est.

627. Congrua ministrorum sustentatio. — *a.* Sacerdotibus in animarum ministerio laborantibus assignanda est congrua sustentatio, cujus modus et mensura in singulis dioecesibus ab Episcopo statuantur.

b. Illis in locis, ubi obligatio ad decimas vel ad certam pecuniae summam a fidelibus solvendam nec praestituta sit nec imponenda censeatur, Episcopus salarium a parocho vel a missionis rectore ejusque adjutoribus percipiendum determinet, ex omnium ecclesiae proventuum massa seu cumulo assumendum.

c. Meminerint sacerdotes se nihil ultra mensuram ita determinatam merito exigere posse. Et si quandoque, ob missionis suae inopiam, ad illam pertingere nequeant, non propter hoc impatientes se exhibeant, sed, Christi et Apostolorum ad instar, paucis contenti sint.

d. Quod si praecipuis suis necessitatibus satisfacere haud valeant, Episcopi erit eos aliunde adjuvare.

628. Locatio sedium. — *a.* Cum in nostris regionibus ecclesiae fixos non habeant reditus, pro expensis

---

1. S. Poenit., 25 Aug. 1887.

cultus licet pecuniam comparare ex locatione sedium certis personis aut familiis facta aut ex parte aliqua loci sacri petentibus assignata.

b. Regulae pro sedium locatione, aut pro loco ab iis qui pauperes non sunt occupando, ab Episcopo statuantur, nec eo inconsulto mutentur. Cavendum tamen est ne pauperes facultate missam audiendi ullo modo priventur.

629. Collectae. — Providetur etiam Ecclesiae necessitatibus per varias collectas, quae in ecclesia, sive regulariter, sive occasione solemnioris concionis aut exercitiorum spiritualium fiunt, vel quae, si opus sit, ostiatim corrogantur.

630. Jura stolae. — *a.* Occasione quarumdam sacrarum functionum, sicut baptismi, benedictionis matrimonii, sepulturae, laudabile est ut jura nonnulla ex statuto vel consuetudine solvantur [1].

b. At non sine scandalo jura illa a vere pauperibus exigerentur ; et intolerabile prorsus foret ea extorquere sub comminatione dilationis baptismi vel benedictionis matrimonii, aut fidelem solvendi incapacem excludere a quacumque sacra functione.

c. Divites iique omnes qui ad solvendum pares sunt, praesertim si extraordinaria petant, taxas praescriptas solvere omnino tenentur.

d. In singulis dioecesibus taxa, ratione sacrarum functionum solvenda, juxta probatas locorum consuetudines definiatur apteque fidelibus denuntietur.

e. Jura stolae privato arbitrio extendere ad sacras functiones a taxa immunes, aut illa ultra taxam determinatam exigere omnino vetitum est.

---

1. Cf. Decr. S. Congr. Conc., 10 Jun. 1896. In App. n. LVI.

f. Ratio qua pecuniae ex juribus illis provenientes inter ecclesiam et sacerdotes dividendae sint, singulis in dioecesibus constituatur et promulgetur.

g. Curent parochi ne unquam suum proprium peculium intermisceant reditibus ecclesiae vel alii pecuniae ad pia opera collectae.

631. Quarta funeraria. — Etsi congruum prorsus sit ut defuncti exsequiae in ea ecclesia, ubi Dei verbo et sacramentis pastus est, celebrentur, haud tamen vetitum est, modo de voluntate defuncti certo constet, alteram eligi ecclesiam, jure sepulturae gaudentem. Ex quo ne detrimentum propriae defuncti ecclesiae obveniat, jure communi statutum est, ut ab ecclesia tumulante taxa quaedam ecclesiae parochiali defuncti solveretur, quae dicta est quarta funeraria. Hujus taxae quantitas definienda est juxta probatas locorum consuetudines ; eaque solvatur ab omnibus ecclesiis etiam regularium, non tamen mendicantium [1], in quibus funera celebrantur.

632. Oblationes mere voluntariae. — Oblationes mere voluntariae fidelium sunt impendendae juxta offerentium intentionem. — Cum autem de particulari offerentium intentione non raro dubitetur, attendendum est ad indolem rerum quae donantur, num scilicet per se vel ecclesiae, vel magis rectoris usui congruant ; et, perseverante dubio, ad prudens Ordinarii judicium recurrendum est.

633. De missis. — *a.* Ad Episcopum pertinet definire quaenam fundationes piae et quibus sub conditionibus acceptari possint. Suscepta autem onera in

---

1. Trid., S. XXV, c. 13, *de Ref.* ; — Pius V, *Etsi mendicantium* ; — Paulus II, *Licet debitam* ; — S. C. C., 2 Maii 1711.

elencho fundationum, qui in sacristia appendeat, describenda sunt, fidelissime adimplenda.

b. Liber habeatur in quo sacerdos numerum, intentionem, stipendium omnium missarum manualium quas accipit, modumque quo celebratae sunt, accurate describat.

c. Taxa pro variis missis cantatis et lectis statuto dioecesano definiatur populoque denuntietur.

d. Pro missis fundatis aut cantatis, norma pecuniam dividendi inter ecclesiam et sacerdotem definiatur juxta probatas consuetudines, nec inconsulto Ordinario mutetur.

e. Missae tot dicendae sunt, quot accepta fuere stipendia ; illarumque celebratio nequit ultra terminos a S. Sede nuper definitos differri [1].

f. Quod si sacerdos plures accipiat missas quam tempore opportuno legere possit, excessum ad Ordinarium mittat ; si autem, de consensu proprii Episcopi, aliis sacerdotibus bene sibi notis illas committere velit, memor sit se ab onere personali illas celebrandi non absolvi antequam de earum celebratione certo sibi constet [2] ; neque sibi licere missas ad sacerdotes extra dioecesim commorantes transmittere nisi per eorum Ordinarium, vel eo saltem audito et annuente.

g. Stipendium integrum, nulla parte dempta, ad sacerdotem celebraturum transmittendum est ; nisi certo constet intuitu personae sacerdotis pinguius stipendium fuisse oblatum.

h. Quidquid mercaturam sapit, in stipendiis missarum colligendis aut transmittendis, omnino fugiendum est [3].

---

1. S. C. C., 11 Maii 1904 ; 22 Martii 1907. In Append. nn. LVII et LVIII.
2. Ibid.
3. Ibid.

634. Taxae dioecesanae. — Cum penes nos corporibus dioecesanis eorumque praesulibus, qui sunt Episcopi, plerumque desint stabilia bona et sufficientes reditus, iis alia ratione subveniendum est.

a. Episcopo licet, pro speciali necessitate, speciales praescribere collectas quae in tota dioecesi fiant.

b. Ipse praeterea taxam permanentem, quae *cathedraticum* dicitur, exigere potest vel ex Indulto S. Sedis, vel ea ratione quam secundum aequitatem determinaverit.

c. Modo etiam extraordinario, in casu necessitatis, donec reditus stabiles pro dioecesi piisque dioecesanis operibus habeantur, Episcopo fas est, in subsidium *caritativum*, ab ecclesiis dioeceseos exigere contributionem annuam, certam et moderatam.

d. Demum convenienter Episcopus statuit ac determinat taxam pro documentis per cancellariam episcopalem expeditis. Qua in re, adamussim observetur quod praescribitur a S. Cong. Concilii per litteras datas die 10 Junii 1896. [1]

CAPUT III

MODI PROHIBITI PECUNIAS PRO CAUSIS PIIS COLLIGENDI

635. Taxae indebitae. — *a.* Omnino prohibetur ne taxa ad januas ecclesiarum exigatur uti conditio sine

---

1. In Append. n. LVI.

qua quis nequeat ingredi ad audiendum missam vel ad assistendum cuicumque alii functioni sacrae.

b. Prohibemus etiam ne missae solemniores ad modum concentus annuntientur et celebrentur neque pro eisdem majus, quam soleat, pretium sedium ab auditoribus requiratur.

c. Strenue damnandus esset agendi modus sacerdotis, qui intra celebrationem missae aut functionis sacrae quam peragit, altare vel sanctuarium desereret ad collectam in ecclesia faciendam.

636. Concentus.—*a.* Dolenda necessitas eo quandoque cogit, ut pro solvendis expensis cultus aut piorum operum, recurratur ad concentus, nundinas, excursiones, conventus vulgo dictos *pique-niques*, spectacula, convivia, ludos aliave similis generis delectamenta.

b. Cum autem ex iis pecuniae procurandae modis non raro scandalum aut peccatum provenire possit, sedulo praestandum est, ut omnia recte fiant malique occasiones praesertim proximiores removeantur.

c. Quare nulla praedictorum delectamentorum apparatio in gratiam bonorum operum fiat, nisi prius scripta licentia ab Ordinario concessa fuerit.

d. Ordinariorum autem conscientiae, quae in hoc graviter oneratur, relinquimus, ut in singulis casibus judicent de necessitate ejusmodi industriae, de absentia periculi, de cautionibus specialiter injungendis.

e. Generatim tamen statuimus : ne permittantur excursiones noctu faciendae, nec in ulla ex his delectationibus tolerentur sive saltationes sive liquores inebriantes, nec nundinae habeantur diebus dominicis, festis aut esurialibus.

f. Demum abstineant catholici ab omni ludo instituto in quaestum operibus acatholicis procurandum,

neque timore moveantur deterrendi acatholicos a ludis catholicorum frequentandis.

637. Collectae per ephemerides. — *a.* Eleemosynarum pro quocumque pio opere collectio, mediantibus ephemeridibus, haud fiat sine expressa Ordinarii licentia.

b. Stricte prohibemus ne ad alliciendos donatores, per viam ephemeridum aut encycliorum, promittantur missae pro benefactoribus dicendae.

638. Mendicantes advenae. — Equidem christianae caritatis est non ad solas regionis nostrae necessitates intendere, sed liberali animo etiam pia opera in aliis mundi partibus exsistentia adjuvare. Ne tamen ab ignotis omnino sacerdotibus, vel pro operibus minus commendandis, importune sollicitetur fidelium nostrorum liberalitas, sequentia statuenda censemus :

a. Nulli sacerdoti, sive saeculari, sive regulari, concedatur licentia eleemosynas in quocumque loco colligendi, nisi ipse et opus, pro quo eas corrogat, commendentur Ordinario loci, per litteras proprii ejus Ordinarii aut Praelati regularis, et si sacerdos ex Oriente veniat, nisi S. Congr. de Prop. Fid., licentiam exhibeat [1].

b. Nullus sacerdos, eleemosynarum colligendarum gratia appulsus, ad missam, vel unica vice celebrandam ab ecclesiarum rectoribus admittatur, nisi Ordinarii loci licentiam scriptam exhibeat ; (quod tamen non extenditur ad regulares in ecclesiis proprii ordinis privatim celebrantes).

c. Si quis vero sine commendatitiis Ordinarii sui aut Praelati regularis litteris advenerit, aut non obtenta

---

1. Cf. Inst. S. Congr. de Prop. Fide., 12 Aprilis 1894, et recentem Instr. S. C. de Prop. Fide, 1 Jan. 1912. In Append. n. XVI.

licentia Ordinarii loci, eleemosynas colligere audeat, Episcopus in illum animadvertat, et, si opus fuerit, canonicis poenis eum coerceat. Interim vero exposcatur ab ejus Ordinario aut Praelato ut eum continuo revocet ; qui si id facere noluerit aut neglexerit, abusus ad Sanctam Sedem corrigendus deferatur [1].

CAPUT IV

DE ADMINISTRATIONE BONORUM ECCLESIASTICORUM

639. Episcopi munus. — *a.* Episcopus in sua dioecesi omnium bonorum ecclesiasticorum, (iis solis exceptis quae ab ejus jurisdictione canonica lege eximuntur), supremam habere debet administrationem, nec quidquam fieri fas est contra ejus leges et ordinationes.

b. Bona quae directe ad dioecesim pertinent, Ordinarii est vel per se vel per virum a se delegatum administrare. De ceteris rationem administrationis exigat, illamque tempore opportuno inspiciat [2].

640. Parochus. — *a.* In unaquaque paroecia aut missione, sacerdos qui praeficitur, inter officia sua computare debet munus diligenter administrandi, scilicet custodiendi, augendi, defendendi, recuperandi, juxta regulas juris et leges dioecesanas, bona temporalia quae ad ecclesiam suam pertinent.

---

1. Cf. decr. S. C. de Relig., 21 Nov. 1908.
2. Decret. S. C. Conc., 7 Aug. 1909. In Append. n. LIX.

b. Sedulo curandum est ut libri accepti et expensi diligenter teneantur, et temporibus statutis ratio annuae administrationis in scriptis est referenda Ordinario qui eam recognitam in archivo recondet.

c. Si vero, ex rectoris negligentia et culpa gravi, aliquid ecclesiae deperiisse comperiatur aut deterius factum sit, damna proprio administratoris aere resarcienda sunt.

d. Summam adhibeat curam parochus aut rector in obtinendis proprietatum ecclesiasticarum titulis, et vigilet ut omnia documenta et instrumenta quibus bona temporalia ecclesiae suae nituntur, ad praescripta juris civilis sint exacta [1].

641. Collegia, etc. — *a.* Item seminariorum, collegiorum, piorum institutorum aut domorum religiosarum quae proprie dioecesanae sunt, rectores bona temporalia sibi concredita summa cum cura administrent suaeque administrationis rationem quotannis Episcopo reddant.

b. A religiosis autem societatibus, quas S. Sedes approbavit, de re temporali « nullam Episcopus rationem potest exigere nisi de fundatorum legatorumve administratione quae sacris sint attributa, vel loci aut dioecesis incolis juvandis. Horum administrationem moderator quidem domus gerat, referat tamen ad Episcopum, eique se omnino praebeat obnoxium » [2].

642. Pecuniae collocatio. — Si quae pecunia ad Ecclesiam vel ad pias causas pertinens collocanda sit, lex canonica omnino servetur, juxta quam ordinarie et per se pecunia illa in bonis stabilibus, tutis et frugiferis,

1. Cf. Decr. S. Off., 23 Jan. 1886.
2. Const. *Conditae*, 8 Dec. 1900.

collocetur, nec nisi secundo loco, si nempe bonorum immobilium acquisitio aut parum tuta sit aut minus conveniens exstiterit, in tabulis debiti publici aut hypothecis securis reponatur : qui valores bonis immobilibus, pro legum canonicarum effectibus, aliqua ratione aequiparantur [1].

643. Bonorum securitas. — Securitati bonorum temporalium Ecclesiae summa cum diligentia prospiciendum est. — Hinc Episcoporum est in singulis provinciis, audito in transigendis negotiis virorum peritorum consilio, eas tituli possessionis formas adhibere, omnesque praescriptiones servare quae civilium legum sanctionibus respondeant quaeque ecclesiasticorum bonorum administrationi, conservationi, transmissioni tutae faveant.

644. Inventaria. — *a.* Ut perfecte distinguantur ea quae ad Ecclesiam ab iis quae ad ipsum Episcopum pertinent, nec Ecclesia detrimentum patiatur ex ignoratione rerum Episcopi, nec Episcopus vel ejus propinqui sub obtentu juvandae Ecclesiae debito suo priventur, duplex rite confectum inventarium habeant Ordinarii : unum in quo res omnes ecclesiasticae accurate describantur, alterum in quo res propriae Episcopi fideliter notentur.

b. Similiter parochi aut missionum rectores conficiant inventarium, in quo res omnes quae ad ecclesiam suam pertinent, bona immobilia et mobilia, vasa sacra et sacra suppellex, jura et debita, reditus permanentes, etc., singillatim memorentur. Inventarii hujus duplex conficiatur exemplar a parocho aut rectore et aedituis

1. Conc. Am. Lat., nn. 843, 855.

subscriptum; quorum unum ad cancellarium transmittetur, in dioecesano archivo servandum, alterum in archivo loci conservabitur. Singulis annis recognoscatur hoc inventarium, et bona intra annum acquisita et onera suscepta addantur.

c. Eodem modo piorum institutorum curatores inventarium conficiant et ad Ordinarium mittant.

645. Debita contrahenda. — *a.* Strictissime prohibemus, ne quis parochus, rector aut sacerdos pii loci aut ecclesiasticae proprietatis curator, sive ecclesiae, sive missionis, sive loci pii, sive Episcopi nomine, sine expressa et scripta Ordinarii licentia, ecclesiam suam aut locum aere alieno gravare quocumque titulo audeat, aut eodem nomine depositam pecuniam, quae foenore aucta stato tempore reddenda sit, accipere praesumat.

b. Sciant omnes ecclesiam, missionem, locum pium aut Episcopum, nullo modo teneri ad solvenda debita quae clericus contra hanc ordinationem forte contraxerit.

c. Clericos autem, huic mandato contravenire praesumentes, Ordinarii poenis canonicis coerceant.

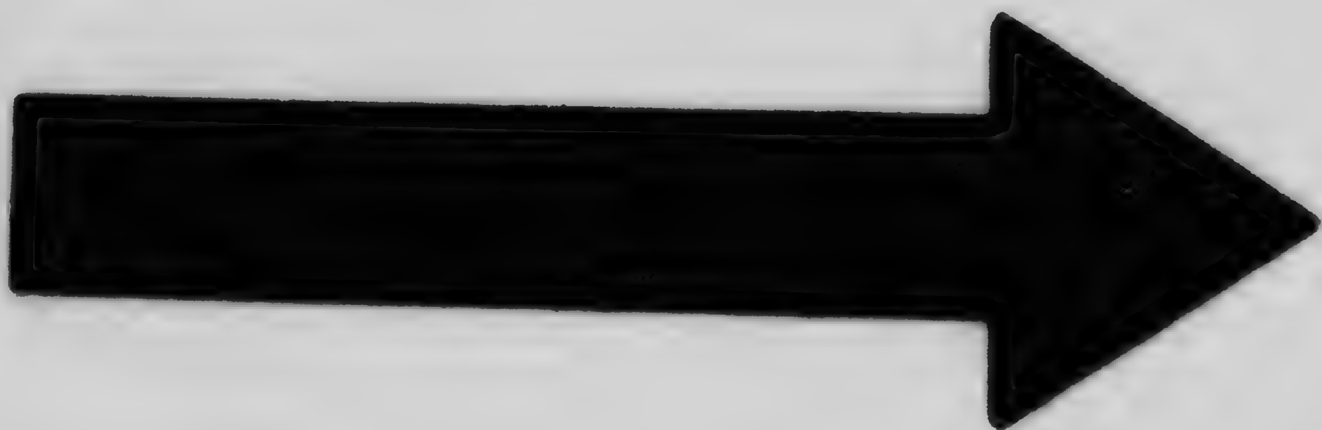
646. Archiva. — *a.* Maximam utilitatem prae se ferre archiva seu tabularia ecclesiastica, sic testatus est Benedictus XIII : « Nihil frequentius in veterum Patrum scriptis, sacrisque Conciliorum et Ecclesiae sanctionibus legitur, quam scrinia, tabularia, archiva, conditoria et armaria, a temporum atque hominum injuria servandis rerum gestarum diplomatibus, codicibus instrumentisque constructa, unde fides et veritas rerum ad successorum recordationem transmitti posset. Nec tantum veteres quidem Romani Pontifices antecessores Nostri singularem hanc providentiam in custodiendis ejusmodi actis et monumentis identidem

ostenderunt, sed ceterarum quoque ecclesiarum pastoribus tantae rei gravitas maxime innotuit; proptereaque rerum sibi creditarum testes litteras ad instructionem futurorum summa fide servari voluerint, quippe qui probe nossent quantae inde utilitates manarent »[1].

b. Igitur volumus ut tum episcopalia tum parochialia archiva constituantur jamve constituta perficiantur in eisque diligenter custodiantur omnia documenta quae ad familias, parochias et dioeceses pertineant; cujusmodi sunt pastorales litterae, Episcopi statuta et decreta, regesta et acta parochialia, libri rationum, testimonia de reliquiis, de fundationibus variisque institutis in parochia vigentibus et generatim quidquid tum rei ecclesiasticae administrandae tum historiae parochiarum et dioeceseon conficiendae inservire valeat. Haec omnia debito ordine sunt digerenda.

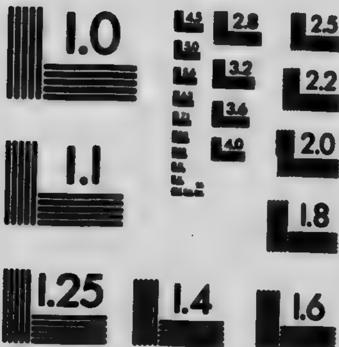
647. Arca secura. — Libros parochiales, illos nempe qui a Rituali Romano praescribuntur, uti libros baptismatum, matrimoniorum et sepulturae necnon confirmationis, librum recensionis seu status animarum, item praecipua documenta parochialia, tabulas accepti et expensi, inventarium, contractuum syngraphas, aliasque scripturas, necnon pecunias si quas forte apud se habeant, parochi et rectores ita servent ut in tuto sint contra pericula furti, incendii et corruptionis. Ad quod maxime conducit arca ferrea (*coffre-fort, safe*) in qua praedicta omnia et etiam vasa sacra retineantur.

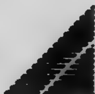
1. Benedict. XIII, *Maxima vigilantia*, 14 Jun. 1727.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

CAPUT V

DE ALIENATIONE BONORUM ECCLESIASTICORUM

648. Praescripta juris. — *a.* Gravissima Ecclesiae lege prohibetur alienatio bonorum ecclesiasticorum ; quae ut valeat, causa justa adsit oportet et simul serventur solemnitates ab Ecclesia praescriptae. Haec vero si desint, obligatio restitutionis contrahitur, et incurritur excommunicatio lata in Const. *Apostolicae Sedis.*

b. Justae causae, propter quas alienatio potest fieri, sunt generatim Ecclesiae necessitas, evidens utilitas, pietas, vel ipsius rei alienandae incommoditas.

c. Pro alienatione immobilium aut mobilium pretiosorum, requiritur beneplacitum apostolicum [1], nisi agatur de casibus in jure exceptis [2]. Quoad bona minoris valoris, sufficit consensus Ordinarii.

d. Regulares, quoad alienationem bonorum, recurrere possunt ad Episcopum, qui tunc, tanquam S. Sedis delegatus, iis communicare valet facultates apostolicas sibi concessas [3].

649. Monitum pro sacerdotibus. — Ad praecavendum injustae alienationis periculum, decernimus nulli dehinc presbytero licere, seclusa venia scripta Ordinarii, nomine aut jure proprio retinere quodcumque bonum ecclesiasticum, pro cujus acquisitione fideles qualicumque modo subsidia contulerint.

---

1. Cf. Indult. inter *Acta,* p. 103.
2. Const. *Ambitiosae* Pauli II, 1 Mart. 1467.
3. Cf. Inst. S. C. Relig. 30 Julii 1909. In Append. n. LX.

PARS IV — DE JUDICIIS

TITULUS XVI

DE JUDICIIS ECCLESIASTICIS

CAPUT I

DE CURIIS EPISCOPALIBUS

650. Curiae constituendae. — « Ut unicuique jus suum aequaliter reddatur, ut negotiorum et causarum quae in curia tractantur ordinatissima ratio constet, sublatisque rerum confusionibus et noxiis dilationibus, judiciales controversiae non minus rectum quam expeditum cursum et finem obtineant » [1], in singulis dioecesibus constituatur curia episcopalis.

651. Officiales. — Officiales necessarii curiae episcopalis sunt : Judex, Procurator fiscalis et Cancellarius. Accessorii officiales sunt : Assessores, Auditor, Vice-Promotor ac Vice-Cancellarius.

a. **Vicarius generalis.** — Vicarius generalis, nisi Episcopus velit aut debeat juxta sacrorum canonum

1. Ben. XIV, Const. *Justitiae et pacis*, 8 Oct. 1746.

dispositiones per seipsum Judicis partes explere, ordinariam jurisdictionem ipsius Episcopi exercet, eique competit pro tota dioecesi cognitio causarum leviorum, imo et graviorum, dummodo talis jurisdictio, quae speciale mandatum exigit, ei tanquam Vicario Generali conferatur : unum tunc idemque tribunal cum Episcopo constituit.

b. **Procurator.** — Procurator fisci, aut Promotor fiscalis, utpote legis justitiaeque defensor, pro munere habet publicam criminum vindictam coram tribunali ecclesiastico persequi ; item agere et respondere in causis quae bona temporalia, praerogativas et alia jura fisci ecclesiastici respiciunt. — Officium promotoris non cessat cessante jurisdictione Episcopi ; hinc, sede vacante, assistentiam suam praestare debet Vicario capitulari aut Administratori dioecesis.

c. **Cancellarius.** — Munus Cancellarii, qui etiam Actuarius vel Notarius nominatur, est acta curiae fideliter conscribere, actis, sententiis, eorumque authenticis exemplaribus subscribere. — Cancellarius ad actus judiciales perficiendos omnino requiritur.

d. **Assessores.** — Assessores, si in aliqua dioecesi illos constituere placet, consultativam tantum vocem habent, ita ut judici assideant, eumque suo consilio in instruendo processu vel in judicando adjuvent.

e. **Auditor.** — Auditor seu judex instructor constituitur ad processus instructionem ea cum jurisdictione, qua processum usque ad definitivam sententiam exclusive ducere valeat [1].

652. Jurisdictio. — Ad ecclesiasticum forum pertinent causae de fide, de sacramentis, de matrimonio

1. Cf. Inst. S. C. P. F. *Cum magnopere.* In Append. n .LXI.

quoad vinculum, quoad sponsalia, quoad separationem a thoro et habitatione, eaeque omnes quae personam clericorum vel bona ecclesiastica attinent ; meritoque obtinuit id quod vocant privilegium fori.

Pro praesenti Canadensis societatis conditione, haec ea in re statuenda decernimus :

Primo, cavendum omnino ne judices laici de rebus mere spiritualibus cognoscant.

Secundo, prohibenda est potestas laica a nova quavis dominii judiciarii Ecclesiae ejusque immunitatum usurpatione.

Tertio, exortae de rebus vel personis ecclesiasticis lites, quae periculum est ne profanis tribunalibus subjiciantur, amice (si fieri possit) componantur.

Quarto, ubi non datur jura sua persequi nisi apud judices laicos, tenentur singuli prius a proprio ipsorum Ordinario veniam petere ut clericos in forum laicorum convenire possint : hanc Ordinarii nunquam denegabunt tum maxime, cum ipsi controversiis inter partes conciliandis frustra operam dederint. — Episcopos in id forum convenire absque venia Sedis Apostolicae non licet. — Et si quis ausus fuerit trahere ad judicem seu judices laicos sive clericum sine venia Ordinarii, sive Episcopum sine venia S. Sedis, in potestate eorumdem Ordinariorum erit in eum, praesertim si fuerit clericus, animadvertere poenis et censuris ferendae sententiae, uti violatorem privilegii fori, si id expedire in Domino judicaverint [1].

Quinto, a sententia in foro ecclesiastico ab Episcopo lata, quaelibet ad tribunal laicum appellatio est reprobanda et omnino interdicta.

---

1. S. Off., circa cap. *Cogentes*, 23 Jan. 1886, et Motu Proprio *Quanta diligentia*, 9 Oct. 1911. In Append. nn. LXII, LXIII

CAPUT II

DE MODO SUMMARIO PROCEDENDI IN CAUSIS CLERICORUM

Cum summae sit utilitatis « in ecclesiasticis judiciis eam formam servari, quae et temporum circumstantiis opportune respondeat, et regulari justitiae administrationi, necnon Pastorum auctoritati tuendae, querelisque reorum praecavendis par omnino sit », judiciorum formam expressam in Instructione *Cum magnopere* S. Congr. de Prop. Fide, nostris dioecesibus imponendam censemus. — Hanc Instructionem in Appendice poni jubemus,[1] illiusque praecipua mandata hic describimus.

653. Ordinarii officium. — Ordinarius tenetur disciplinam inter clericos conservare, in eos invigilare, et, si quando irrepunt abusus, eis sive praecavendis sive tollendis convenientia remedia adhibere. Cum duplicis generis sint illa remedia, praeventiva scilicet et repressiva, ejus conscientiae remittitur cujusque remedii applicatio, ita ut sine personarum acceptione, pro rerum et circumstantiarum varietate, aut mala praeveniat, aut illis poenas adhibeat (nn. 1, 2, 3).

654. Inquisitio praevia. — Quando ad Ordinarii aures pervenit aliquo in loco peccari, vel praecepta Ecclesiae negligi, cum populi scandalo et christianae reipublicae detrimento, quin tamen delinquentis nomen

1. Anno 1883. In Append. n. LXI.

sciatur, Ordinarius, per se vel per ecclesiasticum virum ad hoc delegatum, inquirat utrum illud facinus fuerit commissum, ita tamen, quoad delicti auctorem, ut caveat ne contra quempiam in particulari suspicionem ingerat ; si vero una cum delicto et nomen delinquentis deferatur, aut ex inquisitione generali indicia contra quempiam resultent, inquisitioni speciali locus est, quae tamen tunc dumtaxat erit instituenda, cum haec indicia, licet non gravia, tamen alicujus ponderis exsistent. — Haec inquisitio extrajudicialis et secreta sit oportet.

655. Remedia praeventiva. — *a.* Inquisitione peracta, si praelatus censeat indicia collecta esse levia, non ultra procedat ; acta in secreto curiae reponat, et interim invigilet.

b. Si indicia gravia esse judicet, ad ulteriora procedat. — Non statim tamen, nisi obsit natura et gravitas delicti, ad judicialem processum transeat, sed modo extrajudiciali remedia praeventiva adhibeat, quae sunt praecipue « excrcitia spiritualia, monitiones, praecepta » (n. 4).

656. Monitiones. — *a.* Inquisitum secreto advocet, ei accusationes manifestet, celatis tamen nomine denuntiantis et acceptae notitiae origine, et per modum paternae correptionis quid agere debeat suadere conetur, abstinens ab ulla poenae comminatione.

b. Licet hanc monitionem facere per epistolam vel personam interpositam.

c. Si inquisitus accedat et vim accusationis destruat, vel se monitioni obtemperaturum promittat, et reapse promissa exsequi satagat, nihil ultra est agendum.

d. Si vero Episcopus nihil obtinuerit, tunc monitiones adhibeat « servata forma legali », ita ut « illarum exsecutio aliquo actu pateat » (n. 6).

657. Praeceptum. — « Quod si monitiones in irritum cedant, Ordinarius jubet per Curiam delinquenti analogum praeceptum intimari, ita ut in hoc explicetur quid ipse facere vel vitare debeat, addita respectivae poenae ecclesiasticae comminatione, quam, si praeceptum transgrediatur, incurret » (n. 7).

658. Suspensio « ex informata conscientia ». — Quod pertinet ad remedia repressiva, « animadvertant Ordinarii in suo pleno vigore manere remedium extrajudiciale ex informata conscientia pro occultis reatibus a S. Concilio Trid. constitutum »[1] (n. 9).

659. Processus. — Ad instituendum processum judicialem, Episcopus decretum edit quo Promotori aut Procuratori fiscali mandatum dat causam adversus inquisitum agendi et processum judicialem, prout de jure, movendi. — « Processus summarie et sine strepitu judicii, servatis semper in tota sua substantia justitiae regulis, conficiatur » et usque ad terminum perducatur, « eo consilio ut omni studio ac prudentia veritas detegatur, ac tum de crimine, tum de reitate vel innocentia accusati causa eliquetur » (nn. 10, 11).

660. Modus procedendi. — Ubi Curiae constitutae sunt, adamussim observetur Instructio *Cum magnopere.* Ubi vero nondum institui possunt, attendatur ad ea quae in n. 12 ejusdem Instructionis dicuntur, et observetur Instructio anni 1878.

---

1. Sess. XIV, c. I, *de Ref.*

661. Processus informativus. — Processus compilatio committi potest probo et perito viro ecclesiastico (auditori, actorum redactori, judici informationis, aut commissario), cui tamen adsistere debet actuarius. Judex seu auditor, accepto promotoris libello, intimationes vel notificationes transmittet ad testes examinandos, aut per curiae apparitores, aut per personam qualificatam, quae eas exhibeat ac de hoc ipsum certiorem reddat, vel per publicos tabellarios commendatos, exquisita tunc fide exhibitionis ac acceptionis vel repudii (nn. 12, 14).

662. Testes. — Testes omnes, sive in inquisitivo sive in defensivo processu, separatim audiantur, et si legalia impedimenta non prohibeant, audiantur praestito juramento de veritate dicenda, et si res postulet, de secreto servando. Juramentum hoc de secreto eos usque ad publicationem processus obligat, non amplius.

663. Intimatio. — *a.* Postquam omnia, quae ad facti et accusationis veritatem constituendam pertinent, collecta fuerint, inquisitus intimatione scripta ad examen vocatur.

b. Si, in investigatione priori remediis praeventivis, forma, quoad citationem examenque testium praescripta, observata fuerit, citatio imputati fieri potest statim ac remedia illa incassum ahhibita fuerint.

c. In intimatione, nisi prudentia obstet, accusationes contra reum per extensum referantur, ut ad respondendum sese praeparare possit.

d. Attamen, si ob accusationum indolem aliave de causa haud expediat ut in intimatione exprimantur, satis erit in hac innuere ipsum ad examen vocari, ut in causa, de qua contra eum fit inquisitio, sese defendat.

Eoque ad examen accedente, tunc accusationes per extensum illi sub debitis cautelis communicabuntur.

664. Contumax. — Si ad examen accedere recuset, iterum fit intimatio peremptoria ; quam si, haud probato legitimo impedimento, transgrediatur, ut contumax de facto habebitur. Clausulam peremptoriam judex etiam primae citationi, si necessitas postulet, apponere potest.

665. Accedens audiatur. — « Verum si ad examen accedat, audiatur : et ubi inductiones alicujus valoris exhibeat, eae, quantum fieri potest, accurate discutiantur. — Dein accedendum est ad contestationem delicti et argumentorum, quae prostant, ut inquisitus et culpabilis habeatur et in poenas canonicas incurrisse censeatur. — Inquisitus, ubi ex his noverit quae in actis contra ipsum relata sunt, ad ea respondere potest, ac, si velit, utetur jure defensionis a se ipso peragendae. — Potest etiam, si postulet, obtinere ut terminus ad defensionem scripto exhibendam praefigatur : maxime si ob ea quae art. XXIII [1] (Inst. *Cum magnopere*) indicata sunt, responsionem ad accusationes contra se latas parare non potuerit » [2].

666. Defensor. — Accusatus potest seipsum defendere, vel eligere defensorem (qui sit semper vir ecclesiasticus), ab Ordinario approbandum. Quod si defensorem eligere recuset, Ordinarius illum ex officio designabit. [3]

---

1. Art. XXIII sic se habet : « Quod si ob accusationum qualitatem vel alia de causa haud expediat, ut in intimatione exprimantur (accusationes), in hac satis erit innuere, ipsum ad examen vocari, ut in causa, de qua contra eum fit inquisitio, sese defendat ».
2. Inst. *Cum magnopere*, nn. 25-28.
3. Cf. Ind. S. Congr. Conc. inter *Acta*, p. 105.

667. Processus defensivus. — *a.* Collectis probationibus expletaque earum contestatione, fit a judice instructore epitome actorum processus et tum acta illa, tum epitome dantur procuratori fisci, qui munus suum explet, eaque restituit judici, mox examini accusati vel ejus defensoris submittenda.

b. Accusatus, vel per se vel per defensorem, exceptiones aut petitiones ad se tuendum necessarias proponit, eique fas est alios testes in sui defensionem producere ac articulos determinare de quibus vult interrogationes fieri.

c. Absoluto processu inquisitivo et defensivo, redactor actorum (judex, commissarius) summarium argumentorum, quae ex ipso elucent, conficiet, ac omnia quamprimum ad procuratorem fisci transmittet, ut hic suo munere fungi possit.

d. Postquam promotor fiscalis suas conclusiones ediderit, eaedem defensori communicabuntur, ut, si velit, ad eas in scriptis respondeat.

668. Sententia. — *a.* Omnes probationes, deductiones sive fisci sive accusati omniaque documenta quae in actis reperiuntur, ad Ordinarium transmittenda sunt, qui, ubi in plenam causae cognitionem devenerit, diem ferendae sententiae constituet.

b. Praestituta die ab Episcopo vel Vicario generali, praesente procuratore fiscali et defensore, sententia pronuntiatur, ejusque pars dispositiva cancellario dictatur, expressa mentione facta, si damnationi sit locus, sanctionis canonicae quae contra imputatum applicatur.

c. Sententia reo vel ejus defensori intimanda est aut denuntianda vel per cursorem, vel per publicos litterarum tabellarios, litteris tamen commendatis ; tempus autem utile ad appellandum tunc decurrere incipit,

cum notificatio in defensoris vel accusati manus pervenerit.

669. Appellatio. — *a.* Reus potest ad auctoritatem superioris instantiae appellare. — Potissimus effectus appellationis intra legitima tempora interpositae et prosecutae, est, ut interim sententia executioni mandari nequeat ; exceptis tamen casibus a Benedicto XIV in Constitutione *Ad militantis Ecclesiae* recensitis, in quibus non retardatur sententiae exsecutio.

b. In casu appellationis, omnia agantur quae in nn. 36-43 Instructionis *Cum magnopere* clare exprimuntur.

670. Casus dubii. — In casibus dubiis Ordinarii S. Congregationem Concilii consulant, ut contentiones ac nullitatem actorum devitent.

671. Causae speciales. — *a.* In causis quae fidem respiciunt, ac proinde quando agitur de violatione Constitutionis Benedicti XIV, quae incipit *Sacramentum Poenitentiae*, omnia secretissime fieri debent. Igitur, si de casu sollicitantium agendum sit, « omnes curiae ecclesiastici administri, et quicumque alii ad has pertractandas vel patroni ad defendendas causas assumantur, juramentum de secreto servando debent emittere, et ipsi Episcopi aliique locorum Ordinarii ad servandum secretum obstringuntur, prout in jure cautum est. Qui vero denuntiationis oneri satisfaciunt, quique in hisce causis examini subjiciuntur, juramentum ab initio de veritate dicenda et, actu expleto, de secreto servando, tactis sacrosanctis Evangeliis, etiamsi sint sacerdotes, praestare tenentur. »

b. Ut autem in hujusmodi causis ad normam juris procedatur, accurate serventur Instructiones S. Officii, 20 Feb. 1867, 20 Jul. 1890, et 6 Aug. 1897.

c. De absolutione autem complicis tractandum est unice per confessarium cum S. Poenitentiaria, per quam facultates necessariae fiunt, et mandata opportuna dantur.

CAPUT III

DE SUSPENSIONE « EX INFORMATA CONSCIENTIA »

672. Quid sit. — *a.* Nonnunquam contingit ut Episcopus comperiat clericum, non sine christianae reipublicae detrimento, graviter delinquere, quin ejus delictum persequi servatis tramitibus ordinariis valeat, quando nempe hujusmodi crimen « neque in judicium, neque in rumorem vulgi deductum sit, neque insuper ejusmodi numero et qualitati personarum cognitum sit, unde delictum censeri debeat notorium ».

b. Ut his in casibus justitia non fraudetur, S. Concilium Trid.[1] medium extrajudiciale Episcopis concessit, ita ut ex informata conscientia, sine forma judiciali, crimina occulta reprimere valeant. Animadvertant autem Episcopi, hoc uno casu excepto, nullam poenam repressivam adhiberi debere, nisi praevio processu judiciali, ita ut, etiam in causis quae dicuntur *ex notorio*, omnino consultius sit processum summarium de delicti notorietate instruere, antequam poena infligatur[2].

c. Modus in hac re sequendus accurate describitur

1. Sess. XIV, c. 1, *de Ref.*
2. Cf. Concilium Baltimor. III, n. 310.

in Instructione *Omni tempore* S. Congr. de Prop. Fide,[1] quam statuimus tota hac in regione observandam.

673. Quaedam notanda. — Tria prae caeteris, juxta memoratae Instructionis normas, adnotanda volumus :

Primo. Ut suspensio ex informata conscientia infligatur, debet certo constare de crimine ita gravi ut talem poenam mereatur, crimenque, quando decretum suspensionis intimatur, debet esse occultum.

Secundo. Quamvis a decreto suspensionis ex informata conscientia non detur appellatio ad tribunal superioris ordinis, suspenso tamen fas est, si putet se irrationabili mulctari poena, recursum habere ad S. Pontificem vel ejus Delegatum, cum solo effectu devolutivo.

Tertio. Prudenti Praelatorum arbitrio relinquitur, suspensionis causam seu ipsam culpam delinquenti aut patefacere aut reticere. Sed meminerint sibi incumbere onus probandi crimen, si forte recursus ad competentem auctoritatem habeatur, quam certiorem de justa causa decreti facere debent, ne inflicta poena mere vexativa videatur.

---

1. 20 Oct. 1884. In Append. n. LXIV.

CAPUT IV

DE MODO PROCEDENDI IN CAUSIS MATRIMONIALIBUS

674. Praevia quaedam. — *a.* Hic agimus de causis matrimonialibus, in quibus quaestio est de validitate aut nullitate ipsius vinculi matrimonialis, in ordine ad novum matrimonium.

b. Praeter Romanum Pontificem, judex competens in prima instantia est Episcopus, et nullus infra ipsum. Sancta Tridentina Synodus [1] omnes alios inferiores exclusit, etiam Abbates nullius, etiam cardinalitia dignitate fulgentes. « In genere competens est Episcopus in cujus dioecesi maritus domicilium habet. Exceptioni locus est si conjugale vitae consortium aut per separationem a thoro et mensa, aut per desertionem malitiosam a viro patratam, sublatum sit. Priori casu, quaelibet pars jus accusandi contra alteram ipsi competens coram Episcopo dioecesis ubi haec domicilium habet, exercere debet. Posteriori casu, uxor apud Episcopum, intra cujus dioecesim domicilium ejus situm est, actionem instituere potest ». Si vero agatur de matrimonio mixto, competens est Episcopus partis catholicae. Episcopus loci ubi celebratum est matrimonium actionem accipere potest, etsi non teneatur.

c. In omnibus causis matrimonialibus pertractandis, servanda est Constitutio *Dei miseratione* Benedicti XIV, necnon Instructio S. Cong. de Prop. Fide, anni

---

1. Sess. XXIV, c. 20. *De ref. matr.*

1883, quae accurate describit procedendi modum. — Consuli potest etiam « Instructio pro judiciis ecclesiasticis Imperii Austriaci quoad causas matrimoniales ».[1]

675. Dispensatio de matrimonio rato. — Si de matrimonio rato et non consummato agatur, supplex libellus Romano Pontifici, sive directe, sive per Episcopum porrigendus est, in quo, secundum Benedictinam Constitutionem, plena et accurata relatio totius facti contineatur, quae ad petitam dispensationem obtinendam conducere posse a supplicante censetur ; nec locorum Ordinarii processum instituere valent, nisi accepto S. Sedis delegationis rescripto, secundum declarationem S. C. Concilii in Varsovien.[2]

676. Tribunalis personae. — Tres officiales ad constituendum tribunal sunt necessarii, scilicet : Judex seu moderator actorum, Cancellarius, et Defensor vinculi matrimonialis. Istae personae vel generali modo in ipsa Curiae episcopalis constitutione sunt designandae, vel pro unoquoque casu nominandae. Deputationes et delegationes in scriptis ab Ordinario fiant, et earum authentica documenta vel mentio in actis prostent. — Has personas suspendere vel removere, si justa causa adfuerit, et alias substituere necessariis qualitatibus ornatas, Ordinario semper fas erit.

a. **Moderator.** — Munus judicis Episcopus ipse sibi assumet, vel Vicarium suum generalem, aut alium probum et expertum virum e clero ad illud designabit. Judicis seu moderatoris actorum erit : tribunal convocare, partes et testes citare ut in judicium compareant, terminos dilationis concedere quoties rationabiliter ab

1. 4 Maii 1855.
2. 16 Jul. 1894.

iis qui jus habent petantur, edere decreta et ordinationes pro recta actorum compilatione. — Quae omnia erunt scripto exaranda, et in actis ipsis recensenda.

b. **Cancellarius.** — Similiter alium virum Episcopus designabit, qui Cancellarii munere fungens, quidquid ad causam pertinet in acta referat, ac nominatim interrogationes examinandis faciendas eorumque responsiones scripto consignet.

c. **Defensor vinculi matrimonialis.** — Ordinarius omnino tenetur deputare alium virum ecclesiasticum, juris scientia et vitae probitate praeditum, qui matrimonii defensor existat. — Defensor matrimonii, antequam munus sibi commissum suscipiat, coram actorum moderatore juramentum praestabit, tactis sanctis Evangeliis, de munere suo diligenter et incorrupte adimplendo, spondens se omnia voce et scripto deducturum quae ad validitatem matrimonii sustinendam conferre judicaverit. Et quotiescumque contigerit, ut in judicio adesse debeat pro alicujus matrimonii validitate tuenda, rursus idem juramentum praestabit, etsi jam permanentis muneris ingressu praestiterit. — Hic matrimonii defensor a moderatore actorum citandus erit ad quaelibet acta, ne vitio nullitatis concidant ; eidemque semper acta processus, etsi nondum publicati, erunt communicanda ; semper item ejus scripta recipienda, atque novi termini temporis, eo flagitante, concedendi, ut ea scripta perficiat et exhibeat. — Quod si, ob peculiares circumstantias, matrimonii defensor singulis actis interesse nequiverit, absoluto processu, eadem ipsi tradantur, ut eas exarare queat animadversiones, quas tuendae matrimonii validitati necessarias judicaverit ; si alia acta suggesserit, haec conficienda omnino erunt ; si ex jam confectis deprehenderit alias adesse personas testimonio ferendo

idoneas et opportunas nondum examinatas, has examini subjiciendas proponet.

677. Accusatio matrimonii. — *a.* Ut in tribunali ecclesiastico causa aliqua matrimonialis tractanda suscipiatur, necesse est ut contra matrimonium regularis et juridica accusatio praecesserit : quae nunquam admittenda erit, nisi procedat a persona vel personis, communi jure habilibus ad illud accusandum. Etenim in quibusdam impedimentis ipsi conjuges tantum uti accusatores admittuntur ; in aliis, qui sunt iisdem sanguine propinqui, vel etiam quilibet de populo ; ac tandem ex-officio etiam inquisitio fieri debet, quando praesertim contra alicujus matrimonii validitatem simplex denuntiatio facta fuerit, aut fama fundamentum veritatis praeseferens de alicujus impedimenti exsistentia divulgata sit.

b. Haec accusatio coram legitimo Ordinario facienda est, et quidem in scriptis. Secus, oportebit eam judicialem reddere efficiendo ut accusator illam repetat coram tribunali, ita ut in actis a Cancellario redigatur [1].

678. In examine conjugum et testium observanda. — *a.* Ab omnibus et singulis testimonium dicturis moderator actorum ante omnia juramentum exiget de veritate dicenda, et, si ita res postulet, etiam de secreto servando, praemissa congrua monitione de juramenti sanctitate, praesertim si examinandi sint ignari et rudes.—Juramentum praestandum erit tactis sanctis Evangeliis, et in singulisexa minibus eodem modo repetendum.

b. Qui examini subjiciendi sunt, seorsum semper audiantur. Primo loco examinetur qui accusationem

1. Inst. S. C. P. F., pro Statibus Foederatis, 1883.

contra matrimonium movit. Is clare distincteque exponat accusationis titulum, facta narret eorumque probationes afferat ; denique nominet testes, quos de re instructos sciverit vel saltem reputaverit.

c. Secundo loco veniunt ipsi conjuges ; qui semper et seorsum audiri debent, ut unusquisque sua jura tueri, et rationes, deductiones et facta allata rejicere aut explicare queat. Conjux actor primus examinetur, dein alter. Compluries hic aegre fert se judicio sistere. Quo in casu judex hortationibus, suasionibus eum monens non tam agi de jure tuendo quam de adimplendo conscientiae onere, studeat adducere ut vadimonium obeat. Utrumque conjugem judex invitabit ut testes in causa audiendos designent.

d. Duplici ex causa testes in matrimonialibus controversiis excuti solent : primum ut clara in luce facta ponant, quae sive pro sive contra intentionem actoris militant ; deinceps ut dijudicari possit fides conjugibus habenda. — Si alter conjux testes indicare recuset, aut quomodocumque defensor matrimonii deprehendat praeter testes inductos alios exsistere de re instructos, hos etiam opportune citabit, ut examini subjiciantur.

e. Quaestiones a defensore matrimonii et conjugibus et testibus proponentur, quae ita digerendae sunt, ut veritas ab illis etiam invitis obtineatur. — Judex et defensor curabunt ne responsiones sint incompletae : urgebunt examinatum ut scientiae causam reddat, et a testibus facta cum eorum circumstantiis atque adjunctis temporis et loci exquirent, non autem conclusiones quas ipsi ex factis deducunt. — Vitandae sunt prolixitas et divagationes a proposita quaestione. — Quod si inter conjuges ipsos aut testes appareant collusionis indicia, singula argumenta contra eorum depositiones ex processu resultantia iisdem objiciantur, ut fraude

detecta, si qua fuerit, veritas, quoad fieri potest, elucescat.

679. Publicatio processus. — *a.* Quae in actis continentur, nemini, ne ipsis quidem conjugibus eorumque defensoribus, erunt communicanda ante processus publicationem, uno excepto matrimonii defensore, cui liberum erit semper et quandocumque acta inspicere et examinare.

b. Quando vero actorum moderatori aut defensori matrimonii nulla alia probatio requirenda videbitur, finis imponatur probationum collectioni, et processus publicetur, edito hac super re decreto ab ipso moderatore, a defensore matrimonii et a cancellario subscribendo.

680. Defensiones. — Publicato processu, locus fiat defensionibus, quas partes ad sua jura tuenda voluerint allegare, facta iisdem facultate adhibendi eos defensores quos maluerint ; imo praemonendae sunt de hoc jure, ut, lata sententia, injustae incusationi aut reclamationi aditus praecludatur.

681. Sententia. — *a.* Cum nihil amplius deducendum censuerit defensor matrimonii, et judex, auditis etiam, si opus sit, uno vel pluribus in Theologia et S. Canonibus peritis, causam satis enucleatam existimet, definitivam hic sententiam profert, in scriptis, allatisque rationum momentis.

b. Quae sententia denuntianda erit partibus, relicto iisdem illius exemplari.

682. Appellatio. — *a.* Si a judice pro matrimonii validitate judicabitur et nullus sit qui appellet, defensor etiam matrimonii ab appellatione abstineat.

b. Sin vero contra matrimonii validitatem sententia

feratur, defensor, intra legitima tempora, quamprimum appellabit, adhaerens parti quae pro validitate agebat.

c. Cum autem in judicio nemo sit qui pro matrimonii validitate insistat, vel si adsit, lata contra eum sententia, judicium deseruerit, ipse defensor ex-officio ad superiorem judicem provocabit [1].

d. Interim nullatenus permittatur partibus novas inire nuptias.

683. Instantia. — *a.* Facta appellatione, Ordinarius qui primam sententiam tulit, eam remittere debet cum integro processu, ceterisque ad causam pertinentibus, ad tribunal ad quod appellatum est.

b. Hoc appellationis tribunal omnia diligenter considerabit et, pro casuum necessitate, vel processu jam facto utetur, vel illud complebit, defectus supplendo, dubia elucidando, errores corrigendo, vel si necesse sit, novum processum instituet, eamdem methodum servando.

684. Ordo appellationis. — Ordo appellationis erit prout sequitur. Si prima sententia a curia episcopali lata fuerit, appellatio fiet ad curiam metropolitanam ; si vero a curia metropolitana ea prodierit, appellandum erit ad Sanctam Sedem.[2] — Ad S. Sedem appellatio semper erit facienda, quoties primae duae sententiae inter se conformes non fuerint, nisi partibus placuerit causam ad ipsam S. Sedem ab initio et immediate deferre [3].

685. Duae sententiae conformes. — Quando utraque sententia conformis pro validitate conjugii

1. Ex. Const. Bened. XIV.
2. Cf. Resp. S. Cong. de Sacram. inter *Acta*, p. 108.
3. Ex Inst. S. C. P. F.

pronuntiata sit, sciat tamen pars impugnans matrimonium sibi adhuc omnino patere appellationem ad S. Sedem. — Si in secunda aeque ac in prima nullum ac irritum matrimonium judicatum fuerit, et ab ea pars vel defensor pro sua conscientia non putaverit appellandum, in potestate et arbitrio conjugum sit novas nuptias contrahere, dummodo alicui eorum ob aliquod impedimentum vel legitimam causam id vetitum non sit. — Quod si a secunda sententia super nullitate vel altera pars appellaverit, vel defensor matrimonii ei salva conscientia acquiescendum non putet, quia sibi vel manifeste injusta vel aliunde invalida videatur, re tota ad S. Sedem delata, interim firma remaneat utrique conjugi prohibitio ad alias transeundi nuptias.

686. Una sententia quandoque sufficit. — Ne matrimoniales causae citra necessitatem protrahantur, in quibusdam evidentibus casibus rigor Benedictinae Constitutionis, ad normam decreti S. Officii, [1] aliquantisper remitti potest.

687. Cavendum tamen. — Attendant tamen tum Ordinarius, tum praesertim vinculi defensor, casum omnino clarum et evidentem esse debere, ut a secunda sententia quaerenda possit abstineri. Non raro autem iis in impedimentis, de quibus S. Sedes permittit unam dumtaxat ferri sententiam, difficultates graves ex defectu vel obscuritate monumentorum occurrunt:

a. Verbi gratia in disparitate cultus, baptismus secreto collatus, et cujus mentio in libris parochialibus non est facta, fere inextricabiles gignit quaestiones : qua in re observentur decreta S. Off., praesertim 1 Aug. 1883.

1. 3 Jun. 1889.

b. In ligaminis impedimento, quando conjuges separati regiones colunt inter se dissitas, difficile habentur probationes de validitate prioris matrimonii, quo in casu ob oculos habenda est Instr. S. Off. an. 1868.

Quibus in casibus, integrum est matrimonii defensori ad alium judicem provocare.

688. Novum examen. — *a*. Potestas, post alteram sententiam conformem ut supra, conjugibus facta ad novas nuptias transeundi, intelligi debet, salvo semper et firmo remanente jure seu privilegio causarum matrimonialium, quae ob cujuscumque temporis lapsum nunquam transeunt in rem judicatam ; sed si nova res, quae deducta vel ignorata fuerit, detegatur, resumi possunt, et in judicialem controversiam revocari.

b. Judex autem, antequam decernat an sit novo judicio locus, summariam causae cognitionem praemittit, non citato adversario, et nonnisi ea apparente justa, sinit instaurari judicium.

DECRETUM

DE PROMULGATIONE ET EXSECUTIONE DECRETORUM CONCILII

Omnia et singula, quae in Concilio Plenario decreta et sancita sunt, pro necessitatibus Ecclesiae et salute animarum nostris in regionibus, filiali reverentia et obsequentissimo animo Apostolicae Sedi submittimus. Quia vero nulla lex vim obligandi habere potest nisi promulgetur, statuimus, ut, postquam a Sancta Sede decreta hujus Concilii expensa et recognita fuerint, statim promulgentur.

Ne autem ullus supersit dubitandi locus de tempore, quo incipiet obligatio suscipiendi et exsequendi decreta Concilii hujus Plenarii Quebecensis Primi, et ne qua obtendi possit excusatio ob negligentiam vel moram, si qua fuerit, in iisdem per singulas provincias et dioeceses promulgandis, declaramus et omnibus notum facimus cuncta et singula, quae in hoc Concilio Plenario Quebecensi Primo decreta et constituta sunt, vim suam habere plenariosque et integros effectus sortiri per universas hujus regionis ecclesias, statim ac per Reverendissimum Delegatum Apostolicum promulgata fuerint, quin opus sit ea denuo in synodis provincialibus aut dioecesanis promulgare. Nihilominus, volumus ut quamprimum post promulgationem

a Rmo Delegato Apostolico factam, si Synodi provinciales et dioecesanae non habeantur, per litteras pastorales iterum promulgentur, quo facilius omnibus innotescant mediaque idonea provideantur, quibus Concilii decreta melius et efficacius executioni mandentur.

Nulla privata versio decretorum hujus Concilii Plenarii sive totalis, sive unius tantum et integri tituli, permittatur aut toleretur. Si vero versio totalis vel partialis necessaria judicetur, accuratissime fiat, et nonnisi obtenta expressa licentia Sanctae Sedis in lucem edatur.

In omnibus et singulis archivis uniuscujusque dioecesis, paroeciae et ecclesiae publicae, habeatur unum saltem exemplar decretorum hujus Concilii Plenarii, in pastorali visitatione Episcopo exhibendum et in inventario adnotandum.

Leges et consuetudines etiam immemorabiles, sive provinciales, sive dioecesanae, sive locales, quocumque modo demum vel nomine designentur, etsi speciali mentione dignae dicantur vel censeantur, decretis Plenarii hujus Concilii quomodolibet contrariae, omnino abrogatae et sublatae habeantur, salvis indultis a Sancta Sede concessis, salvoque jure recurrendi ad ipsam Sanctam Sedem Apostolicam.

Quibus omnibus et singulis Nos omnes hujus Concilii Plenarii Quebecensis Primi Patres consentientes et definientes subscribimus :

† Ego, DONATUS, Archiepiscopus Ephesinus, Delegatus Apostolicus, definiens subscripsi.

† Ego, LUDOVICUS NAZARIUS, Archiepiscopus Quebecensis, definiens subscripsi.

† Ego, LUDOVICUS PHILIPPUS ADELARDUS, Archiepiscopus Sancti Bonifacii, definiens subscripsi.

† Ego, PAULUS, Archiepiscopus Marianopolitanus, definiens subscripsi.

† Ego, CAROLUS HUGO, Archiepiscopus Kingstoniensis, definiens subscripsi.

† Ego, EDUARDUS JOSEPH, Archiepiscopus Halifaxiensis, definiens subscripsi.

† Ego, FERGUS PATRITIUS, Archiepiscopus Torontinus, definiens subscripsi.

† Ego, RONALDUS, Archiepiscopus Gortynensis, definiens subscripsi.

† Ego, RICHARDUS ALPHONSUS, Episcopus Peterboroughensis, definiens subscripsi.

† Ego, ANDREAS ALBERTUS, Episcopus Sancti Germani de Rimouski, definiens subscripsi.

† Ego, JOSEPHUS MEDARDUS, Episcopus Campivallensis, definiens subscripsi.

† Ego, MICHAEL THOMAS, Episcopus Chicoutimiensis, definiens subscripsi.

† Ego, PAULUS, Episcopus Sherbrookensis, definiens subscripsi.

† Ego, NARCISSUS ZEPHYRINUS, Episcopus Pembrokensis, definiens subscripsi.

† Ego, FRANCISCUS XAVERIUS, Episcopus Trifluvianensis, definiens subscripsi.

† Ego, TIMOTHEUS, Episcopus Sancti Joannis in America, definiens subscripsi.

† Ego, AEMILIUS JOSEPHUS, Episcopus Sancti Alberti, definiens subscripsi.

† Ego, THOMAS FRANCISCUS, Episcopus Chathamensis, definiens subscripsi.

† Ego, JOSEPHUS SIMON HERMANNUS, Episcopus Nicoletanus, definiens subscripsi.

† Ego, JOSEPHUS ALFRIDUS, Episcopus Joliettensis, definiens subscripsi.

† Ego, DAVID JOSEPHUS, Episcopus Sanctae Mariae Ormensis, definiens subscripsi,

† Ego, ALEXIUS XYSTUS, Episcopus Sancti Hyacinthi, definiens subscripsi.

† Ego, GULIELMUS ANDREAS, Episcopus Alexandrinensis definiens subscripsi.

† Ego, ALBERTUS, Episcopus Principis Alberti, definiens subscripsi.

† Ego, ALEXANDER, Episcopus Victoriensis, definiens subscripsi.

† Ego, ÆMILIUS, Episcopus Iborensis, Vicarius Apostolicus Athabaskensis, definiens subscripsi.

† Ego, GUSTAVUS, Episcopus Siccensis, Vicarius Apostolicus Sinus Sancti Laurentii, definiens subscripsi.

† Ego, ELIAS ANICETUS, Episcopus Catennensis, Vicarius Apostolicus Temiscamingensis, definiens subscripsi.

† Ego, PAULUS EUGENIUS, Episcopus titularis Eleutheropolitanus, Auxiliaris Archiepiscopi Quebecensis, definiens subscripsi.

Ego, AEMILIUS MARIA BUNOZ, O. M. I., Praefectus Apostolicus Yukonensis, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES WELCH, O. M. I., Administrator Vancouveriensis, definiens subscripsi.

Ego, JOSEPHUS ONESIMUS ROUTHIER, Administrator Ottawiensis, definiens subscripsi.

Ego, JOSEPHUS EDMUNDUS MEUNIER, Administrator Londonensis, definiens subscripsi.

Ego, ALEXANDER THOMPSON, Procurator Episcopi Antigonicensis, definiens subscripsi.

Ego, JACOBUS MORRISON, Procurator Episcopi Carolinopolitani, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES MATTHAEUS MAHONY, Procurator Episcopi Hamiltonensis, definiens subscripsi.

Ego, JOSEPHUS JODOIN, O. M. I., Procurator Episcopi Adramyttensis, definiens subscripsi.

Ego, frater MARIA ANTONIUS OGER, Abbas N. D. a Lacu ad Duos Montes, definiens subscripsi.

JOANNES THOMAS MCNALLY, Notarius Concilii.
EUGENIUS CAROLUS LAFLAMME, Notarius Concilii.

Quebeci, die prima Novembris, anni millesimi nongentesimi noni.

LITTERAE PASTORALES

PATRUM CONCILII PLENARII

QUEBECENSIS PRIMI

LETTRE PASTORALE

DES

PÈRES DU PREMIER CONCILE PLÉNIER

DE QUÉBEC

L'ESPRIT CHRÉTIEN DANS L'INDIVIDU, DANS LA FAMILLE ET DANS LA SOCIÉTÉ

Au clergé séculier et régulier, aux communautés religieuses et à tous les fidèles du Canada, salut et bénédiction en Notre-Seigneur.

Nos très chers frères,

L'Église du Canada a tenu son premier Concile plénier. Réunis dans la vieille cité de Champlain, où vibrent encore les échos des inoubliables fêtes du troisième centenaire, groupés autour du tombeau où reposent, sous la garde fidèle du Séminaire, les restes vénérés du premier évêque de Québec, vos pasteurs ont étudié, dans la paix, dans l'union des esprits et des cœurs, les meilleurs moyens de promouvoir en ce pays les intérêts de l'Église et des âmes. Après avoir mis leurs délibérations sous la conduite de l'Esprit-Saint et avoir fait appel aux conseils des hommes les plus remarquables par leur science, leur sagesse et leur piété, ils ont réglé ce qui leur a paru le plus utile au bien spirituel des fidèles confiés à leurs soins.

Les décrets du Concile, après avoir été soumis à Rome, vous seront communiqués et deviendront une lumière pour votre foi, une règle pour vos mœurs. Mais nous voulons, nos très chers frères, vous ouvrir aujourd'hui nos cœurs pour vous remercier des ferventes prières que vous avez adressées au ciel, afin d'attirer les bénédictions de Dieu sur nos importants travaux. Vos prières ont été exaucées, et nous avons ressenti les salutaires effets de la protection divine. Jésus-Christ, qui a promis d'être avec les siens quand ils s'assembleraient deux ou trois en son nom, a sensiblement manifesté sa présence dans ces solennelles réunions où prêtres et évêques, animés de l'esprit du divin Maître, n'avaient d'autre ambition que d'affermir son œuvre et d'étendre son règne.

Vos actions de grâces se joindront donc aux nôtres, maintenant ; avec nous, vous bénirez Dieu qui nous donne des preuves si touchantes de sa bonté. Et pour que votre reconnaissance ne soit pas vaine, vous tâcherez de mériter de plus en plus ses faveurs, en accomplissant toujours plus fidèlement sa sainte volonté.

Dans cette lettre pastorale, qui complète les travaux du Concile, nous unissons nos voix et nos cœurs pour vous donner un solennel témoignage de notre affection, et jeter dans vos esprits la semence des bons conseils. C'est l'Église du Canada tout entière qui vous parle par notre bouche. Vous recevrez avec respect et méditerez avec soin ses enseignements qui ont pour objet vos meilleurs intérêts spirituels.

Nous inspirant de l'admirable programme que Pie X s'est tracé dès le début de son règne ; convaincus, comme lui, que les individus et la société ne peuvent être sauvés que s'ils s'appuient « sur le fondement qui a été posé et qui est le Christ Jésus, » [1] nous joignons notre voix à la sienne pour vous exhorter à « tout restaurer dans le Christ » [2], et à bien pénétrer de son esprit votre vie privée, votre vie domestique et votre vie sociale.

---

1. 1 Cor., III, 11.
2. Ephés., 1, 10.

I

L'ESPRIT CHRÉTIEN DANS LA VIE PRIVÉE

Le grand devoir du chrétien est de travailler à reproduire, dans sa vie personnelle, les traits essentiels de la vie du Sauveur. C'est à quoi nous exhorte l'Apôtre quand il demande « que la vie de Jésus soit manifestée en notre chair mortelle. »[1] Appliquez-vous, nos très chers frères, à bien comprendre le sens de ces paroles, et acceptez-en généreusement les conséquences pratiques.

1° LE MODÈLE DE LA VIE CHRÉTIENNE

La première de ces conséquences, c'est qu'il faut chercher à bien connaître le modèle proposé à notre imitation. Saint Paul demandait aux Corinthiens d'être ses imitateurs, comme lui-même l'était du Christ.[2] Mais il avertissait que, pour en arriver là, il s'adonnait à l'étude constante du divin modèle ; et c'est avec une fierté tout apostolique qu'il ajoutait : « Tant que j'ai été parmi vous, je n'ai point fait profession de savoir autre chose que Jésus-Christ et Jésus-Christ crucifié.»[3]

Méditez bien cette leçon, nos très chers frères, et pénétrez-vous de la nécessité où sont les chrétiens d'étudier la vie de Notre-Seigneur, afin de suivre ses exemples. Hélas ! cette science de Jésus n'est pas celle dont on se montre le plus avide. Bien peu nombreux sont ceux qui ouvrent assidûment le saint Évangile pour se mettre en face du divin Maître, le voir agir, l'entendre parler, et pour entrer avec lui dans une intime et salutaire familiarité ! On est très curieux des sciences profanes ; on se pique de ne rien ignorer des événements et des personnages qui occupent l'opinion : de Jésus-Christ que sait-on de

1. 2 Cor., IV, 11.
2. 1. Cor., IV, 16.
3. 1, Cor., II, 2.

précis ? Quel soin prend-on de garder en bonne lumière sa figure divine, ses conseils et ses préceptes, ses bienfaits et ses vertus ?

Et, cependant, plus que jamais il devient nécessaire à quiconque veut vivre de la foi et être un vrai chrétien de se mettre sérieusement à l'école du Christ, et d'apprendre de lui les règles et la pratique de la sagesse. L'enfer, qui ne saurait prévaloir contre le Fils de Dieu, déchaîne pourtant contre lui toutes ses fureurs et s'acharne à le rendre méconnaissable aux yeux des hommes. Après les multiples hérésies qui ont tenté, au cours des siècles, de travestir sa doctrine, voici que, en ces derniers temps, une erreur qui résume toutes les autres, en les aggravant, s'attaque à la personne même du divin Rédempteur. Sous prétexte de nous offrir un Christ nouveau, plus conforme à la science, les modernistes ne nous présentent plus qu'une caricature du Sauveur. En contemplant cet odieux travestissement, nous pouvons bien répéter avec douleur les paroles que suggérait à Isaïe la vision prophétique du Messie dans sa passion : « Nous l'avons vu, et il était défiguré, et nous ne l'avons point reconnu. »[1]

Tout autre est le Christ que l'Église adore et que l'évangile et la tradition nous présentent, le Dieu fait homme, qui a apporté sur la terre la vraie lumière, qui a fondé dans son sang une institution divine comme lui-même, et qui continue par cette institution à enseigner aux hommes toute vérité. Vicaire de ce Christ sur la terre, le Souverain Pontife nous demande de restaurer en lui notre vie tout entière, et, pour cela, de bien fixer dans notre esprit sa véritable image. Lisez donc souvent le saint Évangile dans un texte autorisé ; lisez aussi les excellentes vies de Notre-Seigneur recommandées par vos pasteurs ; écoutez avec attention et un grand esprit de foi la prédication qui vous éclaire sur les enseignements et les exemples du Fils de Dieu. Sa doctrine et sa vie rayonneront ainsi sur vos croyances et sur vos mœurs. Vous vous éclairerez au divin flambeau, et vous aurez l'ambition de mettre davantage sur vos âmes l'ornement des vertus qui font si belle et si grande l'âme de Jésus-Christ.

---

1. Is., LIII, 2.

2° LES TRAITS CARACTÉRISTIQUES DE LA VIE CHRÉTIENNE

La vie chrétienne, nos très chers frères, se manifeste à l'extérieur par la participation aux exercices du culte public, par la réception des sacrements, par des actes qui donnent à la conduite une apparence de rectitude et d'honnêteté. Toutefois, ces marques extérieures ne constituent pas la vie ; elles peuvent même se concilier avec la mort. « Tu as la réputation d'être vivant et tu es mort,» dit l'apôtre saint Jean à l'ange de l'Église de Sardes. [1]

Vivre de la vie chrétienne, c'est donc avoir l'esprit de Jésus-Christ. « Si quelqu'un, dit saint Paul, n'a pas l'esprit du Christ, il n'est pas à lui. » [2] Dès lors, il est facile de comprendre en quoi consiste l'esprit chrétien. C'est un ensemble de qualités et d'habitudes intellectuelles et morales qui nous portent à penser, à sentir et à agir d'une manière conforme aux pensées, aux sentiments et aux actions de Jésus-Christ lui-même. Nous le trouvons clairement résumé dans cette exhortation de l'Apôtre : « Entrez dans les sentiments où a été Jésus-Christ.» [3]

Si vous étudiez avec soin la vie du Sauveur, si vous cherchez, sous la lettre de l'Évangile, l'esprit du Maître, qui doit être celui du disciple, vous constaterez bien vite que les maximes et les actes, par où se traduit cet esprit, ne concordent guère avec les maximes et les actes qu'inspire l'esprit du monde. Entre ces deux esprits il y a opposition irréductible, et c'est une erreur funeste de prétendre les unir et les mêler dans sa conduite. « Nul ne peut servir deux maîtres, » [4] a déclaré Notre-Seigneur ; et vous n'ignorez pas avec quelle vigueur il a stigmatisé l'esprit du monde.

Mettez-vous donc, nos très chers frères, à l'école du divin Maître pour vous bien pénétrer de son esprit.

Il vous enseignera d'abord *l'humilité :* « Apprenez de moi

---

1. Apoc., III, 1.
2. Rom. VIII, 9.
3. Philip. II, 5.
4. MATT. VI, 24.

que je suis doux et humble de cœur.»[1] C'est la vertu fondamentale de la vie chrétienne.

Le premier Adam avait perdu l'humanité en voulant par orgueil s'élever jusqu'à Dieu : le nouvel Adam la sauve par l'abaissement de Dieu jusqu'à l'homme. Or, l'humilité garde, dans le salut de l'individu, la place et l'importance qu'elle eut dans le mystère de la Rédemption. « Dieu résiste aux superbes, mais il donne sa grâce aux humbles. »[2] Aussi, est-ce l'orgueil qui est cause de toutes les défections intellectuelles et morales, et qui courbe définitivement sous le joug impitoyable du démon les âmes qui refusent de prendre le joug doux et léger de Jésus. L'humilité, au contraire, ouvre la source des grâces qui é[illegible]irent et fortifient; elle est la vraie sagesse, selon ces paroles de l'Esprit-Saint : « Là où est l'humilité, là est la sagesse. »[3]

L'obéissance, fille de l'humilité, constitue le deuxième trait caractéristique de l'esprit chrétien. C'est une vertu chère entre toutes au Cœur de Jésus, puisqu'il lui a donné une si large place dans sa vie. L'Évangile, en effet, résume la plus grande partie de la vie mortelle du Sauveur par ces simples mots : « Il leur était soumis. »[4] Et l'apôtre saint Paul ne trouve pas de plus belle et de plus expressive louange à lui donner que celle-ci : « Il s'est fait obéissant jusqu'à la mort, et jusqu'à la mort de la croix ».[5]

Le démon, fils et victime de la révolte, veut à tout prix entraîner l'humanité à sa suite dans la faute qui l'a perdu et dans les châtiments dont il est frappé pour toujours. Éternel jaloux du Christ, il n'a d'autre ambition que de lui arracher les âmes conquises par la croix ; exilé du ciel, il s'acharne à en écarter ceux qui s'y acheminent avec la sainte espérance ; et rien ne sert mieux ses desseins pervers que l'esprit de désobéissance. Pourquoi faut-il qu'il ait réussi à empoisonner de cet esprit mauvais un si grand nombre de chrétiens !

En effet, le mal dont souffrent le plus les âmes, aujourd'hui, est sans contredit le mal de l'indépendance et de l'insubordination. L'Esprit-Saint nous enseigne que toute autorité

1. MATT. XI, 29.
2. JAC., IV, 6.
3. Prov., XI, 2.
4. Luc, II, 51.
5. Philip., II, 8.

légitimement constituée vient de Dieu ; [1] il ajoute que, par conséquent, résister à l'autorité c'est résister à Dieu. [2] Or l'autorité paraît insupportable à bien des hommes de notre temps. On réclame une liberté qui échappe à tout contrôle de l'autorité, oubliant qu'une telle liberté est fausse et ruineuse. Sous prétexte de se soustraire aux pouvoirs qui gênent, on tombe dans la licence et l'on se précipite dans l'humiliante servitude des intérêts et des passions.

L'autorité de Jésus-Christ et de son Église n'est pas à l'abri des conséquences de cet esprit d'insubordination. Tantôt par ignorance, tantôt avec préméditation et malice, on cherche à restreindre les droits de ceux qui commandent au nom de Dieu. Les ordres et les lois de l'Église sont discutés avec une indépendance d'autant plus regrettable qu'elle est plus mal éclairée.

Laissez-nous vous rappeler, nos très chers frères, que la mission de l'Église ne rélève d'aucun pouvoir humain, mais du Christ seul, qui en a marqué le caractère et tracé les limites dans ces paroles : « Allez, enseignez toutes les nations... leur apprenant à observer tout ce que je vous ai commandé. » [3] C'est lui qui revit et continue à vous parler par la bouche de ses ministres : « Qui vous écoute, m'écoute, qui vous méprise, me méprise. » [4]

Ils sont bien à plaindre les chrétiens qui ont perdu l'intelligence de ces principes élémentaires. Ils cèdent, nous le savons, à des influences pernicieuses dont ils n'aperçoivent pas toute la malice. Les souffles de révolte, qui passent sur la société moderne, ébranlent des convictions qu'on avait cru fermes, et font fléchir dans des âmes pourtant généreuses le respect pour les choses et les personnes les plus sacrées. De prétendus amis du peuple s'efforcent de le persuader que le joug de l'Église est trop lourd à ses épaules, et que l'influence que veut prendre sur lui l'autorité religieuse est envahissante et inopportune.

L'un des traits caractéristiques de l'Église consiste en ce

1. Rom., XIII, 1.
2. Rom., XIII, 2.
3. Matt., XXVIII, 19.
4. Luc, X, 16.

qu'elle est une école de discipline et d'obéissance. C'est ce qui lui permet de garder tous ses enfants dans une union si merveilleuse et si féconde, et de semer sur son chemin des œuvres vraiment durables. Sur elle tombent les bénédictions promises par Dieu à Abraham : « Toutes les nations de la terre seront bénies en ta postérité parce que tu as obéi à ma voix. »[1] Si les différentes sectes religieuses, où il y a pourtant de si belles âmes et de si généreux élans, s'épuisent en des divisions incessantes et de stériles querelles, n'est-ce pas dû au fait qu'elles sont filles de la désobéissance, et qu'elles sont fatalement impuissantes à enseigner et à faire pratiquer cette vertu indispensable aux enfants de Dieu ?

Réjouissez-vous, nos très chers frères, de vivre dans une Église qui tient en si grand honneur l'obéissance à Dieu, et à tous ceux qui commandent au nom de Dieu. Comprenez bien sa doctrine sur ce point et mettez-la en pratique. Vous vivrez alors vraiment de la vie du Christ. Il règnera en vous, puisque par vous il continuera de remplir sa mission qui est de faire la volonté de son Père.

L'esprit du Christ est encore un esprit de *renoncement.* Il inspire le courage de marcher dans la voie royale de la croix, et de répondre généreusement à cet appel du Maître : « Si quelqu'un veut venir après moi, qu'il se renonce, qu'il prenne sa croix et qu'il me suive. »[2]

Bien des chrétiens, en lisant ou en entendant cette parole, sont tentés de la trouver dure. Elle détonne étrangement dans l'amollissant concert des discours mondains, et elle trace un programme où n'entrent guère les mœurs de notre époque. Le désir du bien-être, l'âpre recherche des jouissances, la peur de la souffrance et l'application constante à l'écarter : voilà les traits dont est profondément marquée la société contemporaine. Pour s'en convaincre, il suffit de voir la place de plus en plus grande que prennent chez nous les amusements de tous genres ; les progrès alarmants d'un luxe qui dévore les fruits du travail et qui attise les plus mauvaises passions ; l'impatience à accepter son sort et à se soumettre aux misères et aux souffrances qui sont voulues de Dieu ; enfin la facilité

1. Gen., XXII, 18.
2. Matt. XVI, 24.

avec laquelle on trouve des prétextes pour se soustraire aux pénitences imposées par l'Église. Un sensualisme toujours plus exigeant et plus raffiné pénètre les habitudes de vivre et ruine l'esprit évangélique. On voudrait d'un christianisme sans pénitence, d'un pardon sans expiation, d'un ciel sans calvaire.

Ce n'est pas ainsi, nos très chers frères, que vous agirez. Montrez-vous les vrais disciples du divin crucifié ; souvenez-vous que l'Évangile est inséparable de la croix, que le ciel souffre violence, et acceptez d'un cœur joyeux la loi de pénitence, qui est pour l'homme pécheur une loi de résurrection et de vie. [1]

3° LES SOURCES DE LA VIE CHRÉTIENNE

Mais pour pratiquer ces vertus, qui sont le plus bel ornement des âmes chrétiennes, il est nécessaire de fortifier sa volonté, en l'appuyant sur la force même de Dieu. C'est le rôle de la prière. Prier c'est associer Dieu à sa vie ; c'est se revêtir de sa puissance, de son armure, selon l'expressive parole de l'Apôtre. [2] Dans l'ordre surnaturel, notre vie ne se soutient que par la grâce, et la grâce est promise à celui qui l'implore. La prière est donc le grand devoir des enfants de Dieu. Nous vous exhortons, nos très chers frères, à lui donner dans votre vie la place qu'elle doit avoir. Il est bon, il est salutaire au chrétien d'interrompre de temps à autre ses entretiens terrestres, pour reporter ses pensées vers Dieu et placer sa conversation dans le ciel. [3] C'est dans ces saints colloques que l'âme se déprend davantage du péché, qu'elle goûte la suave bonté du Seigneur, qu'elle relève ses espérances et raffermit ses résolutions. L'homme qui a bien prié comprend mieux ses obligations et les accomplit plus courageusement. Il ne se laisse pas abattre par les épreuves ni amollir par les jouissances. Les tentations le trouvent éveillé et debout : c'est un soldat armé, prêt au combat et sûr de la victoire.

1. Et gentibus pœnitentiam dedit Deus ad vitam. (Act. II, 18.)
2. Induite vos armaturam Dei., (Eph., VI, 11).
3. Nostra autem conversatio in cœlis est (Philip. III, 20.)

Parmi les exercices de piété qui contribuent à développer la foi et à former Jésus-Christ dans les âmes, il en est un plus efficace que les autres, et qu'il nous est particulièrement agréable de vous recommander ici : c'est la sainte communion.

Quand Notre-Seigneur institua le sacrement de l'Eucharistie, il voulut fournir aux hommes un moyen infaillible d'alimenter leur vie surnaturelle. La forme sous laquelle il institua ce sacrement nous dit assez clairement sa pensée. « Le pain que je donnerai est ma chair pour la vie du monde. »[1] « Je suis le pain vivant, descendu du ciel. »[2] Et il ajoute : « Si quelqu'un mange de ce pain, il vivra éternellement. »[3] Rien de plus clair que ces paroles, et rien de plus convaincant. Elles doivent être la règle essentielle et directrice de toute vie chrétienne. D'un côté, nous avons l'obligation de conserver, d'augmenter, de perfectionner en nous la vie surnaturelle que le baptême a communiquée à nos âmes, et qui doit trouver son parfait épanouissement dans le ciel ; d'autre part, Jésus-Christ nous déclare qu'une telle vie ne s'alimente que par le pain eucharistique. Il est facile de conclure que la participation au sacrement de l'Eucharistie est indispensable au chrétien. Pour lui, c'est une question de vie ou de mort spirituelle : « Si vous ne mangez la chair du Fils de l'homme, et si vous ne buvez son sang, vous n'aurez pas la vie en vous. »[4]

Il n'est donc pas étonnant que l'Église, dont c'est la mission de garder la vie dans les âmes, ait toujours eu à cœur d'attirer les fidèles à la Sainte Table. Pénétrés des enseignements apostoliques, les premiers chrétiens regardaient comme un besoin, et aussi comme un honneur, d'être les convives quotidiens du banquet sacré. Pour eux, l'âme aussi bien que le corps réclamait son pain de chaque jour pour ne pas défaillir dans le chemin du ciel ; et chaque jour, le divin Maître nourrissait de sa chair et de son sang ceux qui voulaient vivre de sa vie.

Hélas ! Que nous sommes loin de cette ferveur primitive ! Telle est devenue l'indifférence des chrétiens envers l'aliment

1. JOAN., VI, 52.
2. JOAN., VI, 51.
3. JOAN., VI, 52.
4. JOAN., VI, 54.

divin, que l'Église s'est vue dans la pénible obligation de commander à ses enfants de communier au moins une fois l'an. Et ils ne sont pas rares, de nos jours, ceux qui se contentent d'obéir à ce précepte, et qui se laissent, en quelque sorte, pousser à la table auguste où Jésus dispense le pain de vie. Et pourtant, le banquet est toujours préparé ; notre Roi de mansuétude et d'amour souhaite que la salle du festin se remplisse ; et, comme dans la parabole de l'Évangile, il envoie partout ses serviteurs pour recruter des convives.

L'Église catholique tout entière a tressailli, il y a quatre ans, au vigoureux et pressant appel du Maître. Notre bien-aimé Pontife Pie X, se faisant l'interprète du Cœur de Jésus, a tenté un suprême effort pour raviver les saintes traditions des premiers siècles. D'un geste hardi et vraiment apostolique, il a écarté tous les obstacles qu'un jansénisme persistant et des interprétations théologiques trop étroites tenaient dressés sur le chemin de la Sainte Table.

Le Décret sur la communion quotidienne a dirimé toutes les disputes et mis fin à toutes les hésitations. « La communion fréquente et quotidienne, en tant que vivement désirée par Notre-Seigneur et par l'Église catholique, doit être accessible à tous les chrétiens de quelque ordre ou condition qu'ils soient, de telle sorte que personne, s'il est en état de grâce et s'approche de la Sainte Table avec une intention droite et pieuse, ne puisse en être écarté.» C'est par cette déclaration solennelle, claire et précise que commence le Décret de la Sacrée Congrégation du Concile. Elle établit nettement le désir du Christ et de son Église, et la légitimité de la communion, même quotidienne, pour tous les fidèles qui sont en état de grâce et qui ont dans le cœur une intention droite et pieuse. Ainsi se trouvent fixées les règles de conduite pratiques qui devront désormais guider les prêtres et les fidèles.

Mais, s'il y a dans ce grave document l'autorité qui s'impose, il y a aussi, il y a surtout l'amour qui invite. Comment ne pas sentir vibrer sous la lettre du Décret le Cœur si bon, si compatissant du prisonnier de nos tabernacles ? Il a vu la détresse de la foule courbée sous le fardeau et privée de l'aliment qui fortifie, et, comme autrefois, il a eu pitié. Par la bouche de son Vicaire, il a jeté le cri de sa compassion : « Venez

à moi, vous tous qui êtes fatigués, et qui êtes accablés, et je vous soulagerai. »[1]

Les catholiques du monde entier ont entendu ce miséricordieux appel, et nous assistons, depuis quelque temps, à un consolant spectacle. La pratique de la communion fréquente se propage rapidement, et un irrésistible mouvement de foi et d'amour ramène les fidèles à Jésus-Hostie. Dès le premier jour, vous vous êtes associés, nos très chers frères, à ce pieux mouvement. En enfants dociles et en chrétiens éclairés, vous avez compris les désirs de la sainte Église, et vous vous êtes empressés d'y répondre. Nous vous en félicitons de tout cœur, et nous vous exhortons à persévérer dans ces bonnes dispositions. La communion fréquente est le remède le plus efficace aux maux qui ravagent la société moderne ; elle guérira la fièvre du matérialisme qui met en grand péril la vie surnaturelle, et restaurera le Christ dans les âmes.

II

L'ESPRIT CHRÉTIEN DANS LA FAMILLE

Etre chrétien, nos très chers frères, c'est donc pénétrer son âme des enseignements et des exemples du divin Maître ; c'est chercher dans l'Évangile la règle de sa vie, dans la prière et les sacrements les dons de Dieu. Nous ajoutons qu'il faut être chrétien, non seulement dans sa vie privée, mais aussi dans sa vie publique.

C'est une erreur trop commune, aujourd'hui, et extrêmement ruineuse pour les âmes, de croire que l'on peut servir deux maîtres, et plier sa conscience à deux morales différentes.

Ce partage de l'âme et cette scission de la conscience constituent une dangereuse duperie. L'âme est une, la conscience aussi. Dieu, notre unique et souverain Maître, veut être servi en public comme en particulier, et le chrétien est responsable à ce Maître de toutes les actions de sa vie. C'est

1. Matt. XI, 28.

là, nos très chers frères, une vérité que l'Église ne se lasse pas de prêcher à ses enfants, et sur laquelle nous attirons tout spécialement votre attention. De votre vie individuelle que l'esprit de Notre-Seigneur rayonne donc sur tous vos actes publics, et qu'il s'épanouisse d'abord à votre foyer, dans votre vie familiale.

La famille, comme le cœur du chrétien, est un sanctuaire que la religion doit consacrer et sanctifier. Pères et mères, vous êtes les gardiens de ce sanctuaire ; et il faut que vous ayez l'ambition, non seulement de le défendre contre toute profanation, mais encore d'y faire régner l'influence du Christ et la pratique des vertus chrétiennes. Pour cela, suivez avec docilité et courage les avis que nous jugeons à propos de vous donner ici.

1° RESPECT DU LIEN CONJUGAL

La sécurité du foyer chrétien repose tout entière sur l'indissolubilité du lien conjugal. Rien ne peut briser ce lien que Dieu lui-même déclare être intangible : « Que l'homme ne sépare pas ce que Dieu a uni. »[1] Nous ne saurions trop réprouver les législations qui ont porté une atteinte sacrilège à ce principe fondamental de la civilisation chrétienne. Le divorce viole la doctrine de Jésus-Christ et entraîne les conséquences les plus lamentables. L'Église catholique s'est toujours montrée l'indéfectible gardienne de l'indissolubilité du mariage, et elle déclare que le divorce laisse intact le lien conjugal, nonobstant les lois civiles qui le décrètent.

Mais le respect dû à l'indissoluble et sainte union matrimoniale impose aux époux catholiques des devoirs spéciaux, qu'ils ne sauraient trop méditer. Ils doivent, avant tout, pratiquer une grande charité mutuelle et supporter leurs défauts réciproques avec une patience toute chrétienne. La paix et le bonheur du foyer sont le prix de généreux sacrifices. Le sacrement porte avec lui la grâce de faire ces sacrifices, et d'éviter tout ce qui pourrait troubler l'harmonie et séparer les cœurs.

1. Matt., XIX, 6.

Nous recommandons particulièrement aux époux de consacrer à leur famille tout le temps que ne réclament pas leurs affaires ou les devoirs sociaux. Rien ne désorganise le foyer comme l'habitude où sont, aujourd'hui, un trop grand nombre de maris de chercher, loin de leur femme et de leurs enfants, les distractions et les amusements dont ils sont avides. On dirait que le séjour à la maison leur pèse et les ennuie. Ils n'y font que de rares apparitions, et trouvent mille prétextes pour s'en éloigner et prolonger leur absence. Il existe, dans tous les centres un peu considérables, des clubs qui font aux foyers domestiques une concurrence désastreuse. C'est là que, trop souvent, le mari va gaspiller ses loisirs dans des compagnies, des conversations et des jeux qui ne laissent intacts ni sa fortune, ni sa santé, ni son honneur, ni sa foi. Il y prend des goûts et y noue des relations qui lui font perdre tout esprit de famille et étouffent peu à peu dans son cœur les pures et saintes tendresses qu'il doit aux siens.

Et, pendant que ces salles de clubs attirent et gardent leur trop fidèle et trop nombreuse clientèle, que se passe-t-il dans les familles ? La solitude, les tristesses de l'abandon pèsent sur la femme et les enfants, qui ne se sentent ni protégés ni aimés. Les tentations perfides rôdent autour de ces maisons mal gardées ; et, si l'épouse n'a pas l'âme profondément chrétienne, elle est exposée à de graves dangers.

D'un autre côté, les épouses doivent toujours se souvenir qu'elles sont comme le cœur du foyer, la flamme qui le réchauffe et l'éclaire. Elles en sont aussi les anges gardiens visibles, et nulle mission n'est plus noble, plus utile, plus féconde en résultats ; nulle ne répond mieux aux généreuses ambitions que Dieu a mises au cœur de la femme.

L'Église, assurément, n'interdit pas à la femme d'exercer son influence pour le bien en dehors de sa demeure. ni de prendre sa part légitime dans l'action sociale plus nécessaire aujourd'hui que jamais ; mais elle réprouve les théories malsaines, propagées dans ces derniers temps, et dont nous devons tous travailler à préserver notre pays. Sous le très fallacieux prétexte de libérer la femme des servitudes que l'on dit peser sur elle, on veut tout simplement l'arracher au foyer dont elle a la garde, et la soustraire aux devoirs sacrés que la nature et la Providence lui imposent. Par une regrettable confusion, qui

est le fruit de l'ignorance chez les uns, de la malice chez les autres, on laisse entendre que l'égalité entraîne la similitude des droits, et l'on veut que la femme entre en une ridicule et odieuse rivalité avec l'homme, sur un champ d'action où ni les conditions de la lutte, ni les chances de succès ne sauraient être égales. La mise en pratique de pareilles théories serait funeste à la femme et à la famille, et amènerait à bref délai la déchéance de l'une et la ruine de l'autre.

Tel n'est pas l'idéal chrétien que l'Église propose à la femme ; tel n'est pas non plus le type d'épouse et de mère que nous offrent l'histoire et les traditions de notre pays. Dieu a visiblement béni la famille canadienne ; il l'a protégée contre la plupart des erreurs et des pratiques pernicieuses, qui, en d'autres contrées, désorganisent les foyers et empoisonnent les sources mêmes d'où jaillit la vie des peuples. Chez nous, la société domestique a toujours fermement reposé sur les bases que lui a données l'Évangile ; et c'est notre gloire, en même temps que notre force, que la femme canadienne ait merveilleusement compris et courageusement pratiqué ses devoirs d'épouse et de mère.

Pour guider et soutenir les parents dans l'accomplissement de leur tâche, rien n'est plus efficace que le culte de la Sainte-Famile, culte dont l'origine, en ce pays, se confond avec l'origine même de notre histoire religieuse. Voilà pourquoi Léon XIII a voulu, il y a quelques années, propager ce culte dans le monde entier, et consacrer à la Sainte-Famille tous les foyers catholiques. Nous vous exhortons donc, nos très chers frères, à répondre à ces désirs de l'Église, à honorer de votre confiance et de votre amour Jésus, Marie et Joseph, à connaître et à imiter les belles vertus qu'ils ont pratiquées et qui ont fait de la maison de Nazareth le modèle parfait de toutes les autres.

Éclairés par de tels exemples, soutenus par de si puissantes protections, vous ferez triompher chez vous le véritable esprit de Jésus-Christ, vous garderez intactes les saines traditions du peuple canadien, et vous répondrez aux vues de Dieu et aux espérances de l'Église en élevant des générations de chrétiens.

2° ÉDUCATION CHRÉTIENNE DES ENFANTS

L'éducation des enfants est, en effet, le grand devoir comme le grand honneur des parents. La nature, aussi bien que la religion, leur impose cette mission ; le bien de la société exige qu'ils la remplissent avec intelligence et dévouement. Il est donc souverainement important qu'ils soient bien instruits de leurs graves obligations.

(a) Éducation domestique

Pères et mères, sachez-le bien, le foyer domestique est la première école de l'enfant ; cette école peut, à la rigueur, remplacer toutes les autres, mais elle ne peut jamais impunément être remplacée par aucune. De cette école vous êtes les maîtres, et l'enseignement que vous y donnez ne relève que de Dieu, de l'Église et de votre conscience. C'est là, à vos genoux, sous vos yeux, par votre parole et vos actes, que l'enfant reçoit les premières clartés qui illuminent son intelligence, les premières impressions qui se gravent dans son cœur, les premiers conseils qui disciplinent et orientent sa volonté. L'âme de votre enfant, enveloppée dans la chair et comme captive des sens, attend de vous seuls l'acte *éducateur* qui la tirera de sa prison, et l'impulsion bienfaisante qui l'*élèvera* vers la vérité, vers le devoir, vers Dieu. Encore neuve, tendre et souple, elle vous est confiée pour que vos mains la façonnent et la modèlent sur le divin exemplaire. Ministère sublime, qui vous associe à l'œuvre créatrice et qui fait de vous les aides de Dieu ! Tâche délicate, qui réclame toutes les lumières de la foi et toutes les puissances de la grâce !

Ne tardez pas, parents chrétiens, à vous appliquer à ce travail de l'éducation domestique, et accomplissez-le selon les vues de votre mère la sainte Église. Vous souvenant que vos enfants viennent de Dieu et doivent retourner à Dieu, ayez soin de former et de développer en eux le sentiment religieux. Tournez de bonne heure ces chères âmes du côté du ciel ;

ouvrez-les aux salutaires influences de la foi, et apprenez-leur à prier. Dieu se plaît à la louange des petits enfants, et il bénit les pères et les mères dont la main pieuse fait brûler dans ces cœurs purs l'agréable encens de la prière. Cet encens parfumera votre foyer et en assainira l'atmosphère. Heureuses les maisons où toutes les âmes se recueillent, chaque jour, et s'unissent dans une prière commune ! Le Seigneur les couvre de sa protection ; il y habite comme dans un sanctuaire et sa grâce y triomphe du péché.

Avec la piété, il faut jeter dans l'âme de l'enfant la semence des vertus chrétiennes, et en surveiller avec soin la germination et la croissance. Parmi ces vertus, nous vous signalons tout particulièrement le respect de l'autorité, l'obéissance prompte et affectueuse à ceux qui commandent, la tempérance dans le boire et le manger, la charité envers le prochain, la compassion pour les malheureux et la pratique de l'aumône. Ne craignez pas, parents chrétiens, de parler souvent de ces vertus à vos enfants. Vos conseils donnés à propos, renouvelés avec patience, mais aussi avec une ferme conviction, se graveront dans leur mémoire et éclaireront d'un rayon bienfaisant le premier éveil de leur conscience. La parole de Dieu, passant par vos lèvres, sera une lumière pour guider leurs pas chancelants dans les sentiers du devoir. [1]

A la parole, joignez l'action. Saisissez avec joie toutes les occasions qui se présentent de faire pratiquer à vos enfants les vertus que vous devez leur enseigner. Donnez-leur vous-mêmes, d'abord, l'entraînement si puissant de vos bons exemples ; puis, par des actes répétés, faites-leur contracter de bonne heure la salutaire habitude de la vertu. Il y a, pour le bien comme pour le mal, une accoutumance qui s'acquiert par l'exercice, qui assouplit les facultés de l'âme et discipline la volonté, rend l'obstacle moins redoutable en habituant à le vaincre, et donne en quelque sorte, dans le chemin du ciel, une vitesse acquise, qui décuple la puissance de l'effort, et, sans enlever le mérite, multiplie les chances d'arriver au but. C'est le fécond résultat d'une éducation foncièrement chrétienne, et

1. Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis. Ps. CXVIII, 105.)

c'est l'inappréciable bonheur des enfants qui ont trouvé près de leur berceau une véritable école de vertus.

(b) L'École catholique

Mais les parents, d'une façon générale, ne sont pas en mesure de donner par eux-mêmes aux enfants toute la formation intellectuelle et morale à laquelle ils ont droit. Cette tâche dépasse le cadre ordinaire des devoirs domestiques, et il faut, pour l'accomplir, avoir recours à l'école, qui devient alors comme un prolongement du foyer et une succursale de la famille. Toutefois, il est évident que les pères et mères, en confiant à d'autres mains le soin de continuer et de parfaire l'éducation de leurs enfants, ne perdent aucun de leurs droits et n'échappent à aucune des responsabilités qui pèsent sur eux. Ils ont le devoir rigoureux de ne transmettre leur autorité qu'à des maîtres qui soient dignes et capables de l'exercer pour le plus grand bien des familles ; ils doivent surtout avoir à cœur que l'école ne devienne jamais un péril, mais qu'elle reste toujours un abri et une sauvegarde pour la foi et la morale de leurs enfants.

Une triste expérience démontre que l'influence d'une bonne éducation domestique ne résiste pas longtemps aux atteintes d'une mauvaise éducation scolaire. Quand l'école se dresse comme un ennemi en face du foyer, la victoire reste généralement à l'école. L'autorité de l'instituteur est prépondérante et son influence décisive dans la formation de l'enfant. Il met sur l'esprit, le cœur et la volonté de son élève une empreinte qui demeure. Voilà ce que ne doivent jamais oublier ceux qui se préoccupent du si difficile problème de l'éducation. Avec les développements rapides que prend l'instruction populaire, avec la nécessité toujours croissante où l'on est d'accentuer la formation scolaire, les peuples sont de plus en plus à la merci des éducateurs de l'enfance. C'est l'école d'aujourd'hui qui prépare la société de demain. Et c'est parce que l'école exerce cette influence toute puissante sur la vie des nations, c'est parce qu'elle est la grande pourvoyeuse d'hommes, que nous voyons se concentrer sur elle, à l'heure présente, toutes les

espérances et toutes les c aintes, et qu'autour d'elle se livrent les plus émouvantes batailles. Tous les amours et toutes les haines, tous les sublimes dévouements et tous les étroits fanatismes montent à l'assaut de cette citadelle qui garde la vie ou donne la mort, selon les maîtres qui la possèdent.

Nous voulons, nos très chers frères, vous rappeler ici les principes que l'Église enseigne touchant cette vitale question, et la ligne de conduite qu'elle trace à tous les catholiques. Pour cela, nous ne saurions mieux faire que d'emprunter à Léon XIII la doctrine si précise et si lumineuse de l'encyclique *Affari vos*, adressée, en décembre 1897, à tout l'épiscopat canadien.

« Il ne saurait être permis d'aller demander pour nos enfants le bienfait de l'instruction à des écoles qui ignorent la religion catholique, ou qui la combattent positivement, à des écoles où sa doctrine est méprisée et ses principes répudiés. Que si l'Église l'a permis quelque part, ce n'a été qu'avec peine, et en entourant les enfants de multiples sauvegardes qui, trop souvent, d'ailleurs, sont reconnues insuffisantes pour parer le danger. Pareillement, il faut fuir à tout prix, comme très funestes, les écoles où toutes les croyances sont accueillies indifféremment et traitées de pair, comme si, pour ce qui regarde Dieu et les choses divines, il importait peu d'avoir ou non de saines doctrines, d'adopter la vérité ou l'erreur. Vous êtes loin d'ignorer, vénérables frères, que toute école de ce genre a été condamnée par l'Église, parce qu'il ne se peut rien de plus pernicieux, de plus propre à ruiner l'intégrité de la foi et à détourner les jeunes intelligences du sentier de la vérité.»

Ces paroles, nos très chers frères, sont décisives. Elles résument avec précision et autorité l'enseignement de l'Église au sujet des écoles neutres et anti-catholiques. Vous y trouverez, très nettement tracée, une ligne de conduite dont il ne vous est pas permis de vous écarter sans offenser Dieu et sans mettre en péril la foi de vos enfants. Partout où existent des écoles catholiques, c'est une obligation de conscience pour les parents d'y envoyer leurs enfants. Là où ces écoles feraient défaut, nous demandons aux pasteurs et aux fidèles de travailler à en établir, en usant de tous les droits que la loi leur reconnaît ; et dans ces parties du pays, où les catholiques ne peuvent pas faire servir les taxes scolaires, qui leur sont imposées, à

l'instruction catholique de leurs enfants, qu'ils prennent tous les moyens à leur disposition pour assurer à ceux-ci, au prix même des plus grands sacrifices, le bienfait d'une éducation en conformité avec leur foi.

Après avoir signalé les écoles condamnables, Léon XIII indique quelles écoles les catholiques ont le droit et le devoir de réclamer pour leurs enfants :

« La justice et la raison exigent que nos élèves trouvent dans les écoles, non seulement l'instruction scientifique, mais encore des connaissances morales en harmonie avec les principes de leur religion, connaissances sans lesquelles, loin d'être fructueuse, l'éducation ne saurait être qu'absolument funeste. De là, la nécessité d'avoir des maîtres catholiques, des livres de lecture et d'enseignement approuvés par les évêques, et d'avoir la liberté d'organiser l'école de façon que l'enseignement y soit en plein accord avec la foi catholique, ainsi qu'avec tous les devoirs qui en découlent... Quand donc les catholiques demandent, et c'est leur devoir dè le demander et de le revendiquer, que l'enseignement des maîtres concorde avec la religion de leurs enfants, ils usent de leurs droits. Et il ne se pourrait rien de plus injuste que de les mettre dans l'alternative, ou de laisser leurs enfants croître dans l'ignorance, ou de les jeter dans un milieu qui constitue un danger manifeste pour les intérêts suprêmes de leurs âmes. »

Nous avons tenu, nos très chers frères, à remettre sous vos yeux d'aussi salutaires enseignements. Ils vous font voir quelle importance l'Église attache au grave problème de l'éducation, et de quelle maternelle sollicitude elle enveloppe ces chers enfants, qui forment la portion choisie de son troupeau. Volontiers elle fait écho au terrible anathème que Jésus a prononcé contre quiconque scandalise un seul de ces petits : « Mieux vaudrait, pour cet homme, être précipité au fond de la mer avec une meule de moulin au cou. » [1] Inspirez-vous bien de ces sentiments et laissez-vous guider par cette doctrine. Rappelez-vous toujours que l'école, pas plus que le foyer, ne saurait échapper à votre vigilant contrôle. Les leçons et les exemples du maître, comme les vôtres, donnent à l'enfant la

1. Matt., XVIII, 6.

vie ou la mort, selon qu'ils portent à son âme la vérité ou l'erreur, la vertu ou le vice. Votre œuvre ne sera donc complète, et votre devoir rempli, que le jour, où, par vos soins, l'école et le foyer, vraiment restaurés dans le Christ, prépareront à la société les citoyens et les chrétiens dont elle a besoin.

III

L'ESPRIT CHRÉTIEN DANS LA SOCIÉTÉ

La vie individuelle, après s'être développée et comme élargie dans le cadre du foyer familial, achève de rayonner et de s'épanouir sur le théâtre plus vaste de la société. L'homme n'est pas seulement membre ou chef d'une famille ; il est encore citoyen d'une ville, d'une province, d'une patrie. Dans ce cercle agrandi où s'exerce son activité, ses intérêts personnels se lient nécessairement aux intérêts d'autrui, et de cette liaison naissent pour lui des droits et des devoirs nouveaux : c'est la vie sociale. Or cette vie, complément naturel des deux autres, est soumise comme elles au jugement de Dieu, aux prescriptions de la conscience et aux enseignements de la foi. Le Christ veut régner sur la société aussi bien que sur la famille et l'individu. Pour cela, il importe que les catholiques, dans tous les actes de leur vie sociale, sachent bien s'inspirer des préceptes de l'Évangile et se montrent toujours fils respectueux et soumis de l'Église, que Jésus-Christ a établie pour éclairer, guider et sauver les nations comme les individus. Nous voulons, nos très chers frères, attirer votre attention sur les obligations très graves que vous impose le titre de citoyens catholiques, et sur la nécessité de bien imprégner d'esprit chrétien toute votre vie sociale.

1° DEVOIRS DU CITOYEN-CATHOLIQUE

Laissez-nous d'abord vous demander de toujours unir dans un indéfectible amour l'Église catholique et la patrie

canadienne, et de donner à chacune, dans vos pensées et dans votre dévouement, la place qui lui convient. « Aimer les deux patries, dit Léon XIII, celle de la terre et celle du ciel, mais de façon que l'amour de la patrie céleste l'emporte sur l'amour de la première, et que jamais les lois humaines ne passent avant la loi de Dieu, tel est le devoir essentiel des chrétiens, d'où sortent, comme de leur source, tous les autres devoirs. » [1] Pour cela, gardez bien les traditions chrétiennes que vous ont léguées vos ancêtres, et ne laissez pas s'obscurcir les principes salutaires qui doivent éclairer les mœurs publiques. Quel que soit votre rôle dans la société civile, remplissez-le avec droiture et désintéressement, plaçant l'intérêt commun avant vos intérêts personnels, vous laissant toujours guider par votre conscience de catholiques, et vous élevant au-dessus de toutes les divisions pour promouvoir le bien social et défendre les droits sacrés de la religion.

Si la loi vous donne droit de vote, sachez en user avec sagesse et honnêteté. C'est une arme puissante qu'on vous met entre les mains ; employez-la pour les bons combats. Votez librement, n'ayant en vue que le bien réel du pays, et n'obéissant qu'à la dictée d'une conscience droite et éclairée. Soyez en garde contre les tentations de la vénalité, et n'imitez jamais ceux qui mettent à prix l'exercice de leur droit. Vendre son vote, c'est vendre sa conscience et déshonorer le beau titre de citoyen. Un trafic aussi honteux répugne tout à la fois à la saine morale et au sens chrétien.

2° DEVOIRS DU LÉGISLATEUR CATHOLIQUE

Quant à ceux que le suffrage populaire porte à l'administration de la chose publique, nous leur rappelons qu'ils sont responsables à leurs électeurs, et encore plus à Dieu, de la façon dont ils remplissent leur mandat. Nous livrons à leurs réflexions ces belles paroles de Léon XIII, qui devraient servir de programme à tous les législateurs catholiques :

« Ceux qui rédigent des constitutions et font des lois

---

1. Encycl. *Sapientiae Christianae.*

doivent tenir compte de la nature morale et religieuse de l'homme, et l'aider à se perfectionner, mais avec ordre et droiture, n'ordonnant ni ne prohibant rien sans avoir égard à la fin propre de chacune des sociétés civile et religieuse. L'Église ne saurait donc être indifférente à ce que telles ou telles lois régissent les États, non pas en tant que ces lois appartiennent à l'ordre civil et politique, mais en tant qu'elles sortiraient de la sphère de cet ordre et empiéteraient sur ses droits. L'Église a encore reçu de Dieu le mandat de s'opposer aux institutions qui nuiraient à la religion, et de faire de continuels efforts pour pénétrer de la vertu de l'Évangile les lois et les institutions des peuples. Et comme le sort des États dépend principalement des dispositions de ceux qui sont à la tête du gouvernement, l'Église ne saurait accorder ni son patronage ni sa faveur aux hommes qu'elle sait lui être hostiles, qui refusent ouvertement de respecter ses droits, et qui cherchent à briser l'alliance établie par la nature même des choses entre les intérêts religieux et les intérêts d'ordre civil. Au contraire, son devoir est de favoriser ceux qui ont de saines idées sur les rapports de l'Église et de l'État, et s'efforcent de les faire servir par leur accord au bien général. »[1]

Pour suivre ce programme, que leur trace un maître dont l'autorité est indiscutable, nos hommes publics ont besoin d'être bien informés. Dans tout pays chrétien, les deux sociétés civile et religieuse se touchent de près et leurs intérêts se mêlent et se confondent assez souvent. L'Église reconnaît que le pouvoir civil est indépendant « dans les limites parfaitement déterminées et tracées en conformité de sa nature et de son but spécial » ; [2] mais, indépendante elle aussi, dans le domaine qui lui est propre, elle exige le respect de tous ses droits, afin d'accomplir la bienfaisante mission dont l'a investie son divin Fondateur.

Il importe encore de ne pas marcher à l'aveugle sur ces frontières, parfois un peu indécises, où se rencontrent les deux pouvoirs. Il y surgit souvent des questions complexes et délicates, où des intérêts temporels se mêlent à des intérêts d'ordre religieux et moral. Pour les traiter avec compétence et les

1. Encycl. *Sapientiae Christianae.*
2. *Immortale Dei.*

résoudre avec équité, il ne suffit pas de connaître les exigences de la politique et d'avoir en vue le progrès matériel de son pays, il faut encore tenir compte des droits supérieurs de l'Église et avoir à cœur de ne jamais les sacrifier. Voilà pourquoi nous recommandons à tous les législateurs catholiques de se renseigner avec soin en pareille matière. La connaissance du droit public de l'Église est, en effet, indispensable à ceux qui ont le redoutable honneur de préparer, de voter et d'appliquer les lois de la nation, afin qu'ils ne soient jamais exposés à faire ce que la conscience catholique réprouverait.

3° DEVOIRS DE L'ÉCRIVAIN CATHOLIQUE

Parmi les auxiliaires efficaces qui aident l'Église à faire connaître, à défendre ses droits et à assurer le règne de Jésus-Christ sur la société, il convient de mentionner les écrivains et, plus particulièrement, les journalistes catholiques.

Personne n'ignore, en effet, la place prépondérante que prennent aujourd'hui le livre, la revue, la brochure et le journal. Ils sont devenus les principaux semeurs d'idées et, bien souvent, les maîtres incontestés de l'opinion publique. Sous toutes les formes, mais surtout sous la forme du journal, la presse est la grande et parfois l'unique éducatrice des multitudes. Elle pénètre partout, s'adresse à toutes les classes et à tous les âges, traite tous les sujets, met et tient en éveil toutes les curiosités, et s'empare peu à peu des esprits qu'elle forme et déforme à son gré. Son influence est très souvent décisive et ses jugements sans appel.

Il n'est donc pas étonnant que les ennemis de l'Église aient songé à s'emparer d'une arme si puissante et à la faire servir à leurs desseins pervers. Qui niera qu'une presse impie et licencieuse soit pour beaucoup dans la guerre livrée aujourd'hui à la religion et à la morale chez plusieurs peuples du vieux monde ? C'est, en effet, par les mille voix de la presse que les erreurs se sont propagées si nombreuses, si vite et si loin depuis un siècle ; c'est le mauvais journal qui a battu en brèche, discrédité dans l'opinion toutes les institutions religieuses que nous avons vues disparaître ; c'est par les journaux

et par les romans, non moins que par les pièces de théâtre, que s'est préparée la loi du divorce, vrai fléau de la société moderne ; c'est dans les journaux qu'a été menée la campagne contre l'éducation chrétienne de la jeunesse, et ce sont leurs sophismes cent fois répétés qui ont frayé la voie à l'école neutre. Toutes les mesures de persécution et de haine qui ont été prises, en ces derniers temps, contre l'Église et contre ses œuvres, n'auraient jamais été acceptées si la mauvaise presse n'avait d'avance préjugé et égaré l'opinion publique. A l heure qu'il est, nos très chers frères, les mauvais journaux, dans le monde entier, l'emportent de beaucoup sur les bons par le nombre et par l'influence. La puissance énorme de la presse est donc au service de l'erreur contre la vérité, de Satan contre Jésus-Christ. Il ne faut pas, dès lors, être étonné que les doctrines erronées et subversives, les préjugés vulgaires et les opinions malsaines pénètrent partout et se propagent avec une effrayante rapidité. Ce qui s'est passé ailleurs est une leçon pour notre jeune pays. Loin de nous la pensée d'appliquer à la presse canadienne en général ce que nous venons de dire ; mais nous devons prévenir le danger. Aussi, sommes-nous convaincus que la création, la diffusion, le soutien constant de journaux véritablement catholiques est une œuvre souverainement utile, et nous ne craignons pas de dire qu'elle est de nos jours une absolue nécessité. Et, en cela, nous croyons rendre la pensée du Pape Pie X, qui disait, dans un bref à Mgr l'Archevêque de Québec, en date du 27 mai 1907 :

« Le trait caractéristique de notre époque c'est que, pour tout ce qui regarde les façons de vivre et de penser, on s'inspire d'ordinaire des feuilles quotidiennes répandues partout. Il faut donc, pour guérir les maux de notre temps employer des moyens qui soient appropriés à ses habitudes. C'est pourquoi aux écrits opposons les écrits ; aux erreurs propagées ça et là, la vérité : au poison des mauvaises lectures, le remède des lectures salutaires ; aux journaux dont l'influence pernicieuse se fait sentir tous les jours, le bon journal. Mettre de côté de semblables moyens, c'est se condamner à n'avoir aucune action sur le peuple, et ne rien comprendre au caractère de son temps ; au contraire, celui-là se montrera juge excellent de son époque, qui, pour semer la vérité dans les âmes et la propager parmi le

peuple, saura se servir avec adresse, zèle et constance de la presse quotidienne.»

Les devoirs des journalistes catholiques sont graves et nombreux. Il serait trop long de les énumérer ici. Au reste, les trois derniers pontifes, Pie IX, Léon XIII et Pie X se sont exprimés là-dessus avec tant de force et de clarté, et leurs Actes sont si facilement accessibles à tous, que nous préférons y renvoyer tout simplement ceux qui assument la noble et difficile mission d'éclairer et de diriger l'opinion publique. Ils trouveront là les avertissements, les conseils et les encouragements qui leur sont nécessaires.

Nous signalerons, cependant, ce qui nous paraît être le trait caractéristique de l'écrivain catholique : la soumission filiale et respectueuse à l'autorité ecclésiastique. Le Pape et les évêques sont chargés d'instruire et de gouverner l'Église de Dieu. Leur pouvoir ne se renferme pas dans les strictes limites de la foi ; il s'étend à tout ce qui regarde la bonne discipline morale du peuple chrétien. Or l'obéissance des fidèles doit se montrer partout où s'affirme et s'exerce l'autorité légitime des pasteurs. Ils manquent donc à leurs devoirs les écrivains catholiques qui, sans résister de front à leurs chefs spirituels, entravent cependant leurs desseins par de sourdes oppositions, et combattent leur autorité en cherchant, par des détours habiles, à la diminuer ou à s'y soustraire. « Que les journalistes catholiques, dit Léon XIII, se gravent bien dans l'esprit que s'ils osent enfreindre ces prescriptions et se livrer à leur appréciation personnelle, soit en préjugeant les questions que le Saint-Siège n'a pas encore décidées, soit en blessant l'autorité des évêques et en s'arrogeant une autorité qu'ils ne sauraient avoir, qu'ils soient bien convaincus que c'est en vain qu'ils prétendent conserver l'honneur du nom de catholiques et servir les intérêts de la très sainte et très noble cause qu'ils ont entrepris de défendre et de glorifier. »[1]

Nous ajouterons ici cette autre direction si sage et si opportune donnée par Léon XIII dans une de ses encycliques :

« Que les journalistes considèrent que l'œuvre de la presse sera, sinon nuisible, du moins fort peu utile à la religion, si

---

1. Lettre à l'Arch. de Tours.

l'accord ne règne pas entre ceux qui tendent au même but. Ceux qui veulent servir l'Église utilement, ceux qui désirent sincèrement défendre par leurs écrits la religion catholique doivent combattre avec un parfait accord, et, pour ainsi dire, en rangs serrés. Aussi, ceux-là paraîtraient plutôt déclarer la guerre que la repousser qui disperseraient leurs forces par la discorde. »[1]

Enfin, que les journalistes catholiques sachent s'élever au-dessus des intérêts de partis, chaque fois que les intérêts de la religion sont en cause.

Dirigés par des catholiques sincères, dans un esprit de foi et de respectueuse soumission à tous les enseignements de l'Église, les journaux sont de puissants maîtres de vérité et de vertu. Par la variété et l'étendue de leur apostolat, ils atteignent tous les milieux, poursuivent le vice et l'erreur dans toutes leurs voies tortueuses et jusqu'au fond des obscures retraites où ils cherchent à se dissimuler. Aux attaques de l'ennemi ils donnent tout de suite la réponse qu'on attend et qui déjoue les sophismes, dissipe les insinuations malveillantes et met en leur vraie posture les calomniateurs ; sur toutes les questions qui préoccupent le public et où la passion et l'intérêt font glisser tant de ténèbres, ils projettent la sereine lumière qui éclaire l'opinion et lui permet de bien s'orienter ; ils réveillent les énergies, groupent les volontés et remontent les courages en jetant le cri d'alarme et en montrant le drapeau qu'il faut suivre. Belle et glorieuse mission, bien capable de tenter le zèle et le dévouement de ceux qui ont reçu de Dieu quelque talent et qui veulent le faire fructifier ; bien digne aussi de recevoir de tout le peuple chrétien les encouragements et l'appui pratique dont elle a besoin pour réussir !

Qu'ils croissent donc et se multiplient les journaux vraiment catholiques. Que partout, dans notre pays, et dans toutes les langues, ils exercent leur fécond apostolat et portent la bonne nouvelle du Christ. C'est notre ardent désir que les fidèles s'y abonnent et les soutiennent de toute façon, que le clergé les encourage et travaille à leur diffusion. Il n'y a peut-être pas, à l'heure actuelle, de moyen plus efficace de défendre

1. Encycl. *Longinqua Oceani.*

la cité du bien, que de poster solidement, sur les remparts dressés par notre foi, les vaillantes sentinelles du journalisme catholique, et de les aider, par notre confiance et nos secours opportuns, à faire bonne garde, à épier attentivement les mouvements de l'ennemi et à repousser toutes les attaques parties de la cité du mal.

4° NOS PLAIES SOCIALES

Toute société qui veut faire fleurir en son sein les mœurs chrétiennes doit s'appliquer à combattre le vice sous toutes ses formes, à guérir surtout certaines plaies infectieuses qui s'attaquent à presque tous les corps sociaux et y trouvent trop souvent un fertile champ de culture. Notre pays n'a pas échappé à ce danger. Le vice a poussé contre nous son flot envahissant, et, malgré la vigilance des pasteurs, malgré la foi encore vive de nos populations, il a forcé nos frontières et exerce un peu partout ses ravages. Aussi, ne pouvons-nous, nos très chers frères, terminer cette lettre, sans jeter un cri d'alarme et vous conjurer de veiller, de combattre et de prier.

Il serait trop long de faire ici le douloureux dénombrement des fléaux qui menacent l'intégrité de votre foi et la pureté de vos mœurs ; mais nous devons vous mettre en garde contre le blasphème, le parjure, les mauvais théâtres et la profanation du dimanche. Ce sont là, nos très chers frères, de terribles ennemis de votre salut, contre lesquels il faut mener une guerre sans trêve ni merci. Leur triomphe, dans une société, signifie la mort de l'esprit chrétien et le retour au paganisme.

Parmi les plaies sociales qui ont déjà fait beaucoup de mal à notre pays, nous tenons particulièrement à indiquer l'alcoolisme. Il est peu de vices qui soient plus féconds en ruines que celui-là ; il n'en est point qui ouvrent plus sûrement et plus vite la voie à toutes les déchéances physiques, intellectuelles et morales. L'alcool est un poison qui a ce terrible pouvoir de s'attaquer à la fois à l'âme et au corps, dont il paralyse toutes les énergies et épuise toutes les sources vives.

L'appétit grossier, insatiable et immoral qu'il développe dans les sens, est une des passions les plus avilissantes et les plus inguérissables que l'on connaisse. Ses victimes sont un objet de scandale ou d'horreur pour la société, en attendant qu'elles aillent grossir la triste clientèle des hôpitaux et des maisons de santé.

Une expérience déjà vieille, et toujours renouvelée, nous apprend ce que deviennent les fortunes, quand elles sont mises au service de cette exigeante passion ; elle nous montre aussi comment le salaire de l'ouvrier, au lieu d'aller porter au foyer le pain de chaque jour et le modeste confort dont il a besoin, s'arrête souvent en chemin, et tombe aux mains de l'aubergiste complaisant, qui vend à ce prix le déshonneur du père de famille, la misère et la honte de la femme et des enfants. Si nous consultons les statistiques, elles nous révèlent qu'il se consomme annuellement, en notre pays, pour plus de cent millions de piastres de liqueurs alcooliques. Or, la plus grande partie de cette somme constitue le budget où s'alimente le vice, et où se gaspillent les trésors de force physique et de vigueur intellectuelle et morale, que Dieu a si libéralement accordés à notre peuple.

L'Église ne cède donc pas à des craintes chimériques quand elle fait appel à ses enfants, et que, les groupant sous l'étendard de la croix, elle organise une vigoureuse campagne contre l'un des pires ennemis de la religion et de la patrie. En cela, elle reste fidèle à son rôle et à ses traditions. La guerre au fléau de l'alcoolisme remonte à l'origine même de notre pays. Quand la traite de l'eau-de-vie menaçait de ruiner ici la civilisation naissante, un homme se dressa fièrement en face des trafiquants cupides, qu'encourageait l'appui plus ou moins avoué du pouvoir : ce fut notre premier et illustre évêque, Mgr de Laval. Dans le duel émouvant qui eut lieu alors, et dont les adversaires nous apparaissent aujourd'hui éclairés par la pleine lumière de l'histoire, le beau rôle reste au vaillant apôtre de la tempérance. C'est lui qui fut le vrai patriote et le clairvoyant defenseur des intérêts matériels et religieux de la colonie.

Héritiers de ce grand évêque, nous avons à cœur de continuer aujourd'hui la croisade dont il fut ici le héraut intrépide. A son exemple, nous voudrions arracher notre peuple au péril

toujours renaissant de l'alcoolisme. Nous avons la ferme confiance que nos efforts ne seront pas inutiles. Déjà de très appréciables résultats ont été obtenus, et tout nous fait espérer qu'ils seront durables.

Presque partout, les autorités civiles ont donné leur indispensable concours et se sont employées avec un véritable sens chrétien à enrayer le fléau. On a surtout compris qu'il fallait atteindre le mal à sa source, supprimer le commerce des boissons enivrantes partout où cela est possible, ailleurs le diminuer et le contrôler plus sévèrement, et établir une législation qui mette des entraves sérieuses au vice et facilite aux bons citoyens la tâche d'écarter le danger et de faire cesser les désordres.

Nous félicitons de grand cœur tous ceux qui ont travaillé à cette cause de relèvement social ; nous les encourageons à persévérer dans leurs nobles efforts, et à étendre leur zèle à toutes les entreprises de préservation et d'assainissement moraux.

Un autre péril menace la foi catholique en ce pays, et devient une véritable plaie sociale : nous voulons parler des mariages mixtes. L'Église s'y est toujours opposée fortement, parce qu'elle les considère comme très préjudiciables au bien de la religion. Une longue et triste expérience prouve qu'elle a raison. De tels mariages sont souvent une cause de perversion pour la partie catholique, et rendent toujours très difficile l'éducation catholique des enfants. Aussi, quand on cherche la cause des trop nombreuses défections qui ont affligé l'Église, au Canada et ailleurs, on constate qu'un très grand nombre sont dues aux mariages mixtes.

Voilà pourquoi, nos très chers frères, nous jugeons à propos de vous donner ici un solennel avertissement. Nous vous le répétons, l'Église est opposée à ces sortes d'unions. C'est donc le devoir d'un vrai catholique de tenir compte pratiquement d'une opposition si autorisée et si justifiable. C'est aussi le devoir des parents de faire connaître à leurs enfants cet enseignement de l'Église, et de veiller sévèrement sur eux afin que rien dans leurs relations sociales ne les expose à s'engager dans ces liaisons dangereuses qui conduisent aux mariages mixtes.

Nous exhortons tous les curés et les missionnaires à bien

instruire les fidèles sur ce grave sujet, et à insister sur la nécessité de prévenir le danger en fuyant toutes les occasions qui peuvent le faire naître. Ce n'est pas trop de toutes les bonnes volontés et de tous les efforts réunis pour mettre la foi de notre peuple à l'abri d'un si grand mal.

Il nous reste, nos très chers frères, un dernier danger à vous signaler, l'un des plus funestes à une société chrétienne, puisqu'il s'attaque au Christ et à son Église et cherche à détruire leur influence sur les âmes : nous voulons parler des sociétés secrètes et des sociétés neutres. Par sociétés secrètes nous entendons toutes les associations ténébreuses qui se rattachent, plus ou moins directement, à la franc-maçonnerie, et qui, sous des noms divers, travaillent avec une même persistance et une même énergie à ruiner le catholicisme dans le monde.

Malgré les condamnations sévères et souvent répétées des Souverains Pontifes, ces sectes malfaisantes ont poursuivi leurs desseins et accompli leur œuvre néfaste au sein des nations catholiques. On retrouve leur influence et leur inspiration dans ces lois de malheur qui veulent asservir l'Église et la réduire à l'impuissance ; dans ces doctrines subversives de l'autorité et de l'ordre public, qui fermentent au sein des masses populaires, et qui éclatent de temps à autre en de sinistres explosions de crimes et d'anarchie ; dans ces complots savamment ourdis et habilement menés contre la liberté d'enseignement et les droits inaliénables des parents et de l'Église en matière d'éducation. « Dans l'espace d'un siècle et demi, dit Léon XIII, la secte des francs-maçons a fait d'incroyables progrès. Employant à la fois l'audace et la ruse, elle a envahi tous les rangs de la hiérarchie sociale et commence à prendre, au sein des États modernes, une puissance qui équivaut presque à la souveraineté... On en est venu à ce point qu'il y a lieu de concevoir pour l'avenir les craintes les plus sérieuses, non certes en ce qui concerne l'Église, dont les solides fondements ne sauraient être ébranlés par les efforts des hommes, mais par rapport à la sécurité des États, au sein desquels sont devenues trop puissantes ou cette secte de la franc-maçonnerie ou d'autres associations similaires qui se font ses coopératrices et ses satellites. »[1]

1. Encycl. *Humanum genus.*

Nous avons la douleur de constater, nos très chers frères, que les sociétés secrètes ont réussi à recruter des adeptes en notre pays, même dans les rangs de ceux qui prétendent au titre de catholiques. Voilà pourquoi nous jugeons à propos de rappeler ici les condamnations sévères prononcées par l'Église contre ceux de ses enfants qui, foulant aux pieds les promesses de leur baptême et les enseignements de leur foi, ne craignent pas d'entrer dans ces loges maçonniques et d'y pactiser avec les pires ennemis de la religion. Une pareille trahison ne saurait aujourd'hui se justifier par l'ignorance, encore moins par la poursuite de quelques avantages matériels. Ceux qui s'en rendent coupables sont retranchés, par le fait même, du corps de l'Église, et s'exposent, s'ils meurent sans reconnaître leur faute et sans réparer le scandale donné, à toutes les rigueurs des lois ecclésiastiques.

A côté de ces sociétés formellement condamnées par l'Église, il en existe d'autres sur qui ne pèse pas une pareille condamnation, mais qui doivent être tenues pour suspectes par des catholiques. Ce sont toutes les sociétés, d'ordre économique ou moral, qui font profession de neutralité religieuse, ouvrent leurs rangs aux hommes de toute croyance, mettent toutes les religions sur un pied de complète égalité, et que, pour ces motifs, on appelle sociétés *neutres*. De telles sociétés ne sont pas nécessairement hostiles à l'Église ; il peut même arriver que l'on y affecte une grande déférence pour la religion catholique, dont les fidèles fournissent les meilleures recrues et les plus gros bénéfices.

Mais, ne vous y trompez pas, nos très chers frères, les sociétés neutres sont rarement inoffensives et causent presque toujours de graves préjudices aux catholiques qui s'y enrôlent. Le principe de neutralité, qu'on y met en pratique, est un principe faux et extrêmement dangereux. Un catholique ne peut pas admettre que toutes les religions sont égales, puisqu'il sait que la vérité est une, et que cette vérité c'est le Christ vivant dans son Église jusqu'à la consommation des siècles. Cependant, à force de fréquenter les milieux où l'erreur réclame et obtient tous les droits et tous les honneurs de la vérité, à force de respirer l'atmosphère d'indifférence religieuse créée par cette perpétuelle confusion, il finira par en subir l'influence néfaste, et par perdre l'intégrité de sa foi.

A ce premier péril s'en ajoute un autre non moins grave. On ne sait jamais en quelles mains ni sous quelles influences sont placées ces sociétés neutres. Elles peuvent sortir un jour ou l'autre de leur prétendue neutralité, et mériter la condamnation de l'Église. L'expérience nous montre que ce n'est pas là une supposition chimérique. Et alors, les catholiques, qui ont commis l'imprudence d'entrer dans une société ainsi condamnée, se trouvent placés dans la pénible alternative de sacrifier les épargnes qu'ils lui ont confiées, ou de renoncer à la pratique de leur religion et de mettre en grand danger leur salut éternel. De tristes exemples nous prouvent que, en pareil cas, beaucoup de catholiques choisissent la pire solution et sacrifient leurs âmes à leur argent.

Voilà pourquoi, nos très chers frères, nous jugeons à propos de vous donner ici un solennel avertissement, et de vous répéter ce que disait Léon XIII dans son encyclique aux évêques des États-Unis : « Il faut fuir, non seulement les associations ouvertement condamnées par le jugement de l'Église, mais encore celles que l'opinion des hommes sages, principalement des évêques, signale comme suspectes et dangereuses. Bien plus, et c'est un point très important pour la sauvegarde de la foi, les catholiques doivent s'associer de préférence à des catholiques, à moins que la nécessité ne les oblige à agir autrement. » [1] Cette règle si sage vous est tracée par la suprême autorité de l'Église. Nous vous conjurons de la suivre fidèlement. Vous y trouverez, avec une meilleure garantie de vos intérêts matériels, la sécurité de votre foi, la paix de vos consciences et les bénédictions du ciel.

CONCLUSION

Tels sont, nos très chers frères, les enseignements que nous voulons offrir à vos sérieuses méditations, et qui doivent servir comme de couronnement aux travaux du premier Concile Plénier de Québec. Nous prions Marie, Mère du Bon

1. Encycl. *Longinqua Oceani.*

Conseil et secours des chrétiens, de vous aider à mettre fidèlement en pratique des avis qui vous sont donnés en toute charité et pour votre plus grand bien. Tous nos vœux seraient comblés si les principes que nous venons d'exposer servaient désormais à éclairer votre vie privée et votre vie publique, votre vie domestique et votre vie sociale. Nous verrions alors le Christ triompher, régner et commander en maître ; et il exprimerait une consolante et féconde réalité ce chant qui montait joyeux et vibrant sous les voûtes de la basilique de Québec, à la clôture du Concile : *Christus vincit, Christus imperat, Christus regnat !*

† Donat, Archevêque d'Éphèse, Délégué Apostolique.
† Louis Nazaire, Archevêque de Québec.
† L.-P. Adélard, Archevêque de Saint-Boniface.
† Paul, Archevêque de Montréal.
† Charles Hugues, Archevêque de Kingston.
† Edward Joseph, Archevêque de Halifax.
† Fergus Patrick, Archevêque de Toronto.
† John, Évêque d'Antigonish.
† Thomas Joseph, Évêque de Hamilton.
† Richard Alphonsus, Évêque de Peterborough.
† André Albert, Évêque de Saint-Germain de Rimouski.
† James Charles, Évêque de Charlottetown.
† Joseph Médard, Évêque de Valleyfield.
† Michel Thomas, Évêque de Chicoutimi.
† Paul, Évêque de Sherbrooke.
† Narcisse Zéphirin, Évêque de Pembroke.
† François Xavier, Évêque des Trois-Rivières.
† Timothy, Évêque de Saint-Jean, N.-B.
† Émile, Évêque de Saint-Albert.
† Thomas Francis, Évêque de Chatham.
† Hermann, Évêque de Nicolet.
† Joseph Alfred, Évêque de Joliette.
† David Joseph, Évêque du Sault-Sainte-Marie.
† Alexis Xyste, Évêque de Saint-Hyacinthe.
† William Andrew, Évêque d'Alexandria.
† Albert, Évêque de Prince-Albert.
† Alexander, Évêque de Victoria.
† Émile, Évêque d'Ibora, Vic. Apostolique d'Athabaska.

† Gabriel, Évêque d'Adramyte, Vic. Apost. de Mackenzie.
† Gustave, Évêque de Sicca, V. Ap. du Golfe Saint-Laurent.
† Élie Anicet, Év. de Catenne, V. A. du Témiscamingue.
† Zotique, Évêque de Pogla, Aux. de Montréal.
† Paul Eugène, Évêque d'Eleuthéropolis, Aux. de Québec.
† Célestin, Évêque d'Arcadiopolis, Coad. d'Athabaska.
Émile Bunoz, o. m. i., Préfet Apostolique du Yukon.
John Welch, o. m. i., Adm. de Vancouver, *sede vacante.*
Jos.-Onésime Routhier, Adm. d'Ottawa, *sede vacante.*
Jos.-Édouard Meunier, Adm. de London, *sede vacante.*

PASTORAL LETTER

OF THE

FATHERS OF THE FIRST PLENARY COUNCIL

OF QUEBEC

ON THE CHRISTIAN SPIRIT IN THE INDIVIDUAL, IN THE FAMILY AND IN SOCIETY

To the Clergy, Secular and Regular, to the Religious Communities, and to all the Faithful throughout Canada, Health and Benediction in the Lord.

Dearly Beloved Brethren,

The Church in Canada has held her first Plenary Council. Assembled in the ancient City of Champlain, where still vibrate the echoes of the never-to-be-forgotten celebration of its third centenary, grouped about the tomb where rest, in the Seminary's pious keeping, the venerated remains of the first Bishop of Quebec, your chief pastors have calmly studied together, one in mind and heart, how best to advance in this our country the influence of God's Church and the good of immortal souls. After having confided their deliberations to the guidance of the Holy Ghost, and called to their consultations men most noteworthy for erudition, wisdom and piety, they have enacted such decrees as they judged to be most conducive to the spiritual welfare of the faithful committed to their care.

These decrees, after having been submitted to the supreme authority of Rome, will be made public, to be thenceforward a guide for your faith and a rule for your conduct. But, in the meantime, it is our desire, Dearly Beloved Brethren, at once to open our hearts to you, in gratitude for the fervent prayers you have sent up to Heaven to draw down God's blessings on our all-important labors. These prayers have been heard, as we have amply experienced in the sustaining effects of the divine protection. Jesus Christ, who has promised to be wherever two or three should be gathered together in His name, has manifestly blessed by His presence those solemn assemblies in which bishops and priests, animated by the spirit of that Divine Master, entertained no other ambition but to exalt His work and to extend His kingdom.

Your petitions will now, therefore, be succeeded by thanksgiving, in union with ours; with us you will glorify God, who has just given us so touching a proof of His bounty. And, that your gratefulness be not without fruit, you will strive to be more and more worthy of His favors, by accomplishing ever more faithfully His holy will.

In this Pastoral Letter, which complements the work of the Council, we unite our voices and our hearts to offer you a solemn attestation of our affection and solicitude, and to sow in your minds the seeds of good counsel. It is the entire Canadian Hierarchy that now addresses you. Receive therefore with respect, and meditate with care, these its teachings, which are dictated by a great love for your souls, and have for object your highest spiritual interests.

Taking our inspiration from the admirable programme which Pius X traced for himself at the outset of his pontificate, and convinced with him that there is no salvation for either individual or society, that does not rest on that foundation « which is laid; which is Christ Jesus »[1], we join our voice to his in exhorting you to « re-establish all things in Christ »[2], and to engrave the indelible impress of His spirit upon your private, your domestic, and your social life.

1. 1 Cor. III, 11.
2. Ephes. I. 10.

I

THE CHRISTIAN SPIRIT IN PRIVATE LIFE

The great duty of him who bears the name of Christian is to constantly endeavor to reproduce in his own life the essential features of the life of the Saviour. To the fulfilment of this we are exhorted by the Apostle, « that, as he says, the life also of Jesus may be made manifest in our mortal flesh ». [1] We beg of you, Dearly Beloved Brethren, to earnestly reflect upon the meaning of these words and to accept with generosity their practical conclusions.

1° THE MODEL OF THE CHRISTIAN LIFE

The most important of these conclusions is that you must make special efforts to become intimately acquainted with the model offered for your imitation. St Paul beseeches the Corinthians to be his followers, as he also is a follower of Christ. [2] But he points out that, to win that title, he had devoted himself to constant study of the divine Model, saying, with truly apostolic pride : « When I came to you... I judged not myself to know anything among you but Jesus Christ, and Him crucified ». [3]

Meditate well this lesson, Dearly Beloved Brethren, in order to fully realize how necessary it is for Christians to study the life of Our Lord, that they may be enabled to profit by His example. Alas, it is not for this knowledge of Jesus that men show themselves most eager. How comparatively few are those who make it a constant duty to open the Holy Gospels for the purpose of placing themselves in presence of

---

1. 2 Cor. IV, 11.
2. 1 Cor. IV, 16.
3. 1 Cor. II, 2.

the Divine Master, to study His actions, to drink in His words, and to commune with Him in intimate and holy familiarity. A craving for profane sciences is freely indulged; it is considered a source of legitimate pride to know all about the occurrences and the people that attract public attention. But of Jesus Christ what definite knowledge is generally possessed? What efforts are made to keep in the proper light His divine figure, His counsels and precepts, His blessings and His perfections?

And yet, more pronounced than ever becomes the necessity to him who would live by faith and be a real Christian, of seriously entering into the school of Christ, and of learning from Him both the theory and the practice of wisdom. Hell, though unable to prevail against the Son of God, lets loose against Him all its fury, and madly strives to make Him unrecognizable in the sight of men. Following the long line of heresies by which the agents of evil have so often attempted throughout the ages to travesty His doctrine, behold these recent years have brought forth an error, which is an aggravated embodiment of all the rest, designed to attack the very person of the Divine Redeemer.

Under the plea of representing Christ to us in a new light, more in conformity with human science, the so-called Modernists portray for us but an unseemly caricature of the Saviour. In contemplating this repulsive mockery we may indeed sorrowfully repeat the words of Isaias inspired by the prophetic vision of the Messiah in the hour of His passion: « We have seen him and there was no sightliness that we should be desirous of him ». [1]

Far other is the Christ whom the Church adores, and whom the Gospels and tradition represent to us, the God made man, who came upon earth as the true light, and who founded with His blood an institution, divine like Himself, by means of which He continues to teach all truth to mankind. Vicar of that Christ on earth, the Holy Father calls upon us to re-establish in Him our whole life, and, to that end, to fix well in our minds an impression of Him that corresponds

1. Isaias LIII, 2.

with the reality. Read frequently the Holy Gospels in the approved text ; read also some of the excellent histories of Our Lord's life that may be recommended to you by your pastors ; listen attentively, and with a lively spirit of faith, to the sermons preached for your instruction on the teaching and example of the Son of God. His doctrine and His life will, as a result, be reflected in your belief and in your habits. You will draw your light directly from the divine flame, and you will have an incentive to adorn your souls more and more with those qualities which make so grand and beautiful the soul of Jesus Christ.

2° CHARACTERISTIC FEATURES OF THE CHRISTIAN LIFE

Christian life, Dearly Beloved Brethren, has its outward manifestation in assistance at public services of religion, in the frequentation of the sacraments, and in the practice of acts which lend to human conduct a complexion of integrity and honesty. These exterior appearances, however, do not constitute life ; indeed, they may go hand in hand with death : « Thou hast the name of being alive, and thou art dead », [1] says the Apostle St John to the Angel of the Church of Sardis.

To live the life of a Christian, then, means to have the spirit of Jesus Christ. « If any man, says St. Paul, have not the spirit of Christ, he is none of His ». [2] It is easy to deduce from this the nature of the Christian spirit. It is an aggregation of intellectual and moral qualities and habits that incline us to think, feel and act in a manner conformable to the thoughts, sentiments and actions of Jesus Christ Himself. We find this clearly epitomized in the exhortation of the Apostle : « Let this mind be in you which was also in Christ Jesus ». [3]

If you carefully study the life of the Saviour, if you search, beneath the letter of the Gospel, for the spirit of the

1. Apoc. III, 1.
2. Rom. VIII, 9.
3. Phil. II, 5.

Master, — which should be that of the disciple — you will very soon discover that the sayings and actions by which this spirit makes itself known to us, in no wise agree with those inspired by the spirit of the world. Between the two there is unalterable opposition, and it is a fatal error to assume that they may be joined and mingled together in one's conduct. « No man can serve two masters », [1] says our Divine Lord, and you are well aware how relentlessly He upbraided the spirit of the world.

Place yourselves, therefore, Dearly Beloved Brethren, in the school of the Divine Master, to be there fully imbued with His spirit.

He will begin by teaching you humility : « Learn of Me, because I am meek and humble of heart ». [2] Humility is the fundamental virtue of the Christian life.

The first Adam debased humanity by seeking through pride to raise himself to the level of God ; the new Adam lifts it up again by the lowering of God to the level of man. Now the place held by humility in the salvation of the individual soul, is of the same rank and importance as it occupied in the mystery of our redemption. « God resisteth the proud and giveth grace to the humble ». [3] Pride, therefore, is the cause of all our shortcomings, both intellectual and moral, and it bows irrevocably beneath the pitiless yoke of the demon the souls that refuse to accept the sweet and easy yoke of Jesus. Humility on the contrary opens up the fountains of the graces which illuminate and strengthen. It is real wisdom, according to these words of the Holy Ghost : « Where humility is, there also is wisdom ». [4]

Obedience, the handmaid of humility, constitutes the second distinguishing mark of the Christian spirit. It is a virtue dear above all others to the Heart of Jesus, since He made it play such an important part in His own life. The Gospel summarizes the greater part of the mortal life of the Saviour in these few simple words : « He was subject to

---

1. Matt. VI, 24.
2. Matt. XI, 29.
3. James IV, 6.
4. Prov. XI, 2.

them », [1] and the Apostle St. Paul finds no eulogy for Him more beautiful or more expressive than this : « obedient unto death, even the death of the Cross ». [2]

The demon, offspring and victim of the first revolt, spares no effort to drag mankind after him, both in the fault that proved his destruction and the chastisement with which he is eternally stricken. The undying enemy of Christ, he knows no other ambition than to snatch from Him the souls reclaimed by the Cross ; exiled from Heaven, he is bitterly determined to lead astray all those who set forward towards it in holy hope ; and he finds no more effective instrument for his perverse designs than the spirit of disobedience. Alas ! that he has succeeded in poisoning with that evil spirit so great a number of Christians.

It is an indisputable fact that the most widespread evil of our day is that of false independence and insubordination. The Holy Spirit teaches us that all lawfully constituted authority comes from God : « There is no power but from God », [3] and shows that consequently resistance to authority means resistance to God : « Therefore he that resisteth the power, resisteth the ordinance of God ». [4] Now authority seems in our day intolerable to many. They demand liberty uncontrolled by authority, forgetting that such liberty is inordinate and destructive. Under pretext of evading rule which they find irksome, they lapse into licence and throw themselves headlong into degrading slavery to greed and passion.

Nor is the authority od Jesus Christ and of His Church free from the effects of that spirit of insubordination ; at times through ignorance, at times even designedly and with malice, attempts are made to restrict the rights of those who command in the name of God, and the discipline and laws of the Church are called into question with an independence which is all the more regrettable when it springs from a false education.

Let us remind you, Dearly Beloved Brethren, that the

---

1. Luke II, 51.
2. Phil. II, 8.
3. Rom. XIII, 1.
4. Rom. XIII, 2.

mission of the Church springs fron no human power, but from Christ alone, who has stamped its character and set forth its scope in these words : « Going, therefore, teach ye all nations..., teaching them to observe all things whatsoever I have commanded you » [1] It is that same Jesus Christ Our Saviour, who still lives in His Church and continues to speak to you by the mouth of His ministers, to whom He has said : « He that heareth you, heareth Me ; and he that despiseth you, despiseth Me ». [2]

Christians who have lost their grasp on these elementary principles are indeed greatly to be pitied. We know quite well that they succumb to pernicious influences, the fulness of whose malice they do not realize. The storm of revolt that sweeps over modern society shakes convictions hitherto reputed firm, and weakens in otherwise generous souls respect for the most sacred things and persons. Self-styled friends of the people strive to convince them that the yoke of the Church is too heavy on their shoulders, and that the influence which religious authority seeks to assume over them is intrusive and unwarrantable.

Prominent among the qualities with which the Church has been endowed by her Divine Founder is the fact that she is a nursery of discipline and obedience. It is as a result of this that she maintains such wonderful and fruitful union among her children, and scatters her path through the ages with works that perish not. Upon her fall the blessings promised by God to Abraham : « In thy seed shall all the nations of the earth be blessed, because thou hast obeyed My voice ». [3] If the various sects which have separated themselves from her, though not wanting in noble souls and generous impulses, exhaust their forces in endless divisions and useless quarrels, is it not owing to the fact that, being themselves the fruit of disobedience, they are of necessity incapable of teaching and reducing to practice this virtue essentially proper to true children of God?

Be glad, Dearly Beloved Brethren, that it is your privilege

1. Matt. XXVIII, 19, 20.
2. Luke X, 16.
3. Gen. XXII, 18.

to be members of the Church of God, which holds in such high esteem obedience to Him and to all who exercise authority in His name. Take a firm hold upon her teaching on this point and put it faithfully into practice. Then only may you be truly said to live by the life of Christ. He will reign in you, since through you He will continue to fulfil His mission, which is to do the will of His Father.

The spirit of Christ is moreover one of self-denial and of sacrifice. It inspires courage to walk in the royal road of the Cross, and to respond with generosity to this appeal of the Master : « If any man come after Me, let him deny himself, and take up his cross and follow Me ». [1]

Many Christians, when they hear or read that declaration, are inclined to find it hard. It grates harshly amid the enervating chorus of worldly discourse, and outlines a prospect of life in which the customs of our day find little place. The love of comfort, the eager quest of pleasure, the dread of pain and an unremitting vigilance to ward it off, these are the deeply distinctive features of modern society. To be convinced of this it suffices to note the ever-increasing importance given to amusements of every kind ; the alarming growth of luxury which swallows up the fruits of labor and inflames the most wicked passions ; the disinclination to be reconciled with one's lot, and to bear with the afflictions and trials permitted by God ; and finally the ease with which pretexts are found for evading the penances enjoined by the Church. A sensualism ever more exacting and more refined pervades the customs of living, and subverts the Gospel spirit. What mankind seems to aspire to is a Christianity without penance, a forgiveness without atonement, and a Heaven without Calvary.

This, Dearly Beloved Brethren, will not be your mode of action. Show yourselves always to be true disciples of the Divine Victim of the Cross. Remenber that the Gospel is inseparable from the Cross, and that « the kingdom of Heaven suffereth violence », [2] and consequently accept

1. Matt. XVI, 24.
2. Matt. XI, 12.

with cheerful hearts the law of penance, which for sinful man is a law of resurrection and of life.[1]

3° THE SOURCES OF THE CHRISTIAN LIFE

But to reduce to practice these virtues which are the choicest adornment of Christian souls, the will must be strengthened, by securing for its support the power of God Himself. This is the office of prayer. To pray is to associate God to one's life, to clothe oneself with His omnipotence, to put on His armor, according to the expressive words of the Apostle.[2] In the supernatural order, our soul's life looks to grace alone for support, and grace is granted to him who asks for it. Prayer is, therefore, the paramount duty of the children of God. We beg of you, Dearly Beloved Brethren, to accord to it the place it should occupy in your lives. It is good and useful for the Christian to lay aside from time to time his earthly occupations, lift his thoughts to God, and refresh his soul with heavenly discourse. It is in this holy intercourse that the soul is more fully emancipated from sin, tastes the sweet condescension of the Lord, revives its hopes and emphasizes its good resolutions. The man who has fervently prayed understands his duties better and fulfils them with greater courage. He permits himself neither to be cast down by trials nor enervated by pleasures. Temptations find him watchful and alert ; he is a soldier fully armed, ready for battle and certain of victory.

Among the pious practices that promote the increase of faith and the re-establishment of Jesus Christ in souls, there is one more efficacious than all the rest, and which it is especially gratifying to us to recommend to you : we refer to Holy Communion.

In instituting the Sacrament of the Most Holy Eucharist, Our Lord wished to provide mankind with a neverfailing nourishment for their supernatural life. The form in which

---

1. Acts XI, 18.
2. Eph., VI, 2.

He clothed it is sufficient indication of His intention. « The bread that I will give, is my flesh, for the life of the world ». [1] « I am the living bread which came down from heaven » [2], and, since bread is intended to be eaten, He adds : « If any man eat of this bread he shall live for ever ». [3] Nothing could be clearer or more convincing than these words. They should constitute the supreme and guiding rule of every Christian life. On the one side, we are under obligation to preserve, increase and bring to perfection the supernatural life which was imparted to our souls by baptism, and which should reach its state of perfect fruition in Heaven ; on the other, we have the assurance of Jesus Christ Our Lord that that life can be sustained only by the Eucharistic food. We cannot but conclude, therefore, that the partaking of the Sacrament of the Eucharist is an imperative necessity to the true Christian. For him its use or neglect resolves itself into a question of spiritual life or death. « Except you eat the flesh of the Son of man, and drink His blood, you shall not have life in you. » [4]

It is not, then, surprising that the Church, to which is entrusted the mission of preserving the life of the soul, has always cherished an ardent zeal to attract the faithful to the Holy Table. Trained in the very school of the Apostles, the first Christians held it a necessity, as well as an honor, to be daily guests at that hallowed banquet. With their eyes of faith they saw that the soul as well as the body was in need of its daily bread, to sustain it against collapse on the way to Heaven ; and on each day the Divine Master nourished with His Flesh and Blood all those who so eagerly desired to take their life from His.

Alas, how far short we are of that primitive fervor ! So great has become the indifference of Christians towards this divine repast, that the Church has been placed in the painful necessity of obliging her children to receive Holy Communion at least once in each year. And in our days

---

1. John VI, 52.
2. John VI, 51.
3. John VI, 52.
4. John VI, 54.

not a few are satisfied with merely obeying that commandment, and even have to be driven, as it were by force, to the august Table, where Jesus distributes the Bread of Life. The feast, however, is always ready. It is the wish of our meek and loving King that the banquet-hall be filled, and, as in the Gospel parable, He sends His servants everywhere to make the guests come in.

Four years ago the Catholic Church all over the world was aroused by a soul-stirring and passionate appeal in the Master's name. Interpreting the sentiments of the Sacred Heart of Jesus, our much loved Pontiff Pius X made a supreme effort to revive the holy traditions of the early ages. By a bold and truly apostolic stroke, he broke down all the obstacles that a pertinacious Jansenism and too narrow theological constructions had kept arrayed on the path to the Holy Table.

The Decree on Daily Communion has resolved every doubt and put an end to every scruple. « Frequent and daily Communion, as a thing most ardently desired by Christ Our Lord and by the Catholic Church, should be open to all the faithful, of whatever rank and condition of life ; so that no one who is in a state of grace, and who approaches the Holy Table with a right and devout intention, can lawfully be hindered therefrom ». It is with this solemn, clear and precise declaration that begins the Decree of the Sacred Congregation of the Council. It defines unequivocally the wishes of Christ and of His Church, and the unquestionable right to Communion, even daily, of all the faithful who are in a state of grace and whose hearts disclose an upright and pious intention. Thus practical rules are laid down which must henceforward serve as a guide to both priests and people.

But if this momentous document is an instrument of commanding authority, it is also, and pre-eminently, a message of inviting love. How can one fail to perceive, beneath the letter of rhe Decree, the throbbings of the tender, compassionate Heart of the Divine Prisoner of the tabernacle? He looks upon the distress of the multitude, bending beneath the burden and in need of the Bread that strengthens, and, as of old, He has pity on them. By the voice of His Vicar on earth He gives utterance anew to His compassionate

entreaty : « Come to me all you that labor and are burdened, and I will refresh you ». [1]

The Catholics of the entire world have been attentive to this mercy-laden appeal, and of late we are beholders of a most consoling spectacle. The practice of frequent communion is increasing rapidly, and an irresistible movement of faith and love is leading back the faithful to the Eucharistic Jesus. From the very beginning, Dearly Beloved Brethren, you have taken your place in this pious movement. You have understood as enlightened Christians the wishes of our Holy Church, and, as faithful children, you have hastened to conform to them. On this we congratulate you with all our heart, and we exhort you to persevere in these good dispositions. Frequent Communion is the most efficacious remedy for the evils that ravage modern society ; it will heal the fever of materialism which so imperils supernatural life, and it, more than all else, will re-establish Christ in souls.

II

THE CHRISTIAN SPIRIT IN THE FAMILY

To be a Christian, therefore, Dearly Beloved Brethren, is to penetrate one's soul with the teachings and example of the Divine Master ; to seek in the Gospels the rule of life, and in prayer amd the sacraments the grace of God. We now further assert that the Christian character is not confined to private life, but must distinguish public life as well.

It is an error altogether too common in practice nowadays and extremely ruinous to souls, to think that one can serve two masters, by accommodating his conscience to two opposite codes of morality.

This partition of the soul and dividing of the conscience is a dangerous self-deception. As the soul is one, so also is the conscience. God, our sole and sovereign Master, exacts

1. Matt. XI, 28.

public as well as private service, and the Christian is responsible to that Master for all the acts of his life. This, Dearly Beloved Brethren, is a truth which the Church is never weary of preaching to her children, and to which, therefore, we call your attention in a special manner. May the spirit of Our Lord then be reflected from your individual lives upon all your public acts, and may it shed its rays first of all upon your homes, and in your family life.

The family, even as the heart of the Christian, is a sanctuary, which should be consecrated and sanctified by religion. Fathers and mothers, you are the custodians of that sanctuary; and it should be your ambition not only to defend it against every profanation, but to firmly establish in it the rule of Christ's influence and the practice of Christian virtues. To that end follow with attention and respect the instructions which for your guidance we here deem proper to impress upon you.

1° RESPECT FOR THE MARRIAGE TIE

The stability of the Christian home depends entirely on the indissolubility of the marriage tie. Nothing but death can release from this bond, which God Himself declares to be inseverable : « What therefore God has joined together let no man put asunder ». [1] We cannot too strongly condemn such laws as sacrilegiously encroach upon this fundamental principle of Christian civilization. Divorce violates the teaching of Jesus Christ and brings in its train the most lamentable consequences. The Catholic Church has ever shown herself the unfailing guardian of the indissolubility of marriage, and she maintains that divorce leaves inviolate the marriage bond, no matter what the civil laws may presume to decree.

But the respect due the inviolable and sacred marriage union places Catholic husbands and wives under special obligations, upon which they cannot too deeply meditate. They

1. MATT. XIX, 6.

must above all cultivate a boundless mutual charity, and bear with one another's shortcomings in true Christian patience. Domestic peace and happiness are purchased only by generous sacrifices. The sacrament of matrimony brings with it the grace to perform these sacrifices, and to avoid everything that would tend to interfere with harmony and weaken mutual affection.

We specially admonish heads of families to devote to their homes all the time that business affairs and legitimate social duties leave at their disposal. Nothing so much disorganises the family circle as the habit prevalent nowadays with far too many husbands, of seeking apart from their wives and children distractions and amusements to which their tastes incline them. It would appear as though staying at home were a source of depression and annoyance to them. They are seldom found there, and numberless are their pretexts for absence, frequent and prolonged. There are to be found in all centres of any importance clubs which serve to an alarming extent as counter-attractions to the domestic hearth. It is there that, too often, men waste their leisure time, indulging in companionship, conversations and games, which leave to them unimpaired neither fortune nor health, honor nor faith. There they acquire tastes and form associations which rob them of all family spirit, and smother gradually in their hearts the pure and holy sentiments they should cherish towards those nearest and dearest to them.

And while these club-rooms attract and hold their too faithful and too numerous frequenters, what is the state of things in the uncared for homes? Loneliness, and a sense of neglect weigh heavily on wives and children who feel themselves to be without protection or love; and moreover these ill-guarded homes are exposed to many and grave dangers, to overcome which requires no small degree of courage and Christian virtue on the part of wives and mothers.

On the other hand, wives should never overlook the fact that they are, as it were, the heart of the family life, the radiance which warms and brightens. They are its visible guardian angels, and there exists no calling more useful, more noble or more rich in good results; none is more in harmony with the unselfish devotedness that God has implanted in the heart of woman.

The Church, needless to say, does not forbid woman to exercise her influence for good beyond her own dwelling, or to take her rightful part in that social work which is to-day more than ever necessary; but she unreservedly condemns all those unwholesome theories which are being propagated of late, and from which we should all make special efforts to safeguard our country. Under the highly fallacious pretext of emancipating woman from servitudes which are alleged to overburden her, these theories, if realised, would but tear her from the household of which she is the guardian, and remove her from the sphere of sacred duties for which nature and Providence have designed her. By a regrettable confusion of ideas, which in some is the fruit of ignorance, in others of malice, it is claimed that equality involves similarity of rights, whence woman is expected to engage in an absurd and unseemly rivalry with man in spheres of action, where neither the conditions of the struggle nor the chances of success could be placed on an equal footing. The practical application of such theories would be fatal both to woman and to the family, and would rapidly bring about the degradation of the one and the destruction of the other.

Such is not the ideal the Church holds up for the aspirations of Christian womanhood, nor is such the type of wife and mother which the history and traditions of our country hand down to us. The Canadian family has been manifestly favored with the blessings of God. He has shielded it from most of the errors and pernicious customs that in other countries play havoc with homes and empoison the very fountainheads from which flows the life of nations. With us domestic society has always remained solidly fixed on the foundations established for it by the Gospel, and it is our boast, as well as our reliance, that our women have admirably realised and resolutely performed their duties as wives and mothers.

For the direction and support of parents in the accomplishment of their mission, a most efficacious aid is found in the devotion to the Holy Family, a devotion whose origin in this country dates back to the beginnings of its religious history. Recognizing its value, Pope Leo XIII, some years ago, decreed the propagation of this devotion throughout the entire world, and the consecration to the Holy Family of every Catholic

household. We exhort you then, Dearly Beloved Brethren, to correspond with these wishes of the Church, by honoring Jesus, Mary and Joseph with your confidence and love, and by study and imitation of the beautiful domestic virtues practised by them, which make the holy house of Nazareth the perfect model for all others.

Enlightened by such examples, and fortified by such powerful protection, you will make the real spirit of Jesus Christ paramount in your homes, you will preserve intact the wholesome traditions of Canadian Catholics, and you will correspond with the designs of God and the hopes of the Church by bringing up about your fireside a generation of veritable Christians.

2° THE CHRISTIAN EDUCATION OF CHILDREN

The training of children is of a truth the supreme duty, even as it is the great glory, of parents. Nature, as well as religion, places this responsibility upon them, and the welfare of society requires that they discharge it with intelligence and devotion. It is, therefore, of the highest importance that they be properly instructed with regard to this grave obligation.

(a) Home Education

Fathers and mothers, bear well in mind that the domestic hearth is the child's first school; this school may, strictly speaking, take the place of all others, but without detriment it can never be replaced by any. You are the directors of that school, and for the teaching that you there impart you are answerable only to God, the Church and your own conscience. There, at your knees, under your eyes, the child receives, through your words and example, the first rays that awaken his intelligence, the earliest impressions that are graven in his heart, and the first counsels that form and direct his will. The soul of your child, encased in flesh, and as it were

held captive by the senses, looks to you alone for the *educative* act, that will draw it forth from its prison-house, and the elevating impulse that will direct it towards truth, towards duty, towards God. While yet tender and plastic it is entrusted to you, that by your hands it may be shaped and moulded according to the divine Model. Truly sublime is this ministry, which associates you with the work of the Creator, and makes you co-workers with God, so delicate a task, that it demands all the light and all the strength that faith and grace may supply.

Delay not, Christian parents, in devoting all your energy to this task of home instruction, and fulfil it in accordance with the teachings of our Holy Mother the Church. Remembering that your children have come from God and must return to Him, take pains to create and develope in them the sentiment of religion. From their tenderest age direct these precious souls towards Heaven, open their minds to the salutary influences of faith, and teach them the art of prayer. The praises of little children are pleasing to God, and His benediction descends upon fathers and mothers who piously kindle in these innocent hearts the acceptable incense of prayer. That incense will impart fragrance to your home, and healthfulness to its atmosphere. Happy is the household whose members gather daily together in pious recollection and unitedly offer up their prayer to God. The Lord shields it with His protection, in it He dwells as in a sanctuary and from it His grace triumphantly expels all evil.

Along with piety, the seed of Christian virtues should be implanted in the youthful soul, and its growth and development carefully watched. Among those virtues we would call to your attention in a special manner respect for authority, prompt and cheerful obedience to superiors, moderation in eating and drinking, charity towards others, compassion for the unfortunate and habits of generosity. Have no hesitation, Christian parents, about speaking frequently to your children on the subject of these virtues. Your warnings, given in good time and repeated frequently with patient firmness, will remain fixed in their memory, and will be a beacon light to direct for good the first awakenings of their conscience. The

word of God, transmitted through your lips, will be a guiding star for their uncertain steps along the pathway of duty. « Thy word is a lamp to my feet, and a light to my paths ». [1]

Let your words be also reinforced by action. Joyfully seize upon every possible occasion to exercise your children in the practice of those virtues which it is your duty to teach them. Begin by placing before them the allpowerful allurement of your own good example, and then by their frequent repetition of virtuous acts train them at an early age to the happy formation of the corresponding habits. There is in the case of good as well as of evil a familiarity acquired by practice, which renders pliable the faculties of the soul and imparts a training to the will, makes obstacles less formidable through the habit of overcoming them, and supplies as it were a sort of momentum on the way to Heaven, which gives tenfold value to the effort, and, without diminishing its merit, greatly enhances the possibilities of reaching the goal. This fruitful familiarity is the product of a profoundly Christian education, and is an invaluable source of happiness to those children who from their cradle have enjoyed the blessings of a genuine school of virtue.

(b) The Catholic School

But parents of themselves are not as a rule in a position to impart all the intellectual and moral training to which their children have a right. It is a task that would carry them beyond the range of domestic duties, and requires for its accomplishment a recourse to the school, which then becomes a sort of extension of the home and adjunct to the family circle. It goes without saying, however, that fathers and mothers, when confiding to other hands the duty of continuing and bringing to completion the education of their children, lose none of their rights, and are relieved of none of their responsibilities with regard to these children. It is an imperative obligation in conscience for them to transfer their authority to those teachers only who are worthy of it, and are capable

1. Ps. CXVIII, 105.

of employing it for the greatest good of the families concerned ; they should especially be on their guard never to permit the school to become a menace to, but to make it remain always a shelter and a safeguard for, the faith and morals of their children.

Sad experience has proven that the effects of the home training, no matter how good, do not always resist the evil influences of a bad school education. When the school assumes a stand of hostility to the home ,the victory generally remains with the school. The authority of the teacher largely predominates, and his influence is a most important factor in the formation of the youthful mind. He imprints on the mind, heart and will of his pupil an enduring character. This is a fact which should never be overlooked by those who devote their attention to the very difficult problem of education. On account of the rapid expansion of popular education and the ever-increasing necessity of giving prominence to school training, the destiny of nations is being placed more and more in the hands of the educators of youth. It is the school of to-day that shapes the society of to-morrow. And it is because the school exerts this potent influence on the life of nations, because it is the great training ground for men, that we see centred on it at the present time the hopes and fears of all, and that it has become the arena of the most impassioned conflicts. Love and hate, sublime devotion and narrow fanaticism, all incite the efforts of men to gain possession of that citadel, which preserves life, or deals out death, according to the masters who control it.

We would here recall to your minds, Dearly Beloved Brethren, the principles laid down by the Church with regard to this vital question, and the line of conduct she traces out for all Catholics. To that end we cannot do better than lay before you the doctrine so clearly and luminously set forth in the Encyclical *Affari vos*, addressed by Pope Leo XIII in December 1897 to the Canadian Episcopate.

« Our children, he says, cannot go for instruction to schools which either ignore or of set purpose combat the Catholic religiòn, or in which its teachings are despised and its fundamental principles repudiated. Wherever the Church has allowed this to be done, it has only been with pain and

through necessity, at the same time surrounding her children with many safeguards which, nevertheless, as experience has shown, have been too often insufficient to cope successfully with the dangers attending it. Similarly it is necessary to avoid at all costs, as most dangerous, those schools in which all beliefs are welcomed and treated as equal, as if, in what regards God and divine things, it makes no difference whether one believes rightly or wrongly, and takes up with truth or error. You know well, Venerable Brothers, that all schools for children, which are of this kind, have been condemned by the Church, because nothing more pernicious could be devised to ruin the integrity of the faith and to turn aside the tender minds of the young from the way of truth ».

These words, Dearly Beloved Brethren, are weighty and final. They sum up clearly and authoritatively the Church's teaching with regard to both neutral and anti-Catholic schools. You will find in them, very sharply defined, a line of conduct from which you may presume to depart only at the risk of offending Almighty God and of imperilling the faith of your children. Wherever Catholic schools are to be found, Catholics are obliged in conscience to send their children to them. Where they are wanting we ask pastors and people to make every effort to establish them, to that end availing themselves of all the rights that the law of the land recognizes as theirs ; and finally in those regions where Catholics are not permitted to apply the school-taxes imposed upon them to the maintenance of their own schools, let them use every means in their power, even at the cost of the greatest sacrifices, to secure for their children the benefits of an education in conformity with their faith.

After pointing out the schools condemned by the Church, Leo XIII describes the schools which it is both the right and the duty of Catholics to demand for their children.

« Justice and reason, he says, demand that the school provide for its pupils not only an intellectual training, but also that system of moral teaching in harmony with the principles of our religion, without which, far from being of use, education can be nothing but harmful. Whence the following consequences inevitably flow : the teachers must be of the Catholic faith ; no other reading or text-books than those

approved by the Bishops may be employed; and the fullest freedom must be allowed in the organization and conducting of schools, so that the entire system of learning and teaching may be in exact conformity and agreement with the profession of the Catholic name, and all the obligations that it involves... Therefore, when Catholics demand — what it is their duty to demand and strive for — that the training received from school teachers be in harmony with their children's faith, they are acting within their rights. Nor indeed could they receive more iniquitous treatment than to be forced to accept an alternative, which would either leave their offspring to grow up ignorant and untrained, or else expose to manifest danger their highest interest ».

We have throught proper, Dearly Beloved Brethren, to place again before you these salutary instructions. They show you how great an importance the Church attaches to the grave problem of education, and with what maternal solicitude she surrounds her cherished youth, forming as they do the chosen portion of her flock. Her love for them impels her to re-echo the terrible anathema pronounced by Jesus against whomsoever would give scandal to even one of those little ones: « It were better for him that a millstone should be hanged about his neck, and that he should be drowned in the depth of the sea ». [1] Let these sentiments be your inspiration and let this doctrine be your guide. Keep ever in mind that the school must, in no less degree than your own home, be the object of your constant supervision. The lessons and the example of the teacher, even as your own, provide for the child either life or death, according as they convey to his soul truth or error, virtue or vice. Your task, therefore, will be completed and your duty accomplished only when, through your efforts, both school and home, truly re-established in Christ, will prepare for society such citizens and such Christians as it stands in need of.

---

1. MATT. XVIII, 6.

III

THE CHRISTIAN SPIRIT IN SOCIETY

Individual existence, after having been developed and, as it were, matured within the sphere of family influences, finds its fullest activity and expansion in the vaster field of society without. Man may not be considered merely as forming part of a family. He is besides this a member of society, whether civic, provincial or national. In this broader field for his energies, his personal interests are of necessity bound up with those of others, and from this relation are engendered for him new rights and duties : this is social life. Now this life, the natural complement of the individual and the family life, is, like them, governed by the judgments of God, the dictates of conscience and the tenets of faith. Christ wishes to reign in society as well as in the family and in the individual. That this be realized Catholics must, in all the acts of their social life. be guided by the precepts and counsels of the Gospel, and must show themselves always respectful and docile children of the Church, which Jesus established for the enlightenment, guidance and salvation of nations as well as of individuals. We desire, Dearly Beloved Brethren, to direct your attention to the serious obligations which are incumbent upon you in your quality of Catholic citizens, and to the necessity therefore of impregnating with the Christian spirit your whole social life.

1. DUTIES OF THE CATHOLIC CITIZEN

Let us first of all appeal to you to always hold united in abiding affection the Catholic Church and your Canadian fatherland, while giving to each, in your thoughts and in your attachment, its proper place. « To love both countries, says Pope Leo XIII, that of earth below and that of heaven

above, yet in such mode that the love of our heavenly surpass the love of our earthly home, and the human laws be never set above the divine law, is the essential duty of Christians, and the fountain head, so to say, from which all other duties spring ». [1] To that end cherish the Christian traditions bequeathed you by your forefathers, and maintain untarnished the saving principles which should illuminate public morals. Whatever be your office in civil society, fulfil it with integrity and disinterestedness, holding the common good above your own personal advantage, taking always as a guide your conscience as Catholics, and rising above all differences to promote the welfare of society and in defence of the sacred rights of religion.

If the law gives you the right of voting use that right with wisdom and honesty. In it you are armed with an effective weapon ; employ it only in the cause of right. Use your liberty in voting, having in view only the genuine good of the country, and obeying only the dictates of an upright and enlightened conscience. Be on your guard against the allurements of bribery, and avoid the example of those who debase to mercenary ends the exercise of this sacred right. To sell one's vote is to sell one's conscience and to dishonor the fair name of citizen. Such disgraceful traffic is equally out of keeping with sound morality and with Christian sentiment.

2. DUTIES OF THE CATHOLIC LEGISLATOR

As to those whom popular suffrage places in the administration of public affairs, we remind them that they are responsible to those who elected them, and still more so to Almighty God, for the manner in which they discharge their trust. We propose for their consideration these beautiful words of Leo XIII, which should serve as a standard for all Catholic statesmen :

« They who are engaged in framing constitutions and in enacting laws should bear in mind the moral and religious

---

1. Encyclical *Sapientiae Christianae*.

nature of man, and take care to help him, but in a right and orderly way, to gain perfection, neither enjoining nor forbidding anything save what is reasonably consistent with civil as well as with religious requirements. On this very account the Church cannot stand by, indifferent as to the import and significance of laws enacted by the State ; not in so far indeed as they refer to the State, but in so far as, passing beyond their due limits, they trench upon the rights of the Church. From God has the duty been assigned to the Church not only to interpose resistance, if at any time the State rule should run counter to religion, but further, to make a strong endeavor that the power of the Gospel may pervade the law and institutions of the nations. And in as much as the destiny of the State depends mainly on the dispositions of those who are at the head of affairs, it follows that the Church cannot give countenance or favor to those whom she knows to be imbued with a spirit of hostility to her ; who refuse openly to respect her right ; who make it their aim and purpose to tear asunder the alliance that should, by the very nature of things, connect the interests of religion with those of the State. On the contrary, she is (as she is bound to be) the upholder of those who are themselves imbued with the right way of thinking as to the relations between Church and State, who strive to make them work in perfect accord for the common good ». [1]

To follow out this programme, traced for them by a master of unquestionable authority, our public men need to be well acquainted with the principles involved. In every Christian country, the two societies, civil and religious, exist side by side, and quite frequently their interests are intermingled and bound up one with another. The Church admits the supremacy of the civil power within limits which are clearly defined and marked out in conformity with the nature and special object of its province, but, supreme herself also within her own domain, she demands thet all her rights be respected, leaving her free to carry out the beneficent mission with which her Divine Founder has entrusted her. [2]

---

1. Encyclical *Sapientiae Christianae.*
2. Encyclical *Immortale Dei.*

It is important also not to lose sight of the border line, at times not clearly defined, where these two powers meet. There arise frequently questions of a delicate and complex nature, where temporal interests become confused with those of the religious and moral order. To deal with these competently and solve them with equity, it is not enough to be acquainted with political exigencies, and to keep in view the material progress of one's country; one must besides reckon with the still higher rights of the Church, and be determined never to sacrifice them. For this reason we recommend all Catholic lawmakers to carefully provide themselves with the knowledge that this discrimination calls for. An acquaintance with the public law of the Church is indispensable to those whose signal honor it is to prepare, vote and apply the laws of the nation, lest they should at any time be exposed to do what their consciences as Catholics could not approve.

3. DUTIES OF THE CATHOLIC WRITER

Among the most effective aids to the Church in proclaiming and defending her rights and in strengthening the reign of Jesus Christ over society, it is eminently proper to accord a place to writers, and particularly Catholic journalists.

Nobody fails to perceive the important position held at the present day by the book, the review, the pamphlet and the newspaper. They have become the leading disseminators of thought, and in many cases the undisputed masters of public opinion. Under every form, but especially that of the newspaper, the press is the chief, and largely the sole educator of the multitude. It penetrates everywhere, caters to every class and age, treats of all kinds of subjects, awakens and keeps alive the curiosity of all, and little by little obtains control over minds which it makes or unmakes at will. Its influence is very often final, and its judgments without appeal.

It is therefore not surprising that the enemies of the Church have not been slow to seize upon such a powerful

engine and make it subservient to their perverse designs. Who can deny that an impious and unbridled press has taken a leading part in the war waged to-day against religion and morality in several nations of the Old World. It is indeed by the many-tongued voices of the press that errors have been propagated in such numbers, so rapidly, and so widely during the past century. It is the bad newspaper that has waged war against, and systematically robbed of public esteem, all the religious institutions whose disappearance has been brought about. It is by means of newspapers and novels, no less than by theatrical performances, that the way was cleared for divorce, that veritable bane of modern society; it is by the newspaper that has been carried on the campaign against the Christian education of youth, and it is their oft-repeated sophisms that have opened the way for schools without religion. None of the measures levelled against the Church and its activities in recent years by persecution and hatred, would ever have been passed into law, if the bad press had not previously prejudiced and misdirected public opinion. At the present time, Dearly Beloved Brethren, throughout the entire world, bad newspapers by far surpass the good ones both in number and in influence. The prodigious power of the press, therefore, is largely devoted to the cause of error against truth, of Satan against Jesus Christ. In view of this fact it is not astonishing that erroneous and subversive doctrines, vulgar prejudices and unwholesome opinions, find entrance everywhere, and are propagated with such fearful rapidity. What has taken place elsewhere should be an object-lesson for our young country. We would not think of applying to the Canadian press in general the strictures we have just made, but it is our duty to forestall danger. Moreover, we are forced to the conviction that the establishment, diffusion and loyal support of journals, Catholic in the fullest sense of the word, is a work of supreme utility, and we have no hesitation in saying that it is in our day even an absolute necessity. And by this opinion, we feel we are giving expression to the ideas of Pope Pius X, who, in a brief addressed to the Archbishop of Quebec under date of May 27th, 1907, made use of the following words :

« The characteristic feature of our age is that for everything connected with manners of life and thought, the ordinary source of inspiration is the widely circulated daily newspaper. To remedy, therefore, the evils of our day, we must make use of the means best suited to its customs. With this in view let us meet writings by writings, errors, wherever propagated, by truth, the poison of evil reading by the antidote of wholesome reading, the bad newspaper, whose pernicious influence is daily producing its effects, by the good newspaper. To neglect the employment of such methods means to condemn oneself to exert no influence whatever over the people, and to utterly fail to grasp the spirit of the times ; while, on the contrary, he alone proves himself a discriminating judge of the needs of his time, who, to implant truth in souls and make it reach the greatest number of people, knows how to make skilful, zealous and unremitting use of the daily press ».

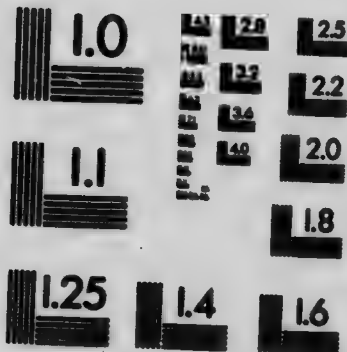
The duties of Catholic journalists are grave and multiple. It would be over long to enumerate them here. In any case the last three popes, Pius IX, Leo XIII and Pius X, have given such forceful and explicit directions in this matter, and the documents are so readily accessible to all, that we prefer to simply refer to them those who undertake the lofty and difficult task of enlightening and directing public opinion. There they will find all the warnings, advice and encouragement they are in need of.

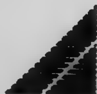
We will emphasize, however, what appears to us should be the salient characteristic of the Catholic writer, namely, filial and respectful submission to ecclesiastical authority. The Pope and the Bishops are entrusted with the teaching and government of the Church of God. Their power is not confined strictly to matters of faith ; it embraces everything bearing upon the right moral discipline of Christian peoples. Now the obedience of the faithful should manifest itself in whatever sphere of action the legitimate authority of their pastors is asserted and employed. Catholic writers, therefore, are sadly remiss in their duty, who, though not openly opposing their spiritual leaders, more or less hamper their undertakings by underhand opposition, and resist their authority by seeking through clever subterfuges to lessen it or to evade it.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

« Let Catholic journalists, says Leo XIII, have in mind the fixed conviction that if ever they presume to transgress these laws and give free rein to their own opinions, whether to the prejudice of questions still undecided by the Holy See, or to the weakening of Episcopal authority by arrogating to themselves privileges which cannot be theirs, it is altogether vain for them to imagine they can retain the honor of the genuine Catholic name, or claim to be of service to that most holy and noble cause which they have undertaken to defend and exalt ». [1]

We will here further add this wise and timely instruction given by Leo XIII in one of his Encyclicals :

« Let them seriously reflect that their writings, if not positively prejudicial to religion, will surely be of slight service to it unless in concord of minds they all seek the same end. They who desire to be of real service to the Church, and with their pens heartily to defend the Catholic cause, should carry on the conflict with perfect unanimity and, as it were, with serried ranks, for they rather inflict than repel war, if they waste their strength by discord ». [2]

In fine let Catholic journalists know how to rise above party interests, whenever the interests of religion are at stake.

Directed by sincere Catholics in a spirit of faith and respectful submission to all the teachings of the Church, newspapers are potent disseminators of truth and virtue. By the variety and range of their apostolate, they penetrate into every quarter, pursue vice and error in all their crooked ways, even to the depths of the hidden recesses where they seek to conceal themselves. To the enemies' assaults they give the ready and appropriate refutation, which exposes sophisms, unveils malicious suggestion and places calumniators in their true light ; on all questions on which public attention is centred, and which passion and self-interest throw into such uncertain light, they pour the lucid rays that illumine opinion and enable it to see clearly ; they awaken energies, unite wills and revive courage, by sounding the alarm and raising aloft the standard which should be followed. The

1. Letter to the Archbishop of Tours.
2. Encyclical *Longinqua Oceani*.

press is a beautiful and glorious mission, well suited to attract the seal and claim the devotedness of those who have received talents from God and wish to make them bring forth fruit ; well worthy also of receiving from the mass of the faithful the encouragement and practical support which it needs.

May truly Catholic newspapers, therefore, increase and multiply. May they, in every part of our country and in language understood by the people, carry on their fruitful apostolate, and bring to all the good tidings of Christ. It is our cherished wish that the faithful subscribe for them and uphold them in every way, and that the clergy give them every encouragement and labor for their greater diffusion. There is probably at the present time no more effective means of defending the stronghold of good, than to solidly man the outposts erected by our faith with the fearless sentinels of Catholic journalism, and, with our confidence and timely aid, give them all the assistance possible in keeping faithful watch, in following attentively the movements of the enemy, and in repelling every attack directed from the stronghold of evil.

4. OUR SOCIAL PLAGUES

Every community that desires Christian morals to flourish within it should apply itself to combat vice in every form, and especially to eradicate certain infectious diseases which gain a foothold in nearly every social body, and too often find them ready fields for dissemination. Nor has our own country escaped this danger. Vice has poured in upon us its invading tide, and, in spite of the vigilance of pastors and the still lively faith of our people, it has forced our frontiers and works its revages in greater or less degree everywhere. Wherefore, Dearly Beloved Brethren, we cannot close this Letter without raising a cry of warning and calling upon you to watch, to struggle and to pray.

It were too long to outline here the distressing series of scourges that threaten the integrity of your faith and the purity of your morals ; but we should at least put you on your

guard against blasphemy, perjury, bad theatres and the desecration of the Sunday. These, Dearly Beloved Brethren, are terrible enemies of your salvation, against which you must wage relentless and unsparing war. Their gaining the upper hand in any community means the death of all Christian spirit and a return to paganism.

Among the social evils which have already wrought untold harm in our country, we wish especially to single out that of intemperance. Few are the vices more prolific in destructiveness than it is ; none there are that open more surely and more rapidly the way to every abasement, physical, intellectual and moral. Alcohol is a poison whose awful property it is to attack at the same time both soul and body, of which it paralyses every energy and dries up every life-spring. The gross, insatiable and abnormal appetite that it developes in the senses is one of the most degrading and the most hopeless passions known to men. Its victims are an object of scandal and horror to society, until at last they go to swell the list of those who fill up hospitals and insane asylums.

An already long-standing and ever-renewed experience shows us the fate of wealth when made subservient to this all-absorbing passion ; it shows us too how the wages of the workingman, instead of bringing to the home the daily bread and the modest comforts it requires, are often wasted on the way, to fall into the hands of the genial tavern-keeper, who sells for that paltry gain the dishonor of the husband and father, and the misery and shame of the wife and children. An examination of statistics reveals to us an annual expenditure in our country for intoxicating drink of more than one hundred million dollars. Now the bulk of this sum represents the fund that goes to support vice, while squandering rhe treasures of physical strength and intellectual and moral vigor with which God has so abundantly endowed our people.

The Church, therefore, is not giving way to visionary fears, in calling upon her children, and in banding them together beneath the standard of the Cross, to organize an energetic campaign against one of the most dangerous enemies of religion and country. In this she stands faithful to her office and to her traditions. The war upon the scourge of intemperance goes back to the very beginnings of our country.

When the traffic in strong drink threatened to destroy the new-born civilisation on our shores, one man boldly took a stand against the greedy traders, encouraged though they were by the more or less open support of those in power : that man was our illustrious first Bishop, Monseigneur de Laval. In the exciting struggle that then took place, the conflicting parties of which now appear to us in the full light of history, the nobler part is on the side of the valiant apostle of temperance. He it was who acted the true patriot and the far-seeing champion of the interests, both material and religious, of the infant colony.

Successors of this great Bishop, we feel it our duty to continue to-day the crusade of which he was here the fearless initiator. Following his example we would deliver our people from the ever-abiding peril of strong drink. We firmly trust that our endeavors will not be in vain. Already very considerable results have been attained, and everything inclines us to hope that they will be lasting.

Almost everywhere the civil authorities have given their weighty cooperation, and have devoted themselves in a truly Christian spirit to the checking of this plague. It has above all been realized that the evil should be attacked at its source, namely, that the traffic in intoxicating liquors should be suppressed, or where that is not possible, at least restricted and more severely controlled, and that legislation should be enacted on the point, tending to restrain vice and render easier the task of good citizens in averting danger and putting a stop to disorder.

We most heartily congratulate all those who have labored in this cause of social uplifting ; we encourage them to persevere in their noble endeavors, and to extend their zeal to every undertaking tending to the preservation of moral healthfulness.

There is another danger that constitutes a serious menace to the Catholic faith in this country, and is becoming a veritable pest to society : we refer to mixed marriages. The Church has always strongly opposed them, because she holds them to be highly prejudicial to the welfare of religion. A long and painful experience proves the correctness of her

views. Such marriages are often a cause of perversion for the Catholic party, and always offer in practice great difficulties to the Catholic education of children. Thus on enquiry into the cause of the too numerous losses the Church has suffered in Canada and elsewhere, it is plainly shown that quite a large number may be traced to mixed marriages.

For this reason, Dearly Beloved Brethren, we deem it opportune to give you a solemn warning. The Church, we repeat, is opposed to such unions. It is therefore the duty of a true Catholic to take into practical consideration an opposition so authoritative and so well founded. It is also the duty of parents to make this teaching of the Church known to their children and to maintain a strict watch over them, lest anything in their social relations expose them to form dangerous associations likely to lead to mixed marriages.

We admonish all pastors and missionaries to carefully instruct their people on this important subject, and to insist on the necessity of forestalling the danger by avoiding every occasion that might cause it to arise. The greatest good will and the most united efforts are needed to safeguard the faith of our people from an evil so malignant.

There remains, Dearly Beloved Brethren, a final danger to point out to you, one of the most fatal to Christian society, since it attacks Christ and His Church and seeks to destroy their influence over souls : we refer to secret societies and neutral societies. By secret societies we mean all those occult associations more or less directly allied to freemasonry, which, under a variety of names, strive with the same untiring persistency to wipe out Catholicism from the face of the earth.

In spite of the severe and oft-repeated condemnations of Sovereign Pontiffs, these noxious organizations have carried out their plans and accomplished their sinister work even in the heart of Catholic nations. To their influence and inspiration may be traced those iniquitous laws which have for object to enslave the Church and render her powerless ; those doctrines subversive of authority and public order that ferment among the masses of the people, and periodically burst forth into ruinous ebullitions of crime and anarchy ; and

finally, those cunningly contrived and skilfully executed plots against the freedom of teaching and the inalienable rights of parents and of the Church in educational matters.

« The sect of freemasons, says Leo XIII, has grown with a rapidity beyond conception in the course of a century and a half, until it has come to be able, by means of fraud or of audacity, to gain such entrance into every rank of the State as to seem to be almost its ruling power... Such a condition has been reached that henceforth there will be grave reason to fear, not indeed for the Church, — for her foundation is much too firm to be overturned by the effort of men — but for those States in which prevails the power, either of the sect of which we are speaking or of other sects not dissimilar which lend themselves to it as disciples and subordinates ». [1]

It grieves us to know, Dearly beloved Brethren, that these secret societies have succeeded in recruiting their ranks in our country, even from among those who profess a claim to the title of Catholic. For this reason we deem it opportune to here recall the severe condemnation pronounced by the Church against those of her children who, trampling under foot their baptismal promises and the teachings of their faith, are not afraid to join those secret lodges and there make common cause with the worst enemies of religion. Treachery of this kind cannot to-day be justified by the plea of ignorance, and still less by the hope of material preferment. Those who stain their souls with it are by the very act cut off from the body of the faithful, and, if they die without acknowledging their sin and making reparation for the scandal it has caused, are exposed to the severest penalties prescribed by the Church.

Side by side with these societies under the formal condemnation of the Church there are to be found others, which, while not laboring under a like sentence, should, however, be held in distrust by Catholics. Such are all associations of the economic or moral order which profess religious neutrality, open their ranks to men of every creed, and place all religions on a footing of perfect equality, and which on this account are called neutral societies. Such societies may not

1. Encyclical *Humanum genus*.

necessarily be hostile to the Church ; in some cases even they may demonstrate a great respect for the Catholic religion, whose adherents often supply their best recruits and largest profits.

But, Dearly Beloved Brethren, make no mistake about this : neutral societies are rarely harmless and nearly always expose to grievous danger Catholics who join their ranks. The principle of equality which they claim to practise is false and extremely dangerous. The admission that all religious are equal is not permitted to a Catholic, since he knows that truth is one, and that the source of trurh is Christ living in His Church to the end of time. However, by frequenting places where error claims and is conceded all the rights and honors due to trurh, and by inhaling the air of religious indifference engendered by this ever-present delusion, he is likely to eventually succumb to its contaminating influence and to impair the integrity of his faith.

To this first danger may be added one no less grave in consequences. It is never known in whose hands and under what control these neutral societies are placed. They may any day depart from their pretended neutrality, and bring upon themselves the condemnation of the Church. Indeed experience is not wanting to assure us that this is no idle supposition. And in that contingency Catholics guilty of the imprudence of having joined a society thus falling under condemnation, find themselves facing the painful alternative either of relinquishing the savings they have entrusted to it, or of abandoning the practice of their religion, thereby jeopardizing their eternal salvation. Sad examples have shown us that in such cases many Catholics choose the less worthy course and sacrifice their souls for material interests.

Wherefore, Dearly Beloved Brethren, we feel it necessary to extend to you in this regard a solemn warning by quoting the words of Leo XIII in an Encyclical to the Bishops of the United States :

« Let this conclusion remain firm, to shun, not only those associations which have been openly condemned by the judgment of the Church, but those also which, in the opinion of intelligent men, and especially of the Bishops, are regarded as suspicious and dangerous. Nay rather,

unless forced by necessity to do otherwise, Catholics ought to prefer to associate with Catholics, a course which will be very conducive to the safeguarding of their faith ». [1] This most prudent rule is laid down by the supreme authority of the Church. We beg of you to follow it faithfully. You will find in it, along with a better guarantee for your material interests, security of faith, peace of conscience and the blessings of Heaven.

CONCLUSION

Such, Dearly Beloved Brethren, are the teachings we desire to offer for your serious reflection, and which are intended to serve as a crown to the labors of the First Plenary Council of Quebec. We beseech the Blessed Mary Mother of Good Counsel and Help of Christians to aid you to faithfully put in practice these recommendations, which are placed before you in all affection and for the greater good of your souls. Our fullest hopes will be realized, if the principles we have set forth in this Pastoral Letter serve henceforward as a guide to you in your private and public, your domestic and social life. Then should we see Christ triumph, command and rule over all as a Master ; and a consoling and promising reality would have been expressed by the praises that rose up joyful and exultant to the arches of the great Basilica on the closing of the Council : *Christus vincit, Christus imperat, Christus regnat,* « Christ triumphs, Christ commands, Christ reigns ».

† Donatus, Archbishop of Ephesus, Apostolic Delegate.
† Louis Na.aire, Archbishop of Quebec.
† L. P. Adelard, Archbishop of Saint-Boniface.
† Paul, Archbishop of Montreal.
† Charles Hugh, Archbishop of Kingston.
† Edward Joseph, Archbishop of Halifax.
† Fergus Patrick, Archbishop of Toronto.
† John, Bishop of Antigonish.

---

1. Encyclical *Longinqua Oceani.*

† THOMAS JOSEPH, Bishop of Hamilton.
† RICHARD ALPHONSUS, Bishop of Peterborough.
† ANDRÉ ALBERT, Bishop of Saint-Germain de Rimouski.
† JAMES CHARLES, Bishop of Charlottetown.
† JOSEPH MÉDARD, Bishop of Valleyfield.
† MICHEL THOMAS, Bishop of Chicoutimi.
† PAUL, Bishop of Sherbrooke.
† NARCISSE ZÉPHIRIN, Bishop of Pembroke.
† FRANÇOIS XAVIER, Bishop of Trois Rivières.
† TIMOTHY, Bishop of St. John.
† ÉMILE, Bishop of Saint-Albert.
† THOMAS FRANCIS, Bishop of Chatham.
† HERMANN, Bishop of Nicolet.
† JOSEPH ALFRED, Bishop of Joliette.
† DAVID JOSEPH, Bishop of Sault Sainte-Marie.
† ALEXIS XYSTE, Bishop of Saint-Hyacinthe.
† WILLIAM ANDREW, Bishop of Alexandria.
† ALBERT, Bishop of Prince Albert.
† ALEXANDER, Bishop of Victoria.
† ÉMILE, Bishop of Ibora, Vicar Apostolic of Athabaska.
† GABRIEL, Bishop of Adramyta, Vicar Apostolic of Mackenzie.
† GUSTAVE, Bishop of Sicca, V. Ap. of the Gulf of Saint-Lawrence.
† ELIE ANICET, Bishop of Catenna, V. Ap. of Temiskaming.
† ZOTIQUE, Bishop of Pogla, Auxiliary of Montréal.
† PAUL EUGÈNE, Bishop of Eleutheropolis, Auxiliary of Quebec.
† CÉLESTIN, Bishop of Arcadiopolis, Coadjutor of Athabaska.
EMILE BUNOZ, O. M. I., Prefect of the Yukon.
JOHN WELCH, O. M. I., Administrator of Vancouver, *sede vacante*.
JOS. ONÉSIME ROUTHIER, Administrator of Ottawa, *sede vacante*.
JOS. EDOUARD MEUNIER, Administrator of London, *sede vacante*.

APPENDIX

I

Instructio S. Officii ad Episcopos Canadenses, de liberalismo.—*29 Aug. 1877.*

(*Textus originalis*)

La Chiesa col condannare il liberalismo non intende colpire tutti i singoli partiti politici i quali per avventura si chiamano *liberali*, riferendosi le decisioni della Chiesa a certi errori opposti alla dottrina cattolica, non ad un determinato partito politico.

(*Versio*)

Ecclesia, quando damnat *Liberalismum*, non intendit damnare omnes et singulas factiones politicas quae forte se *liberales* vocant ; decisiones enim Ecclesiae non ad determinatam factionem politicam, sed ad certos errores doctrinae catholicae adversantes referuntur.

II

S. Officii Encyclicae ad Episcopos de magnetismo.—*4 Augusti 1856.*

In Congregatione generali S. R. et Universalis Inquisitionis habita in conventu S. M. supra Minervam (fer. IV, 30 Iulii 1856) Emi ac Rmi DD. Cardinales in tota republica christiana adversus haereticam pravitatem Generales Inquisitores, mature perpensis iis quae circa *magnetismi* experimenta a viris fide dignis undequaque relata sunt, decreverunt edi praesentes litteras encyclicas ad omnes Episcopos ad magnetismi abusus compescendos.

Etenim compertum est, novum quoddam superstitionis genus invehi ex phaenomenis magneticis, quibus haud scientiis

physicis enucleandis, ut par esset, sed decipiendis ac seducendis hominibus student neoterici plures, rati posse occulta, remota, ac futura detegi magnetismi arte, vel praestigio, praesertim ope mulierculаrum quae unice a magnetisatoris nutu pendent.

Nonnullae jam hac de re a S. Sede datae sunt responsiones ad peculiares casus, quibus reprobantur tanquam illicita illa experimenta, quae ad finem non naturalem, non honestum, non debitis mediis adhibitis assequendum, ordinantur; unde in similibus casibus decretum est feria IV, 21 Aprilis 1841 : *Usum magnetismi, prout exponitur, non licere.* Similiter quosdam libros ejusmodi errores pervicaciter disseminantes prohibendos censuit S. Congregatio. Verum quia praeter particulares casus de usu magnetismi generatim agendum erat, hinc per modum regulae sic statutum fuit Feria IV, 28 Iulii 1847 : « Remoto omni errore, sortilegio, explicita aut « implicita daemonis invocatione, usus magnetismi, nempe « merus actus adhibendi media physica aliunde licita, non est « moraliter vetitus, dummodo non tendat ad finem illicitum « aut quomodolibet pravum. Applicatio autem principiorum « et mediorum pure physicorum ad res et effectus vere super- « naturales, ut physice explicentur, non est nisi deceptio « omnino illicita et haereticalis ».

Quamquam generali hoc decreto satis explicetur licitudo, aut illicitudo, in usu aut abusu magnetismi, tamen adeo crevit hominum malitia, ut neglecto licito studio scientiae, potius curiosa sectantes, magna cum animarum iactura ipsiusque civilis societatis detrimento, ariolandi divinandive principium quoddam se nactos glorientur. Hinc *somnambulismi*, et *clarae intuitionis*, uti vocant, praestigiis mulierculae illae gesticulationibus non semper verecundis abreptae, se invisibilia quaeque conspicere effutiunt, ac de ipsa religione sermones instituere, animas mortuorum evocare, responsa accipere, ignota ac longinqua detegere, aliaque id genus superstitiosa exercere ausu temerario praesumunt, magnum quaestum sibi, ac dominis suis divinando certo consecuturae. In hisce omnibus quacumque demum utantur arte, vel illusione, cum ordinentur media physica ad effectus non naturales, reperitur deceptio omnino illicita, et scandalum contra honestatem morum.

Igitur ad tantum nefas, et religioni, et civili societati

infestissimum efficaciter cohibendum, excitari quam maxime debet pastoralis sollicitudo, vigilantia ac zelus Episcoporum omnium. Quapropter quantum, divina adjutrice gratia, poterunt locorum Ordinarii, qua paternae charitatis monitis, qua severis objurgationibus, qua demum juris remediis adhibitis, prout attentis locorum, personarum, temporumque adjunctis, expedire in Domino judicaverint, omnem impendant operam ad hujusmodi magnetismi abusus reprimendos et avellendos; ut dominicus grex defendatur ab inimico homine, depositum fidei sartum tectumque custodiatur, et fideles sibi crediti a morum corruptione praeserventur.

III

Decretum S. Officii circa dispensationes matrimoniales in articulo mortis et appellationem « Ordinarii ».—*20 Februarii 1888.*

De mandato Sanctissimi D. N. Leonis XIII Supremae Congregationi S. Rom. et Univ. Inquisitionis, nuperrimis temporibus, duplex quaestionum genus expendendum propositum fuit. Primum respicit facultates, quibus urgente mortis periculo, quando tempus non suppetit recurrendi ad S. Sedem, augere conveniat locorum Ordinarios dispensandi super impedimentis publicis matrimonium dirimentibus cum iis, qui iuxta civiles leges sunt coniuncti, aut alias in concubinatu vivunt, ut morituri in tanta temporis angustia in faciem Ecclesiae rite copulari, et propriae conscientiae consulere valeant: alterum spectat ad executionem dispensationum, quae ab Apostolica Sede impertiri solent.

Ad primum quod attinet, re serio diligenterque perpensa, adprobatoque et confirmato Eminentissimorum Patrum... Generalium Inquisitorum suffragio, Sanctitas Sua benigne annuit pro gratia, qua locorum Ordinarii dispensare valeant sive per se, sive per ecclesiasticam personam sibi benevisam, aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos, quando non suppetit tempus recurrendi ad S. Sedem, super impedimentis quantumvis publicis matrimonium iure ecclesiastico

dirimentibus, excepto sacro Presbyteratus Ordine, et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente.

Mens autem est eiusdem Sanctitatis Suae, ut, si quando, quod absit, necessitas ferat ut dispensandum sit cum iis, qui sacro Subdiaconatus Ordine sunt insigniti, vel solemnem professionem religiosam emiserint, atque post dispensationem et matrimonium rite celebratum convaluerint, in extraordinariis huiusmodi casibus, Ordinarii de impertita dispensatione Supremam Sancti Officii Congregationem certiorem faciant, et interim omni ope curent, ut scandalum, si quod adsit, eo meliori modo quo fieri possit removeatur tum inducendo eosdem ut in loca se conferant, ubi eorum conditio ecclesiastica aut religiosa ignoratur, tum si id obtineri nequeat, iniungendo saltem iisdem spiritualia exercitia aliasque salutares pœnitentias, atque eam vitae rationem, quae praeteritis excessibus redimendis apta videatur, quaeque fidelibus exemplo sit ad recte et christiane vivendum.

De altero vero quaestionum genere, item adprobato et confirmato eorumdem Eminentissimorum Patrum suffragio, Sanctissimus sanxit :

1. Dispensationes matrimoniales omnes in posterum committendas esse vel *Oratorum Ordinario* vel *Ordinario loci*.

2. Appellatione *Ordinarii* venire Episcopos, Administratores seu Vicarios Apostolicos, Praelatos seu Praefectos habentes iurisdictionem cum territorio separato, eorumque officiales seu Vicarios in spiritualibus generales, et, Sede vacante, Vicarium Capitularem vel legitimum Administratorem.

3. Vicarium Capitularem seu Administratorem eas quoque dispensationes Apostolicas exequi posse, quae remissae fuerint Episcopo aut Vicario eius generali, vel Officiali, nondum executioni mandatas, sive hi illas exequi coeperint, sive non. Et vicissim, Sede deinde provisa, posse Episcopum vel eius Vicarium in spiritualibus generalem, seu Officialem exequi dispensationes quae Vicario Capitulari exequendae remissae fuerant, seu hic illas exequi coeperit, seu minus.

4. Dispensationes matrimoniales Ordinario oratorum commissas, exequendas esse ab illo Ordinario, qui litteras testimoniales dedit, vel preces transmisit ad S. Sedem Apostolicam, sive sit Ordinarius originis sive domicilii, sive utriusque sponsi sive alterutrius eorum; etiamsi sponsi, quo tempore executioni danda

erit dispensatio, relicto illius dioecesis domicilio, in aliam dioecesim discesserint non amplius reversuri, monito tamen, si id expedire iudicaverit, Ordinario loci, in quo matrimonium contrahitur.

5. Ordinario praedicto fas esse, si ita quoque expedire iudicaverit, ad dispensationis executionem delegare alium Ordinarium, eum praesertim, in cuius dioecesi sponsi actu degunt.

IV

Decretum S. Officii de transitu facultatum apostolicarum Ordinariis concessarum ad eorum successores.—*24 Nov. 1897.*

In Cong. Gen. S. Rom. et Univ. Inquisit.....Emi Patres decernendum censuerunt : Supplicandum SSmo ut declarare seu statuere dignetur facultates omnes speciales habitualiter a S. Sede Episcopis aliorumque locorum Ordinariis concessas non suspendi vel desinere ob eorum mortem vel muneris cessationem, sed ad successores Ordinarios transire ad formam et in terminis decreti a Sup. hac Cong. editi die 20 Feb. 1888 quoad dispensationes matrimoniales.

Insequenti vero feria VI, die 26 Nov. 1897, in solita audientia.....Sanctitas Sua Emorum Patrum resolutionem approbavit atque ita perpetuis futuris temporibus servandum mandavit, contrariis non obstantibus quibuscumque.

V

Decretum S. Officii de subdelegatione facultatum apostolicarum.—*14 Decembris 1898.*

Huic Supremae S. R. et U. Inquisitioni propositum fuit enodandum sequens dubium :

« An possit Episcopus dioecesanus subdelegare, absque « speciali concessione, suis Vicariis Generalibus, aut aliis eccle- « siasticis viris, modo generali vel saltem pro ca[illegible] particulari,

« facultates ab Apostolica Sede sibi ad tempus delegatas »?

Porro in Congregatione Generali, ab EE. DD. Cardinalibus in rebus fidei et morum Inquisitoribus Generalibus habita, maturrime praedicto dubio expenso, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem EE. et RR. Patres respondendum mandarunt :

Affirmative, dummodo id in facultatibus non prohibeatur, neque subdelegandi ius pro aliquibus tantum coarctetur : in hoc enim casu, servandum erit adamussim forma Rescripti.

Sequenti vero feria VI die eiusdem mensis et anni, in audientia a SS. D. N. Leone Div. Prov. PP. XIII R. P. D. Adsessori impertita, SSmus D. N. resolutionem EE. et RR. Patrum adprobavit.

I. Can. Mancini,
S. R. et U. I. Not.

VI

S. Officii decretum circa interpretationem decreti 24 Novembris 1897 de transitu facultatum Ordinariis concessarum ad eorum successores.—*3 Maii 1899.*

Beatissime Pater,

Decreto S. R. et U. Inquisitionis die 24 Novembris 1897 statuitur « facultates omnes speciales, *habitualiter* a Sancta « Sede Episcopis aliorumque locorum Ordinariis concessas, « non suspendi vel desinere ob eorum mortem vel a munere « cessationem, sed ad successores Ordinarios transire ad for« mam et in terminis decreti a Suprema hac Congregatione « editi die 20 Februarii 1888 quoad dispensationes matrimo« niales ».

Verumtamen infrascriptus Vicarius Capitularis, sede vacante, Dioeceseos N. N., ad omne dubium tollendum pro

suae conscientiae tranquillitate, ad Sanctitatis Vestrae pedes humiliter provolutus postulat ut declarare dignetur :

I. Utrum sub illis verbis *facultates omnes speciales* HABITUALITER *a Sancta Sede Episcopis aliorumque locorum Ordinariis concessas* comprehendantur facultates omnes speciales a Sancta Sede Ordinariis concessae, quibus utuntur quoties voluerint, licet ad praefinitum tempus ; cuiusmodi sunt facultates *de Poenitentiaria* dictae, reductionis missarum, etc.

II. Utrum facultas benedicendi et delegandi ad sacra paramenta benedicenda, quae Episcopis fuerit concessa, transeat etiam ob eorum mortem vel a munere cessationem ad successorem Vicarium Capitularem, quamvis episcopali dignitate non insignitum.

III. Utrum sub iisdem verbis *facultates omnes speciales* HABITUALITER *a Sancta Sede Episcopis... concessas* comprehendantur etiam facultates, quibus dumtaxat uti valent pro determinato casuum numero, ut sunt facultates dispensandi a sacrae ordinationis titulo, pro definito ordinandorum numero.

IV. Et quatenus ad aliquid horum negative, quaenam sit interpretatio illius adverbii HABITUALITER.

Et Deus etc.

Fer. IV, die 3 Maii 1899

In congregatione generali ab Emis et Rmis DD. Cardinalibus in rebus fidei et morum Inquisitoribus Generalibus habita, propositis suprascriptis dubiis, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem EE. ac RR. Patres respondendum mandarunt:

Ad I, II et III *Affirmative.*

Ad IV. *Provisum in praecedentibus.*

Sequenti vero feria VI, die 5 eiusdem mensis et anni, in audientia a SS. D. N. Leone Div. Prov. PP. XIII R. P. D. Adsessori impertita, SSmus D. N. resolutionem EE. et RR. Patrum approbavit.

I. Can. MANCINI,
S. R. et U. I. Not.

VII

Instructio S. Cong. de Propaganda Fide circa capitula cathedralia.—*28 Sept. 1852.*

Per Apostolicas Litteras sub die 16 Iulii anni huius datas, SSmus D. N. benigne annuit pro erectione capitulorum cathedralium in ecclesia Quebecensi aliisque eiusdem provinciae dioecesibus, iuxta vota per R. P. D. Episcopum S. Hyacinthi nomine etiam caeterorum Antistitum exhibita. Cum vero in eisdem Litteris Apostolicis instructio S. Congregationis servanda praecipiatur, Emi Patres censuerunt ea Canadensibus capitulis ferme aptanda esse quae nuperrime pro capitulis Angliae fuerunt constituta :

Unumquodque capitulum constabit una dignitate et decem canonicis titularibus. Dignitas titulo Praepositi distinguetur ; inter decem canonicos titulares erunt quoque Theologus et Poenitentiarius.

Prima hac vice permittitur Archiepiscopo et Episcopis ut ipsi pro suis respectivis capitulis eligant ecclesiasticos quos optime meritos et idoneos censuerint tum ad dignitatem, tum ad reliquos canonicatus, comprehensis etiam officiis Theologali et Poenitentiario.

Post primam electionem, Dignitas S. Sedis rescripto erit conferenda ; quoad reliquos, mensium distinctio servabitur adeo ut vel per S. Sedem, vel per Episcopum collatio fiat; quod pertinet ad canonicos Theologum et Poenitentiarium, ii in posterum ad sacrorum canonum normam erunt eligendi.

Ob praebendarum defectum, cumque canonici curae animarum, iuventutis institutioni, aliisque officiis ecclesiasticis vacare debeant, canonici (quatenus Episcopi ita censuerint) ab onere residentiae penes cathedralem interim ac provisoria ratione et sacra officia in eadem persolvendi eximuntur ; attamen Archiepiscopus et Episcopi, collatis simul consiliis, nonnullos dies intra annum designent quibus canonici cathedralis chorum adire atque ibidem sacra peragere teneantur, utque etiam apud

Episcopum congregentur pro negotiis praesertim circa quae sacrorum canonum praescripto capituli sententia est exquirenda.

Cum demum congruum sit ut qui in Ecclesiae senatum, consiliarios Episcopi ac praecipuos eiusdem adiutores pro dioeceseos administratione assumuntur, habitu quoque, ratione aliqua, distinguantur, placuit ut canonici Canadenses, iuxta indultum canonicis Angliae factum, nullo facto discrimine dioeceseos aut gradus, supra superpelliceum assumant mozettam nigri coloris, non tamen sericam, ad formam per Archiepiscopum Quebecensem designandam.

Quod vero pertinet ad canonicos honorarios, S. Congregatio Episcopos monitos voluit eorum numerum haud posse excedere quartam partem canonicorum titularium. De hisce vero honorariis canonicis plura reperire erit penes *Thesaurum resolutionum S. Congregationis Concilii*, anno 1808 in *Fulginatensi*, 1836 in *Ventimiliensi*, vol. 96, pag. 543 ; alia item apud pertractatores.

Haec vero, probante SSmo Domino Nostro, traduntur atque ad huius instructionis normam iuxta Litterarum Apostolicarum tenorem Capitula cathedralia erunt interim erigenda.

Datum Romae, ex aedibus S. Congregationis de Propaganda Fide, die 28 Sept. 1852.

VIII

Instructio S. Congregationis de Prop. Fide circa capitula cathedralia.—*23 Apr. 1853.*

Proposuit Episcopus S. Hyacinthi nonnulla de capitulis canonicorum ; cum vero haec universam provinciam illam respiciant, ad A. T. responsa diriguntur.

Laudandum quidem erit si communiter cum Episcopo canonici vitam agere vel omnes, vel plures valeant ; attamen ii stabiliter institui debent ad tramites ecclesiastici iuris.

Sedes vero Apostolica, ut primatus sui auctoritas in praxi innotescat, atque ecclesiis tutius provideatur, collationem primae dignitatis necnon canonicatuum aliorum praefinitis mensibus sibi reservavit. Apud canonici iuris pertractatores facile est videre quid hac mensium distinctione veniat. Ceterum si opportunum videatur unam vel alteram dignitatem addere post praeposituram, collatis consiliis, pro harum erectione preces exhiberi poterunt ; item vacante prima dignitate, vel alio canonicatu reservatis in mensibus, nil obstat quominus nonnullos digniores Episcopus commendet ut Sedes Apostolica rationem de his habeat, si congruum censuerit.........

Datum Romae, ex aedibus S. Cong. de Propaganda Fide, die 23 Apr. 1853.

IX

Litterae encyclicae « Illud est proprium » de canonicis honorariis.—*21 Ian. 1894.*

....

I. Episcopus seu Ordinarius, ecclesiasticum quempiam virum alienae dioeceseos Canonicum ad honorem nominaturus, praeter Capituli sui consensum, Ordinarii, cui nominandus subiicitur, notitiam et votum obtineat, eumdemque Ordinarium insignia edoceat ac privilegia, quorum usus nominando tribueretur.

II. Canonici ad honorem extra dioecesim in qua nominati sunt, degentes, numero sint tertia parte minores cunctis Canonicis a Pontificiis Constitutionibus respectivae Basilicae, sive Ecclesiae Metropolitanae, aut Cathedrali, vel Collegiatae adsignatis.

III. Canonici ad honorem alicuius minoris Basilicae, vel Ecclesiae Collegiatae almae Urbis nominati, privilegiis et insignibus uti possunt tantum intra respectivae Basilicae vel Collegiatae, eiusque Filialium Ecclesiarum ambitum, ubi Canonici de numero iisdem fruuntur. Qui vero alicuius

Metropolitanae, vel Cathedralis, aut Collegiatae Ecclesiae, seu Basilicae minoris extra Urbem Canonici sunt ad honorem, privilegiis et insignibus tantum utantur in Dioecesi ubi nominati sunt, nullo modo extra illius territorium.

IV. Haec omnia serventur quoque a Canonicis ad honorem usque ad hanc diem nominatis.

X

Decretum S. Cong. Consistorialis de amotione administrativa ab officio et beneficio curato.

Maxima cura semper Ecclesiae fuit, ut christiano populo praeessent et animarum saluti prospicerent selecti e sacerdotum numero viri, qui vitae integritate niterent et cum fructu suis muniis fungerentur.

Quamvis autem, ut hi rectores quae paroeciae utilia aut necessaria esse judicarent alacriore possent animo suscipere soluti metu ne ab Ordinario amoverentur pro lubitu, praescriptum generatim fuerit, ut stabiles in suo officio permanerent ; nihilominus, quia stabilitas haec in salutem est inducta fidelium, idcirco sapienti consilio cautum est, ut eadem non sic urgeatur, ut in perniciem potius ipsorum cedat.

Quapropter, si quis scelestus creditum sibi gregem destruat magis quam aedificet, is debet, iuxta antiquissimum et constantem Ecclesiae morem, quantum fas est, instituto iudicio de crimine beneficio privari, hoc est a parochiali munere abduci. Quod si, vi canonici iuris, criminali iudicio ac poenali destitutioni non sit locus ; parochus autem hac illave de causa, etiam culpa semota, utile ministerium in paroecia non gerat, vel gerere nequeat, aut forte sua ibi praesentia noxius evadat ; alia suppetunt remedia ad animarum saluti consulendum. In his potissimum est parochi amotio, quae oeconomica seu disciplinaris vulgo dicitur, et nullo iudiciali apparatu, sed administrativo modo decernitur, nec parochi poenam propositam habet, sed utilitatem fidelium. Salus enim populi

suprema lex est : et parochi ministerium fuit in Ecclesia institutum, non in commodum eius cui committitur, sed in eorum salutem pro quibus confertur.

Verum, quum de hac amotione canonicae leges haud plane certae perspicuaeque viderentur, coetus Consultorum et Emorum Patrum ecclesiastico codici conficiendo praepositus, rem seorsim ac repetito studio tractandam suscepit ; collatisque consiliis, censuit formam quamdam accuratiorem esse statuendam, qua gravis haec ecclesiasticae disciplinae pars regeretur. Quae studia quum SSmus D. N. Pius PP. X et vidisset et probasset, quo tutius in re tanti momenti procederet, sententiam quoque sacrae hujus Congregationis Consistorialis exquirendam duxit. Qua excepta et probata, ut Ecclesia posset, nulla interiecta mora, novae huius disciplinae beneficio frui, decretum per hanc S. Congregationem edi iussit, quo novae normae de amotione administrativa ab officio vel beneficio curato statutae promulgarentur, eaedemque canonicam legem pro universa Ecclesia constituerent, omnibus ad quos spectat rite religioseque servandam.

Hae autem normae hisce qui sequuntur canonibus continentur.

I. — *De causis ad amotionem requisitis.*

Can. 1. — Causae ob quas parochus administrativo modo amoveri potest hae sunt :

1° Insania, a qua ex peritorum sententia perfecte et sine relabendi periculo sanus fieri non posse videatur; aut ob quam parochi existimatio et auctoritas, etiamsi convaluerit, eam penes populum fecerit iacturam, ut noxium iudicetur eumdem in officio retinere ;

2° Imperitia et ignorantia quae paroeciae rectorem imparem reddat suis sacris officiis ;

3° Surditas, caecitas et alia quaelibet animae et corporis infirmitas, quae necessariis curae animarum officiis imparem in perpetuum vel etiam per diuturnum tempus sacerdotem reddant, nisi huic incommodo per coadiutorem vel vicarium occurri congrue possit ;

4° Odium plebis, quamvis iniustum et non universale, dummodo tale sit quod utile parochi ministerium impediat, et prudenter praevideatur brevi non esse cessaturum ;

5° Bonae aestimationis amissio penes probos et graves viros, sive haec procedat ex inhonesta aut suspecta vivendi ratione parochi, vel ex alia eius noxia, vel etiam ex antiquo eiusdem crimine, quod nuper detectum ob praescriptionem poena plecti amplius non possit ; sive procedat ex facto et culpa familiarum et consanguineorum quibuscum parochus vivit, nisi per eorum discessum bonae parochi famae sit satis provisum ;

6° Crimen quod, quamvis actu occultum, mox publicum cum magna populi offensione fieri posse prudenti Ordinarii iudicio praevideatur ;

7° Noxia rerum temporalium administratio cum gravi ecclesiae aut beneficii damno ; quoties huic malo remedium afferri nequeat auferendo administrationem parocho aut alio modo, et aliunde parochus spirituale ministerium utiliter exerceat ;

8° Neglectio officiorum parochialium post unam et alteram monitionem perseverans et in re gravis momenti, ut in sacramentorum administratione, in necessaria infirmorum adsistentia, in catechismi et evangelii explicatione, in residentiae observantia ;

9° Inobedientia praeceptis Ordinarii post unam et alteram monitionem et in re gravis momenti, ceu cavendi a familiaritate cum aliqua persona vel familia, curandi debitam custodiam et munditiem domus Dei, modum adhibendi in taxarum parochialium exactione et similium.

Monitio de qua superius sub extremo duplici numero, ut peremptoria sit et proximae amotionis praenuntia, fieri ab Ordinario debet, non paterno dumtaxat more, verbotenus et clam omnibus ; sed ita ut de eadem in actis Curiae legitime constet.

II. — *De modo procedendi in generali.*

Can. 2. — § 1. Modus deveniendi ad amotionem administrativam hic est : ut ante omnia parochus invitetur ad

renunciandum : si renuat, gradus fiat ad amotionis decretum : si recursum contra amotionis decretum interponat, procedatur ad revisionem actorum et ad praecedentis decreti confirmationem.

§ 2. In quo procedendi gradu regulae infra statutae ita servandae sunt, ut, si violentur in iis quae substantiam attingunt, amotio ipsa nulla et irrita evadat.

III. — *De personis ad amotionem decernendam necessariis.*

Can. 3. — § 1. In *invitatione* parocho facienda ut renunciet, et in *amotionis decreto* ferendo, Ordinarius ut legitime agat, non potest ipse solus procedere ; sed debet inter examinatores, de quibus statuit Sacra Tridentina Synodus, cap. XVIII, sess. XXIV, *de reform.*, duos sibi sociare et eorum consensum requirere in omnibus actibus pro quibus hic expresse exigitur : in ceteris vero consilium.

§ 2. In *revisione autem decreti amotionis*, quoties haec necessaria evadat, duos parochos consultores assumat, quorum consensum vel consilium requiret, eodem modo ac in § superiore de examinatoribus dictum est.

Can. 4. — Examinatoribus et parochis consultoribus eligendis lex in posterum ubilibet servanda haec esto :

§ 1. Si synodus habeatur, in ea, iuxta receptas normas, eligendi erunt tot numero quot Ordinarius prudenti suo iudicio necessarios iudicaverit.

§ 2. Examinatoribus et parochis consultoribus medio tempore inter unam et aliam synodum demortuis, vel alia ratione a munere cessantibus, alios *prosynodales* Ordinarius substituet de consensu capituli cathedralis, et, hoc deficiente, de consensu consultorum dioecesanorum.

§ 3. Quae regula servetur quoque in examinatoribus et parochis consultoribus eligendis, quoties synodus non habeatur.

§ 4. Examinatores et consultores sive in synodo, sive extra synodum electi, post quinquennium a sua nominatione, vel etiam prius, adveniente nova synodo, officio cadunt. Possunt tamen, servatis de iure servandis, denuo eligi.

§ 5. Removeri ab Ordinario durante quinquennio nequeunt nisi ex gravi causa et de consensu capituli cathedralis, vel consultorum dioecesanorum.

Can. 5. — § 1. Examinatores et parochi consultores ab Ordinario in causa amotionis assumendi, non quilibet erunt, sed duo seniores ratione electionis, et in pari electione seniores ratione sacerdotii, vel, hac deficiente, ratione aetatis.

§ 2. Qui inter eos ob causam in iure recognitam suspecti evidenter appareant, possunt ab Ordinario, antequam rem tractandam suscipiat, excludi. Ob eamdem causam parochus potest contra ipsos excipere, cum primum in causa veniat.

§ 3. Alterutro vel utroque ex duobus prioribus examinatoribus vel consultoribus impedito vel excluso, tertius vel quartus eodem ordine assumetur.

Can. 6. — § 1. Quoties in canonibus qui sequuntur expresse dicitur, Ordinario procedendum esse de examinatorum vel consultorum consensu, ipse debet per secreta suffragia rem dirimere, et ea sententia probata erit quae duo saltem suffragia favorabilia t[illegible]lerit.

§ 2. Quoties vero Ordinarius de consilio examinatorum vel consultorum procedere potest, satis est ut eos audiat, nec ulla obligatione tenetur ad eorum votum, quamvis concors, accedendi.

§ 3. In utroque casu de consequentibus ex scrutinio scripta relatio fiat, et ab omnibus subsignetur.

Can. 7. — § 1. Examinatores et consultores debent sub gravi, dato iureiurando, servare secretum officii circa omnia quae ratione sui muneris noverint, et maxime circa documenta secreta, disceptationes in consilio habitas, suffragiorum numerum et rationes.

§ 2. Si contra fecerint, non solum a munere examinatoris et consultoris amovendi erunt, sed alia etiam condigna poena ab Ordinario pro culpae gravitate, servatis servandis, mulctari poterunt : ac praeterea obligatione tenentur sarciendi damna, si quae fuerint inde sequuta.

IV. — *De invitatione ad renunciandum.*

Can. 8. — Quoties itaque, pro prudenti Ordinarii iudicio, videatur parochus incidisse in unam ex causis superius in *can.* 1 recensitis, ipse Ordinarius duos examinatores a iure statutos convocabit, omnia eis patefaciet, de veritate et gravitate

causae cum eis disceptabit, ut statuatur sitne locus formali invitationi parochi ad renunciandum.

Can. 9. — § 1. Formalis haec invitatio semper praemittenda est antequam ad amotionis decretum deveniatur, nisi agatur de insania, vel quoties invitandi modus non suppetat, ut si parochus lateat.

§ 2. Decernenda autem est de examinatorum consensu.

Can. 10. — § 1. Invitatio scripto facienda generatim est. Potest tamen aliquando, si tutius et expeditius videatur, verbis fieri ab ipso Ordinario, vel ab eius delegato, adsistente aliquo sacerdote, qui actuarii munere fungatur, ac de ipsa invitatione documentum redigat in actis curiae servandum.

§ 2. Una cum invitatione ad renunciandum debent vel scripto vel verbis, ut supra, parocho patefieri causae seu ratio ob quam invitatio fit, argumenta quibus ratio ipsa innititur, servatis tamen debitis cautelis de quibus in *can.* 11, examinatorum suffragium postulatum et impetratum.

§ 3. Si agatur de occulto delicto, et invitatio ad renunciandum scripto fiat, causa aliqua dumtaxat generalis nuncianda est ; ratio autem in specie cum argumentis quibus delicti veritas comprobatur ab Ordinario verbis dumtaxat est explicanda, adsistente uno examinatorum qui actuarii munere fungatur, et cum cautelis ut supra.

§ 4. Denique sive scripto sive voce invitatio fiat, admonendus parochus est, nisi intra decem dies ab accepta invitatione aut renunciationem exhibuerit, aut efficacibus argumentis causas ad amotionem invocatas falsas esse demonstraverit, ad amotionis decretum esse deveniendum.

Can. 11. — § 1. In communicandis argumentis quibus comprobatur veritas causae ad renunciationem obtinendam adductae, caveatur ne nomina patefiant recurrentium vel testium, si ii secretum petierint, aut, etiamsi secretum non petierint, si ex adiunctis praevideatur eos vexationibus facile expositum iri.

§ 2. Item relationes ac documenta quae sine periculo magnae populi offensionis, rixarum vel querelarum palam proferri non possunt, scripto ne patefiant ; imo ne verbis quidem, nisi caute omnino, ne memorata incommoda eveniant.

Can. 12. — Fas autem parocho est, invitatione cum assignato temporis limite accepta, dilationem ad deliberandum

vel ad defensionem parandam postulare. Quam Ordinarius potest iusta de causa, cum examinatorum consensu, et modo id non cedat in detrimentum animarum, ad alios decem vel viginti dies concedere.

Can. 13. — § 1. Si parochus invitationi sibi factae assentiri et paroecia se abdicare statuat, renunciationem edere potest etiam sub conditione, dummodo haec ab Ordinario legitime acceptari possit et acceptetur.

§ 2. Fas autem parocho renuncianti est loco causae ab Ordinario invocatae aliam ad renunciandum allegare sibi minus molestam vel gravem, dummodo vera et honesta sit, e. g. ut obsequatur Ordinarii desideriis.

§ 3. Renunciatione sequuta et ab Ordinario acceptata, Ordinarius beneficium vel officium vacans ex renunciatione declaret.

V. — *De amotionis decreto.*

Can. 14. — § 1. Si parochus intra utile tempus nec renunciationem emittat, nec dilationem postulet, nec causas ad amotionem invocatas oppugnet, Ordinarius, postquam constiterit invitationem ad renunciandum, rite factam, parocho innotuisse, neque ipsum quominus respondeat legitime impeditum fuisse, procedat ad amotionis decretum, servatis regulis quae in sequentibus canonibus statuuntur.

§ 2. Si vero non constet de superius indicatis duobus adiunctis, Ordinarius opportune provideat, aut iterans parocho invitationem ad renunciandum, aut eidem prorogans tempus utile ad respondendum.

Can. 15. — § 1. Si parochus oppugnare velit causas ad amotionem decernendam invocatas, debet intra utile tempus scripto deducere iura sua, allegationibus ad hoc unum directis, ut causam ob quam renunciatio petitur impugnet et evertat.

§ 2. Potest etiam ad aliquod factum vel assertum quod sua intersit comprobandum, duos vel tres testes proponere, et ut examinentur postulare.

§ 3. Ordinarii tamen est cum examinatorum consensu eos vel aliquot ipsorum, si idonei sint et eorum examen necessarium videatur, admittere et excutere; vel etiam, si causa

amotionis liqueat et testium examen inutile et ad moras nectendas petitum appareat, excludere.

§ 4. Quod si, allegationibus exhibitis, dubium exoriatur quod diluere oporteat ut tuto procedi liceat, Ordinarii erit cum examinatorum consilio, etiam parocho non postulante, testes qui necessarii videantur inducere, et parochum ipsum, si opus sit, interrogare.

Can. 16. — § 1. In examine testium sive ex officio sive rogante parocho inductorum, ea dumtaxat serventur quae necessaria sint ad veritatem in tuto ponendam, quolibet iudiciali apparatu et *reprobationibus* testium exclusis.

§ 2. Eadem regula in interrogatione parochi, si locum habeat, servetur.

Can. 17. — § 1. Si parochus intersit et documenta ac nomina testium ipsi patefiant, ipsiusmet erit, si possit ac velit, contra ea quae afferuntur excipere.

§ 2. Quando vero parochus iuxta *can.* 9 invitari nequeat ad iura sua deducenda, aut quando iuxta *can.* 11 testium nomina et aliqua documenta ei manifestari nequeant, ipse Ordinarius curas et industrias omnes adhibeat (seu *diligentias*, ut vulgo dicitur, peragat), ut de documentorum valore et de testium fide iustum iudicium fieri possit.

Can. 18. — § 1. Ad renunciationem et amotionem impediendam nefas parocho est turbas ciere, publicas subscriptiones in sui favorem promovere, populum sermonibus aut scriptis excitare, aliaque agere quae legitimum iurisdictionis ecclesiasticae exercitium impedire possunt : secus, iuxta prudens Ordinarii iudicium, pro gravitate culpae puniatur.

§ 2. Insuper cum agatur de re ad consulendum animarum bono directa et administrativo modo resolvenda, parochus, nisi legitime impeditus sit, debet ipse per se, excluso aliorum interventu, adstare. Si autem impeditus sit, potest probum aliquem sacerdotem sibi benevisum et ab Ordinario acceptatum procuratorem suum constituere.

Can. 19. — § 1. Omnibus expletis quae ad iustam parochi tuitionem pertinent, de amotionis decreto ab Ordinario cum examinatoribus discutiendum est, et per secreta suffragia iuxta praescripta in *can.* 6 res est definienda.

§ 2. Suffragium autem pro amotione nemo dare debet,

nisi sibi certo constet causam parocho denuntiatam vere adesse eamque legitimam.

Can. 20. — § 1. Si conclusio sit pro amotione, decretum ab Ordinario edi debet, quo generatim statuatur ratione boni animarum parochum amoveri. Propria autem et peculiaris amotionis causa exprimi potest pro prudenti Ordinarii iudicio, si id expediat et absque incommodis liceat. Mentio tamen semper facienda erit de invitatione facta ad renunciandum, de exhibitis a parocho allegationibus ac de requisito et obtento examinatorum suffragio.

§ 2. Decretum indicendum est sacerdoti ; sed promulgari non debet, nisi elapso tempore utili ad interponendum recursum.

Can. 21. — Si conclusio non sit pro amotione, certior ea de re faciendus est parochus. Ordinarius autem ne omittat addere monitiones, salutaria consilia et praecepta quae pro casuum diversitate opportuna aut necessaria videantur : de quibus maxima ratio habenda erit, si denuo de illius sacerdotis amotione res futura sit.

VI. — *De actorum revisione.*

Can. 22. — § 1. Contra decretum amotionis datur dumtaxat recursus ad eumdem Ordinarium pro revisione actorum coram novo Consilio, quod Ordinario et duobus parochis consultoribus constat iuxta § 2, *can.* 3.

§ 2. Recursus interponendus est intra decem dies ab indicto decreto ; nec remedium datur contra lapsum fatalium, nisi parochus probet se vi maiori impeditum a recursu fuisse ; de qua re videre debet Ordinarius cum examinatoribus, quorum consensus requiritur.

Can. 23. — Interposito recursu, dantur parocho adhuc decem dies ad novas allegationes producendas, iisdem servatis regulis quae superius in discussione coram examinatoribus statutae sunt, salva dispositione § 4, *can. seq.*

Can. 24. — § 1. Consultores, convenientes cum Ordinario, de duobus tantum videre debent, utrum in actibus praecedentibus vitia formae in ea irrepserint quae rei substantiam attingant, et utrum adducta amotionis ratio sit fundamento destituta.

§ 2. Ad hunc finem omnia superius acta et adducta examinare debent atque perpendere.

§ 3. Possunt etiam ex officio ad illa duo memorata discussionis capita in tuto ponenda exquirere et percontari de rebus quas necessario cognoscendas putent, auditis etiam, si opus sit, novis testibus.

§ 4. — Parochus tamen jus non habet exigendi ut novi testes inducantur et examinentur; nec ut sibi dilationes ulteriores ad deducenda sua iura concedantur.

Can. 25. — § 1. Admissio vel rejectio recursus majore suffragiorum numero est decernenda.

§ 2. Adversus hujus consilii resolutionem non datur locus ulteriori expostulationi.

VII. — *De amoti provisione.*

Can. 26. — § 1. Sacerdoti ex facta sibi invitatione renuncianti, aut administrativo modo a paroecia amoto, Ordinarius pro viribus consulat, aut per translationem ad aliam paroeciam, aut per assignationem alicuius ecclesiastici officii, aut per pensionem aliquam, prout casus ferat et adiuncta permittant.

§ 2. In provisionis assignatione Ordinarius examinatores, vel parochos consultores si usque ad eos causa pervenerit, audire ne omittat.

Can. 27. — § 1. Paroeciam Ordinarius ne assignet, nisi dignus idoneusque ad eam regendam sit sacerdos; proponere autem eidem potest paroeciam paris, inferioris aut etiam superioris ordinis, prout aequitas et prudentia videantur exigere.

§ 2. Si agatur de pensione, hanc Ordinarius ne assignet nisi servatis de iure servandis.

§ 3. In pari conditione, renuncianti magis favendum in provisione est, quam amoto.

Can. 28. — § 1. Negotium de provisione sacerdotis potest Ordinarius reservare post expletam causam amotionis, et generatim quam citius expediendum.

§ 2. Sed potest etiam in ipsa invitatione ad renuntiandum vel separatis litteris, pendente amotionis negotio, vel in

ipso amotionis decreto provisionem hanc proponere et indicare, si expediens iudicaverit.

§ 3. In quolibet casu quaestio de provisione futura sacerdotis non debet commisceri cum quaestione praesenti de amotione a paroecia; neque illa hanc impedire aut remorari, si bonum animarum exigat ut expediatur.

Can. 29. — § 1. Sacerdos qui renunciavit, aut a beneficio vel officio amotus fuit, debet quam primum liberam relinquere paroecialem domum, et omnia quae ad paroeciam pertinent eius oeconomo regulariter tradere. Et si moras illegitime nectat, potest ecclesiasticis sanctionibus ad id cogi.

§ 2. Quod si agatur de infirmo, Ordinarius eidem permittat usum etiam *exclusivum*, ubi sit opus, paroecialium aedium, usque dum possit pro prudenti eiusdem Ordinarii iudicio commode alio transferri. Interim vero novus paroeciae rector aliquam temporariam habitationem in paroecia sibi comparari curet.

VIII. — *De iis qui huic legi subiacent.*

Can. 30. — Superius constitutis regulis, — adamussim applicandis iis omnibus qui paroeciam, quovis titulo, ut proprii eius rectores obtinent, sive nuncupentur Vicarii perpetui, sive *desservants*, sive alio quolibet nomine, — locus non est, quoties paroecia committatur curae alicuius sacerdotis qua oeconomi temporalis vel Vicarii ad tempus, sive ob infirmitatem parochi, sive ob vacationem beneficii, aut ob aliam similem causam.

Can. 31. — § 1. Si parochus in ius rapiatur ut reus criminis, pendente criminali iudicio sive coram ecclesiastica sive coram civili potestate, locus non datur administrativae illius amotioni; sed exspectandus est exitus iudicii.

§ 2. Interim tamen si agatur de crimine quod infamiam facti inducat, Ordinarius parochum prohibere potest, quominus curam animarum exerceat ac temporalem administrationem beneficii gerat: ea vero munia congrua fructuum assignatione Vicario aliive a se eligendo committat.

§ 3. Iudicio autem criminali finito, locus erit restitutioni parochi, vel eius administrativae amotioni, vel canonicae destitutioni, prout iustitia exigat et adiuncta ferant.

Can. 32. — Ordinarii nomine pro omnibus quae in hoc titulo statuuntur non venit Vicarius Generalis, nisi speciali mandato ad hoc sit munitus.

Iis autem cito exsequendis quae in hoc decreto statuuntur, SSmus Dominus Noster mandat ut omnes et singuli Ordinarii quamprimum parochos aliquot consultores, iuxta praescripta *can.* 4, constituant. Quod vero ad examinatores attinet, si hi in dioecesi, sive in synodo sive extra synodum electi, habeantur, statuit ut, de cathedralis capituli vel consultorum dioecesanorum consilio, aut eos in officio confirmare (hac tamen lege ut post quinquennium a munere cessent), aut ad novam examinatorum electionem, servata regula *can.* 4, devenire possint, prout prudentia et adiuncta suaserint. Deficientibus vero in dioecesi examinatoribus, ad eorum electionem, servatis superius statutis, sine mora deveniant.

Praesentibus valituris, contrariis quibusvis non obstantibus.

Datum Romae, die 20 Augusti 1910.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*
Scipio Tecchi, *Adsessor.*

XI

Decretum S. Congregationis Concilii circa sacerdotes Europae Americam migrare volentes. — *14 Nov. 1903.*

....

1° In futurum prohibentur omnino Italiae Episcopi et Ordinarii concedere suis presbyteris e clero saeculari litteras discessoriales ad emigrandum in regiones Americae.

2° Exceptio tantummodo admitti poterit, onerata episcopi conscientia, pro aliquo ejus dioecesano sacerdote maturae aetatis, sufficienti sacra scientia praedito, et vere iustam afferente emigrationis causam ; qui tamen bonum testimonium habens

intemeratae vitae, in operibus sacri ministerii cum laude spiritus ecclesiastici et studii salutis animarum hactenus peractae, solidam spem exhibeat aedificandi verbo et exemplo fideles ac populos ad quos transire postulat, necnon moralem certitudinem praestet, numquam a se maculatum iri sacerdotalem dignitatem exercitatione vulgarium artium et negotiationum.

3° Sed in huiusmodi casu idem italus Episcopus et Ordinarius, omnibus rite perpensis et probatis, rem, absque sacerdotis postulantis interventu, agat cum ipso Ordinario Americano, ad cujus dioecesim ille transire cupit, et habita ab ipso Americano Ordinario eiusdem sacerdotis formali acceptatione, una cum promissione eum ad aliquod ministerii ecclesiastici munus deputandi, de omnibus et singulis ad memoratam S. Congregationem Concilii referat. Quae si tamen assentiatur, tunc poterit Episcopus discessorias litteras concedere, communicando cum Americano Antistite, per secretam epistolam, nisi ei iam cognitae sint, notas emigrantis sacerdotis proprias, ad impediendas fraudes circa subiecti identitatem. Ex ea dioecesi in aliam in America eidem sacerdoti emigrare ne liceat absque nova Sacrae Congregationis licentia.

4° Excluduntur in quavis hypothesi presbyteri ritus orientalis.

5° Quod si non agatur de emigratione, sed de alio Italiae sacerdote qui ob suas peculiares honestas ac temporaneas causas pergere velit ad Americae partes, satis erit ut proprius Ordinarius, his perspectis ac dummodo de caetero nihil obstet, eum muniat in scriptis sua licentia ad tempus (unius anni limitem non excedens), in qua ipsae abeundi causae declarentur, cum conditione, ut suspensus illico maneat a divinis, expleto constituto tempore, nisi eius legitimam prorogationem obtinuerit.

6° Non comprehenduntur his legibus de emigratione in Americas ii sacerdotes, qui ad hoc speciali aliquo gaudent apostolico privilegio.

Hac lege, noxia plura remota et sublata fuerunt, non tamen omnia, neque ex toto. Experientia enim docuit, ex praepostera art. 5 superius recensiti interpretatione salutaris illius legis effectum saepenumero fuisse frustratum. Praeterea constitit, nedum ex Italia, sed ex aliis quoque Europae regionibus nimiam esse, quandoque etiam perniciosam, sacerdotum migrationem in Americam et ad insulas Philippinas.

Quare Emi S. C. Patres, plurium Episcoporum relationibus rite, uti par erat, inspectis, eorumdem Episcoporum votis obsecundantes, rebus omnibus mature perpensis, censuerunt, latius atque uberius esse hac de re providendum nova generali lege, quae his capitibus continetur :

I. Pro Italiae clericis, firmis dispositionibus contentis in circularibus litteris diei 27 mensis Iulii 1890, sub numeris 1, 2, 3, 4 et 6, Ordinariorum omnium tam Italiae quam Americae conscientia super plena earum observantia graviter oneratur. Facultas vero sub num. 5 concessa circumscribitur ad casum strictae et urgentis necessitatis, ut e. g. pro gravi infirmitate alicuius in America degentis, quem christiana caritas aut pietatis officium invisere exigant, neque tempus suppetat recurrendi ad S. Sedem. Sed in hoc et similibus adiunctis causa urgentis necessitatis in discessoriis litteris clare ac determinate exprimenda erit, absentiae tempus ad sex menses circumscribendum, et de re statim edocenda S. Concilii Congregatio.

II. Extra Italiam vero in posterum ne liceat Europae Ordinariis discessoriales pro America suis clericis largiri, nisi requisito prius consensu Episcopi dioecesis illius ad quam sacerdos pergere cupit, permutatis ad hunc finem secretis litteris in quibus de aetate et de moralibus atque intellectualibus qualitatibus migrantis sacerdotis Americanus Praesul doceatur.

Excipitur tamen casus strictae necessitatis, in quo, pari modo ac supra, licentia a proprio Ordinario concedi poterit, sed ad sex menses tantum valitura, adnotata causa urgentis necessitatis, et monito per epistolam Episcopo loci ad quem sacerdos proficiscitur.

Quo vero ad sacerdotes Orientalis ritus, serventur dispositiones datae a S. C. de Propaganda Fide litteris diei 12 Apr. 1894.

III. Pro migraturis denique ex qualibet orbis parte ad Philippinas insulas, eaedem leges ac normae serventur ac pro Italis sacerdotibus ad Americam pergentibus, hac tamen differentia, ut pro Europae aliarumque regionum sacerdotibus venia expetenda sit a S. Congregatione Concilii ; pro Americae vero septentrionalis sacerdotibus, a delegatione Apostolica Washingtoniae.

Itaque in posterum discessoriae litterae pro clericis in Americam et ad insulas Philippinas migraturis conficiantur in forma specifica, iuxta regulas superius statutas: et aliter factae nullius valoris sint, et qua tales ab Ordinariis illarum dioeceseon aestimentur.

....

Datum Romae, ex aedibus S. C. Concilii, die 14 Novembris 1903.

XII

Decretum S. Congr. Concilii « A primis » circa excardinationem et incardinationem clericorum.—*20 Iul. 1898.*

....

1° Excardinationem fieri non licere nisi iustis de causis nec effectum undequaque sortiri, nisi incardinatione in alia dioecesi executioni demandata.

2° Incardinationem faciendam esse ab Episcopo non oretenus, sed in scriptis, absolute et in perpetuum, id est nullis sive expressis sive tacitis limitationibus obnoxiam; ita ut clericus novae dioecesi prorsus mancipetur, praestito ad hoc iuramento ad instar illius quod Constitutio *Speculatores* pro domicilio acquirendo praescribit.

3° Ad hanc incardinationem deveniri non posse, nisi prius ex legitimo documento constiterit alienum clericum a sua dioecesi fuisse in perpetuum dimissum, et obtenta insuper fuerint ab Episcopo dimittente, sub secreto, si opus sit, de eius natalibus, vita, moribus ac studiis opportuna testimonia.

4° Hac ratione adscriptos posse quidem ad ordines promoveri. Cum tamen nemini sint cito manus imponendae, officii sui noverint esse Episcopi, in singulis casibus perpendere, an, omnibus attentis, clericus adscriptus talis sit, qui tuto possit absque ulteriori experimento ordinari, an potius oporteat eum diutius probari. Et meminerint quod sicut « nullus debet « ordinari qui iudicio sui Episcopi non sit utilis aut necessarius

« suis Ecclesiis », ut *in cap. 16, Sess. 23 de reform.* Tridentinum statuit ; ita pariter nullum esse adscribendum novum clericum, nisi pro necessitate aut commoditate dioecesis.

5° Quo vero ad clericos diversae linguae et nationis, oportere ut Episcopi in iis admittendis cautius et severius procedant ; ac nunquam eos recipiant, nisi requisiverint prius a respectivo eorum Ordinario, et obtinuerint secretam ac favorabilem de ipsorum vita et moribus informationem, onerata super hoc graviter Episcoporum conscientia.

6° Denique quoad laicos, aut etiam quoad clericos, qui excardinationis beneficio uti nequeunt vel nolunt, standum esse dispositionibus Const. *Speculatores* quae, nihil obstante praesenti decreto, ratae ac firmae semper manere debent.

Facta autem de his omnibus relatione SSmo Domino Nostro per infrascriptum Cardinalem S. C. Concilii Praefectum, Sanctitas Sua resolutionem Emorum Patrum benigne approbare et confirmare dignata est, contrariis quibuscumque minime obstantibus. . . . . .

XIII

Decretum S. Congregationis Concilii circa excorporationem laicorum.—*24 Nov. 1906.*

. . . .

Pluribus in locis mos iam pridem invaluerat ut quaedam litterae quasi *excardinatoriae*, seu *excorporationis* aut *exeat* nuncupatae, laicis quoque traderentur, eodem ferme modo ac pro clericis fieri consueverat : quibus litteris Episcopus originis laicum suae dioecesis subditum dimittebat et ius nativum, quo pollebat eum in clericalem statum adscribendi, in alium Ordinarium transferre eique cedere videbatur : et vicissim hic illum suscipiens eum proprium subditum sibi facere, et qua talem ad primam tonsuram et sacros ordines promovere libere posse arbitrabatur, quin aut ratione domicilii aut ratione familiaritatis subditus sibi esset iuxta Constitutionis *Speculatores* praescripta.

Porro evulgato decreto *A primis*, de huius praxis legitimitate disputari coepit, et plura dubia hac de re ad S. Sedem delata sunt.

Quapropter de mandato SSmi quaestione semel et iterum in hac S. Congregatione examinata, tandem die 15 Sept. 1906, Emi Patres censuerunt, permitti posse, si Sanctitas Sua id probaverit, ut praefatae litterae, quibus laici a propria dioecesi dimittuntur, ab Ordinariis concedantur, earum vi extradioecesanus fieri proprius valeat Episcopi benevoli receptoris, et hoc titulo ad clericalem tonsuram et ad sacros ordines ab eo promoveri, dummodo tamen :

1° Dimissio ab episcopo proprio ex iusta causa, in scriptis et pro determinata dioecesi concedatur ;

2° Acceptatio ne fiat nisi servatis regulis quae pro clericis incardinandis statutae sunt (et sub num. 2, 3, 4, 5, in decreto *A primis* recensentur), et servato quoque decreto *Vetuit* diei 22 Dec. 1905, quoad alumnos a seminariis dimissos;

3° Sed iuramentum ad tramitem Constitutionis *Speculatores* requisitum, praestandum esse ante clericalem tonsuram. Verum cum obligatio permanendi in dioecesi non propria, eique in perpetuum serviendi ante maiorem aetatem non sine difficultatibus et periculis suscipi possit, cavendum esse ab Episcopis ne ad clericalem tonsuram admittant qui aetate maior non sit.

XIV

Formulae litterarum excardinationis.

N. Episcopus N. — Dilecto in Christo N.

Petiisti a Nobis, ut tibi concederemus litteras excardinationis a Nostra Dioecesi, cui ratione originis (seu domicilii) adscriptus hucusque fuisti, et in qua ad Clericatus honorem promotus es, quo integrum tibi sit ad Ecclesiam et Dioecesim N. transire, eique adscribi. Quum igitur Nobis compertum sit Illustrissimum et Reverendissimum Dominum N. Episcopum

Ecclesiae N. paratum esse ad te adscribendum Ecclesiae suae ; et tu nullo alio canonico vinculo Dioecesi Nostrae ligatus sis, nec ullum in ea habeas beneficium (*vel* et beneficium, quod in ea habebas, canonica ex causa dimiseris et resignaveris), iustae praeterea habeantur causae huius excardinationis concedendae, nec tu ad eam petendam levitate aut ambitione movearis ; gratiam, quam expostulasti tibi, duximus concedendam. Quare Nostris hisce litteris te N. N. Dioecesis Nostrae clericum et in minoribus (*vel* maioribus, *et exprimantur Ordines quibus est insignitus*) ordinibus constitutum e Dioecesi Nostra absolute et in perpetuum excardinamus et excardinatum edicimus et declaramus, in eum tantum finem ut Dioecesi N. adscribi valeas, et sub conditione, ut hae Litterae suum plenum sortiantur effectum tunc solummodo, quum Dioecesi N. rite fueris adscriptus.

In quorum fidem etc. — Datum etc. — N. Episcopus N. — N. Cancellarius Episcopalis.

XV

Formula litterarum incardinationis.

N. Episcopus N. — Dilecto in Christo N.

Quum Nobis constiterit te N. N. in minoribus (*vel* maioribus, *et exprimantur Ordines, quibus insignitus est*) ordinibus constitutum, qui hucusque Dioecesi N. fueras adscriptus, ab illius Illustrissimo ac Reverendissimo Episcopo Domino N. N. iustis de causis excardinationis litteras obtinuisse ; nec non ex praedicti Domini Episcopi testimonio certum Nobis sit te legitimis esse natalibus, integris moribus et sufficienti praeditum scientia ; quum praeterea tu praestito iuramento declaraveris velle te in hac Nostra Dioecesi semper manere et huic Nostrae Ecclesiae iugiter deservire, Nos moti studio, quo exardescimus, bonum huius Ecclesiae Nostrae curae commissae procurandi, te, quem utilem (*vel* necessarium) Ecclesiae huic Nostrae pro praesentibus eius adiunctis existimamus, absolute et in perpetuum Ecclesiae et Dioecesi Nostrae adscribimus et adscriptum

renuntiamus et declaramus, sperantes te alacri animo in futurum bono animarum in hac Nostra Dioecesi adlaboraturum, et omnibus fidelibus Nostrae curae commissis bonum Christi odorem futurum.

In quorum fidem etc. — Datum etc. — N. Episcopus N. — N. Cancellarius Episcopalis.

XVI

Decretum S. Congr. de Propaganda Fide circa sacerdotes Orientales Americam migrare volentes.—*12 Aprilis 1894.*

Relatum est huic Sacrae Congregationi de Propaganda Fide pro negotiis Ritus Orientalis, presbyteros huius ritus, qui Americanas aliasque petunt regiones ut fidelibus suae gentis illic commorantibus spirituale praebeant auxilium, quandoque propter exiguum istorum numerum otiari quotidie, vel eleemosynas colligere, quamvis canonica ad id facultate destitutos, vel medicae arti aut negotiationi operam dare non sine gravi christiani populi scandalo; et, quod deterius est, Episcoporum monitionibus ad hoc opportune datis haud obtemperare. Deplorandum insuper est non semel ipsos Curiis exhibere testimoniales litteras proprii Praesulis orientali lingua exaratas, in dictis regionibus prorsus ignota : hinc impossibile est locorum Ordinariis dignoscere num easdem tradens sit sacerdos catholicus a quavis ecclesiastica censura immunis, an vero ea illaqueatus, num schismaticus, num etiam simplex laicus qui falsa documenta exhibeat.

Huic porro malo opportunum volens afferre remedium eadem S. Congregatio, SSmo D. N. probante, nuper ad Praelatos Orientalis ritus litteras dedit, quibus eisdem praescripsit ne, absque praevia licentia Ordinarii loci *ad quem*, sacerdotes dictum in finem designentur qui caelibes aut vidui esse debent ; ne ipsi discedant, quin prius huic S. Congregationi in scriptis

declaraverint, ad quam dioecesim pergere velint ut inibi domicilium constituant, atque licentiam ab eadem S. Congregatione in singulis casibus obtineant ; ut hac obtenta ipsi sistant coram dicto Ordinario, cujus jurisdictioni subesse debent, atque ab eo petant obtineantque necessarias facultates sacra peragendi, eidem exhibendo una cum memorata licentia litteras discessoriales proprii Antistitis a R. P. D. Nuntio vel Delegato Apostolico comprobatas : firma tamen manente prohibitione eleemosynas absque debita facultate colligendi ; quod si secus fiat, iidem sacerdotes ad sacrum exercendum ministerium minime admittantur.

Quae dum A. T. nota reddo, rogo te ut sedulo invigiles super observantia eorum quae superius exposita sunt, antequam admittas in posterum sacerdotes, de quibus sermo, ad sacra peragenda in ista dioecesi.

....

XVII

Decretum S. Congregationis de Religiosis quo speciales clausulae apponuntur indulto saecularizationis viris religiosis deinceps concedendo.—*15 Iun. 1909.*

Quum minoris esse soleat aedificationis, salvis extraordinariis nonnullis casibus, quod in officiis dioecesanis eminere conspiciantur qui, vel in aliquo ordine regulari vota solemnia professi, indultum saecularizationis sive perpetuae sive ad tempus obtinuerint, vel in instituto aliquo religioso, emissis votis perpetuis, ab istis dispensati fuerint ; ne alii inde religiosi induci possint, ut varios egrediendi claustra praetextus exquirant, quod nimis frequens accidere experientia docet, Sanctissimus Dominus Noster Pius PP. X decernere dignatus est, ut omnibus deinceps rescriptis quibus saecularizatio perpetua vel ad tempus, aut votorum perpetuorum relaxatio, prout supra,

sacerdotibus et clericis in sacris ordinibus constitutis conceditur, adnexae intendantur, licet non expressae, sequentes clausulae, quarum dispensatio Sanctae Sedi reservatur :

Vetitis, absque novo et speciali Sanctae Sedis indulto :

1° quolibet officio, et, quoad eos qui ad beneficia habilitati sunt, quolibet beneficio in basilicis maioribus vel minoribus et in ecclesiis cathedralibus ;

2° quolibet magisterio et officio in seminariis clericalibus maioribus et minoribus aliisque Institutis, in quibus clerici educantur, necnon in Universitatibus et Institutis, quae privilegio apostolico gaudent conferendi gradus academicos in re philosophica, theologica et canonica ;

3° quocumque officio et munere in Curiis episcopalibus ;

4° officio Visitatoris et Moderatoris domorum Religiosorum utriusque sexus, etiamsi agatur de congregationibus mere dioecesanis ;

5° habituali domicilio in locis ubi extat conventus, vel domus religiosa Provinciae, vel Missionis, cui sacerdos vel clericus saecularizatus, vel a votis perpetuis solutus, ut supra, adscriptus erat.

XVIII

Extensio decreti praecedentis.—*5 Aprilis 1910.*

Quum in aliquibus Congregationibus et Institutis Religiosis non habeatur professio votorum perpetuorum, sed tantum vel temporalium, vel etiam merum iuramentum perseverantiae, aut peculiares quaedam promissiones, quibus alumni, peracta probatione, Instituto vel Congregationi ligantur ; et quum decretum Sacrae Congregationis de Religiosis d. d. 15 Iunii 1909, quo nonnullae praescribuntur clausulae, Rescriptis saecularizationis perpetuae vel temporaneae ac dispensationis votorum inserendae, expresse respiciat sacerdotes et clericos, in sacris constitutos, qui professionem votorum perpetuorum emiserunt ; hinc dubium exortum est, utrum eisdem clausulis

servandis teneantur sacerdotes et clerici in sacris constituti, qui non quidem professionem votorum perpetuorum, sed vel temporalium tantum, vel iuramentum perseverantiae, vel peculiares quasdam promissiones, ad normam suarum constitutionum, ediderant et ab eisdem dispensationem obtineant.

Sanctissimus autem Dominus Noster Pius Papa X respondendum mandavit : *Affirmative*, si Religiosi votis temporaneis, vel iuramento perseverantiae vel supradictis promissionibus per sex integros annos ligati fuerint.

XIX

Formula iuramenti ab iis praestandi, qui titulo Missionis ordinantur.

Ego N. filius N. Dioecesis vel Vicariatus N. spondeo, et iuro, quod postquam ad Sacros Ordines promotus fuero, nullam Religionem, Societatem, aut Congregationem regularem sine speciali Sedis Apostolicae licentia, aut S. Congregationis de Propaganda Fide ingrediar, neque in earum aliqua professionem emittam.

Voveo pariter et iuro, quod in hac Dioecesi, aut Vicariatu, (*vel* in Missione cui S. Sedi vel S. Congregationi de Propaganda Fide me destinare placuerit,) perpetuo in divinis administrandis laborem meum, ac operam, sub omnimoda directione et iurisdictione R. P. D. pro tempore Ordinarii, pro salute animarum impendam, quod etiam praestabo, si, cum praedictae Sedis Apostolicae licentia Religionem, Societatem, aut Congregationem regularem ingressus fuero, et in earum aliqua professionem emisero.

Item voveo, et iuro, me praedictum iuramentum, et eius obligationem intelligere, et observaturum. Sic me Deus adiuvet et haec Sancta Dei Evangelia.

XX

Decretum de vetita clericis temporali administratione.

Docente Apostolo Paulo, *nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus* (2 *Tim.* II, 4), constans Ecclesiae disciplina et sacra lex haec semper est habita, ne clerici profana negotia gerenda susciperent, nisi in quibusdam peculiaribus et extraordinariis adiunctis et ex legitima venia. « Cum enim a saeculi rebus in altiorem sublati locum conspiciantur », ut habet SS. Tridentinum Concilium, Sess. XXII, cap. I, *de ref.*, oportet ut diligentissime servent inter alia quae « de saecularibus negotiis fugiendis copiose et salubriter sancita fuerunt. »

Cum vero nostris diebus quamplurima, Deo favente, in Christiana republica instituta sint opera in temporale fidelium auxilium, in primisque arcae nummariae, mensae argentariae, rurales, parsimoniales, haec quidem opera magnopere probanda sunt clero, ab eoque fovenda ; non ita tamen ut ipsum a suae conditionis ac dignitatis officiis abducant, terrenis negotiationibus implicent, sollicitudinibus, studiis, periculis quae his rebus semper inhaerent obnoxium faciant.

Quapropter SSmus Dominus Noster Pius PP. X, dum hortatur quidem praecipitque ut clerus in hisce institutis condendis, tuendis augendisque operam et consilium impendat, praesenti decreto prohibet omnino ne sacri ordinis viri, sive saeculares sive regulares, munia illa exercenda suscipiant retineantve suscepta, quae administrationis curas, obligationes, in se recepta pericula secumferant, qualia sunt officia praesidis, moderatoris, a secretis, arcarii, horumque similium. Statuit itaque ac decernit SSmus Dominus Noster, ut clerici omnes quicumque in praesens his in muneribus versantur, infra quatuor menses ab hoc edito decreto, nuntium illis mittant, utque in posterum nemo e clero quodvis id genus munus suscipere atque exercere queat, nisi ante ab Apostolica Sede peculiarem ad id

licentiam sit consecutus. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 18 mensis Novembris 1910.

C. Card. De Lai, Secretarius.
S. Tecchi, Adsessor.

XXI

Decretum « Romani Pontifices » de exigendis litteris testimonialibus.—*25 Ian. 1848.*

. . . .

1° In quocumque Ordine, Congregatione, Societate, Instituto, monasterio, domo, sive in eis emittantur vota solemnia, sive simplicia, et licet agatur de Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, Institutis, monasteriis ac domibus, quae ex peculiari privilegio, etiam in corpore iuris clauso, vel alio quovis titulo in decretis generalibus non comprehenduntur, nisi de ipsis specialis, individua et expressa mentio fiat, nemo ad habitum admittatur absque testimonialibus litteris tum Ordinarii originis, tum etiam Ordinarii loci in quo postulans post expletum decimum quintum annum aetatis suae ultra annum moratus fuerit.

2° Ordinarii in praefatis litteris testimonialibus, postquam diligenter exquisierint etiam per secretas informationes de postulantis qualitatibus, referre debeant de eius natalibus, aetate, moribus, vita, fama, conditione, educatione, scientia ; an sit inquisitus, aliqua censura, irregularitate aut alio canonico impedimento irretitus, aere alieno gravatus, vel reddendae alicuius administrationis rationi obnoxius. Et sciant Ordinarii eorum conscientiam super veritate expositorum oneratam manere ; nec ipsis unquam liberum esse huiusmodi testimoniales litteras denegare ; in eisdem tamen super praemissis singulis

articulis ea tantum testari debere quae ipsi in conscientia affirmare posse in Domino iudicaverint.

3° Omnibus et singulis Superioribus Regularibus, aliisque Religiosis ad quos spectat, cuiuscumque gradus sint et instituti, licet exempti et privilegiati, ac de necessitate exprimendi, etiam in virtute sanctae obedientiae huius decreti observantia districte praecipitur : et qui contra huius decreti tenorem aliquem ad habitum religiosum receperit, poenam privationis omnium officiorum, vocisque activae et perpetuae inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda eo ipso incurrat, a qua nonnisi ab Apostolica Sede poterit dispensari.

4° Vi cuiuscumque privilegii, facultatis, indulti, dispensationis, approbationis regularum et constitutionum, etiam in forma specifica, quam ab Apostolica Sede aliquis Ordo, Institutum, Superior, Religiosus consequeretur, nunquam huic decreto derogatum esse censeatur, nisi ei expresse et nominatim derogetur, licet in concessione derogatoriae generales quantumvis amplae apponantur. Quod si alicui instituto expresse et nominatim dispensatio super eodem decreto aliquando concedi contigerit, aliis minime extendi poterit vi cuiuscumque privilegii et communicationis privilegiorum.

5° Quolibet anno, die prima Ianuarii, in publica mensa hoc decretum legatur, sub poena privationis officii, ac vocis activae et passivae, a superioribus ipso facto incurrenda.

XXII

Sacrae Congregationis de Religiosis decretum «Ecclesia Christi» de quibusdam postulantibus in religiosas Familias non admittendis.—*7 Septembris 1909.*

....

Quum compertum sit, longe melius esse, ut aliqualiter claudantur ianuae ingredientibus, ne postea late reserentur exeuntibus, SS. D. N. Pius PP. X committere dignatus est huic

Sacrae Congregationi negotiis Religiosorum Sodalium praepositae, ut severiori huiusmodi Ecclesiae disciplinae insistens in admittendis alumnis ad novitiatum et vota, haec statueret ab omnibus religiosis virorum Familiis, graviter onerata Superiorum conscientia, fideliter in posterum servanda, quae sequuntur :

Nullimode, absque speciali venia Sedis Apostolicae, et sub poena nullitatis professionis, excipiantur sive ad novitiatum sive ad emissionem votorum postulantes :

1° qui e collegiis etiam laicis ob inhonestos mores vel ob alia crimina expulsi fuerint ;

2° qui a seminariis et collegiis ecclesiasticis vel religiosis quacumque ratione dimissi fuerint ;

3° qui, sive ut professi sive ut novitii, ab alio Ordine vel congregatione religiosa dimissi fuerint ; vel, si professi, dispensationem votorum obtinuerint ;

4° qui jam admissi, sive ut professi sive ut novitii, in unam provinciam alicujus Ordinis vel congregationis et ab ea dimissi, in eamdem vel in aliam eiusdem Ordinis vel congregationis provinciam recipi nitantur.

XXIII

Declaratio qua praedictae dispositiones ad mulierum quoque Religiosas Familias extenduntur.—*4 Ianuarii 1910.*

....

Absque speciali venia Sedis Apostolicae et sub poena nullitatis professionis, non excipiantur sive ad Novitiatum, sive ad emissionem votorum postulantes :

I. quae, propria culpa, e collegiis etiam laicis, gravi de causa, expulsae fuerint ;

II. quae a scholis domesticis, in quibus puellae speciali cura in spem amplectendae vitae religiosae educantur, quacumque ratione dimissae fuerint ;

III. quae, sive ut professae, sive ut novitiae, ab alio Ordine vel Congregatione religiosa dimissae fuerint ; vel, si professae, dispensationem votorum obtinuerint ;

IV. quae jam admissae, sive ut professae sive ut novitiae, in unam provinciam alicuius Ordinis vel Congregationis et ab ea dimissae, in eamdem vel in aliam eiusdem Ordinis vel Congregationis provinciam recipi nitantur.

XXIV

Declarationes circa decretum «Ecclesia Christi,» editum die 7 Sept. 1909, de quibusdam postulantibus in Religiosas Familias non admittendis.—*5 Aprilis 1910.*

Circa decretum *Ecclesia Christi* d. d. 7 Septembris 1909 *De quibusdam postulantibus in Religiosas Familias non admittendis*, ab hac Sacra Congregatione negotiis Religiosorum Sodalium praeposita, sequentium dubiorum solutio expetita fuit :

I. An postulantes ad Novitiatum admissi ante publicationem decreti et in ipso comprehensi, valide ad professionem admitti queant, absque venia Apostolicae Sedis.

II. An ii, qui in aliqua Familia Religiosa primam tantum professionem emiserant ante publicationem decreti, valide admitti possint ad alteram professionem, scilicet solemnem in Ordinibus Regularibus, et perpetuam in ceteris Institutis, si in decreto comprehensi fuerint.

III. An valide et licite ad Novitiatum admitti possint postulantes qui a Seminariis vel a Collegiis sive ecclesiasticis sive religiosis, vel a Novitiatu dimissi quidem non fuerunt *formaliter*, sed *aequivalenter*, id est, quos Superiores induxerunt vel hortati sunt ut sponte discederent ne dimitterentur.

IV. An recipi valeant ii qui professionem votorum temporaneorum in aliqua Congregatione emiserunt, sed, peracto tempore, eamdem sponte non renovarunt.

SS. autem Dominus Noster Pius Papa X respondendum mandavit :

Ad I. Negative.

Ad II. Affirmative ; sed Superiores sub gravi obligatione tenentur : a) opportunas, secretas juratasque informationes exquirere Superiorum Seminarii vel Collegii vel Instituti religiosi *a quo*, circa veras causas exitus alumnorum, de quibus agitur ; b) moraliter aliunde certos fieri et de bonis eorum religiosis moribus et de solidae vocationis argumentis, et, si agatur de clericis candidatis, etiam de idoneitate litteraria. Et Superiores *a quo*, graviter onerata eorum conscientia, tenentur sincere et sub iuramento secretas huiusmodi informationes a Superioribus *ad quos* exquisitas transmittere.

Ad III. Valide quidem per se, sed omnino illicite. Et ad fraudes vel abusus e medio tollendos in re tanti momenti, Superiores nullum ex huiusmodi candidatis admittant, antequam per accuratas et secretas informationes a Moderatoribus Seminariorum, vel Collegiorum ecclesiasticorum sive Religiosorum, vel religiosi Instituti in quo novitii fuerunt, sub fide juramenti habitas,certi omnino fuerint, candidatos de quibus agitur, neque formaliter dimissos fuisse, neque aequivalenter. Quod si de candidatis clericis agatur, pariter constare debet de eorum idoneitate litteraria.

Ad IV. Affirmative, praehabitis tamen juratis informationibus, ut supra, in responsione ad II et III.

XXV

Decretum S. Cong. Ep. et Reg. « Auctis admodum » de Institutis votorum simplicium et de ordinationibus Regularium.—*4 Nov. 1892.*

. . . .

I. Firmis remanentibus Constitutione S. Pii V diei 14 Octob. anni 1568, incipiente *Romanus Pontifex*, et declaratione sac. mem. Pii PP. IX edita die 12 mensis Iunii anni 1858,

quibus Superioribus Ordinum Regularium prohibetur, ne litteras dimissoriales concedant Novitiis aut professis votorum simplicium triennalium, ad hoc ut titulo *paupertatis* ad SS. Ordines promoveri valeant, eaedem dispositiones extenduntur etiam ad Instituta votorum simplicium, ita ut horum Institutorum Superiores non possint in posterum litteras dimissoriales concedere pro SS. Ordinibus, vel quomodocumque ad sacros Ordines alumnos promovere titulo *mensae* communis vel *missionis*, nisi illis tantum alumnis, qui vota quidem simplicia, sed perpetua iam emiserint, et proprio Instituto stabiliter aggregati fuerint ; vel qui saltem per triennium permanserint in votis simplicibus temporaneis quoad ea Instituta quae ultra triennium perpetuam differunt professionem. Revocatis ad hunc effectum omnibus indultis ac privilegiis iam obtentis a S. Sede, necnon dispositionibus contrariis in respectivis Constitutionibus contentis, etsi tales Constitutiones fuerint a S. Sede Apostolica approbatae.

II. Hinc notum sit oportet de generali regula haud in posterum dispensatum iri, ut ad maiores Ordines alumnus Congregationis votorum solemnium promoveatur quin prius solemnem professionem emiserit, vel per integrum triennium in votis simplicibus perseveraverit, si alumnus Instituto votorum simplicium sit addictus. — Quod si interdum causa legitima occurrat, cur quispiam Sacros Ordines suscipiat triennio nondum expleto, peti poterit ab Apostolica Sede dispensatio, ut clericus vota solemnia nuncupare possit quamvis non expleverit triennium, quoad Instituta vero votorum simplicium, ut vota simplicia perpetua emittere possit, quamvis non expleto tempore a respectivi Instituti Constitutionibus praescripto pro professione votorum simplicium perpetuorum.

III. Dispositiones contentae in decreto S. C. Concilii iussu sac. mem. Urbani VIII edito die 21 Septembris 1624 incipiente *Sacra Congregatio*, ac in decreto eiusdem S. C. iussu sac. mem. Innocentii XII edito die 24 mens. Iulii 1694, incipiente *Instantibus*, ac in aliis decretis generalibus, quibus methodus ordinatur a Superioribus Ordinum Regularium servanda in expellendis propriis alumnis, nedum in suo robore manent, sed servandae imponuntur etiam Superioribus Institutorum votorum simplicium quoties agatur de aliquo alumno vota simplicia quidem

sed perpetua professo, vel votis simplicibus temporaneis adstricto ac in sacris insuper Ordinibus constituto dimittendo; ita ut horum neminem et ipsi dimittere valeant, ut nunc dictum est, nisi ob culpam gravem, externam, et publicam, et nisi culpabilis sit etiam incorrigibilis. Ut autem quis incorrigibilis revera habeatur, Superiores praemittere debent, distinctis temporibus, trinam admonitionem et correctionem; qua nihil proficiente, Superiores debent processum contra delinquentem instruere, processus resultantia accusato contestari, eidem tempus congruum concedere, quo suas defensiones sive per se, sive per alium eiusdem Instituti religiosum, exhibere valeat; quod si accusatus ipse proprias defensiones non praesentaverit, Superior, seu Tribunal, defensorem, ut supra, alumnum respectivi Instituti ex officio constituere debebit. Post haec Superior cum suo Consilio sententiam expulsionis aut dimissionis pronuntiare poterit, quae tamen nullum effectum habebit si condemnatus a sententia prolata rite ad S. C. EE. et RR. appellaverit, donec per eamdem S. C. definitivum iudicium prolatum non fuerit. — Quoties autem gravibus ex causis procedendi methodus supradicta servari nequeat, tunc recursus haberi debet ad hanc S. C. ad effectum obtinendi dispensationem a solemnitatibus praescriptis, et facultatem procedendi summario modo iuxta praxim vigentem apud hanc S. C.

IV. Alumni votorum solemnium, vel simplicium perpetuorum, vel temporalium, in Sacris Ordinibus constituti, qui expulsi vel dimissi fuerint, perpetuo suspensi maneant, donec a S. Sede alio modo eis consulatur; ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint.

V. Qui in Sacris Ordinibus constituti et votis simplicibus obstricti sive perpetuis, sive temporalibus, sponte dimissionem ab Apostolica Sede petierint et obtinuerint, vel aliter ex Apostolico privilegio a votis simplicibus vel perpetuis vel temporaneis dispensati fuerint, ex claustro non exeant, donec Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint, secus suspensi maneant ab exercitio susceptorum Ordinum. Quod porrigitur quoque ad alumnos votorum simplicium temporalium qui quovis professionis

vinculo iam forent soluti, ob elapsum tempus quo vota ab ipsis fuerunt nuncupata.

VI. Professi tum votorum solemnium, tum simplicium ab Ordinariis locorum ad Sacros Ordines non admittantur, nisi, praeter alia a iure statuta, testimoniales litteras exhibeant, quod saltem per annum sacrae theologiae operam dederint, si agatur de subdiaconatu, ad minus per biennium, si de diaconatu, et quoad presbyteratum, saltem per triennium, praemisso tamen regulari aliorum studiorum curriculo.

XXVI

Decretum S. Congregationis Episc. et Regularium circa interpretationem decreti « Auctis admodum ».—*20 Nov. 1895.*

Beatissime Pater.—Ioannes, Episcopus Abulensis, ad Pedes Sanctitatis Vestrae humiliter provolutus, ea quae sequuntur exponit : — Sunt in hac Dioecesi aliqui alumni Institutorum religiosorum in Sacris constituti, alii expulsi, alii ab Apostolica Sede dimissione obtenta ex Claustro egressi, sed quin prius benevolum Episcopum receptorem invenissent nec de Ecclesiastico patrimonio sibi providissent. Ex Decreto *Auctis admodum* Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium diei 4 Novembris 1892, pr mi perpetuo suspensi manebunt, donec a Sancta Sede alio modo eis consulatur, ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de Ecclesiastico patrimonio sibi providerint : secundi vero etiam ab Ordinum susceptorum exercitio suspensi erunt. Episcopus Orator ob Cleri saecularis sufficientem copiam, aliisque iustis de causis, Episcopus benevolus receptor horum alumnorum esse nequit ; sed de eorumdem miserrima vita angustissimaque conditione maxime dolet, et eorumdem supplicationibus quotidie torquetur. Unus ex illis, iam presbyter, in agrariis laboribus occupatus victum sibi comparat. Exoptans Episcopus Orator al quid praedictis alumnis levaminis afferre, quin onera Episcopi benevoli receptoris

in se suscipiat, Sanctitati Vestrae sequentia dubia pro solutione reverenter submittit.

I. An possit praedictis alumnis licentiam concedere ut Ordinem exercere valeant sed ad nutum suum, uti mos est concedere Clericis alienae Dioecesis ad tempus hic commorantibus, quin onera Episcopi benevoli receptoris in se suscipiat ?

II. Et quatenus negative, quid faciendum cum his miseris Clericis, qui nec Episcopum benevolum receptorem inveniunt, nec patrimonium ecclesiasticum sibi constituere possunt ?

Et Deus, etc.

Ad primum dubium Sacra Congregatio Emorum ac Rmorum S. R. E. Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, respondendum censuit, uti respondet : « Prout exponitur, *negative* ». Sed eadem Sacra Congregatio facultatem tribuit Episcopo Abulensi, quatenus nihil aliud sibi obstet, permittendi praefatis alumnis Sacros Ordines exercendi ad tempus sibi benevisum, donec maneant in sua Dioecesi, firma obligatione sibi inveniendi episcopum benevolum receptorem et constituendi sibi sacrum patrimonium, ad formam decreti *Auctis admodum* aut rescriptorum Sacrae Congregationis, si quae obtinuerint. Ad secundum, *Provisum in primo.*

XXVII

Interpretatio decreti « Auctis admodum » quoad religiosos saecularizatos ad tempus.—*16 Aug. 1898.*

Illme et Rme Domine uti Frater,

Difficili Regularium hodiernae conditioni occurrere satagens, S. Congr. super Disciplina Regulari, pro illis *Religiosis*, qui gratia vocationis destituti, vel de alia rationabili causa muniti, extra claustra degere voluerunt, et tractu temporis vellent — auditis Superioribus Generalibus Ordinis, maturo

consilio, statuit atque decrevit : — « ut ipsis facultas tribueretur manendi extra claustra habitu regulari dimisso, *ad annum* ; « quo tempore S. Patrimonium sibi constituerent ; Episcopum « *benevolum receptorem* invenirent ; atque deinde, *pro saecularisatione perpetua*, iterum recurrerent, et interim Sacra facientes, verbum Domini praedicantes, fidelibus populis pia conversatione prodesse valerent ».

Quibus autem dispositionibus iurisdictio Episcopalis nulli subest detrimento : namque Ordinarius *invitus non* cogitur *illos* in suum Clerum cooptare, neque Beneficiis ecclesiasticis proponere ; sed *perdurante* gratia concessionis, eiusdemque a Sede Apostolica consecuta *prorogatione*, ad sacra obeunda ministeria, *pro lubitu* in sua Dioecesi habilitare potest, si velit. Neque ullam huic agendi rationi dubitationem infert Decretum *Auctis admodum* 1892, quia hoc *per regulam generalem* afficit *Instituta* recentia *votorum simplicium* ; ac tantum *per exceptionem* respicit *Ordines proprie dictos*, in quibus *vota solemnia* religiosi nuncupant. Quae tamen exceptio, si fieri contigerit, in *singulari decreto* adamussim *notatur*, ita ut *speciale Rescriptum*, eiusque conditiones, *legem* pro *individuo*, constituunt : et solummodo *ab eo* Ordinarius sui agendi rationem quaerere debeat.

Iam vero, litteris, quas die 4 Iulii cur. an. Amplitudo Tua ad hanc S. Congregationem mittere existimavit, *relate* ad PP... Ordinis SSmae Trinitatis — et *pro quibus*, ut ait, — « *quin* onera « *Episcopi benevoli* receptoris in se suscipiat, aliquod levamen « ipsis afferre desiderat ; ideoque *licentiam exposcit*, ut Ordinem « exercere valeant ad *suum beneplacitum* etc. ».

Hic S. Ordo respondit : « Religiosos huiusmodi esse *saecu*- « *larizatos ad annum et interim* etc., ut supra : pertinere ad « Ordines votorum solemnium ; proinde nisi sint aliqua *speciali* « censura *irretiti*, nulla ipsi indigent *nova facultate*, ut Sacris « ministeriis Episcopi auctoritate in respectiva Dioecesi possint « vacare ».

Et haec dicta sint, ut ius et regula agendi in re Tibi proponatur ; cui a Deo Optimo Maximo cuncta felicia adprecamur.

Amplitudinis Tuae — Uti Frater Addictissimus—S. Card. Vannutelli, Praef.

XXVIII

Constitutio « Conditae » de institutis votorum simplicium.—*8 Dec. 1900.*

Conditae a Christo Ecclesiae ea vis divinitus inest ac fecunditas, ut multas anteactis temporibus, plurimas aetate hac elabente utriusque sexus tamquam familias ediderit, quae, sacro *votorum simplicium* suscepto vinculo, sese variis religionis et misericordiae operibus sancte devovere contendunt. Quae quidem pleraeque, urgente caritate Christi, singularis civitatis vel dioecesis praetergressae angustias, adeptaeque, unius eiusdemque vi legis communisque regiminis, perfectae quamdam consociationis speciem, latius in dies proferuntur.

Duplex porro earumdem est ratio : aliae, quae Episcoporum solummodo approbationem nactae, ob eam rem *dioecesanae* appellantur ; aliae vero de quibus praeterea Romani Pontificis sententia intercessit, seu quod ipsarum leges ac statuta recognoverit, seu quod insuper commendationem ipsis approbationemve impertiverit.

Iam in binas huiusmodi religiosarum Familiarum classes quaenam Episcoporum iura esse oporteat, quaeque vicissim illarum in Episcopos officia, sunt qui opinantur incertum controversumque manere. — Profecto, ad *dioecesanas* Consociationes quod attinet, res non ita se dat laboriosam ad expediendum ; eae quippe una inductae sunt atque vigent Antistitum sacrorum auctoritate. At gravior sane quaestio de ceteris oritur, quae Apostolicae Sedis comprobatione sunt auctae. Quia nimirum in dioeceses plures propagantur, eodemque ubique iure unoque utuntur regimine ; ideo Episcoporum in illas auctoritatem opus est temperationem quamdam admittere certosque limites. Qui limites quatenus pertinere debeant, colligere licet ex ipsa decernendi ratione Sedi Apostolicae consueta in eiusmodi consociationibus approbandis, scilicet certam aliquam Congregationem approbari ut piam Societatem votorum simplicium, *sub regimine Moderatoris generalis, salva Ordinariorum iurisdictione,*

ad formam sacrorum canonum et Apostolicarum constitutionum.— Iamvero perspicuum inde fit tales Consociationes neque in *dioecesanis* censeri, neque Episcopis subesse posse nisi intra fines dioecesis cuiusque, incolumi tamen supremi earumdem Moderatoris administratione ac regimine. Qua igitur ratione summis societatum harum Praesidibus in Episcoporum iura et potestatem nefas est invadere ; eadem Episcopi prohibentur ne quid sibi de Praesidum ipsorum auctoritate arrogent. Secus enim si fieret, tot moderatores istis Congregationibus accederent, quot Episcopi quorum in dioecesibus alumni earum versentur; actumque esset de administrationis unitate ac regiminis.

Concordem atque unanimem Praesidum Congregationum atque Episcoporum auctoritatem esse oportet ; at ideo necesse est alteros alterorum iura pernoscere atque integra custodire.

Id autem ut, omni submota controversia, plene in posterum fiat, et ut Antistitum sacrorum potestas, quam Nos, uti par est, inviolatam usquequaque volumus, nihil uspiam detrimenti capiat ; ex consulto sacri Consilii Episcopis ac Religiosorum Ordinibus praepositi, duo praescriptionum capita edicere visum est : alterum de Sodalitatibus quae Sedis Apostolicae commendationem vel approbationem nondum sunt assecutae, alterum de ceteris, quarum Sedes Apostolica vel leges recognovit vel institutum commendavit aut approbavit.

Caput primum haec habet servanda :

I. Episcopi est quamlibet recens natam sodalitatem non prius in dioecesim recipere, quam leges eius constitutionesque cognorit itemque probarit ; si videlicet neque fidei honestative morum, neque sacris canonibus et Pontificum decretis adversentur, et si apte statuto fini conveniant.

II. Domus nulla novarum sodalitatum iusto iure fundabitur, nisi annuente et probante Episcopo. Episcopus vero fundandi veniam ne impertiat, nisi inquisitione diligenter acta quales sint qui id poscant ; an recte probeque sentiant, an prudentia praediti, an studio divinae gloriae, suaeque et alienae salutis praecipue ducti.

III. Episcopi, quoad fieri possit, potius quam novam in aliquo genere sodalitatem condant vel approbent, utilius unam quamdam adsciscant de jam approbatis, quae actionis institutum profiteatur absimile. — Nullae fere, ni forte in *Missionum*

regionibus, probentur sodalitates, quae, certo proprioque fine non praestituto, quaevis universe pietatis ac beneficentiae opera, etiamsi penitus inter se disiuncta, exercenda amplectantur.

Episcopi sodalitatem condi ullam ne siverint, quae reditibus careat ad sodalium victum necessariis. — Sodalitia quae stipe collaticia vivant ; item muliebres familias quae aegrotis, domi ipsorum, interdiu noctuque adsint, cautissime, quin etiam difficulter comprobent.

Si quae autem nova feminarum sodalitas eo spectet ut suis in aedibus valetudinaria aperiat viris promiscue mulieribusve excipiendis ; vel similes domos excipiendis sacerdotibus, qui Sororum cura atque opera aegrotantes leventur ; ejusmodi proposita Episcopi ne probent, nisi maturo adhibito severoque consilio.

Praeterea Episcopi religiosarum domus, ubi viris feminisve peregre advenientibus hospitium victusque accepto pretio suppeditetur, nequaquam permittant.

IV. Sodalitas quaevis dioecesana ad dioeceses alias ne transgrediatur, nisi consentiente utroque Episcopo, tum loci unde excedat, tum loci quo velit commigrare.

V. Sodalitatem dioecesanam si ad dioeceses alias propagari accidat, nihil de ipsius natura et legibus mutari liceat, nisi singulorum Episcoporum consensu, quorum in dioecesibus aedes habeat.

VI. Semel approbatae sodalitates ne exstinguantur, nisi gravibus de causis, et consentientibus Episcopis, quorum in ditione fuerint. Singulares tamen domos Episcopis, in sua cuique dioecesi, tollere fas est.

VII. De puellis habitum religiosum petentibus, item de iis quae, probatione expleta, emissurae sint vota, Episcopus singulatim certior fiat ; eiusdem erit illas et de more explorare et, nihil si obstet, admittere.

VIII. Episcopo alumnas sodalitatum dioecesanarum professas dimittendi potestas est, votis perpetuis aeque ac temporariis remissis, uno dempto (ex auctoritate saltem propria) colendae perpetuo castitatis. Cavendum tamen ne istiusmodi remissione ius alienum laedatur ; laedetur autem, si insciis moderatoribus id fiat iusteque dissentientibus.

IX. Antistitae, ex constitutionum iure, a Sororibus eligantur. Episcopus tamen, vel ipse vel delegato munere, suffragiis ferendis praeerit : peractam electionem confirmare vel rescindere integrum ipsi est pro conscientiae officio.

X. Dioecesanae cuiusvis sodalitatis domos Episcopus invisendi ius habet, itemque de virtutum studio, de disciplina, de oeconomicis rationibus cognoscendi.

XI. Sacerdotes a sacris, a confessionibus, a concionibus designare, item de sacramentorum dispensatione statuere munus Episcoporum est, pro sodalitatibus dioecesanis pariter ac pro ceteris ; id quod in capite consequenti (num. VIII) explicate praefinitur.

Alterum praescriptionum caput, de Sodalitatibus, quarum Apostolica Sedes vel leges recognovit vel institutum commendavit aut approbavit, haec habet servanda :

I. Candidatos cooptare, eosdem ad sacrum habitum vel ad profitenda vota admittere, partes sunt Praesidum sodalitatum ; integra tamen Episcopi facultate, a Synodo Tridentina tributa [1], ut, quum de feminis agitur, eas et ante suscipiendum habitum et ante professionem emittendam ex officio exploret. Praesidum similiter est familias singulas ordinare, tirones ac professos dimittere, iis tamen servatis quaecumque ex instituti legibus pontificiisque decretis servari oportet. — Demandandi munera et procurationes, tum quae ad universam sodalitatem pertinent, tum quae in domibus singulis exercentur, Conventus seu *Capitula*, et consilia propria ius habent. In muliebrium autem sodalitatum conventibus ad munerum assignationem, Episcopus, cujus in dioecesi habentur, per se vel per alium praeerit, ut Sedis Apostolicae delegatus.

II. Condonare vota, sive ea temporaria sint sive perpetua, unius est Romani Pontificis. Immutandi constitutiones, utpote quae probatae a Sede Apostolica, nemini Episcoporum ius datur. Item regimen, quod penes moderatores est sive sodalitatis universae sive familiarum singularum ad constitutionum normam, Episcopis mutare, temperare ne liceat.

III. Episcoporum sunt iura, in dioecesi cuiusque sua, permittere vel prohibere novas domos sodalitatum condi ; item

(1) Sess. XXV, cap. XVII, *de Regul. et Monial.*

nova ab illis templa excitari, oratoria seu publica seu semipublica aperiri, sacrum fieri in domesticis sacellis, Sacramentum augustum proponi palam venerationi fidelium. Episcoporum similiter est sollemnia et supplicationes, quae publica sint, ordinare.

IV. Domus sodalitatum huiusmodi si *clausura episcopali* utantur, Episcopis iura manent integra, quae de hac re a pontificiis legibus tribuuntur. Si quae autem *clausura,* ut inquiunt, *partiali* utantur, Episcopi erit curare ut rite servetur, et quidquid in eam irrepat vitii cohibere.

V. Alumni alumnaeve sodalitatum harum, ad *forum internum* quod attinet, Episcopi potestati subsunt ; in *foro* autem *externo,* eidem subsunt quod spectat ad censuras, reservationem casuum, votorum relaxationem quae non sint uni Summo Pontifici reservata, publicarum precum indictionem, dispensationes concessionesque ceteras, quas Antistites sacrorum fidelibus suis impertire queant.

VI. Si qui vero ad sacros ordines promoveri postulent, eos Episcopus, etsi in dioecesi degentes, initiare caveat, nisi hisce conditionibus : ut a moderatoribus quisque suis proponantur ; ut quae a iure sacro sancita sunt de *litteris dimissorialibus* vel *testimonialibus,* sint rite impleta ; ut *titulo sacrae ordinationis* ne careant vel certe eo legitime eximantur ; ut theologiae studiis operam dederint secundum decretum *Auctis admodum,* die datum IV Novembris anno MDCCCXCII.

VII. In sodalitates, quae mendicato vivunt, ea Episcopis stent iura, quae habet decretum *Singulare quidem,* a sacro Consilio Episcopis et Religiosorum ordinibus praeposito promulgatum die XXVII Martii anno MDCCCXCVI.

VIII. In iis quae ad spiritualia pertinent subduntur sodalitates Episcopis dioecesium in quibus versantur. Horum igitur erit sacerdotes ipsis et a sacris designare et a concionibus probare. Quod si sodalitates muliebres sint, designabit item Episcopus sacerdotes a confessionibus tum ordinarios tum extra ordinem, ad normam constitutionis *Pastoralis curae,* a Benedicto XIV decessore Nostro editae, ac decreti *Quemadmodum,* dati a sacro Consilio Episcopis et Religiosorum ordinibus praeposito, die XVII Decembris anno MDCCCXC, quod quidem decretum ad

virorum etiam consociationes pertinet, qui sacris minime initiantur.

IX. Bonorum, quibus Sodalitia singula potiuntur, administratio penes Moderatorem supremum maximamve Antistitam eorumque Consilia esse debet : singularum vero familiarum redditus a praesidibus singulis administrari oportet pro instituti cuiusque legibus. De iis nullam Episcopus rationem potest exigere. Qui vero fundi certae domui tributi legative sint ad Dei cultum beneficentiamve eo ipso loco impendendam, horum administrationem moderator quidem domus gerat, referat tamen ad Episcopum, eique se omnino praebeat obnoxium : ita nimirum ut neque Praeposito neque Antistitae sodalitii universi liceat quidquam ex iis bonis Episcopo occultare, distrahere, vel in alienos usus convertere. Talium igitur bonorum Episcopus rationes accepti impensique, quoties videbitur, expendet ; idem ne sortes minuantur, redditus ne perperam erogentur, curabit.

X. Sicubi sodalitatum aedibus instituta curanda adiecta sint, uti gynaecea, orphanotrophia, valetudinaria, scholae, asyla pueris erudiendis, Episcopali vigilantiae ea omnia subsint quod spectat ad religionis magiste[illegible] honestatem morum, exercitationes pietatis, sacrorum adm[illegible]ationem, integris tamen privilegiis, quae collegiis, scholi[illegible]nstitutisve eiusmodi a Sede Apostolica sint tributa.

XI. In quarumlibet sodalitatum domibus vota simplicia profitentium, Episcopis cuiusque dioecesis ius est invisendi templa, sacraria, oratoria publica, sedes ad sacramentum poenitentiae, de iisque opportune statuendi, iubendi. — In presbyterorum sodalitiis, de conscientia ac disciplina, item de re oeconomica uni praesides cognoscent. In consociationibus vero feminarum, aeque ac virorum qui sacerdotio abstinent, Episcopi erit inquirere num disciplina ad legum normam vigeat, num quid sana doctrina morumve probitas detrimenti ceperit, num contra clausuram peccatum, num sacramenta aequa stataque frequentia suscipiantur. — Reprehensione dignum si quid Episcopus forte offenderit, ne decernat illico : moderatores uti prospiciant moneat ; qui si neglexerint, ipse per se consulat. Si quae tamen maioris momenti occurrant quae moram non exspectent, decernat statim : decretum vero ad sacrum Consilium deferat Episcopis ac Religiosorum Ordinibus praepositum.

Episcopus, in visitatione potissimum, iuribus, quae supra diximus, utatur suis quod spectat ad scholas, asyla ceteraque memorata instituta. — Ad rem vero oeconomicam quod attinet muliebrium sodalitatum itemque virorum sacerdotio carentium, Episcopus ne cognoscat nisi de fundorum legatorumve administratione, quae sacris sint attributa, vel loci aut dioecesis incolis iuvandis.

His porro, quae hactenus ediximus sancivimus, nihil penitus derogari volumus de facultatibus vel privilegiis, tum Nostro aut quovis alio Sedis Apostolicae decreto concessis, tum immemorabili aut saeculari consuetudine confirmatis, tum etiam quae in alicuius Sodalitatis legibus a Romano Pontifice approbatis contineantur.

Praesentes vero litteras et quaecumque in ipsis habentur nullo unquam tempore de subreptionis aut obreptionis sive intentionis Nostrae vitio aliove quovis defectu notari vel impugnari posse, sed semper validas et in suo robore fore et esse atque ab omnibus cuiusvis gradus et praeeminentiae inviolabiliter in iudicio et extra observari debere decernimus : irritum quoque et inane declarantes si secus super his a quoquam, quavis auctoritate vel praetextu, scienter vel ignoranter contigerit attentari ; contrariis non obstantibus quibuscumque.

Volumus autem ut harum litterarum exemplis, etiam impressis, manu tamen Notarii subscriptis et per constitutum in ecclesiastica dignitate virum sigillo munitis, eadem habeatur fides, quae Nostrae voluntatis significationi his praesentibus ostensis haberetur.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo noningentesimo, sexto idus Decembres, Pontificatus Nostri vicesimo tertio.

XXIX

Decretum S. Cong. Episcoporum et Regularium « Quemadmodum » circa manifestationem conscientiae.—*17 Decembris 1890.*

Quemadmodum omnium rerum humanarum quamtumvis honestae sanctaeque in se sint ; ita et legum sapienter conditarum ea conditio est, ut ab hominibus ad impropria et aliena ex abusu traduci ac pertrahi valeant ; ac propterea quandoque fit, ut intentum a legislatoribus finem haud amplius assequantur ; imo et aliquando, ut contrarium sortiantur effectum.

Idque dolendum vel maxime est obtigisse quoad leges plurium Congregationum, Societatum aut Institutorum sive mulierum quae vota simplicia aut solemnia nuncupant, sive virorum professione ac regimine penitus laicorum ; quandoquidem aliquoties in illorum Constitutionibus conscientiae manifestatio permissa fuerat, ut facilius alumni arduam perfectionis viam ab expertis Superioribus in dubiis addiscerent ; e contra a nonnullis ex his intima conscientiae scrutatio, quae unice sacramento Poenitentiae reservata est, inducta fuit. Itidem in Constitutionibus ad tramitem SS. Canonum praescriptum fuit, ut Sacramentalis Confessio in huiusmodi Communitatibus fieret respectivis Confessariis ordinariis et extraordinariis ; aliunde Superiorum arbitrium eo usque devenit, ut subditis aliquem extraordinarium Confessarium denegaverint, etiam in casu quo, ut propriae conscientiae consulerent, eo valde indigebant. Indita denique eis fuit discretionis ac prudentiae norma ut suos subditos rite recteque quoad peculiares poenitentias ac alia pietatis opera dirigerent ; sed et haec per abusionem extensa in id etiam exstitit, ut eis ad Sacram Synaxim accedere vel pro lubitu permiserint, vel omnino interdum prohibuerint. Hinc factum est, ut huiusmodi dispositiones, quae ad spiritualem alumnorum profectum et ad unitatis pacem et concordiam in Communitatibus servandam fovendamque

salutariter ac sapienter constitutae iam fuerant, haud raro in animarum discrimen, in conscientiarum anxietatem, ac insuper in externae pacis turbationem versae fuerint, ceu subditorum recursus et querimoniae passim ad S. Sedem interiectae evidentissime comprobant.

Quare SSmus D. N. Leo divina providentia Papa XIII, pro ea qua praestat erga lectissimam hanc sui gregis portionem peculiari sollicitudine, in Audientia habita a me Cardinali Praefecto S. Congregationis Episcoporum et Regularium negotiis et consultationibus praepositae die decimaquarta Decembris 1890, omnibus sedulo diligenterque perpensis, haec quae sequuntur voluit, constituit atque decrevit.

I. Sanctitas Sua irritat, abrogat, et nullius in posterum roboris declarat quascumque dispositiones Constitutionum piarum Societatum, Institutorum mulierum sive votorum simplicium sive solemnium, nec non virorum omnimode laicorum, etsi dictae Constitutiones approbationem ab Apostolica Sede retulerint in forma quacumque etiam quam aiunt specialissimam, in eo scilicet, quod cordis et conscientiae intimam manifestationem quovis modo ac nomine respiciunt. Ita propterea serio iniungit Moderatoribus ac Moderatricibus huiusmodi Institutorum, Congregationum ac Societatum ut ex propriis Constitutionibus, Directoriis ac Manualibus praefatae dispositiones omnino deleantur penitusque expungantur. Irritat pariter ac delet quoslibet ea de re usus et consuetudines etiam immemorabiles.

II. Districte insuper prohibet memoratis Superioribus ac Superiorissis, cuiuscumque gradus et praeeminentiae sint, ne personas sibi subditas inducere pertentent directe aut indirecte, praecepto, consilio, timore, minis aut blanditiis ad huiusmodi manifestationem conscientiae sibi peragendam ; subditisque e converso praecipit, ut Superioribus maioribus denuncient Superiores minores, qui eos ad id inducere audeant ; et, si agatur de Moderatore vel Moderatrice Generali, denunciatio huic S. Congregationi ab iis fieri debeat.

III. Hoc autem minime impedit quominus subditi libere ac ultro aperire suum animum Superioribus valeant ad effectum ab illorum prudentia in dubiis ac anxietatibus consilium et

directionem obtinendi pro virtutum acquisitione ac perfectionis progressu.

IV. Praeterea firmo remanente quoad Confessarios ordinarios et extraordinarios Communitatum quod a Sacrosancto Concilio Tridentino praescribitur [1], et a Sacr. Mem. Benedicti XIV statuitur in Constitutione quae incipit *Pastoralis curae :* Sanctitas sua Praesules Superioresque admonet ne extraordinarium denegent subditis Confessarium quoties ut propriae conscientiae consulant ad id subditi adigantur, quin iidem superiores ullo modo petitionis rationem inquirant, aut aegre id ferre demonstrent. Ac ne evanida tam provida dispositio fiat, Ordinarios exhortatur, ut in locis propriae Dioeceseos, in quibus Mulierum Communitates exsistunt, idoneos Sacerdotes facultatibus instructos designent, ad quos pro Sacramento poenitentiae recurrere eae facile queant.

V. Quod vero attinet ad permissionem vel prohibitionem ad sacram Synaxim accedendi, eadem Sanctitas Sua decernit, huiusmodi permissiones vel prohibitiones dumtaxat ad Confessarium ordinarium vel extraordinarium spectare, quin Superiores ullam habeant auctoritatem hac in re sese ingerendi, excepto casu quo aliquis ex eorum subditis post ultimam Sacramentalem Confessionem Communitati scandalo fuerit, aut gravem externam culpam patraverit, donec ad Poenitentiae sacramentum denuo accesserit.

VI. Monentur hinc omnes, ut ad Sacram Synaxim curent diligenter se praeparare et accedere diebus in propriis regulis statutis ; et quoties ob fervorem et spiritualem alicuius profectum Confessarius expedire iudicaverit ut frequentius accedat, id ei ab ipso Confessario permitti poterit. Verum qui licentiam a Confessario obtinuerit frequentioris ac etiam quotidianae Communionis, de hoc certiorem reddere Superiorem teneatur ; quod si hic iustas gravesque causas se habere reputet contra frequentiores huiusmodi Communiones, eas Confessario manifestare teneatur, cuius iudicio acquiescendum omnino erit.

VII. Eadem Sanctitas Sua insuper mandat omnibus et singulis Superioribus Generalibus, Provincialibus et Localibus

1 Sess. XXV, cap. X, *De Regul.*

Institutorum de quibus supra, sive virorum sive mulierum, ut studiose accurateque huius Decreti dispositiones observent sub poenis contra Superiores Apostolicae Sedis mandata violantes ipso facto incurrendis.

VIII. Denique mandat, ut praesentis Decreti exemplaria in vernaculum sermonem versa inserantur Constitutionibus praedictorum piorum Institutorum, et saltem semel in anno, stato tempore in unaquaque Domo, sive in publica mensa, sive in Capitulo ad hoc specialiter convocato, alta et intelligibili voce legantur.

Et ita Sanctitas Sua constituit atque decrevit, contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae ex Secretaria memoratae S. Congregationis Episcoporum et Regularium, die 17 Decembris 1890.

I. Cardinalis VERGA.

XXX

Responsio S. Cong. Episcoporum et Regularium circa interpretationem decreti « Quemadmodum ».—*17 Aug. 1891.*

In decreto a S. Cong. Episc. et Reg. die 17 Decembris praeteriti anni 1890 edito, haec verba leguntur : *Sanctitas Sua Praesules Superioresque admonet, ne extraordinarium denegent confessarium quoties, ut propriae conscientiae consulant, ad id subditi adigantur : quin iidem Superiores ullo modo petitionis rationem inquirant, aut aegre ferre demonstrent.* Quibus verbis haec subsequuntur : *Ac ne evanida tam provida dispositio fiat, Ordinarios exhortatur, ut in locis propriae Dioecesos, in quibus mulierum Communitates existunt, idoneos sacerdotes facultatibus instructos designent, ad quos pro sacramento Poenitentiae recurrere eas facile queant.*

Omnibus perpensis, necnon Sanctae Apostolicae Sedis patefacto proposito nullum infligendi vulnus disciplinae de Confessariis ordinario et extraordinario, Episcopo Malacitano sequentia eveniunt dubia, quae ipse S. Cong. solvenda submittit :

I Quis sub nomine Praesulis vel Superioris, cuius est subditis concedere vel denegare Confessarium extraordinarium, intelligitur ? An ipse qui ordinarium Confessarium deputavit, vel potius qui domui praeest, sive vir sit, sive femina ?

II Cum, ex Decreto, Superior, quicumque sit, nequeat Confessarium extraordinarium denegare, immo nec aegre se ferre petitionem demonstrare, teneturne subditi precibus semper indulgere, quamvis, plane videat necessitatem esse fictam, et, vel scrupulis vel alio mentis defectu, ut veram ab ipso petente apprehensam ?

III Praesul, qui ex dictis Confessarium extraordinarium subdito concedit, designare debet in unoquoque casu nominatim personam ipsius Confessarii ; vel idem Religiosus eligere poterit, inter diversos ab Ordinario deputatos, qui hoc sibi munus impleat ?

Resp. S. C. Ep. et Reg. — Ad I : *Negative* ad primam partem ; *affirmative* ad secundam.

Ad II : *Affirmative* ; sed subditi moneantur non posse extraordinarios Confessarios petere, nisi ad id adigantur ut propriae conscientiae consulant.

Ad III : *Negative* ad primam partem ; *affirmative* ad secundam.

XXXI

Declaratio S. Cong. Episc. et Reg. circa interpretationem decreti « Quemadmodum ». — *1 Feb. 1892.*

I An qui concessus est monialibus favor recurrendi ad confessarium extraordinarium *quoties ut propriae conscientiae consulant ad id adigantur*, ita limitibus et conditionibus careat

ut ipsae eo uti queant constanter, quin unquam confessarium ordinarium adeant, et ne ab Episcopo quidem redargui et impediri aliquo modo valeant, si rationibus haud probandis aut futilibus ductae fuerint.

II Confessarii adiuncti, si quando cognoscunt non esse probabilem causam ad ipsos recurrendi, an teneantur in conscientia ad declinandam confessionum sororum auditionem.

III Si quaedam sorores (imo quod peius est, maior pars illarum) constanter ad aliquem e confessariis adiunctis recurrant, debetne Episcopus silere, an potius intervenire, aliquo modo procurando ut salva sit sancita in bulla *Pastoralis* maxima : « Generaliter statutum esse dignoscitur, ut pro singulis monialium monasteriis unus dumtaxat confessarius deputetur ».

IV Et quatenus intervenire debeat, quam nire viam legitime queat.

Ad I. *Negative*

Ad II. *Affirmative.*

Ad III. *Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.*

Ad IV. Moneat Ordinarius moniales et sorores de quibus agitur dispositionem articuli IV decreti *Quemadmodum* exceptionem tantum legi communi constituere pro casibus dumtaxat verae et absolutae necessitatis, quoties ad id adigantur, firmo remanente quod a S. Concilio Tridentino et a Constitutione s. m. Benedicti XIV incipiente *Pastoralis curae* praescriptum habetur.

XXXII

Declaratio S. Cong. Episc. et Reg. circa interpretationem decreti « Quemadmodum ». — *5 Aug. 1904.*

Licet die 17 Augusti 1891 Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium responderit ad II : « Superiorem teneri subditi precibus semper indulgere quamvis plane videat necessitatem

esse fictam, et vel scrupulis vel alio mentis defectu ut veram ab ipso petente apprehensam » ; insuper ad III ; « Religiosam petentem eligere posse inter diversos ab Ordinario deputatos, qui sibi munus confessarii impleat » ; nihilominus nonnullae sanctimonialium vel sororum religiosarum superiores adhuc contendunt sibi licere, decisis non obstantibus, sorori petenti confessarium, quem prae ceteris mavult, denegare ex motivis, uti aiunt, extrinsecis.

Quaeritur utrum, saltem ob motiva hujus generis, superiorissa licite possit confessarium ex deputatis a sorore electum ipsi denegare?

S. Congregatio negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, omnibus sedulo perpensis, die 5 Augusti 1904, respondit : *Negative ; sed si adsint rationes vere graves, superiorissa eas subiiciat Ordinario, cujus iudicio standum erit.*

XXXIII

EPISTOLA ENCYCLICA "AFFARI VOS"

VENERABILIBUS FRATRIBUS ARCHIEPISCOPIS, EPISCOPIS ALIISQUE LOCORUM ORDINARIIS FOEDERATARUM CIVITATUM CANADENSIUM PACEM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTIBUS

LEO PP. XIII.

VENERABILES FRATRES,

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Affari vos, quod perlibenter atque amantissime facimus, vix Nobis licet, quin sua sponte occurrat animo vetus et constans

Apostolicae Sedis cum Canadensibus vicissitudo benevolentiae consuetudoque officiorum. Ipsis rerum vestrarum primordiis comitata Ecclesiae catholicae caritas est : maternoque semel acceptos sinu, amplexari vos, fovere, beneficiis afficere numquam postea desiit. Certe immortalis vir Franciscus de Laval Montmorency, primus Quebecensium Episcopus, quas res proavorum memoria pro salute publica felicissime sanctissimeque gessit, auctoritate gratiaque subnixus Romanorum Pontificum gessit. Neque alio ex fonte auspicia atque orsus agendarum rerum cepere consequentes Episcopi, quorum tanta exstitit magnitudo meritorum. Similique ratione, si spatium respicitur vetustiorum temporum, non istuc commeare nisi nutu missuque Sedis Apostolicae consuevere virorum apostolicorum generosi manipuli, utique cum christianae sapientiae lumine elegantiorem cultum atque artium honestissimarum semina allaturi. Quibus seminibus multo eorum ipsorum labore sensim maturescentibus, Canadensium natio in contentionem urbanitatis et gloriae cum excultis gentibus sera, non impar, venit.—Istae sunt res Nobis omnes admodum ad recordationem iucundae : eo vel magis, quod earum permanere fructus cernimus non mediocres. Ille profecto permagnus, amor in catholica multitudine studiumque vehemens divinae religionis, quam scilicet maiores vestri primum et maxime ex Gallia, tum ex Hibernia, mox quoque aliunde, auspicato advecti, et ipsi sancte coluerunt et posteris inviolate servandam tradiderunt. Quamquam, si optimam hanc haereditatem tuetur posteritas memor, facile intelligimus quantam huius laudis partem sibi iure vindicet vigilantia atque opera vestra, venerabiles Fratres, quantam etiam vestri sedulitas Cleri : omnes quippe, concordibus animis, pro incolumitate atque incremento catholici nominis assidue contenditis, idque, ut vera fateamur, non invitis neque repugnantibus Britannici imperii legibus. Itaque communium recte factorum vestrorum cogitatione adducti, cum Nos romanae honorem purpurae Archiepiscopo Quebecensium aliquot ante annis contulimus, non solum ornare viri virtutes, sed omnium istic catholicorum pietatem honorifico afficere testimonio voluimus. — Ceterum de institutione laborare ineuntis aetatis, in qua et christianae et civilis reipublicae spes maximae nituntur, Apostolica Sedes numquam intermisit, coniuncto vobiscum et cum decessoribus vestris studio. Hinc constituta

passim adolescentibus vestris ad virtutem, ad litteras erudiendis complura eademque in primis florentia, auspice et custode Ecclesia, domicilia. Quo in genere eminet profecto magnum Lyceum Quebecense, quod ornatum atque auctum omni iure legitimo ad legum pontificiarum consuetudinem, satis testatur, nihil esse quod expetat studeatque Apostolica Sedes vehementius, quam educere civium sobolem expolitam litteris, virtute commendabilem. Quamobrem summa cura, ut facile per vos ipsi iudicabitis, animum ad eos casus adiecimus, quos catholicae Manitobensium adolescentulorum institutioni novissima tempora attulere. Volumus enim et velle debemus omni, qua possumus, ope et contentione eniti atque efficere ut fides ac religio ne quid detrimenti capiant apud tot hominum millia, quorum Nobis maxime est commissa salus, in ea praesertim civitate quae christianae rudimenta doctrinae non minus quam politioris initia humanitatis ab Ecclesia catholica accepit. Cumque ea de re plurimi sententiam expectarent a Nobis, ac nosse cuperent qua sibi via, qua agendi ratione utendum, placuit nihil ante statuere, quam Delegatus Noster Apostolicus in rem praesentem venisset : qui, quo res statu essent exquirere diligenter et ad Nos subinde referre iussus, naviter ac fideliter effectum dedit quod mandaveramus.

Caussa profecto vertitur permagni momenti ac ponderis. De eo intelligi volumus, quod septem ante annis legumlatores Provinciae Manitobensis consessu suo de disciplina puerili decrevere : qui scilicet, quod leges Canadensis Foederis sanxerant, pueros professione catholica in ludis discendi publicis institui educarique ad conscientiam animi sui ius esse, id ius contraria lege sustulere. Qua lege non exiguum importatum detrimentum. Ubi enim catholica religio aut ignoratione negligitur, aut dedita opera impugnatur : ubi doctrina eius contemnitur, principiaque unde gignitur, repudiantur, illuc accedere, eruditionis caussa, adolescentulos nostros fas esse non potest. Id sicubi factitari sinit Ecclesia, non nisi aegre ac necessitate sinit, multisque adhibitis cautionibus, quas tamen constat ad pericula declinanda nimium saepe non valere. — Similiter ea deterrima omninoque fugienda disciplina, quae, quod quisque malit fide credere, id sine ullo discrimine omne probet et aequo iure habeat, velut si de Deo rebusque divinis rectene sentias an secus, vera an falsa secteris, nihil intersit.

Probe nostis, venerabiles Fratres, omnem disciplinam puerilem, quae sit eiusmodi, Ecclesiae esse iudicio damnatam, quia ad labefactandam integritatem fidei tenerosque puerorum animos a veritate flectendos nihil fieri perniciosius potest.

Aliud est praeterea, de quo facile vel ii assentiantur, qui cetera nobiscum dissident : nimirum non mera institutione litteraria, non solivaga ieiunaque cognitione virtutis posse fieri, ut alumni catholici tales e schola aliquando prodeant, quales patria desiderat atque expectat. Tradenda eis graviora quaedam et maiora sunt, quo possint et christiani boni et cives frugi probique evadere : videlicet informentur ad ipsa illa principia necesse est, quae in eorum conscientia mentis alte insederint, et quibus parere et quae sequi debeant, quia ex fide ac religione sponte efflorescunt. Nulla est enim disciplina morum digna quidem hoc nomine atque efficax, religione posthabita. Nam omnium officiorum forma et vis ab iis officiis maxime ducitur, quae hominem iungunt iubenti, vetanti, bona malaque sancienti Deo. Itaque velle animos bonis imbuere moribus simulque esse sinere religionis expertes tam est absonum, quam vocare ad percipiendam virtutem, virtutis fundamento sublato. Atqui catholico homini una atque unica vera est religio catholica : proptereaque nec morum is potest, nec religionis doctrinam ullam accipere vel agnoscere, nisi ex intima sapientia catholica petitam ac depromptam. Ergo iustitia ratioque postulat, ut non modo cognitionem litterarum alumnis schola suppeditet, verum etiam eam, quam diximus, scientiam morum cum praeceptionibus de religione nostra apte coniunctam, sine qua nedum non fructuosa, sed perniciosa plane omnis futura est institutio. Ex quo illa necessario consequuntur : magistris opus esse catholicis ; libros ad perlegendum, ad ediscendum non alios, quam quos Episcopi probarint, assumendos ; liberam esse potestatem oportere constituendi regendique omnem disciplinam, ut cum professione catholici nominis, cumque officiis quae inde proficiscuntur, tota ratio docendi discendique apprime congruat atque consentiat. — Videre autem de suis quemque liberis, apud quos instituantur, quos habeant vivendi praeceptores, magnopere pertinet ad patriam potestatem. Quocirca cum catholici volunt, quod et velle et contendere officium est, ut ad liberorum suorum religionem institutio doctoris accommodetur, iure faciunt. Nec sane iniquius agi cum iis

queat, quam si alterutrum malle compellantur, aut rudes et indoctos, quos procrearint, adolescere, aut in aperto rerum maximarum discrimine versari.

Ista quidem et iudicandi principia et agendi, quae in veritate iustitiaque nituntur, nec privatorum tantummodo, sed rerum quoque publicarum continent salutem, nefas est in dubium revocare, aut quoquo modo deserere. Igitur cum puerorum catholicorum institutionem debitam insueta lex in Manitobensi Provincia perculisset, vestri muneris fuit, venerabiles Fratres, illatam iniuriam ac perniciem libera voce refutare : quo quidem officio sic perfuncti singuli estis, ut communis omnium vigilantia ac digna Episcopis voluntas eluxerit. Et quamvis hac de re satis unusquisque vestrum sit conscientiae testimonio commendatus, assensum tamen atque approbationem Nostram scitote accedere : sanctissima enim ea sunt, quae conservare ac tueri studuistis, studetis.

Ceterum incommoda legis Manitobensis, de qua loquimur, per se ipsa monebant, opportunam sublevationem mali opus esse concordia quaerere. Catholicorum digna caussa erat, pro qua omnes omnium partium aequi bonique cives consiliorum societate summaque conspiratione voluntatum contenderent. Quod, non sine magna iactura, contra factum. Dolendum illud etiam magis, catholicos ipsos Canadenses sententias concorditer, ut oportebat, minime in re tuenda iunxisse, quae omnium interest plurimum : cuius prae magnitudine et pondere silere studia politicarum rationum, quae tanto minoris sunt, necesse erat.

Non sumus nescii, emendari aliquid ex ea lege coeptum. Qui Foederatis Civitatibus, quique Provinciae cum potestate praesunt, nonnulla iam decrevere minuendorum gratia incommodorum, de quibus expostulare et conqueri catholici ex Manitoba merito insistunt. Non est cur dubitemus, susceptum id aequitatis amore fuisse consilioque laudabili. Dissimulari tamen id quod res est, non potest : quam legem ad sarcienda damna condidere, ea manca est, non idonea, non apta. Multo maiora sunt, quae catholici petunt, quaeque eos iure petere, nemo neget. Praeterea in ipsis illis temperamentis, quae excogitata sunt, hoc etiam inest vitii quod, mutatis locorum adiunctis, carere effectu facile possunt. Tota ut res in breve cogatur, iuribus catholicorum educationique puerili nondum est in

Manitoba consultum satis: res autem postulat, quod est iustitiae consentaneum, ut omni ex parte consulatur, nimirum in tuto positis debitoque praesidio septis iis omnibus, quae supra attigimus, incommutabilibus augustissimisque principiis. Huc spectandum, hoc studiose et considerate quaerendum. — Cui quidem rei nihil obesse potest discordia peius : coniunctio animorum est et quidam quasi concentus actionum pernecessarius. Sed tamen cum perveniendi eo, quo propositum est et esse debet, non certa quaedam ac definita via sit, sed multiplex, ut fere fit in hoc genere rerum, consequitur varias esse posse de agendi ratione honestas easdemque conducibiles sententias. Quamobrem universi et singuli meminerint modestiae, lenitatis, caritatis mutuae ; videant ne quid in verecundi.. .eccetur, quam alter alteri debet ; quid tempus exigat, quid optimum factu videatur, fraterna unanimitate, non sine consilio vestro, constituant, efficiant.

Ad ipsos ex Manitoba catholicos nominatim quod attinet, futuros aliquando totius voti compotes, Deo adiuvante, confidimus. Quae spes primum sane in ipsa bonitate caussae conquiescit ; deinde in virorum, qui res publicas administrant, aequitate ac prudentia, tum denique in Canadensium, quotquot recta sequuntur, honesta voluntate nititur. Interea tamen, quam diu rationes suas vindicare nequeant universas, salvas aliqua ex parte habere ne recusent. Si quid igitur lege, vel usu, vel hominum facilitate quadam tribuatur, quo tolerabiliora damna, ac remotiora pericula fiant, omnino expedit atque utile est concessis uti, fructumque ex iis atque utilitatem quam fieri potest maximam capere. Ubi vero alia nulla mederi ratione incommodis liceat, hortamur atque obsecramus, ut aucta liberalitate munificentiaque pergant occurrere. Non de salute ipsorum sua, nec de prosperitate civitatum mereri melius queant, quam si in scholarum puerilium tuitionem contulerint, quantum sua cuique sinat facultas.

Est et aliud valde dignum, in quo communis vestra elaboret industria. Scilicet vobis auctoribus, iisque adiuvantibus, qui scholis praesunt, instituere accurate ac sapienter studiorum rationem oportet, potissimumque eniti ut, qui ad docendum accedunt, affatim et naturae et artis praesidiis instructi accedant. Scholas enim catholicorum rectum est cum florentissimis quibusque de cultura ingeniorum, de litterarum laude, posse

contendere. Si eruditio, si decus humanitatis quaeritur, honestum sane ac nobile iudicandum Provinciarum Canadensium propositum, augere ac provehere pro viribus expetentium disciplinam institutionis publicam, quo politius quotidie ac perfectius quiddam contingat. Atqui nullum est genus scientiae, nulla elegantia doctrinae, quae non optime possit cum doctrina atque institutione catholica consistere.

Hisce omnibus illustrandis ac tuendis rebus, quae hactenus dictae sunt, possunt non parum ii ex catholicis prodesse, quorum opera in scriptione praesertim quotidiana versatur. Sint igitur memores officii sui. Quae vera sunt, quae recta, quae christiano nomini reique publicae utilia, pro iis religiose animoque magno propugnent : ita tamen ut decorum servent, personis parcant, modum nulla in re transiliant. Vereantur ac sancte observent Episcoporum auctoritatem, omnemque potestatem legitimam: quanto autem est temporum difficultas maior, quantoque dissensionum praesentius periculum, tanto insistant studiosius suadere sentiendi agendique concordiam, sine qua vix aut ne vix quidem spes est futurum ut id, quod est in optatis omnium nostrum, impetretur.

Auspicem caelestium munerum benevolentiaeque Nostrae paternae testem accipite apostolicam benedictionem, quam vobis, venerabiles Fratres, Clero populoque vestro peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die VIII Decembris, an. MDCCCLXXXXVII, pontificatus Nostri vicesimo.

LEO PP. XIII.

XXXIV

S. Officii instructio ad omnes catholici orbis Episcopos de secta Massonum.—*10 Maii 1884.*

Ad gravissima avertenda mala, a *Massonum* secta aliisque ex ea prognatis in Ecclesiam et in omnes civium ordines illata,

Sanctissimus Dominus Noster Leo XIII sapienti prorsus consilio Encyclicas Litteras *Humanum genus* ad omnes catholici orbis Episcopos nuperrime dedit. Quibus Litteris earundem sectarum doctrinas, finem, consilia detegit, curas Romanorum Pontificum liberandae a tam nefaria peste humanae familiae enarrat, easdem sectas iterum et Ipse damnationis et censurae nota inurit, simulque docet, qua ratione, et quibus armis sit contra illas dimicandum, quibusque remediis, illatis ab iisdem vulneribus sit medendum. At cum Sanctitati Suae perspectum sit, tum demum ex curis suis uberes fructus sperandos esse, cum in rem tanti momenti omnium Ecclesiae Pastorum opera, consilia, labores unanimi nisu conferantur, mandavit huic Supremae Congregationi S. Romanae et Universalis Inquisitionis, ut quae agenda ipsis Pastoribus potissimum essent, apte eisdem proponeret. Quibus Summi Pontificis mandatis uti par est Eminentissimi Patres una mecum Inquisitores Generales morem gerentes, omnibus Episcopis aliisque locorum Ordinariis hanc Instructionem dandam esse censuerunt.

1° Imprimis peroptans clementissimus Pontifex animarum saluti prospicere, vestigia sequutus Salvatoris nostri Iesu Christi, qui non venit vocare iustos sed peccatores ad poenitentiam, paterna voce eos omnes qui Massonicae aliisque damnatis sectis nomen dedere, ad detergendas animae sordes et ad divinae misericordiae sinum peramanter invitat. In hunc finem eadem usus benignitate, qua eius Decessor Leo XII, ad integrum anni spatium post rite vulgatas supra memoratas Apostolicas Litteras in unaquaque dioecesi, suspendit tum obligationem denunciandi earundem sectarum occultos coryphaeos et duces, tum etiam reservationem censurarum, in quas inciderunt ; et facultatem concedit omnibus confessariis ab Ordinariis locorum adprobatis, ut eos qui vere resipuerint, et sectas deseruerint, ab iisdem censuris absolvere, et Ecclesiae reconciliare valeant. Erit igitur sacrorum Praesulum hanc Pontificis Maximi benignitatem fidelibus suae fidei concreditis nuntiare. Facerent autem rem pastorali sua sedulitate dignam, si hoc vertente anno, quem clementiae peculiari modo addictum vult Pontifex, sacris exercitationibus, missionum in morem, oves suas ad aeternas veritates meditandas, et spiritum rectum innovandum excitarent.

2° Mens porro est eiusdem Sanctitatis Suae, ut Encyclicae Litterae quam diligentissime evulgentur, quo facilius omnes christifideles intelligant, quam dirum inter eos venenum serpat, quantaque eos eorumque prolem pernicies maneat, nisi tempestive sibi caveant. Tum sollertissima et impensissima opera danda erit, ut remedia tam quae a Pontifice proponuntur, quam quae propria cuiusque prudentia suaserit, adhibeantur. — Primum omnium excitare in hanc rem oportet industriam sedulitatemque parochorum ; deinde adsciscenda generatim eorum opera est, quibus a bonorum omnium largitore Deo facultas dicendi aut scribendi tributa est, vel quibus divini verbi annuntiandi vel christianae plebis a culpis expiandae, vel etiam iuventutis instituendae cura demandata fuerit, ut et ipsi labores suos conferant ad detegenda Massonum, aliarumque damnatarum societatum impia placita et infanda molimina, et ad reducendos in viam salutis eos, qui sive temere et incaute, sive consulto et cogitato ad eas accesserint, atque ad illos praemonendos, qui nondum in earum laqueos inciderunt.

3° Ne quis vero errori locus fiat, cum diiudicandum erit, quaenam ex his perniciosis sectis censurae, quae vero prohibitioni tantum obnoxiae sint, certum imprimis est, excommunicatione latae sententiae mulctari Massonicam aliasque eius generis sectas quae capite II, n. 4, Pontificiae Constitutionis *Apostolicae Sedis* designantur, quaeque contra Ecclesiam vel legitimas potestates machinantur, sive id clam sive palam fecerint, sive exegerint, sive non, a suis asseclis secreti servandi iuramentum.

4° Praeter istas sunt et aliae sectae prohibitae atque sub gravis culpae reatu vitandae, inter quas praecipue recensendae illae omnes, quae a sectatoribus secretum nemini pandendum, et omnimodam obedientiam occultis ducibus praestandam iureiurando exigunt. Animadvertendum insuper est, adesse nonnullas societates, quae licet certo statui nequeat, pertineant necne ad has, quas memoravimus, dubiae tamen et periculi plenae sunt, tum ob doctrinas quas profitentur, tum ob agendi rationem quam sequuntur ii, quibus ducibus ipsae coaluerunt et reguntur. Ab his etiam Sacrorum Antistites, quibus germana Christi fides et morum integritas maximae curae esse debet, noverint oves suas deterrendas et arcendas esse, et eo quidem

diligentius, quod, ob servatam ab iisdem quandam honestatis speciem, corruptelae periculum, quod in ipsis latet, difficilius a simplicibus praesertim hominibus et adolescentibus persentiri et praecaveri poterit.

5° Rem proinde facient sacri Pastores suis ovibus apprime utilem et Sanctitati Suae periucundam, si praeter commune et usitatum concionandi genus, quod omnino retinendum est, illud adiungent, quod defendendis catholicis veritatibus adhiberi solet, et aptissimum est profligandis erroribus, quos latius et maximo cum animarum detrimento hodie disseminari Apostolicae Litterae *Humanum genus* deplorant. Quod quidem concionandi genus tum erit christianae plebi saluberrimum, cum, refutatis erroribus, christianae doctrinae vim, praestantiam et utilitatem dilucide et ordine explanabit, et amorem erga catholicam Ecclesiam, quae eandem doctrinam integram incorruptamque servat, in animis auditorum excitabit.

6° Cum vero vaferrimis sectarum artibus fraudibusque adolescentes, pauperes artifices et operarii facilius allici et capi soleant, ad hos etiam peculiares curae sunt convertendae. Atque ad iuventutem quod attinet, adnitendum summopere est, ut a teneris annis tam intra domesticos parietes, quam in templis et in scholis ad christianam fidem, christianosque mores accurate informetur, et mature doceatur, qua ratione sibi ab insidiis tenebricosarum sectarum cavere debeat, ne si in earum laqueos inciderit, sit ipsi imposterum tam iniquis dominis maximo cum aeternae salutis et humanae dignitatis detrimento turpissime serviendum. Iuvenum incolumitati perbene consultum erit, si ex iis conflatae fuerint societates, quae a Beatissima Virgine aliove caelesti Patrono nomen sumpserint. In his coetibus veluti in palaestris, si praesertim iis praeficiantur Sacerdotes laicique homines sapientia et dexteritate praestantes, adolescentes animum sument virtutibus colendis, et religioni aperto ore, contemptis impiorum irrisionibus, profitendae, simulque assuescent horrere quidquid a catholica veritate et sanctitate alienum sit.

7° Perutile etiam est, hinc patres, illinc matres-familias fraterno foedere coniungere eum in finem, ut viribus unitis aeternae propriae sobolis saluti rectaeque institutioni aptius studere, et efficacius consulere possint. Plures huius generis

consociationes huc illuc inductae sunt, sive de viris, sive de feminis agatur, quae Caelitis alicuius tutelae sese commiserunt, et laetissimos religionis ac pietatis fructus edunt.

8° De *artificibus* autem et *operariis*, inter quos potissimum delectus haberi solet ab iis, quibus vel ipsa religionis et societatis fundamenta convellere propositum est; ponant sibi ante oculos Sacrorum Antistites prisca illa collegia fabrum, vel artificum universitates aut sodalitates, quae adscito sibi caelesti Patrono anteactis temporibus praeclaro fuerunt civitatibus ornamento, et artibus sive politioribus sive humilioribus incremento. Hos aliosque coetus ex iis etiam hominibus qui mercaturae negotiis vel humanioribus disciplinis sese dediderunt, iterum excitabunt, in quos qui coiverint religionis officia sedulo edocebuntur et obibunt, et una simul in humanis necessitatibus, quas ferre aut corporis aegritudo aut senium aut paupertas solet, mutuo sibi sint auxilio. Qui his coetibus praesunt, sedulo advigilabunt, ut socii morum probitate, operum affabre effingendorum peritia, laborum ferendorum docilitate et assiduitate maxime commendentur, quo facilius, quae ad vitam sunt necessaria, sibi parare queant. Nec detrectabunt iidem Antistites huiusmodi societatibus advigilare, leges proponere aut adprobare, gratiam divitum conciliare, patrocinio suo eas prosequi, ope iuvare.

9° Neque peculiarem eorum curam fugiet mirabilis illa *precum et operum societas*, quae nonnullis in locis nata, in aliis iam adolescere coepit. Curandum summo studio est, ut in hanc adscribantur quotquot recte de religione sentiunt. Nam cum ei propositum sit, generali quadam animorum consensione, in universa qua late patet catholica Ecclesia, religionis ac pietatis opera fovere et amplificare, divinaeque indignationi placandae assidue studere, facile intelligitur quantae ea miseris hisce temporibus futura sit utilitati. Ex precandi autem formulis eam Episcopi commendabunt maxime, quae a Deiparae Rosario nomen habet, quamque tamquam praestantissimam amplissimis laudibus haud ita pridem Sanctissimus Dominus Noster prosequutus est et impensissime inculcavit. Inter opera vero pietatis ea eligant, quae obiri ab iis solent qui *tertium* S. Francisci *Ordinem* profitentur, inter quos sicut et inter sodales S. Vincentii a Paulo vel Marianos, quo plures fieri poterit

conscribendos curabunt, ut praeclarissima opera, quae tanto cum catholici orbis plausu et animarum fructu ab iisdem peraguntur, latius in dies maneant.

10° Optimum denique factu esset, si ubi id locorum et personarum adiuncta siverint, catholicae scientiarum Academiae excitarentur, illique perutiles conventus seu *Congressus*, uti vocant, haberentur, ad quos unius vel plurium regionum lectissimi homines deputarentur, eosque praesentia sua Sacrorum Antistites honestare non dedignarentur, ut simul consilia rei catholicae provehendae sub eorum auspiciis iniri et quae tum huic tum publicae utilitati magis conferunt, statui possent. Neque abs re esset si, qui sibi provinciam depoposcerunt assiduis scriptis et lucubrationibus defendendi Dei et Ecclesiae iura, et recidendi noves qui in dies subolescunt errores et cavillationes, sociato agmine, Episcopis ducibus, dimicarent. Fieri enim non potest, quin, si vires omnes, quae vividae adhuc, Deo opitulante, in Ecclesia vigent valentque, in idem consenserint, uberrimi referantur fructus ad hodiernam hominum societatem ab exitiali iniquarum sectarum contagione vindicandam, et in Christi libertatem asserendam.

11° Quae hactenus proposita sunt, haud ita facile optatum finem assequentur nisi vires uniantur, ac proinde nisi Archiepiscopi cum suis Suffraganeis una consuluerint et statuerint, quid facto opus sit, ut Supremi Pastoris desideriis obsecundetur. Cuius, sicut et Supremae huiusce Congregationis in votis est, ut eorum singuli quantocius renuntient, et imposterum quoties statum describent dioeceseon, referre ne praetermittant, quid quisque vel singillatim vel una cum suis in Episcopatu collegis egerint, et quem exitum eorum studia sortita fuerint.

Datum Romae ex Cancellaria Sancti Officii die 10 Maii 1884.

RAPHAEL, Card. MONACO

XXXV

Litterae S. Cong. de Prop. Fide circa communicationem cum massonibus.—*15 Iul. 1876.*

Inter dubia quae S. Sedi enodanda proposuit anno superiori A. Tua, illud etiam recensebatur, quod respicit choreas quae identidem haberi solent ab eis qui societati vulgo *francs-maçons* sunt adscripti ; scilicet per illud quaerebatur an catholici praefatis choreis convenientes incidant in excommunicationem inflictam a pontificia constitutione *Apostolicae Sedis* (paragrapho 4). Porro huiusmodi controversia, ut par erat, delata cum fuerit judicio supremae S. C. Universalis Inquisitionis, Emi Patres, articulo formaliter discusso, in hanc devenere sententiam, scilicet : praeprimis ambigi haud posse animadverterunt gravis reatus reos effici catholicos qui choreis aliisque solatiis intersunt, quae a membris societatis massonicae, et uti tales, haberi solent. Praeterea observarunt constitutionem pontificiam prohibere sub excommunicationis poena ipso facto incurrendae ac S. Sedi reservatae, quominus massonicae sectae, aliique societati eiusdem generis favor qualiscumque praestetur ; proindeque eam habendam esse regulam certam ad diiudicandum num et quando catholici reapse in memoratam excommunicationem inciderint, quod scilicet accurate perpendi debeat utilitas atque commodum quod damnata societas eorumque adhaerentes, qua tales, retrahunt vel retrahere possunt ab huiusmodi interventu ac adsistentia ex parte eorumdem catholicorum. Hinc retinendum esse quod catholici censura innodentur eo in casu quo eorum praesentia ac participatio huiusmodi conventibus reapse affert eidem sectae aut sectatoribus emolumentum aliquod.

XXXVI

Epistola Sacr. Congr. de Prop. Fide circa quasdam societates occultas.—*16 Nov. 1870.*

Revme Domine,

Cum huic Sacrae Congregationi christiano nomini propagando innotuerit in Canadae praesertim Provinciis nonnullas secretas Societates novam quamdam speciem praeseferentes exortas esse, quas inter Societas vulgo dicta *Société des cordonniers* praesignatur, eadem S. Congregatio opportunum existimat D. Tuam praesentibus litteris adhortari, quatenus pro ea qua in exercendo concredito munere duceris sollicitudine, tum super praefata societate, tum super aliis similibus invigilandum cures. In primis autem prae oculis habeatur oportet S. Rom. et Univers. Inquisitionis decretum anno 1846 editum — *Societates occultae, de quibus in Pontificiis Constitutionibus sermo est, eae omnes intelliguntur, quae adversus Ecclesiam vel gubernium sibi aliquid proponunt, exigant vel non exigant* a suis asseclis iuramentum de secreto servando. — Quod vero attinet ad operariorum sodalitates, cavendum in praxi, ut optime animadvertit concilium plenarium Baltimorense II iam a S. Sede recognitum, ne sub praetextu quod nihil aliud sibi proponant, quam sociorum in propria arte exercenda mutuam tutelam ac iuvamen, quidquam admittatur, quod sectis damnatis faveat, neve operarii qui hisce societatibus nomen dant, pravis subdolisque malorum hominum artibus inducantur, ut contra iustitiae leges laborum ab ipsis debitum subtrahant, vel al o quovis modo eorum quibus subiiciuntur iura laedant. Nulla insuper ratione toleratae haberi possunt Societates illae, cuiuscumque naturae sint, in quibus socii iureiurando sese obstringunt ad obtemperandum iis, quae a coetus superioribus iussa forte fuerint, vel etiam secretum ineunt foedus, quod neque interrogante legitima auctoritate violari impune possit. Illi tandem coetus illiciti prorsus habendi sunt,

in quibus ita arcto foedere socii in mutuam defensionem coniunguntur, ut exinde turbarum vel caedium periculum oriatur. Quae quidem omnia si rite prae oculis habeantur, optime constare poterit an praememorata societas aliaeque huiusmodi sodalitates ex illis sint, quae pontificiis constitutionibus comprehenduntur. Quamvis autem de societatibus sermo sit, quae districtissimis Ecclesiae censuris haud comprehendi videantur, optime tamen se gerent animarum pastores, si fideles eorum curae concreditos ab iisdem quantum fieri possit arcere conentur, cum huiusmodi coetus pro animabus periculis plenos esse dubitare non liceat.

Quae D. Tuae significans, ac insimul rogans ut singulis Provinciae suffraganeis communicare studeas, precor Deum ut Te diu sospitet ac servet.

Romae ex Aed. S. C. de P. F., die 16 9bris 1870.

Addictissimus,

(Sign.) Al. Card. Barnabo, Pr.

(Subsign.) Joannes Simeoni, Secretarius.

XXXVII

Responsio S. Officii de societatibus damnatis.— *19 Ian. 1896.*

Quaesitum fuit an remota quavis alia sectarum *Odd Fellows*, *Knights of Pythias*, *Sons of Temperance* participatione, hoc saltem liceat, nomen proprium in sociorum catalogis retinere, necnon in praefatae taxae vel aeris alieni solutione, stato tempore, perseverare. Quod dubium sane gravissimum cum SSmus Dominus N. Sacrae huic Cong. commiserit enucleandum, eadem S. Cong., re mature perpensa, respondendum censuit: Generatim loquendo, non licere ; et ad mentem.

Mens est quod ea res tolerari possit, sequentibus conditionibus et adiunctis simul in casu concurrentibus, scilicet :

1° Si bona fide sectae primitus nomen dederint, antequam sibi innotuisset societatem fuisse damnatam.

2° Si absit scandalum, vel opportuna removeatur declaratione, id a se fieri ne ius ad emolumenta vel beneficium temporis in alieno aere solvendo amittat : a quavis interim sectae communione, et a quocumque interventu, etiam materiali, ut praemittitur, abstinendo.

3° Si grave damnum sibi aut familiae ex renuntiatione obveniat.

4° Tandem ut non adsit vel homini illi, vel familiae eius periculum ullum perversionis ex parte sectariorum, spectato praecipue casu vel infirmitatis vel mortis ; neve similiter adsit periculum funeris peragendi a ritibus catholicis alieni.

Quae cum SSmo Domino Nostro Papae Leoni XIII relata fuerint, in totum approbata et confirmata fuerunt. Verum cum de re gravissima atque periculorum et difficultatum plena agatur quae plurimas non modo Dioeceses sed et Provincias ecclesiasticas respicit, idem SSmus Dominus iussit, ut, uniformis regulae servandae causa, impletis omnibus quae hoc decreto statuuntur, casibus particularibus A. T. et in Apostolica Delegatione (apud Americae Status Foederatos) successores providere possint.

XXXVIII

Declaratio S. Officii circa materiam Baptismi.— *21 Aug. 1901.*

Archiepiscopus Ultraiectensis exponit quae sequuntur :

Plures medici in nosocomiis aut alibi casu necessitatis infantes, praecipue in utero matris, baptisare solent aqua cum hydrargyro bichlorato corrosivo (gallice : *chloride de mercure*) permixta. Componitur fere haec aqua solutione unius partis hujus chlorati hydrargyrici in mille partibus aquae ; eaque

solutione aquae potio venefica est. Ratio autem cur hac mixtura utantur est, ne matris uterus morbo afficiatur.

Quae cum ita sint, pro maiori rei gravissimae securitate, Sanctitatem Vestram enixe rogo ut haec dubia solvere dignetur :

I Estne baptisma cum huiusmodi aqua administratum, certo an dubie validum ?

II Estne licitum, ad omne morbi periculum vitandum, huiusmodi aqua sacramentum baptismatis administrare ?

III Licetne etiam tum hac aqua uti, quando sine ullo morbi periculo aqua pura adhiberi potest ?

Ad I *Providebitur in II.*

Ad II *Licere, ubi verum adest morbi periculum.*

Ad III *Negative.*

XXXIX

Responsio S. Officii de craniotomia.—*28 Maii 1884.*

An tuto doceri possit in scholis catholicis, licitam esse operationem chirurgicam quam *craniotomiam* appellant, quando scilicet, ea omissa, mater et infans perituri sunt : ea contra admissa, salvanda sit mater, infante pereunte ?

S. C. S. Off. resp. : *Tuto doceri non posse.*

XL

Responsio S. Officii de abortu.—*24 Iulii 1895.*

Titius medicus, cum ad praegnantem graviter decumbentem vocabatur, passim animadvertebat lethalis morbi causam aliam non subesse praeter ipsam praegnationem, h. e., foetus in utero praesentiam. Una igitur, ut matrem a certa atque imminenti morte salvaret, praesto ipsi erat via, procurandi scilicet abortum seu foetus eiectionem. Viam hanc consueto

ipse inibat, adhibitis tamen mediis et operationibus, per se atque immediate non quidem ad id tendentibus, ut in materno sinu foetum occiderent, sed solummodo ut exinde amoverent, atque foetus, si fieri posset, vivus ad lucem ederetur, utique mox moriturus cum adhuc immaturus omnino supponatur.

Iam vero, lectis quae, die 19 Augusti 1889, S. Sedes ad Cameracensem Archiepiscopum rescripsit : *tuto doceri non posse* licitam esse quamcumque operationem directe occisivam foetus, etiam si hoc necessarium foret ad matrem salvandam : dubius haeret Titius circa liceitatem operationum chirurgicarum, quibus non raro ipse abortum hucusque procurabat, ut praegnantes graviter aegrotantes salvaret. Quare, ut conscientiae suae consulat, supplex Titius petit :

Utrum enuntiatas operationes, in repetitis dictis circumstantiis, instaurare tuto possit ?

S. C. S. Offic. resp. — *Negative*, juxta alia decreta, diei scilicet 28 Maii 1884 et 19 Augusti 1888.

SSmus Dominus Noster relatam sibi Emorum Patrum resolutionem adprobavit.

XLI

Responsio S. Officii de acceleratione partus et de laparotomia.—*4 Maii 1898.*

I Eritne licita partus acceleratio, quoties, ex mulieris arctitudine, impossibilis evaderet foetus egressio suo naturali tempore ?

II Et si mulieris arctitudo talis sit, ut neque partus praematurus possibilis censeatur, licebitne abortum provocare, aut caesaream suo tempore perficere operationem ?

III Estne licita laparotomia (seu sectio a parte lateris) quando agitur de praegnatione extra-uterina, seu de ectopicis conceptibus ?

S. C. S. Officii. resp. — Ad I. Partus accelerationem per se illicitam non esse, dummodo perficiatur iustis de causis, et eo

tempore ac modis quibus, ex ordinariis contingentibus, matris et foetus vitae consulatur.

Ad II. Quoad primam partem, *negative*, iuxta decretum feria IV, 24 Iulii 1895, de abortus illiceitate. Ad secundum vero quod spectat: nihil obstare quominus mulier, de qua agitur, caesareae operationi suo tempore subiiciatur.

Ad III. Necessitate cogente, licitam esse laparotomiam ad extrahendos e sinu matris ectopicos conceptus, dummodo et foetus et matris vitae, quantum fieri potest, serio et opportune provideatur.

SSmus resolutionem Emorum PP. adprobavit.

XLII

Declaratio S. Officii circa laparotomiam. — *5 Martii 1902.*

R. D. Carolus Lecoq, Decanus Facultatis Theologiae in ista Universitate Marianopolitana, per litteras diei 12 Martii 1900, sequens dubium proponebat circa interpretationem S. Officii resolutionum quoad liceitatem extractionis chirurgicae foetus immaturi : « Utrum aliquando liceat e sinu matris extrahere foetus ectopicos adhuc immaturos, nondum exacto sexto mense post conceptionem ? »

Curae mihi fuit dubium solvendum transmittere eidem Supremo Tribunali S. Officii. Illi vero Emi ac Rmi Cardinales Inquisitores Generales in Congregatione feria IV die 5 vertentis mensis Martii, post maturam rei discussionem, sequens emanarunt responsum : « *Negative*, juxta decretum fer. IV, 4 Maii 1898, vi cujus foetus et matris vitae quantum fieri potest, serio et opportune providendum est ; quoad vero tempus, juxta idem decretum, orator meminerit nullam partus accelerationem licitam esse, nisi perficiatur tempore ac modis, quibus ex ordinarie contingentibus matris ac foetus vitae consulatur. »

XLIII

Instructio S. Officii circa baptismum infantis in utero matris.—*15 Feb. 1780.*

....

Neque improbum videri debere... ullis fidelibus secare matrem mortuam, cum et dominicum latus dissectum sit pro nostra redemptione. Illud potius rationi absonum atque ab omni pietate remotum, pro inani quadam integritate pudoreque servando defunctae genitrici, viventem natum aeternae morti addicere. Certe non modestia, non virtus, unde tantum profluit malum. Haec autem foetus extractio de praegnantis defunctaeve alvo matris, quamvis patefacienda, ut dicimus, ac persuadenda sit, exprese tamen cavet prohibetque Sanctitas Sua ne missionarii, in casibus particularibus, se ingerant in demandanda sectione, multoque minus in ea peragenda. Sat proinde missionariis fuerit illius notitiam edidisse, curasseque ut ejus perficiendae rationem perdiscant, qui chirurgicis intendunt, laici homines, tum vero, cum casus tulerit, eiusdem praxim ipsorum oneri ac muneri reliquisse.

XLIV

Instructio S. Cong. de Prop. Fide de titulo ordinationis.—*27 Apr. 1871.*

(*Excerpta*)

1° Porro geminus distinguitur titulus, *ecclesiasticus* scilicet, ac *patrimonialis*. Hic postremus, cui occasionem dedisse videtur Alexander III, quique circa finem saeculi XIII usuvenire

coepit, obtinet, cum ordinandus talibus bonis certis stabilibus ac frugiferis, aliunde quam ab Ecclesia provenientibus, est instructus, quae ad congruam eius sustentationem sufficere Episcopi iudicio censeantur. Ad praefatum accedit titulus *pensionis*, quae non modo ad congruam clerici alimoniam sufficere, sed et perpetua esse debet. Atque hi duo tituli extraordinarii censendi sunt ac veluti ex dispensatione admittuntur, si nimirum Episcopus pro Ecclesiae necessitate aut commodo aliquem ita ordinandum esse iudicaverit.

2° Ecclesiasticus vero titulus in *beneficialem* subdividitur, ac *paupertatis*, quibus aliae quaedam veluti subsidiariae atque extraordinariae species adiiciendae sunt, tituli nempe *mensae communis*, atque *servitii Ecclesiae*, *Missionis*, *sufficientiae*, et *Collegii*. Est autem titulus *beneficii* ius perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiae propter officium aliquod spirituale, ecclesiastica auctoritate constitutum ; atque hic ordinarius ac praecipuus titulus sacrae Ordinationis dici debet.

3° *Paupertatis* vero titulus in religiosa professione est positus, vi cuius, qui solemnia vota in probata Religione emiserunt, vel ex redditibus bonorum, si quae ipsamet Religio possideat, vel ex piis fidelium largitionibus omnia communia habent, quorum ad vitam alendam indigent. Quem vero vocant *communis mensae* titulus, eos clericos attingit, qui Religiosorum more in communi vitae disciplina degentes aut nulla nuncupant vota, aut simplicia tantum, proindeque e domo religiosa exire aut dimitti, atque ad saeculum redire permittuntur. Neque enim ad eos pertinet titulus paupertatis, ut ex Const. *Romanus Pontifex* S. Pii V deducitur. Verum ex hisce Clericis ii dumtaxat communis mensae titulo promoveri ad sacros ordines possunt, quorum Congregationes aut Instituta peculiari ad id privilegio ab Apostolica Sede aucta fuerint.

4° Titulus *servitii Ecclesiae* qui olim ordinarius erat, prout supra adnotatum fuit, et postea evasit extraordinarius, iis quandoque conceditur, qui, cum beneficio ecclesiastico vel pensione careant, aut patrimonialia aliaque bona non possideant, ea lege ordinantur, ut alicui Ecclesiae sint mancipati, ex cuius servitio et eleemosynis a piis Christifidelibus elargiendis sustentari possint, et ab eadem Ecclesia nullo unquam tempore amoveri vel ipsi recedere nequeant, nisi aliter eis

provisum fuerit ; quo titulo ut suis Clericis sacros ordines conferret, s. m. Sixtum V Patriarchae Venetiarum indulsisse constat.

5° Denique titulus *Missionis*, de quo potissimum heic sermo est, praetermissis titulis *sufficientiae* et *collegii*, (quos utpote raro occurrentes tantum commemorasse sat erit), adhiberi consuevit, cum alius legitimus titulus haud suppetit, pro iis qui maioribus Ordinibus initiari cupiunt, ut Apostolicarum Missionum servitio sese devoveant. Id autem saepe contingit in locis missionum, in quibus ea est rerum conditio, ut commune Ecclesiae ius circa ea, quae ad praerequisitum pro sacra Ordinatione titulum spectant, servari adamussim nequeat. Qui vero huiusmodi titulo ordinati sunt, ii ex Apostolico ministerio in Missione, cui fuerunt addicti, ad victum necessaria consequuntur.

6° Sed exploratum est Ordinarios Clericis titulo Missionis non posse SS. Ordinationum munera impertiri, nisi speciali S. Sedis indulto muniti sint ; agitur enim de titulo extraordinario qui praeter ius commune adhibitus fuit. Quod quidem indultum Superioribus Missionum aut Collegiorum seu Congregationum quae missionibus inserviunt, vel ad certum tempus, vel ad praefixum casuum numerum concedi solet. Meminerint autem Superiores eo parce utendum sibi esse : neque enim titulo Missionis omnes absque delectu sacris erunt Ordinibus initiandi Clerici, qui ad Missionum curriculum ineundum utcumque dispositi videantur. Si enim iuxta S. Pauli monitum manus nemini cito imponendae, id potissimum valet, cum sermo est de iis qui in arduum apostolici ministerii opus assumuntur. Quare hic titulus adhibendus erit in eorum dumtaxat favorem, qui animi indole et docilitate, intentionis rectitudine, aptitudine ingenii, profectu in sacris studiis, morum integritate, ac rerum mundanarum contemptu, spem faciant, sese strenuos futuros fore Evangelii praecones ; super quo eorumdem Superiorum conscientia districte oneratur.

7° Non secus ac Alumni Collegiorum pontificiorum, ii omnes qui titulo Missionis inter sacros ministros cooptari cupiunt, tenentur prius iuramentum emittere, quo spondeant missioni cui destinati sunt vel destinabuntur, se fore perpetuam operam daturos ; quod quidem ab iis qui hoc titulo frui volunt,

S. Sedes ut Missionum, quarum sumptibus illi aluntur, servitio consuleret, exigere constanter consuevit. Huic Instructioni subnectitur Forma istius Iuramenti iampridem approbata usuque recepta, eamque ab omnibus usurpandam esse, ut uniformitas hac super re servetur, omnino praecipit S. Congregatio.

8° Necesse non est, ut qui ad SS. Ordines hoc titulo evehendus est, actualiter in missione versetur ; sed sufficit, ut paratus sit ad missiones obeundas, quando et quomodo Superiores eum mittendum censuerint ac ire iubeant.

9° Eis, qui hoc titulo sunt ordinati, vi praestiti iuramenti interdicitur in Religionem ingredi absque venia S. Sedis ; eius namque iudicio reservatum est, praevia Ordinarii, cui intererit, relatione, iudicare, utrum missionum, quarum servitio ii sunt addicti, necessitas id patiatur. Scilicet publicum bonum privato antecellat oportet, ea nimirum ratione, qua aliquibus Ordinibus concessum est, ne eorum religiosis ad arctiorem sine suorum Superiorum licentia transire fas sit.

10° Quemadmodum alii tituli, ita etiam hic, de quo agitur, iuxta canonicas sanctiones amitti potest, atque ab Ordinariis auferri, de consensu tamen S. Congregationis, cuius est sic ordinatos praestiti iuramenti vinculo exsolvere. Quod si, amisso titulo generatim, aut etiam titulo Missionis, alter ei non substituatur, Sacerdos haud propterea remanet suspensus ; sed Ordinarii tenentur compellere ordinatos ad alterius tituli subrogationem, prout sacris canonibus consultum est. Id Sacra haec Congregatio in generalibus Comitiis diei 1 Septembris 1856 declaravit.

XLV

Responsio S. Officii *1 Aug. 1883*, de baptismo haereticorum quoad matrimonium

Episcopus Savannensis exponit quod inter ceteros difficilis solutionis casus, qui in his Foederatorum Americae Septentrionalis Statuum ecclesiasticis provinciis, ac in hac quoque mea dioecesi occurrunt, reperitur etiam sequens:

Frequenter contingit ut duo acatholici inter se contraxerint matrimonium et ignoretur utrum sive uterque sive alteruter fuerit baptizatus. Ejusmodi matrimoniis inter duos acatholicos, aut sine dispensatione inter catholicum unum et acatholicum alterum, initis, in nulla ex dioecesibus nostris obstat impedimentum clandestinitatis. Contracto ita matrimonio, haud raro evenit ut compars compartem deserat. Post aliquod tempus partes ita separatae non infrequenter ad alias nuptias convolant, superstite altera parte.

Scio equidem casu quo, spectata qualitate probationum pro et contra, dubitetur num vel alteri vel utrique parti collatum fuerit baptisma, standum esse pro valore matrimonii cum tali dubio ac sine dispensatione contracti usque dum non constet illud fuisse invalidum ; verum deficientibus ceteris pro utraque dubii parte probationibus, quaero :

I. Num in ordine ad matrimonii contracti validitatem vel nullitatem collatio vel non collatio baptismi, dum ignoratur, ex principio praesumptionis definienda sit. In dubiis id affirmat doctissimus b. m. Archiep. Patr. Kenrick ; in theologia enim sua morali (tract. XXI, n. 48) haec habet : « Si de consortis baptismo non constet, nec certum haberi queat testimonium, in eam propendere oportet sententiam de baptismi et matrimonii valore, cui favent indicia et adiuncta.» Quod si recte ita sentit laudatus Kenrick, quaero ulterius :

II. Utrum dum baptismi collatio ignoratur, principium praesumptionis in ordine ad valorem matrimonii contracti rite applicetur in articulis sequentibus :

1° Si pars vel partes acatholicae parentes habuerint ad sectam pertinentes, quae baptismum respuit, hic non est praesumendus.

2° Idem resolvendum, si parentes habuerint pertinentes ad sectam quae infantium baptismum non admittit, seu in qua non confertur nisi adultis v. g. annum aetatis trigesimum jam adeptis, quemadmodum res se habet in secta Baptistarum.

3° Idem pariter resolvendum, si parentes habuerint qui dum in vivis essent, professi sint se nolle ad ullam sectam pertinere, seque Ens supremum honestis potius, ut aiunt, moribus quam speciali aliquo cultu honorare.

4° Si parentes habuerint pertinentes ad sectam quae eumdem ut necessarium habet, vel in qua saltem ordinarie administratur, et iidem parentes in secta sua zelosi fuerint, praesumendus est baptismus. At quid si parentes in secta socordes fuerint, aut ad sectam pertinuerint quae baptismum quidem non respuit, sed eum non habet ut necessarium et in qua ordinarie non administratur? An in utroque aut alterutro casu praesumendus baptismus vel non?

5° Si iuxta unius tantum parentis sectam et animi ut supra zelosam dispositionem praesumptio faveat baptismo, et in educatione prolis de facto et indubie primas habuerit partes, praesumendus est baptismus. Idem resolve si, facta inquisitione, ignoretur aut non satis constet utrum primas habuerit partes; baptismus enim in ordine ad matrimonium praesumendus est cum coniugium semel initum censendum sit validum quamdiu obex se prodat. Sed quid si certo constet, illius qui de facto et indubie primas in educatione habuit partes sectam et animi dispositionem non favere baptismo, dum alterius secta et animi dispositio eidem favet?

6° Casu quo nulla pro baptismo militat praesumptio, applicanda est regula: factum non praesumitur sed probandum est. Hujus regulae applicatio in his Foederatis Statibus ubi inter acatholicos plurimi sunt, qui de baptismo infantibus suis conferendo nihil aut parum curant, potiori forte jure locum habere debet, quam in multis aliis regionibus.

Quaestiones praefatae ideo praecipue proponuntur, ut ex earum solutione norma habeatur juxta quam tuto procedi possit in his praesertim casibus. 1° Dum ex duabus partibus acatholicis ab invicem ut supra separatis, altera in gremium Ecclesiae recipi postulat et ad alias nuptias convolavit aut convolare cupit. 2° Dum pars catholica ab acatholica ut supra separata, cum alia conjungi postulat, aut cum alia iam iuncta, ad sacramenta admitti exoptat.

Feria IV, die 1 *Aug.* 1883.

In Congregatione generali S. R. et Universalis Inquisitionis habita coram Emis. et Rmis. DD. S. R. E. Cardinalibus in

rebus fidei inquisitoribus generalibus, propositis suprascriptis dubiis et praehabito voto DD. Consultorum, Emi decreverunt :

Ad I. *Affirmative*, peracta tamen investigatione in singulis casibus.

Ad II. Nempe : Utrum dum baptismi collatio ignoratur, principium praesumptionis in ordine ad valorem matrimonii contracti rite applicetur in sequentibus casibus ?

Responderunt : *Affirmative* quoad *primum*, *secundum* et *tertium* articulum, et quoad primam partem *quarti* et primam partem *quinti* numeri; at in hoc postremo articulo, post verba *habuerit partes*, addatur : *neque alter coniux cognoscatur positive contrarius collationi baptismi, praesumendus est baptismus*. In reliquis casibus qui adnotantur in secunda parte numeri *quinti* recurrendum est ad S. Sedem, expositis omnibus rerum, locorum et personarum adiunctis, aliisque ad rem facientibus. Ad *sextum*, provisum in praecedentibus.

XLVI

Instructio S. Cong. de Propaganda Fide super dispensationibus matrimonialibus.—*9 Maii 1877.*

Cum dispensatio sit iuris communis relaxatio cum causae cognitione, ab eo facta qui habet potestatem, exploratum omnibus est dispensationes ab impedimentis matrimonialibus non esse indulgendas, nisi legitima et gravis causa interveniat. Quin imo facile quisque intelligit, tanto graviorem causam requiri, quanto gravius est impedimentum, quod nuptiis celebrandis opponitur. Verum haud raro ad S. Sedem perveniunt supplices literae pro impetranda aliqua huiusmodi dispensatione, quae nulla canonica ratione fulciuntur. Accidit etiam quandoque, ut in huiusmodi supplicationibus ea omittantur,

quae necessario exprimi debent, ne dispensatio nullitatis vitio laboret. Idcirco opportunum visum est in praesenti instructione paucis perstringere praecipuas illas causas, quae ad matrimoniales dispensationes obtinendas iuxta canonicas sanctiones, et prudens ecclesiasticae provisionis arbitrium, pro sufficientibus haberi consueverunt ; deinde ea indicare, quae in ipsa dispensatione petenda exprimere oportet.

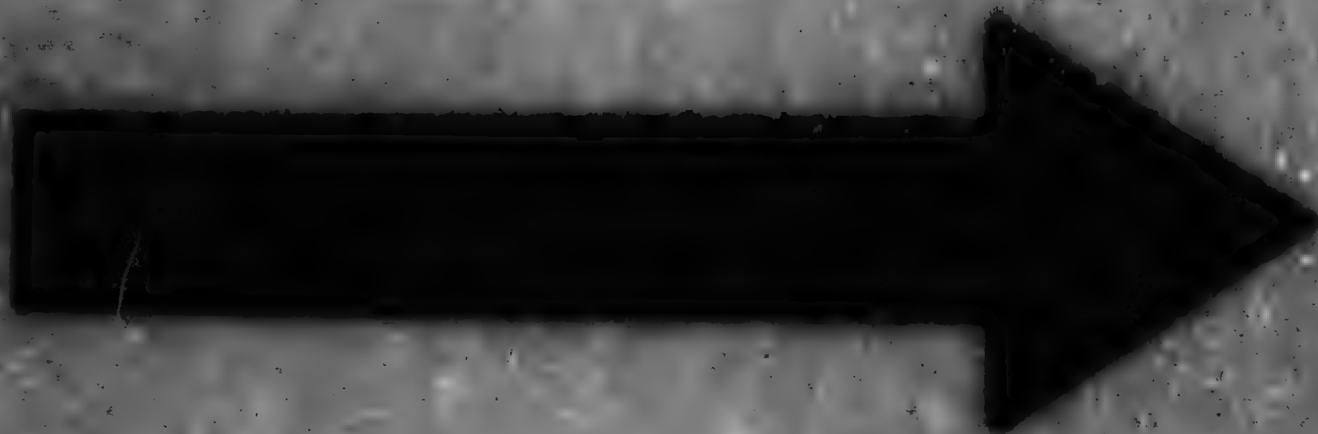
Atque ut a causis dispensationum exordium ducatur, operae pretium erit imprimis animadvertere, unam aliquando causam seorsim acceptam insufficientem esse, sed alteri adiunctam sufficientem existimari ; nam quae non prosunt singula, multa iuvant, (*arg. l. 5. C. de probat.*) Huiusmodi autem causae sunt quae sequuntur :

1° *Angustia loci* sive absoluta sive relativa (ratione tantum oratricis), cum scilicet in loco originis, vel etiam domicilii, cognatio foeminae ita sit propagata, ut alium paris conditionis, cui nubat, invenire nequeat, nisi consanguineum vel affinem, patriam vero deserere sit ei durum.

2° *Aetas foeminae superadulta*, si scilicet 24um aetatis annum iam egressa hactenus virum paris conditionis, cui nubere possit, non invenit. Haec vero causa haud suffragatur viduae, quae ad alias nuptias convolare cupiat.

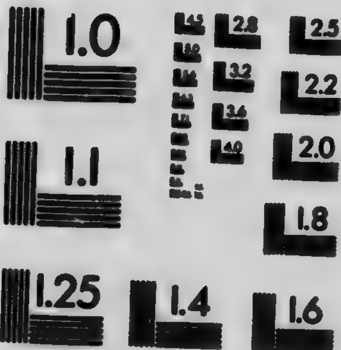
3° *Deficientia aut incompetentia dotis*, si nempe foemina non habeat actu tantam dotem, ut extraneo aequalis conditionis, qui neque consanguineus neque affinis sit, nubere possit in proprio loco, in quo commoratur. Quae causa magis urget, si mulier penitus indotata existat, et consanguineus vel affinis eam in uxorem ducere, aut etiam convenienter ex integro dotare paratus sit.

4° *Lites super successione bonorum iam exortas*, vel *earumdem grave* aut *imminens periculum*. Si mulier gravem litem super successione bonorum magni momenti sustineat, neque adest alius, qui litem huiusmodi in se suscipiat, propriisque expensis prosequatur, praeter illum qui ipsam in uxorem ducere cupit, dispensatio concedi solet ; interest enim Reipublicae, ut lites extinguantur. Huic proxime accedit alia causa, scilicet *dos litibus involuta*, cum nimirum mulier alio est destituta viro, cuius ope bona sua recuperare valeat. Verum huiusmodi causa nonnisi pro remotioribus gradibus sufficit.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

5° *Paupertas viduae*, quae numerosa prole sit onerata, et vir eam alere polliceatur. Sed quandoque remedio dispensationis succurritur viduae ea tantum de causa, quod iunior sit, atque in periculo incontinentiae versetur.

6° *Bonum pacis*, quo nomine veniunt nedum foedera inter regna, et Principes, sed etiam extinctio gravium inimicitiarum, rixarum, et odiorum civilium. Haec causa adducitur vel ad exstinguendas graves inimicitias, quae inter contrahentium consanguineos vel affines ortae sint, quaeque matrimonii celebratione omnino componerentur ; vel quando inter contrahentium consanguineos et affines inimicitiae graves viguerint, et, licet pax inter ipsos inita iam sit, celebratio tamen matrimonii ad ipsius pacis firmationem maxime conduceret.

7° *Nimia, suspecta, periculosa familiaritas*, nec non *cohabitatio* sub eodem tecto, quae facile impediri non possit.

8° *Copula* cum consanguinea vel affine vel alia persona impedimento laborante praehabita, et *praegnantia, ideoque legitimatio prolis*, ut nempe consulatur bono prolis ipsius, et honori mulieris, quae secus innupta maneret. Haec profecto una est ex urgentioribus causis, ob quam etiam plebeiis dari solet dispensatio, dummodo copula patrata non fuerit sub spe facilioris dispensationis : quae circumstantia in supplicatione foret exprimenda.

9° *Infamia mulieris*, ex suspicione orta, quod illa suo consanguineo aut affini nimis familiaris, cognita sit ab eodem, licet suspicio sit falsa, cum nempe nisi matrimonium contrahatur, mulier graviter diffamata, vel innupta, remaneret, vel disparis conditionis viro nubere deberet, aut gravia damna orirentur.

10° *Revalidatio matrimonii*, quod bona fide et publice, servata Tridentini forma, contractum est : quia eius dissolutio vix fieri potest sine publico scandalo, et gravi damno, praesertim foeminae, (*c.* 7 *de consanguin.*). At si mala fide sponsi nuptias inierunt, gratiam dispensationis minime merentur, sic disponente Conc. Trid. [1].

11° *Periculum matrimonii mixti*, vel *coram acatholico ministro celebrandi*. Quando periculum adest, quod volentes

1 Sess. XXIV, cap. V. *De reform. matrim.*

matrimonium in aliquo etiam ex maioribus gradibus contrahere, ex denegatione dispensationis ad ministrum acatholicum accedant pro nuptiis celebrandis, spreta Ecclesiae auctoritate, iusta invenitur dispensandi causa, quia adest non modo gravissimum fidelium scandalum, sed etiam timor perversionis, et defectionis a fide taliter agentium, et matrimonii impedimenta contemnentium, maxime in regionibus ubi haereses impune grassantur. Id docuit haec S. Congregatio in instructione die 17 Apr. 1820 ad Archiepiscopum Quebecensem data. Pariter cum Vicarius Apostolicus Bosniae postulasset, utrum dispensationem elargiri posset iis Catholicis, qui nullum aliud praetexunt motivum, quam vesanum amorem, et simul praevidetur, dispensatione denegata, eos coram iudice infideli coniugium fore inituros, S. Congregatio S. Officii in fer. IV, 14 Aug. 1822 decrevit : « respondendum oratori, quod in exposito casu uta-« tur facultatibus sibi in form. II commissis, prout in Domino « expedire iudicaverit. » Tantumdem dicendum de periculo, quod pars catholica cum acatholico Matrimonium celebrare audeat.

12° *Periculum incestuosi concubinatus.* Ex superius memorata instructione ann. 1822 elucet, dispensationis remedium, ne quis in concubinatu insordescat cum publico scandalo, atque evidenti aeternae salutis discrimine, adhibendum esse.

13° *Periculum matrimonii civilis.* Ex dictis consequitur, probabile periculum quod illi, qui dispensationem petunt, ea non obtenta, matrimonium dumtaxat *civile*, ut aiunt, celebraturi sint, esse legitimam dispensandi causam.

14° *Remotio gravium scandalorum.*

15° *Cessatio publici concubinatus.*

16° *Excellentia meritorum,* cum aliquis aut contra fidei catholicae hostes dimicatione, aut liberalitate erga Ecclesiam, aut doctrina, virtute, aliove modo de Religione sit optime meritus.

Hae sunt communiores, potioresque causae, quae ad matrimoniales dispensationes impetrandas adduci solent ; de quibus copiose agunt theologi, ac sacrorum canonum interpretes [1].

---

1 Inter ceteros consulendi Pyrrhus Corradus, *Praxis dispensationum Apostolicarum*, Lib. VII. et VIII, ac Vincentius De Iustis, *De dispensationibus matrimonialibus*, Lib. III.

Sed iam se convertit Instructio ad ea, quae praeter causas in literis supplicibus pro dispensatione obtinenda, de iure vel consuetudine, aut stylo Curiae exprimenda sunt, ita ut si etiam ignoranter taceatur veritas aut narretur falsitas, dispensatio nulla efficiatur. Haec autem sunt :

1° *Nomen et cognomen* oratorum, utrumque distincte, ac nitide ac sine ulla literarum abbreviatione scribendum.

2° *Dioecesis originis* vel *actualis domicilii.* Quando oratores habent domicilium extra dioecesim originis, possunt, si velint, petere ut dispensatio mittatur ad Ordinarium dioecesis, in qua nunc habitant.

3° *Species* etiam *infima* impedimenti, an sit consanguinitas, vel affinitas, orta ex copula licita vel illicita ; publica honestas originem ducens ex sponsalibus, vel matrimonio rato ; in impedimento *criminis*, utrum provenerit ex coniugicidio cum promissione matrimonii, aut ex coniugicidio cum adulterio, vel ex solo adulterio cum promissione matrimonii : in cognatione spirituali, utrum sit inter levantem et levatum, vel inter levantem et levati parentem.

4° *Gradus consanguinitatis*, vel *affinitatis*, aut *honestatis* ex matrimonio rato, et an sit simplex, vel mixtus, non tantum remotior, sed etiam propinquior, uti et linea, an sit recta aut transversa ; item an oratores sint coniuncti ex duplici vinculo consanguinitatis, tam ex parte patris, quam ex parte matris.

5° *Numerus impedimentorum* e. gr. si adsit duplex aut multiplex consanguinitas vel affinitas, vel si praeter cognationem adsit etiam affinitas, aut aliud quodcumque impedimentum sive dirimens sive impediens.....

6° *Variae circumstantiae*, scilicet an matrimonium sit contrahendum, vel contractum ; si iam contractum, aperiri debet, an bona fide, saltem ex parte unius, vel cum scientia impedimenti ; idem an praemissis denuntiationibus, et iuxta formam Tridentini ; vel an spe facilius dispensationem obtinendi ; demum an sit consummatum, et, si sit consummatum, an mala fide, saltem unius partis, seu cum scientia impedimenti.

7° *Copula incestuosa* habita inter sponsos ante dispensationis executionem, sive ante, sive post eius impetrationem, sive intentione facilius dispensationem obtinendi, sive etiam seclusa

tali intentione, et sive copula publice nota sit, sive etiam occulta. Si haec reticeantur, subreptitias esse et nullibi ac nullo modo valere dispensationes super quibuscumque gradibus prohibitis consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, et legalis, nec non et publicae honestatis declaravit S. Congregatio S. Officii fer. IV, 1 Augusti 1866. In petenda vero dispensatione super impedimento affinitatis primi vel secundi gradus lineae collateralis, si impedimentum nedum ex matrimonio consummato cum defuncto coniuge oratoris vel oratricis, sed etiam ex copula antematrimoniali seu fornicaria cum eodem defuncto ante initum cum ipso mátrimonium patrata oriatur, necesse non est, ut mentio fiat huiusmodi illicitae copulae, quemadmodum patet ex responso S. Poenitentiariae diei 20 Martii 1842, probante s. m. Greg. XVI ad Episcopum Namurcensem, quod generale esse, idem Tribunal literis diei 10 Decembris 1874 edixit.

Haec prae oculis habere debent non modo qui ad S. Sedem pro obtinenda aliqua matrimoniali dispensatione recurrunt, sed etiam qui ex pontificia delegatione dispensare per se ipsi valent, ut facultatibus, quibus pollent, rite, ut par est, utantur.

Datum ex Aedibus S. C. de Prop. Fide, die 9 Maii 1877.

XLVII

Sacra Congregatio de Sacramentis de facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo.—*14 Maii 1909.*

. . . .

Cum autem in articulo VII decreti *Ne temere* sancitum fuerit, « imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium contrahi valide et licite posse coram quolibet sacerdote et duobus testibus ; » Ordinarius Parmensis ac

plerique aliorum locorum Ordinarii a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum postularunt, ut, etiam hoc in casu, animarum saluti consuleretur, si forte dirimens aliquod impedimentum obstaret quominus matrimonium rite contraheretur.

Re mature perpensa in Congregatione generali diei VII mensis Maii anno 1909, et relatis omnibus SSmo D. N. Pio divina providentia Papae X, Sanctitas Sua declarare dignata est ac decernere quemlibet sacerdotem qui ad normam art. VII decreti *Ne temere*, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide ac licite potest, in iisdem rerum adiunctis dispensare quoque posse super impedimentis omnibus etiam publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita....

XLVIII

S. Congregatio de Sacramentis de facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo.—*16 Aug. 1909.*

In plenario coetu a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum, habito die 16 mensis Augusti 1909, dirimendum propositum est dubium, « utrum facultas dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo in casu art. VII decreti *Ne temere*, facta per decretum hujus S. Congregationis diei 14 Maii 1909, valeat dumtaxat pro concubinariis ; an etiamsi non agatur de concubinariis, sed alia adsit causa ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis ? » Cui dubio Emi Patres responderunt : « *Negative* ad primam partem, *affirmative* ad secundam.»

XLIX

Declaratio Sacr. Congr. de Sacramentis de facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo.—*29 Iul. 1910.*

Decreto S. Congregationis de disciplina Sacramentorum edito die 14 mensis Maii anno 1909, statutum fuit : « Quemlibet sacerdotem qui ad normam articuli VII decreti *Ne temere*, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel sacerdos ab alterutro delegatus haberi nequeat, coram duobus testibus matrimonio adsistere valide ac licite potest, in iisdem rerum adiunctis dispensare quoque posse super impedimentis omnibus etiam publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita.»

Circa quod decretum eidem S. C. dirimendum propositum est dubium :

« An praefato decreto comprehendantur etiam parochi, etsi non fuerint ad normam declarationis S. Officii diei 9 Ianuarii 1889, habitualiter subdelegati a propriis Ordinariis.»

Et haec S. C., re perpensa, respondendum censuit : *Affirmative.*

Datum ex aedibus ejusdem S. C., die 29 mensis Iulii 1910.

L

S. Officii Encycl. circa interpret. Encycl. 20 Februarii 1888 de dispensat. matrim. in mortis articulo.—*1 Martii 1889.*

Supremae huic Congregationi Sancti Officii propositum fuit dubium : « Utrum Ordinarii in casibus extremae necessi- « tatis facultatem dispensandi super impedimentis publicis « matrimonialibus in mortis periculo, literis Supremae Con- « gregationis die 20 Februarii 1888 concessam, parochis, et « universim confessariis adprobatis modo generali subdelegare « valeant, an non ». Quo dubio mature perpenso, Eminentissimi Patres... Generales Inquisitores feria IV, die 9 Ianuarii 1889 dixerunt : « Supplicandum Sanctissimo ut decernere « et declarare dignetur Ordinarios, quibus memorata facultas « praecitatis literis diei 20 Februarii 1888 data fuit, posse illam « subdelegare habitualiter parochis tantum, sed pro casibus « in quibus desit tempus ad ipsos Ordinarios recurrendi, et « periculum sit in mora ».

LI

S. Officii decretum circa interpretationem Encycl. 20 Februarii 1888 de dispensat. matrim. in mortis articulo.—*23 April. 1890.*

Utrum voce *parochorum* quibus Ordinarii possunt subdelegare facultatem dispensandi in casibus extremae necessitatis super impedimentis publicis matrimonialibus in mortis periculo, ex Indulto Supremae Congregationis 1 Martii 1889, intelligi possint et debeant *missionarii* curam animarum habentes, quamvis *parochi* stricte dici non valeant ?

R. *Affirmative* pro iis missionariis qui parochialibus *funguntur* muneribus.

LII

S. Officii decretum circa interpretationem Encycl. 20 Februar. 1888 et 1 Mart. 1889 de dispensat. matrim. in mortis articulo.—*17 Sept. 1890.* (Archiep. Compostellano)

Utrum vi decretorum diei 20 Februarii 1888 et 1 Martii 1889 valeant Ordinarii per se vel per parochos dispensare super impedimentis publicis iuris ecclesiastici, exceptis presbyteratu et affinitate in via recta, omnes in articulo mortis constitutos, licet matrimonium civile, quod vocant, non celebraverint, nec vivant in concubinatu.

R. — *Negative.*

LIII

S. Officii decretum circa interpret. Encycl. 20 Febr. 1888 de dispensat. matrim. in mortis articulo.—*18 Martii 1891.* (Archiep. Leopolien. rit. graec.)

Relate ad facultates Episcopis a Sanctitate Sua concessas (quae etiam parochis subdelegari possunt) dispensandi in articulo mortis in impedimentis matrimonium dirimentibus, rogo quoad impedimenta mixtae religionis et disparitatis cultus benignissimam declarationem, an in istis etiam in articulo mortis non aliter dispensari possit nisi : 1° ambo contrahentes promittant educationem omnis prolis in religione catholica ;

et quidem 2° non solum prolis forte adhuc suscipiendae, sed etiam antea (in concubinatu vel civili matrimonio) iam susceptae, in quantum scilicet hoc a parentibus adhuc dependet; atque nisi etiam 3° pars catholica (licet privatim tantum) promittat quod, in quantum poterit, conversionem partis non catholicae procurare sataget.

R. — Cautiones etiam in articulo mortis esse exigendas; disparitatem cultus, utpote impedimentum dirimens, in encyclica S. Officii 20 Februarii 1888 comprehendi: mixtam vero religionem, uti impedimentum impediens, non comprehendi.

LIV

S. Officii decretum circa interpret. Encycl. 20 Febr. 1888 de dispensat. matrim. in mortis articulo.—*1 Iulii 1891.*

Episcopus Vicensis ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus sequens reverenter exponit dubium. Ex litteris istius Sacr. Rom. et Universalis Inquisitionis diei 20 Februarii 1888, Sanctitas Tua benigne annuit pro gratia, qua locorum Ordinarii dispensare valeant « aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos super impedimentis quantumvis publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, excepto sacro Presbyteratus Ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente ». Iamvero super intelligentia verborum « aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos », non leve exortum est inter quosdam dissidium. Sunt enim qui asserunt locum dispensationi tantum esse quum impedimentum afficiat directe aegrotum, non vero quum aegrotus sit solutus, et impedimentum tantum directe afficiat bene valentem. Dum alii e contra facultatem dispensandi Ordinariis concedi putant, quamvis aegrotans non habeat in se impedimentum, sed hoc directe tantum existat in bene valente. Unde quum civiliter sint coniuncti, aut alias in concubinatu vivant, ex. gr., puella soluta et Diaconus, illaque aegrotante, hic valens sit, possetne

Ordinarius cum his dispensare? Vel si monialis aegrotans in concubinatu viveret cum Diacono bene valente, ... locus dispensationi, quum Diaconus non sit in gravissimo mortis periculo constitutus?

R. — Ordinarios locorum, vi decreti diei 20 Februarii 1888, in utroque casu allato dispensare posse, et in utroque pariter S. Congregationem S. Officii de impertita dispensatione certiorem reddere, ac ea interim curare debere, quae in eodem decreto praescribuntur. — Sanctissimus adprobavit.

LV

Decretum de sponsalibus et matrimonio a S. Congregatione Concilii editum.—*2 Aug. 1907.*

NE TEMERE inirentur clandestina coniugia, quae Dei Ecclesia iustissimis de causis semper detestata est atque prohibuit, provide cavit Tridentinum Concilium (cap. 1, Sess. XXIV, *de reform. matrim.*) edicens : « Qui aliter quam praesente parocho vel alio sacerdote de ipsius parochi seu Ordinarii licentia et duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, et huiusmodi contractus irritos et nullos esse decernit.»

Sed cum idem Sacrum Concilium praecepisset ut tale decretum publicaretur in singulis paroeciis, nec vim haberet nisi iis in locis ubi esset promulgatum, accidit ut plura loca, in quibus publicatio illa facta non fuit, beneficio Tridentinae legis caruerint, hodieque careant, et haesitationibus atque incommodis veteris disciplinae adhuc obnoxia maneant.

Verum nec ubi viguit nova lex, sublata est omnis difficultas. Saepe namque gravis exstitit dubitatio in decernenda persona parochi, quo praesente matrimonium sit contrahendum. Statuit quidem canonica disciplina, proprium parochum eum intelligi debere cuius in paroecia domicilium sit, aut quasi domicilium alterutrius contrahentis. Verum quia nonnunquam

difficile est iudicare certo ne constet de quasi domicilio, haud pauca matrimonia fuerunt obiecta periculo ne nulla essent ; multa quoque, sive inscitia hominum sive fraude, illegitima prorsus atque irrita deprehensa sunt.

Haec dudum deplorata, eo crebrius accidere nostra aetate videmus, quo facilius ac celerius commeatus cum gentibus, etiam disiunctissimis, perficiuntur. Quamobrem sapientibus viris ac doctissimis visum est expedire ut mutatio aliqua induceretur in iure circa formam celebrandi connubii. Complures etiam sacrorum Antistites omni ex parte terrarum, praesertim e celebrioribus civitatibus, ubi gravior appareret necessitas, supplices ad id preces Apostolicae Sedi admoverunt.

Flagitatum simul est ab Episcopis, tum Europae plerisque, tum aliarum regionum, ut incommodis occurreretur, quae ex sponsalibus, id est mutuis promissionibus futuri matrimonii privatim initis, derivantur. Docuit enim experientia satis quae secum pericula ferant eiusmodi sponsalia : primum quidem incitamenta peccandi causamque cur inexpertae puellae decipiantur ; postea dissidia ac lites inextricabiles.

His rerum adiunctis permotus SSmus D. N. Pius PP. X, pro ea quam gerit omnium Ecclesiarum sollicitudine, cupiens ad memorata damna et pericula removenda temperatione aliqua uti, commisit S. Congregationi Concilii ut de hac re videret, et quae opportuna aestimaret Sibi proponeret.

Voluit etiam votum audire Consilii ad ius canonicum in unum redigendum constituti, nec non Emorum Cardinalium qui pro eodem codice parando speciali commissione delecti sunt : a quibus, quemadmodum et a S. Congregatione Concilii, conventus in eum finem saepius habiti sunt. Omnium autem sententiis obtentis, SSmus Dominus S. Congregationi Concilii mandavit ut decretum ederet quo leges a Se, ex certa scientia et matura deliberatione probatae, continerentur, quibus sponsalium et matrimonii disciplina in posterum regeretur, eorumque celebratio expedita, certa atque ordinata fieret.

In executionem itaque Apostolici mandati S. Concilii Congregatio praesentibus litteris constituit atque decernit ea quae sequuntur :

I. — Ea tantum sponsalia habentur valida et canonicos sortiuntur effectus, quae contracta fuerint per scripturam

subsignatam a partibus et vel a parocho, aut loci Ordinario, vel saltem a duobus testibus.

Quod si utraque vel alterutra pars scribere nesciat, id in ipsa scriptura adnotetur ; et alius testis addatur, qui cum parocho, aut loci Ordinario, vel duobus testibus, de quibus supra, scripturam subsignet.

II. — Nomine parochi hic et in sequentibus articulis venit non solum qui legitime praeest paroeciae canonice erectae ; sed in regionibus, ubi paroeciae canonice erectae non sunt, etiam sacerdos cui in aliquo definito territorio cura animarum legitime commissa est, et parocho aequiparatur ; et in missionibus ubi territoria necdum perfecte divisa sunt, omnis sacerdos a missionis Moderatore ad animarum curam in aliqua statione universaliter deputatus.

III. — Ea tantum matrimonia valida sunt, quae contrahuntur coram parocho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato, et duobus saltem testibus, juxta tamen regulas in sequentibus articulis expressas, et salvis exceptionibus quae infra nn. VII et VIII ponuntur.

IV. — Parochus et loci Ordinarius valide matrimonio adsistunt:

§ 1. A die tantummodo adeptae possessionis beneficii vel initi officii, nisi publico decreto nominatim fuerint excommunicati vel ab officio suspensi ;

§ 2. Intra limites dumtaxat sui territorii : in quo matrimoniis nedum suorum subditorum, sed etiam non subditorum valide adsistunt ;

§ 3. Dummodo invitati ac rogati, et neque vi neque metu gravi constricti, requirant excipiantque contrahentium consensum.

V. — Licite autem adsistunt:

§ 1. Constito sibi legitime de libero statu contrahentium, servatis de jure servandis ;

§ 2. Constito insuper de domicilio, vel saltem de menstrua commoratione alterutrius contrahentis in loco matrimonii ;

§ 3. Quod si deficiat, ut parochus et loci Ordinarius licite matrimonio adsint, indigent licentia parochi vel Ordinarii proprii alterutrius contrahentis, nisi gravis intercedat necessitas, quae ab ea excuset ;

§ 4. Quoad *vagos*, extra casum necessitatis, parocho ne liceat eorum matrimoniis adsistere nisi, re ad Ordinarium vel ad sacerdotem ab eo delegatum delata, licentiam adsistendi impetraverit.

§ 5. In quolibet autem casu pro regula habeatur, ut matrimonium coram sponsae parocho celebretur, nisi aliqua iusta causa excuset.

VI. — Parochus et loci Ordinarius licentiam concedere possunt alii sacerdoti determinato ac certo, ut matrimoniis intra limites sui territorii adsistat.

Delegatus autem, ut valide et licite adsistat, servare tenetur limites mandati, et regulas pro parocho et loci Ordinario nn. IV et V superius statutas.

VII. — Imminente mortis periculo, ubi parochus, vel loci Ordinarius, vel sacerdos ab alterutro delegatus, haberi nequeat, ad consulendum conscientiae et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium contrahi valide ac licite potest coram quolibet sacerdote et duobus testibus.

VIII. — Si contingat ut in aliqua regione parochus locive Ordinarius, aut sacerdos ab eis delegatus, coram quo matrimonium celebrari queat, haberi non possit, eaque rerum conditio a mense iam perseveret, matrimonium valide ac licite iniri potest emisso a sponsis formali consensu coram duobus testibus.

IX. — § 1. Celebrato matrimonio, parochus, vel qui ejus vices gerit, statim describat in libro matrimoniorum nomina coniugum ac testium, locum et diem celebrati matrimonii, atque alia, iuxta modum in libris ritualibus vel a proprio Ordinario praescriptum ; idque licet alius sacerdos vel a se vel ab Ordinario delegatus matrimonio adstiterit.

§ 2. Praeterea parochus in libro quoque baptizatorum adnotet, coniugem tali die in sua parochia matrimonium contraxisse. Quod si coniux alibi baptizatus fuerit, matrimonii parochus notitiam initi contractus ad parochum baptismi sive per se, sive per curiam episcopalem, transmittat, ut matrimonium in baptismi librum referatur.

§ 3. Quoties matrimonium ad normam n. VII aut VIII contrahitur, sacerdos in priori casu, testes in altero, tenentur in solidum cum contrahentibus curare, ut initum coniugium in praescriptis libris quamprimum adnotetur.

X. — Parochi qui heic hactenus praescripta violaverint, ab Ordinariis pro modo et gravitate culpae puniantur. Et insuper si alicuius matrimonio adstiterint contra praescriptum § 2 et 3 num. V, emolumenta *stolae* sua ne faciant, sed proprio contrahentium parocho remittant.

XI. — § 1. Statutis superius legibus tenentur omnes in catholica Ecclesia baptizati et ad eam ex haeresi aut schismate conversi (licet sive hi, sive illi ab eadem postea defecerint), quoties inter se sponsalia vel matrimonium ineant.

§ 2. Vigent quoque pro iisdem de quibus supra catholicis, si cum acatholicis, sive baptizatis sive non baptizatis, etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtae religionis vel disparitatis cultus, sponsalia vel matrimonium contrahunt ; nisi pro aliquo particulari loco aut regione aliter a S. Sede sit statutum.

§ 3. Acatholici sive baptizati sive non baptizati, si inter se contrahunt, nullibi ligantur ad catholicam sponsalium vel matrimonii formam servandam.

Praesens decretum legitime publicatum et promulgatum habeatur per ejus transmissionem ad locorum Ordinarios : et quae in eo disposita sunt ubique vim legis habere incipiant a die solemni Paschae Resurrectionis D. N. I. C. proximi anni 1908.

Interim vero omnes locorum Ordinarii curent hoc decretum quamprimum in vulgus edi, et in singulis suarum dioecesum parochialibus ecclesiis explicari, ut ab omnibus rite cognoscatur.

Praesentibus valituris de mandato speciali SSmi D. N. Pii PP. X, contrariis quibuslibet etiam peculiari mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae, die 2a mensis Augusti anni 1907.

† Vincentius, *Card. Ep. Praenest.*,
Praefectus.

C. de Lai, *Secretarius.*

LVI

Decretum S. Congregationis Concilii circa taxas Cancellariae.—*10 Iun. 1896.*

Ut norma haberetur uniformis in exactionibus pro variis actibus iurisdictionis ecclesiasticae non contentiosae ac immodicarum taxarum onus, pluriumque controversiarum occasio, tolleretur, Innocentius PP. XI legem tulit, quae, Innocentiana vulgo appellata, hujusmodi exactionum rationem apte moderabatur.

Sed cum haec lex italico idiomate esset exarata, et idcirco communiori Doctorum sententia eam nonnisi Italiae et adiacentium insularum dioeceses proprie afficere traderetur, ceteris autem congruentem dumtaxat agendi regulam praebere ; haud universim videbatur consultum incommodis, quibus amovendis lex illa prodierat.

Praeterea post tria ferme saecula a legis promulgatione, pecuniae valore et aestimatione mutatis, et in novis diversisque adiunctis societate versante, plena Innocentianae legis observantia in ipsis Italiae dioecesibus difficilis evasit, et quandoque etiam incongrua : unde Ordinarii maiori in dies numero postulare coeperunt, ut novae peculiaresque exactiones, ab Innocentiana diversae, probarentur aut tolerarentur.

His mature perpensis, et per officium S. C. Concilii Archiepiscopis nedum Italiae sed et aliarum regionum de sententia rogatis, SSmus D. N. Leo PP. XIII particularem Commissionem penes S. Concilii Congregationem constituit, eique in mandatis dedit, ut de hac re cognosceret suamque sententiam emitteret.

Iamvero in conventibus semel atque iterum ab ea habitis, tria quae sequuntur dubia, quibus universa quaestio comprehendi visa est, ad examen revocata sunt, nimirum :

« I. An et quae taxae imponi possint iuxta prudentiae et « iustitiae regulas in materia sacramentali, ac speciatim in « matrimoniali, itemque in materia beneficiaria.

« II. An generalibus quibusdam editis normis, specifica « praefinitio taxarum in singulis dioecesibus Ordinariorum « arbitrio sit relinquenda ; an potius praescribendum, ut hac « de re agatur in synodis provincialibus, et quatenus synodi « haberi nequeant, in conventibus Episcoporum in singulis « provinciis, et in Italia in singulis regionibus, ad hunc effectum « peculiariter habendis, sub lege nempe ut uniformis taxa in « singulis provinciis seu regionibus quoad fieri possit statuatur, « Sacrae Concilii Congregationi pro approbatione subiicienda.

« III. An et quaenam aliae provisiones hac de re sint « adhibendae.»

Quibus Emi Patres, praevio Consultorum voto, respondendum censuerunt :

« Ad I.um *Affirmative*, ita tamen ut quoad actus qui directe « respiciunt sacramentorum administrationem servetur dispo- « sitio *cap. 42 decret. de simonia*, scilicet ut libere conferantur « ecclesiastica sacramenta et piae consuetudines observentur.

« Quod vero ad reliquos actus, qui directe non respiciunt « administrationem sacramentorum, uti sunt dispensatio a « denunciationibus matrimonii, venia conferendi baptisma in « privatis domibus, et cetera huiusmodi :

« 1° servandas laudabiles consuetudines, et rationem pru- « denter habendam locorum, temporum ac personarum ;

« 2° vere pauperes eximendos a quibusvis expensis ;

« 3° taxas non adeo graves esse debere, ut arceant fideles a receptione sacramentorum ;

« 4° quoad matrimonium in specie, remittendas ipsas « taxas esse in casibus in quibus adsit periculum, ne fideles « in concubinatum proruant ;

« 5° tandem quoad beneficia ecclesiastica, taxas esse non « debere proportionaliter inadaequatas reditibus beneficiorum.

« Ad II.um *Negative* ad primam partem, *affirmative* ad « secundam.

« Ad III.um *Affirmative*, et taxarum descriptionem seu notu- « lam modo et normis superius expositis confectam, quampri- « mum transmittendam ad S. Concilii Congregationem pro « approbatione ; quae tantum concedenda erit ad instar expe-

« rimenti, pro dioecesibus Europae ad quinquennium, pro reli-
« quis vero ad decennium ».

Facta exinde de his omnibus relatione SSmo Domino Nostro per infrascriptum S. C. Concilii Praefectum, Sanctitas Sua dignata est resolutionem Em. Patrum plene approbare et confirmare : simulque mandavit ut ab omnibus ad quos spectat sedulo atque integre servetur, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex aedibus S. C. Concilii, die 10 Iunii 1896.

A. Card. Di Pietro, S. C. Concilii Praefectus.

Benjaminus, Archiepiscopus Nazianzenus, Pro-Secretarius.

LVII

Decretum S. Cong. Concilii circa missas.—*11 Maii 1904.*

Ut debita sollicitudine missarum manualium celebratio impleatur, eleemosynarum dispersiones et assumptarum obligationum obliviones vitentur, plura etiam novissimo tempore S. Concilii Congregatio constituit. Sed in tanta nostrae aetatis rerum ac fortunarum mobilitate et crescente hominum malitia, experientia docuit cautelas vel maiores esse adhibendas, ut piae fidelium voluntates non fraudentur, resque inter omnes gravissima studiose ac sancte custodiatur. Qua de causa Emi S. C. Patres semel et iterum collatis consiliis, nonnulla statuenda censuerunt, quae SSmus D. N. Pius PP. X accurate perpendit, probavit, vulgarique iussit, prout sequitur.

Declarat in primis Sacra Congregatio manuales missas praesenti decreto intelligi et haberi eas omnes quas fideles oblata manuali stipe celebrari postulant, cuilibet vel quomodocumque, sive brevi manu, sive in testamentis, hanc stipem tradant, dummodo perpetuam fundationem non constituant, vel talem ac tam diuturnam ut tanquam perpetua haberi debeat.

Pariter inter manuales missas accenseri illas, quae privatae alicuius familiae patrimonium gravant quidem in

perpetuum, sed in nulla ecclesia sunt constitutae, quibus missis ubivis a quibuslibet sacerdotibus, patrisfamilias arbitrio, satisfieri potest.

Ad instar manualium vero esse, quae in aliqua ecclesia constitutae, vel beneficiis annexae, a proprio beneficiario vel in propria ecclesia hac illave de causa applicari non possunt ; et ideo aut de iure, aut cum S. Sedis indulto, aliis sacerdotibus tradi debent ut iisdem satisfaciat.

Iamvero de his omnibus S. C. decernit :

1° Neminem posse plus missarum quaerere et accipere quam celebrare probabiliter valeat intra temporis terminos inferius statutos, et per se ipsum, vel per sacerdotes sibi subditos, si agatur de Ordinario dioecesano, aut Praelato regulari.

2° Utile tempus ad manualium missarum obligationes implendas esse mensem pro missa una, semestre pro centum missis, et aliud longius vel brevius temporis spatium plus minusve, iuxta maiorem vel minorem numerum missarum.

3° Nemini licere tot missas assumere quibus intra annum a die susceptae obligationis satisfacere probabiliter ipse nequeat ; salva tamen semper contraria offerentium voluntate, qui aut brevius tempus pro missarum celebratione sive explicite sive implicite ob urgentem aliquam causam deposcant, aut longius tempus concedant, aut maiorem missarum numerum sponte sua tribuant.

4° Cum in decreto *Vigilanti* diei 25 mensis Maii 1893, statutum fuerit « ut in posterum omnes et singuli ubique locorum beneficiati et administratores causarum piarum, aut utcumque ad missarum onera implenda obligati, sive ecclesiastici sive laici, in fine cuiuslibet anni missarum onera, quae reliqua sunt, et quibus nondum satisfecerint propriis Ordinariis tradant iuxta modum ab eis definiendum ; » ad tollendas ambiguitates Emi Patres declarant ac statuunt tempus his verbis praefinitum ita esse accipiendum, ut pro missis fundatis aut alicui beneficio adnexis obligatio eas deponendi decurrat a fine illius anni intra quem onera impleri debuissent : pro missis vero manualibus obligatio eas deponendi incipiat post annum a die suscepti oneris, si agatur de magno missarum numero ; salvis praescriptionibus praecedentis articuli pro minori missarum numero, aut diversa voluntate offerentium.

Super integra autem et perfecta observantia praescriptionum quae tum in hoc articulo, tum in praecedentibus statutae sunt, omnium ad quos spectat conscientia graviter oneratur.

5° Qui exuberantem missarum numerum habent, de quibus sibi liceat libere disponere (quin fundatorum vel oblatorum voluntati quoad tempus et locum celebrationis missarum detrahatur), posse eas tribuere praeterquam proprio Ordinario aut S. Sedi, sacerdotibus quoque sibi benevisis, dummodo certe ac personaliter sibi notis et omni exceptione maioribus.

6° Qui missas cum sua eleemosyna proprio Ordinario aut S. Sedi tradiderint ab omni obligatione coram Deo et Ecclesia relevari.

Qui vero missas a fidelibus susceptas, aut utcumque suae fidei commissas, aliis celebrandas tradiderint, obligatione teneri usquedum peractae celebrationis fidem non sint assecuti ; adeo ut si ex eleemosynae dispersione, ex morte sacerdotis, aut ex alia qualibet etiam fortuita causa in irritum res cesserit, committens de suo supplere debeat et missis satisfacere teneatur.

7° Ordinarii dioecesani missas, quas ex praecedentium articulorum dispositione coacervabunt, statim ex ordine in librum cum respectiva eleemosyna referent, et curabunt pro viribus ut quamprimum celebrentur, ita tamen ut prius manualibus satisfiat, deinde iis quae ad instar manualium sunt. In distributione autem servabunt regulam decreti *Vigilanti*, scilicet « missarum intentiones primum distribuent inter sacerdotes sibi subiectos, qui eis indigere noverint ; alias deinde aut S. Sedi, aut aliis Ordinariis committent, aut etiam, si velint, sacerdotibus extra-dioecesanis, dummodo sibi noti sint omnique exceptione maiores, » firma semper regula art. 6 de obligatione, donec a sacerdotibus actae celebrationis fidem exegerint.

8° Vetitum cuique omnino esse missarum obligationes et ipsarum eleemosynas a fidelibus vel locis piis acceptas tradere bibliopolis et mercatoribus, diariorum et ephemeridum administratoribus, etiamsi religiosi viri sint, necnon venditoribus sacrorum utensilium et indumentorum, quamvis pia et religiosa instituta, et generatim quibuslibet, etiam ecclesiasticis viris, qui missas requirant, non taxative ut eas celebrent sive per se sive per sacerdotes sibi subditos, sed ob alium quemlibet, quamvis optimum, finem. Constitit enim id effici non posse

nisi aliquod commercii genus cum eleemosynis missarum agendo, aut eleemosynas ipsas imminuendo : quod utrumque omnino praecaveri debere S. Congregatio censuit. Quapropter in posterum quilibet hanc legem violare praesumpserit aut scienter tradendo missas ut supra, aut eas acceptando, praeter grave peccatum quod patrabit, in poenas infra statutas incurret.

9° Iuxta ea quae in superiori articulo constituta sunt decernitur, pro missis manualibus stipem a fidelibus assignatam, et pro missis fundatis aut alicui beneficio adnexis (quae ad instar manualium celebrantur) eleemosynam iuxta sequentes articulos propriam, nunquam separari posse a missae celebratione, neque *in alias res commutari aut imminui*, sed celebranti ex integro et in specie sua esse tradendam, sublatis declarationibus, indultis, privilegiis, rescriptis sive perpetuis sive ad tempus, ubivis, quovis titulo, forma vel a qualibet auctoritate concessis et huic legi contrariis.

10° Ideoque libros, sacra utensilia vel quaslibet alias res vendere aut emere et associationes (uti vocant) cum diariis et ephemeridibus inire ope missarum, nefas esse atque omnino prohiberi. Hoc autem valere non modo si agatur de missis celebrandis, sed etiam de celebratis quoties id in usum et habitudinem cedat et in subsidium alicuius commercii vergat.

11° Item sine nova et speciali S. Sedis venia, (quae non dabitur nisi ante constiterit de vera necessitate, et cum debitis et opportunis cautelis) ex eleemosynis missarum, quas fideles celebrioribus sanctuariis tradere solent, non licere quidquam detrahere ut ipsorum decori et ornamento consulatur.

12° Qui autem statuta in praecedentibus articulis 8, 9, 10 et 11, quomodolibet aut quovis praetextu perfringere ausus fuerit, si ex ordine sacerdotali sit, suspensioni *a divinis* S. Sedi reservatae et ipso facto incurrendae obnoxius erit ; si clericus sacerdotio nondum initiatus, suspensioni a susceptis ordinibus pariter subiacebit, et insuper inhabilis fiet ad superiores ordines assequendos ; si vero laicus, excommunicatione latae sententiae Episcopo reservata obstringetur.

13° Et cum in Const. *Apostolicae Sedis* statutum sit excommunicationem latae sententiae Summo Pontifici reservatae subiacere « colligentes eleemosynas maioris pretii, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrare in locis ubi missarum

stipendia minoris pretii esse solent,» S. C. declarat huic legi et sanctioni per praesens decretum nihil esse detractum.

14° Attamen ne subita innovatio piis aliquibus causis et religiosis publicationibus noxia sit, indulgetur ut associationes ope missarum iam initae usque ad exitum anni a quo institutae sunt protrahantur. Itemque conceditur ut indulta reductionis eleemosynae missarum, quae in beneficium sanctuariorum aliarumve piarum causarum aliquibus concessa reperiuntur, usque ad currentis anni exitum vigeant.

15° Denique quod spectat missas beneficiis adnexas, quoties aliis sacerdotibus celebrandae traduntur, Emi Patres declarant et statuunt eleemosynam non aliam esse debere quam synodalem loci in quo beneficia erecta sunt.

Pro missis vero in paroeciis aliisve ecclesiis fundatis eleemosynam quae tribuitur, non aliam esse debere quam quae in fundatione vel in successivo reductionis indulto reperitur in perpetuum taxata, salvis tamen semper iuribus, si quae sint, legitime recognitis sive pro fabricis ecclesiarum, sive pro earum rectoribus, iuxta declarationes a S. C. exhibitas in *Monacen.* 25 Iul. 1874 et *Hildesien.* 21 Ianuarii 1898.

In *Monacen.* enim « attento quod eleemosynae missarum quorumdam legatorum pro parte locum tenerent congruae parochialis, Emi Patres censuerunt licitum esse parocho, si per se satisfacere non possit, eas missas alteri sacerdoti committere, attributa eleemosyna ordinaria loci sive pro missis lectis sive cantatis.» Et in *Hildesien.* declaratum est, « in legatis missarum aliqua in ecclesia fundatis retineri posse favore ministrorum et ecclesiarum inservientium eam redituum portionem quae in limine fundationis, vel alio legitimo modo, ipsis assignata fuit independenter ab opere speciali praestando pro legati adimplemento.»

Denique officii singulorum Ordinariorum erit curare ut in singulis ecclesiis, praeter tabellam onerum perpetuorum et librum in quo manuales missae quae a fidelibus traduntur ex ordine cum sua eleemosyna recenseantur, insuper habeantur libri in quibus dictorum onerum et missarum satisfactio signetur.

Ipsorum pariter erit vigilare super plena et omnimoda executione praesentis decreti : quod Sanctitas Sua ab omnibus

inviolabiliter servari jubet, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae ex Sacra Congregatione Concilii, die 11 Maii 1904.

LVIII

Declaratio S. Cong. Concilii circa satisfactionem missarum.—*22 Martii 1907.*

. . . .

1° Ut in posterum quicumque missas celebrandas committere velit sacerdotibus, sive saecularibus sive regularibus extra dioecesim commorantibus, hoc facere debeat per eorum Ordinarium, aut ipso saltem audito atque annuente.

2° Ut unusquisque Ordinarius, ubi primum licuerit, suorum sacerdotum catalogum conficiat, describatque missarum numerum, quibus quisque satisfacere tenetur, quo tutius deinceps in assignandis missis procedat.

3° Denique si qui vel Episcopi vel sacerdotes velint in posterum missas, quarum exuberet copia, ad Antistites aut presbyteros ecclesiarum quae in Oriente sitae sunt, mittere, semper et in singulis casibus id praestare debebunt per S. Congregationem de Propaganda Fide.

LIX

S. Congregatio Concilii de onere certiorandi Episcopum de legatis ad causas pias.—*7 Aug. 1909.*

Episcopus Bellovacensis litteris diei 21 Martii 1909, inter alia, sequens dubium proposuit huic S. Congregationi

dirimendum : *Utrum sacerdotes vel laici possint, inscio Ordinario, Legata ad pias causas recipere eorumque administrationem gerere ac respectiva onera implere.*

Emi Patres S. Congregationis Concilii, exquisito Consultoris voto reque sedulo perpensa, in plenis comitiis diei 7 Aug. 1909, respondendum censuerunt : *Omnes, sive sacerdotes sive laicos, quorum fidei concredita sunt legata ad pias causas, teneri de hoc quamprimum certiorem reddere Episcopum, qui ius habet vigilandi super administrationem et consulendi securitati eorumdem legatorum.*

LX

S. Congregatio Religiosorum instructio circa debita et obligationes oeconomicas a Familiis religiosis suscipienda.—*30 Iul. 1909.*

Inter ea quae religiosis Familiis maius detrimentum afferunt, quaeque sicut earum tranquillitatem perturbant, ita bonam existimationem in discrimen vocant, praecipue est numeranda nimia facilitas qua aliquando debita contrahuntur.

Saepe enim aes alienum inconsulto et intemperate suscipitur, sive ad excitandas domos, sive ad eas augendas et ampliandas, sive ad tyrones plus aequo recipiendos, sive ad manum apponendam operibus vel instituendae iuventutis, vel sublevandae miseriae.

Quae quidem omnia, licet vel in se, vel ratione praestituti finis, sint opera laude digna, quum tamen regulis christianae prudentiae et aequae administrationis non semper respondeant, ideoque apostolicarum praescriptionum verbis et spiritui contraria sint, Deo esse grata non possunt, nec proximo valent permansuram afferre utilitatem.

Quum autem in dies misere succrescat huiusmodi abusus, debita contrahendi absque prudentibus cautelis, et frequenter sine venia sive Superioris generalis sive huius Apostolicae Sedis; attentis peculiaribus et extraordinariis sane circumstantiis, in

quibus publicae et privatae res oeconomicae versantur; ne domus quaecumque religiosae, ex sua leviori agendi ratione, in aere alieno contrahendo damnum in posterum persentiant; SS. D. N. Pius PP. X, habitis suffragiis EE. Patrum Cardinalium huius S. Congregationis..., haec decernere, statuere et praescribere dignatus est, a singulis Ordinibus, congregationibus, institutis, utriusque sexus, sive votorum solemnium sive simplicium, a monasteriis, collegiis et domibus religiosis, sui quoque iuris, vel Ordinariis locorum subiectis, apprime servanda:

1° Moderatores, sive generales sive provinciales seu regionales sive locales, nulla debita notabilia contrahant, nullasque notabiles obligationes oeconomicas suscipiant, directe vel indirecte, formaliter vel fiducialiter, hypothecarie vel simpliciter, cum onere vel absque onere redituum seu fructuum, per publicum vel privatum instrumentum, oretenus vel aliter:

a) absque praevio consensu Consilii generalis seu Definitorii, si agatur de Curia generali, aut de domo vel domibus, immediate iurisdictioni seu directioni Curiae generalis subiectis;

b) vel absque praevio consensu Consilii seu Definitorii provincialis, et expressa licentia Moderatoris generalis, accedente voto deliberativo Consilii seu Definitorii generalis, si agatur de debitis vel obligationibus a Superioribus provincialibus vel regionalibus contrahendis seu suscipiendis;

c) vel absque praevio consensu Consilii localis seu monasterii sive domus, quocumque nomine designetur, sub nullo Superiore provinciali seu regionali positae, et expressa licentia Moderatoris generalis, eiusque Consilii seu Definitorii generalis. Quod si Ordo in varias congregationes seu familias proprium praesidem seu Moderatorem generalem seu quasi generalem habentes, sit divisus, huius Praesidis seu Moderatoris eiusque consilii licentia necessaria omnino erit;

d) vel absque praevio consensu Consilii localis, si agatur de monasteriis vel domibus nulli Moderatori generali subiectis, accedente tamen licentia in scriptis Ordinarii loci, si monasteria seu domus huiusmodi ab Ordinarii iurisdictione vere exempta non sint.

2° In debitis vel in obligationibus oeconomicis contrahendis, habenda est notabilis quantitas, quae superat 500 libellas,

nec attingit 1000, si agatur de monasteriis vel domibus singulis; quae superat 1000 libellas, nec attingit 5000, si agatur de provinciis vel quasi provinciis; quae superat 5000 libellas, si de Curiis generalibus. Quod si domus, provincia vel Curia generalis debita vel obligationes contrahere intendat, quae valorem 10,000 libellarum excedant, praeter licentiam respectivi Consilii, ut supra, requiritur beneplacitum apostolicum.

3° Non licet per diversa debita vel per obligationes diversas, quae quomodolibet contracta sint vel contrahantur, summam respectivam in praecedenti articulo expressam superare; sed omnia et singula debita omnesque et singulae obligationes, quomodolibet contracta, semper coalescunt. Ideoque nullae omnino erunt licentiae ad nova debita contrahenda novasque obligationes suscipiendas, si antecta debita vel obligationes nondum extincta sint.

4° Pariter nulla erunt indulta seu beneplacita apostolica ad contrahenda debita vel ad suscipiendas obligationes, valorem 10,000 libellarum excedentia, si domus, provincia vel Curia generalis oratrix in precibus reticeat alia debita vel alias obligationes, quibus forsan adhuc gravatur.

5° Si qua autem congregatio et institutum votorum simplicium aliaeque religiosae Familiae Consilia generalia, provincialia et localia non habeant, illa intra tres menses constituant ad hunc finem vigilandae administrationis oeconomicae. Monasteria autem seu domus, quae sint sui iuris, nec Consilium libera capituli localis electione constitutum habeant, illud pariter intra tres menses sibi eligant. Consiliarii autem per triennium in officio permaneant, et sint quatuor in monasteriis vel domibus, quae saltem duodecim electores habent, et duo ad minus in aliis.

6° Suffragia de quibus agitur in articulo 1°, toties quoties exquirantur, et semper secreta atque deliberativa sint, non mere consultiva; licentiae autem, virtute suffragiorum concessae, numquam oretenus, sed in scriptis dentur. Acta vero Consilii subscribantur tum a Moderatore tum a singulis consiliariis.

7° Graviter oneratur Moderatorum conscientia, ne per se vel oeconomum, vel aliter, consiliariis occultent, ex toto vel ex parte, bona quaecumque, reditus, pecunias, titulos, donationes, eleemosynas et alia valorem aliquem oeconomicum habentia,

etiamsi data sint Moderatori intuitu personae ; neque de debitis vel obligationibus quomodolibet contractis taceant ; sed omnia plene, exacte, sincere, fideliter revisioni, examini et adprobationi Consilii committantur ; omnia etiam documenta, bona temporalia vel oeconomiam respicientia, pariter consiliariis examinanda tradantur.

8° Nulla fundatio monasterii vel domus, nullaque fundationis amplificatio vel mutatio fiat, si pecunia solvenda non habeatur, et hac de causa debita vel obligationes oeconomicae contrahenda sint, etiamsi fundus vel materia ad aedificandum, vel aliqua pars aedificii gratuito donetur, vel construatur ; nec sufficit promissio pecuniae etiam in magna quantitate ab uno vel pluribus benefactoribus tribuendae, quia huiusmodi promissiones saepe non adimplentur, cum periculo gravis nocumenti materialis et moralis Religiosorum.

9° Ut pecuniae, reditus aliique proventus legitime collocentur in aliquo tuto, licito ac fructifero investimento, et ut potius in uno quam in alio investimento ponantur, requiritur votum Consilii, toties quoties requirendum, exhibitis praefato consilio omnibus notitiis circa formam, modum et alias investimenti circumstantias. Quod item valet pro qualibet investimenti mutatione, servatis aliis de iure servandis.

10° Quae de triplici clavi capsam claudente deque ipsius capsae visitatione, necnon de recta administratione rerum temporalium praescribuntur in constitutionibus singularum Familiarum religiosarum, si severiori ratione, quam in singulis articulis praesentis Instructionis ordinentur, accurate serventur in iis quae ipsi Instructioni contraria non sint. Et ubi administratio temporalis per propria statuta ordinata non fuerit, omnia quamprimum ordinentur, prae oculis habitis quae in *Normis, cap. VI*, dicuntur, quaeque non solum sorores, sed et viros religiosos respiciunt, ut habetur in *nota in fine pag.* 3 earumdem *Normarum* posita, salvis semper praescriptionibus huius Instructionis.

11° Fundus, legata et alia quaecumque bona, quae quomodolibet Missas adnexas habent, eorumque fructus vel reditus nullo pacto debitis vel obligationibus oeconomicis cuiuscumque conditionis sint, ne quidem ad breve tempus, gravari possunt ; et pecuniae pro Missis manualibus vel aliis celebrandis acceptae,

ante ipsarum celebrationem, nullo pacto nullaque de causa, neque ex toto neque ex parte expendi possunt, sed integre servari debent. Qua in re speciali vigilantia procedant tum Moderatores tum consiliarii.

12° Quae de dotibus monialium et sororum non alienandis ab Apostolica Sede iamdudum statuta sunt, erunt apprime servanda. Nullo igitur pacto neque cuiusvis utilitatis intuitu fas erit capitalia huiusmodi dotum consumere, quousque respectivae moniales vel sorores vivant ; sub poenis a iure determinatis. Et Apostolicae Sedis venia erit expetenda, si ob gravissimas circumstantias perutilis iudicetur etiam unius tantum dotis alienatio.

13° Donationes, etiam titulo eleemosynae vel subsidii, non fiant, nisi iuxta conditiones a Sancta Sede praescriptas, et iuxta mensuram in singulis constitutionibus ordinatam, vel a capitulis, et in eorum defectu, a Superioribus generalibus cum respectivis Consiliis legitime determinatam.

14° Omnia quae in hac Instructione praescribuntur, non solum Ordines, congregationes et instituta virorum, sed etiam monialium et sororum respiciunt. Violatores autem earumdem praescriptionum graviter puniantur, et si violatio sit de iis quae de iure communi vel iuxta praesentem Instructionem apostolicum beneplacitum requirunt, poenis ipso facto subiaceant, alienatoribus bonorum ecclesiasticorum inflictis.

LXI

S. Congregationis de Propaganda Fide instructio de modo servando in cognoscendis et definiendis causis criminalibus et disciplinaribus Clericorum.—*Ann. 1883.*

Cum magnopere huius S. Consilii intersit in ecclesiasticis iudiciis eam methodum servari, quae et temporum circumstantiis opportune respondeat, et regulari iustitiae administrationi,

nec non Praelatorum auctoritati tuendae, querelisque reorum praecavendis par omnino sit, placuit iterum ad examen revocari ea omnia quae in hac re pro ecclesiis Foederatorum Americae Septentrionalis Statuum in Instructione diei 20 Iulii anni 1878, nec non in responsione ad dubia circa eamdem posterius proposita continebantur. Itaque S. C. omnibus mature perpensis, SSmo D. N. Leone PP. XIII approbante, haec quae sequuntur observanda decrevit, praecedenti Instructione ac successiva declaratione abrogata, iis exceptis quae in hac continentur.

I. Ordinarius pro suo pastorali munere tenetur disciplinam correctionemque clericorum ita diligenter curare, ut circa eorum mores assidue vigilet, ac remedia a canonibus statuta sive praecavendis, sive tollendis abusibus in clerum aliquando irrepentibus provide adhibeat.

II. Haec vero remedia, alia *praeventiva* sunt, alia *repressiva*. Illa quidem ad praepedienda mala, scandalorum stimulos amovendos, voluntarias occasiones et causas ad delinquendum proximas vitandas ordinantur. Haec vero eum in finem constituta sunt, ut delinquentes ad bonam frugem revocentur, ac culparum consectaria e medio tollantur.

III. Conscientiae Ordinarii remittitur cuiusque remedii applicatio, canonicis praescriptionibus servatis pro casuum ac circumstantiarum gravitate.

IV. Praeventiva remedia sunt praecipue spiritualia exercitia, monitiones, praecepta.

V. Antequam vero ea adhibeantur, summaria factorum recognitio praecedat oportet : cuius notitiam Ordinarius servari curet ut, si opus sit, ad ulteriora procedere possit, et ut auctoritati ecclesiasticae superioris gradus in casu legitimi recursus totius rei rationem reddat.

VI. Canonicae monitiones vel secreto fiunt (etiam per epistolam vel per interpositam personam) ad modum paternae correctionis, vel servata forma legali adhibentur, ita tamen ut illarum exsecutio ex aliquo actu pateat.

VII. Quod si monitiones in irritum cedant, Ordinarius iubet per Curiam delinquenti analogum praeceptum intimari, ita ut in hoc explicetur quid ipse vel facere vel vitare debeat,

addita respectivae poenae ecclesiasticae comminatione, quam si praeceptum transgrediatur, incurret.

VIII. Praeceptum delinquenti a Curiae Cancellario coram Vicario Generali iniungitur, aut etiam coram duobus testibus ecclesiasticis vel laicis spectatae probitatis.

1° Actus iniunctionis praecepti signatur a partibus praesentibus, et a delinquente etiam, si velit.

2° Vicarius Generalis iusiurandum testibus imponere potest de secreto servando, si prudenter a natura rei, de qua agitur, id requiratur.

IX. Quod vero pertinet ad remedia repressiva seu poenas, animadvertant Ordinarii in suo pleno vigore manere remedium extraiudiciale, ex informata conscientia, pro occultis reatibus a S. Concilio Tridentino constitutum C. I. § 14. *de Reform.*

X. In actione criminali vel ob praecepti inobservantiam, vel ob communes reatus, vel ob ecclesiasticarum legum transgressionem, processus summarie et sine strepitu iudicii, servatis semper in tota sua substantia iustitiae regulis, conficiatur.

XI. Processus ex officio instruitur, vel accepto supplici libello, vel accusatione, vel nuncio quoquomodo ad Curiam perlato ; et usque ad terminum perducitur eo consilio, ut omni studio ac prudentia veritas detegatur, ac tum de crimine tum de reitate vel innocentia accusati causa eliquetur.

XII. Ubi Curiae iam constitutae sunt, compilatio processus committi potest probo ac perito viro ecclesiastico, cui assistat actuarius. In dioecesibus vero in quibus Curiae episcopales nondum possint institui, interim observanda est Instructio anni 1878 cum responsione eam subsequenti ad proposita dubia, videlicet: singuli Antistites in Synodo Dioecesana, audito clericorum consilio, quod tamen sequi non tenentur, quinque, vel ubi adiuncta rerum id fieri non sinant, tres saltem presbyteros ex probatissimis et, quantum fieri poterit, in iure canonico peritis seligant ad huiusmodi officium, ut in praedicta Instructione declaratum exstat, exercendum. Quod si ob aliquam gravem causam Synodus haberi nequeat, quinque vel tres ut supra ecclesiastici viri per Episcopum ad idem munus deputentur. Electi in officio manebunt usque ad proximam Dioecesanae Synodi celebrationem, in qua vel confirmentur, vel alii

eorum loco designentur. Quod si interdum morte aut renuntiatione vel alia causa praescriptus consiliariorum numerus minuatur, Episcopus audito consilio caeterorum ad commissionem pertinentium alios sufficiet. Porro commissio haec Consultorum iureiurando obstricta tenetur ad officium fideliter adimplendum, et praeside Episcopo vel Vicario Generali rem suam aget.

XIII. In qualibet Cu‹ri›a episcopali procurator fiscalis constituetur, ut iustitiae et legi satisfiat.

XIV. Pro intimationibus vel notificationibus, si Apparitores Curiae desint, utatur Episcopus persona aliqua qualificata, quae eas exhibeat, ac de hoc ipsum certiorem reddat : vel etiam a Curia per publicos tabellarios commendatae (quibus locis hoc systema vigeat) transmittantur, exquisita fide exhibitionis atque acceptionis vel repudii. Intimationes et notificationes semper in scriptis absolute fiant.

XV. Delicti fundamentum erui potest ex ipsa expositione habita in processu, quae authenticis informationibus vel confessione extraiudiciali, vel testium depositionibus confirmetur : transgressio vero praecepti ex ipso decreto et actu intimationis ad normam art. VII et VIII factae deducitur.

XVI. Ad admittendam vero rei culpabilitatem necessaria est probatio legalis, quae iis momentis constare debet, quibus veritas vere demonstrata elucescat, vel saltem moralis convictio inducatur, quocumque rationabili dubio oppositi remoto.

XVII. Personae quae examini subiiciendae sunt, separatim audiuntur.

XVIII. Testes ad probationem, sive ad defensionem, si legalia impedimenta id non prohibeant, audiantur, praestito iuramento de veritate dicenda, et si res postulet, etiam de secreto servando. Itaque antequam testificentur, cum de veritate tum de secreto iurent. Eo magis de officio fideliter adimplendo et de secreto. pro rei, de qua agitur, exigentia servando, omnes iuramento obstricti sint oportet, qui in instructione processus ex suo munere partem aliquam habeant.

XIX. Testes qui in locis longe dissitis vel in aliena Dioecesi degunt, mediante auctoritate ecclesiastica loci in quo manent, examinentur, in quem finem specimen factorum

transmittetur : quae quidem auctoritas in responsione normas in hac Instructione contentas observabit.

XX. Si indicentur testes, qui de factis vel circumstantiis ad meritum causae substantiale spectantibus interrogandi essent, nec examinari possint, vel quia non licet aut decet eos citare in iudicium, vel quia rogati adesse recusent, necesse est id in actis commemorare, eorumque deficientia suppletur testimoniis aliorum, qui vel de relato vel aliter rem de qua quaeritur, noverint.

XXI. Ubi id omne quod ad veritatem factorum constituendam et culpam accusati probandam pertinet, absolutum fuerit, imputatus intimatione scripta ad examen vocatur.

XXII. In intimatione, nisi prudentia obstet, accusationes contra reum perlatae per extensum referuntur, ut ad responsionem se praeparare possit.

XXIII. Quod si ob accusationum qualitatem vel alia de causa haud expediat, ut in intimatione exprimantur, in hac satis erit innuere, ipsum ad examen vocari ut in causa, de qua contra eum fit inquisitio, sese defendat.

XXIV. Si ad examen accedere recuset, iterum fit intimatio, atque in ea congruum tempus peremptorium praefinitur, intra quod reus coram tribunali se sistere debeat, eique significatur, si non pareat, contumacem esse iudicandum : quam intimationem si haud probato legitimo impedimento transgrediatur, ut contumax de facto habebitur.

XXV. Verum si ad examen accedat, audiatur : et ubi inductiones alicuius valoris exhibeat, eae, quantum fieri potest, accurate discutiantur.

XXVI. Dein accedendum est ad contestationem delicti et argumentorum, quae prostant, ut inquisitus et culpabilis habeatur et in poenas canonicas incurrisse censeatur.

XXVII. Inquisitus, ubi ex his noverit, quae in actis contra ipsum relata sunt, ad ea respondere potest, ac, si velit, utetur iure defensionis a se ipso peragendae.

XXVIII. Potest etiam, si postulet. obtinere, ut terminus ad defensionem scripto exhibendam praefigatur : maxime si ob ea quae art. XXIII indicata sunt, responsionem ad accusationes contra se latas parare non potuerit.

XXIX. Absoluto processu, redactor actorum summarium praecipuorum argumentorum, quae ex ipso elucent, conficiat.

XXX. Qua die causa proponetur, inquisito fiet facultas defensionem suam per alium sacerdotem suo nomine peragendi. Quod si idoneum non reperiat, laicum catholicum adhibere potest. Quisque autem ex iis ab Ordinario approbandus est.

XXXI. Si vero reus defensorem deputare recuset, Ordinarius illum ex officio designabit.

XXXII. Defensor debitis sub cautelis in Cancellaria Curiae processum eiusque summarium inspiciet, ut reum tueatur; ac defensionem ante causae ipsius propositionem scripto exhibere poterit. Ipse quoque ad iuramentum de secreto servando tenetur, quando iudex indolem causae id postulare censuerit.

XXXIII. Processus eiusque summarium ad procuratorem fiscalem mittitur, ut officio suo fungi possit; dein ad Ordinarium remittitur qui, ubi in plenam causae cognitionem devenerit, diem constituet, in qua eius discussio ac decisio locum habeat, idque inquisito significari curet.

XXXIV. Praestituta die, causa coram Episcopo vel Vicario Generali, praesente procuratore fiscali, defensore et Cancellario, proponitur.

XXXV. Audito fisci procuratore ac defensione rei, sententia pronunciatur, eiusque pars dispositiva Cancellario dictatur, expressa mentione facta, si damnationi sit locus, sanctionis canonicae quae contra imputatum applicatur.

XXXVI. Sententia reo intimetur, qui potest ad auctoritatem superioris instantiae appellationem interponere.

XXXVII. In appellatione observentur normae expressae in Const. sa. me. Benedicti XIV, *Ad militantis*, diei 30 Martii 1742, ac caeterae indictae a S. C. Episcoporum et RR. decreto diei 18 Decembris 1835, et epistola circulari diei 1 Augusti 1851.

XXXVIII. Intra terminum decem dierum a notificatione sententiae interpositio appellationis fieri debet, quo elapso tempore, sententiae exsecutio locum habet.

XXXIX. Appellatione interposita, continuo Curia ad auctoritatem ecclesiasticam superioris instantiae omnia acta causae in suis autographis, idest processum, eius summarium, defensionem ac sententiam mittit.

XL. Haec porro superioris instantiae auctoritas appellatione cognita appellanti iniungit, ut intra triginta dies defensorem deputet, qui ab ipsa approbandus est.

XLI. Eo termino peremptorio frustra elapso, censetur reus beneficio appellationis renuntiasse, quam propterea iudex gradus superioris peremptam declarat.

XLII. In appellatione a sententia Curiae episcopalis ad metropolitanam, Archiepiscopus in causa cognoscenda ac definienda eadem procedendi methodo utetur, quae in hac instructione indicatur.

XLIII. Si clericus ob communes reatus a civili potestate, privilegio fori non obstante, processui ac iudicio subiiciatur, Ordinarius summariam informationem criminis assumit; ac inquirit, num ad normam sacrorum canonum infamiae, irregularitati, vel alii ecclesiasticae sanctioni locus esse possit.

§ 1. Pendente iudicio, vel imputato in carcere detento, prudens consilium erit, ut Ordinarius ordinationes mere provisorias adhibeat.

§ 2. Iudicio absoluto, si liber accusatus remittatur, Curia episcopalis iuxta informationes ut supra assumptas ea ratione procedet, quae in hac instructione constituitur.

XLIV. In casibus dubiis diversisque in praxi difficultatibus Ordinarii Sacram hanc Congregationem consulant, ut contentiones ac nullitatem actorum devitent.

XLV. Haud ita facile Curiae episcopales ad damna vel expensas resarciendas damnari poterunt; quoties enim ex processu informativo indicia sufficientia ad agendum contra inquisitum appareant, iudex appellationis a talibus damnationibus abstineat, cum ea indicia sufficiant ut in iudice, qui antea processit, ea vera et propria calumnia excludatur, quae ad huiusmodi damnationem requiritur.

XLVI. Concilii plenarii Baltimorensis II decreta n. 125 quoad naturam missionum, et n. 77, 108 quoad iuridicos effectus remotionis missionariorum ab officio, nullatenus innovata seu infirmata intelliguntur, salvis iis quae recentius de Parochis seu Rectoribus inamovibilibus constituta sunt.

LXII

Encycl. S. Officii circa cap. « Cogentes » Const. « Apostolicae Sedis ».—23 *Ian. 1886.*

In Constitutione Pii IX s. m. quae incipit *Apostolicae Sedis moderationi*, IV. id. Oct. 1869, cautum est, excommunicationem Romano Pontifici reservatam speciali modo incurrere, « *Cogentes sive directe sive indirecte iudices laicos ad trahendum* « *ad suum tribunal personas ecclesiasticas praeter canonicas* « *dispositiones : item edentes leges vel decreta contra libertatem et* « *iura Ecclesiae* ».

Cum de vero sensu et intelligentia huius capitis saepe dubitatum fuerit, haec Suprema Congregatio S. Romanae et Universalis Inquisitionis non semel declaravit — caput *Cogentes* non afficere nisi legislatores et alias auctoritates cogentes sive directe sive indirecte iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas praeter canonicas dispositiones.— Hanc vero declarationem Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII probavit et confirmavit ; ideoque S. haec Congregatio illam cum omnibus locorum Ordinariis pro norma communicandam esse censuit.

Ceterum in iis locis in quibus fori privilegio per Summos Pontifices derogatum non fuit, si in eis non datur iura sua persequi nisi apud iudices laicos, tenentur singuli prius a proprio ipsorum Ordinario veniam petere ut clericos in forum laicorum convenire possint : eamque Ordinarii nunquam denegabunt tum maxime, cum ipsi controversiis inter partes conciliandis frustra operam dederint. Episcopos autem in id forum convenire absque venia Sedis Apostolicae non licet. Et si quis ausus fuerit trahere ad iudicem seu iudices laicos vel clericum sine venia Ordinarii, vel Episcopum sine venia S. Sedis, in potestate eorumdem Ordinariorum erit in eum, praesertim si fuerit clericus, animadvertere poenis et censuris ferendae sententiae uti violatorem privilegii fori, si id expedire in Domino iudicaverint.

LXIII

Motu proprio de trahentibus clericos ad tribunalia iudicum laicorum.—*9 Oct. 1911.*

Quantavis diligentia adhibeatur in condendis legibus, saepe non licet dubitationem praecaveri omnem, quae deinceps ex earum callida interpretatione queat existere. Aliquando autem iurisperitorum, qui ad rimandam naturam vimque legis accesserint, tam diversae inter se sunt sententiae, ut quid sit lege constitutum, non aliter constare, nisi per authenticam declarationem, possit.

Id quod videmus contigisse, postquam Constitutio *Apostolicae Sedis* promulgata est, qua Censurae latae sententiae limitantur. Etenim inter scriptores, qui in eam Constitutionem commentaria confecerunt, magna orta est de ipsius Capite VII controversia : utrum verbo *Cogentes* legislatores personaeque publicae tantum, an etiam homines privati significentur, qui iudicem laicum, ad eum provocando actionemve instituendo, cogant, ut ad suum tribunal clericum trahat.

Quid valeret quidem hoc Caput, semel atque iterum Congregatio Sancti Officii declaravit. — Nunc vero in hac temporum iniquitate, cum ecclesiasticae immunitatis adeo nulla solet haberi ratio, ut non modo Clerici et Presbyteri, sed Episcopi etiam ipsique S. R. E. Cardinales in iudicium laicorum deducantur, omnino res postulat a Nobis, ut quos a tam sacrilego facinore non deterret culpae gravitas, eosdem poenae severitate in officio contineamus. Itaque hoc Nos Motu Proprio statuimus atque edicimus : quicumque privatorum, laici sacrive ordinis, mares feminaeve, personas quasvis ecclesiasticas, sive in criminali causa sive in civili, nullo potestatis ecclesiasticae permissu, ad tribunal laicorum vocent, ibique adesse publice compellant, eos etiam omnes in Excommunicationem latae sententiae speciali modo Romano Pontifici reservatam incurrere.

Quod autem his litteris sancitum est, firmum ratumque esse volumus, contrariis quibusvis non obstantibus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die IX mensis Octobris MCMXI, Pontificatus Nostri anno nono.

PIUS PP. X.

LXIV

S. Congr. de Prop. Fide instructio de suspensionibus ex informata conscientia.—*20 Octob. 1884.*

Omni tempore sollicita fuit Ecclesia ut non solum ascensus ad sacros Ordines interdiceretur indignis, verum etiam ab eorumdem exercitio criminosi suspensi manerent.

Cum autem occultorum quoque criminum, quaeque prodere non expediret, facilis et prompta, nempe a iudiciariis formis libera, coercitio aliquando necessaria sit ad sacri ministerii dignitatem et fidelium utilitatem tuendam ; hinc sapientissimo consilio Tridentini Patres (Sess. XIV. cap. 1. *de Ref.*) decreverunt : « Ei, cui ascensus ad sacros Ordines a suo Praelato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus, aut qui a suis ordinibus seu gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates sive honores restitutio suffragetur.»

Ex hoc provido decreto, in eo quod refertur ad clericorum crimina, quae extraiudicialem suspensionem ab ecclesiasticis officiis merentur, iamdudum in usu fuit suspensionis poena ex causis Praelato notis ; quae nempe audit *Suspensio ex informata conscientia.* Ad hoc itaque ut in eadem infligenda, cum maiori qua potest cautela et securitate Ordinarii catholicarum Missionum procedant, S. Congregatio de Propaganda Fide praesentem instructionem edendam censuit, cui iidem Ordinarii

in adhibendo hoc extraordinario remedio sese conformare curabunt.

1° Suspensio ex informata conscientia, non secus ac illa quae per iudicialem sententiam infligitur, personam ecclesiasticam a suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis exercendis interdicit.

2° In hoc praecipue ipsa differt a iudiciali suspensione, quod adhibetur tamquam extraordinarium remedium in poenam admissi criminis ; ideoque ad eiusdem impositionem non requiruntur nec formae iudiciales, nec canonicae admonitiones. Satis erit proinde, si Praelatus hanc poenam infligens, simplici utatur praecepto, quo declaret se suspensionem ab exercitio sacrorum officiorum vel ecclesiasticorum munium indicere.

3° Huiusmodi praeceptum semper in scriptis intimandum est, die et mense designato ; ideoque autem fieri debet vel ab ipso Ordinario, vel ab alia persona de expresso ipsius mandato. In eadem tamen intimatione exprimendum est, quod eiusmodi punitio irrogatur in vim Tridentini Decreti Sess. XIV. cap. 1. *de Ref.* ex informata conscientia, vel ex causis ipsi Ordinario notis.

4° Debent insuper exprimi partes exercitii Ordinis, vel officii, ad quas extenditur suspensio ; quod si suspensus interdictus sit ab officio, cui alter in locum ipsius substituendus est, ut puta Oeconomus in cura animarum, tunc substitutus mercedem percipiet ex fructibus beneficii in ea portione, quae iuxta prudens Ordinarii arbitrium taxabitur. At si suspensus in hac taxatione se gravatum senserit, moderationem provocare poterit apud Curiam Archiepiscopalem, aut etiam apud Sedem Apostolicam.

5° Exprimi item debet tempus durationis eiusdem poenae. Abstineant tamen Ordinarii ab ipsa infligenda in perpetuum. Quod si ob graviores causas Ordinarius censuerit eam imponere non ad tempus determinatum, sed ad suum beneplacitum, tunc ipsa habetur pro temporanea, ideoque cessabit cum iurisdictione Ordinarii suspensionem infligentis.

6° Suspensioni ex informata conscientia iustam ac legitimam causam praebet crimen, seu culpa a suspenso commissa. Haec autem debet esse occulta, et ita gravis, ut talem promereatur punitionem.

7° Ad hoc autem ut sit occulta requiritur, ut neque in iudicium, neque in rumores vulgi deducta sit, neque insuper eiusmodi numero et qualitati personarum cognita sit, unde delictum censeri debeat notorium.

8° Verum tenet etiam suspensio si ex pluribus delictis aliquod fuerit notum in vulgus; aut si crimen, quod ante suspensionem fuerat occultum, deinceps post ipsam fuerit ab aliis evulgatum.

9° Prudenti arbitrio Praelatorum relinquitur suspensionis causam, seu ipsam culpam delinquenti aut patefacere, aut reticere. Partes alioquin pastoralis sollicitudinis et charitatis eorumdem erunt, ut si huiusmodi poenam suspenso manifestare censuerint, ipsa ex paternis, quas interponent, monitionibus, nedum ad expiationem culpae, verum etiam ad emendationem delinquentis, et ad occasionem peccandi eliminandam inserviant.

10° Meminerint vero Praesules, quod si contra decretum, quo irrogata fuit suspensio, promoveatur recursus ad Apostolicam Sedem, tunc apud ipsam comprobari debet culpa, quae eidem praebuit occasionem. Consultum idcirco erit, ut antequam haec poena infligatur, probationes illius quantumvis extraiudicialiter et secreto colligantur; ita ut eo ipso, quod cum omni certitudine culpabilitatis in punitione inferenda procedítur, si deinceps causa examinanda est apud Apostolicam Sedem, probationes criminis in eas difficultates haud impingant, quae ut plurimum occurrunt in istiusmodi iudiciis.

11° A decreto suspensionis ex informata conscientia non datur appellatio ad tribunal superioris ordinis. Postquam idcirco clericus intimationem suspensionis habuerit, si nihilominus appellationem interponere, eiusque obtentu in altari ministrare, seu quovis modo suum ordinem solemniter exercere praesumat, statim incidit in irregularitatem.

12° Semper tamen patet aditus ad Apostolicam Sedem; et in casu quo clericus absque sufficienti ac rationabili causa se hac poena mulctatum reputet, recurrere poterit ad Summum Pontificem. Interim tamen in vigore permanet decretum suspensionis, usque dum ab ipso Pontifice, vel a S. Congregatione, quae de recursu iudicare debet, non fuerit rescissum aut etiam moderatum.

13° Ceterum ex quo istiusmodi poena est remedium omnino extraordinarium, quod praesertim ad expiationem criminum absque formis iudiciariis adhibetur, prae oculis habeant Praelati id quod sapientissime admonet Summus Pontifex s. m. Benedictus XIV in suo tractatu *de Synodo Dioeces.* l. XII. cap. 8 n. 6, quod nimirum reprehensibilis foret Episcopus, si in sua Synodo declararet, se deinceps ex privata tantum scientia cum poena suspensionis a divinis animadversurum in clericos, quos graviter deliquisse compererit, quamvis eorum delictum non possit in foro externo concludenter probari, aut illud non expediat in aliorum notitiam deducere.

Romae ex Aedibus S. Congr, de Prop. Fide, die 20 Octobris 1884.

INDEX GENERALIS

ACTA CONCILII

DE IIS QUAE CONCILIO ANTECESSERUNT

CAEREMONIALE CONCILII

MODUS PROCEDENDI IN EXAMINE DECRETORUM

EX ACTIS SESSIONUM ET CONGREGATIONUM

DECRETA CONCILII

PARS I. — DE DOCTRINA

TITULUS I

DE DOCTRINIS FIDEI

TITULUS II

DE ERRORIBUS PRAECIPUE NOTANDIS

PARS II. — DE PERSONIS

SECTIO I. — DE CLERO SAECULARI

TITULUS III

DE VARIIS CLERICORUM GRADIBUS

TITULUS IV

DE CLERICORUM INSTITUTIONE

TITULUS V

DE OFFICIIS CLERICORUM

SECTIO II. — DE RELIGIOSIS

TITULUS VI

DE RELIGIOSIS

SECTIO III. — DE POPULO CHRISTIANO

TITULUS VII

DE CATHOLICA JUVENTUTIS INSTITUTIONE

TITULUS VIII

DE CHRISTIANA ERUDITIONE POPULI

TITULUS IX

DE PIETATE PROMOVENDA IN POPULO

TITULUS X

DE VARIIS LAICORUM OFFICIIS

PARS III. — DE REBUS

TITULUS XI

DE SACRAMENTIS

TITULUS XII

DE CULTU

TITULUS XIII

DE LOCIS SACRIS

TITULUS XIV

DE PIIS OPERIBUS

TITULUS XV

DE BONIS ECCLESIASTICIS

PARS IV. — DE JUDICIIS

TITULUS XVI

DE JUDICIIS ECCLESIASTICIS

LITTERAE PASTORALES PATRUM CONCILII PLENARII QUEBECENSIS PRIMI

DOCUMENTA
QUAE IN APPENDICE CONTINENTUR

INDEX ANALYTICUS ET ALPHABETICUS

RERUM QUAE TRACTANTUR IN DECRETIS

CONCILII PLENARII

QUEBECENSIS PRIMI

N. B.—Numeri hoc indice inscripti indicant ordinem non paginarum, sed canonum.

A

F

M